

ข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไก เรดด์พลัส (R-PP)

สำหรับ : ประเทศไทย

วันที่ปรับปรุง/แก้ไข : 26 กันยายน พ.ศ. 2556

เวอร์ชัน 6 ร่างการดำเนินงาน

23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

กองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (FCPF)

แผนงานความร่วมมือสหประชาชาติด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการ
ทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าไม้ในประเทศกำลังพัฒนา (UN-REDD)

หมายเหตุ: ธนาคารโลกและ UN-REDD ไม่รับรองความถูกต้องของข้อมูลในข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไก
เรดด์พลัส ซึ่งเสนอโดยประเทศที่เข้าร่วมและไม่มีส่วนรับผิดชอบต่อผลจากการนำไปใช้ ขอบเขต สี ชื่อ และข้อมูลต่างๆ
ที่ปรากฏในแผนที่ใดๆ ในข้อเสนอนี้ไม่มีนัยยะต่อธนาคารโลกในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับสถานะทางกฎหมายหรือ
การยอมรับด้านขอบเขต

สารบัญ

ความหมายอักษรย่อ	3
ข้อมูลทั่วไป	7
บทสรุปผู้บริหาร	10
องค์ประกอบที่ 1: องค์การและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	15
1a. การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ	15
1b. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	38
1c. กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	53
องค์ประกอบที่ 2: การจัดการเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส	62
2a. การประเมินการใช้ที่ดิน ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบายและ ธรรมาภิบาล	62
2b. ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส	85
2c. กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ	99
2d. ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการ เรดด์พลัส	112
องค์ประกอบที่ 3: การพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิง	120
องค์ประกอบที่ 4: การออกแบบระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติและข้อมูลข่าวสาร การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	131
4a. ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ	131
4b. การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์เอนกประสงค์ ผลกระทบอื่นๆ ธรรมาภิบาล และการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	148
องค์ประกอบที่ 5: กำหนดการและงบประมาณ	159
องค์ประกอบที่ 6: การออกแบบกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล	173
เอกสารอ้างอิง	181
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1a: การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ	185
ภาคผนวก 1a-1: การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากทั่วโลก	185
ภาคผนวก 1a-2: กิจกรรมด้านป่าไม้ในประเทศไทยที่มีศักยภาพในการให้ข้อมูลแก่กิจกรรม เรดด์พลัส	191
ภาคผนวก 1a-3: องค์ประกอบและหน้าที่ของศูนย์ประสานงานเรดด์พลัสภาคประชาชน	193
ภาคผนวก 1a-4: รายชื่อองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส และกิจกรรมขององค์กรในประเทศไทย	194
ภาคผนวก 1b: การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	195
ภาคผนวก 1b-1: แบบฝึกหัดการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนสำหรับการจัดเวที แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการสุนทรียสนทนาในระยะแรกในประเทศไทย	196
ภาคผนวก 1b-2: องค์กรพัฒนาเอกชนที่มีกิจกรรมเรดด์พลัสในประเทศไทย	199
ภาคผนวก 1b-3: ความเห็นของคณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรม	200
ภาคผนวก 1b-4(1)-(7): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการการ เตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส	201

ภาคผนวก 1b-5:	การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยธนาคารโลก/LEAF	208
ภาคผนวก 1b-6:	สรุปข้อกังวล แนวปฏิบัติที่ดี และสิ่งที่คาดหวัง จากการสุนทรียสนทนาและการ ปรึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับท้องถิ่นเรื่องเรดด์พลัส	211
ภาคผนวก 1b-7:	ผลสรุปข้อกังวล ข้อเสนอแนะจากการประชุมระดับภูมิภาค	213
ภาคผนวก 1b-8:	สรุปประเด็นข้อคิดเห็นส่วนใหญ่จากการประชุมสุนทรียสนทนาในระดับภูมิภาค (กลางเหนือใต้ อีสาน) ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไก เรดด์พลัส (R-PP) ของประเทศไทย	236
ภาคผนวก 1b-9:	สรุปการประชุมสุนทรียสนทนาในระดับชาติ เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง ข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับ ประเทศไทย	238
ภาคผนวก 1b-10(1)-(6):	บทวิเคราะห์ข้อเสนอนในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP)	242
ภาคผนวก 1b-11:	บทวิเคราะห์เอกสารฉบับวันที่ 19 สิงหาคม 2556	275
ภาคผนวก 1b-12:	ประเด็นนำเสนอของเวทีเตรียมความพร้อมภาคประชาชน	286
ภาคผนวก 2a:	การประเมินการใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบายและธรรมาภิบาล	291
ภาคผนวก 2a-1:	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	291
ภาคผนวก 2a-2:	มติกรม. 3 สิงหาคม 2553 เรื่องแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	292
ภาคผนวก 2d:	การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	296
ภาคผนวก 2d-1:	รายการข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับเรดด์พลัส	296
ภาคผนวก 4b	การป้องกันผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม ข้อตัดสินใจแคนคูน,นโยบายข้อปกป้องของธนาคารโลก	301
ภาคผนวก 5:	กำหนดการและงบประมาณ	302
ภาคผนวก 5-1:	เอทีพี: เอกสารแนวคิดเรดด์ 7987	302

ความหมายอักษรย่อ

AD	ข้อมูลกิจกรรม
ADB	ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย
AGB	มวลชีวภาพเหนือดิน
ALRO	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ASFN	เครือข่ายวนศาสตร์ชุมชนแห่งอาเซียน
BAAC	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
BAU	การดำเนินงานตามปกติ
BB	สำนักงบประมาณ
BEDO	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
BGB	มวลชีวภาพในดิน
BSIS	ระบบการสำรวจและข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ
CBCM	การตรวจติดตามคาร์บอนโดยชุมชน
CBD	อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
CC	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
CCCO	ผู้ประสานงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
CCMP	แผนแม่บทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ
CCNS	คณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านการประสานทำที่ไทยในการเจรจา
CCTS	คณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านวิชาการ
CDM	กลไกการพัฒนาที่สะอาด
CERD	อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ
CODI	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
COP	การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
CSO	องค์กรภาคประชาสังคม
DBH	เส้นผ่านศูนย์กลางระดับบอก
DEQP	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
DDG	รองอธิบดี
DG	อธิบดี
DIO	กรมองค์การระหว่างประเทศ
DLA	กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น
DMC	กล้องถ่ายภาพแผนที่ดิจิทัล
DMCR	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
DNA	หน่วยงานกลางในการรับรองโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดของประเทศไทยตามพิธีสารเกียวโต

DNP	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
DOAE	กรมส่งเสริมการเกษตร
DOL	กรมที่ดิน
DOPA	กรมการปกครอง
DPIM	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
DWR	กรมทรัพยากรน้ำ
EF	สัมประสิทธิ์การปลดปล่อย
EGAT	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
EIA	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ESMF	กรอบการจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม
ESMP	แผนการจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
FAO	องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ
FCPF	กองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้
FIO	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
FLEGT	การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้, ธรรมชาติ และการค้า
FPIC	การอิสระ การหารือ แจ้งล่วงหน้า และฉันทามติ
FSMP	แผนแม่บทป่าไม้
GDP	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
GHG	ก๊าซเรือนกระจก
GISTDA	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
GNP	ผลผลิตมวลรวมในประเทศ
GOT	รัฐบาลไทย
GPP	ผลผลิตมวลรวมระดับจังหวัด
GRP	ผลผลิตมวลรวมระดับภูมิภาค
GSEI	สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
HCV	พื้นที่อนุรักษ์คุณค่าสูง
IC	ศูนย์ข้อมูล
IMPECT	สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย
IPCC	คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
IPFEE	มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม
ITTO	องค์การไม้เขตร้อนนานาชาติ
KMUTT	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
KP	พิธีสารเกียวโต
KUFF	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
LEAF	แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย
LDD	กรมพัฒนาที่ดิน
LIDAR	ไลดาร์ (Light Detection and Ranging)
LULUCF	การใช้ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และการป่าไม้
MOAC	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
MOC	กระทรวงพาณิชย์

MOD	กระทรวงกลาโหม
MOF	กระทรวงการคลัง
MOFA	กระทรวงการต่างประเทศ
MOI	กระทรวงมหาดไทย
MONRE	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
MOV	กระทรวงพาณิชย์
MRV	ระบบการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบ
NCCC	คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ
NEB	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
NEQA	พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
NESDB	คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
NESDP	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
NFI	การสำรวจป่าไม้แห่งชาติ
NFMS	ระบบการตรวจติดตามป่าไม้แห่งชาติ
NGO	องค์การพัฒนาเอกชน
NLAC	คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ
NRCT	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
NRDD	ฐานข้อมูลการพัฒนาชนบทแห่งชาติ
NSCCM	ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
NTFP	ของป่า
OAE	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ONEP	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
OP	นโยบายดำเนินการ
ORRAF	สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
PAC	คณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง
PCD	กรมควบคุมมลพิษ
PES	การจ่ายค่าบริการทางนิเวศ
PPP	นโยบาย แผน และกำหนดการ
PS	ปลัดกระทรวง
PTT	บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน)
QA	การประกันคุณภาพ
PSP	แปลงตัวอย่างถาวร
RECOFTC	ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
REDD+	การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลังพัฒนา และบทบาทด้านการอนุรักษ์ การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และการเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าในประเทศกำลังพัฒนา
REL	ระดับการปล่อยอ้างอิง
RFD	กรมป่าไม้
RID	กรมชลประทาน
R-PP	การจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

RTSD	กรมแผนที่ทหารบก
SC	คณะกรรมการอำนวยการ
SEIA	การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม
SESA	การประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์
SIS	ระบบข่าวสารการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
TAO	องค์การบริหารส่วนตำบล
TBCA	พื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพข้ามพรมแดน
TEI	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
TF	คณะทำงานเฉพาะกิจ
TFS	เลขานุการคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส
TFSMP	แผนแม่บทการป่าไม้ประเทศไทย
TGO	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
THAIFORM	ระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย
THEOS	ดาวเทียมธีออส (Thailand Earth Observation System)
TOR	ข้อกำหนดการจ้าง
TRF	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
TSP	แปลงตัวอย่างชั่วคราว
TWG	คณะทำงานด้านวิชาการ
UNDRIP	ปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง
UNFCCC	อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
WSC	การจำแนกชั้นลุ่มน้ำ
WWF	กองทุนสัตว์ป่าโลก (ประเทศไทย)

ข้อมูลทั่วไป

หน่วยงาน

ชื่อ	นายนิพนธ์ โชติบาล
หน่วยงาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ตำแหน่ง	รองอธิบดี รักษาราชการแทนอธิบดี
ที่อยู่	61 ถนนพหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์	(66 2) 561 0777 ต่อ 1910
โทรสาร	(66 2) 579 9504
เว็บไซต์	www.dnp.go.th

บุคคลติดต่อ

ชื่อ	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช
หน่วยงาน	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ตำแหน่ง	-
ที่อยู่	61 ถนนพหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์	(66 2) 561 0777 ต่อ 1400, 1401
โทรสาร	(66 2) 579 9576
อีเมลล์	rongnnn@hotmail.com

ชื่อ	ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อมป่าไม้
หน่วยงาน	สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ที่อยู่	61 ถนนพหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์	(66 2) 561 0777 ต่อ 1430, 1431
โทรสาร	(66 2) 940 7471
อีเมลล์	envdnp@gmail.com

คณะกรรมการพัฒนาข้อเสนอการเตรียมความพร้อม (R-PP)

ชื่อ-นามสกุล	หน่วยงาน
นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นางเตือนใจ นุชดำรงค์	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นางสาวสุจิตรา จางตระกูล	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นางสาวรัตนา ลักษณะวารกุล	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นางสิริรัตน์ จันทรมหเสถียร	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นางกันตินันท์ ผิวสะอาด	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นางสาวภาณุมาศ ลาตปาละ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
นายสงคราม ธรรมมิญช	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นางลดาวัลย์ พวงจิตร	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นางสาพิศ ดิลกสัมพันธ์	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายขวัญชัย ดวงสถาพร	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายวีรภาส คุณรัตน์ศิริ	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นางสาวนิตยา เมี้ยนมิตร	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
นายชัยวัฒน์ มั่นเจริญ	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
Mr. A. Yenemurwon Omule	ที่ปรึกษาต่างประเทศ
Mr. Alastair Fraser	ที่ปรึกษาอิสระการจัดทำ R-PP

สรุปข้อมูล R-PP

วันที่จัดทำ R-PP (วันเริ่มต้น ถึง วันยื่นข้อเสนอ) :	มีนาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2555
ระยะเวลาที่คาดว่าจะมีการดำเนินการ R-PP :	2558 – 2561
งบประมาณรวม :	21,714,000 เหรียญสหรัฐ
แหล่งเงินที่คาดว่าจะได้รับ :	FCPF: 3,600,000 เหรียญสหรัฐ รัฐบาลไทย: 411,000 เหรียญสหรัฐ หน่วยงานอื่นๆ : 17,703,000 เหรียญสหรัฐ
ผู้มีอำนาจลงนามในข้อเสนอ :	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกระบวนการดำเนินงานตาม R-PP :	1) การพัฒนายุทธศาสตร์เรดด์พลัสแห่งชาติและกรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ 2) รูปแบบระดับการปล่อยอ้างอิงของเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย 3) รูปแบบระบบการตรวจติดตามสำหรับเรดด์พลัส 4) การเสริมสร้างศักยภาพ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สภาพพื้นที่และทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยสะท้อนถึงความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศ เขตนิเวศเกษตร และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลให้ปรากฏภาพอันซับซ้อนของการเกษตรและป่าไม้ ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยอยู่ภายใต้วิกฤตภัยคุกคาม เช่นเดียวกับกับสถานการณ์ของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงจาก 53.3% ของพื้นที่ประเทศในปีพ.ศ. 2504 เหลือ 25.3% ในปี พ.ศ. 2541 ในระยะเริ่มต้น การประเมินพื้นที่ป่าไม้ดำเนินการโดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-MSS มาตรฐาน 1:250,000 และเปลี่ยนมาใช้ภาพมาตรฐาน 1:50,000 ในปีพ.ศ. 2543 จากการที่มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานและวิธีการคำนวณ ฐานของพื้นที่ป่าไม้จึงได้ถูกกำหนดไว้ที่ 33.1% ของพื้นที่ประเทศ การเพิ่มจำนวนประชากร ความต้องการผลิตภัณฑ์ไม้และที่ดิน เป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้เกิดการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า ที่จะมีผลกระทบต่อการค้ารังสีของประชาชนผู้พึ่งพิงป่าไม้และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ประเทศไทยมีเจตจำนงในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส โดยการลดการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่ และเสริมสร้างปริมาณคาร์บอนกักเก็บภาคป่าไม้ ควบคู่ไปกับข้อพิจารณาด้านการค้ารังสี (อาชีพร) ของประชาชน

รัฐบาลไทยตระหนักถึงความจำเป็นของแนวทางพหุภาคีในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส จึงได้จัดให้มีองค์กรที่มีโครงสร้างการจัดการที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสนใจในกิจกรรมเรดด์พลัส กรอบขององค์กรและการดำเนินการเรดด์พลัสจะจัดทำรูปแบบและการดำเนินการสำหรับการจัดการด้านองค์กร การเงิน กฎระเบียบ และการบริหารจัดการที่เหมาะสมในการดำเนินการเรดด์พลัสในอนาคต การจัดองค์กรนี้ประกอบด้วยกลไกด้านองค์กร 2 ระดับ คือ ในระดับชาติ มีการแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสแห่งชาติ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ประสานงานและเป็นแกนในกิจกรรมเรดด์พลัส โดยมีการจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส ในระยะแรกของการเตรียมความพร้อม ในระดับรองลงมาจะมีการจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัสในภูมิภาค เพื่อประสานงานและอำนวยความสะดวกในการเสริมสร้างศักยภาพและการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ ผู้มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และให้บริการด้านการส่งเสริม จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการเรดด์พลัสในระดับท้องถิ่น

หลักการของการดำเนินการ 2 ระดับก็เพื่อให้เรดด์พลัสมีหลักประกันของความน่าเชื่อถือ และเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เนื่องจากการดำเนินการของเรดด์พลัสเป็นความพยายามในลักษณะพหุภาคี ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย และประกอบด้วย การดำเนินการในระดับประเทศและระดับรองลงมา ประเทศไทยจะใช้เครื่องมือ 3 อย่างในการดำเนินการเรดด์พลัส คือ กรอบด้านองค์กร กรอบมาตรการด้านการเงิน และกรอบด้านระเบียบข้อบังคับ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติการและดำเนินการตามทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสเพื่อให้มีการเปลี่ยนที่ดินป่าไม้ไปเป็นที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์อื่นน้อยที่สุด อันนำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และใช้ปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพการกักเก็บคาร์บอนตามยุทธศาสตร์เรดด์พลัสแห่งชาติ

ประเด็นหลักของการดำเนินการกิจกรรมเรดด์พลัสที่จะต้องกำหนดในระยะการเตรียมความพร้อม คือ

- 1) การจัดองค์กรในการวางแผน การดำเนินการและการตรวจติดตาม 2) กลไกด้านการเงินสำหรับกิจกรรมและ

การดำเนินการเรดด์พลัส 3) การจัดการด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ 4) ความเป็นเจ้าของคาร์บอนที่จะต้องแสดงต่อผู้ได้ประโยชน์หลัก 3 ฝ่ายสำหรับความพยายามในการดำเนินการยุทธศาสตร์เรดด์พลัส 5) การจดทะเบียนคาร์บอนเพื่อตอบสนองระบบการติดตามคาร์บอนของประเทศ 6) การเสริมสร้างศักยภาพเพื่อปรับปรุงความรู้พื้นฐานทางเทคนิคและความชำนาญ และ 7) กรอบด้านระเบียบข้อบังคับ เพื่อเป็นหลักประกันความชัดเจนในประเด็นหลักของการดำเนินการเรดด์พลัส นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ ในกระบวนการเรดด์พลัสทั้งหมด ในช่วงการเตรียมความพร้อม จะมีการปรับปรุงแก้ไขการจัดการด้านองค์กรและด้านการดำเนินการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมในการขับเคลื่อนต่อไป

กระบวนการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสำหรับการกำหนดรูปแบบของข้อเสนอการเตรียมความพร้อมเริ่มต้นด้วยการประชุมระดับประเทศและระดับภาคเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูล มีการจัดเวทีแบบสุนทรียสนทนากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวทั้งสิ้น 1,692 คน จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 180 กลุ่ม โดยมีการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับประเทศ 2 ครั้ง และระดับภาค 6 ครั้ง ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน บุคลากรของหน่วยงานทหาร การต่างประเทศ สื่อมวลชน มหาวิทยาลัย องค์กรระหว่างประเทศ และภาคเอกชน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการด้านสุนทรียสนทนาใน 4 ภาค (กลางและตะวันตก เหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้) ถึง 2 ครั้ง กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ กลุ่มสตรีและเยาวชน และองค์กรภาคประชาสังคม ผลจากการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสุนทรียสนทนา รวมทั้งผลการประเมินในระยะเริ่มต้นได้ถูกนำไปใช้ในการกำหนดรูปแบบของข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ซึ่งเอกสารนี้ประกอบไปด้วยแผนการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมที่จะดำเนินการในระยะเตรียมความพร้อมระหว่างปี พ.ศ. 2558-2561

ผลการวิเคราะห์เบื้องต้น ชี้ให้เห็นว่าสาเหตุของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่ามีความสลับซับซ้อน แต่ก็ไม่แตกต่างกันในเขตนิเวศธรต่างๆ ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการบุกรุกทำลายป่ามีสาเหตุหลักคือ จากนโยบายการพัฒนาของรัฐ ได้แก่ นโยบายการให้สัมปทานป่าไม้ เหมืองแร่ และการพัฒนาเชิงโครงสร้าง ทำให้เกิดการบุกรุกทำลายป่าและทรัพยากรชีวภาพนำไปสู่การสร้างถนนหนทางและการตั้งถิ่นฐานในป่า นอกจากนี้ นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว ซึ่งทำให้เกิดการขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่เชื่อมโยงกับทุนขนาดใหญ่ อัตราการทำลายป่าดังกล่าว ประมาณ 100,000 เฮกตาร์ต่อปี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2543-2549 สำหรับการเสื่อมโทรมของป่าเป็นสถานการณ์ที่ดินยังคงมีป่าไม้ แต่ความหนาแน่นและคุณภาพของป่าไม้ลดลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการลักลอบทำไม้และการเก็บหาของป่าเพื่อการค้าอย่างผิดกฎหมาย รวมถึงไฟป่าที่ขาดการควบคุม ปัจจัยโดยอ้อมของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่านั้น รวมไปถึงแนวเขตป่าไม้และการใช้ที่ดินที่ไม่ชัดเจน การเพิ่มจำนวนประชากร และความเหลื่อมล้ำทางสถานภาพทางการเงินและโอกาสในการหาเลี้ยงชีพ ทั้งหลายเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ป่าไม้เพื่อการดำรงชีพ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์หมักมีไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพิจารณากำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส จึงต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมในการดำเนินการในระยะการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถพิจารณาระบุสาเหตุของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าได้ดีขึ้นและครอบคลุมเขตนิเวศต่างๆ ให้มีรายละเอียดมากขึ้น

ทางเลือกยุทธศาสตร์ที่แสดงถึงสาเหตุของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่านั้นจะต้องมีการวินิจฉัยโดยผ่านการวิเคราะห์นโยบายที่มีในปัจจุบัน กรอบด้านกฎหมายและแผน รวมทั้งผลจากการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอทางเลือกยุทธศาสตร์ประกอบด้วย การมีแนวเขตป่าและการแบ่งเขตการจัดการที่ชัดเจน การปรับปรุงและการสอดประสานของนโยบายป่าไม้และนโยบายที่เกี่ยวข้อง การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การพัฒนาอาชีพทางเลือก

การพัฒนาการรับรองป่าไม้และมาตรฐานการดำเนินการ การกำหนดให้โครงการพัฒนาทำการประเมินผล กระทั่งด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม การปรับปรุงสมรรถนะการตรวจและควบคุมไฟฟ้า ทางเลือกยุทธศาสตร์ เรดด์พลัสเหล่านี้จะถูกประเมินตลอดระยะเวลาของการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ซึ่งจะมีการศึกษาที่สำคัญและหลากหลาย คือ การวิเคราะห์ความเสี่ยง (ประเภทของความเสี่ยงและภัยที่มีต่อกิจกรรมหลักของ ยุทธศาสตร์เรดด์พลัส) และการประเมินความเป็นไปได้ (ด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง และองค์กร) การประเมินกรอบการบริหารจัดการป่าไม้จะมีขึ้นในช่วงของระยะการเตรียมความพร้อม

กิจกรรมเรดด์พลัสมีศักยภาพการขับเคลื่อนผลประโยชน์ร่วมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสุทริยสนทนาจำนวนหลายคนชี้ให้เห็นความเสี่ยงที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชุมชนที่พึ่งพิงป่าไม้ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่จะต้องได้รับการ พิจารณาในระยะการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส อันรวมไปถึงบริการด้านความหลากหลายทางชีวภาพและ ระบบนิเวศ สภาพภูมิอากาศระดับจุลภาค การบริการและคุณภาพของน้ำ คุณภาพของดิน ความมั่นคง ในอาหาร การแทนที่ของคน สัตว์ และพืช ปัญหาทางวัฒนธรรมและสังคมอันเนื่องจากการย้ายถิ่นฐาน ความ เป็นเจ้าของที่ดิน การถือครองที่ดิน การเข้าถึงที่ดิน การผลิตพลังงาน ความเท่าเทียมทางเพศ และ ผลประโยชน์อื่นๆ ในการปรับปรุงการศึกษาและสุขภาพของประชาชน ในขณะที่มุ่งไปยังการพัฒนาภายใต้การ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

การประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ (SESA) จะมีการดำเนินการในช่วงของการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รายละเอียดของสถานการณ์ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อมในภาคป่าไม้ของประเทศไทย การวิเคราะห์ผลกระทบจากสถานการณ์ (ภาพทัศน์) ทางเลือก ยุทธศาสตร์เรดด์พลัส การวิเคราะห์ผลกระทบของแนวทางต่างๆ ของเรดด์พลัส และการพัฒนาแผนการ จัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม (ESMP) งานในระยะการเตรียมความพร้อมประกอบด้วย 1) ขอบเขตของการ ประเมินและการวิเคราะห์พื้นฐาน 2) มาตรการบรรเทาผลกระทบและการปรับปรุงประสิทธิภาพ ผลจากการ วิเคราะห์ SESA จะถูกนำไปใช้เสนอแนะมาตรการในการบรรเทาผลกระทบด้านลบและปรับปรุงประสิทธิภาพ ของผลกระทบด้านบวกในทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส การปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับรวมทั้งการจัดการ องค์กร ข้อกำหนด/สถานการณ์ของการดำเนินโครงการเรดด์พลัสและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) กรอบในการตรวจติดตาม SESA จะแนะนำระบบการตรวจติดตาม รูปแบบการรายงานและตัวชี้วัดสำหรับ การตรวจติดตามผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินการยุทธศาสตร์เรดด์พลัส 4) การรายงาน ผลและข้อสรุปจาก SESA จะถูกรวบรวมเป็นร่างรายงานที่จะมีการเผยแพร่อย่างเปิดเผยแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ระบบข่าวสารการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จะต้องได้รับการออกแบบ และทดสอบ ซึ่งจะดำเนินการได้ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

การพัฒนากรอบการจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อม (ESMF) เป็นผลผลิตจากกระบวนการ SESA โดยมี ความมุ่งหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่านโยบายเรดด์พลัส/แบบแผนเรดด์พลัส จะไม่เป็นอันตรายแต่จะสร้างสิ่ง ที่ดีในด้านของสังคมและสิ่งแวดล้อม การบูรณาการข้อพิจารณาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะดำเนินการโดยใช้ เครื่องมือของ ESMF ที่จะใช้นำกระบวนการรวบรวมข้อปกป้องสำหรับการระบุผลกระทบด้านลบ เครื่องมือนี้ จะให้แนวทางในการระบุประเด็นสำคัญด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม การเตรียมการเยียวยา (หากจำเป็น) แผนซึ่ง แสดงถึงประเด็นเหล่านี้ และการดำเนินการตรวจติดตาม

ความจำเป็นของเส้นฐานการปล่อยอ้างอิง ระดับการปล่อยอ้างอิงแสดงให้เห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระดับชาติเห็นถึงการวัดระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงป่าไม้และการใช้ที่ดิน และ การวัดขนาดของภารกิจในการลดการปล่อย นอกจากนี้ยังเป็นมาตรการวัดความสำคัญทางเลือกยุทธศาสตร์

ต่างๆ แก่แหล่งทุนสนับสนุนกิจกรรมเรดด์พลัส และการกำหนดเส้นฐานสำหรับการวัดและการจัดหลักฐาน ผลการประเมินปริมาณคาร์บอนป่าไม้ของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2532, 2537 และ 2549 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในช่วงปี 2537-2549 มีการสูญเสียปริมาณคาร์บอนของป่าธรรมชาติเฉลี่ย 33 ล้านตันต่อปี โดยส่วนหนึ่งลดลง อันเนื่องจากการดูดซับไปโดยสวนป่าประมาณ 17 ล้านตัน จากฐานค่าเฉลี่ยความหนาแน่นของคาร์บอนในป่าธรรมชาติ อนุมาณได้ว่าการสูญเสียคาร์บอนจากการบุกรุกทำลายป่าธรรมชาติประมาณปีละ 180,000 เฮกแตร์ คิดเป็นปริมาณคาร์บอนประมาณ 16 ล้านตัน ส่วนปริมาณคาร์บอนอีกประมาณ 17 ล้านตันเป็นผลมาจากการเสื่อมโทรมของป่า อย่างไรก็ตามตัวเลขเหล่านี้จะต้องได้รับการทวนสอบโดยการวิเคราะห์อย่างละเอียดโดยมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ดังกล่าวจะดำเนินการในระยะ 2 ปีแรกของการดำเนินการเตรียมความพร้อม เพื่อพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิงของประเทศ

ในประเทศไทยแต่ละภาคส่วนได้มีการจัดทำระบบในการตรวจติดตามตัวชี้วัดของแต่ละภาคส่วนและมีเป้าหมายที่จะสร้างระบบการตรวจติดตามเรดด์พลัสระดับชาติ ซึ่งจะบูรณาการข้อมูลภาคป่าไม้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลป่าไม้ได้มีระบบการข้อมูลป่าไม้ระดับชาติที่จะบูรณาการเข้ากับระบบการสำรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ สำหรับการบูรณาการกับข้อมูลในภาคส่วนอื่นๆ จะมีการจัดการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแบ่งปันข้อมูลซึ่งกันและกัน และใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำระบบการติดตามผลประโยชน์ร่วมของกิจกรรมเรดด์พลัสเพิ่มเติมเป็นองค์ประกอบที่สองของระบบการติดตามเรดด์พลัสระดับชาติ

การตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้มีการดำเนินการโดยหลายหน่วยงาน อย่างไรก็ตามหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้มีเทคนิคการประเมินพื้นที่ป่าไม้ ระบบการจำแนก และความละเอียดของภาพถ่ายที่แตกต่างกัน เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) ใช้การแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 ด้วยระบบอัตโนมัติ และด้วยสายตา ในขณะที่กรมแผนที่ทหารใช้การแปลภาพถ่ายทางอากาศที่ถ่ายทำด้วยกล้องแผนที่ดิจิทัล ประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บในระดับประเทศ แม้จะมีข้อมูลปริมาตรไม้จากระบบ THAIFORM ที่สามารถนำไปคำนวณปริมาณคาร์บอนได้โดยใช้สมการอะโลเมตรีที่มีอยู่หรือสัมพันธ์การแปลงค่าอื่นๆ ข้อมูลปริมาตรไม้ที่มีอยู่ต่างมีข้อจำกัดมากมาย เช่น ความไม่สอดคล้องของข้อมูลทั่วประเทศ กรอบของข้อมูลที่หลากหลาย ขาดข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้บางชนิด ชนิดเครื่องมือที่มีความแม่นยำในการคำนวณปริมาณคาร์บอนในไม้ยืนต้น ขาดกลไกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การสร้างเครือข่าย และขาดระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ระดับชาติ หน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างมีฐานข้อมูลและระบบของตนเอง องค์การไม้เขตร้อนนานาชาติ (ITTO) อยู่ในระหว่างการเตรียมการเพื่อให้การสนับสนุนกรมป่าไม้เพื่อดำเนินโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่ระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ระดับชาติที่มีอยู่

การประเมินทรัพยากรป่าไม้ในปัจจุบันดำเนินการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการสำรวจและบุคลากรมากที่สุด ภายในกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการสำรวจและการตรวจติดตามที่สามารถสร้างความเข้มแข็งและบูรณาการเพื่อดำเนินการให้เป็นระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ระดับชาติ (การตรวจวัดและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแปลงตัวอย่างถาวร) เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการตรวจติดตามเรดด์พลัส คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสมีบทบาทในการประสานงานในการดำเนินการดังกล่าว การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพแก่เจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานอื่นที่ร่วมงาน ในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม จะมีการสร้างความร่วมมือในการตรวจติดตามเรดด์พลัสระดับภูมิภาคเนื่องจากสาเหตุของการบุกรุกทำลายป่าบางสาเหตุ (เช่นการลักลอบตัดไม้) มีลักษณะเป็นกิจกรรมข้ามเขตแดน และยังเป็น การช่วยในประเด็นของการจัดการที่ดินในพื้นที่หนึ่งแต่ในขณะที่พื้นที่แห่งอื่นหรือในบริเวณอื่นมีการทำลายหรือการสูญเสียหรือการย้ายที่ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการลักลอบตัดไม้ การดำเนินการศึกษา

นี้เพื่อ 1) ทดสอบศักยภาพขอบเขตของการตรวจติดตามในลักษณะพหุภาคี 2) สร้างกลไกเชื่อมต่อระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้แห่งชาติกับระบบการตรวจติดตามระดับชุมชนและระดับโครงการ 3) กำหนดรายละเอียดของแนวทาง (ระบบ แบบ วิธีการ ตัวแปร) สำหรับการตรวจติดตามคาร์บอนระดับชุมชน 4) ระบุความจำเป็นในการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อสนับสนุนการตรวจติดตามระดับชุมชน

ประเทศไทยยังขาดมาตรฐานการทวนสอบสำหรับเรดด์พลัส ดังนั้น ในช่วงของการดำเนินการเตรียมความพร้อม จึงมีข้อเสนอให้มีการพัฒนามาตรฐานระดับชาติและแนวทางการทวนสอบอย่างเป็นอิสระและโปร่งใส ประกอบด้วยข้อกำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่ทวนสอบ กระบวนการทวนสอบ การรายงานผลการทวนสอบ และการปรับแก้รายงานของการลดการปล่อยคาร์บอนจากการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์การพัฒนาเอกชนจะได้รับการฝึกอบรมด้านการทวนสอบตามมาตรการเสริมสร้างศักยภาพ

มีการเสนอกระบวนการสำหรับการพัฒนาองค์ประกอบให้แก่ระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบเรดด์พลัสระดับชาติเพื่อตรวจติดตามประโยชน์ต่างๆ จากการดำเนินกลไกเรดด์พลัส ที่นอกเหนือจากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน และ น้ำ ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และประสิทธิภาพของการอารักขาและการบริหารจัดการตามแผนที่วางไว้ ขณะนี้องค์กรจำนวนมากกำลังตรวจติดตามตัวชี้วัดส่วนใหญ่ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินผลประโยชน์ร่วมจากการดำเนินกลไกเรดด์พลัสที่นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงคาร์บอนเก็บกักและการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ได้แก่ ตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ในครัวเรือนและชุมชน ความหลากหลายทางชีวภาพ การบริหารจัดการดินและน้ำ สิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินและความเป็นเจ้าของ ซึ่งจะบรรจุไว้ในระบบการตรวจติดตามอันมีขอบเขตกว้างขวางที่มีอยู่แล้วในหน่วยงานต่างๆ และจะมีการทดสอบในพื้นที่นำร่อง ซึ่งจะทำให้สามารถระบุช่องว่างที่มีอยู่ในขีดความสามารถด้านการตรวจติดตามได้

เป็นที่คาดหมายว่าในช่วงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (พ.ศ. 2557-2560) นั้น จะมีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย และเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน ความก้าวหน้าของกิจกรรมเหล่านี้จะต้องได้รับการตรวจติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปตามกำหนดและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ตามกรอบการตรวจติดตาม เพื่อให้ผู้จัดการโปรแกรมตรวจสอบความก้าวหน้าได้ผลลัพธ์ของหลายกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานที่จะต้องมีการตรวจสอบ รวมทั้งความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับการดำเนินการ รายงานความก้าวหน้าและรายงานรายคาบจากส่วนสำคัญของการตรวจติดตามจะต้องนำเสนอภายในกำหนดเวลาของกรอบการดำเนินการ

สำนักงานเรดด์พลัสจะพัฒนาแผนการทำงานอย่างละเอียดและปรับปรุงกำหนดการดำเนินงานและตัวชี้วัดในช่วง 6 เดือนแรกของระยะดำเนินการเตรียมความพร้อม รวมทั้งการพัฒนาผังภูมิเพื่อแสดงกำหนดการและความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมทั้งหมด สำนักงานเรดด์พลัสจะดำเนินการให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการจัดทำและการส่งรายงานและเอกสารตามความต้องการของการตรวจติดตามจะเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 1: องค์กรและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1a. การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

มาตรฐาน 1a เนื้อหา R-PP ที่ต้องการในองค์ประกอบนี้:
การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ:

การออกแบบและการดำเนินงานการจัดการด้านการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสในด้านต่างๆ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นอกเหนือจากหน่วยงานด้านป่าไม้ ความรับผิดชอบของภาคส่วนอื่นๆ ในการวางแผนและดำเนินการเรดด์พลัส กิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพที่รวมอยู่ในแผนงานของแต่ละองค์ประกอบที่มีผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้าร่วมอยู่ในกระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการ

กรอบการดำเนินงานระดับชาติเกี่ยวกับการเติบโตอย่างยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พื้นฐานเศรษฐกิจของประเทศไทยขึ้นอยู่กับทรัพยากรธรรมชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้นำมาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง¹ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ในขณะเดียวกันก็ยังคงมุ่งเน้นการพัฒนาโดยให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตามแผนพัฒนาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2539-2544) แต่อย่างไรก็ตาม ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับความสำคัญต่อการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนา ฉบับนี้ได้ระบุถึงการพัฒนาของประเทศไทยโดย

- การสร้างภูมิคุ้มกันในทุกมิติ ซึ่งได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ
- การกระจายอำนาจให้ชุมชนท้องถิ่นโดยวิธีการสร้างเครือข่ายเพื่อเกื้อหนุนกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิต
- การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อความพอเพียงและลดความยากจน
- การสงวน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการปกป้องคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นหลักประกันในการพัฒนาประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต และ
- การสร้างกลไกเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประเทศอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

เพื่อสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) รัฐบาลจึงได้ประกาศยุทธศาสตร์ของประเทศเรียกว่า “โมเดลการเติบโตแบบใหม่” ที่จะบูรณาการไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยรวม เพื่อเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโมเดลนี้เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2555 (ได้มีการจัดกรอบการจัดสรรงบประมาณให้แล้วสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2557) ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปี

¹ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงชีพของประชาชนในทุกระดับให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน การดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถปรับตามโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชุมชน ภายใต้ผลิตภัณฑ์ที่มี อันก่อให้เกิดความสมดุลของการผลิตและการบริโภค โดยชุมชนมีศักยภาพที่จะจัดการทรัพยากรของตนเอง ภายใต้แนวคิดนี้ ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศจะถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป โดยมีการบูรณาการยุทธศาสตร์และนโยบาย ที่สรุปว่าจะต้องกล่าวถึงสี่เสาหลักสำหรับการเติบโตและการพัฒนา โดยหนึ่งในเสาหลักของยุทธศาสตร์คือโมเดลการเติบโตแบบสีเขียว ประกอบด้วยห้าเรื่องสำคัญ ได้แก่

- การพัฒนาเมืองและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ
- การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- นโยบายการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม
- การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- การบรรเทาและการปรับตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป็นที่ยอมรับว่าสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2518 จึงได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 ขึ้น และภายใต้กฎหมายดังกล่าวได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ เป็นกรรมการ มีหน้าที่ในการดูแลรักษา กำหนดนโยบายและมาตรการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ขึ้นรับผิดชอบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของประเทศและปกป้องคุ้มครองรวมทั้งฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม จากนั้นเป็นต้นมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติ ออกกฎหมาย และระเบียบ อีกหลายฉบับ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ (องค์ประกอบที่ 2a) นอกจากนี้ รัฐบาลไทยยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน มีอธิบดีกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีหน้าที่ในการวางนโยบายการจัดที่ดินและควบคุมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งควบคุมการใช้ประโยชน์และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในประเทศ

ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ใช้ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้จัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมมาแล้วจำนวน 3 ฉบับ (พ.ศ. 2542-2549 , 2550-2554 และ 2555-2559) โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน วัตถุประสงค์ของแผนฯ ดังกล่าว คือ เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) การปรับฐานการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน 3) ส่งเสริมธรรมาภิบาลที่ดีในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในทุกระดับ 5) การสร้างภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการจัดการภัยพิบัติ 6) การพัฒนาคนและสังคมให้มีสำนึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ตามโมเดลการเติบโตแบบใหม่นั้น ทส. มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการสองเสาหลักของยุทธศาสตร์ นั่นคือ การบรรเทาและการปรับตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังนั้น แผนงานกลไกเรดด์พลัสแห่งชาติที่รัฐบาลวางแผนที่จะดำเนินการนั้นจะมีส่วนช่วยเหลืออย่างสำคัญในการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย ตลอดจนมีส่วนช่วยในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

โปรแกรมทางด้านป่าชุมชน ทรัพยากรป่าไม้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในชนบทซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดกิจกรรมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ในปัจจุบันมีประชาชนจำนวน 184,710 รายที่อาศัยอยู่ในและรอบพื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่า) และมีการดำรงชีพที่พึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้อยู่ราว 1.2 - 2.0 ล้านคน และมีประชาชนอีกถึง 20-25 ล้านคน ที่อาศัยอยู่ใกล้ป่าสงวนแห่งชาติและพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้เพื่อประโยชน์ใช้สอยและสร้างรายได้ (โกลม, ติดต่อบุคคล; Wichawutipong, 2005) กรมป่าไม้เองก็เห็นความสำคัญของป่าชุมชนและกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เพื่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนมายาวนานกว่า 40 ปี (FAO, 1978; Pragong, 1991) ในปีพ.ศ. 2534 กรมป่าไม้ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับป่าชุมชน ซึ่งในปัจจุบันรู้จักกันดีในชื่อของสำนักจัดการป่าชุมชน ทำหน้าที่ในการวางแผน และส่งเสริมป่าชุมชน ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ทั้งชุมชนท้องถิ่น องค์กรภาคชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคมต่างๆ ในการจัดการป่าไม้ นอกจากนี้ แผนแม่บทเพื่อพัฒนาการป่าไม้ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้การจัดการป่าชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญด้วยเช่นกัน (TFSMP, 1993) ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มีป่าชุมชนมากกว่า 10,000 หมู่บ้าน และในจำนวนดังกล่าวมีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการกับกรมป่าไม้แล้ว 8,500 ชุมชน ครอบคลุมพื้นที่ถึง 500,000 เฮกตาร์ และยังมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นภายใต้กรมป่าไม้เพื่อบริหารจัดการป่าชุมชนโดยมีการตรวจติดตามและประเมินผลด้วยความเข้มแข็งมาอย่างยาวนาน หน่วยงานนี้จะมีบทบาทสำคัญในช่วงระยะเวลาของการดำเนินกลไกเรดด์พลัส และจะช่วยในเรื่องของกระบวนการการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมสำหรับกลไกเรดด์พลัส (ดูองค์ประกอบที่ 4 b) ทั้งนี้ องค์กรป่าชุมชนมีการสร้างเครือข่ายป่าชุมชนทั้งในแต่ละภูมิภาคและในระดับประเทศ ซึ่งรวมถึง **กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงด้วย** ซึ่งเครือข่ายเหล่านี้ นับว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในการเข้าร่วมในกลไกเรดด์พลัสในระดับชาติ

ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า ในประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ อยู่ประมาณ 57 กลุ่ม **ทั้งนี้มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงอยู่ประมาณ 10 กลุ่ม** ได้แก่ อาข่า กะเหรี่ยง ลีซู อีวเมี่ยน ลัวะ ลาฮู ม้ง ขมุ มาลาบลี (มละ) และถิ่น ซึ่งพบมากอยู่ประมาณ 20 จังหวัดทางภาคเหนือและภาคตะวันตกของประเทศ โดยกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีความแตกต่างทั้งทางวัฒนธรรม ภาษา ประเพณีปฏิบัติ การแต่งกาย และความเชื่อ จากข้อมูลของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการในปี พ.ศ. 2545 **พบว่า**มีกลุ่มชาติพันธุ์ประมาณ 923,257 คน และได้รับการยอมรับว่าเป็นพลเมืองไทยที่มีสิทธิพื้นฐานและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของราชอาณาจักรไทย **ทั้งนี้** **รัฐบาลให้ความสำคัญต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย โดยได้มอบหมายให้สำนักกิจการชาติพันธุ์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้ดูแลและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะ** ดังนั้น ในข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสฉบับนี้จึงใช้คำว่า **ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า** ซึ่งหมายความรวมถึง กลุ่มชาติพันธุ์ **ที่อยู่บนพื้นที่สูง** ผู้ที่อาศัยอยู่ในป่า ผู้ที่พึ่งพาป่าชุมชนประมงพื้นบ้าน ชาวเล และชุมชนท้องถิ่น ประเทศไทย โดยมีการยอมรับและถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญในการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมเรดด์พลัส รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่ใช้คำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” **โดยใช้คำว่าชุมชน หรือชุมชนดั้งเดิม** อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยอมรับถึงการมีอยู่ของกลุ่มชนเหล่านี้ตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น ซึ่งรวมถึงชุมชนประมงพื้นบ้าน (ชาวเล) ในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อมของกลไกเรดด์พลัสนี้ นโยบายการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (safeguards) ของธนาคารโลก และข้อตกลงแคนคูนจะถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อผลลัพธ์ของกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ (SESA) นอกจากนี้ ควรให้การรับรองและเคารพต่อสิทธิของกลุ่มดังกล่าวตามความเหมาะสมตามกติกาและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ **ที่สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายภายในประเทศ**

กรอบการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเรดด์พลัสระดับประเทศ

ประเทศไทยได้เข้าร่วมในกลไกเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยย์ในระดับนานาชาติที่หลากหลาย เช่น อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (CBD), อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการสงวนรักษาความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก โดยรัฐบาลไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2537 และลงนามในพิธีสารเกียวโตเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยได้แต่งตั้งให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานงานกลางด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และปี พ.ศ. 2550 องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการโครงการที่จะนำไปสู่การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM) ในปีเดียวกันคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และปลัดกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยเห็นความสำคัญต่อแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ การดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกลไกการลดก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมดังกล่าวยังมีความต่อเนื่อง สามารถประสานการดำเนินการกับการปฏิบัติการตามอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2551 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบต่อยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (พ.ศ. 2551-2555) เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกำหนดแนวทางในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ซึ่งองค์ประกอบหลักของยุทธศาสตร์การดำเนินงาน คือ 1) การสร้างความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือและลดความเสียหายต่อผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ 2) การสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มแหล่งดูดก๊าซบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้าใจที่มากขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 5) การเพิ่มศักยภาพของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ 6) สนับสนุนความร่วมมือกับนานาชาติในการบรรลุเป้าหมายทางการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเชื่อมโยงของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย แสดงไว้ในกล่องที่ 1

นอกจากนั้น ยังมีร่างแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย (พ.ศ. 2556-2593) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาระยะยาวสำหรับทุกภาคส่วนในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ เพื่อพิจารณา เป้าหมายสูงสุดของแผนแม่บทฯ ดังกล่าว คือ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเป็นสังคมคาร์บอนต่ำภายใน 40 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2593) เครื่องมือและส่วนประกอบสำคัญของความสำเร็จ คือ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กลไกทางการเงินที่เหมาะสม การวิจัยและพัฒนา ความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การศึกษา ความร่วมมือกับนานาประเทศ และการป้องกันรักษาระบบนิเวศและป่าไม้ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบรรเทาผลกระทบเตรียมพร้อมเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะในกลุ่มของเยาวชนและสตรี

โดยที่แผนแม่บทฯ เน้นเรื่องการปลูกป่าที่มีประสิทธิภาพ ใน 10 ปีข้างหน้า โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้น หลายๆ นโยบายของรัฐบาลที่ประกาศต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 จึงสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและกลุ่มสตรี การใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินอย่างเท่าเทียม การสร้างจิตสำนึกในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีระหว่างประเทศซึ่งจะช่วยให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบัน รัฐบาลไทยได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อส่งเสริมบทบาทสตรีในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน โดยกองทุนดังกล่าวจะเป็น แหล่งทุนที่สำคัญในการให้โอกาสแก่สตรีที่ต้องการเข้าถึงการศึกษา การจ้างงาน และการบริการด้านสุขภาพ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของสตรีให้สูงขึ้น กองทุนดังกล่าวมีงบประมาณรองรับถึงจังหวัดละ 100 ล้านบาท สำหรับสตรีในทุกๆ ระดับ ไม่ว่าจะรวยหรือจน อยู่ในเมืองหรือในชนบท

ในปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นรองประธาน คณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (การคลัง การต่างประเทศ เกษตรและสหกรณ์ คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พลังงาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาธารณสุข และอุตสาหกรรม) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 5-9 ท่าน (เช่น กฎหมาย เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงาน) คณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีหน้าที่กำหนดและควบคุมดูแลนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่สำคัญด้านการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวเข้ากับผลกระทบและความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการวิจัยและการพัฒนา และให้คำแนะนำเรื่องทำที่ของประเทศเมื่อต้องร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเวทีการประชุมของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเวทีการประชุมระหว่างประเทศ² โดยจะมีการจัดตั้งสำนักงานความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศขึ้นภายใต้สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ภายใต้คณะกรรมการฯ ดังกล่าวประกอบด้วยคณะอนุกรรมการ 2 คณะ รับผิดชอบด้านวิชาการ การเจรจา และการประสานงาน ได้แก่ คณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ และคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการประสานทำที่ไทยในการเจรจา โดยคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน และมีสมาชิกคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการให้แก่คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติสำหรับการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประสานนโยบายสำหรับกลไกเรดด์พลัสในช่วงของกระบวนการเตรียมความพร้อม สำหรับคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการประสานทำที่ไทยในการเจรจา มีอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศและเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานร่วม โดยมีสมาชิกคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อให้คำแนะนำเรื่องทำที่ของประเทศในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดทำเอกสารบทความระหว่างประเทศและเวทีการประชุมระหว่างประเทศ นอกจากนี้ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติได้มีการจัดตั้งผู้ประสานงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วยหน่วยงานระดับกระทรวง 19 หน่วยงาน (ทุกกระทรวง)

² คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในปี พ.ศ. 2550 (มีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2552)

และหน่วยงานที่มีใช้กระทรวง 11 หน่วยงาน (ภาพที่ 1 a-1) โดยถือว่าคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเป็นองค์กรระดับชาติด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นโยบายระดับชาติทั้งหมดต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการฯ ชุดนี้และมอบหมายให้องค์กรที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการ โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสามารถเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการฯ ชุดนี้อนุมัติได้ ซึ่งโครงสร้างด้านการจัดทำนโยบายนี้จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษาของ สถาบันทรัพยากรโลก (WORLD RESOURCES INSTITUTE:) ได้รายงานการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมจากภาคอุตสาหกรรม ภาคพลังงาน ภาคการเกษตร การใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ และของเสียฯ ปี 1990-2010 จากทั่วโลก ซึ่งมีทั้งหมด 187 ประเทศดังแสดงในภาคผนวกตาราง 1a-1 พบว่าประเทศที่มีอัตราการปลดปล่อยมากที่สุด 10 อันดับ ได้แก่ 1.จีน 10,081.53 ล้านตันคาร์บอน หรือ 21.64% เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก 2. สหรัฐอเมริกา 6,775.45 ล้านตันคาร์บอน (14.5435% เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 3. EU (27) 4,823.38 ล้านตันคาร์บอน (10.3534%เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 4. EU (15) 3,970.69 ล้านตันคาร์บอน (8.5231%เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 5. รัสเซีย 2,317.30 ล้านตันคาร์บอน (4.9741%เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 6. อินเดีย 2,304.39 ล้านตันคาร์บอน (4.9464% เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 7. บราซิล 2,136.21 ล้านตันคาร์บอน (4.5854%เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 8. ญี่ปุ่น 1,297.78 ล้านตันคาร์บอน (2.7857%เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 9. อินโดนีเซีย 1,170.02 ล้านตันคาร์บอน (2.5114% เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) 10. เยอรมนี 926.67 ล้านตันคาร์บอน (1.9891%เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) โดยประเทศไทยมีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกอยู่ในอันดับที่ 26 ของโลก ซึ่งมีการปลดปล่อยที่ (0.8145 % เทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งโลก) และประเทศที่มีการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก มี 2 ประเทศ คือ ประเทศนีอูเอ (Niue) และประเทศภูฏาน (World Resources institute, 2010)

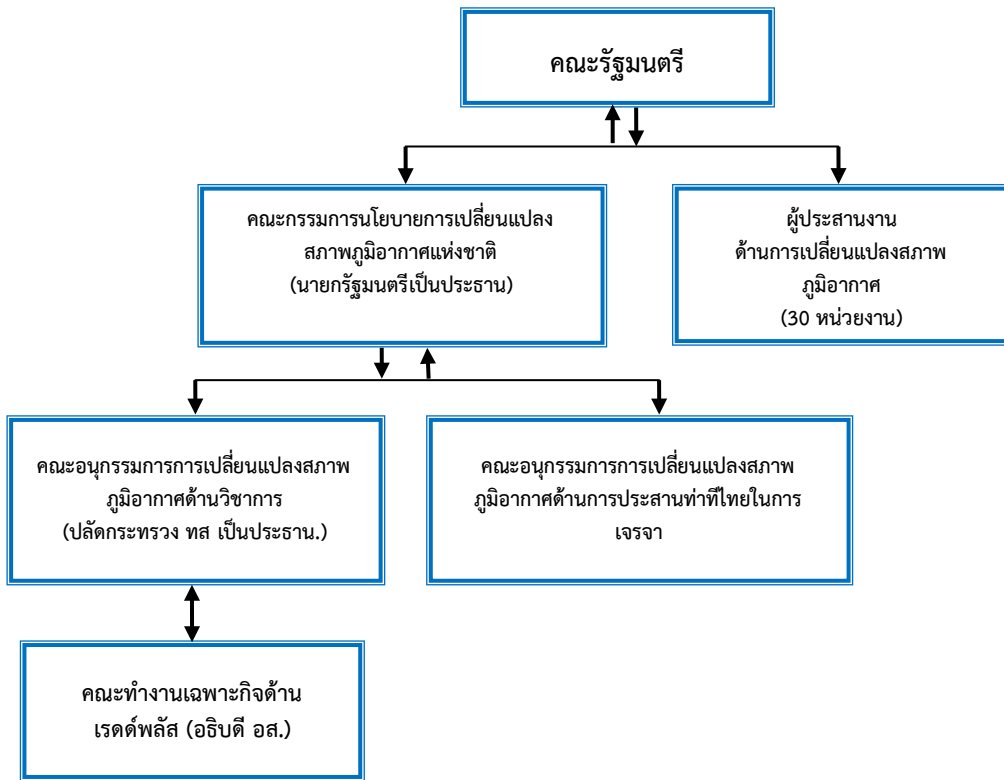
ทั้งนี้ ประเทศกำลังพัฒนาที่อยู่ในเอเชียที่มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกใกล้เคียงกับประเทศไทยคือ มาเลเซีย และปากีสถาน ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 29 และ 30 มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ 0.72% และ 0.71% ตามลำดับเมื่อเทียบกับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของทั้งโลก

ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2553) ได้จัดทำรายงานการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยให้กับสำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำรายงานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เพื่อเสนออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) โดยรายงานว่า มีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมของประเทศไทยปี 2543 มีค่าเท่ากับ 229.08 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยมีทั้งการปลดปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก ซึ่งภาคพลังงานเป็นภาคที่ปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดกล่าวคือ ปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก 69.6% เมื่อเทียบกับระดับประเทศ รองลงมาคือภาคเกษตร 22.6% ในขณะที่การปลดปล่อยจากกระบวนการอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเป็น 7.2% ส่วนการกำจัดของเสียมีการปลดปล่อยน้อยที่สุดคือ 4.1% เมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ถือว่าเป็นส่วนที่ช่วยดูดกลับก๊าซเรือนกระจกไว้ -3.4% แม้ว่าภาคป่าไม้สามารถเป็นแหล่งช่วยดูดซับก๊าซเรือนกระจก แต่รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคอื่นโดยเฉพาะภาคพลังงาน และส่งเสริมให้เพิ่มศักยภาพการดูดซับก๊าซเรือนกระจกภาคป่าไม้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

ข้อมูลดังกล่าวยังไม่สะท้อนสถานภาพการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องรอผลการรายงาน แห่งชาติฉบับที่ 3 เพื่อเสนอต่อกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC)

กล่องที่ 1 ความเชื่อมโยงของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

ภาพที่ 1a-1: ผังแสดงองค์กรของคณะกรรมการด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย

การจัดตั้งองค์กรด้านเรดต์พลัสในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2553 รัฐบาลไทยได้ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนการดำเนินงานเรดต์พลัส และต่อมาในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดต์พลัส เป็นคณะทำงานแบบบูรณาการระหว่างกระทรวง ปัจจุบันคณะทำงานเฉพาะกิจด้านกลไกเรดต์พลัสในประเทศไทยมีอธิบดีกรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนให้เกิดปัจจัยขับเคลื่อนสำหรับทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดต์พลัสอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ (ภาพที่ 1a-1)

ในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการเสนอปรับปรุงองค์ประกอบคณะทำงานเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้แก่คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดต์พลัสเพื่อการเตรียมความพร้อมด้านกลไกเรดต์พลัสในประเทศไทย โดยการปรับปรุงองค์ประกอบของสมาชิกคณะทำงานและเพิ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและนอกภาครัฐ เช่น **องค์กรภาคประชาสังคม** ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ องค์กรภาคเอกชน สถาบันวิชาการและสถาบันวิจัย ผู้แทนแต่ละท่านได้รับการเสนอชื่อโดยสถาบันที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการคัดสรรของตนเอง องค์ประกอบของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านกลไกเรดต์พลัส **ขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงและยังไม่เป็นปัจจุบัน** รายละเอียดได้สรุปไว้ในตารางที่ 1 a-1 **ซึ่งในเรื่ององค์ประกอบของคณะทำงานนี้จะมีภาววิเคราะห์** ในรายละเอียดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สัดส่วนหรือจำนวนของแต่ละภาคส่วน และองค์ประกอบในช่วงการเตรียมความพร้อมของโครงการฯ ตามที่ได้ระบุไว้ในองค์ประกอบที่ 1c และในการดำเนินการเสนอผู้แทนฯ ให้แต่ละกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม และชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ เป็นต้นพิจารณาและจัดทำกระบวนการคัดสรรผู้แทนในคณะทำงานฯ ในตารางที่ 1 a-2 ได้นำเสนอการเปรียบเทียบองค์ประกอบของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดต์พลัส

ระหว่างปัจจุบัน กับระยะการเตรียมความพร้อม และระยะการดำเนินงานเรดด์พลัสที่ได้กำหนดเป็นร่างในเบื้องต้น ความต้องการแนวทางแบบบูรณาการเพื่อดำเนินการกลไกเรดด์พลัสมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากรัฐบาลรับทราบสาเหตุของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่านั้นมักจะมีมาจากภายนอกสาขาการป่าไม้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินกลไกเรดด์พลัส เป็นไปในลักษณะของการมีส่วนร่วม จึงต้องการข้อตกลง/โครงสร้างการ จัดการองค์กรที่สะท้อนให้เห็นว่าสาขาองค์กรที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินได้เข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์และความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส

ตารางที่ 1a-1: องค์กรประกอบของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส (ที่อยู่ในช่วงแก้ไขและปรับปรุงอยู่และยังไม่เป็นปัจจุบัน)

องค์กร	รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ภาครัฐ	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (DNP) กรมป่าไม้ (RFD) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (DMCR) สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (TGO) สำนักงบประมาณ (BB) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (NESDB) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (FIO) กรมส่งเสริมการเกษตร (DOAE) กรมที่ดิน (DOL) กรมพัฒนาที่ดิน (LDD) กรมการปกครอง (DOPA) กรมธนารักษ์ (TTD) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (ALRO)
สถาบันวิชาการ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะวนศาสตร์ (KUFF) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (KMUTT)
ภาคเอกชน	สวนกิตติกรูป
ภาคประชาสังคม	สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (GSEI) มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม (IPFEE) มูลนิธิริรักษ์ไทย มูลนิธิสิบ นาคะเสถียร มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI)
ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้	เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ เครือข่ายป่าชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครือข่ายป่าชุมชนภาคใต้ เครือข่ายป่าชุมชนภาคกลางและตะวันตก
องค์กรระหว่างประเทศ	ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า เอเชียแปซิฟิก ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า

หมายเหตุ : องค์กรประกอบของคณะทำงานในแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอยู่ระหว่างการปรับปรุงโดยจะให้มีผู้แทนในแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในส่วนของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าจะมีผู้แทนจากเครือข่ายป่าชุมชนรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง

หน้าที่หลักของคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสได้แก่ (i) จัดทำแนวทางสำหรับกิจกรรมความร่วมมือทอกลไกเรดด์พลัส (ii) จัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายและยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัส (iii) แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการสำหรับการเตรียมความพร้อมกลไกเรดด์พลัสตามที่กำหนดไว้ (iv) ทบทวนแผน/โครงการ/ข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับกลไกเรดด์พลัส (v) ให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่คณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ (vi) ประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นสำหรั้งกิจกรรมกลไกเรดด์พลัส (vii) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและสัมมนาที่สนับสนุนกิจกรรมกลไกเรดด์พลัส และ (viii) ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลไกเรดด์พลัสตามที่ได้รับมอบหมายโดยคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ

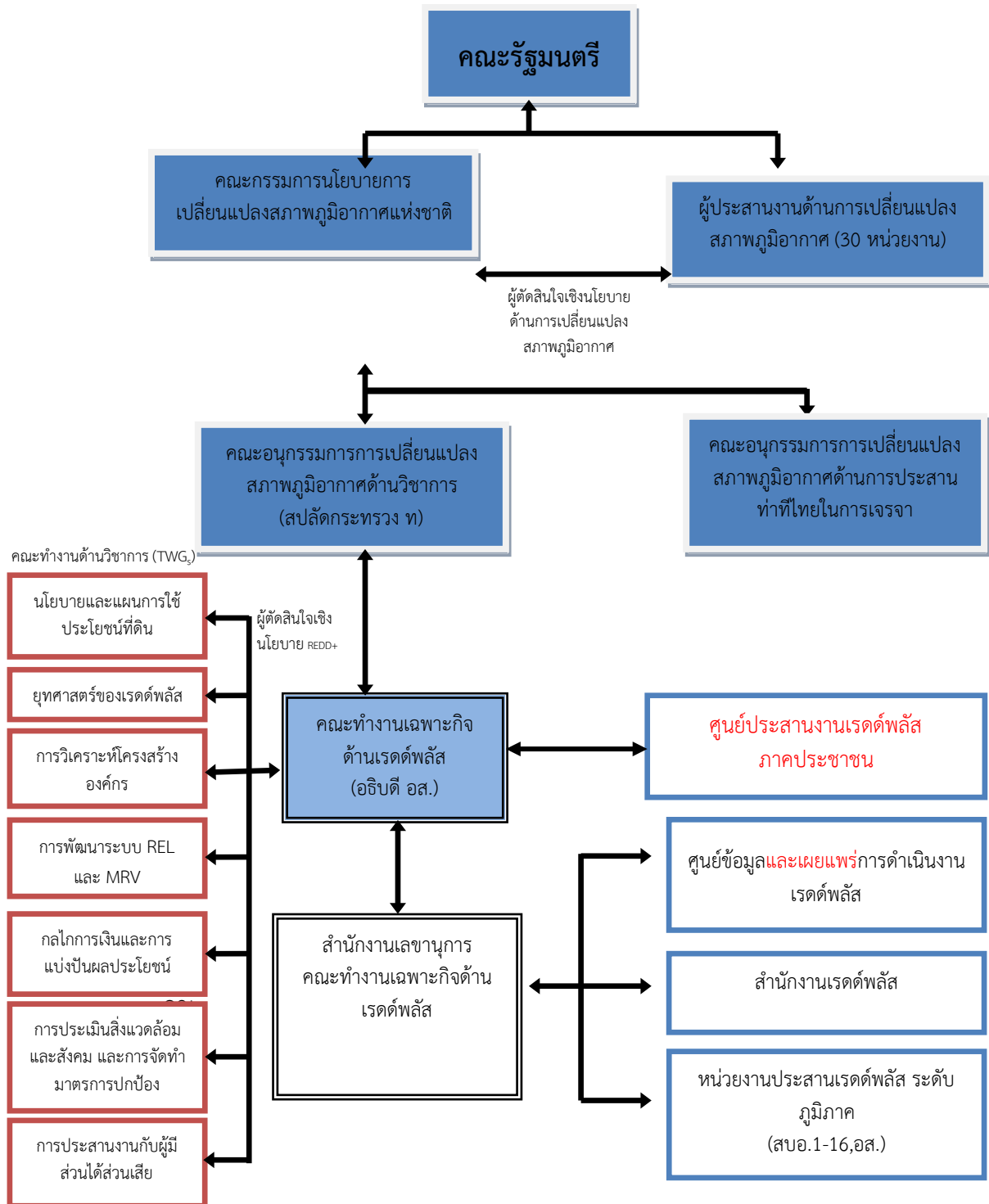
ในช่วงระยะเวลาของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมทอกลไกเรดด์พลัสนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดตั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กรมอุทยานฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักเพื่อควบคุมดูแลการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมทอกลไกเรดด์พลัส โดยร่วมมือกับที่ปรึกษาในระดับชาติ/ระดับระหว่างประเทศ และคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส และในระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555 และ ตุลาคม พ.ศ. 2555 ได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการกำกับการศึกษาและคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ไปจำนวนสองครั้งเพื่อหารือถึงความก้าวหน้าของการจัดทำเอกสาร รับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นและขอข้อมูลด้านวิชาการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ นอกจากนี้ยังได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับชาติ 2 ครั้ง การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภาค 6 ครั้ง และสุนทรียสนทนาระดับชุมชนท้องถิ่น 4 ครั้ง (ดูองค์ประกอบที่ 1 b) เพื่อเป็นการสร้างความตระหนัก รับฟังข้อเสนอแนะ และขอข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในองค์ประกอบต่างๆ ของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมทอกลไกเรดด์พลัส และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมมีความเหมาะสมมากขึ้น ในช่วงต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2555 กรมอุทยานฯ ได้นำร่างข้อเสนอโครงการดังกล่าว ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขลงในเว็บไซต์ของกรมฯ เพื่อขอความเห็นเพิ่มเติมจากสาธารณชน เอกสารฉบับร่างที่ได้รับการแก้ไขครั้งสุดท้าย ได้นำเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสพิจารณา และนำเสนอให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พิจารณาและให้ความเห็นชอบในหลักการ ทั้งนี้ ผู้แทนจากภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง จะอยู่ร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย อย่างไรก็ตามช่วงการหารือสุนทรียสนทนาระดับชาติรอบที่ 2 ภาคประชาสังคม บางกลุ่มและชุมชนพึ่งพิงป่าบางชุมชนได้เสนอให้มีสัดส่วนคณะกรรมการเฉพาะกิจเรดด์พลัส โดยมีสัดส่วนภาครัฐ : ภาคประชาชน 50 :50 ทั้งนี้ จะต้องมีหารือสัดส่วนที่เหมาะสมที่สุดต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการดังกล่าวในช่วงเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อมกิจกรรมเรดด์พลัสให้ชัดเจน

ในช่วงระยะเวลาของการเตรียมความพร้อมนี้ คณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส จะมีอำนาจในการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการและหน่วยงานเพื่อดำเนินการ ได้จำนวนหนึ่ง เช่น สำนักงานกลไกด้านเรดด์พลัส และศูนย์ข้อมูลกลไกด้านเรดด์พลัส ซึ่งจะช่วยเหลือในการพัฒนายุทธศาสตร์เรดด์พลัสแห่งชาติ คณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสจะรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการและจัดทำข้อเสนอแนะด้านนโยบายและการควบคุมกำกับดูแลให้คณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการรับรองต่อไป (ภาพที่ 1a-2) และเพื่อให้เกิดการประสานงานแบบบูรณาการสำหรั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลไกเรดด์พลัสภายในประเทศไทยมีความเข้มแข็ง คณะกรรมการแต่ละคนของคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสจะรับผิดชอบทั้งการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่การพัฒนานโยบายเรดด์พลัสและการประกันว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลไกเรดด์พลัสอย่างครบถ้วน และให้การสนับสนุนที่จำเป็นแก่สำนักงานกลไกเรดด์พลัส

คณะกรรมการด้านวิชาการจะมีผู้เชี่ยวชาญแบบสหวิชาการและจะสนับสนุนการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ของข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส โดยคณะกรรมการด้านวิชาการจะรายงานต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสและทำงานอย่างสอดคล้องกับเลขานุการคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ซึ่งจะประสานงานกับหน่วยปฏิบัติงานภายในคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสและคณะกรรมการด้านวิชาการ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการจัดองค์กรสำหรับกลไกเรดด์พลัส จึงจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการต่างๆ (องค์ประกอบของคณะกรรมการเหล่านี้จะประกอบด้วยผู้แทนที่มีความเชี่ยวชาญจากชุมชนท้องถิ่นที่พึงพิงป่าไม้ และ **กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่นบนพื้นที่สูง** องค์กรภาคประชาสังคม ภาครัฐบาล และภาคเอกชน ฯลฯ) รายละเอียดข้อกำหนดการจัดตั้งของแต่ละคณะจะจัดทำขึ้นในระหว่างการเตรียมความพร้อมตามแนวทางต่อไปนี้

- คณะทำงานด้านนโยบายและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งรับผิดชอบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การใช้ที่ดิน การหมายแนวเขต นโยบายและการวางแผน **การนำเสนอเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ที่เหมาะสม** ปัจจุบันคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน อย่างน้อยที่สุดคณะกรรมการชุดนี้จะประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) สถาบันวิชาการ **องค์กรภาคประชาสังคม ผู้แทนหรือเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นรวมถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่นบนพื้นที่สูง ภาคเอกชน** และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่ดิน คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสจะกำกับดูแลให้คณะกรรมการด้านนโยบายและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินทำให้เกิดความมั่นใจในการประสานงานแบบบูรณาการขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- คณะทำงานด้านยุทธศาสตร์เรดด์พลัส จะต้องรับผิดชอบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล นโยบายป่าไม้ กฎและระเบียบ การเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐต่างๆ และการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านเรดด์พลัสในระดับประเทศ และระดับภูมิภาค คณะทำงานชุดนี้ต้องประสานงานและรวบรวมข้อมูลสำหรับการพัฒนานโยบายกลไกเรดด์พลัสจากผู้แทนต่างๆ ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ด้านเรดด์พลัสเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัสระดับประเทศและระดับภูมิภาค และจัดทำร่างระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมกลไกเรดด์พลัสในประเทศไทย อย่างน้อยที่สุดคณะกรรมการชุดนี้จะประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมที่ดิน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม สถาบันวิชาการ **องค์กรภาคประชาสังคม** เครือข่ายชุมชนท้องถิ่น **รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่นบนพื้นที่สูง เครือข่ายผู้หญิงและเยาวชน** ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ และนักเศรษฐศาสตร์ด้านสังคมและนิเวศ
- คณะทำงานด้านการวิเคราะห์องค์กรด้านเรดด์พลัส จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับกรอบการดำเนินงานและการจัดองค์กรด้านเรดด์พลัสที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานด้านเรดด์พลัส โดยจะมีการปรับโครงสร้างองค์กรตามสถานการณ์ของประเทศเพื่อให้ทำหน้าที่หลักที่จำเป็นสำหรับระยะการดำเนินงานได้อย่างสัมฤทธิ์ผล การยอมรับข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมในกระบวนการปรึกษาหารือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการประกันว่าโครงสร้างองค์กรจะไม่กระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลาง อย่างน้อยที่สุดคณะกรรมการชุดนี้จะประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมที่ดิน กรมส่งเสริมการ
ปกครองท้องถิ่น สถาบันวิชาการ **องค์กรภาคประชาสังคม** เครือข่ายชุมชนท้องถิ่น **รวมถึงกลุ่มชาติ
พันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง และเครือข่ายผู้หญิงและเยาวชน**

ภาพที่ 1a-2 : การจัดองค์กรสำหรับกิจกรรมเรดด์พลัสในระยะเตรียมความพร้อม

- คณะทำงานด้านการพัฒนาเส้นฐานอ้างอิง (REL) และระบบติดตาม รายงาน และทวนสอบ (MRV) จะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ การสำรวจทรัพยากรป่าไม้ การจัดการข้อมูล และการติดตาม รายงาน และทวนสอบ คณะทำงานชุดนี้จะประสานงานด้าน **จัดการทรัพยากรและพื้นที่ป่าไม้อย่างยั่งยืน** และการประเมินค่าการกักเก็บคาร์บอนตลอดจนการจัดทำระดับอ้างอิง/ระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง และการออกแบบระบบการติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ คณะทำงานชุดนี้ต้องพัฒนาแนวทาง หลักเกณฑ์ และคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาการ ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงและระบบการติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ อย่างน้อยที่สุดคณะทำงานชุดนี้จะประกอบด้วยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ องค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก กรมแผนที่ทหารบก สถาบันวิชาการ **องค์กรภาคประชาสังคม** เครือข่ายชุมชนท้องถิ่นรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิสารสนเทศและการตรวจติดตาม
- คณะทำงานด้านกลไกทางการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์ ซึ่งครอบคลุมประเด็นกลไกทางการเงินและการเตรียมการในระยะเตรียมความพร้อมด้านเรดด์พลัส ตลอดจนพัฒนาและดำเนินการระบบแบ่งปันผลประโยชน์ คณะทำงานชุดนี้จะประเมินกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่สำหรับกลไกทางการเงินและระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ และกรอบกฎหมายที่บังคับใช้ได้หรือร่างกฎหมายฉบับใหม่ โดยจะมีการพัฒนาและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเหล่านี้เพิ่มเติมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม อย่างน้อยที่สุดคณะทำงานชุดนี้จะประกอบด้วย กระทรวงการคลัง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก สถาบันวิชาการ **องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน** เครือข่ายชุมชนท้องถิ่น **รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงที่อยู่บนพื้นที่สูง และเครือข่ายผู้หญิงและเยาวชน และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อม**
- คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ (SESA) และการจัดทำมาตรการการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (safeguards) จะได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อประกันว่าจะมีการพิจารณาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมในระยะของการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส เนื่องจากเป็นที่ตระหนักว่าเรดด์พลัสของประเทศไทยอาจเกิดความเสี่ยงต่อการดำรงชีพ ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ธรรมชาติภูมิอากาศป่าไม้ วัฒนธรรม และความหลากหลายทางชีวภาพ การประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์จะเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้เพื่อระบุ ลด และบรรเทา ความเสี่ยงเหล่านี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องจะเข้ามามีส่วนร่วมตลอดขั้นตอนการจัดทำเรื่องต่างๆ คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์และการจัดทำมาตรการ การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการบูรณาการการวิเคราะห์ด้านเพศที่เป็นสตรีจะมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อย่างน้อยที่สุดคณะทำงานชุดนี้จะประกอบด้วยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สถาบันวิชาการ **องค์กรภาคประชาสังคม** เครือข่ายชุมชนท้องถิ่น **รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง ผู้แทนจากกลุ่มสตรีและเยาวชนจากชุมชนท้องถิ่น** และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชน และนโยบาย
- คณะทำงานด้านการรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และกลไกการรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการประกันเรื่องการเข้าถึงบริการทางสังคม การมีส่วนร่วม

ร่วม และการดำเนินการเตรียมความพร้อมของกลไกเรดด์พลัสตามแนวทางที่มีความยั่งยืนด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะทำงานชุดนี้จะประกอบด้วยผู้แทนที่มีความเชี่ยวชาญจาก ชุมชนท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง องค์กรภาคประชาสังคม เครือข่ายผู้หญิงและเยาวชน สถาบันวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการระดับประเทศ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเพื่ออำนวยความสะดวกในการประเมินกลไกที่มีอยู่ในระดับประเทศ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น ในช่วงเวลาของการจัดเตรียมความพร้อม คณะทำงานชุดนี้จะสนับสนุนกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในองค์ประกอบต่างๆ ของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ตลอดจนสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถเพื่อประกันว่าในช่วงของกระบวนการจัดเตรียมความพร้อมนั้นได้มีกล่าวถึงบริการทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้าง และ/หรือ การกำหนด กลไกการรับเรื่องราวร้องทุกข์และกลไกการดำเนินการกับข้อคิดเห็น ซึ่งมี ความสำคัญต่อการแก้ไขความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในช่วงการจัดเตรียมความพร้อม (ดูองค์ประกอบที่ 1c)

- ในการส่งผู้แทนของแต่ละกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อเข้าเป็นคณะทำงานแต่ละคณะจะต้องมีการดำเนินการคัดเลือกโดยอิสระจากกลุ่มของตนเอง

ส่วนกระบวนการขั้นตอนเตรียมความพร้อมจะมีการให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่ฟังฟังป่ารวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มสตรีและเยาวชน โดยให้ชุมชนเสนอผู้แทน และเยาวชนของชุมชนเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็น ออกแบบ ติดตาม และดำเนินงานเพื่อร่วมเป็นคณะทำงานในกิจกรรมที่เหมาะสมตามความถนัด ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเชิงเทคนิควิชาการและการป้องกันผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม อบรมเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรดด์พลัส สร้างเครือข่ายเพื่อขยายผลความรู้เกี่ยวกับเรดด์พลัสโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนทั้ง 4 ภูมิภาค

ในระหว่างการดำเนินการและประสานในการเตรียมความพร้อม สำนักงานเลขาธิการคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส จะเป็นหน่วย **ประสานการดำเนินการ** ระดับประเทศ ตั้งอยู่ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีหน้าที่ในการประสานงาน อำนาจการ และส่งเสริมกิจกรรมเรดด์พลัส โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานฯ เป็นหัวหน้าสำนักงาน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจะเป็นผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และมีการจัดหาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำเพิ่มเติม สำนักงานเลขาธิการคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสควรทำหน้าที่เลขาธิการของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสเพื่อให้เกิดความคล่องตัวระหว่างคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส และสำนักงานเลขาธิการฯ

สำนักงานเรดด์พลัส เป็นสำนักงานถาวรที่ตั้งขึ้นที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อเป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับชาติ โดยมีผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้ และพันธุ์พืช เป็นหัวหน้าสำนักงาน ข้าราชการที่ปฏิบัติงานจะเป็นผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และมีการจัดหาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำเพิ่มเติม สำนักงานเรดด์พลัส จะต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานระหว่างคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส และคณะทำงานวิชาการด้านต่างๆ หน้าที่รับผิดชอบหลักของสำนักงานเรดด์พลัส คือ

- (1) บริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส
- (2) วางแผนและดำเนินงานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านเรดด์พลัสแห่งชาติ

- (3) ประสานงาน และการเข้าร่วมการสนทนาและการเจรจาด้านเรดด์พลัสในเวทีนานาชาติ และจัดหาข้อมูลต่างๆ เพื่อสนับสนุนผู้แทนประเทศไทย
- (4) เสริมสร้างศักยภาพโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสัมมนา เพื่อเตรียมความพร้อมด้านเรดด์พลัส
- (5) จัดเตรียมรายงานด้านวิชาการ และรายงานความก้าวหน้าเสนอคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส และคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ อีกทั้งปฏิบัติงานร่วมกับคณะทำงานด้านวิชาการชุดต่างๆ เพื่อจัดเตรียมแผนการดำเนินงาน กฎ และระเบียบที่จะเสนอต่อคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส เพื่อขออนุมัติคณะกรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ

ศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส จะต้องตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการขึ้นทะเบียนคาร์บอนที่ได้จากกิจกรรมเรดด์พลัส โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือระเบียบข้อบังคับ และการขึ้นทะเบียน มีผู้อำนวยการสำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์เป็นหัวหน้าศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์และสำรวจทรัพยากรป่าไม้ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ อาทิ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และกรมแผนที่ทหารร่วมปฏิบัติงานในศูนย์ข้อมูลดังกล่าว

ศูนย์ประสานงานเรดด์พลัสภาคประชาชน เป็น ศูนย์ที่ภาคประชาสังคมและชุมชนในพื้นที่และกลุ่มชาติพันธุ์เสนอให้มีการจัดตั้งเพื่อเป็นศูนย์ประสานงานในการดำเนินการในระดับพื้นที่และเป็นประสานงานกับคณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัส โดยทางภาคประชาชนได้มีการนำเสนอหน้าที่รับผิดชอบของศูนย์ประสานงานนี้ในเบื้องต้นไว้ตามรายละเอียดในภาคผนวก b-2 ซึ่งในระหว่างการเตรียมความพร้อมจะมีการหารือ รับฟังความคิดเห็น และวิเคราะห์ในเรื่องรูปแบบ บทบาท และรายละเอียดของศูนย์ดังกล่าวที่เหมาะสมในระหว่างผู้เกี่ยวข้องภาคประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ต่อไป

นอกจากองค์กรในระดับประเทศแล้ว กลไกเรดด์พลัสจะมีการดำเนินงานตามกระบวนการกระจายอำนาจของประเทศไทย หน่วยประสานงานระดับท้องถิ่นจะจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมนาร่องในระดับภูมิภาค/ระดับท้องถิ่น อีกทั้งเสริมสร้างศักยภาพและจัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น ในระหว่างการเตรียมความพร้อม สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจะทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานในระดับภูมิภาค/ระดับท้องถิ่น องค์การพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง จะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และกิจกรรมอื่นๆ ที่จะเป็นการดำเนินงานเรดด์พลัสในระดับท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการดำเนินงานกลไกเรดด์พลัสของประเทศไทย คาดการณ์ว่ากิจกรรมเรดด์พลัส จะได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากแหล่งต่างๆ (โครงการ และกลไกการตลาดแบบสมัครใจ) จะมีการดำเนินกิจกรรมมากมายทั่วทั้งประเทศ (กิจกรรมนาร่อง การเสริมสร้างศักยภาพ การรับฟังความคิดเห็นในระดับต่างๆ) และเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน (ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้สนับสนุนเงินทุน และองค์การพัฒนาเอกชน) คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้ามามีส่วนร่วม มีสถาบันวิชาการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม และเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อประกันถึงการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาทางเลือกที่เป็นยุทธศาสตร์ด้านเรดด์พลัสซึ่งสนับสนุนคนยากจนไว้ด้วย

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินยุทธศาสตร์เรดด์พลัสแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการทบทวนการจัดองค์กรหลักในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส และจะต้องมีการหารือในระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ในระยะแรกของการเผยแพร่ข้อมูลและการจัดเวทีสนทนา (ดูองค์ประกอบ 1b) ในการหารือนี้ จะรวมถึงกลไกที่จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการประสานระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในระหว่างการดำเนินการกิจกรรมเรดด์พลัสเต็มรูปแบบที่ขยายกว้างและมีการดำเนินการไปได้ทั่วประเทศ เนื่องจากมีข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะให้คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสขึ้นตรงกับคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน ดังแสดงในผังแสดงองค์กร (ภาพที่ 1a-3) และเปรียบเทียบการจัดองค์กรระหว่างระยะการเตรียมความพร้อม และระยะดำเนินงานกลไกเรดด์พลัสในตารางที่ 1a-2

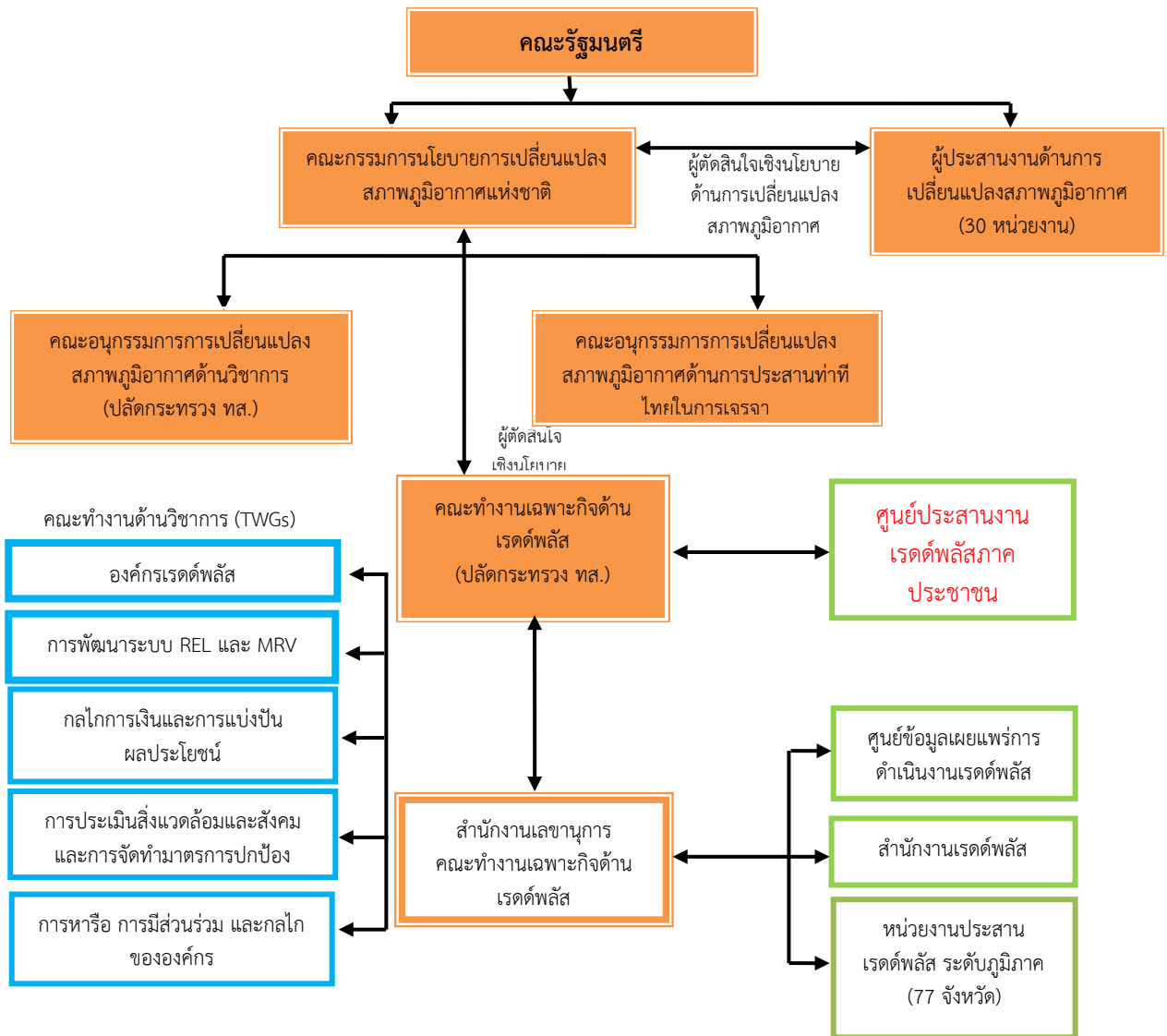
ตารางที่ 1a-2: เปรียบเทียบองค์ประกอบของคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ระหว่างปัจจุบัน ระยะเวลาเตรียมความพร้อม และระยะการดำเนินงานเรดด์พลัส

องค์ประกอบในปัจจุบัน	ระยะเวลาเตรียมความพร้อม	ระยะการดำเนินงานเรดด์พลัส
<p>ประธาน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</p>	<p>ประธาน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</p>	<p>ประธาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
<p>รองประธาน รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</p>	<p>รองประธาน รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</p>	<p>รองประธานร่วม อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p>
<p>กรรมการ ผู้แทนจาก กรมป่าไม้, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน), ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งชาติ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก, สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, บริษัทไม้อัดไทย จำกัด, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมที่ดิน, กรมพัฒนาที่ดิน, และกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>กรรมการ ภาครัฐ กรมป่าไม้, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน), สำนักงานงบประมาณ, คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมที่ดิน, กรมพัฒนาที่ดิน, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, สถาบันการศึกษา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี องค์กรและภาคประชาชน กลุ่มสวนกิตติ, มูลนิธิสิรินาคะเสถียร, สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, มูลนิธิและเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน, มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม, มูลนิธิรักษ์ไทย, มูลนิธิการพัฒนาที่ยั่งยืน, สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย, เครือข่ายป่าชุมชนระดับภาค (เหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ใต้ กลาง และตะวันตก)</p>	<p>กรรมการ ภาครัฐ ผู้แทนจาก กรมป่าไม้, กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน), สำนักงานงบประมาณ, คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมที่ดิน, กรมพัฒนาที่ดิน, กรมการปกครอง, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, สถาบันการศึกษา, องค์กรและภาคประชาชน ภาคเอกชน, องค์กรภาคประชาสังคม, เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อยู่บนพื้นที่สูง และเครือข่ายสตรีและเยาวชน (ให้แต่ละกลุ่มหรือเครือข่ายคัดเลือกผู้แทนเข้าร่วมตามจำนวนที่จะต้องมีการหารือกันในระยะของการเตรียมความพร้อม)</p>
<p>เลขานุการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</p>	<p>เลขานุการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช</p>	<p>เลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส</p>

องค์กรประกอบในปัจจุบัน	ระยะการเตรียมความพร้อม	ระยะการดำเนินงานเรดด์พลัส
<ul style="list-style-type: none"> • เป็นคณะทำงานเฉพาะกิจภายใต้คณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านวิชาการ • ไม่มีสำนักงานประจำ ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นคณะทำงานเฉพาะกิจภายใต้คณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านวิชาการ • สามารถแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความจำเป็นต่อการเตรียมการเรดด์พลัส • จัดตั้งสำนักงานประจำสำหรับคณะทำงาน • จัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส • จัดตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งชาติด้านเรดด์พลัส • แต่งตั้งสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยประสานงานระดับท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ • สามารถแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความจำเป็นต่อการเตรียมการและการดำเนินงานเรดด์พลัส ของประเทศ • บริหารจัดการสำนักงานเรดด์พลัส และศูนย์ข้อมูล • แต่งตั้งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นหน่วยประสานงานระดับท้องถิ่น • แต่งตั้งคณะกรรมการการปรึกษาหารือ REDD+ ระดับจังหวัดหรือคณะทำงานเฉพาะกิจ เรดด์พลัสระดับจังหวัด • แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาระดับชุมชน

แม้ว่าจะมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสในประเทศไทยมาแล้ว 2-3 กิจกรรม (ภาคผนวกที่ 1a-2) อย่างไรก็ตามในแผนแม่บทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ว่า กลไกเรดด์พลัสจะเป็นกลไกที่มีศักยภาพสำหรับประเทศในการสนับสนุนการอนุรักษ์ป่าและการเพิ่มคาร์บอนสต็อกในภาคป่าไม้ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (mitigation) สำหรับการเสริมศักยภาพของเรดด์พลัสจะรวมทั้งการพัฒนาเส้นฐานการปล่อยอ้างอิง (REL) การสำรวจทรัพยากรป่าไม้ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การตรวจวัดคาร์บอนสต็อกโดยชุมชน และการเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ได้มีการเสนอไว้ในแผนแม่บทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ และมีตัวอย่างของกิจกรรมที่ดีที่สามารถปรับมาใช้ในช่วงเริ่มของการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส (ภาคผนวก 1b-3)

ภาพที่ 1a-3 : การจัดองค์กรสำหรับการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส

หน่วยงาน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้

หน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน สามารถช่วยให้การจัดการและการดำเนินงานเรดด์พลัสประสบความสำเร็จ ถึงแม้หน่วยงานเหล่านั้นจะปฏิบัติงานนอกกรอบการดำเนินงานเรดด์พลัสก็ตาม แต่งานที่ปฏิบัติก็สามารถสนับสนุนการจัดการด้านเรดด์พลัสในปัจจุบันและอนาคตได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีสื่อสารกันระหว่างคณະทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสกับหน่วยงานเหล่านี้ ผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การจัดประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้แนวทางการดำเนินงานต่างๆ ได้รับการพัฒนา

กรมป่าไม้ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2439 เพื่อจัดการดูแลการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ จากการจัดตั้งกรมป่าไม้ขึ้นมาทำให้ความเป็นเจ้าของและการควบคุมพื้นที่ป่าทั้งหมดของประเทศถูกโอนจากผู้ครองนครมาเป็นรัฐบาล ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กรมป่าไม้จึงได้ถูกแยกออกเป็น กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมป่าไม้ในปัจจุบันจึงรับผิดชอบเฉพาะพื้นที่ป่าที่อยู่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รับผิดชอบดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รับผิดชอบจัดการ ดูแลทรัพยากรพืช และสัตว์ที่อยู่ชายฝั่งทะเล รวมทั้งการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนที่อยู่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ด้วย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2545 โดยมีความรับผิดชอบในด้านต่างๆ ดังนี้ การปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ คือ น้ำ มหาสมุทร แร่ธาตุ และป่าไม้ ตลอดจนรับผิดชอบในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม กรมฯ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการป่าไม้ คือ

- 1) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนและนโยบายด้านเสริมสร้าง การอนุรักษ์ และการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำการวิจัย ฝึกอบรม สร้างจิตสำนึก พัฒนา เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- 3) กรมควบคุมมลพิษ ควบคุม กำกับดูแล จัดการ ประสานงาน ติดตามและประเมินผล ฟื้นฟู ปกป้องคุ้มครอง และอนุรักษ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีบทบาทสำคัญในการประสานงานระหว่างภาคการเกษตร ภาคป่าไม้ และการพัฒนาชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 1) กรมพัฒนาที่ดิน รับผิดชอบการวางแผนการใช้ที่ดินรวมทั้งการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้พึ่งตนเองได้ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพ และเกษตรกรสามารถดำเนินอาชีพได้อย่างยั่งยืน
- 3) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานรวบรวมข้อมูลทางสถิติเพื่อวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ เกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร และข้อมูลทางด้านป่าไม้
- 4) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง รับผิดชอบการพัฒนาสวนยางพารา
- 5) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รับผิดชอบการจัดสรรพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้แก่ราษฎร เพื่อทำการเกษตร
- 6) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตลาดผลิตภัณฑ์ที่ได้จากป่า

กระทรวง/องค์กร อื่น

- (1) กระทรวงมหาดไทย มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระดับท้องถิ่น เนื่องจากการปฏิบัติงานประจำของเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด จะอยู่ภายใต้การดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งอยู่ภายใต้กรมการปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมที่ดิน รับผิดชอบในเรื่องที่ดินและจัดทำแผนที่ และยังมี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ช่วยในการป้องกันรักษาป่า และควบคุมการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับ ป่าไม้
- (2) กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์ รับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมป่าไม้ และการค้าทั้งภายในและต่างประเทศ
- (3) คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุก ระยะ 5 ปี โดยจัดทำนโยบายเพื่อดำเนินการตามแผนและติดตามความก้าวหน้าของโปรแกรม การพัฒนาป่าไม้เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

การจัดหน่วยงาน/องค์กรสำหรับการดำเนินงานเรดด์พลัส

คณะทำงานด้านวิชาการที่แต่งตั้งในระหว่างการเตรียมความพร้อม บางคณะจะต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระหว่างการดำเนินงานเรดด์พลัส ได้แก่ คณะทำงานพัฒนา REL และ MRV คณะทำงานกลไกทางการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์ คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ (SESA) และการจัดทำมาตรการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (safeguards) และคณะทำงานประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะเดียวกัน จะมีการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะเรื่องเพิ่มเติม ได้แก่ คณะทำงานการบริหารจัดการเรดด์พลัส รับผิดชอบประเด็นด้านการบริหารจัดการ โครงสร้างของภาครัฐ การดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ การเสริมสร้างศักยภาพ และการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

ในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่อยู่ต่างกระทรวงในระดับปฏิบัติคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสจะมีการประสานงานและขอร่วมมือจากกระทรวงต่างๆ โดยให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสรวมถึงคณะทำงานย่อยต่างๆ ส่วนในระดับนโยบายผู้แทนแต่ละกระทรวงเป็น คณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการอยู่แล้วโดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน นอกจากนี้ยังเป็นผู้แทนในระดับคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสจะนำเสนอโดย คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสผ่านคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ และเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ซึ่งเป็นระดับนโยบายที่จะ พิจารณาการปฏิบัติการเรื่องเกี่ยวกับเรดด์พลัสแบบสหสาขาและเชิงบูรณาการ นอกจากนี้ในอนาคตอาจจะมี การดำเนินการโดยการจัดทำข้อตกลง ระหว่างกรม กอง และกระทรวงที่เกี่ยวกับการดำเนินเรดด์พลัสเป็นราย ประเด็นที่สำคัญ ที่เห็นความสำคัญร่วมกันในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันตลอดจนการสร้างโอกาส สร้างอาชีพ ทางเลือกให้ชุมชนที่พึ่งพิงป่ารวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงตามความเหมาะสมและจำเป็น

และที่สำคัญหน่วยงานประสานงานระดับท้องถิ่นจะต้องมีการขยายกรอบการดำเนินงานจากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ไปสู่การบริหารจัดการในระดับจังหวัด ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับกรมการปกครอง และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนแต่งตั้ง คณะกรรมการในระดับจังหวัด เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัสในพื้นที่ต่อไป

เกณฑ์และตัวชี้วัดเพื่อติดตามความก้าวหน้าที่ยดำเนินการไปแล้วในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม

จะมีการพิจารณาถึงการประเมินความสำเร็จของการดำเนินการในการเตรียมความพร้อมกลไกเรดด์พลัสในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐาน เกณฑ์ และตัวชี้วัด ของกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ สำหรับกรอบการประเมินแบบ R-Package ที่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาขึ้นและจะมีการนำเสนอให้คณะกรรมการของประเทศสมาชิก (Participant Committee: PC 14) ให้ความเห็นและรับรองนั้น เนื่องจากเป็นการเริ่มต้นครั้งแรก ประเทศไทยจะพิจารณาเรื่องการนำตัวชี้วัดจาก R-Package เข้าไปในทุกองค์ประกอบของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสเพื่อจะใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบสำหรับการติดตามทั้งกระบวนการและความก้าวหน้าที่ยดำเนินการในช่วงการเตรียมความพร้อม จึงเป็นที่เข้าใจว่า กระบวนการประเมินค่าดังกล่าวจะเป็นแบบบูรณาการและจะดำเนินการแบบการมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงมีความพยายามจัดตั้งและบูรณาการเข้ากับโครงสร้างและแผนงานที่ได้มีการดำเนินการขึ้นสำหรับเรดด์พลัส เช่น คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ การรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ หรือใช้โปรแกรมการติดตามและประเมินผลในระดับประเทศที่มีอยู่แล้วในการดำเนินการ

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการโดยมีการปรับใช้ตามความเหมาะสม ได้แก่

1. **ความน่าเชื่อถือและความโปร่งใส** : ตรวจสอบเพื่อดูว่าองค์กรและการเตรียมการด้านการจัดการกลไกเรดด์พลัสที่ได้มีการดำเนินการ มีการดำเนินการแบบเปิดเผย น่าเชื่อถือ และมีความโปร่งใสอย่างไร?
2. **อำนาจหน้าที่และงบประมาณในการดำเนินการ** : แสดงให้เห็นได้อย่างไรว่าองค์กรของกลไกเรดด์พลัส มีการดำเนินการโดยได้รับการสนับสนุนการดำเนินการในด้านงบประมาณที่เพียงพอเป็นไปตามความคาดหมายและอย่างไร?
3. **การประสานงานกับกรอบนโยบายระดับชาติหรือระดับสาขา** : มีความแน่ใจอย่างไรว่า การจัดการองค์กรและการเตรียมการด้านการจัดการกลไกเรดด์พลัสในช่วงการเตรียมความพร้อมมีความสอดคล้อง มีการประสาน และมีการบูรณาการกับกรอบนโยบายระดับชาติหรือระดับสาขา?
4. **ขีดความสามารถในการกำกับดูแลด้านวิชาการ** : การจัดการองค์กรและการเตรียมการด้านการจัดการกลไกเรดด์พลัสระดับชาติมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะขึ้นำและกำกับดูแลกิจกรรมการเตรียมความพร้อมแบบบูรณาการได้อย่างไร รวมถึงการกำกับดูแลอย่างสม่ำเสมอในการเตรียมการด้านวิชาการ?
5. **ขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินทุน** : องค์กรและการเตรียมความพร้อมแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และโปร่งใส ได้อย่างไร?
6. **กลไกการดำเนินการตามข้อคิดเห็นและการแก้ไขเรื่องร้องทุกข์** : มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่ากลไกดังกล่าวดำเนินการอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม มีอำนาจหน้าที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และมีความเชี่ยวชาญและทรัพยากรที่เพียงพอหรือไม่?

ตารางที่ 1a-3: สรุปกิจกรรมและงบประมาณในการจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		2557	2558	2559	2560	รวม
สนับสนุนการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส	การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม	11	11	6	0	28
	การประชุมคณะทำงานด้านการวิเคราะห์ห้องค์กร	22	22	22	17	83
	การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	22	22	11	11	66
	การสนับสนุนทางวิชาการ	11	11	11	11	44
	การเสริมสร้างศักยภาพ	22	22	22	22	88
	การร่วมการประชุมนานาชาติ	22	28	28	28	106
การจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส	การบริหารจัดการของสำนักงานกลาง	55	55	55	55	220
	การบริหารจัดการของสำนักงานภูมิภาค	110	110	137	137	494
	การเสริมสร้างศักยภาพ	33	44	55	55	187
การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส	ครูภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และการจัดการฐานข้อมูล	17	5	5	5	32
	งบการดำเนินการ เช่น การจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ	10	10	5	0	25
รวม		335	340	357	341	1,373
รัฐบาล		29	29	31	31	120
FCPF		306	311	326	310	1,253

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				รวม
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	
สนับสนุนการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส	การสนับสนุนทางวิชาการ	65	65	65	65	260
	การเสริมสร้างศักยภาพ	20	30	30	30	110
การจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส	ยานพาหนะและอุปกรณ์	450	0	0	0	450
	การเสริมสร้างศักยภาพ	130	130	130	130	520
การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส	ครูภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และการจัดการฐานข้อมูล	60	0	0	0	60
รวม		725	225	225	225	1,400

1b. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มาตรฐาน 1b เนื้อหาขององค์ประกอบนี้จะต้องระบุให้ครอบคลุม เรื่อง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอโครงการจะต้องแสดงหลักฐานของรัฐบาลในการจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลไกเรดด์พลัส โดยเริ่มจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือในระดับประเทศ และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์หลักคือการสร้างเวทีการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องหลักการทำงานของกลไกเรดด์พลัส และกระบวนการพัฒนาข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อม

หมายเหตุ องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้อเสนอโครงการ ยุทธศาสตร์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจะอยู่ในองค์ประกอบที่ 1c

คำนำ

ประเทศไทยมีกรอบการดำเนินงานตามกฎหมายและระเบียบที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายฉบับแรกที่ทำให้อำนาจแก่ชุมชนในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในประเทศไทยได้มีการปรับปรุงตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 46 เกี่ยวข้องกับนโยบายการกระจายอำนาจ ซึ่งรัฐธรรมนูญให้สิทธิแก่ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล และยั่งยืน ตามที่กฎหมายบัญญัติ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้วางแนวทางในการเลือกตั้งผู้แทนชุมชนเพื่อเป็นสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล และเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเงินรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลจะถูกกระตุ้นและให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาแผนและกิจกรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน หมู่บ้านและป่าชุมชน

เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีนโยบายในการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง (Protected Area Committee: PAC) ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งชุมชน ภาคประชาสังคม กรมอุทยานแห่งชาติฯ และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการวางแผน การดำเนินงานและการติดตามผลการจัดการพื้นที่คุ้มครอง นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านขึ้นทั่วประเทศ โดยมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่ผู้ใหญ่บ้าน และบูรณาการแผนพัฒนาหมู่บ้านซึ่งรวบรวมจากกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน รวมทั้ง กลุ่มสตรี และเยาวชนด้วย เป็นแผนการพัฒนาหมู่บ้านในภาพรวม นอกจากนี้ คณะกรรมการหมู่บ้านยังเป็นช่องทางในการกระจายข่าวสารไปสู่ชุมชนในหมู่บ้านอีกด้วย

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสอย่างมีส่วนร่วม โดยจะใช้กฎหมายและระเบียบดังกล่าวข้างต้นเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้าร่วมดำเนินงาน การรับฟังความคิดเห็น และการใช้โครงสร้างและเวทีที่มีอยู่ในการขับเคลื่อน

กระบวนการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับเรดด์พลัส เป็นที่ทราบดีแล้วว่ากลไกเรดด์พลัสเป็นกลไกที่ สนับสนุน แรงจูงใจให้แก่ชุมชนที่พึ่งพิงป่า ในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การสร้างอาชีพทางเลือก ให้แก่ชุมชน การแบ่งปันผลประโยชน์จากรายได้ที่ได้จากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเท่าเทียม แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ตระหนักดีว่าอาจจะเกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของชุมชน ความมั่นคงของ การครอบครองที่ดิน การบริหารจัดการป่า วัฒนธรรม ความหลากหลายทางชีวภาพ และอื่นๆ อีกมาก ดังนั้น หากต้องการให้การดำเนินงานเรดด์พลัสประสบผลสำเร็จในระยะยาว จะต้องหาวิธีการลดผลกระทบที่เกิดจาก ความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนจะต้องเข้าร่วมในกระบวนการวางแผน และดำเนินงาน นอกจากนี้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจะช่วยให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน และ ตอบสนองความต้องการและสภาพความเป็นจริงของชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

กลไกเรดด์พลัส ได้ถูกนำเข้ามาในประเทศไทยภายหลังการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (COP) สมัยที่ 13 เมื่อปี พ.ศ. 2550 จากนั้นเป็นต้นมา หน่วยงาน ภาครัฐหลายหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และมูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและ สิ่งแวดล้อม ได้ให้ความรู้และจัดการอบรมที่เกี่ยวข้องกับกลไกเรดด์พลัส หลายครั้ง โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็น ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคอื่นๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจเกี่ยวกับกลไก เรดด์พลัส โดยมีรายละเอียดดังนี้

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับ REDD+ 2 เล่ม ในปีพ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 คือ “การเจรจาและแก้ไขปัญหาลูกโลกร้อนของไทยและในเวทีโลก ” และ “การพัฒนาระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอ้างอิง ตามกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย”
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยการสนับสนุนจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย ได้จัดสัมมนา ระยะเวลา 1 วัน เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 เรื่อง “ก้าวไปข้างหน้า กับเรดด์พลัส ” โดยเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมประชุม มีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างจิตสำนึก และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรดด์พลัส ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้หารือในประเด็นต่างๆ ร่วมกัน
- กรมป่าไม้และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร่วมกับเครือข่ายวนศาสตร์ชุมชนแห่ง อาเซียน (ASEAN Social Forestry Network: ASFN) และศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่ง ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (RECOFTC) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระยะเวลา 3 วัน เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับกลไกเรดด์พลัส ” เมื่อเดือนพฤษภาคม 2555 และเรื่อง “กระบวนการสร้างการหารือและแจ้งล่วงหน้าเพื่อปกป้องสิทธิชุมชน ภายใต้โครงการเรดด์พลัส ” เมื่อเดือนสิงหาคม 2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง สถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และหลักการของเรดด์พลัส ให้แก่เจ้าหน้าที่ ของรัฐ อันได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ชุมชนท้องถิ่น
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดการอบรม ระยะเวลา 1 วัน จำนวน 3 ครั้ง ให้แก่ เจ้าหน้าที่ทั่วประเทศ ระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างจิตสำนึกและความเข้าใจในหลักการของเรดด์พลัส ในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 200 คนต่อครั้ง นอกจากนี้ ในปีพ.ศ. 2555 ยังมีการ ฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องเรดด์พลัสแก่ชุมชนจำนวน 19 หมู่บ้าน โดยมีผู้เข้าร่วมการ ฝึกอบรมรวม 950 คน ในปี พ.ศ. 2556 จัดอบรมใน 19 หมู่บ้าน โดยจะมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม อีก 950 คน และจะมีการดำเนินการต่อเนื่องในเรื่องนี้ต่อไปในทุกปีเพื่อให้ครอบคลุมมากที่สุด

- การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับเรดด์พลัสให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ส่วนมากจะจัดโดยองค์การพัฒนาเอกชนต่างๆ เช่น RECOFTC และมูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จัดประชุมเพื่อให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับเรดด์พลัสที่เป็นปัจจุบันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกครั้งภายหลังจากการเข้าร่วมประชุมสมัชชารัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (COP) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดทำแผนแม่บทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (พ.ศ. 2551-2555) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและสนับสนุนการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดทำคู่มือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและกลไกเรดด์พลัสเป็นภาษาไทยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ และจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น โปสเตอร์ แฟ้มข้อมูล

กิจกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ผ่านมา

ในระหว่างการจัดทำข้อเสนอโครงการฯ ประเทศไทยได้จัดกระบวนการสร้างจิตสำนึก เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภาพรวมในเรื่องเรดด์พลัส และหารือในประเด็นที่อ่อนไหวของเรดด์พลัส การจัดทำข้อเสนอโครงการของประเทศไทย ได้มีการนำการมีส่วนร่วม แผนการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร และกลไกการจัดการข้อขัดแย้งมาเป็นประเด็นหารือ โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

กระบวนการเสริมสร้างกิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

ก่อนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในระดับประเทศและการจัดเสวนาในระดับภาคกับชุมชนท้องถิ่น (ดูข้างล่าง) นั้น คณะกรรมการกำกับการศึกษา ร่วมกับที่ปรึกษาระดับชาติ ได้จัดทำร่างแผนกลยุทธ์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะระบุว่าใครบ้างที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกลไกเรดด์พลัส โดยอาศัยการสืบค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ดูข้างล่าง) จากนั้นกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ส่งหนังสือเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งระดับประเทศและระดับภาค รวมทั้งองค์การพัฒนาเอกชน กลุ่มชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวที่จัดขึ้นและได้มีการแปลเอกสารการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสเป็นภาษาไทยและแจ้งเวียนให้ทราบก่อนการประชุม

การวิเคราะห์และกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: ก่อนดำเนินกระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ได้มีการดำเนินการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (รายละเอียดในตารางภาคผนวกที่ 1 b-1) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสนใจหรือต้องการมีส่วนร่วมในกลไกเรดด์พลัส โดยมีการกำหนดว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือบุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบไม่ว่าด้านลบหรือด้านบวกจากการดำเนินการตามที่เสนอไว้ รวมถึงภาคประชาชนและภาคเอกชน (ภาคผนวกที่ 1 b-2) ตลอดจนภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า เห็นได้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีความสนใจและมีอำนาจหน้าที่ต่อการดำเนินงานเรดด์พลัสในหลายระดับ ได้มีการออกแบบกระบวนการการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการเสวนาเพื่อให้มั่นใจได้ว่าได้เชิญตัวแทนที่เหมาะสมจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมกิจกรรม (ตารางที่ 1b-1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มที่กำหนดไว้ได้รับเชิญเข้า

ร่วมกระบวนการรับฟังความเห็นระดับประเทศ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับเชิญจะทำการคัดเลือกผู้แทนกันเอง

ตารางที่ 1b-1: สรุปการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเรดด์พลัสในภาพรวมของประเทศ

กลุ่ม	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
<p>หน่วยงานภาครัฐระดับประเทศ</p>	<p>ระดับกระทรวง: เกษตรและสหกรณ์ กลาโหม พลังงาน การต่างประเทศ การคลัง อุตสาหกรรม มหาดไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คมนาคม</p> <p>ระดับกรม: สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์การอุตสาหกรรม ป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมที่ดิน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กรมป่าไม้ สถาบันวิจัยกรมแผนที่ทหารบก องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)</p> <p>ระดับภาค/จังหวัด: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ (ที่ 1-13) ศูนย์อนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ที่ 1-16) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ (ที่ 1-16) สำนักงานส่งเสริมการเกษตรจังหวัด (ที่ 1-77) สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัด (ที่ 1-77) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด (ที่ 1-77) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (77 จังหวัด)</p>
<p>ภาคประชาสังคม</p>	<p>มูลนิธิเนเวศดินตัวแทนประเทศไทย มูลนิธิฟื้นฟูนิเวศ มูลนิธิอนุรักษ์ผืนป่าตะวันตก สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มูลนิธิและเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน มูลนิธิโลกสีเขียว องค์การไฮเฟอร์ (ประเทศไทย) มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย</p>

กลุ่ม	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
	<p>ผู้สื่อข่าว มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์ มูลนิธิรักษ์ไทย มูลนิธิสีบ นาคะเสถียร มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย) สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย สมาคมผู้สื่อข่าวสิ่งแวดล้อมไทย มูลนิธิชัยพัฒนา เครือข่ายอนุรักษ์ช้าง มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์ เครือข่ายชุมชนในระดับภูมิภาค ฯลฯ</p>
<p>ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า</p>	<p>เครือข่ายป่าชุมชนภาคกลางและภาคตะวันตก เครือข่ายอนุรักษ์ธรรมชาติเทือกเขาตะนาวศรี เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ ศูนย์ฟื้นฟูการศึกษาและวัฒนธรรมชุมชนกระเหรี่ยง เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ เครือข่ายป่าชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม เครือข่ายป่าชุมชนภาคใต้ เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืน</p>
<p>ภาคเอกชน/อุตสาหกรรม</p>	<p>ธุรกิจเหมือง (หิน ปูน ถ่านหิน ซีเมนต์ สังกะสี ฯลฯ) อุตสาหกรรม (เฟอร์นิเจอร์และการผลิตไม้ เยื่อและกระดาษ ยางพารา น้ำตาล ข้าวโพด เกลือ นากุ้ง ปาล์มน้ำมัน ฯลฯ) ฯลฯ</p>
<p>สถาบันการศึกษา</p>	<p>มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสุรนารี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี</p>

กลุ่ม	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ฯลฯ

การจัดเวทีสนทนา และการเผยแพร่ข้อมูลที่ดำเนินการ

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดชุดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายภาคส่วน โดยจัดการประชุมในระดับชาติจำนวน 2 ครั้ง และระดับภูมิภาคจำนวน 6 ครั้ง มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องกลไกเรดด์พลัส และการจัดทำข้อเสนอโครงการฯ ของประเทศไทย โดยกรมอุทยานฯ ได้เรียนเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกรายที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่ได้จากการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง

ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าจำนวนหนึ่งแสดงการสนับสนุนเชิงบวกต่อการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ซึ่งสามารถช่วยเหลือด้านการจัดการป่าไม้ในชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าได้อย่างยั่งยืน เขายังขอให้มีการสนับสนุนงบประมาณและให้มีดำเนินการจริงในพื้นที่ ไม่ใช่เพียงการจัดประชุมและการสัมมนาทางวิชาการแต่อย่างเดียว ความเห็นที่เป็นลายลักษณ์อักษรของชุมชนดังกล่าว แสดงไว้ในภาคผนวกที่ 4(1)-(7)

นอกจากนี้ ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ได้แนวคิดร่วมกันเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัส และเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นดังกล่าว กรมอุทยานฯ ได้จัดเวทีสนทนา (dialogue) ระดับภาค 4 ครั้ง (ภาคเหนือที่เชียงใหม่ ภาคกลาง/ตะวันตก ที่กาญจนบุรี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่อุดรธานี และภาคใต้ที่กระบี่) ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าโดยเฉพาะ พร้อมทั้งมีการหารือกับกลุ่มเป้าหมายในการประชุมเชิงปฏิบัติการของแต่ละภาค รายละเอียดของการจัดประชุมดังแสดงในตารางที่ 1 b-2 การจัดการกระบวนการสนทนาได้มีดำเนินการตั้งแต่ พฤษภาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2555 โดยการจัดสนทนาครั้งสุดท้ายได้จัดขึ้นในภาคใต้ (กระบี่) ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2556 ข้อมูลที่ได้จากสนทนาได้ใช้ในการจัดทำองค์ประกอบต่างๆ ของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส หลังจากได้มีการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสฉบับสุดท้ายในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 แล้ว ก็ได้มีการแปลเอกสารดังกล่าวเป็นภาษาไทย และแจ้งเวียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความเห็น และยังมีให้นำเสนอเอกสารดังกล่าวไว้ในเว็บไซต์ของกรมอุทยานฯ เพื่อให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นด้วย

นอกจากนี้ ธนาคารโลกและองค์การเพื่อพัฒนาการระหว่างประเทศของสหรัฐ แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย (USAID-LEAF) จะจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระยะเวลาสองวันในวันที่ 7-8 มีนาคม พ.ศ. 2556 (ดูบันทึกแนวคิดในภาคผนวก 1 b-5) โดยการประชุมฯ ครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายเป็นองค์กรภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ (ทั้งองค์กรภาคประชาสังคมในกรุงเทพฯ และในภาคต่างๆ) ซึ่งในอดีตอาจจะมีโอกาสเข้าร่วมการประชุมหารือและประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งก่อน ๆ ได้มีโอกาสได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องกลไกเรดด์พลัส และรายละเอียดของข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส และในการประชุมนี้มีเป้าหมายที่จะรับฟังข้อคิดเห็นในเรื่องเรดด์พลัสที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส โดยคาดหวังว่า องค์กรภาคประชาสังคม เช่น คณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรม เครือข่ายเกษตรกรภาคเหนือ และเครือข่ายการปฏิรูปที่ดิน ฯลฯ จะได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมด้วย

หลังจากที่ประเทศไทยได้นำเสนอร่าง R-PP แก่ที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (PC14) ที่กรุงวอชิงตัน เมื่อเดือนมีนาคม 2556 ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบ แต่ให้ประเทศไทยมาหารือ สุนทรียสนทนากับภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงระดับภูมิภาคและระดับชาติอีกครั้ง เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อกังวลที่อาจจะยังไม่ครอบคลุมอีกครั้ง ซึ่งในการจัดประชุมหารือดังกล่าวได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลประเทศสวีตเซอร์แลนด์โดยผ่านทางศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้ ข้อเสนอในการจัดประชุมในระดับภูมิภาคและระดับชาติได้แสดงความคิดเห็น ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มเป้าหมายได้นำเสนอในตารางที่ 1b-3, 1b-4 ผลสรุปข้อกังวล ข้อเสนอแนะจากการประชุมระดับภูมิภาคได้แสดงในเอกสารภาคผนวก 1b-7 สรุปข้อคิดเห็นส่วนใหญ่จากการประชุมระดับภูมิภาคได้แสดงในเอกสารภาคผนวก 1 b-8 และสรุปผลการประชุมระดับชาติได้แสดงในเอกสารภาคผนวก 1 b-9 นอกจากนี้ ภาคประชาสังคม ชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง และมูลนิธิและเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชนได้นำเสนอบทวิเคราะห์ต่อร่าง R-PP ฉบับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2556 และฉบับวันที่ 19 สิงหาคม ต่อการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสตั้งเอกสารแนบ 1b-10, 1b-11 และ 1b-12

ตาราง 1b-2: สรุปการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการประชุมรับฟังความคิดเห็น

การประชุม	กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ภูมิภาค
การประชุมระดับชาติ 2 ครั้ง	หน่วยงานภาครัฐที่สังกัด ส่วนกลาง ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิจัย และ สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน	1 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 และ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2555	411	50	กรุงเทพมหานคร
การประชุมระดับภูมิภาค	หน่วยงานภาครัฐในระดับ จังหวัด ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน	2 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 และ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2555	186	42	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้
การประชุมระดับภูมิภาค	หน่วยงานภาครัฐในระดับ จังหวัด ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน	4 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 และ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2555	184	56	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
การประชุมระดับภูมิภาค	หน่วยงานภาครัฐในระดับ จังหวัด ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชน	11 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 และ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2555	213	50	ภาคเหนือ
การประชุมสุนทรียสนทนา ระดับภูมิภาค	ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า กลุ่มสตรี และกลุ่มเยาวชน	11, 12 และ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2555 และ 24 มกราคม พ.ศ. 2556	258	65	ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตกและภาคใต้
รวม			1,252	263	

ตาราง 1b-3 การจัดเวทีการประชุมสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาค

การประชุม	กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ภูมิภาค
การประชุมสุนทรียสนทนา ระดับภูมิภาค	ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และเอกชน จากเครือข่ายกระเหรียงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายอนุรักษ์ช้าง เครือข่ายป่าชุมชนรอยต 5 จังหวัด เครือข่ายธนาคารต้นไม้ ชุมชนกระเหรียงภาคตะวันตก เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองภาคตะวันตก เครือข่ายอนุรักษ์ธรรมชาติเทือกเขาตะนาวศรีภาคตะวันตก คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม มูลนิธิอนุรักษ์ป่าตะวันตก	15-16 กรกฎาคม 2556	75	ภาคกลาง จ.กาญจนบุรี
การประชุมสุนทรียสนทนา ระดับภูมิภาค	ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ในภาคกลาง ซึ่งมาจากสมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย (IMPECT) เครือข่ายกระเหรียงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เครือข่ายชนเผ่า เครือข่ายปฏิรูปที่ดิน เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายอนุรักษ์ลุ่มน้ำ เครือข่ายธนาคารต้นไม้ เครือข่ายชาวบ้านเชียงดาว คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเหนือ มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม มูลนิธิภูมิปัญญาชนเผ่าพื้นเมือง (IKAP) มูลนิธิภูมิปัญญาชาติพันธุ์ (WISE) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDF) มูลนิธิรักษ์ไทย (RTF) มูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา (พชภ) เครือข่ายงานวิจัยการปรับตัวพึ่งตนเองบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น เครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนเพื่อชุมชน สภาคริตจักรแห่งประเทศไทย (TCC) สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม LEAF สมาคมการศึกษาวัฒนธรรมไทยใหญ่	17-18 กรกฎาคม 2556	80	ภาคเหนือ จ.เชียงใหม่
การประชุมสุนทรียสนทนา ระดับภูมิภาค	ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และเอกชน จากเครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัด เครือข่ายธนาคารต้นไม้ มูลนิธิป่า-ทะเลเพื่อชีวิต 3 คน องค์การความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อันดามัน (ARR) ชุมชนเทือกเขาบูโด คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม	25-26 กรกฎาคม 2556	58	ภาคใต้ จ.สุราษฎร์ธานี
การประชุมสุนทรียสนทนา ระดับภูมิภาค	ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และเอกชน คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม	29-30 กรกฎาคม 2556	59	ภาคอีสาน จ.ขอนแก่น

ตาราง 1b-4: การจัดเวทีการประชุมสุนทรียสนทนาระดับชาติ

การประชุม	กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เดือน/ปี	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม
สุนทรียสนทนา ระดับชาติ	<p>1. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช , สำนักงบประมาณ , ศูนย์ฝึกวนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า, มูลนิธิรักซ์ไทย, มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร , เครือข่ายธนาคารต้นไม้ , เครือข่ายอนุรักษ์ช้าง , เครือข่ายปฏิรูปที่ดิน , เครือข่ายอนุรักษ์ธรรมชาติเทือกเขา ตระนาวศรี, ชุมชนกระเหรี่ยงภาคตะวันตก , ธนาคารโลก, มูลนิธิ ป่าทะเล -เพื่อชีวิต, มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน , สมาคมมั่ง , เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคอีสาน , เครือข่ายปฏิรูปที่ดินภาคเหนือ , เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัด , สหพันธ์เกษตรกรภาคใต้ , คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม , เครือข่ายชนเผ่า , เครือข่าย งานวิจัยการปรับตัวพึ่งตนเองบนฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านหัว ทุ่ง ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ , เครือข่ายผู้ไร้สิทธิ จังหวัดสกลนคร , เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองภาคตะวันตก , เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการประกาศอุทยาน แห่งชาติได้ร่มเย็น, เครือข่ายป่าชุมชน, สหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ , ป่าเรียงดง หมู่ 6 เรืองปาง, มูลนิธิเลยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน , เครือข่ายผู้ไร้สิทธิจังหวัดสกลนคร, เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองภาค ตะวันตก, เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการประกาศ อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น , บริษัท ปตท ., สหพันธ์เกษตรกร ภาคเหนือ , เครือข่ายกะเหรี่ยงประเทศไทย (ชนเผ่าพื้นเมือง) ป่าเรียงดง หมู่ 6 เรืองปาง, มูลนิธิเลยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>	5 กันยายน 2556	168

ประเด็นหลักที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างการประชุม

- สาเหตุของการทำลายป่าและทำให้ป่าเสื่อมโทรมในประเทศ
- การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการตัดไม้ทำลายป่า และการทำให้ป่าเสื่อมโทรม
- บทบาทและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อกลไกเรดด์พลัส
- การเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสของประเทศไทย
- ความเกี่ยวข้องของเรดด์พลัสกับสังคมและสิ่งแวดล้อม
- ชุมชนท้องถิ่นจะเข้ามามีบทบาทในกลไกเรดด์พลัสได้อย่างไร

ผลกระทบของเรดด์พลัสที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และแนวทางการลดผลกระทบ

- การครอบครองที่ดิน และสิทธิในการใช้ที่ดิน
- ความเป็นเจ้าของคาร์บอนและต้นไม้
- การจัดสรรผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม
- ธรรมชาติภาคป่าไม้
- กรอบการจัดตั้งองค์กร นโยบาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส
- ค่าเสียโอกาสในการใช้ที่ดิน
- ความสนใจของชุมชนที่พึ่งพิงป่า
- ระบบติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่า และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าที่มีอยู่และที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคต
- การมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในการวางแผนและดำเนินงานเรดด์พลัส

ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการหารือได้ใช้ในการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสาเหตุของการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรม (องค์ประกอบที่ 2 a) ยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสที่เสนอไว้ (องค์ประกอบที่ 2b) การแบ่งปันผลประโยชน์และกรรมสิทธิ์ (องค์ประกอบที่ 2 c) การศึกษาเพื่อการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ (องค์ประกอบที่ 2d) ระดับอ้างอิง (องค์ประกอบที่ 3) และระบบการตรวจติดตาม (องค์ประกอบที่ 4) กระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศจะดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม

สรุปประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ข้อกังวล และเสนอแนะ ที่ได้จากการประชุมระดับชาติและภูมิภาคร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเวทีสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาคและระดับชาติทั้ง 2 รอบ ร่วมกับองค์กรภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงมีดังต่อไปนี้

ข้อกังวล

- ข้อกังวลของชุมชน หากมีการดำเนินงานเรดด์พลัส ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอาหารของชุมชน เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมไม่สามารถขยายได้ อาจเกิดความขัดแย้งภายในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการใช้ที่ดิน เช่น การขยายพื้นที่เกษตรกรรมกับการอนุรักษ์พื้นที่ป่า การลดลงของรายได้ที่เกิดจากผลผลิตทางการเกษตร มีความเสี่ยงที่นักการเมืองจะใช้ประเด็นเรดด์พลัสมาเป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องที่ดิน ความกลัวว่าจะต้องย้ายออกจากพื้นที่เดิม และความเสี่ยงต่อโอกาสที่สัตว์ป่าจะเข้าทำลายผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของความหลากหลายทางชีวภาพ

- การนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจของเรดด์พลัส โดยจะต้องมั่นใจว่าการดำเนินงานเรดด์พลัสจะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับวิถีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

- ประเด็นเรื่องสิทธิในที่ดิน และแนวเขต เป็นข้อกังวลในทุกเวทีสนทนา

- ประเด็นด้านธรรมชาติภาคป่าไม้ได้มีการนำเสนอในประเด็นของการคอร์ปชั่น และการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ

- ในเวทีสุนทรียสนทนาของชุมชนท้องถิ่น ได้ยกประเด็นเรื่องสิทธิในที่ดิน และสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งควรมีการกำหนดให้ชัดเจน

- ควรสร้างความมั่นใจในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

- คณะทำงานร่าง R-PP ขาดมิติทางด้านสังคมและมนุษย์ เน้นแต่มิติทางวิทยาศาสตร์
- หากเรดด์พลัสยังอยู่บนการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีการทำร่วมกันในพื้นที่ของประชาชน ซึ่งงบประมาณการสร้างพื้นที่นาร่องต้องมีน้ำหนักมากและต้องอยู่ในระดับต้นๆ กิจกรรมที่เป็นสิ่งจูงใจยังคงขาดงบประมาณในจุดนี้
- หลังจากข้อเสนอ ครม. แล้ว โครงการ REDD+ จะมีขั้นตอน-กลไก ในการบริหารงานเป็นอย่างไร คนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหน ผลประโยชน์ที่แท้จริงจะเกิดกับชุมชนมากน้อยแค่ไหน
- การที่ REDD+ จะประสบความสำเร็จได้ต้องแก้ไขข้อปัญหาเดิมที่มีอยู่ให้ได้เสียก่อน ซึ่งนั่นคือต้องมีการรับรองสิทธิชุมชน การปฏิรูปกฎหมายป่าไม้ การกำหนดขอบเขตที่ดินที่แน่นอน

ข้อเสนอแนะ

- ชุมชนท้องถิ่นมีทัศนคติเชิงบวกโดยคิดว่าการดำเนินงานเรดด์พลัส จะส่งผลดีกับ สุขภาพของชุมชน ชุมชนมีทางเลือกทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น พื้นที่ป่าที่เพิ่มขึ้นทำให้เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และเกิดความเข้มแข็งของเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- ความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการโครงการนาร่องในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อมของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานดังกล่าว โดยเรียนรู้และขยายผลจากโครงการที่ประสบผลสำเร็จในการอนุรักษ์ป่าโดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนเช่น โครงการ JOMPA และได้มีการนำเสนอโครงการต้นแบบเพื่อเข้าร่วมดังนี้โครงการปรับตัวพึ่งตนเองบริหารทรัพยากรบ้านหัวทุ่ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โครงการคนอยู่ป่ายัง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานเรดด์พลัส โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น บทบาทของภาคประชาสังคมในขบวนการตัดสินใจในระดับต่างๆ รวมถึงคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส รูปแบบการทำงานแบบ “จากล่างสู่บน” ที่เป็นรูปธรรม และการส่งผ่านข้อมูลจากระดับชุมชนไปยังคณะทำงาน/คณะกรรมการที่มีอำนาจ
- การสร้างกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ที่โปร่งใสและเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นเสนอว่าผลประโยชน์อื่นที่จะได้รับจากการดำเนินงานเรดด์พลัส ในเรื่องของการอนุรักษ์ป่าไม้ การจ่ายค่าบริการทางระบบนิเวศและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพควรจะต้องมีการดำเนินการและควรเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาหมู่บ้านด้วย
- ควรให้มีการเสริมสร้างศักยภาพ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเรดด์พลัส มีเนื้อหาของร่างข้อเสนอที่อ่านเข้าใจง่าย และมีสื่อแบบหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งเปิดโอกาสให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนทุกกลุ่ม ทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด ชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และอื่นๆ รับทราบข้อมูล และเสนอข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ผ่านทาง Social media เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก อย่างเป็นทางการ
- มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อมขอให้ใช้กระบวนการแจ้งล่วงหน้าและการหารือ (FPIC) เป็นแนวทางการดำเนินงานเรดด์พลัส
- ต้องการให้เพิ่มเครือข่ายธนาคารต้นไม้และมูลนิธิธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน ในองค์ประกอบของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสและองค์กรสำหรับกิจกรรมเรดด์พลัสในระยะเตรียมความพร้อม

- บางเรื่องที่ต้องแก้ปัญหาระดับประเทศแต่ชุมชนหรือโครงการเรดด์พลัส เป็นรูปแบบหรือตัวแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน รวมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมไปยังรัฐบาลหรือนำเสนอเป็นนโยบายของรัฐบาลต่อไป โครงการเรดด์พลัสก็ไม่สามารถจัดการได้ แต่ชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นนำเสนอตัวแบบไปสู่นโยบายของรัฐบาลว่าแนวทางแก้ปัญหาที่ดีควรจะเป็นอย่างไร และนำเสนอไปยังรัฐบาล
  - เรดด์พลัสควรให้สตรีและเยาวชนเข้ามามีบทบาทในการจัดตั้งเครือข่าย โดยเฉพาะเยาวชนสามารถให้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูลและสื่อสารกับท้องถิ่น
  - ควรผลักดันเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เข้าไปในหลักสูตรการศึกษาของประเทศ
  - รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อการประสานงานในระดับประเทศ และการจัดตั้งองค์กรที่เหมาะสมโดยมีองค์กรอิสระเข้ามามีบทบาทในการประเมิน
    - ควรจะมีการหารือเกี่ยวกับค่านิยมของป่า และความเป็นเจ้าของภายใต้กลไกเรดด์พลัส
    - ควรทบทวนและวิเคราะห์ นิยาม คำว่า “สาเหตุการทำลายป่า” ควรระบุสาเหตุหลักในการทำลายป่า เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายหรือแผนเศรษฐกิจ สาเหตุการทำป่าเสื่อมโทรม แนวทางการแก้ปัญหาหลักตลอดมาไม่ถื่น รวมทั้งชี้แจงในเรื่องผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อคนในชุมชน อ่างอิงกฎหมาย พรบ.ป่าไม้ ระบุและบรรจุรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ตามมาตรา 66, 67 และมีการเปรียบเทียบการจัดการป่าไม้จากชุมชนดั้งเดิม กับวิธีการดำเนินงานตามกลไกเรดด์พลัส
    - การนิยามคำใหม่ๆ ใน R-PP ต้องนำมาหารือกันใหม่ ผ่านการรับรองจากภาคส่วนต่างๆ ป่าชุมชน ชนเผ่า ไร่เลื่อนลอย หรือ ไร่หมุนเวียน ใครผู้กระทำ
    - ยึดตาม รัฐธรรมนูญของประเทศไทย ตามมาตรา 66, 67 และ CBD ข้อ 8J และ 10C
    - การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานรัฐ และการจัดตั้งศูนย์เรดด์พลัสภาคประชาชน
    - สนับสนุนกลไกเรดด์พลัสเป็นแบบกองทุนในขณะนี้ยังไม่เห็นด้วยกับกลไกตลาด เนื่องจากต้องการให้ประเทศพัฒนาแล้วลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศตนเองก่อน
    - ควรมีการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก/รอง
    - ให้รัฐออกเอกสารแสดงสิทธิทำกินให้กับคนในท้องถิ่น เพราะหากมีสิทธิในที่ดินทำกินชาวบ้านก็ช่วยกันอนุรักษ์ สามารถปลูกต้นไม้ในที่ดินของตนเองได้ โดยไม่ต้องกลัวความผิด
    - การดำเนินกลไก REDD+ ต้องเป็นไปตามบริบทของสังคม
    - ตัวชี้วัดที่นำเสนอ ควรให้สอดคล้องบริบทของท้องถิ่น เช่น ระบบวนเกษตรบนที่สูงกับพื้นราบมีความแตกต่างกัน
    - ยอมรับและให้ความสำคัญชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง ที่พึ่งพิงป่าและอาศัยอยู่ในเขตป่าในการดูแลรักษาป่าไม้ รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยในส่วนของหน่วยงานรัฐทำหน้าที่หนุนเสริมและเรียนรู้ร่วมกัน
    - ทั้งนี้พื้นที่นำร่องที่จะเกิดขึ้นนั้นควรมีการกระจายอย่างทั่วถึง เพื่อไม่ให้เกิดการกระจายซ้ำ เพราะมีผลต่อความน่าเชื่อถือของโครงการ

• ตัวแทนสมาคมมังงูทาบเปิกเพชบุรณ กล่าวว่ามี ความมุ่งมั่นที่ทางรัฐได้นำเอาเรดด์พลัสเข้ามาดำเนินการ เพราะว่าทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสมาพูดคุยแบบนี้น่ามากยิ่งขึ้น และได้กล่าวถึงประเด็น ความมั่นคงในที่อยู่อาศัยความแน่ใจในที่อยู่อาศัย มองว่ากฎแฉสำคัญอยู่ที่หน้า 80 พรรคที่กล่าวว่า “รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2555 จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ” มองว่าซึ่งหากเกิดขึ้นจริงทุกอย่างก็จะดำเนินการไปได้ดีความกังวลก็จะถูกตัดออกไป รวมถึง การรับรองสิทธิของชุมชน เพื่อเรดด์พลัสเกิดผล เพราะคิดว่าทางกรมอุทยานยังไม่มีสิทธิอำนาจมากพอ

• R-PP นี้ ควรระบุตรชนนี้ตัวชี้วัดว่า REDD+ จะก้าวสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ควรระบุว่าจะ REDD+ ควรจะเป็นอย่างไร มีประโยชน์อย่างไร

• คณะกรรมการ ควรมีตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด ระดับองค์กรที่มีการยึดโยงกัน คือการยกระดับคณะกรรมการจากระดับล่างขึ้นไปสู่ระดับบน ในลักษณะ คณะกรรมการ/สมาชิกสภาเกษตรกร ตาม พรบ. สภาเกษตรกร

• การนิยามป่าต้องให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการเสียโอกาสของประชาชน เช่น “ป่า คือป่าทั่วไป และพื้นที่ต้นไม้ ที่มีสภาพคล้ายป่า”

• REDD+ ต้องสร้างโอกาสให้นำพื้นที่ทุกประเภท ให้เข้าร่วมโครงการได้ ซึ่งได้แก่ พื้นที่ป่า ของหน่วยงานต่างๆ พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ทำกินของประชาชน ที่มีการปลูกหรือดูแล ที่มีการปลูกหรือดูแลรักษาต้นไม้ที่มีสภาพคล้ายกับป่า เนื่องจากเป็นสัดส่วนพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ

• ควรสร้างน้ำหนักการจัดการงบประมาณ ด้านการนำร่องให้เป็นบส่วนใหญ่ เพราะเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมไม่เป็นเวทีสร้างความเข้าใจ ที่ดีที่สุด

• การสร้างพื้นที่นำร่องในพื้นที่ต้องให้ครอบคลุมบริบทในพื้นที่ทุกประเภท ทุกกลุ่ม และสร้างพื้นที่นำร่องให้มากที่สุด และกระจายให้ทั่วประเทศและการนำร่อง เสมือนการคุ้มครองการดำเนินการ แก้ปัญหาที่ดินทำกินของประชาชน ทั้งนี้จะต้องมีการทางงบประมาณสนับสนุนดำเนินการเพิ่มเติม เนื่องจากงบประมาณเตรียมความพร้อมมีงบประมาณจำกัด

ข้อกังวล ความคาดหวัง และการปฏิบัติที่ดินพื้นที่ซึ่งจะเป็นตัวอย่างที่เป็นประโยชน์ที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานเรดด์พลัสได้สรุปไว้ในภาคผนวกที่ 1b-6

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในช่วงการแบ่งปันข้อมูลและสุนทรียสนทนาในระยะแรกของกลไกเรดด์พลัสและการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

- การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- การสัมภาษณ์
- การประชุมแบบเน้นกลุ่มเป้าหมายกับชุมชนท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง
- การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ
- การประชุมของกรมอุทยานฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดยุทธศาสตร์ทางด้านข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับกลไกเรดด์พลัส แผนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ประกอบกับความซับซ้อนของกลไกเรดด์พลัสและการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำเนินงานเรดด์พลัส

ในระดับชาติ และมีความจำเป็นในการกำหนดรูปแบบการสื่อสารและสื่อที่มีความหลากหลายและเข้าถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ในระยะดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเหมาะสมตามเวลาและวัฒนธรรม ทั้งนี้ได้เป็นเพียงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเท่านั้นแต่ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านั้นจะรวมอยู่ในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานในระดับประเทศ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการมีดังนี้

- การปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย
- กลไกเพื่อให้ข้อมูลถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนการปรึกษาหารือ และมีการรายงานให้ทราบภายหลังการหารือเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้
- การสร้างความเชื่อมั่นว่าประเด็นและข้อกังวลต่างๆ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ถูกนำไปใช้ในการปฏิบัติ
- การส่งเสริมเครือข่ายเยาวชนเพื่อการจัดการองค์ความรู้เกี่ยวกับเรดด์พลัส

ระบบการตอบสนองจะเป็นรูปแบบของฐานข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีการออกแบบระบบเป็นแบบที่เป็นมิตรแก่ผู้ใช้ และการเก็บรักษาข้อมูลจะเข้าถึงได้สะดวก ระบบฐานข้อมูล ดังกล่าวจะสามารถบันทึกและจำแนกข้อเสนอแนะได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำมาพัฒนาและเปลี่ยนแปลงเป็นข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ได้

รูปแบบของการสื่อสารและการให้ข้อมูลที่จะมีการพัฒนา

ตัวอย่างรูปแบบเหมาะสมในการพัฒนาเพื่อให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เช่น

- เว็บไซต์ของเรดด์พลัส, เฟสบุ๊ก
- สิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับและคู่มือเป็นภาษาท้องถิ่น
- แลกเปลี่ยน ข่าวแจก
- วัสดุโสตทัศน ในระดับท้องถิ่น
- วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์แพร่ภาพในหมู่บ้านและจังหวัด
- การประชุมเชิงปฏิบัติการทางด้านวิชาการ
- หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่
- การฝึกอบรมผู้ดำเนินรายการของชุมชน
- การประชุมเชิงปฏิบัติระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ
- หลักสูตรฝึกอบรม
- การใช้ละครพื้นบ้าน
- การใช้รูปแบบการกระจายข้อมูลข่าวสารตามวิถีชุมชน
- ระบบการสื่อสารและสารสนเทศที่เหมาะสมในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 1b-5 เป็นการสรุปกิจกรรมและงบประมาณในการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารในช่วงระยะแรกของการเตรียมความพร้อม

ตารางที่ 1b-5: สรุปกิจกรรมและงบประมาณในการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการจัดเวทีสุนทรียสนทนาให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
การจัดทำแผนการเผยแพร่ข้อมูลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	15	15	0	0	30
จัดสื่อภาษาท้องถิ่น	10	15	15	15	55
จัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่	10	10	10	0	30
พัฒนาและจัดการเว็บไซต์	11	0	0	0	11
จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์	5	5	11	5	26
การเผยแพร่ข้อมูลในระดับภูมิภาคอาเซียน	0	0	10	10	20
การประชุมหรือเวทีสุนทรียสนทนาการระดับชาติ	15	15	15	10	55
การประชุมหรือเวทีสุนทรียสนทนาในระดับจังหวัดและชุมชน	30	30	30	20	110
การเสริมสร้างศักยภาพในการสื่อข้อมูลข่าวสารและอื่นๆ	35	35	20	20	110
เครือข่ายเยาวชน (4 ภูมิภาค)	0	7	7	7	21
รวม	131	132	118	87	468
รัฐบาล	11	11	12	7	41
FCPF	120	121	106	80	427
งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การจัดสื่อภาษาท้องถิ่น	54	0	0	0	54
หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่	90	0	0	0	90
พัฒนาและจัดการเว็บไซต์	16	0	0	0	16
การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์	45	45	50	45	180
การเผยแพร่ข้อมูลในระดับภูมิภาคอาเซียน	50	50	50	50	200
การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมนำร่อง	0	18	20	18	54
การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ	18	18	20	18	72
การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับจังหวัดและชุมชน	221	221	246	221	884
การเสริมสร้างศักยภาพ	15	15	20	15	60
ความช่วยเหลือด้านวิชาการ	18	18	20	18	72
เครือข่ายเยาวชน (4 ภูมิภาค)	20	20	20	20	80
รวม	547	405	405	405	1,762

1c. กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มาตรฐาน 1C เนื้อหาขององค์ประกอบนี้จะต้องระบุให้ครอบคลุม เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความเป็นเจ้าของ ความโปร่งใส และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของการจัดทำข้อเสนอโครงการ โดยหน่วยงานของรัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเนื้อหาที่จะต้องระบุ คือ 1) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นเพื่อพัฒนาข้อเสนอโครงการ 2) การสร้างความเป็นเจ้าของทั้งแก่หน่วยงานภาครัฐและชุมชน 3) แผนการดำเนินงานการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม 4) กระบวนการนำข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการเตรียมความพร้อมของประเทศ และ 5) กลไกในการรับฟังข้อร้องทุกข์โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นตลอดจนการแก้ปัญหา

ความเป็นมา

การดำเนินงานในระยะการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสของประเทศ จะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างกว้างขวาง ให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของข้อเสนอโครงการ โดยวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การจัดเวทีสุนทรียสนทนา และการรณรงค์ในรูปแบบเคลื่อนที่ ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายจะครอบคลุมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในระยะการเตรียมความพร้อมของประเทศ การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการตัดสินใจ โดยการกระจายอำนาจสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

กระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น

การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : วัตถุประสงค์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น คือ

- สร้างจิตสำนึกเรื่องกลไกเรดด์พลัสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมกระบวนการกลไกเรดด์พลัส การสร้างจิตสำนึกเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องดำเนินการก่อนทำการตัดสินใจเรื่องสำคัญใดๆ เครือข่ายสตรีและเยาวชนเป็นเป้าหมายหนึ่งของการสร้างจิตสำนึก โดยได้มีการเสนองบประมาณสำหรับจัดตั้งเครือข่ายเยาวชนไว้ในองค์ประกอบที่ 1b
- สร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็นให้ครอบคลุมทั้งประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนทั้งในภาครัฐบาล ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า **รวมทั้งเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง**
- สร้างช่องทางที่ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า**รวมถึงเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง**และภาคเอกชนซึ่งได้รับผลกระทบสามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัสได้
- ปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเรดด์พลัส โดยให้แสดงความคิดเห็นและรับฟังประสบการณ์ขององค์กรภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า **รวมถึงเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง** ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

- สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายควบคุมดูแลครอบคลุมทุกภาคส่วนที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และสามารถเข้าถึงการบริการทางสังคมได้ มีความโปร่งใส และ ตรวจสอบได้
- ผลักดันผลลัพธ์ที่เท่าเทียมกันของนโยบายและกิจกรรมเรดด์พลัส และเพิ่มโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น ที่พึ่งพิงป่าได้รับประโยชน์จากรายได้ของการดำเนินการเรดด์พลัสตลอดจนการปรับปรุงธรรมาภิบาล ภาคป่าไม้

ในช่วงเริ่มต้นของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร จะต้องกำหนดโครงสร้างและกลไกของกระบวนการมีส่วนร่วม ให้ชัดเจน เพื่อจะใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า

การจัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็น และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร จะช่วยให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบถึง การเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานเรดด์พลัสของประเทศ อีกทั้ง จะต้องมีการหารือในประเด็นอื่นๆ ที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เช่น สิทธิในที่ดิน สิทธิทำกินหรือใช้ประโยชน์ บทบาทของภาคเอกชน การจัดการรองรับการดำเนินงาน การเสริมสร้างศักยภาพที่ต้องการ การจัดระบบการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นต้น นอกจากนี้ ประเด็นที่เกี่ยวกับสตรีและเยาวชน ถือเป็นประเด็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ เนื่องจาก ทั้งสตรีและเยาวชน มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่นเดียวกัน

เป้าหมายของแผนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น

- สร้างจิตสำนึกที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส
- สร้างกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน
- สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- การบูรณาการวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกับมาตรการป้องกันผลกระทบทางสังคมและ สิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์เฉพาะ

- จัดทำช่องทางที่ผู้รับผลประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและมีส่วนร่วมในการออกแบบและ ดำเนินกิจกรรมของกลไกเรดด์พลัส
- สร้างจิตสำนึกสำหรับการสร้างกระแสข้ามสาขาเรื่องกิจกรรมและกระบวนการตรวจติดตามที่สามารถมีส่วนร่วมช่วยในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อันเนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่า และการทำให้ป่าเสื่อมโทรม
- ปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการตัดสินใจ
- ส่งเสริมการพัฒนากรอบการควบคุมดูแลที่มีการบริการทางสังคมและมีความโปร่งใส
- ส่งเสริมผลลัพธ์ที่เท่าเทียมกันของนโยบายกลไกเรดด์พลัส
- เพิ่มโอกาสที่ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าได้รับประโยชน์จากรายได้ที่มาจากกลไกเรดด์พลัส
- กำหนดนิยามของตัวชี้วัดสำหรับการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเรดด์พลัส
- หารือเรื่องความขัดแย้งของผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่อาจเกิดขึ้นได้และที่มีอยู่ บทเรียนเรื่องการจัดการความขัดแย้งและให้ข้อเสนอแนะกรอบงานสำหรับมิติและกระบวนการจัดการที่รวมเข้ากัน ได้และที่มีความโปร่งใส
- ใช้การแจ้งล่วงหน้าการหารือ และฉันทามติ (FPIC) ในการเข้าร่วมดำเนินการในพื้นที่นำร่องของ เรดด์พลัส โดยจะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนและกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่ล่วงหน้า โดยจะให้ เวลาในการร่วมหารือและตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกรณีมีการดำเนินการใน

การจัดทำโครงการนำร่องในระดับชุมชนจะต้องนำลักษณะของฉันทามติมาใช้เพื่อจะได้ทราบว่าชุมชนมีความต้องการให้เป็นพื้นที่นำร่องหรือไม่และควรจะต้องมีการดำเนินการอย่างไร อนึ่งกระบวนการดังกล่าว จะต้องมีการให้การศึกษา และเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการอย่างค่อยเป็นค่อยไป

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายสำคัญสำหรับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น

ในระหว่างการดำเนินงานเตรียมความพร้อม จะมีการดำเนินการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามที่ระบุใน องค์ประกอบที่ 1b เพื่อให้ได้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องครบถ้วนในระหว่างการดำเนินงานเรดด์พลัส ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย

- กระทรวง/ทบวง/กรม หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน
- หน่วยงานเอกชน โดยเฉพาะผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ พลังงาน เหมือง และที่ปรึกษา
- องค์การพัฒนาเอกชน/มูลนิธิ โดยเฉพาะที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์
- ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง
- กลุ่มสตรีและเยาวชน
- หน่วยงานวิจัย และสถาบันการศึกษา
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย
- กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ประเด็นหลักสำหรับการรับฟังความคิดเห็น

ข้อมูลพื้นฐานของเรดด์พลัส ผลกระทบ และความเสี่ยง

จากทางเลือกของยุทธศาสตร์เรดด์พลัสของประเทศ ได้มีการหารือในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน การแบ่งปันผลประโยชน์ และในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ หัวข้อที่จะเป็นประเด็นในการหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็น ได้แก่

- สถานการณ์ป่าไม้ของประเทศ
- นโยบายในอดีตและปัจจุบันที่ก่อให้เกิดการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ และการเสื่อมโทรมของป่า
- สาเหตุหลักของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ และการเสื่อมโทรมของป่า
- การเสนอทางเลือกยุทธศาสตร์
- ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่จะเกิดจากการดำเนินงานเรดด์พลัส และวิธีการลดความเสี่ยง
- การครอบครองที่ดิน และสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- การกระจายรายได้อย่างเท่าเทียม
- ธรรมชาติของป่าไม้
- การสร้างช่องทางการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ และกลไกในการแก้ไขปัญหา
- กรอบการจัดตั้งองค์กร นโยบาย และระเบียบ เพื่อรองรับการดำเนินงานเรดด์พลัส
- ค่าเสียโอกาสในการใช้ที่ดิน
- ความสนใจของชุมชนที่พึ่งพิงป่า
- ระบบการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่า และการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า ที่มีอยู่และที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคต

- การมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในการวางแผนและดำเนินงานเรดด์พลัส
- โครงการและกิจกรรมเรดด์พลัส ที่มีศักยภาพในการดำเนินงาน
- ระบบติดตาม รายงาน และทวนสอบ (MRV) และเส้นฐานอ้างอิง (RELS)

การสร้างความมั่นใจในกระบวนการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการของกลไกเรดด์พลัสนั้น จะต้องถูกคำนึงถึง และเป็นที่ยอมรับ โดยจะต้องมีการประกันหรือการสร้างเชื่อมั่นถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง ควรจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งในช่วงระยะการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักได้มีการดำเนินการในลักษณะของสุนทรียสนทนา และได้มีการกำหนดแผนสำหรับการรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างความรู้ ขึ้นในช่วงของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า จะมีการจัดให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ในการดำเนินการจะมีการจัดตั้งคณะทำงานด้านรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการจัดองค์กรของกลไกเรดด์พลัส (ดูองค์ประกอบที่ 1 a) คณะทำงานชุดนี้จะประสานงานกับหน่วยงานระดับประเทศที่รับผิดชอบในการเป็นผู้นำกระบวนการของกลไกเรดด์พลัส เพื่อให้มีความมั่นใจถึงการมีส่วนร่วมในทุกระยะกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักและเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลเหล่านั้น ทั้งในขั้นของการจัดทำและการดำเนินการตามข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับยุทธศาสตร์เรดด์พลัสระดับชาติ ระดับการอ้างอิง การตรวจติดตามคาร์บอนและผลประโยชน์ร่วมจากกลไกเรดด์พลัส การออกแบบกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์และระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่คาดหวังว่าการมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ เข้ามาร่วมด้วยนั้น จะส่งผลให้ได้โครงสร้างองค์กรที่ยั่งยืนซึ่งจะเป็นการประกันการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และกิจกรรมของกลไกเรดด์พลัสหลังจากระยะของการเตรียมความพร้อม โดยจะมีการจัดทำแผนของการจัดทำโครงสร้างการมีส่วนร่วมที่มีอยู่เช่นเดียวกันเพื่อเสริมสร้างให้แก่กระบวนการของการเข้ามามีส่วนร่วม เป็นที่ยอมรับว่าการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมนั้นจะต้องเป็นการร่วมกันเพื่อการสร้างสรรคกับองค์กรภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงตามที่อธิบายไว้ข้างล่างนี้

ตารางที่ 1c-1 กิจกรรมและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในแต่ละกิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นใจต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ตารางที่ 1c-1: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อรับรองการมีส่วนร่วม

กิจกรรม	หน่วยงานภาครัฐ		ภาคประชาสังคม	ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง	ภาคเอกชน
	ระดับชาติ	ระดับท้องถิ่น			
การสร้างเส้นฐานอ้างอิง (การสำรวจปริมาณคาร์บอน และข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม)	X	X	X	X	X
การสร้างระบบการตรวจติดตาม รายงาน และทวนสอบ (MRV)	X	X	X	X	X
การสร้างระบบปกป้องผลกระทบที่จะเกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (safeguards)	X	X	X	X	X
การออกแบบเรื่องการแบ่งปันผลประโยชน์	X	X	X	X	X
การจัดการเรื่องการถือครองที่ดิน	X	X	X	X	
ธรรมาภิบาลภาคป่าไม้	X	X	X	X	X
การสร้างกลไกเพื่อรองรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์	X	X	X	X	X

ขั้นตอนการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วม

จากประสบการณ์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการจัดเวทีรับฟังข้อคิดเห็นในระหว่างการจัดทำข้อเสนอโครงการ ทำให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสาร และเข้าใจในกลไกเรดด์พลัส การเสริมสร้างศักยภาพในเรื่องดังกล่าวแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน **องค์กรภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่นรวมถึงที่อยู่บนพื้นที่สูง** จะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานเรดด์พลัส กระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจะต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป จะต้องมีเวลาเพียงพอที่จะพัฒนาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสให้มีความถูกต้องเพื่อที่จะเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายต่อไป โดยคณะทำงานด้านการรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ภายใต้สำนักงานกลไกเรดด์พลัส จะรับผิดชอบกิจกรรมต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1: การสร้างจิตสำนึก และการเสริมสร้างศักยภาพ

บทบาทของภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่นที่พึงพึงพา: ในระยะนี้ จะให้ความสำคัญต่อการสร้างจิตสำนึก และการเสริมสร้างศักยภาพ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส โดยให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน และทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเรดด์พลัส ในระยะเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อม จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกและเสริมสร้างศักยภาพ ก่อนที่จะมีการตัดสินใจใดๆ และเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับท้องถิ่น กระบวนการรับฟังความคิดเห็นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชน และเครือข่ายชุมชน ในการสร้างเวทีของภาคประชาสังคม ในการเสริมสร้าง

ศักยภาพ แลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น กับกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจในระดับประเทศ ซึ่งเวทีหรือเครือข่ายดังกล่าวจะต้องเชื่อมโยงกับคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส โดยจะต้องมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างศักยภาพในระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความพร้อมเรดด์พลัส ในช่วงของการเตรียมความพร้อม รัฐบาลจะเป็นหุ้นส่วนกับเวทีดังกล่าวเพื่อสนับสนุนและดำเนินการรับฟังความคิดเห็นบางประการ ซึ่งเป็นเป้าหมายของชุมชนท้องถิ่นที่พึงพึงปรารถนาถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง

การสร้างช่องทางการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ และกลไกการแก้ไขปัญหาสำหรับเรดด์พลัส : ความเสี่ยงทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ในการดำเนินงานเรดด์พลัส อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งได้หากไม่ได้รับการจัดการที่ดี ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องสร้างช่องทางการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ และกลไกการแก้ไขปัญหาเพื่อรองรับและจัดการกับข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระยะการเตรียมความพร้อมของประเทศ โดยจะต้องตระหนักว่ากลไกการร้องทุกข์และการแก้ไขปัญหาที่ดีนั้น จะต้องตอบสนองต่อความเดือดร้อนของประชาชน สามารถช่วยจำแนกปัญหาได้อย่างทันท่วงที โดยจะต้องมีความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ และรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ในระยะการดำเนินงาน จะต้องมีการประเมินว่าช่องทางต่างๆ ที่มีอยู่แล้วทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ สามารถที่จะเป็นช่องทางรับเรื่องราวร้องทุกข์ได้อย่างโปร่งใส เป็นธรรม และเท่าเทียมหรือไม่ และกลไกในการแก้ไขปัญหาจะต้องเป็นประเด็นที่จะต้องยกขึ้นมาหารือภายใต้กลไกเรดด์พลัส ซึ่งกรอบการดำเนินงานเกี่ยวกับความขัดแย้ง หรือการร้องทุกข์ จะต้องมีการกำหนดโครงสร้าง ที่สามารถดำเนินงานได้ และมีธรรมาภิบาล ซึ่งอาจจะใช้ช่องทางการร้องทุกข์ที่ชุมชนท้องถิ่นมีอยู่แล้วก็ได้ รายละเอียดการก่อสร้างกลไกดังกล่าวจะต้องมีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อไป

ระบบการตอบสนองต่อการรับฟังความคิดเห็นจะต้องอยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเป็นรูปแบบ/ระบบที่ใช้ได้ง่าย และออกแบบให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นได้ โดยระบบดังกล่าวจะต้องมีประสิทธิภาพในการเก็บบันทึก และสามารถจัดแยกข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อให้อยู่ในรูปของข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย

ขั้นตอนที่ 2: กิจกรรมนำร่องและการทดสอบ

ประเทศไทยเสนอที่จะดำเนินงานกิจกรรมนำร่องในระยะการเตรียมความพร้อม ถึงแม้ในช่วงการเตรียมความพร้อมเงินสนับสนุนที่จะได้จากกองทุน FCPF จะใช้เฉพาะการวางแผนด้านยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างศักยภาพ และการเตรียมข้อมูลเชิงวิชาการเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การเตรียมการในการคัดเลือกพื้นที่นำร่องจะได้มีการพิจารณาจากบทเรียนต่างๆ ที่ผ่านมา ในการดำเนินโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยมีชุมชนเป็นฐาน ยกตัวอย่างเช่น โครงการจัดทำแนวเชื่อมต่อเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (BCI) โครงการ การจัดการลุ่มน้ำและป่าไม้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานอย่างบูรณาการเพื่อการบริการระบบนิเวศ (CBFCM) และโครงการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วม (JoMPA) เป็นต้น

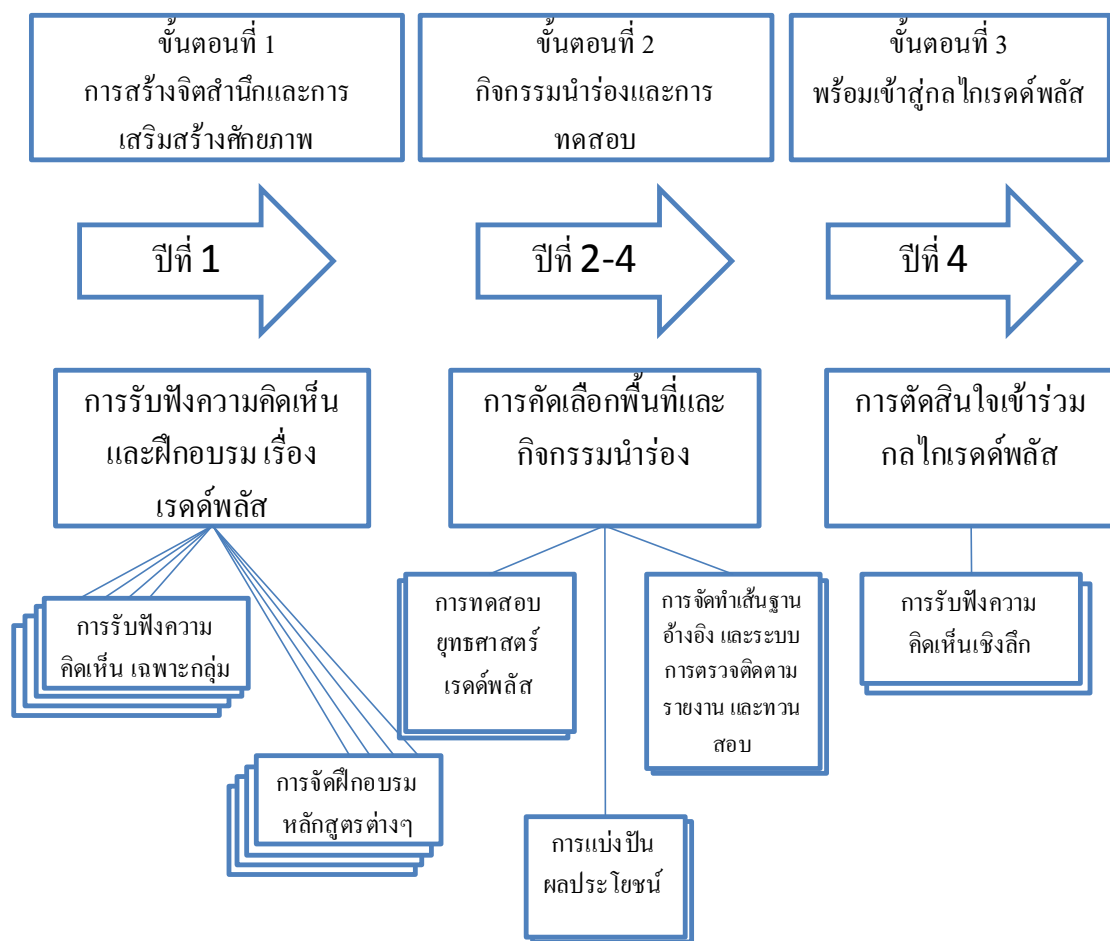
การคัดเลือกพื้นที่และกิจกรรมนำร่อง จะต้องครอบคลุมในทุกภูมิภาคที่มีลักษณะทางภูมิประเทศที่ต่างกัน และลักษณะชนบทธรรมเนียบประเพณีต่างๆ จากการที่ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ วิธีดำเนินการที่ประสบความสำเร็จในภาคหนึ่งอาจจะไม่มีความเหมาะสมกับภาคอื่นๆ พื้นที่นำร่องจะต้องสามารถก่อให้เกิดความเข้าใจในกลไกเรดด์พลัสเป็นอย่างดี สำหรับกิจกรรมนำร่องนั้นจะต้องนำบทเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมนำร่องมาใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์เรดด์พลัสของประเทศ ต่อไป กลไกในการตรวจติดตามที่ออกแบบขึ้นสามารถนำไปทดลองใช้ในพื้นที่นำร่องได้ ดังนั้น ก่อนที่จะมีการคัดเลือกพื้นที่นำร่อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

เรดด์พลัสทั้งหมดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะเป็นกิจกรรมหลักที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาเตรียมความพร้อมของประเทศ เป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

ขั้นตอนที่ 3 : พร้อมเข้าสู่กลไกเรดด์พลัส

ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการรับฟังความคิดเห็น คือ การประเมินผลที่ได้จากกิจกรรมนำร่องก่อนการเข้าสู่กลไกเรดด์พลัสอย่างเต็มรูปแบบ โดยจะใช้การดำเนินกระบวนการรับฟังความคิดเห็นเชิงลึกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นที่ฟังฟังป่า สำหรับการประเมินผล

รายละเอียดของแผนงานสำหรับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมจะจัดทำขึ้นในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปแผนการดำเนินการได้ตามที่แสดงไว้ใน ภาพที่ 1 c-1 และสรุปกิจกรรมและงบประมาณแสดงไว้ในตารางที่ 1c-2

ภาพที่ 1c-1: แผนการดำเนินการในการรับฟังความคิดเห็น และกระบวนการมีส่วนร่วม ในระยะเวลาเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเรดด์พลัส

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

1. **การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ตรวจสอบเพื่อดูว่า มีการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ ที่มีประสิทธิภาพ และที่กำลังดำเนินการอยู่ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ได้อย่างไร?
2. **กระบวนการรับฟังความคิดเห็น:** ตรวจสอบเพื่อดูว่ามีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่ากระบวนการรับฟังความคิดเห็นระดับชาติและระดับท้องถิ่นมีความชัดเจน มีความครอบคลุมกว้างขวาง มีความโปร่งใส และอำนวยความสะดวกการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่เหมาะสมตามวัฒนธรรม ได้อย่างถูกเวลาและกาลเทศะ?
3. **การแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศและความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ:**
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า การจัดองค์กรและการบริหารจัดการของกลไกเรดด์พลัสแสดงให้เห็นถึงการแบ่งปันและการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ (เกี่ยวกับกิจกรรมทั้งหมดในการเตรียมความพร้อม ซึ่งรวมถึงการพัฒนายุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัส ระดับการอ้างอิง และระบบการตรวจติดตาม) อย่างโปร่งใส แบบสอดคล้องต้องกัน และแบบกว้างขวาง ได้อย่างไร?
  - มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่าสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลสารสนเทศดังกล่าว?
4. **การดำเนินการตามผลลัพธ์ของการรับฟังความคิดเห็น :** มีการเผยแพร่และการคำนึงถึงผลลัพธ์ของการรับฟังความคิดเห็นในการบริหารจัดการ การพัฒนายุทธศาสตร์ และในกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาระดับการอ้างอิงและระบบการตรวจติดตามอย่างไร?

ตารางที่ 1c-2: สรุปกิจกรรมและงบประมาณในการดำเนินการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วม

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
จัดทำแผนการดำเนินงานการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม	10	15	0	0	25
การรับฟังความคิดเห็นและการสร้างจิตสำนึกระดับภูมิภาค	10	20	20	10	60
การรับฟังความคิดเห็นและการสร้างจิตสำนึกระดับท้องถิ่น	30	30	30	30	120
คณะทำงานประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	10	10	10	10	40
พัฒนากรอบในการร้องทุกข์และช่องทางการแก้ปัญหา	35	35	30	30	130
การจัดการกลไกการร้องทุกข์ในทุกระดับ	10	35	35	35	115
รวม	105	145	125	115	490
รัฐบาล	11	15	12	11	49
FCPF	94	130	113	104	441

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การรับฟังความคิดเห็นระดับภูมิภาค	108	108	108	108	432
การรับฟังความคิดเห็นระดับท้องถิ่น	20	20	20	20	80
ฝึกอบรมหลักสูตรการตรวจติดตามมูลค่าผลประโยชน์ร่วมที่ได้รับจากการดำเนินงาน	90	90	90	90	360
การจัดเวทีประชาสังคมเรดด์พลัส	18	18	18	18	72
การสร้างระบบป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	45	45	45	45	180
โครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับ REDD+	20	20	20	20	80
พัฒนากรอบในการร้องทุกข์และช่องทางการแก้ปัญหา	25	20	0	0	45
การจัดการกลไกการร้องทุกข์ในทุกระดับ	13	30	30	39	112
การเผยแพร่ข้อมูลการร้องทุกข์	20	40	40	70	170
รวม	359	391	371	410	1,531

องค์ประกอบที่ 2: การเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

2a. การประเมินการใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบาย และธรรมาภิบาล

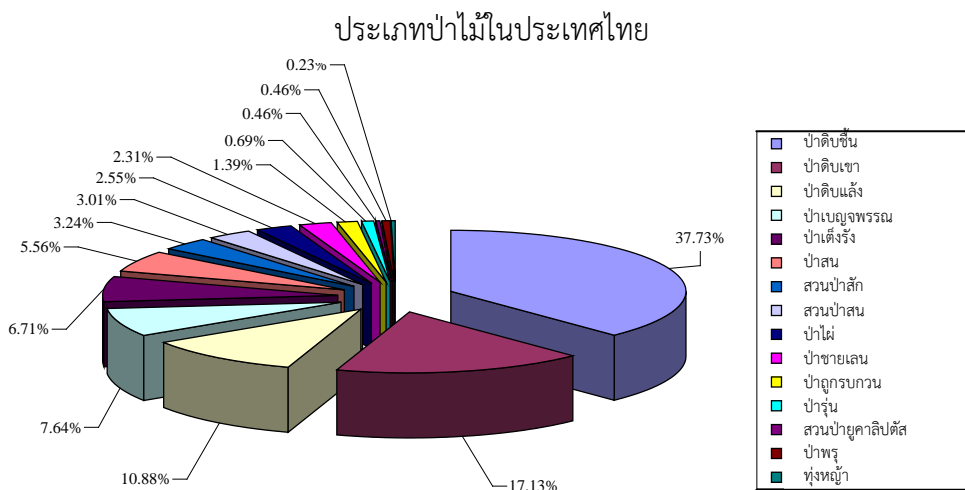
มาตรฐาน 2a เนื้อหาขององค์ประกอบนี้จะต้องระบุให้ครอบคลุม เรื่อง:
การประเมินการใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบาย และธรรมาภิบาล:

การวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินหลัก ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเรดด์พลัส การยอมรับในสิทธิการถือครองที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ประเด็นที่เกี่ยวกับธรรมาภิบาล ความสำเร็จและความล้มเหลวในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการในการลดการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรม ระบุช่องว่าง ความท้าทาย และโอกาสในการใช้กลไกเรดด์พลัส เพื่อนำไปสู่การพัฒนายุทธศาสตร์เรดด์พลัส

คำนำ

องค์ประกอบย่อยส่วนนี้เป็นการประเมินการใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบายและธรรมาภิบาลในประเทศไทย การประเมินนี้จะช่วยในการวิเคราะห์ 1) สาเหตุหลักของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การอนุรักษ์และการเพิ่มพูนปริมาณคาร์บอนกักเก็บ 2) ข้อจำกัดในการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ โครงสร้างทางนโยบายและธรรมาภิบาล เป็นส่วนสำคัญที่นำไปสู่สาเหตุของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย มีอาณาเขตติดกับพม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย มีพื้นที่ทั้งหมด 51.3 ล้านเฮกตาร์ มีพื้นที่ป่าประมาณ 15.8 ล้านเฮกตาร์ ในปี พ.ศ. 2550 ประกอบด้วยป่าไม้ประเภทหลัก 2 ประเภท คือ ป่าไม่ผลัดใบและป่าผลัดใบ โดยแยกเป็นชนิดต่างๆ ดังแสดงในภาพที่ 2a-1 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2550)

ภาพที่ 2a-1: ชนิดป่าไม้ในประเทศไทย

แหล่งที่มา :กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2550)

พื้นที่ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่องดังรายละเอียดในองค์ประกอบที่ 3 การทำลายป่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเป็นผลมาจากหลายสาเหตุ เช่น การเข้าสู่เศรษฐกิจฐานการตลาด การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า สื่อสารคมนาคม ฯลฯ) การปรับปรุงวิธีการจัดการป่าไม้ อย่างไรก็ตามปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมากระหว่างกัน ปัจจุบันประชาชนใช้แก๊สในการหุงต้มแทนการใช้ฟืนและถ่าน และก่อสร้างบ้านเรือนด้วยปูนซีเมนต์เนื่องจากมีราคาถูกกว่าไม้ การจัดการป่าไม้ได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลและแรงกดดันจากภาคประชาสังคม นับตั้งแต่มีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ในปี พ.ศ. 2532 นโยบายของรัฐบาลจะเน้นการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน นโยบายดังกล่าวได้ให้การยอมรับและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการลงทุนของภาคเอกชน อย่างไรก็ตามการจัดการป่าไม้จะไม่มีทางประสบความสำเร็จได้เลย หากไม่มีเสียงเรียกร้องจากสาธารณะให้มีมาตรการอนุรักษ์ที่เข้มแข็ง

กรอบด้านกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ของประเทศไทยรับรองสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งป่าไม้ ตามที่ระบุไว้ในมาตราหลักต่อไปนี้

มาตรา 66 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน

มาตรา 67 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อน รวมทั้งได้ให้แจ้งการอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 290 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่
- (2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน
- (3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่
- (4) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

รัฐบาลไทยได้ตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ รวมไปถึงน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพหลายฉบับ ในปัจจุบัน มีกฎหมาย **ที่เกี่ยวข้องกับด้านการ ป่าไม้โดยตรงอยู่ 6 ฉบับ** และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง**อีก 3 ฉบับ** คือ

- 1) **พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484** เป็นกฎหมายที่บัญญัติในเรื่องการทำไม้ การเก็บหาผลผลิตของป่าที่ไม่ใช่ไม้ การนำไม้เคลื่อนที่ ของป่าและไม้ รวมถึงการแผ้วถางป่า โดยพระราชบัญญัตินี้ถือเป็นประมวลกฎหมายด้านป่าไม้ฉบับแรก
- 2) **พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504** เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น พันธุ์ไม้และของป่า สัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ป่าและภูเขา ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่ออำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่รัฐและประชาชนสืบไป โดยประกาศพื้นที่ป่าหรือป่าสงวนแห่งชาติเป็นอุทยานแห่งชาติ
- 3) **พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507** เป็นกฎหมายในการประกาศป่าสงวนแห่งชาติ การควบคุมและการบำรุงรักษาป่าสงวนแห่งชาติ และการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
- 4) **พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535** เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และถิ่นอาศัยของสัตว์ป่า
- 5) **พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ.2535** เพื่อเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่า ทำให้ผู้ที่ทำการปลูกสร้างสวนป่ามีความมั่นใจในสิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับการปลูกสร้างสวนป่า เช่น การยกเว้นค่าภาคหลวง
- 6) **พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. 2545** เพื่อควบคุมการมีเลื่อยยนต์ไว้ในครอบครองและการนำเข้าในประเทศซึ่งจะเป็นการเพิ่มมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกการตัดไม้ทำลายป่าตามนโยบายของรัฐบาล ในขณะเดียวกันก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพที่ต้องใช้เลื่อยโซ่ยนต์โดยสุจริต
- 7) **พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518** แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 กำหนดให้คุ้มครองชนิดพันธุ์พืชประจำถิ่น
- 8) **พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542** ควบคุมการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืช
- 9) **พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535** **ตั้งแสดงในภาคผนวก 2 a-1 ควบคุมการป้องกันคุณภาพสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การกำหนดเขตการป้องกันสิ่งแวดล้อม การควบคุมมลพิษ และแผนสิ่งแวดล้อม**

โดยที่กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้แต่ละฉบับมีเจตนารมณ์ และการบังคับใช้แตกต่างกัน ประกอบกับได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ออกใช้บังคับ รัฐบาลขณะนั้นในปี 2548 จึงมีนโยบายในการพัฒนากฎหมายของส่วนราชการ โดยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้อยู่ภายใต้กรอบแนวทาง ดังนี้

1. อนุวัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 290
2. ให้เป็นไปตามบทกำหนดของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546
3. ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)
4. ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งรับผิดชอบกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทั้ง 2 ฉบับดังกล่าว ตามแผนพัฒนากฎหมาย ประจำปี 2548 และปี 2551 ด้วยการยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับภายใต้กรอบแนวทางในการพัฒนากฎหมายดังกล่าวข้างต้น และได้ผ่านการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ในระหว่างการทบทวนและแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นร่างที่สมบูรณ์

กรมป่าไม้ ซึ่งรับผิดชอบพระราชบัญญัติจำนวน 4 ฉบับ คือ พ.ร.บ. ป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พ.ร.บ. ป่าสงวน พ.ศ. 2507 และ พ.ร.บ. สงวนป่า พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ. เลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. 2548 ได้เสนอขอแก้ไขปรับปรุง ตามแผนพัฒนากฎหมายของส่วนราชการและกรอบแนวทางข้างต้นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ในขั้นการดำเนินการเสนอเพื่อออกเป็นกฎหมาย

กรอบงานการควบคุมที่สนับสนุนกลไกเรดด์พลัสประกอบด้วยกฎหมายที่มีอยู่ซึ่งใช้จัดการเรื่องป่าไม้ตามที่กล่าวไว้ข้างต้น และยังมีกฎหมายและระเบียบที่สำคัญอีกจำนวนหนึ่งที่ครอบคลุมภาคส่วนอื่นๆ เช่น ที่ดิน น้ำ และเหมืองแร่ ที่จะมามีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของกลไกในการดำเนินการเรดด์พลัส ในการสร้างผลประโยชน์ร่วม ตามที่ได้แสดงไว้ในองค์ประกอบที่ 2 จำเป็นต้องมีการกำหนดระเบียบใหม่ๆ เป็นการเฉพาะเพื่อสนับสนุนเรดด์พลัส

กรอบงานการควบคุมที่ครอบคลุมการจัดการ การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ มีความซับซ้อนอย่างยิ่ง เนื่องจากมีกฎหมายและระเบียบมากกว่า 30 ฉบับ ที่บริหารจัดการโดยกระทรวงต่างๆ 8 กระทรวง (ONWRC, 2003) ซึ่งทั้งหมดเป็นตัวแทนอยู่ในคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงการประสานงาน โดยจะเห็นได้จากมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติน้ำฉบับใหม่ ที่ดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2535 โดยมีการคาดหวังว่าร่างพระราชบัญญัติน้ำดังกล่าวอาจจะบัญญัติเรื่องผู้ใช้น้ำต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้จัดหาน้ำให้ในรูปแบบของการจ่ายค่าตอบแทนของระบบนิเวศ (PES) แม้ว่าผู้ใช้น้ำบางรายได้ทำการจ่ายเงินดังกล่าวให้แก่การจัดการลุ่มน้ำแล้วก็ตาม แต่จะต้องมีระบบการแบ่งปันปันส่วนน้ำ เพื่อประกันว่าผู้ใช้น้ำทุกรายได้รับส่วนแบ่งที่เป็นธรรมจากน้ำที่มีให้ใช้ได้ในทุกฤดูกาลต่างๆ แม้ว่าจะมีรายงานว่าเกษตรกรจำนวนมากสูบน้ำมาใช้มากกว่าที่ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการเพื่อปลูกข้าวปีละสองครั้ง

กรอบงานการควบคุมที่ครอบคลุมสิทธิการถือครองที่ดินมีความซับซ้อนเช่นเดียวกับเรื่องน้ำ ประมวลกฎหมายที่ดิน (พ.ศ. 2487) นิยามความหมายของที่ดินสาธารณะและที่ดินเอกชน และบัญญัติให้บุคคลต้องขอหนังสือที่ระบุสิทธิในกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยการสืบทอดมรดก อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดินดังกล่าว ก็มีระเบียบอื่นๆ อีกจำนวนมากที่นิยามที่ดินป่าไม้ในพื้นที่คุ้มครองและป่าสงวนประเภทต่างๆ ว่าเป็น “ที่ดินสาธารณะ” แม้ว่าตามข้อเท็จจริงแล้วมีการครอบครองที่ดินดังกล่าวเป็นสัดส่วนที่มีนัยสำคัญ ผลที่ตามมาของสถานการณ์นี้ไปสู่อุณหภูมิที่ไม่แน่นอนในกรรมสิทธิ์และสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ป่า ซึ่งกลับกลายเป็น “การบุกรุก” พื้นที่ ในเรื่องนี้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจในการจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ไร้ที่ทำกิน

ในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเหมืองแร่ต้องทำการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของธรรมาภิบาล คือ ต้องมีการประเมินและการอนุมัติการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และการติดตามผลเพื่อให้แน่ใจว่ามีการปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา 66 และ 67 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ยอมรับสิทธิของชุมชนต่อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การสงวนรักษา และการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้นชุมชน

จำนวนมากไม่สามารถที่จะใช้ประโยชน์ของการปกป้องคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ฉบับใดข้างต้นควบคุมดูแลโดยตรงต่อการใช้ประโยชน์ การได้ประโยชน์ การจัดการ ฯลฯ ทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน ในทางตรงกันข้าม บทบัญญัติบางบทในกฎหมายเหล่านี้กลับทำให้สถานการณ์อาศัยอยู่ในที่ดินตามจารีตประเพณีของชุมชนกลายเป็นการกระทำผิด นอกจากนั้น มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2532 ห้ามทำไม้ทั่วประเทศ มตินี้เพิกถอนใบอนุญาตทำไม้ในป่าธรรมชาติและห้ามทำไม้ทุกรูปแบบ

นอกเหนือจากกฎหมายเหล่านี้ ก็ยังมีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น

- 1) วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2528 วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2529 วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2531 วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2534 และวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่องการจำแนกชั้นลุ่มน้ำ และเกณฑ์การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละชั้นลุ่มน้ำ ครอบคลุม 25 ลุ่มน้ำหลักในประเทศ วัตถุประสงค์หลักของการจำแนกชั้นลุ่มน้ำคือ เพื่อเพิ่มความมีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดินและลดความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยไม่อนุญาตให้มีการตั้งถิ่นฐานในลุ่มน้ำชั้น 1A และ 1B
- 2) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2518 ให้ใช้ประโยชน์ป่า “เสื่อมโทรม” ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2530 แก้ไขเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2532 นิยามว่า ป่าเสื่อมโทรมเป็นป่าที่มีสภาพเสื่อมโทรมซึ่งไม่สามารถฟื้นฟูสภาพได้ตามธรรมชาติ มีต้นไม้อายุขนาดเส้นรอบวง > 50-100 ซม. ที่ระดับความสูงเพียงน้อยกว่า 50 ต้นต่อเฮกตาร์ หรือขนาดเส้นรอบวง > 100 ซม. ที่ระดับความสูงเพียงน้อยกว่า 13 ต้นต่อเฮกตาร์ ยกเว้นในลุ่มน้ำชั้น 1a, 1b และ 2 ซึ่งไม่ให้มีการจำแนกเป็นป่าเสื่อมโทรม **อย่างไรก็ตามการกำหนดดังกล่าวทำให้เปิดช่องว่างให้มีการบุกรุกทำลายโดยมีนายทุนหนุนหลังให้กลายเป็นป่าเสื่อมโทรมมากขึ้น**
- 3) มติคณะรัฐมนตรี ในปี พ.ศ.2534 และเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2535 เรื่องการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2535 เรื่อง ผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติม โดยแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และ เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A)
- 4) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และวันที่ 24 เมษายน 2550 ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้เวลา 2 ปี ให้แล้วเสร็จ โดยกำหนดมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาไว้ดังนี้
  - a) ไม่มีการออกเอกสารสิทธิ์สำหรับพื้นที่เกษตรกรรมในเขตพื้นที่อนุรักษ์
  - b) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชรับผิดชอบในการสำรวจและขึ้นทะเบียนผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้ชัดเจน ถึงวันที่อาศัยอยู่ ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน ต้องไม่มีการขยายขอบเขตการครอบครองที่ดิน กรณีตรวจสอบพิสูจน์แล้วปรากฏว่าเป็นการอยู่อาศัยภายหลังการประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชต้องดำเนินการดังนี้
    - จัดสรรที่ดินให้ใหม่นอกเขตอนุรักษ์ โดยการชดเชยในเบื้องต้นเพื่อให้เกิดทางเลือกในการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน
    - หากไม่สามารถจัดสรรพื้นที่ให้ใหม่ ห้ามไม่ให้มีการขยายพื้นที่ครอบครอง และหาแนวทางสนับสนุนการดำรงชีพที่มีอยู่

- c) สำหรับเขตพื้นที่สูง หน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง จะต้องให้ความสำคัญในการอนุรักษ์พื้นที่อย่างเข้มงวด และการดำเนินกิจกรรมใดๆ ต้องก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด
- 5) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2518 รับทราบถึงความเป็นไปได้ของการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบอื่นๆ ในพื้นที่ป่าสงวน วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2518 อนุมัติแผนการจัดที่ดินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ วันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2527 เพิกถอนสถานภาพป่าจากที่ดินป่าสงวนที่ถูกครอบครองแล้ว วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2538 จัดที่ดินป่าเสื่อมโทรมใหม่ระหว่างเขตการจัดการ และวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2538 ให้หลักเกณฑ์เพื่อยอมรับชุมชนที่อาศัยและใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ 1A
- 6) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ริเริ่ม “แผนใหม่ของโครงการหมู่บ้านป่าไม้” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้การบุกรุกป่าลดลงโดยการจัดทำข้อปฏิบัติแบบร่วมมือกันจัดการเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยร่วมมือกับชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการ มตินี้ถือว่าเป็นด้านบวกในการรับทราบถึงความเป็นไปได้ของการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รับผิดชอบการดำเนินงานตามมตินี้

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2553 เรื่อง “แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง” (ด้านการจัดการทรัพยากร) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามแนวทางที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอโดยเห็นชอบหลักการแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงมาดำเนินการ รายละเอียดของมติดังกล่าวปรากฏในภาคผนวก 2a-2

แม้ว่าจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีการใช้ได้อยู่จำนวนหนึ่งแต่ยังมีช่องว่างและข้อจำกัดบางประการในการนำไปสู่ทางปฏิบัติในพื้นที่ จึงควรมีการวิเคราะห์เชิงลึกในเรื่องดังกล่าว เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ด้านการออกแบบโครงการของกลไกเรดด์พลัสควรมีการดำเนินการด้วยความรอบคอบ โดยผ่านการรับฟังความคิดเห็นของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสและคณะทำงานด้านนโยบายและวิชาการชุดต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

องค์กรที่เกี่ยวข้อง

องค์กรภาครัฐ

เมื่อมีการสถาปนากรมป่าไม้ขึ้นในปี พ.ศ. 2439 อันเป็นการถ่ายโอนอำนาจการบริหารจัดการป่าไม้จากผู้ครองนครมาสู่รัฐบาลกลาง จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 จึงมีการแบ่งส่วนกรมป่าไม้ออกเป็น 3 กรม คือ กรมป่าไม้ รับผิดชอบพื้นที่ป่าไม้นอกเขตป่าอนุรักษ์ (ป่าสงวนแห่งชาติ) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช รับผิดชอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รับผิดชอบทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรวมทั้งพื้นที่ป่าชายเลน นอกเขตป่าอนุรักษ์

รัฐวิสาหกิจ

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นรัฐวิสาหกิจภาคป่าไม้ของประเทศไทย มีภารกิจในการดำเนินการด้านปลูกสร้างสวนป่า สวนป่าไม้สัก โรงเลื่อย รวมทั้งการพัฒนาหมู่บ้านป่าไม้

องค์กรภาคประชาสังคม

ในประเทศไทยมีองค์กรพัฒนาเอกชนมากมายหลายองค์กรทั้งองค์กรไทยและต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับภาคป่าไม้ นอกเหนือจากองค์กรที่มีกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาท้องถิ่น ฯลฯ

สถาบันอุดมศึกษา

มีสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศหลายสถาบันที่มีการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาเกี่ยวกับการจัดการป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ในมิติต่างๆ ตามความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งเดียวในประเทศไทยที่มีการจัดการศึกษาวิชาการป่าไม้เต็มรูปแบบ โดยมีโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอกในสาขาป่าไม้และวิชาที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้ หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี มี 3 โปรแกรมปริญญา คือ วนศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางไม้ เทคโนโลยีเยื่อและกระดาษ สาขาวนศาสตร์แบ่งเป็นหลายสาขาย่อย ได้แก่ การจัดการทรัพยากรป่าไม้ วิศวกรรมป่าไม้ วนวัฒนวิทยา อนุรักษ์วิทยา วนศาสตร์ชุมชน และวิทยาศาสตร์ชีวภาพป่าไม้

บริษัท และองค์การที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ภาคเอกชน

องค์การที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมที่มีป่าไม้เป็นฐานนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับสวนป่าและอุตสาหกรรมการใช้ไม้ เช่น เฟอร์นิเจอร์ โรงเลื่อย ไม้อัด การผลิตเยื่อและกระดาษ ผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา ธุรกิจไม้ และสวนป่าเชิงพาณิชย์ ผู้ประกอบการเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสมาคมการค้า ซึ่งมีการขึ้นทะเบียนสมาชิกและมีสถิติเกี่ยวกับประเภทผลิตภัณฑ์ กำลังผลิต ปริมาณผลผลิต ตลอดจนการประเมินสถานภาพและปัญหาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมนั้นๆ

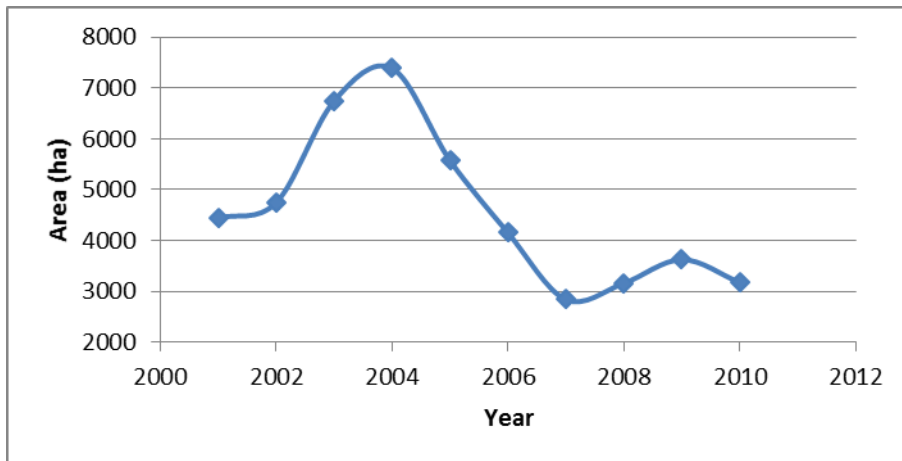
สาเหตุหลักของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า

ตามข้อเสนอโครงการนี้ การทำลายป่า (deforestation) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินโดยการบุกรุกตัดต้นไม้และแผ้วถางป่าเพื่อนำที่ดินไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำที่ดินไปใช้เพื่อการเกษตร **เชิงเดี่ยวในระบบเชิงพาณิชย์** และการใช้ประโยชน์อย่างอื่น การเสื่อมโทรมของป่า (forest degradation) หมายถึงสถานการณ์ที่ดินยังคงความเป็นป่า แต่ความหนาแน่นและคุณภาพของป่าเสื่อมถอยลง การเสื่อมโทรมของป่าเป็นผลมาจากการลักลอบตัดไม้ และไฟป่าที่ขาดการควบคุม ประมาทการของพื้นที่ป่าที่สูญเสียไปเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแสดงไว้ข้างล่างนี้ แต่ไม่มีข้อมูลที่จะประเมินอัตราการทำลายป่าจากสาเหตุอื่นๆ ในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลอดช่วงปี พ.ศ. 2543-2553 อย่างไรก็ตาม มีการเสนอกิจกรรมนี้ไว้ในระยะการเตรียมความพร้อมเพื่อทำการวิเคราะห์สาเหตุของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าให้มีความทันสมัยและสะท้อนจากสภาพความเป็นจริง (ตารางที่ 2a-3)

สาเหตุโดยตรงของการทำลายป่า

การบุกรุกแผ้วถางป่า

สาเหตุของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้มาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐ ได้แก่ นโยบายการให้สัมปทานป่าไม้ เหมืองแร่ และการพัฒนาเชิงโครงสร้างทำให้เกิดการทำลายป่าและทรัพยากรชีวภาพนำไปสู่การสร้างถนนหนทางและการตั้งถิ่นฐานในป่า นอกจากนี้นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวซึ่งทำให้เกิดการขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่เชื่อมโยงกับทุนขนาดใหญ่ ข้อมูลจากการสำรวจเศรษฐกิจการเกษตรบ่งชี้ว่าพื้นที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณ 45,000 เฮกแตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2548 ถึง 2553 ตามรายงานของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ปรากฏว่าที่ดินป่าไม้ถูกแผ้วถางเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่นอกเหนือจากการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่พักเพื่อการท่องเที่ยว เป็นเนื้อที่ประมาณตั้งแต่ 7,386 เฮกแตร์ในปี พ.ศ. 2547 และลดลงเป็น 2,841 เฮกแตร์ในปี พ.ศ. 2550 (ภาพที่ 2a-2) **ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์เชิงลึกที่สะท้อนความเป็นจริงในระดับพื้นที่ จะต้องมีการดำเนินการในช่วงเตรียมความพร้อม**

ภาพที่ 2a-2: พื้นที่ป่าไม้ที่ถูกแผ้วถางเพื่อสร้างที่พักนักท่องเที่ยว

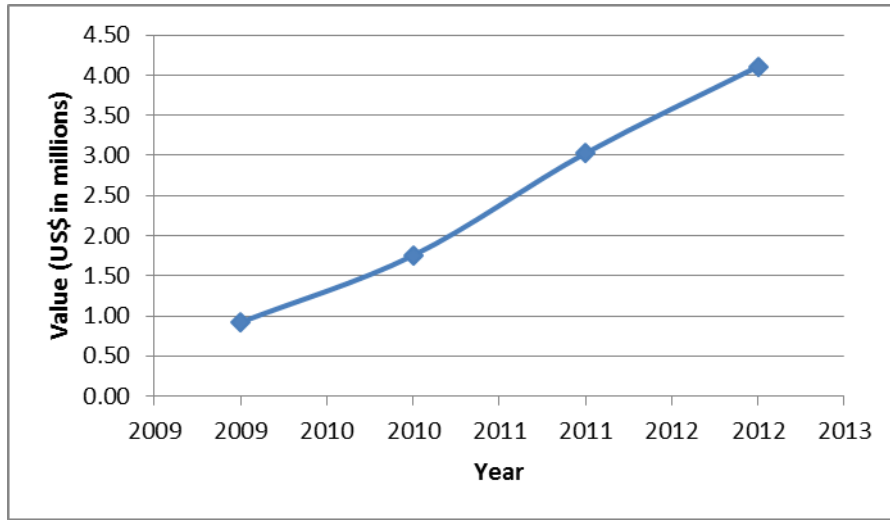
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการทำเหมืองแร่

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน อ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตร แนวก่อสร้างสายไฟฟ้า เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศไทย ในบรรดาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนั้น อ่างเก็บน้ำเพื่อการชลประทานและแนวก่อสร้างสายไฟฟ้าเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด ในปี พ.ศ. 2554 มีการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้เพื่อการชลประทานจำนวน 13,972 เฮกแตร์ เพื่อจัดทำแนวก่อสร้างสายไฟฟ้า จำนวน 10,306 เฮกแตร์ การทำเหมืองแร่ประมาณ 5,843 เฮกแตร์ (กรมป่าไม้ 2554; พนาโยชน์ และ สังสุวรรณ 1994) บันทึกว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการชลประทานเกี่ยวข้องกับการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย การศึกษาจำนวนมากในอดีตและในช่วงกระบวนการรับฟังความคิดเห็นชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นสาเหตุหลักของการทำลายป่า

สาเหตุโดยตรงของป่าเสื่อมโทรม

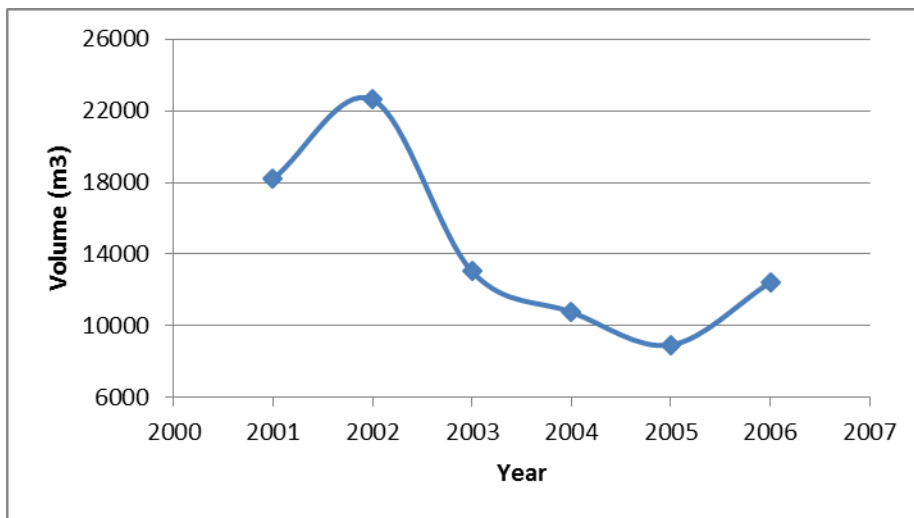
การลักลอบทำไม้และเก็บหาของป่า

การลักลอบทำไม้เป็นทั้งการลักลอบตัดไม้ซึ่งส่วนใหญ่มักทำกันเป็นขบวนการขนาดใหญ่ของผู้มีอิทธิพล และการลักลอบตัดไม้เพื่อใช้ในครัวเรือนชนบท การลักลอบตัดไม้และการค้าไม้เป็นกิจกรรมที่มีรายได้ดีอันเนื่องมาจากอุปสงค์การใช้ไม้มีสูง ไม้บางชนิดมีราคาสูงมาก เช่น ไม้พะยูนมีราคาถึง 5 ,000 เหรียญสหรัฐต่อลูกบาศก์เมตร กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้รายงานถึงมูลค่าที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของไม้พะยูนที่ตรวจยึดไว้ในระหว่าง ปี พ.ศ. 2552 – 2555 (ภาพที่ 2a-3)

ภาพที่ 2a-3: มูลค่าของไม้พะยูงที่ตรวจยึดระหว่างปี พ.ศ. 2552 ถึง 2555 (ถึงเดือนสิงหาคม)
แหล่งที่มา: เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ (สัมภาษณ์ส่วนตัว, 2555)

เป็นการยากที่จะประเมินระดับของการลักลอบทำ (ตัด) ไม้ แต่ก็นับเป็นสาเหตุสำคัญของการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย และมีแนวโน้มว่าจะยังคงดำเนินต่อไป ไม้ที่ตรวจยึดมีปริมาณตั้งแต่ 8 ,937 ถึง 22,620 ลูกบาศก์เมตร ในปี พ.ศ. 2549 ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2 a-4 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 2547, 2548, 2553)

ภาพที่ 2a-4: ปริมาณไม้ท่อนที่ตรวจยึดได้ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2549
แหล่งที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2547, 2548, 2553)

การลักลอบเก็บหาของป่ามักเป็นกิจกรรมเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและขายเป็นรายได้เสริม กรณีลักลอบเก็บหาของป่าที่รายงานมักมีจำนวนน้อย จากรายงานของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ปรากฏว่ามีกรณีลักลอบเก็บหาของป่าเพียง 5-8 ครั้งต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2544-2553 ซึ่งเป็นตัวเลขที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ไฟป่าที่ขาดการควบคุม

ไฟป่าเป็นสาเหตุสำคัญของการเสื่อมโทรมของป่า ไฟป่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมักเป็นไฟผิวดิน ซึ่งทำลายลูกไม้และกล้าไม้ ต้นไม้ และของป่าบางชนิด ไฟป่ามักเกิดขึ้นจากบริเวณที่เก็บหาของป่า เช่น เหย็ดหญ้าอ่อนเพื่อการเลี้ยงสัตว์ และการล่าสัตว์ พื้นที่ป่าที่ถูกเผามีอาณาเขตกว้างขวาง (ภาพที่ 2a-5)

มีการใช้วิธีการคำนวณพื้นที่ป่าไม้ 2 วิธีที่แสดงไว้ในภาพที่ 2a-5 คือการใช้ GIS และการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Land sat (ปี พ.ศ. 2542-2545) หลังจากปี พ.ศ. 2545 เจ้าหน้าที่ในภาคสนามจะเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น พื้นที่ถูกไฟป่าเฉลี่ย 16,024 เฮกแตร์ต่อปี (ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน $\pm 3,208$ เฮกแตร์ต่อปี)

ภาพที่ 2a-5: พื้นที่ป่าไม้ที่ถูกไฟป่าที่ขาดการควบคุมเผาไหม้ พื้นที่เสียหายจากไฟป่าประเมินโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ (พ.ศ. 2535-2541) GIS และภาพถ่ายดาวเทียม (2542-2545) และข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้จากสถานีควบคุมไฟป่า (พ.ศ. 2545)

แหล่งที่มา: กรมป่าไม้ 2553, 2554)

อัตราการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้จากสาเหตุหลัก

ตามรายงานข้อมูลสถิติกรมป่าไม้ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ในระหว่างปี พ.ศ. 2543-2549 มีประมาณ 1.146 ล้านเฮกแตร์ หรือมีค่าเฉลี่ยประมาณ 191,000 เฮกแตร์ต่อปี โดยมีสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายสาเหตุ แต่เป็นการยากที่จะจำแนกรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงพื้นที่อันเนื่องมาจากแต่ละสาเหตุ อย่างไรก็ตามข้อมูลในปี พ.ศ. 2554 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ประมาณ 24,280 เฮกแตร์ ในขณะที่การทำเหมืองแร่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ประมาณ 5,843 เฮกแตร์

สาเหตุโดยอ้อม

สาเหตุโดยอ้อมของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 a-1 นั้น มีความซับซ้อนเป็นอย่างยิ่งและต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติม สาเหตุเหล่านี้ครอบคลุมถึงการทำลายป่า (การบุกรุก การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการเหมืองแร่) และการเสื่อมโทรมของป่า (การลักลอบทำไม้และไฟป่าที่ไม่ได้มี

การควบคุม) ซึ่งหลายประเด็นได้ถูกนำเสนอไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และอยู่ในกระบวนการของการติดตามผล ด้วย

ตารางที่ 2a-1: สาเหตุหลักของการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม

ตัวชี้วัดเรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	สาเหตุโดยอ้อม
การทำให้พื้นที่ป่าลดลง	1. การบุกรุกแผ้วถางป่า (การเปลี่ยนพื้นที่ป่าธรรมชาติไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเชิงเดี่ยวแบบเชิงพาณิชย์ และการลงทุนอื่นๆ เกี่ยวกับพืชอาหารและพืชพลังงาน สวนป่า และรีสอร์ต)	1. แนวเขตป่าและเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชัดเจน 2. สังคมขาดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ 3. ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. ความยากจนนำไปสู่การใช้พื้นที่ป่าเพื่อการดำรงชีพ 5. ความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์กับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนา เช่น (ก) รัฐบาลและบริษัทเอกชนส่งเสริมการปลูกพืชอาหารและพืชพลังงานโดยการประกันราคาผลผลิตที่อาจเป็นสิ่งจูงใจให้มีการบุกรุกแผ้วถางป่าเพิ่มขึ้น (ข) การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตป่าธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติโดยไม่มี การควบคุมผลกระทบและควบคุมขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่
	2.การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	• การเพิ่มจำนวนประชากร
	3. การทำเหมืองแร่	• แนวเขตป่าและเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่ชัดเจน
การเสื่อมโทรมของป่า	4. การลักลอบตัดไม้	1. การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็งพอ 2. ไม้บางชนิดมีราคาสูง เป็นสิ่งจูงใจในการลักลอบตัดไม้ 3. สังคมขาดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ 4. การเพิ่มจำนวนประชากร 5. ความยากจนนำไปสู่การใช้พื้นที่ป่าเพื่อการดำรงชีพ
	5. ไฟป่าที่ขาดการควบคุม	1. สังคมขาดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ 2. ความต้องการของป่าเพื่อการค้า

ในช่วงปี พ.ศ. 2543 นั้น สาเหตุของการสูญเสียทรัพยากรป่าไม้เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลและบริบทด้านกฎหมาย กอปรกับปัจจัยที่เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดด้านสังคมและเศรษฐกิจ เช่น การเพิ่มจำนวนประชากร การกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันอันนำไปสู่ความยากจนในชนบท **ข้อจำกัดของทางเลือกอาชีพของคนในชนบท** ความต้องการพื้นที่เกษตรกรรม **เชิงเดี่ยวแบบเชิงพาณิชย์** ล้วนเป็นผลพวงของปัจจัยด้านการเพิ่มจำนวนประชากร ที่จะต้องบูรณาการในนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

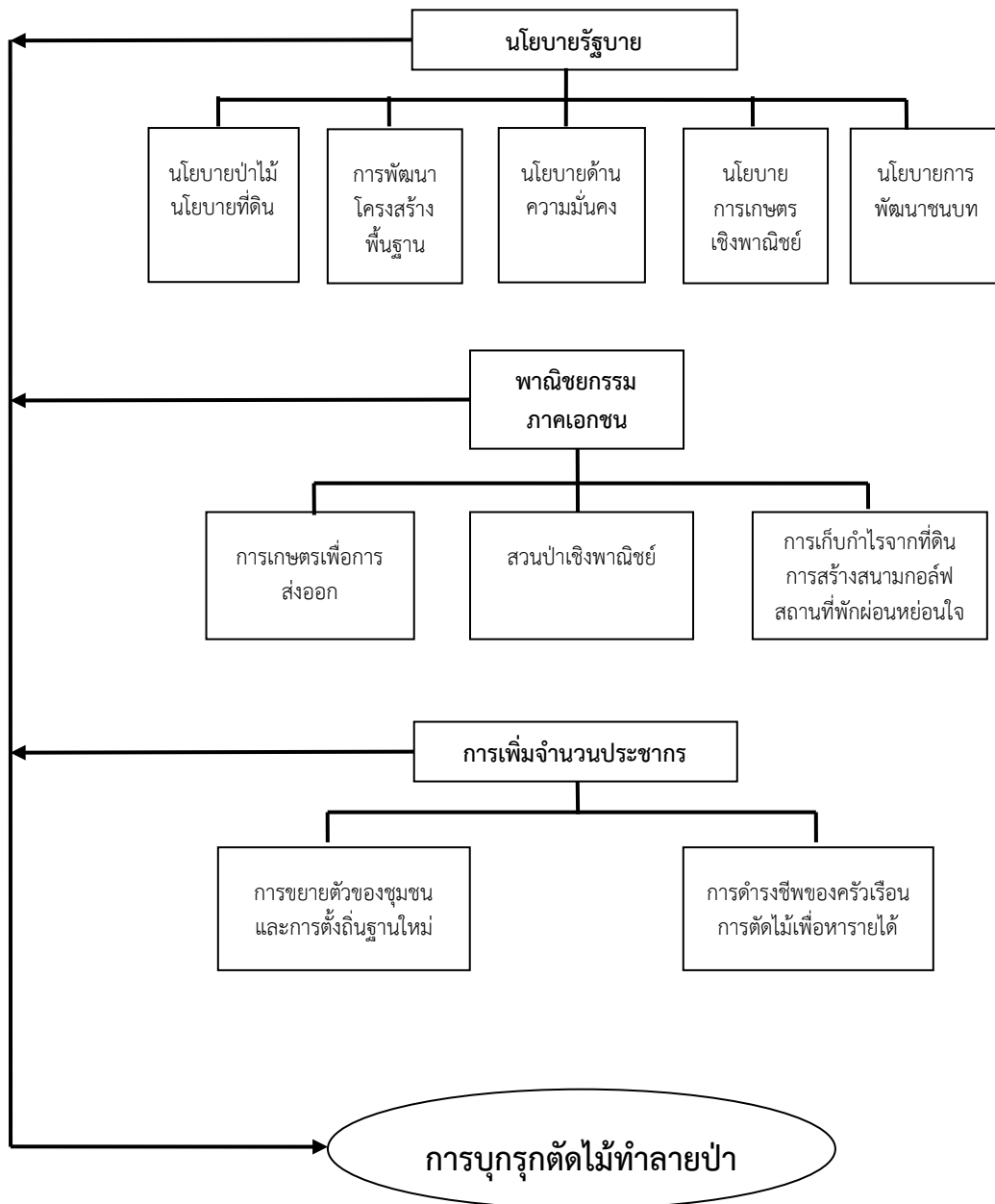
การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรสร้างแรงกดดันสู่ทรัพยากรป่าไม้ สถิติการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างเป็นทางการไม่ได้สะท้อนภาพความกดดันที่มีต่อป่าไม้เนื่องจากสถิติดังกล่าวไม่ได้รวมส่วนของประชากรที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน (ประชากรแฝง) เช่น ประชากรตกรสำรวจ ผู้อพยพ ผู้ลักลอบเข้าเมือง ประชากรแฝงเหล่านี้สร้างแรงกดดันต่อป่าไม้มากกว่าจากการใช้ทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนทั่วประเทศ ผลของการเพิ่มจำนวนประชากรทั้งขึ้นทะเบียนและไม่ขึ้นทะเบียนและการตั้งถิ่นฐานนำไปสู่การเกิดชุมชนเมืองแทนพื้นที่ป่าไม้อย่างถาวร

ผลการศึกษาการบุกรุกทำลายป่าในหลายจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือชี้ให้เห็นว่าความหนาแน่นของประชากร ราคาไม้ ความความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสและอาชีพในแง่ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของจังหวัด ความหนาแน่นของถนน ผลผลิตข้าว และระยะทางจากตลาดเป็นปัจจัยสำคัญในการบุกรุกทำลายป่า (Panayotou and Sungsuwan 1989) การศึกษาในลักษณะเดียวกันในพื้นที่เดียวกันพบว่าความยากจน (GDP จังหวัดต่อหัวประชากร) การเพิ่มจำนวนประชากร ราคาจริงของมันสำปะหลัง เป็นสาเหตุหลัก (Tongpan et al. 1990) ยังมีผลการศึกษาอื่นที่แสดงว่าความต้องการที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ที่ช่วยอธิบายถึงการเปลี่ยนป่าไม้เป็นที่ดินเกษตร) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาของพืชหลักและจำนวนของประชากรภาคเกษตร และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลผลิตภาคเกษตรและระดับการเข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรม (Panayotou and Parasuk 1990)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2536) ได้พัฒนาแบบจำลองเพื่อพยากรณ์การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้โดยใช้ตัวแปรต่างๆ ซึ่งมีข้อสรุปดังนี้

- ความหนาแน่นประชากรเป็นสาเหตุโดยอ้อมสำคัญที่สุดต่อการบุกรุกทำลายป่า ความหนาแน่นประชากรจะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนความต้องการที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและไม่ก่อสร้าง
- ราคาไม้เป็นปัจจัยสำคัญอันดับ 2 ที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่า
- ผลผลิตทางการเกษตรเป็นปัจจัยสำคัญอันดับ 3 ที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ แม้ว่าจะไม่มีข้อสรุปสำหรับทุกภูมิภาค แต่การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอาจส่งผลต่อการลดลงของพื้นที่ป่าเนื่องจากความต้องการที่ดินเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบผลกระทบจากการเกษตรยังชีพกับการเกษตรเชิงพาณิชย์ ปรากฏว่าการเกษตรเชิงพาณิชย์มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้มากกว่า

ผลการศึกษาเหล่านี้แสดงถึงสามปัจจัยร่วมที่ส่งผลให้มีการบุกรุกทำลายป่า คือ นโยบายของรัฐ ความสนใจเชิงพาณิชย์ของภาคเอกชน และการเพิ่มจำนวนประชากร (ภาพที่ 2 a-6) อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากปัจจัยเหล่านี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมา จึงควรมีการศึกษาในประเด็นเหล่านี้เพิ่มเติมเพื่อทบทวนสาเหตุของการลดลงของพื้นที่ป่าเชิงลึกในระดับพื้นที่ที่สามารถสะท้อนสถานภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

ภาพที่ 2a-6: สามปัจจัยร่วมที่ส่งผลต่ออัตราการทำลายป่า
แหล่งที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2536)

Amano *et al.* (1996) ได้ศึกษาประวัติการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ในประเทศไทยพบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน และพบว่ากิจกรรมการเกษตร เพื่อเพาะปลูกมันสำปะหลัง ฝ้าย ข้าวฟ่าง และถั่วเหลือง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ที่ดินป่าไม้ การเพิ่มจำนวนประชากรไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินป่าไม้ วิธีการในการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มเติมได้ แต่อย่างไรก็ตาม ตัวแปรด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงและจำเป็นที่จะต้องมีการปรับให้ทันสมัยในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม

ถึงจะขาดการสรุปอย่างชัดเจนว่าสาเหตุ (ปัจจัย) โดยอ้อมใดเป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดต่อการสูญเสียพื้นที่ป่าและการเสื่อมโทรมของป่า แต่ก็เชื่อได้ว่า

- สาเหตุต่างๆ มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมากและมีความซับซ้อนยิ่ง และเป็นการยากที่จะเข้าใจธรรมชาติของการบุกรุกทำลายป่าจนกว่าจะเห็นภาพที่เป็นจริงของภาคป่าไม้ ความแตกต่างของแต่ละปัจจัยไม่อาจแยกปฏิบัติจากกันได้ และเป็นมิติของความเป็นจริงมากกว่าแนวความคิด เพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของสังคม ซึ่งตรงข้ามกับความสนใจเชิงเศรษฐกิจของคนร่ำรวย
- นโยบายและกฎหมายในอดีตไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงด้านสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน และไม่มีประสิทธิภาพ
- การศึกษาในอดีตที่ยกมาแสดงข้างต้นเพื่อทำนายพื้นที่ป่าไม้โดยอาศัยตัวแปรด้านสังคม-เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมนั้นล้าสมัยไปแล้ว ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดภารกิจไว้ในระยะการเตรียมพร้อมเพื่อให้มีการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุของการทำลายป่าที่เป็นปัจจุบัน โดยอาจจะอาศัยการศึกษาในอดีตมาเป็นฐาน ตลอดจนวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเกษตร การเหมืองแร่ และการป่าไม้

ตารางที่ 2a-1 แสดงข้อสรุปสาเหตุโดยตรงและสาเหตุโดยอ้อมของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าในประเทศไทย ซึ่งเป็นรายละเอียดที่ได้จากการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการตรวจเอกสารและการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่

การวิเคราะห์ความพยายามในอดีตในการป้องกันการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรม

รัฐบาล

ประเทศไทยมีความพยายามในการนำนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลมาใช้ในการป้องกันการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรม อันได้แก่ มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2528 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 และแผนแม่บทป่าไม้ พ.ศ. 2536 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2536) ในแผนแม่บทป่าไม้ได้เน้นการปฏิรูปนโยบาย กฎระเบียบ และองค์กร การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าไม้ การอนุรักษ์ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ที่เหลือแบบเอนกประสงค์ รวมทั้งการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม พ.ศ. 2536 ซึ่งได้มีการจำแนกพื้นที่ป่าไม้ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (โซน C) เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (โซน E) และเขตพื้นที่เกษตรกรรม (โซน A) ก็เป็นการแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการหยุดการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมในพื้นที่อนุรักษ์คุณค่าสูง (HCV) (โซน C) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ในการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ก็เป็นความพยายามในการหยุดการขยายพื้นที่เกษตรกรรมเข้าไปในเขตพื้นที่อนุรักษ์ เช่นกัน

นโยบายรัฐบาลในปี พ.ศ. 2532 ทำให้การทำไม้จากสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศหยุดลง ซึ่งเป็นความพยายามในการป้องกันรักษาป่า และการฟื้นฟูป่าไม้เพื่อปรับปรุงป่าที่เสื่อมโทรมลง รวมถึงการอนุรักษ์ดิน น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ การหยุดการทำลายป่าช่วยลดอัตราการทำลายป่าให้ช้าลง แต่ไม่ได้ทำให้การทำลายป่าหยุดลง

รัฐบาลยังรับทราบว่าการปฏิบัติตามประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ การจัดการป่าไม้เป็นวิธีการที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าได้มุ่งเน้นแนวทางในการรักษาพื้นที่ป่าไม้ด้วยการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและนำพรรณไม้ต่างๆ เข้ามาปลูกเสริมบริเวณแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ไม่ประสบความสำเร็จในการหยุดการทำลายป่า เนื่องจากนโยบายเหล่านี้ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาความยากจน ซึ่งเป็นปัญหารากหญ้าของการทำลายป่าอย่างเพียงพอ และผลกระทบที่มีต่อพื้นที่ป่าไม้จากนโยบายด้านการเกษตรและนโยบายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ได้มีการคำนึงถึงทรัพยากรป่าไม้ ก่อให้เกิดความขัดแย้งเชิงนโยบาย และทำให้ความพยายามในการลดการทำลายป่าขาดประสิทธิภาพ (ITTO 2006)

ในเรื่องการถือครองและสิทธิการใช้ประโยชน์ป่าไม้และของป่านั้น ป่าธรรมชาติในพื้นที่คุ้มครองหรือป่าสงวนแห่งชาติทุกแห่งมีรัฐเป็นเจ้าของและบริหารจัดการโดยสามหน่วยงาน คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในพื้นที่คุ้มครองชุมชนท้องถิ่นไม่มีสิทธิในการใช้ประโยชน์ตามกฎหมาย (แม้ว่าได้รับอนุญาตให้เก็บของป่าพื้นฐานบางประการได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ฟืน และของป่าเพื่อการบริโภคในครัวเรือน) รัฐโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้ควบคุมดูแลและตัดสินใจทุกเรื่องเกี่ยวกับการใช้และการจัดการพื้นที่คุ้มครอง ส่วนในป่าสงวนแห่งชาติ มีรายงานว่าชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ได้ (แต่ไม่ใช่ที่ดินป่าไม้) กรมป่าไม้พยายามที่จะควบคุมป่าไม้ และให้ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองและลาดตระเวนทรัพยากร ชาวบ้านได้รับอนุญาตให้เก็บไม้แห้งและไม้ตายซากเพื่อใช้สอยในครัวเรือนเป็นฟืนและไม้ก่อสร้างได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ห้ามทำการล้มต้นไม้ที่ยังมีชีวิตอยู่ในป่า ในพื้นที่สวนป่า การล้มไม้หวงห้าม เช่น ไม้สัก เพื่อใช้สอยในครัวเรือนหรือกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านอาจจะได้รับอนุญาตแต่ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ ชาวบ้านยังได้รับอนุญาตให้เก็บของป่าเพื่อบริโภคในครัวเรือนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ในช่วงที่ผ่านมา กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้มีความพยายามในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมซึ่งไม่ประสบความสำเร็จนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดมากมายในอันที่จะดำเนินการกับผู้บุกรุกป่าอย่างผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตาม มีโครงการที่มีการดำเนินการในอดีตและสามารถใช้เป็นแนวทางและประสบการณ์ในการดำเนินการต่อไปได้ ดังนี้

- โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (BCI) ระยะนำร่องระหว่างปี พ.ศ. 2549-2552 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) ให้ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่กลุ่มป่าตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงการดำรงชีพของชุมชนที่อาศัยอยู่ในป่าหรืออยู่ใกล้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่สำคัญเพื่อลดแรงกดดันจากการบุกรุกพื้นที่ป่าและเพื่อสร้างศักยภาพของชุมชนในการป้องกันรักษาป่า ซึ่งมีทั้งบทเรียนที่ดี และบทเรียนที่ต้องนำไปแก้ไขเนื่องจากชุมชนพึ่งพิงป่าบางชุมชนได้ให้ข้อมูลว่าการดำเนินการบางส่วนนำมาซึ่งทำให้ชุมชนเกิดความขัดแย้งเมื่อมีการนำเงินไปช่วยเหลือแก่ชุมชน
- โครงการอนุรักษ์ป่าไม้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
- การวิเคราะห์การจ่ายค่าบริการของระบบนิเวศ (PES) ในภาคเหนือที่ดำเนินการโดยโครงการ LEAF
- การประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บใน 35 ชุมชนโดยสำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้
- โครงการ OMPA ที่สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครอง

ในระดับนโยบาย การไม่สอดคล้องกันของนโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและนโยบายส่งเสริมการขยายตัวด้านการเกษตร เหมือนแร่ โครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว เป็นปัจจัยกระตุ้นให้มีการบุกเบิกทำลายป่าอย่างผิดกฎหมาย นอกจากนี้ภาคธุรกิจนายทุนที่เก็งกำไรจากที่ดินยังชักจูงชาวบ้านเข้าไปบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อถือครองที่ดินและซื้อขายกันต่อไป ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-6 การส่งออกสินค้าเกษตรถูกให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น เกษตรกรได้รับการสนับสนุนให้ขยายพื้นที่เพาะปลูกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7-8 รัฐบาลตระหนักถึงการพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่มี การวางแผนเพื่อความยั่งยืนที่เหมาะสม ขาดข้อพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อม และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในท้องถิ่น ในขณะที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และ 10 มีเป้าหมายส่งเสริมสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม เช่นเดียวกับกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่มีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพโดยกำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม่น้อยกว่า 40% ของพื้นที่ประเทศ โดยมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่า 19%

ภาคอุตสาหกรรมและเอกชน

ภาคธุรกิจเอกชนหลายแห่งมีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างบริการของระบบนิเวศป่าไม้ และการปรับปรุงการดำรงชีพ (อาชีวะ) ของชุมชน ในลักษณะของโปรแกรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ตัวอย่างการดำเนินงานของบริษัทธุรกิจและการริเริ่มโครงการเหล่านี้อาจสร้างขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาความร่วมมือของภาคเอกชนในกิจกรรมเรดด์พลัส

- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เข้าร่วมโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ ที่มี การปลูกต้นไม้ไปแล้วประมาณ 53 ล้านต้นบนพื้นที่กว่า 61,500 เฮกตาร์ในพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมใน 49 จังหวัด กฟผ. เข้าร่วมรณรงค์สร้างจิตสำนึกสาธารณะเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่าง ยั่งยืน (<http://community.egat.co.th/new>)
- บริษัท โคคา-โคลา จำกัด ดำเนินกิจกรรมโปรแกรมหุ้นส่วนชุมชนต้นน้ำ (CWP) เพื่อให้การ สนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ต้นน้ำ การศึกษาและการสร้างจิตสำนึก
- บริษัทผลิตกระแสไฟฟ้า EGCO ดำเนินกิจกรรมโครงการ “ป่าต้นน้ำ – แหล่งพลังงานเพื่อชีวิต ” ในปี พ.ศ. 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ สมเด็จพระบรมราชินีนาถเพื่อการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำและสนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการพัฒนา พลังงานทางเลือก
- บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดำเนินกิจกรรม “ปลูกป่าด้วยใจและปลูกหัวใจคนรักป่า ” เพื่อ สนับสนุนการปลูกป่า 160,000 เฮกตาร์ ในพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรม บริษัทยังดำเนินโครงการ “หมู่บ้าน ปตท. พัฒนา ” ที่มีกิจกรรมฝึกอบรมต่างๆ เช่น “เยาวชน ปตท. อนุรักษ์ป่าไม้ ” “อาสาสมัครสัตว์ป่า ” “ประชาอาสาป้องกันไฟป่า ” นอกจากนี้ ปตท. ได้ดำเนินกิจกรรม “รางวัล ลูกโลกสีเขียว ” จัดสร้าง “ศูนย์สิรินาถราชินี ” เพื่อการศึกษาป่าชายเลน และริเริ่มโครงการ “84 ตำบลบนวิถีพอเพียง ” เพื่อเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ (<http://www.pttpl.com/en/social-activities-environmentreforestation.aspx#>)

องค์กรภาคประชาสังคม

โครงการชดเชยคาร์บอนชุมชนอินแปง จังหวัดสกลนคร เนื่องจากป่ารอบชุมชนที่เคยอุดมสมบูรณ์ ถูกเปลี่ยนไปเป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังและหม่อน อันเป็นปัญหาวิกฤตที่นำไปสู่การฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมรอบ หมู่บ้าน กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจจากหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาจนมีการใช้ “กองทุน สิ่งแวดล้อม ” ขยายการริเริ่มของชุมชนอินแปงไปยังหมู่บ้านอื่นๆ จนเกิดการก่อตัวเป็น “เครือข่ายชุมชนอิน

แปลง” ครอบคลุมเกือบ 1,000 หมู่บ้านใน 80 ตำบลของ 5 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปัจจุบัน ชุมชนอินแปงกลายเป็น “มหาวิทยาลัยชีวิตอินแปง” – สถาบันการเรียนรู้สำหรับทุกคน โครงการพัฒนาด้านแบบ การชดเชยคาร์บอนของผู้ประกอบการวนเกษตรรายย่อย สำหรับตลาดการเงินคาร์บอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ Carbon2Markets Program ที่ริเริ่มโดยมหาวิทยาลัยแห่งรัฐมิชิแกน (MSU) ที่เป็นโปรแกรมสร้างต้นแบบและ ระบบสนับสนุนการตรวจติดตาม การรายงานและการทวนสอบ (MRV) ของเรดด์พลัสและโครงการดูดซับ คาร์บอนที่เน้นการปลูกป่าและวนเกษตร (<http://www.carbon2markets.org>) ที่มีโครงการนำร่องในหลาย ประเทศ เช่น ประเทศไทย กัมพูชา ลาว เวียดนาม กัวเตมาลา สำหรับประเทศไทยมีการริเริ่ม Carbon2Markets ในปี พ.ศ. 2550 ภายใต้ความร่วมมือไตรภาคีระหว่างเครือข่ายชุมชนอินแปง สภาวิจัย แห่งชาติ และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อพัฒนาและทดสอบการวัดการดูดซับคาร์บอนและเทคโนโลยีที่ใช้ใน การตรวจติดตาม พื้นที่เป้าหมายของโครงการ คือ สวนสักของเครือข่ายชุมชนอินแปง ในระยะแรกของการ ดำเนินงาน (ปี พ.ศ. 2550-2553) มีสวนสักที่จดทะเบียนเบื้องต้นเป็นเนื้อที่ 289.79 เฮกตาร์ ของเกษตรกรราย ย่อย 94 ราย ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 เครือข่ายชุมชนอินแปงขายคาร์บอน 75,000 ตันเทียบเท่า คาร์บอนไดออกไซด์ในราคาตันละ 4.25 ดอลลาร์สหรัฐ ทำให้โครงการมีรายได้ทั้งหมด 37,000 ดอลลาร์สหรัฐ ในเวลา 2 ปี (ปี พ.ศ. 2553-2554) เกษตรกรผู้ร่วมโครงการมีรายได้จากส่วนแบ่งตั้งแต่ 21.47 ถึง 1,151.90 ดอลลาร์สหรัฐต่อครอบครัว และจะมีเกษตรกรจำนวน 4,340 คนได้รับผลประโยชน์จากการดูดซับคาร์บอนจาก โครงการเป็นเวลา 15 ปี

ธนาคารต้นไม้ ริเริ่มโดยสภาผู้นำชุมชนแห่งชาติภายใต้โครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ ภาคประชาชน จังหวัดชุมพร เห็นข้อจำกัดของโครงการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ จึงเสนอเปลี่ยนชื่อเป็น โครงการธนาคารต้นไม้ ในปี 2549 เป็นองค์กรภาคประชาชนที่ส่งเสริมให้ประชาชนปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ประเภทใช้เนื้อไม้ได้ในที่ดินทำ กินของตนเอง แล้วเสนอให้รัฐรับรองมูลค่าต้นไม้ที่มีชีวิตให้เป็นทรัพย์สิน ในลักษณะอสังหาริมทรัพย์เชิงซ้อนของ ที่ดิน และนำทรัพย์สินไปใช้กับรัฐประหนึ่งหลักทรัพย์ ธนาคารต้นไม้ภาคประชาชนได้เชิญชวนประชาชนให้ปลูก ต้นไม้ตามแนวพระราชดำริ ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ข้อมูลในปี 2552 มีธนาคารต้นไม้ จำนวน 1 ,015 สาขา มีสมาชิก 100,350 รายใน 53 จังหวัด ในวันที่ 20 มิถุนายน 2555 ได้ขึ้นทะเบียนต้นไม้ยืนต้นไปแล้ว อย่างน้อย 3 ล้าน 8 แสนต้น ใน 13 จังหวัด ทุกภาคของประเทศ (ป่าคือยารักษาโลก ; รายการสถานีสีเขียว: TPBS) ผลการวิจัยของ RECOFTC ที่ชุมชนบ้านคลองเรือในจังหวัดชุมพร แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของระบบ วนเกษตรภายใต้แนวทางธนาคารต้นไม้ สามารถสนับสนุนการดำเนินการเรดด์พลัสในประเทศไทย (Sunthornwong and Thaworn 2011) ปัจจุบันองค์กรธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน มีคณะกรรมการ ระดับชาติ 2 ชุดและได้ตั้งมูลนิธิและเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน เมื่อปี 2555 ตั้งสำนักงานอยู่ เลขที่ 28 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนธนาคารต้นไม้ ของ ชกส. มีสมาชิก ที่เป็นลูกค้า 7,600 ราย ที่จดทะเบียนฝากต้นไม้ 0.9 ล้านต้น กับ ชกส.

ธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ในกลไกเรดด์พลัส

เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวางว่ากลไกเรดด์พลัสจะได้ดำเนินการได้อย่างมีความยั่งยืนมากขึ้นด้วย ระบบธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดผล ผลกระทบ และผลลัพธ์ ที่เป็นบวก สำหรับประเทศไทยนั้น ประเด็นธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องกับกลไกเรดด์พลัสซึ่งจะมีการ ทบทวนในช่วงระยะการเตรียมความพร้อมนั้นอย่างน้อยที่สุดคือ การถือครองที่ดินป่าไม้และกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ป่าไม้ ซึ่งจะมองที่ประเด็นของสิทธิตามจารีตประเพณี การเข้าถึงสิทธิและการถือครองที่ดินของผู้ใช้ประโยชน์ โดยทั่วไป (ใครเป็นเจ้าของที่ดินป่าไม้? ลักษณะของกรรมสิทธิ์คืออะไร – ตามกฎหมายหรือตามจารีตประเพณี เป็นของบุคคลหรือของชุมชน ? การเรียกร้องตามจารีตประเพณีเป็นที่ยอมรับตามกฎหมายเพียงใด ? สิทธินั้น

รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรป่าไม้และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ทางการค้าหรือไม่? กลไกเรดด์พลัสมีความนัยอย่างไรสำหรับการจัดการเรื่องการถือครองที่ดิน?) บทบาทขององค์กรระดับท้องถิ่นในธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นในกระบวนการตัดสินใจ กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ที่มีความเท่าเทียม มีความโปร่งใส การมีบทบาทของสมาคมป่าไม้ที่มีชุมชนเป็นฐานในการจัดการและการกำหนดนโยบายป่าไม้และนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรในป่า (ดูองค์ประกอบที่ 2c เรื่อง การจัดการ/การบริหาร องค์กร เพื่อการถือครองที่ดิน การแบ่งปันผลประโยชน์ กลไกการรับเรื่องราวร้องทุกข์ และการมีส่วนร่วม) เป็นที่ทราบกันดีว่า ปัจจุบันยังมีความขัดแย้งในเรื่องที่ดิน เนื่องจากบางคนหรือบางชุมชนท้องถิ่นเข้าครอบครองที่ดินที่มีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ หรือมีการบุกรุกป่าอนุรักษ์และป่าสงวนเพื่อทำการเกษตร สถานการณ์ดังกล่าว ยังเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน และจากข้อมูลการสำรวจประชากรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พบว่า ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มีราษฎรอาศัยทำกินอยู่ทั้งก่อนและหลังการประกาศพื้นที่ตั้งนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 กำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหา ซึ่งในการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้มีการรายงานสรุปข้อมูลไว้ ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2556 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2 a-2 (ส่วนจัดการที่ดินและชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ สำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช , 2556) นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 หมวด 6 ความรับผิดชอบทางแพ่ง มาตรา 97 (ภาคผนวก 2 a) มีมติความเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่อนุรักษ์ ปี พ.ศ.2554 จำนวน 1,571 คดี เป็นคดีทำไม้/ของป่า จำนวน 1,543 คดี ปีพ.ศ.2555 มีคดีบุกรุกพื้นที่อนุรักษ์ จำนวน 2,965 คดีทำไม้/ของป่า 2,642 มีมูลค่าความเสียหาย (พื้นที่) 2,052,235,668 บาทปีพ.ศ 2556 (พฤษภาคม) มีคดีบุกรุกพื้นที่อนุรักษ์ จำนวน 910 คดี ทำไม้/ของป่า 1,466 คดีมีมูลค่าความเสียหาย (พื้นที่) 664,620,460 บาท (กรมอุทยานแห่งชาติฯ, 2556) ซึ่งที่ผ่านมาทุกคนที่กระทำการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือการลักลอบตัดไม้ไม่ว่าจะเป็น นักธุรกิจ แพทย์ อดีตนักการเมือง และเกษตรกร จะถูกเจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุมหากพบว่าได้มีการกระทำความผิดจริงและมีหลักฐานในการกระทำความผิด ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าวเป็นตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การกำหนดโทษขึ้นกับรูปแบบและลักษณะการกระทำความผิด ซึ่งอาจจะเป็นการจำคุก การชดเชยและการบำเพ็ญประโยชน์อย่างอื่นทดแทน เช่น การปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ถูกทำลายไป อย่างไรก็ตาม ถ้ายังมีการกระทำความผิดอีกต้องถูกจำคุก หากผู้ที่ถูกดำเนินคดีเห็นว่าไม่เกิดความเป็นธรรมก็สามารถเสนอเรื่องให้กรมการถือครองที่ดินรัฐ และกรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาได้ ถึงแม้ว่าในพื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) และป่าสงวนแห่งชาติ มีชุมชนอาศัยอยู่ แต่ตามกฎหมายนั้น ป่าชุมชนสามารถดำเนินการได้เฉพาะในพื้นที่ป่าสงวน โดยอาศัยมาตรา 19 ของ พ.ร.บ. ป่าสงวน 2507 และเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ส่วนในพื้นที่อนุรักษ์นั้นเจตนารมณ์ของกฎหมายระบุไว้เพื่อสงวนเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ จึงไม่สามารถกำหนดให้มีป่าชุมชนในพื้นที่อนุรักษ์ได้

ตารางที่ 2a-2 สรุปข้อมูลพื้นที่ได้ทำการสำรวจการถือครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และผลการดำเนินการตามมติ ครม. 30 มิ.ย. 2541

ลำดับ	ชื่อป่าอนุรักษ์	ผลการสำรวจการถือครองที่ดิน					ผลการรังวัดแปลงที่ดิน					ผลการตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองฯ				
		ราย*	แปลง	ไร่	งาน	วา	ราย*	แปลง	ไร่	งาน	วา	ราย*	แปลง	ไร่	งาน	วา
1	อุทยานแห่งชาติ	125,759	155,176	1,528	0	4	102,615	122,425	1,130,857	3	0	111,422	142,981	971,245	1	66
2	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	51,290	58,348	607,278	2	41	33,918	42,298	386,100	3	74	30,689	58,358	351,851	2	45
3	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	7,661	9,012	90,106	0	74	5,226	6,236	55,103	3	65	8,485	10,542	78,787	2	76
4	วนอุทยาน (4 แห่ง)	-	-	-	-	-	86	94	669	3	28	-	-	-	-	-
รวม		184,710	222,536	2,225,540	3	19	141,845	171,053	1,752,732	2	62	150,656	207,080	1,371,489	0	91

ข้อมูลพิสูจน์การครอบครองฯ ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2556

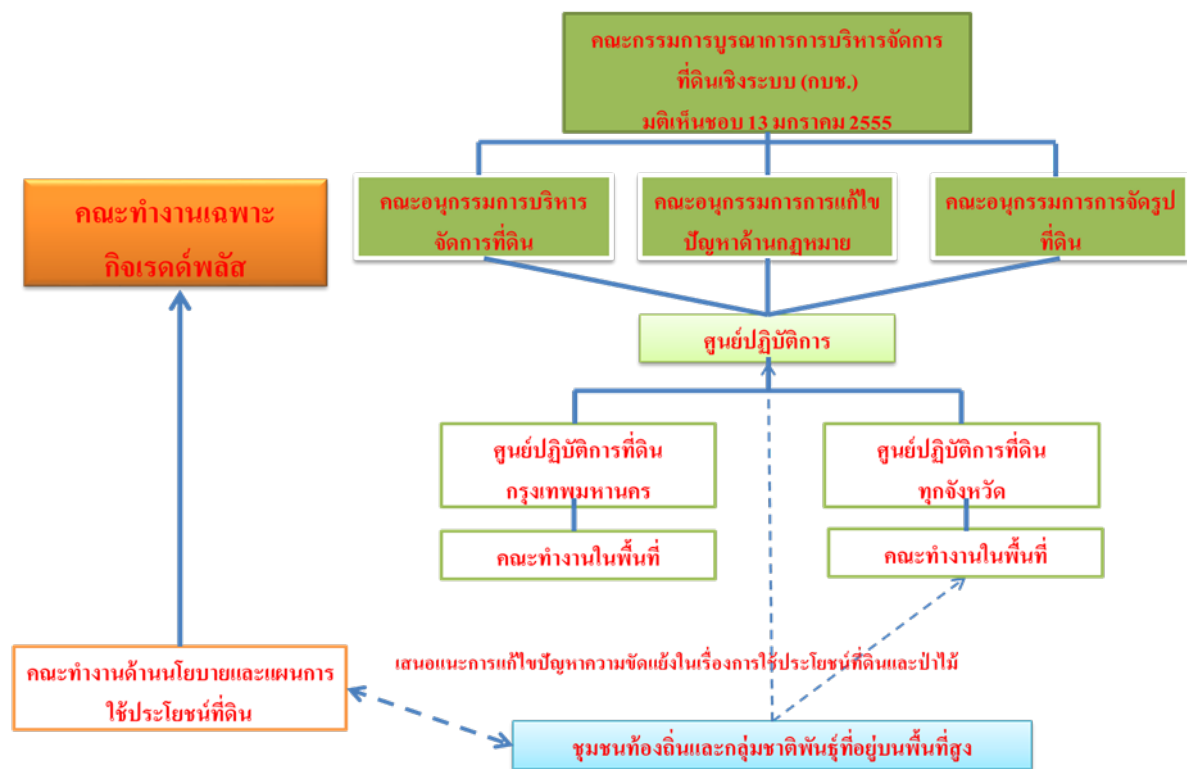
*หมายเหตุ

1. ราย หมายถึง จำนวนรายบุคคลที่อ้างยึดถือครองในพื้นที่ป่า (ซึ่งอาจจะมีครอบครัวยุคหนึ่งหรือไม่ก็ได้เนื่องจากไม่ได้มีข้อมูลระบุไว้)
2. ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นรวบรวมได้จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามข้อมูลดังกล่าวอาจจะมีการปรับปรุงถ้ามีข้อมูลเพิ่มเติมขึ้น

รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2555 จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดิน ระบบการแบ่งโซนการใช้ที่ดิน โดยได้ดำเนินการทั่วประเทศ ในช่วงเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส คณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน จะจัดให้มีกระบวนการหารือแบบมีส่วนร่วมจากระดับล่างสู่บน เพื่อพิจารณา เสนอความเห็น ข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาและจัดการความขัดแย้งการใช้ที่ดินและการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่า ผลลัพธ์จากการประชุมจะนำเสนอคณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสและคณะอนุกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ และคณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ในการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่า ชุมชนพึ่งพิงป่าทุกกลุ่ม สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อมูลในการแก้ปัญหาความขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน แก่คณะกรรมการบูรณาการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบดังกล่าวได้โดยผ่านคณะทำงานในระดับพื้นที่ ดังแสดงไว้ ดังภาพที่ 2a-7

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินและข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาจะมีการนำไปใช้ในกระบวนการ SESA (2d) เพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่สัมพันธ์กับความขัดแย้งและการครอบครองที่ดิน หรือใช้เพื่อการจัดการรอบขององค์กร การกำหนดข้อบังคับ และอื่นๆ ซึ่งจะเป็นการบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น นอกจากนั้นกรอบการติดตาม (องค์ประกอบที่ 4b) จะต้องมีการพัฒนาเพื่อติดตามผลกระทบดังกล่าวด้วย

ภาพที่ 2a-7 แนวโน้มและโอกาสความเชื่อมโยงการสื่อสารและประสานงานของคณะทำงานนโยบายและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการเฉพาะกิจเรดด์พลัสกับคณะกรรมการบูรณาการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบและโอกาสที่ชุมชนพึ่งพิงป่ารวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อมูลในการแก้ปัญหาความขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดินแก่คณะกรรมการดังกล่าว

ประเทศไทยได้เชื่อมั่นนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบ สำหรับสาขาการป่าไม้และสาขาอื่นๆ ที่ให้ความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ยังต้องประสบกับปัญหาในการบังคับใช้นโยบาย และกฎระเบียบต่างๆ การประเมินธรรมาภิบาลภาคป่าไม้สำหรับการดำเนินการเรดด์พลัสยังไม่มี การจัดทำ โดยมีเสนอว่าควรดำเนินการในช่วงการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัสโดยใช้เครื่องมือต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น World Bank (2009) ได้กล่าวถึงหลักการและตัวชี้วัดในธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ที่ดี รวมถึงการกล่าวถึงภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ การเกษตร ที่ดิน น้ำ การเหมืองแร่ พลังงานและการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีการดำเนินการในเรื่องกฎหมายและระเบียบ การวินิจฉัยถึงการดำเนินการที่ไม่เพียงพอ และการวินิจฉัยมาตรการที่จะแก้ไขประเด็นปัญหาต่างๆ และปรับปรุงธรรมาภิบาล กระบวนการนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ 1) วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบธรรมาภิบาลที่มีอยู่ และปรับปรุงโครงสร้างภายใต้กรอบการดำเนินงานนี้ ซึ่งจะมองที่ประเด็นตามที่วินิจฉัยไว้ข้างต้น 2) จัดทำระบบธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และครอบคลุมกว้างขวาง ให้มีใช้ในช่วงการดำเนินกลไกเรดด์พลัส โดยอาศัยผลการวิเคราะห์ที่ได้ 3) คัดเลือกตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยกระบวนการมีส่วนร่วม การประเมินนี้จะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญของธรรมาภิบาล ได้แก่ ความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ สามารถอธิบายได้ และการมีส่วนร่วม ประเด็นเรื่องกรรมสิทธิ์ในคาร์บอนและการถือครองที่ดิน การแบ่งปันผลประโยชน์ ความสามารถขององค์กรด้านป่าไม้ และการจัดการความขัดแย้ง คุณภาพของการบริหารงานป่าไม้ การรวมกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ความเสมอภาค และการสร้างแรงจูงใจ ตลอดจนแนวทางในการลดการทำลายป่าและทำให้ป่าเสื่อมโทรมและการปล่อยคาร์บอนที่มีความสัมพันธ์กัน การประเมินยังรวมถึงการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งรวมถึงข้อมูลสารสนเทศจากโครงการที่เน้นในประเด็นเหล่านี้ตามความเหมาะสม ตัวอย่างเช่น การดำเนินการที่ประสบความสำเร็จของจอมป่า (การร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครอง) บทเรียนโดยรวมจากการริเริ่มที่จะสนับสนุนธรรมาภิบาลที่ดี ไม่ว่าในเรื่องของการกำหนดนโยบาย การจัดตั้งองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อจัดการประเด็นด้านธรรมาภิบาล ประเด็นด้านการมีส่วนร่วมและกรรมสิทธิ์ ฯลฯ จะจัดทำเป็นเอกสารเพื่อช่วยในการทำให้มีธรรมาภิบาลที่ดีสำหรับกลไกเรดด์พลัส

การประเมินธรรมาภิบาลควรครอบคลุมถึงภาคส่วนอื่นๆ เช่น การทำเหมือง การก่อสร้างสาธารณูปโภค และการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อการทำลายป่าและทำให้ป่าเสื่อมโทรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์นโยบายต่างๆ และธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนเหล่านี้เพื่อ 1) กำหนดแรงจูงใจ มาตรการ และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส และ 2) ตรวจสอบความเป็นไปได้ที่ภาคส่วนเหล่านี้จะปรับนโยบายและการดำเนินงานที่สะท้อนและบูรณาการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสกำหนดวัตถุประสงค์ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า กฎหมายและระเบียบจำนวนมากที่อ้างอิงไว้ในแต่ละสาขาที่กล่าวไว้นั้นมีตัวอย่างจำนวนมากในเรื่องของการทับซ้อนและความขัดแย้งกันในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนที่ต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยเรื่องที่มีความขัดแย้งกันซึ่งมีผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อความเสี่ยงของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า และจำเป็นที่จะต้องดำเนินขั้นตอนเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

เกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

- 1) การประเมินและการวิเคราะห์
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า บทสรุปของงานที่ทำในช่วงระยะเวลาการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสและช่วงระยะเวลาการดำเนินกลไกดังกล่าวสำหรับองค์ประกอบนี้ นำเสนอการวิเคราะห์ที่สมบูรณ์ ครอบคลุมกว้างขวาง และมีความถูกต้อง (ในขอบเขตที่เป็นไปได้) ของเรื่องแนวโน้มการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ผ่านมาเมื่อเร็วๆ นี้ และการประเมินการถือครองที่ดินที่เกี่ยวข้อง สิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ กฎหมายป่าไม้ นโยบายป่าไม้ และธรรมาภิบาล หรือไม่?
- 2) การจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุโดยตรงและสาเหตุโดยอ้อม
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า การวิเคราะห์ที่เคยจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุหลักโดยตรงและโดยอ้อมในการทำลายป่าและทำให้ป่าเสื่อมโทรม ได้ถูกใช้ในโปรแกรมและนโยบายในยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสอย่างไร?
- 3) การเชื่อมโยงระหว่างสาเหตุกับกิจกรรมในกลไกเรดด์พลัส
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่ามีกรณีการวินิจฉัยถึงการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบระหว่างสาเหตุหลักกับกิจกรรมในกลไกเรดด์พลัส?
- 4) แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการเรื่องสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ การถือครองที่ดิน และธรรมาภิบาล
  - แผนปฏิบัติการในการจัดทำความก้าวหน้าระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อจัดการประเด็นที่เกี่ยวข้องด้านการถือครองที่ดิน สิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ และธรรมาภิบาลในภูมิภาคที่มีความสำคัญเกี่ยวกับโปรแกรมเฉพาะของกลไกเรดด์พลัส กำหนดขั้นตอนต่อไปและวินิจฉัยทรัพยากรที่ต้องการไว้หรือไม่?
- 5) การบังคับใช้กฎหมายป่าไม้และนโยบาย
  - การประเมินดังกล่าววินิจฉัยการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้และนโยบายในระยะยาวไว้หรือไม่?

ตารางที่ 2a-3 เป็นการสรุปกิจกรรมและงบประมาณสำหรับการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่ดิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน นโยบายป่าไม้ และธรรมาภิบาล ในระยะการเตรียมความพร้อม

ตารางที่ 2a-3: กิจกรรมและงบประมาณสำหรับการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่ดิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน นโยบายป่าไม้ และธรรมาภิบาล

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
ปรับปรุงการวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุของการทำลายป่า	17	11	0	0	28
การประชุมคณะทำงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการใช้ที่ดิน	19	22	22	22	85
การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยการทำลายป่าที่ก่อให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับภูมิภาค	10	10	0	0	20
การประเมินธรรมาภิบาลภาคป่าไม้	10	10	0	0	20
รวม	56	53	22	22	153
รัฐบาล	7	7	0	0	14
FCPF	49	46	22	22	139

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
ปรับปรุงการวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุของการทำลายป่า	100	150	0	0	250
การวิเคราะห์ทางเลื่อยยุทธศาสตร์เชิงเศรษฐกิจ	100	100	0	0	200
การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยการทำลายป่าที่ก่อให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับภูมิภาค	20	0	0	0	20
การประเมินธรรมาภิบาลภาคป่าไม้	50	0	0	0	50
รวม	270	250	0	0	520

2b. ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

มาตรฐาน 2b เนื้อหาขององค์ประกอบนี้จะต้องระบุให้ครอบคลุม เรื่อง ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

ข้อเสนอนี้ต้องประกอบด้วย การวางแผนข้อเสนอยุทธศาสตร์เรดด์พลัสจากปัจจัยขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมจากยุทธศาสตร์ระดับประเทศและระดับภาคส่วนต่างๆ ที่มีอยู่ และข้อสรุปยุทธศาสตร์เรดด์พลัสที่เกิดขึ้นใหม่ เพื่อประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส สรุปข้อเสนอของประเทศที่จะจัดการปัญหาการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรม แผนในการประเมินค่าใช้จ่าย และผลประโยชน์ที่เกิดจากยุทธศาสตร์เรดด์พลัส อันได้แก่ ผลประโยชน์ในด้านการทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และองค์กร ความเสี่ยงต่อผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ความไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในภาคส่วนอื่นๆ เช่น การเกษตร การคมนาคม และภาคส่วนอื่นๆ ในทรนศนะของเรดด์พลัส และสุดท้ายควรนำไปสู่การกำหนดรายละเอียดของยุทธศาสตร์เรดด์พลัสในแต่ละช่วงเวลา

คำนำ

องค์ประกอบย่อยนี้บรรจุข้อเสนอยุทธศาสตร์เบื้องต้นในการลดการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า การเพิ่มพูนและการอนุรักษ์ปริมาณการกักเก็บคาร์บอน ตลอดจนสาเหตุหลักของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าที่ได้นำเสนอไว้ในองค์ประกอบที่ 2 a อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับว่าการกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์ที่ดีที่สุดสำหรับเรดด์พลัสนั้นไม่สามารถหาข้อสรุปได้ ดังนั้นในระหว่างการดำเนินการตามข้อเสนอการเตรียมความพร้อม กระบวนการของการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องเพื่อระบุทางเลือกที่ดีที่สุด โดยใช้กระบวนการกลั่นกรองและทดสอบทางเลือกยุทธศาสตร์

ข้อเสนอทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

ทางเลือกยุทธศาสตร์ที่ได้ถูกพิจารณากำหนดจากการวิเคราะห์นโยบาย กรอบด้านกฎหมายและแผนที่มีอยู่ ตลอดจนผลจากการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ จะถูกประเมินเพื่อเลือกทางเลือกยุทธศาสตร์หลัก บนพื้นฐานของความสำเร็จและความเป็นไปได้ในการลดการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า ทางเลือกยุทธศาสตร์และกิจกรรมที่นำเสนอไว้ในตาราง 2 b-1 ได้พิจารณาจากสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า ทางเลือกยุทธศาสตร์ที่ 1.1 ถึง 1.5 ในตารางที่ 2 b-1 ได้กำหนดไว้เพื่อแก้ไขปัญหาของการบุกรุกทำลายป่า โดยเฉพาะการบุกรุกที่มีสาเหตุมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวจากการสร้างที่พักนักท่องเที่ยวและการสร้างบ้านหลังที่สอง ยุทธศาสตร์ทางเลือกเหล่านี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2555) ที่กำหนดให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน

ทั้งนี้ในการพิจารณาทางเลือกยุทธศาสตร์ควรกำหนดทางเลือกที่สามารถลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมที่สะท้อนปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริงและสร้างโอกาสทางใหม่ที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงการปลูกป่าโดยสมัครใจในที่ดินของประชาชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

การประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

ณ ขั้นตอนนี้ การประมาณค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ที่เป็นไปได้สำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ของ กลไกเรดด์พลัสยังไม่มีความแน่นอน เนื่องจากยังไม่มีการจัดเตรียมรายละเอียดเพื่อนำมาทดสอบการดำเนินการ และการประเมินความเป็นไปได้ในการลดลงของการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ในพื้นที่นาร่อง เพื่อให้การ ประเมินปริมาณผลประโยชน์ที่เป็นไปได้จากการปล่อยก๊าซที่ลดลงเนื่องจากการดำเนินการ จึงได้มีการกำหนด สมมติฐานขึ้นจำนวนหนึ่งเพื่อทำการทดสอบในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อมนี้โดยในช่วงของกระบวนการ ดังกล่าว จะมีการรับฟังความเห็นจากชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าผ่านคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสและ คณะทำงานวิชาการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะมีการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า ก่อนที่จะมีการคัดเลือกพื้นที่นาร่องสำหรับการทดสอบ

งบประมาณทั้งหมดในการดำเนินการโดยตรงในพื้นที่นาร่องที่เสนอไว้มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก เช่น การจัดทำแนวเขตและการหมายแนวเขตป่าไม้ การจัดการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ป่าไม้ ทางเลือกของการดำรงชีพ และการปรับปรุงการเฝ้าระวัง เป็นเงินประมาณ 5.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งรวมถึง ค่าใช้จ่ายของการวางแผนเบื้องต้น การรับฟังความเห็นและการตรวจติดตามผลลัพธ์ งบประมาณที่เสนอไว้ สำหรับการนาร่องในการจัดทำแนวเขตและการหมายแนวเขตแบบมีส่วนร่วมเป็นเงิน 560,000 เหรียญสหรัฐ และกิจกรรมนี้คาดว่าจะทำการสำรวจพื้นที่ป่าไม้และหมายแนวเขตในพื้นที่ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ได้ประมาณ 350,000 เฮกแตร์ งบประมาณอื่นๆ ในการนาร่องการพัฒนาความเป็นอยู่ให้แก่ชุมชนที่พึ่งพิงป่า การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์และการวางแผนเพื่อการท่องเที่ยว การเหมืองแร่ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นั้นคาดว่าจะดำเนินการในพื้นที่นาร่องที่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 150,000 เฮกแตร์ ข้อมูลการสำรวจ สภาพป่าไม้ให้ข้อเสนอแนะว่าปริมาณคาร์บอนกักเก็บเฉลี่ยในป่าทุกประเภทในปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 87 ตัน คาร์บอนต่อเฮกแตร์ ซึ่งทำให้มีปริมาณคาร์บอนกักเก็บทั้งหมดในพื้นที่ป่าที่ดำเนินการนาร่องโดยกลไกเรดด์พลัส ประมาณ 44 ล้านตัน

สันนิษฐานว่าปริมาณคาร์บอนกักเก็บนี้ลดลงประมาณปีละ ๑% เนื่องจากการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม คิดเป็นการสูญเสียคาร์บอนปีละ 0.4 ล้านตัน ซึ่งคิดเป็นปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ประมาณ 0.9 ล้านตัน ต่อปี มีการสันนิษฐานว่าการจัดทำแนวเขตป่าไม้จะทำให้ระดับการปล่อยก๊าซในปัจจุบันลดลง 5% และ สันนิษฐานว่า การปรับปรุงการคุ้มครองและการจัดการป่าอันเป็นผลมาจากการปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชน ท้องถิ่นและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์อื่นๆ ทางเศรษฐกิจจะทำให้การปล่อย ก๊าซลดลง 10% ดังนั้น ตามการสันนิษฐานนี้การปล่อยก๊าซจะลดลงทั้งหมดประมาณ 100,000 ตันต่อปี หรือ 1 ล้านตันตลอดช่วงระยะเวลา 10 ปี หลังจากที่ได้มีการดำเนินการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าต้นทุนในการลดการปล่อย ก๊าซเท่ากับ 5.6 เหรียญสหรัฐต่อตัน ซึ่งใกล้เคียงกับมูลค่าของตลาดคาร์บอนไดออกไซด์ในปัจจุบัน กรณีนี้ยังไม่ คำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมที่อาจเกิดขึ้นซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่และสามารถนำมาคิดได้เมื่อทำการคัดเลือก พื้นที่สำหรับกิจกรรมนาร่อง และยังไม่รวมถึงการดูดซับก๊าซที่อาจจะมีบรรลุผลได้โดยการฟื้นฟูสภาพป่าไม้ภายใน พื้นที่นาร่องซึ่งจะมีปริมาณน้อยในปีแรกๆ

ทางเลือกยุทธศาสตร์เหล่านี้จะมีการประเมินโดยละเอียดอีกครั้งโดยคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์กลไก เรดด์พลัส (ดูองค์ประกอบที่ 1 a) ในช่วงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ซึ่งในกระบวนการประเมิน ทางเลือกยุทธศาสตร์นี้จะเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในประเด็น

- การหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเรดด์พลัสทุกภาคส่วนเรื่องการนิยามป่า เพื่อให้ครอบคลุมมิติต่างๆ
- การประเมินค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์: การกำหนดขอบเขตยุทธศาสตร์เรดด์พลัสจะต้อง คำนึงถึงค่าใช้จ่ายและประโยชน์ที่ได้ อันได้แก่ ปริมาณคาร์บอน ผลประโยชน์ร่วม ความ

หลากหลายทางชีวภาพ และความเป็นอยู่ในท้องถิ่น ขอบเขตอำนาจของกฎหมาย ค่าเสียโอกาส ค่าใช้จ่ายในการลงทุน การดำเนินการธุรกรรม และการลดหย่อน และประเด็นในการจัดการทรัพยากร เป็นต้น

- ระบุศักยภาพในการร่วมงานหรือความขัดแย้งของยุทธศาสตร์ที่เสนอ
- ระบุความเชื่อมโยงของปัจจัยการทำลายป่าและประเด็นธรรมาภิบาล
- พิจารณาแนวทางการลดความขัดแย้งหรือเปลี่ยนแปลงทางเลือกเพื่อชดเชยองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบ
- จัดทำรายละเอียดผลของนโยบายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนอกสาขาป่าไม้

รัฐบาลรับทราบถึงความต้องการแนวทางแบบบูรณาการในการดำเนินกลไกเรดด์พลัส ดังได้แสดงไว้ในองค์ประกอบที่ 1 a และรัฐบาลยังมีโครงสร้างขององค์กร/การจัดการ ที่ใช้งานได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดิน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสนใจและมีความเสี่ยงจากกลไกเรดด์พลัส

การศึกษาในประเด็นต่อไปนี้จะเสนอในระหว่างการเตรียมความพร้อม

1) การวิเคราะห์ความเสี่ยง: กรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีการรวบรวมประเด็นหลักของความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

2) การประเมินความเป็นไปได้ (ด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง และองค์กร): ความเป็นไปได้ในระดับภูมิภาคของทางเลือกยุทธศาสตร์จากการวิเคราะห์ความเสี่ยง และโอกาสของทางเลือกที่เสนอ

ตารางที่ 2b-2 แสดงกิจกรรมและงบประมาณในการพัฒนาทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม โปรดทราบว่ามีการกล่าวถึงนโยบายที่อยู่นอกสาขาป่าไม้ผ่านคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน (ตัวอย่างเช่น ดูรายการที่ 1.2.3 และ 1.5 ในตารางที่ 2b-1)

ตารางที่ 2b-1: ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสเพื่อแสดงสาเหตุของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า

ตัวชี้วัดเรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
การบุกรุกทำลายป่า	1. การบุกรุกแผ้วถางป่า (การเปลี่ยนพื้นที่ป่าธรรมชาติไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเชิงเดี่ยวแบบเชิงพานิชย์และการลงทุนการใช้ประโยชน์อื่นๆเกี่ยวกับ พืชอาหาร พืชพลังงาน สวนป่า และรีสอร์ท)	<p>1.1 กำหนดรายละเอียดและแนวเขตป่าที่ชัดเจนโดยการมีส่วนร่วม</p> <p>1.2 ปรับปรุงแก้ไขและบูรณาการนโยบายป่าไม้และนโยบายที่เกี่ยวข้อง และสอดประสานกับภาคส่วนของนโยบายการพัฒนา เช่น นโยบายการเกษตรและพลังงาน</p> <p>1.3 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในสนามเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงาน</p>	<p>1.1.1 นำร่องการหมายแนวเขตป่าโดยการมีส่วนร่วมใน 5 ภาค</p> <p>1.2.1 การประชุมร่วมของคณะทำงานด้านวิชาการในคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส</p> <p>1.2.2 คณะทำงานเฉพาะกิจฯ มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>1.2.3 คณะทำงานเฉพาะกิจฯแสวงหาข้อตกลงความร่วมมือเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนกับภาคส่วนต่างๆ</p> <p>1.3.1 การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม</p>	การลดลงของการเปลี่ยนที่ดินป่าไม้ไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นแสดงโดยสัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้กับพื้นที่ทั้งหมด

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		<p>1.4 เสริมสร้างความรู้และความตระหนักรู้ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้</p> <p>1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาระบบการแบ่งเขตที่ดินป่าไม้ที่เหมาะสมที่กันพื้นที่ป่าไม้ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงออกจากพื้นที่ป่าไม้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว</p>	<p>1.4.1 พัฒนาการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ป่าไม้ เช่น การให้รางวัลจากกองทุนที่ตั้งไว้ สำหรับการปฏิบัติที่ดีด้านป่าไม้</p> <p>1.5.1 การประชุมร่วมของคณะทำงานด้านวิชาการในคณะทำงานชุดต่างๆ</p> <p>1.5.2 โครงการนำร่องในพื้นที่ป่าสงวน 1 แห่ง</p> <p>1.5.3 วิเคราะห์ความเสี่ยงของการรั่วไหลของผลประโยชน์จากก๊าซเรือนกระจกในท้องถิ่นและการประเมินความเป็นไปได้</p>	

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		<p>1.6 พัฒนาการดำรงชีพทางเลือกแก่ประชาชนที่พึ่งพิงป่าไม้เพื่อสร้างรายได้เสริม (ทางเลือกนี้เป็นไปได้เพราะมีการปฏิบัติจนประสบความสำเร็จแล้วที่ระดับโครงการในประเทศไทย ตัวอย่างคือป่าตัวอย่างที่ อำเภองาว จังหวัดลำปาง ในภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายของป่าที่เพิ่มมูลค่า เช่น ไม้)</p> <p>1.7 พัฒนาการรับรองป่าไม้และมาตรฐานการดำเนินการ</p>	<p>1.6.1 ตรวจสอบเอกสารงานวิจัยที่มีอยู่</p> <p>1.6.2 โครงการนำร่องในพื้นที่ป่าสงวน 1 แห่ง และป่าอนุรักษ์ 1 แห่ง</p> <p>1.7.1 กรมป่าไม้ดำเนินการตามโครงการ ITTO Project 470/07 Rev. 1 (F) (โครงการสองปี เรื่อง “การพัฒนาและดำเนินการเรื่องเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดการสวนป่าและป่าชุมชนอย่างยั่งยืน” เพิ่งเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2555 ผลผลิตของโครงการดังกล่าวจะสนับสนุนทางเลือกยุทธศาสตร์นี้ และขณะนี้กรมป่าไม้ได้จัดตั้งสำนักรับรองผลผลิตป่าไม้ขึ้นในกรมแล้วเช่นกัน)</p>	

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		1.8 ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ท้องถิ่นอย่างหลากหลายชนิดเพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1.8.1 พัฒนาสิ่งจูงใจในการปลูกต้นไม้เพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	<p>1.8.1.1 เกิดการใช้พื้นที่อย่างรู้คุณค่าได้ประโยชน์สูงสุดและลดการขยายพื้นที่เกษตรเข้าไปในป่า</p> <p>1.8.1.2 เกิดความหลากหลายและสมดุลทางนิเวศในพื้นที่เกษตร มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ</p> <p>1.8.1.3 ลดการบุกรุกทำลายป่าเพิ่ม</p> <p>1.8.1.4 เพิ่มปริมาณพื้นที่ต้นไม้ในพื้นที่เกษตรให้คล้ายกับป่า</p> <p>1.8.1.5 มีต้นไม้เป็นแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มมูลค่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน</p> <p>1.8.1.6 เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้นระหว่างการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัสกับเจ้าของพื้นที่ต้นไม้</p>

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	2.1 ทบทวนการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (EIA และ SIA) 2.2 หลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่ที่มีคุณค่าทางด้านการอนุรักษ์สูงสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	2.1.1 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอ EIA และ SIA ต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ 2.2.1 จัดทำความร่วมมือระหว่างกรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ผลกระทบจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงและพื้นที่ป่าอื่นที่ลดลง
	3. การทำเหมือง	3.1 ทบทวนการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากโครงการเหมืองแร่ (EIA และ SIA) 3.2 กั้นพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงออกจากพื้นที่สัมปทานเหมืองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้	3.1.1 กิจกรรม 2.1.1 3.2.1 สร้างความร่วมมือระหว่างกรมป่าไม้ กรมอุทยานฯ และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองเพื่อการแบ่งเขตที่ดินในพื้นที่สัมปทานเหมือง	ผลกระทบจากการทำเหมืองแร่ต่อพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงและพื้นที่ป่าอื่นที่ลดลง

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		3.3 สร้างความเข้มแข็งของกฎระเบียบในการ ฟื้นฟูพื้นที่เหมือง เพื่อให้มีการกักเก็บคาร์บอน สูงสุด	3.3.1 ระบุให้บริษัทเหมืองแร่ นำร่อง การกันออกและการฟื้นฟูพื้นที่ที่ มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงและ พื้นที่ป่าอื่นๆ	
การเสื่อมโทรม ของป่า	4.การลักลอบตัดไม้	4.1 ปรับปรุงการตรวจตราทางอากาศ 4.2 ทำการศึกษาในรายละเอียดของอุตสาหกรรมไม้ อุปสงค์และอุปทานไม้ และพัฒนาการ คาดการณ์การสร้างผลผลิตไม้จากป่าและสวน ยางพาราในอนาคต	4.1.1 ทหารี่ด้านเทคโนโลยีและความ เป็นไปได้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4.1.2 ทดสอบเทคโนโลยีที่ใช้ 4.2.1 ดำเนินการศึกษาและการติดตาม ผลกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน และการเหมืองแร่และกรมป่าไม้ ด้านอุปทานของไม้วัตถุดิบใน อนาคต 4.2.2 ให้ภาคอุตสาหกรรมไม้เอกชนร่วม ในการทบทวนอุปสงค์ของไม้ใน อนาคต	ลดการลักลอบตัดไม้

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		<p>4.3 พัฒนาการรับรองป่าไม้และกรอบมาตรฐานในการดำเนินงาน</p> <p>4.4 ส่งเสริมการปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายชนิดเพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>4.5 ส่งเสริมการปลูกพืชของป่านอกพื้นที่ป่าไม้ และพัฒนาตลาดสำหรับของป่า</p> <p>4.6 ให้มีการพัฒนานโยบายป่าไม้และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ให้ทันสมัย สอดรับกันระหว่างนโยบายของแต่ละภาคส่วน</p> <p>4.7 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในสนามเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงาน</p>	<p>4.3.1 ตามกิจกรรม 1.7.1</p> <p>4.4.1 พัฒนาสิ่งจูงใจในการปลูกเพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>4.5.1 พัฒนาสิ่งจูงใจในการปลูกพืชของป่า</p> <p>4.6.1 ตามกิจกรรม 1.2.1 1.2.2 และ 1.2.3</p> <p>4.7.1 ตามกิจกรรม 1.3.1</p>	<p>4.4.1.1 มีทรัพยากรป่าไม้เพื่อสนองการใช้ประโยชน์อย่างเพียงพอลดการใช้ไม้ในพื้นที่ป่า</p>

ตัวชี้วัด เรดด์พลัส	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		4.8 ส่งเสริมการให้ความรู้และความตระหนักรู้ด้าน การอนุรักษ์ป่าไม้แก่สาธารณะ	4.8.1 ตามองค์ประกอบ 1C	
		4.9 พัฒนาการดำรงชีพทางเลือกแก่ประชาชนที่ พึ่งพิงป่าไม้เพื่อสร้างรายได้เสริม	4.9.1 ตามกิจกรรม 1.6.1 และ 1.6.2	
	5. ไฟป่าที่ขาดการควบคุม	5.1 ปรับปรุงศักยภาพการตรวจและควบคุมไฟป่า	5.1.1 เสริมสร้างศักยภาพการตรวจไฟป่า 5.1.2 สร้างความเข้มแข็งให้แก่ กระบวนการควบคุมไฟป่า	การลดลงของการเกิดไฟ ป่าที่ขาดการควบคุม
		5.2 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในสนาม เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย เพื่อสร้างความ เข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายและการ ประสานงานกับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ	5.2.1 พัฒนาสิ่งจูงใจแก่ชุมชนในการ ป้องกันไฟป่า	
		5.3 ส่งเสริมการให้ความรู้และความตระหนักรู้ด้าน การอนุรักษ์ป่าไม้แก่สาธารณะ	5.3.1 ร่วมมือกับกรมวิชาการเกษตรใน การสร้างความตระหนักในการ ป้องกันไฟป่าอันเป็นผลจาก กิจกรรมการเกษตร 5.3.2 ตามองค์ประกอบที่ 1c	

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

การนำเสนอและจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัส

1. ตรวจสอบเพื่อดูว่า ได้มีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัส โดยอาศัยการประเมินอย่างกว้างขวางของสาเหตุโดยตรงและโดยอ้อม (หรือได้รับแจ้งจากปัจจัยอื่นๆ ตามความเหมาะสม) และผ่านกระบวนการที่มีความโปร่งใสแบบมีส่วนร่วม หรือไม่?

การประเมินความเป็นไปได้

2. ตรวจสอบเพื่อดูว่า ได้มีการประเมินทางเลือกยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสเพื่อความเป็นไปได้ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยง โอกาส และวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ หรือไม่?

ความสอดคล้องกับนโยบายอื่น

3. ตรวจสอบเพื่อดูว่า มีการวินิจฉัยความไม่สอดคล้องระหว่างทางเลือกยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสที่มีลำดับความสำคัญกับนโยบายหรือโปรแกรมต่างๆ ในภาคส่วนอื่นๆ หรือไม่?

การบูรณาการกับยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

4. ตรวจสอบเพื่อดูว่า กระบวนการตามที่ตกลงกันไว้มีพร้อมที่จะใช้เพื่อแก้ปัญหาคือความไม่สอดคล้องและการบูรณาการทางเลือกยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัสเข้ากับนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ ?

ตารางที่ 2b-2: กิจกรรมและงบประมาณในการกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
วิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์เรดด์พลัสที่สะท้อนการแก้ปัญหาและสร้างทางเลือกใหม่	11	11	11	11	44
การวิเคราะห์ทางเลือกยุทธศาสตร์	11	17	0	0	28
การวิเคราะห์โอกาส ความเสี่ยงและการประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส	10	10	0	0	20
การศึกษาความต้องการของท้องถิ่น และการค้าไม้แปรรูปและไม้ท่อน	11	11	0	0	22
สำรวจแนวทางการปฏิบัติที่ดีของชุมชนและศึกษาวิจัยในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลและยั่งยืนโดยชุมชน	10	11	10	10	41
การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เรดด์พลัส	30	25	22		77
การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ	11	11	11	11	44
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	32	22	22	11	90
การพิจารณาเกี่ยวกับศักยภาพพื้นที่นาร่อง	11	11	0	0	22
ฝึกอบรมอาชีพทางเลือกให้แก่ชุมชน	11	17	9	0	37
รวม	148	146	85	43	422
รัฐบาล	15	14	8	4	41
FCPF	133	132	77	39	381

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านยุทธศาสตร์เรดด์พลัส	18	18	18	18	72
การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ	180	180	180	180	720
การศึกษาความต้องการของท้องถิ่นและการค้าไม้/ท่อนซุง	150	15	0	0	165
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	45	45	0	0	90
การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม	28	28	18	18	92
การจัดทำขอบเขตที่ดินแบบมีส่วนร่วมนาร่อง	250	250	0	0	500
การรับรองทางป่าไม้และมาตรฐานการดำเนินการ	105	90	0	0	195
การนาร่องในเขตการท่องเที่ยวและอาชีพทางเลือก	800	800	800	800	3,200

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
ในเขตป่าสงวน					
การประเมินและจัดการเทคโนโลยีในการเฝ้าระวัง	100	20	20	0	140
การสนทนาและแลกเปลี่ยนข้อมูลสาเหตุการทำลายป่าและทางเลือกยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอาเซียน	50	50	0	0	100
การเสริมสร้างศักยภาพในการบังคับใช้กฎหมาย	45	45	0	0	90
การทิ้งเศษชีวมวล	100	100	0	0	200
รวม	1,871	1,641	1,036	1,016	5,564

2c. กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ

มาตรฐาน 2c เนื้อหาของ R-PP ในองค์ประกอบนี้ครอบคลุม:
กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ:

อธิบายถึงกิจกรรม (และข้อกำหนดโครงการในภาคผนวก หากมี) และแผนงานที่กล่าวถึงการจัดการองค์กร ระบุปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ นำเสนอแผนงานที่จะนำไปสู่การประเมินเต็มรูปแบบ และเข้าสู่ Readiness Package ประเด็นหลักประกอบด้วย การประเมินความเป็นเจ้าของที่ดินและสิทธิในคาร์บอน สำหรับกลยุทธ์เรดด์พลัส ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ การจัดการองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส

คำนำ

กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ (REDD+ implementation framework) เป็นการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเรดด์พลัสโดยการจัดเตรียมโครงสร้างองค์กร กลไกทางการเงิน กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ และการเตรียมการธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และสอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานในระดับนานาชาติ ตามหลักการพื้นฐานของการดำเนินงานด้านเรดด์พลัสต้องมีความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการตัดสินใจ การปฏิบัติ และการตรวจติดตาม จึงจำเป็นจะต้องมีการจัดเตรียมเครื่องมือเพื่อช่วยสนับสนุน อันได้แก่ การจัดเตรียมองค์กร กลไกทางการเงิน กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ และความพร้อมทางด้านวิชาการเพื่อให้ประเทศไทยสามารถดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เพื่อลดการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม่เป็นการใช้ประโยชน์อื่น ๆ ลดการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า และให้เกิดความเชื่อมั่นว่าปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าจะมีการตรวจวัด รายงาน และทวนสอบตามแนวทางในระดับนานาชาติและสอดคล้องกับลำดับความสำคัญตามกรอบการพัฒนาประเทศที่มีอยู่

การนำเรดด์พลัสไปสู่การปฏิบัติเป็นการดำเนินงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน ทั้งในระดับนานาชาติ และระดับภูมิภาค ประเทศไทยอาศัยกลไกหลัก 3 ประการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเรดด์พลัส ได้แก่ โครงสร้างองค์กร มาตรการทางการเงิน และกรอบทางด้านระเบียบปฏิบัติ รวมถึงการจัดการข้อมูลต่าง ๆ จะได้ใช้เป็นฐานการกำหนดกรอบการดำเนินงาน ซึ่งแต่ละเครื่องมือจำเป็นต้องมีการออกแบบให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพ กิจกรรมสำคัญที่ต้องดำเนินงานในระยะการเตรียมความพร้อม ได้แก่ การจัดการโครงสร้างองค์กร การจัดการทางการเงิน ระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ สิทธิและความเป็นเจ้าของคาร์บอน การจดทะเบียนคาร์บอน และการจัดการข้อมูลและองค์ความรู้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะได้มีการดำเนินการในระยะการเตรียมความพร้อมผ่านกระบวนการฟังความคิดเห็นและหารือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- a) การจัดเตรียมโครงสร้างองค์กรในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม และการติดตามผลการดำเนินการเรดด์พลัส อันได้แก่ รัฐบาล หรือองค์กรที่ได้รับมอบหมายในการเข้าร่วมดำเนินธุรกรรมในประเทศหรือนานาชาติ ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า

- b) การเตรียมความพร้อมทางด้านการเงินสำหรับกิจกรรมและการดำเนินธุรกรรมเรดด์พลัส ตัวอย่างเช่น งบประมาณร่วมจากแหล่งต่างๆ อันได้แก่ องค์กร /หน่วยงานหุ้นส่วนความร่วมมือ ประเภทของการช่วยเหลือ และจำนวนเงินที่ช่วยในการดำเนินการเรดด์พลัส
- c) การออกแบบระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ อันได้แก่ เงินกองทุนเรดด์พลัสนานาชาติ ที่จะต้องแบ่งปันสู่ท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ อย่างทั่วถึง บนพื้นฐานของความยุติธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใส การกำหนดสัดส่วนรายได้ โครงสร้างการจ่ายเงิน และกลไกการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- d) ระบบการติดตามคาร์บอนหรือการขึ้นทะเบียนกิจกรรมเรดด์พลัส และธุรกรรม อันได้แก่ การพัฒนาเกณฑ์สำหรับการพัฒนาข้อเสนอโครงการ มาตรฐานระเบียบการที่เหมาะสม การขึ้นทะเบียนคาร์บอนระดับชาติ และการบูรณาการองค์กร
- e) การเสริมสร้างศักยภาพเพื่อปรับปรุงความรู้และความชำนาญเฉพาะด้าน อันได้แก่ การจัดการการเงิน การทำบัญชี การอำนวยความสะดวก การวางแผน การตรวจติดตาม และการประเมิน
- f) กรอบการดำเนินงานด้านระเบียบเช่น การแปลตีความ การใช้กฎระเบียบที่มีอยู่ และการพัฒนาระเบียบเฉพาะเรื่องเรดด์พลัส เป็นต้น

สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ ทำอย่างไร หน่วยงาน/องค์กรที่จัดตั้งขึ้นจะสามารถประสานงานกับทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มได้ ทำอย่างไร จะมีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม และทำอย่างไรที่จะตอบสนองต่อความสนใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นโอกาส ความท้าทาย และความสำเร็จของการดำเนินงานเรดด์พลัสในประเทศไทย กระบวนการที่จะช่วยในการตัดสินใจจะต้อง มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีความโปร่งใส การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการดำเนินงานเรดด์พลัสในประเทศไทยเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการก่อนการตัดสินใจ

ภาคประชาสังคมและชุมชนพึ่งพิงป่าส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะไม่นำกลไกเรดด์พลัสสู่กลไกตลาด แต่เสนอว่าควรใช้ระบบกองทุน ในสถานภาพความเป็นจริงแล้วการเตรียมความพร้อมและดำเนินการเรดด์พลัสของประเทศกำลังพัฒนาซึ่งรวมถึงประเทศไทยนั้น จะต้องได้รับความช่วยเหลือในการเตรียมความพร้อมและการปฏิบัติในการเสริมศักยภาพในเรื่องดังกล่าวผ่านการทดสอบจากโครงการนำร่องนั้นจะต้องมาจากแหล่งเงินสนับสนุนจากต่างประเทศในรูปแบบกองทุน ส่วนในการดำเนินการเพื่อมุ่งสู่สัมฤทธิ์ผลในอนาคตในระดับประเทศ อาจจะต้องใช้เวลาอย่างน้อย 10 ปี จึงจะดำเนินการได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในอนาคต และจะต้องมีการวิเคราะห์เชิงลึกอย่างเหมาะสมว่ากลไกทางการเงินที่เหมาะสมของผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัสในอนาคตระดับประเทศจะเป็นในรูปแบบใดที่เหมาะสมต่อการสนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้อย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก โดยจะต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชุมชนพึ่งพิงป่าและกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง และมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มดังกล่าวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กรอบเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบพื้นที่ป่าไม้แต่ละประเภทตามที่แสดงในองค์ประกอบที่ 1 a ได้แก่ (1) กรมป่าไม้ ดูแลพื้นที่ป่าสงวนนอกเขตป่าอนุรักษ์ (2) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (3) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดูแลพื้นที่ป่าชายเลนนอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ และ (4) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดูแลอุตสาหกรรมไม้และการปลูกสร้างสวนป่า

การเตรียมพร้อมของกลไกเรดด์พลัสต้องมีการประเมินว่า ความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ทางเลือกเรดด์พลัส โดยปกติแล้ว ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ทางเลือกเรดด์พลัสเพื่อจัดการกับสาเหตุของการทำลาย ป่าและป่าเสื่อมโทรมนั้นมีอยู่แล้วในกฎหมายและนโยบายป่าไม้ ซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับใช้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากนี้ การสนับสนุนทางกฎหมายต่อสิทธิของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อใช้ ประโยชน์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ก็ได้มีการคำนึงถึงและระบุในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 ซึ่งมีข้อกำหนดของการควบคุมและบำรุงรักษาป่าสงวน แห่งชาติ อย่างไรก็ตาม มีประเด็นสำคัญใหม่ๆ ที่อาจจะต้องการให้รัฐบาลออกระเบียบของเรดด์พลัสเป็นการ พิเศษในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม

เนื่องจากจะมีการจ่ายเงินตามกลไกเรดด์พลัส จึงจำเป็นต้องมีระเบียบปฏิบัติที่ป้องกันความเสี่ยงที่ โครงการจะไม่สามารถบรรลุผลของการลดการปล่อยก๊าซได้ในระดับที่คาดหวังไว้และผลประโยชน์ตามที่ คาดหวังไว้ ซึ่งความล้มเหลวดังกล่าวจะนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง องค์การ บริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ได้พัฒนาระบบทางเลือกในการลดก๊าซเรือนกระจกไว้ใน ภาคส่วนอื่นๆ และกฎระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่บังคับใช้ในการทำธุรกรรมของกลไกเรดด์พลัสและ กรอบสถาบันจะต้องมีการศึกษาต่อไป ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของเรดด์พลัส 6 ซึ่งรวมถึง คำศัพท์ภาษาไทยที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรดด์พลัส การมอบหมายความรับผิดชอบที่ชัดเจนสำหรับการ อนุมัติกิจกรรมทั้งปวงของเรดด์พลัสตามยุทธศาสตร์เรดด์พลัสแห่งชาติ ประเภทของกิจกรรมที่จะได้รับอนุญาต สิทธิความเป็นเจ้าของคาร์บอน หลักการสำหรับระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ และการจัดการทางการเงิน และกลไกการเผยแพร่

นอกจากนั้น จำเป็นต้องกล่าวถึงประเด็นเฉพาะ ได้แก่ พัฒนากิจกรรมเรดด์พลัสอย่างไรและองค์กร กลุ่ม บุคคล ใด ที่มีสิทธิ์เข้าร่วมในกิจกรรมเรดด์พลัสที่มีแหล่งเงินทุนมาจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ และมีการเข้าร่วมในประเภทของแหล่งเงินที่เหมาะสม การจัดองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้ใน องค์ประกอบที่ 1 ตลอดจนบทบาทและความรับผิดชอบระหว่างหน่วยราชการกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ เกี่ยวข้องอื่นๆ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการด้านเรดด์พลัส ซึ่งจะเป็นการทำให้ เกิดความกลมกลืนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายได้ การจัดทำกรอบระเบียบปฏิบัติของเรดด์พลัส จำเป็นต้องวิเคราะห์กฎหมายที่มีอยู่ที่สามารถดำเนินการเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสได้ และ/หรือ ออก กฎหมายเฉพาะและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อประกันความชัดเจนของกิจกรรมเรดด์พลัสที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีกระบวนการที่ก่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีเวลาเพียงพอสำหรับรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียได้

การจัดโครงสร้างองค์กร

จากข้อเสนอในการจัดสร้างองค์กรตามองค์ประกอบที่ ๒ จำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างขององค์กรที่มีอยู่เดิมและจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่ทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาคเพื่อรองรับการดำเนินงานเรดด์พลัสในระยะการเตรียมความพร้อมและระยะดำเนินการเต็มรูปแบบ โดยในระยะการเตรียมความพร้อม จะดำเนินการรวบรวมการรับฟังความคิดเห็นเพื่อกำหนดประเภทกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับกลไกเรดด์พลัสที่ชุมชนต้องการเพื่อประกันว่ามีการจัดโครงสร้างแบบกระจายอำนาจและมีการพิจารณาและยอมรับว่าชุมชนท้องถิ่นที่พึงพิงป่า ซึ่งได้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ผู้ที่อาศัยอยู่ในป่า ผู้ที่พึ่งพิงป่า และชุมชนท้องถิ่น ในประเทศไทย เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักตามที่กล่าวไว้ในองค์ประกอบที่ 1 a ดังนั้น ขั้นตอนสำคัญต่อไปนี้จะมีความสำคัญสำหรับการจัดองค์กร

- การจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการด้านต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานเรดด์พลัส ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส โดยจะมีการจัดทำรายละเอียดของข้อกำหนดการตั้งคณะกรรมการที่ระบุบทบาทของคณะกรรมการแต่ละชุดไว้ **โดยให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่มในสัดส่วนที่เหมาะสม**
- การจัดตั้งสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสซึ่งเป็นเสมือนสำนักงานของรัฐเพื่อการดำเนินการในระดับชาติ
- การจัดตั้งศูนย์ประสานงานเรดด์พลัสภาคประชาชน
- การจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส
- การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการดำเนินงานเรดด์พลัส เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินการในด้านระบบการลงทะเบียนคาร์บอน
- การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 เพื่อเป็นศูนย์ในการดำเนินงานเรดด์พลัสในระดับภูมิภาคและเป็นหน่วยปฏิบัติการระดับท้องถิ่น

นอกจากนี้ ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กรเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินงานในระยะการดำเนินงานเต็มรูปแบบมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

- การปรับโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสให้อยู่ภายใต้คณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามที่ได้เสนอดังภาพที่ 1a-3 ในองค์ประกอบที่ 1a
- การจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการด้านต่างๆ เพิ่มเติมที่จำเป็นต่อการดำเนินกลไกเรดด์พลัสเพื่อให้คำแนะนำด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการที่จำเป็นสำหรับการดำเนินกลไกเรดด์พลัสแก่คณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส
- เพิ่มบทบาทและหน้าที่ของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้ง 77 จังหวัด เพื่อดำเนินงานเรดด์พลัสในระดับจังหวัดเพื่อประสานงาน**และร่วมปฏิบัติงานกับชุมชนท้องถิ่นซึ่งรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง**

การเตรียมความพร้อมทางการเงิน

การกำหนดกลไกทางการเงินยังอยู่ในระหว่างการเจรจาในเวทีระดับนานาชาติ กลไกทางการเงินทั้งในรูปแบบกองทุนลักษณะต่างๆ และกลไกการตลาด ต่างก็ได้รับความสนใจในระยะการเตรียมความพร้อมของการดำเนินงานเรดด์พลัส ประเทศไทยมีเป้าหมายที่จะมีการทดลองดำเนินการตามกลไก

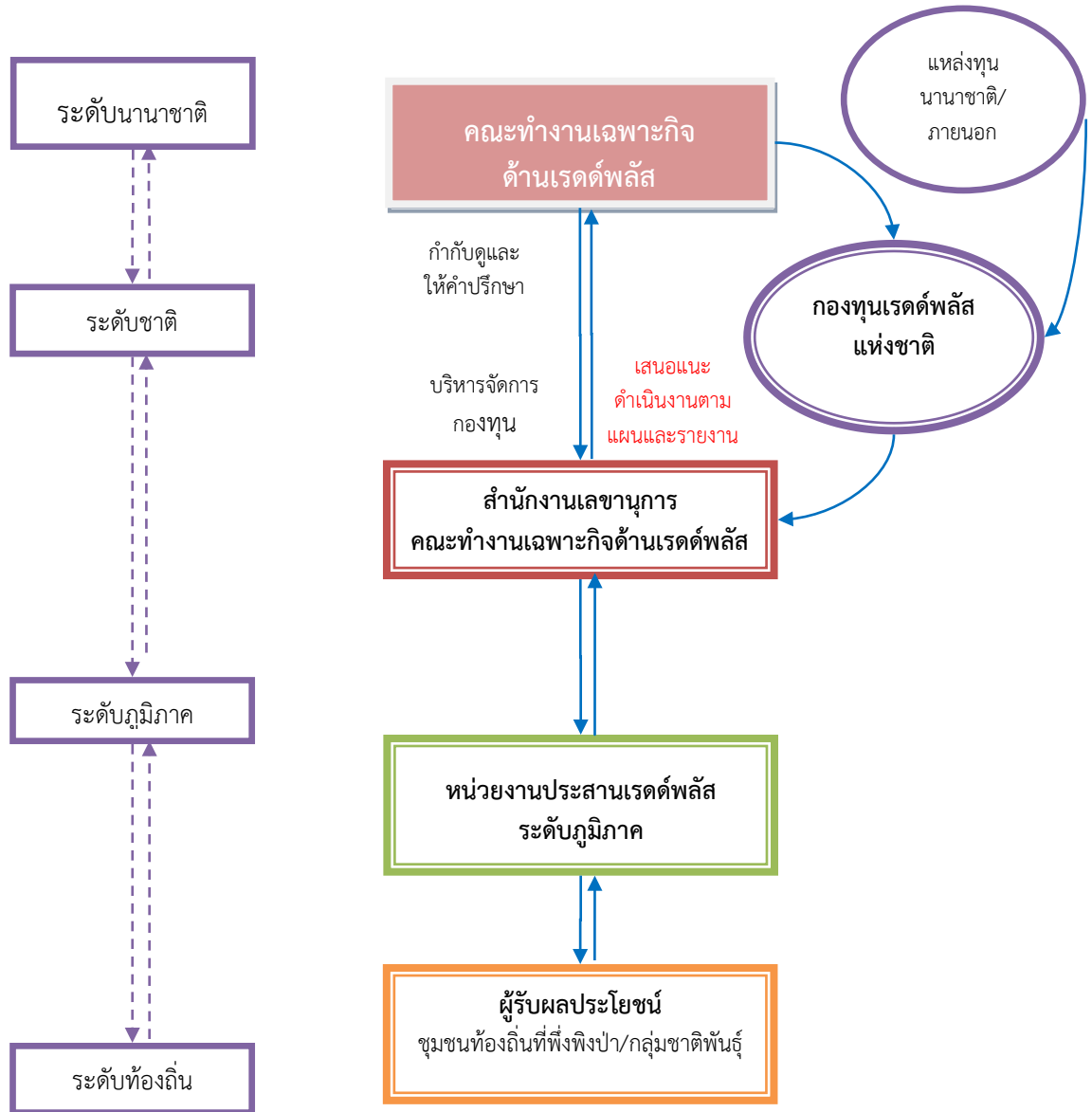
การเงินทั้งสองรูปแบบ โดยในระหว่างการเตรียมความพร้อมนี้ มีแหล่งทุนต่างๆ ทั้งในระดับพหุภาคี และทวิภาคี เช่น กองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (Forest Carbon Partnership Facility, FCPF) และโปรแกรมเรดด์พลัส ของสหประชาชาติ (UN-REDD Programme) รวมถึงทวิภาคีที่จะเป็นแหล่งสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

หลักการสำคัญในการเตรียมความพร้อมทางการเงินในระหว่างการเตรียมความพร้อม คือ การแสวงหาแหล่งทุนภายในประเทศ การสร้างกลไกภายในประเทศในการบริหารจัดการเงินทุนที่ได้รับ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมด้านการเงินควรมีการกำหนดกรอบการปฏิบัติเพื่อรองรับแหล่งทุนที่มีความหลากหลาย และสร้างความมั่นใจว่าการบริหารเงินทุนเหล่านั้นต้องกระจายไปสู่ผู้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงในทุกระดับ

ในที่นี้จึงเสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนเรดด์พลัสแห่งชาติ (National REDD+ Fund) เพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารการเงินและกำหนดกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ (ภาพที่ 2 c-1) โดยมีคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส (REDD+ Task Force) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารเงินกองทุน และมีสำนักงานเลขานุการของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส (Office of the REDD+ Task Force Secretariat) เป็นผู้บริหารเงินทุนตามแนวทางที่กำหนด ไปพร้อมกับการจัดตั้งองค์กรตามที่ได้อธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 1 a (ภาพที่ 2 a-2) ไปสู่หน่วยงานที่ดำเนินงานเรดด์พลัสในระดับท้องถิ่น และผู้รับผลประโยชน์ในระดับชุมชน ตามลำดับ (ภาพที่ 2c-1)

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใส มีความรับผิดชอบ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย การจัดเตรียมความพร้อมของกองทุนเรดด์พลัสแห่งชาติจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และศึกษารูปแบบที่เหมาะสมเพิ่มเติมในช่วงแรกของระยะการเตรียมความพร้อม โดยคณะทำงานด้านวิชาการด้านกลไกการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์ (ภาพที่ 1 a-2) และจำเป็นต้องมีการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างทั่วถึงก่อนการตัดสินใจ

ภาพที่ 2c-1: การเตรียมความพร้อมทางการเงินสำหรับการดำเนินงานด้านเรดด์พลัส

การแบ่งปันผลประโยชน์

กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์เป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงในการปรึกษาหารือ เพื่อกำหนดการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในประเทศให้ทั่วถึงแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ประเด็นสำคัญที่สุดก็คือเงินทุนจากแหล่งทุนนานาชาติต้องมีระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ไปสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีสิทธิ์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และโปร่งใส ระบบการแบ่งปันผลประโยชน์จึงมีความซับซ้อนหากมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก และผลประโยชน์จากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีค่าสูง ดังนั้น รูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนแก่การให้บริการทางนิเวศวิทยา (payment for ecosystem services, PES) ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับชุมชนท้องถิ่น น่าจะเป็นวิธีที่มีประโยชน์ในการนำมาใช้สำหรับการแบ่งปันผลประโยชน์ในการดำเนินงานเรดด์พลัส

นอกจากนี้ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 โดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ก็นับเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของโครงการสร้างแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่พึ่งพิงป่าในการอนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ (DNP 2012) เช่นเดียวกับโครงการจัดทำแนวเชื่อมต่อเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งสนับสนุนโดยธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย และกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Subregion Biodiversity Conservation Corridors Initiative: GMS BCI) โดยมีผืนป่าตะวันตกเป็นพื้นที่นำร่องของประเทศไทย ได้จัดตั้งกองทุนชุมชนขึ้นในพื้นที่เป้าหมายจำนวน 20 ชุมชน เพื่อบรรเทาความยากจน ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากนี้การสร้างรูปแบบและกลไกการบริหารกองทุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของผืนป่าตะวันตก โดยให้ออกสแก่ชุมชนที่ยากจนสามารถเข้าถึงกองทุนได้ นับเป็นความสำเร็จในระดับหนึ่ง (ADB 2008; RECOFTC 2009; 2010) **อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติของโครงการพบว่ามีปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ซึ่งจะนำมาเป็นกรณีศึกษาเพื่อความเหมาะสมในลำดับต่อไป**

ล่าสุด โครงการ Lowering Emission in Asia Forest (LEAF) โดยการสนับสนุนจาก USAID ได้วิเคราะห์นโยบายและระเบียบข้อกฎหมายที่มีอยู่ ที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าบริการระบบนิเวศ ในภาคเหนือของประเทศไทย และจำแนกประเด็นต่างๆ ที่ท้าทายสำหรับการดำเนินงาน ได้แก่ ความไม่ชัดเจนของสิทธิบนที่ดินในที่ดินของรัฐ ความไม่ชัดเจนของสิทธิในเรื่องการบริการระบบนิเวศและการจ่ายค่าตอบแทน ข้อจำกัดของกฎหมาย ไม่มีระเบียบและองค์การรองรับ (Tulyasuwan 2012) การวิเคราะห์การดำเนินงานที่เกี่ยวกับ PES พบว่าการจัดการป่าไม้โดยชุมชนเป็นฐาน และโปรแกรมการอนุรักษ์ป่าโดยมีแรงจูงใจอื่นๆ สามารถนำมาเป็นบทเรียน และประยุกต์ใช้กับกลไกทางการเงินของเรดด์พลัส ในระยะการเตรียมความพร้อมของประเทศได้ และกิจกรรมนำร่องที่แนะนำ คือ การจัดการที่ดินที่มีผลต่อการให้บริการระบบนิเวศ สิทธิในเรื่องการบริการระบบนิเวศ และการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ชุมชน การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างง่าย ๆ หลายวิธีสามารถนำมาทดสอบเป็นกิจกรรมนำร่องในระยะการเตรียมความพร้อม

สุดท้าย จะมีการออกแบบและกำหนดระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งจะนำไปสู่การขยายการดำเนินงานเรดด์พลัสในระยะการดำเนินงานเต็มรูปแบบในระดับประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนที่จะดำเนินงานเรดด์พลัสสามารถได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนทางวิชาการและการเงินเพื่อการทดลองปฏิบัติที่จำเป็น ในระยะการเตรียมความพร้อม ชุมชนจะต้องมีการหารือการจัดตั้งกลุ่ม และกลไกที่จะชดเชยการพัฒนา นอกจากนั้น จะมีการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบที่เหมาะสมของผลประโยชน์ ยกตัวอย่างเช่น การจ่ายค่าตอบแทนโดยตรง การจ่ายในรูปแบบอื่นๆ การจัดการข้อขัดแย้ง การลดความเสี่ยง และค่าเสียโอกาสในการใช้ที่ดินเพื่อทำประโยชน์อื่น

จะมีการประเมินกรอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในปัจจุบันถึงช่องทางที่เป็นไปได้ และข้อจำกัด เพื่อจะสร้างเครื่องมือทางด้านกฎหมายและระเบียบสนับสนุนดำเนินงาน PES ให้ประสบผลสำเร็จ กระบวนการเหล่านี้ จะต้องมีการประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องโดยคณะทำงานด้านวิชาการด้านกลไกทางการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์ รายละเอียดในองค์ประกอบที่ 1a (ภาพที่ 1a-3) นอกจากนี้จะมีการหาแนวทางสร้างสิ่งจูงใจ ให้เป็นรูปแบบ และการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน เช่นการให้ค่าตอบแทน ในการจัดทำข้อมูล และการดูแลรักษาต้นไม้

กรรมสิทธิ์ในคาร์บอน

สิทธิของการลดการปล่อยคาร์บอนจะถูกเชื่อมโยงเข้ากับประเด็น “ใครเป็นเจ้าของป่าและจัดการป่า” ในกรณีสิทธิคาร์บอนในพื้นที่ป่าของประเทศ รัฐบาลจะได้รับค่าตอบแทนโดยกลไกการแบ่งปัน แต่โดยหลักแล้วชุมชนท้องถิ่นหรือราษฎรจะต้องได้รับค่าตอบแทนถ้าดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้น กฎเกณฑ์เกี่ยวกับเรดด์พลัสจะต้องคำนึงถึงความไม่มั่นคงในการครอบครองทรัพยากร และให้มีการสร้างสิทธิเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ให้ชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับภาระในการจัดการและดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชุมชน กรอบระเบียบที่เกี่ยวกับความเป็นเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของป่ามีความสำคัญยิ่งต่อการให้สิทธิในการได้รับผลประโยชน์และความรับผิดชอบภายใต้กลไกเรดด์พลัส การจะได้รับผลประโยชน์ไม่เพียงแต่พิจารณาในเรื่องการครอบครองหรือการเป็นเจ้าของคาร์บอนเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาถึงเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับผลสำเร็จของเรดด์พลัสด้วย ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาเกณฑ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วนเข้ามาร่วมในการบริหารงานพื้นที่ เช่นในกรณีพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ในภาพรวมของประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมต่างๆ คือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จะรับผิดชอบดูแลพื้นที่ป่าส่วนใหญ่ที่เป็นของรัฐ ในระดับท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้กำกับดูแลหน่วยงานรับผิดชอบดูแลในระดับท้องถิ่นของกรมต่างๆ ช่างต้น กรณีสิทธิการเป็นเจ้าของคาร์บอนในระดับประเทศ รัฐบาลจะได้รับค่าตอบแทนและกระจายโดยกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ผ่านกองทุนเรดด์พลัส และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งองค์กร (ภาพที่ 2 c-1) แต่อย่างไรก็ตาม การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มคนยากจน กลุ่มชนเผ่าชุมชนท้องถิ่นและผู้พึ่งพิงป่าที่อาศัยในและรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนจะต้องมีการยกประเด็นดังกล่าวมาหารือ ในพื้นที่ป่าที่มีการครอบครองอาศัยมาเป็นระยะเวลานานโดยคนที่อาศัยอยู่กับป่า และชุมชนท้องถิ่นและผู้พึ่งพิงป่าจะต้องมีการจัดการเรื่องสิทธิและการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินยุทธศาสตร์เรดด์พลัสจะมี 3 กลุ่มคือ 1) หน่วยงานภาครัฐในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น 2) ชุมชนท้องถิ่นและผู้พึ่งพิงป่า 3) ภาคเอกชน และองค์การพัฒนาเอกชน และเพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งและเร่งรัดการจัดทำแนวเขตป่าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำโครงการจัดทำแนวเขตป่าและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการรับฟังความคิดเห็น มาเป็นกลไกในการดำเนินงาน ซึ่งกระบวนการที่วางไว้ กิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบกลไกการจัดสรรรายได้ และโครงสร้างของการจ่ายค่าตอบแทน จะทำให้การพัฒนากระบวนการแบ่งปันผลประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในระดับกิจกรรมนำร่อง ประสบการณ์ที่ได้รับและความต้องการตามมาตรฐานระดับสากลจะถูกนำมาปรับให้เหมาะสมในช่วงท้ายของระยะการเตรียมความพร้อม

การจดทะเบียนคาร์บอน

ประสบการณ์การจดทะเบียนคาร์บอนภาคพลังงานที่พัฒนาโดยองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (TGO) จะสามารถนำมาพัฒนาการจดทะเบียนคาร์บอนของเรดด์พลัส ซึ่งการจดทะเบียนคาร์บอนระดับประเทศและการรายงานการลดลงของการปล่อยคาร์บอนจากการดำเนินงานเรดด์พลัสจะทำให้สามารถจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ร่วมดำเนินงานและลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนคาร์บอนในการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตและบรรลุปเป้าหมายในภาพรวม คือ (1) ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือข้อบังคับสำหรับการคำนวณและการรายงานการปล่อยและการลดก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการสร้างระดับการปล่อยอ้างอิง (REL) ระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และทวนสอบ (MRV) ของประเทศ และระบบการทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ และ (2) การขึ้นทะเบียนหรือการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นทางการของคาร์บอนเครดิตที่ได้จากการดำเนินโครงการเรดด์พลัส

กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติในประเทศไทย จะนำประสบการณ์จากการดำเนินกิจกรรม และโครงการนำร่อง มาประยุกต์เพื่อใช้ประกอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติในระดับประเทศ การจดทะเบียนคาร์บอนจะช่วยให้โครงการที่ดำเนินงานเรดด์พลัสในระดับพื้นที่สามารถจัดทำบัญชีคาร์บอนจากการดำเนินงานและใช้มาตรฐานเดียวกันกับระดับประเทศได้ ดังนั้น ประเทศไทยจึงจะต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส (REDD+ Information Center) อยู่ภายใต้สำนักงานเลขาธิการคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น (ภาพที่ 1a-3 และองค์ประกอบที่ 1 a) บทบาทและหน้าที่ของศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัสแห่งชาติจะต้องครอบคลุมทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนคาร์บอน และจะต้องช่วยให้การดำเนินงานเรดด์พลัสในระดับท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานและนโยบายในระดับชาติและนานาชาติ การจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเพื่อพัฒนา REL และ MRV จะต้องดำเนินการคู่ขนานไปกับการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัสเพื่อที่จะตรวจสอบและทบทวนการออกแบบระบบติดตามพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ (THAIFORM) ที่เสนอไว้ให้สามารถสนับสนุนระบบการจัดทำบัญชีคาร์บอนแห่งชาติ (องค์ประกอบที่ 3) ในการดำเนินเงินเรดด์พลัสได้อย่างเป็นธรรม โปร่งใส และเป็นอิสระ คณะทำงานพัฒนา REL และ MRV จะต้องมีภารกิจพิจารณาประเด็นต่างๆ อย่างเหมาะสม ดังนี้

1. การสร้างเส้นฐานอ้างอิง (REL) ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ที่ชัดเจนสำหรับระบบการจัดทำบัญชีคาร์บอนของประเทศ
2. การให้คำจำกัดความของการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรฐานการคำนวณ และการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบการจัดทำบัญชีคาร์บอน
3. เปรียบเทียบวิธีการและข้อมูลการสำรวจก๊าซเรือนกระจกที่มีอยู่เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลที่ยังขาดเพื่อการวิจัยในขั้นต่อไป
4. การพัฒนาระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ (MRV) ที่เป็นอิสระและมีการทวนสอบที่โปร่งใส และมีการกำหนดหน่วยงานหรือองค์กรในการทวนสอบ
5. ตรวจสอบและป้องกันการเกิดช่องโหว่ของระบบ MRV เพื่อให้การจัดสรรผลประโยชน์และความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในระดับประเทศเป็นไปอย่างเท่าเทียม
6. จดทะเบียนโครงการที่ดำเนินงานเรดด์พลัส ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ขอบเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ ผู้มีส่วนร่วม เส้นฐานอ้างอิง แหล่งข้อมูล วิธีการวิเคราะห์

ข้อมูล ระดับที่ต่ำสุดของความถูกต้องและแม่นยำ วิธีการสร้าง REL และการคาดการณ์ช่องโหว่ที่อาจเกิดขึ้น

7. พัฒนาแนวทางการเข้าถึงและการทบทวนข้อเสนอโครงการเรดด์พลัส

รายละเอียดการจัดทำ REL และการพัฒนาระบบ MRV ปรากฏในองค์ประกอบที่ 3 และ 4 ตามลำดับ

ในระหว่างการเตรียมความพร้อม การจัดการข้อมูลและองค์ความรู้จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส ซึ่งจะช่วยเพิ่มเติมความรู้ผ่านทุนความรู้และข้อมูลที่มีการสังเคราะห์แล้ว เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจและการติดตามที่โปร่งใส ศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัสต้องมีกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูล มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยการกลั่นกรอง และการประมวลเข้าด้วยกัน อีกทั้ง จะต้องจัดการข้อมูลที่มีอยู่เดิมที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนกิจกรรมเรดด์พลัสและการทำธุรกรรม

การเสริมสร้างศักยภาพ

การเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงาน/องค์กรของภาครัฐในระดับต่างๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภาคอื่น รวมทั้งชุมชน จะมีการดำเนินงานอย่างค่อยเป็นค่อยไป โปรแกรมการดำเนินงานเรดด์พลัส จะต้องครอบคลุมวิธีการเสริมสร้างศักยภาพและการฝึกอบรมรูปแบบต่างๆ ที่จะเข้าถึงข้อมูล การถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญา และการแบ่งปันประสบการณ์ที่จะตอบสนองต่อความต้องการของทุกภาคส่วนและรายบุคคล โดยจะมีการช่วยเหลือทางด้านวิชาการและการเสริมสร้างศักยภาพทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ดังนี้

ระดับประเทศ

- ชุดกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่ต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นและความสนใจที่มีต่อกลไกเรดด์พลัส สำหรับหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรอื่นๆ
- ชุดกระบวนการสร้างจิตสำนึก การรับฟังความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่อง สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้จัดหาและผู้ใช้ประโยชน์เพื่อจ่ายหรือรับเงินค่าบริการด้านสิ่งแวดล้อม
- การจัดทำข้อมูลเชิงวิชาการของประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นการให้ข้อมูลล่วงหน้าก่อนการตัดสินใจ (กลไกทางการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์ การจัดทำ REL และการจดทะเบียนคาร์บอน)
- ชุดกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่ต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นและความสนใจที่มีต่อกลไกเรดด์พลัส เพื่อช่วยให้การประสานงานกับผู้สนับสนุนงบประมาณเป็นไปได้ง่ายขึ้น
- เพิ่มประเด็นความรู้เกี่ยวกับเรดด์พลัสเข้าไปในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- พัฒนาสื่อและแนวทางการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักในทุกระดับ

ระดับท้องถิ่น

- พัฒนาชุดกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่ต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นและความสนใจที่มีต่อกลไกเรดด์พลัส สำหรับชุมชน

- ชุดการเสริมสร้างศักยภาพและการช่วยเหลือทางวิชาการ สำหรับชุมชน เพื่อให้การดำเนินงาน เรดด์พลัสระดับท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ (เช่น ระบบ MRV ในระดับชุมชน)

หัวข้อของการเสริมสร้างศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกำหนดเพื่อให้การ ออกแบบหลักสูตรต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง กิจกรรมและวิธีการที่เกี่ยวข้องกับหลายองค์ประกอบจะต้อง ดำเนินการในระยะการเตรียมความพร้อมเพื่อจะกำหนดกรอบการดำเนินงานเรดด์พลัส และจะต้อง ดำเนินงานไปพร้อมๆ กัน รายละเอียดกิจกรรมและงบประมาณดังแสดงในตารางที่ 2c-1

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตาม ความเหมาะสม ได้แก่

- 1) การรับรองกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า ได้มีการรับรองกฎหมาย และ/หรือ ระเบียบปฏิบัติ ที่จำเป็นเกี่ยวกับ โปรแกรมและโครงการของกลไกเรดด์พลัส หรือไม่?
- 2) กรอบงานที่มีความโปร่งใสและเป็นธรรม
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงให้เห็นว่าได้มีการใช้กรอบการดำเนินงานอย่าง โปร่งใสและเป็นธรรม และนิยามศัพท์ต่างๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมในโปรแกรม สิทธิในคาร์บอน การแบ่งปัน/การกระจาย ผลประโยชน์ กลไกทางการเงิน/โครงสร้างทางการเงิน และรูปแบบการสนับสนุนทางการเงิน ของกลไกเรดด์พลัส ขั้นตอนการอนุมัติของ ทางการ ระบบการตรวจติดตาม และกลไกการรับเรื่องราวร้องทุกข์?
- 3) ระบบหรือการจดทะเบียนข้อมูลสารสนเทศของกลไกเรดด์พลัสระดับชาติ
  - มีการใช้ระบบหรือการจดทะเบียนข้อมูลสารสนเทศของกลไกเรดด์พลัสระดับชาติที่อ้างอิง ภูมิศาสตร์ หรือไม่ ที่ครอบคลุมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องทั้งปวง (เช่น ข้อมูลสารสนเทศ ด้านที่ตั้ง กรรมสิทธิ์ การทำบัญชีคาร์บอนและสภาพคล่องทางการเงินสำหรับโปรแกรมและ โครงการเรดด์พลัสระดับภาคและระดับชาติ) และกิจกรรมดังกล่าวประกันการเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศของกลไกเรดด์พลัสหรือไม่?

ตารางที่ 2c-1: กิจกรรมและงบประมาณในการนำเรตต์พลัสสู่การปฏิบัติ

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		2557	2558	2559	2560	รวม
กรอบเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ	จัดทำมาตรฐานสำหรับโครงการเรตต์พลัส	28	28	0	0	56
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการใช้ที่ดินป่าไม้	19	22	22	22	85
	การนำร่องจัดทำขอบเขตที่ดินแบบมีส่วนร่วม	0	0	17	17	34
การจัดการด้านการเงิน	การวิเคราะห์กลไกกองทุนที่มีอยู่	11	0	0	0	11
	จัดทำกลไกของกองทุนเรตต์พลัส	11	11	0	0	22
ระบบการแบ่งปันผลประโยชน์	วิเคราะห์และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมการแบ่งปันผลประโยชน์	0	0	11	11	22
	วิเคราะห์ทางเลือกของการแบ่งปันผลประโยชน์ในอนาคต	0	0	17	17	34
	กลไกด้านการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์	0	0	17	11	28
การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	จัดตั้ง clearing house เรตต์พลัส	10	20	11	0	41
การเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงาน	การสร้างจิตสำนึกในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	11	6	6	5	28
	การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้เกี่ยวกับทางเลือกของอาชีพของชุมชน	17	11	0	0	28
รวม		107	98	101	83	389
รัฐบาล		10	9	11	8	38
FCPF		97	89	90	75	351

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
กรอบเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ	จัดทำมาตรฐานสำหรับโครงการเรดด์พลัส	25	25	0	0	50
การจัดการด้านการเงิน	จัดทำกลไกของกองทุนเรดด์พลัส	0	13	0	0	13
การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	จัดตั้ง clearing house เรดด์พลัส	30	30	20	30	110
การเสริมสร้างศักยภาพ	การสร้างจิตสำนึกในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	21	21	21	21	84
	การส่งเสริมอาชีพทางเลือก	21	21	21	21	84
รวม		97	110	62	72	341

2d. ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเตรียมความพร้อม และการดำเนินการเรดด์พลัส

มาตรฐาน 2d เนื้อหา R-PP ที่องค์ประกอบนี้ต้องการ:

ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการเรดด์พลัส

ข้อเสนอประกอบด้วย รายงานการตรวจสอบวิเคราะห์สถานการณ์ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ SESA นอกจากนี้ยังบอกรายละเอียดในประเด็นข้อปกป้องที่เกี่ยวข้องกับความพยายามของประเทศในการเตรียมความพร้อม สำหรับประเทศในกลุ่ม FCPF เป็นการนำเสนอแผนงานที่ง่ายในการดำเนินการตามกระบวนการ SESA พร้อมมีการอ้างอิงไปยังส่วนประกอบอื่น ๆ ของ R-PP ตามความเหมาะสมและรวมถึงการเตรียม ESMF

บทนำ

กิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า และนำไปสู่การอนุรักษ์ป่าไม้ การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และการรักษาการกักเก็บคาร์บอนในป่าไม้ (REDD+) กิจกรรมเหล่านี้มีศักยภาพเป็นอย่างยิ่งในการให้ผลประโยชน์ร่วมระหว่างสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ในระหว่างการประชุมรับฟังความคิดเห็นยังคงมีอีกหลายคนที่เน้นให้เห็นว่าอาจเป็นความเสี่ยงที่ร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะต่อชุมชนที่พึ่งพิงป่า ดังนั้นยุทธศาสตร์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจะต้องมีการพิจารณาความเสี่ยงเหล่านั้นในขั้นตอนของการเตรียมความพร้อม ประเด็นที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพและการให้บริการเชิงนิเวศ ภูมิอากาศเฉพาะพื้นที่ บริการน้ำและคุณภาพน้ำ คุณภาพของดิน ความมั่นคงทางอาหาร การแทนที่ของคนและสัตว์ในพื้นที่ วัฒนธรรมและความขัดแย้งในสังคมที่เป็นผลมาจากการอพยพย้ายถิ่น ความเป็นเจ้าของที่ดิน สิทธิที่ดิน การเข้าถึงที่ดิน การจัดหาพลังงาน และความเท่าเทียมระหว่างชายหญิง และผลประโยชน์อื่นที่จะปรับปรุงการศึกษาและสุขภาพของประชาชน ขณะที่ยังคงมีการพัฒนาภายใต้การปล่อยก๊าซจากการเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ต่ำลง ซึ่งปัจจัยอันเป็นสาเหตุของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าไม้ได้กล่าวถึงในองค์ประกอบที่ 2 a และยุทธศาสตร์เรดด์พลัสได้กล่าวถึงในองค์ประกอบที่ 2 b สำหรับส่วนนี้จะเน้นความสำคัญไปที่การใช้ยุทธศาสตร์การประเมินทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แน่ใจว่าเรดด์พลัสจะก่อให้เกิดผลดีสำหรับประชาชน และความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดจากการเลือกใช้ยุทธศาสตร์จะลดลง

เหตุผลของการประเมินทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

การประเมินทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SESA) เป็นเรื่องของการวิเคราะห์และแนวทางการมีส่วนร่วม ซึ่งมีเป้าหมายที่จะผสมผสานข้อพิจารณาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในนโยบาย แผน และโครงการ (PPPs) และเป็นการประเมินการเชื่อมโยงกันระหว่างข้อพิจารณาทางเศรษฐกิจและสถาบัน เป้าหมายขององค์ประกอบนี้จึงเป็นการใช้กระบวนการ SESA เพื่อที่จะประเมินผลกระทบของยุทธศาสตร์เรดด์พลัสและเพื่อจำแนกรอบการปฏิบัติงานในส่วนขององค์ประกอบที่ 2b และ 2c หรือจะระบุในหลักสูตรของการเตรียมงาน ซึ่งใจความของเรดด์พลัสเริ่มจากการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเรดด์พลัส โดยการดำเนินการจะต้องใช้คำว่า "ไม่ทำอันตราย" แทน "การทำดี" นอกเหนือจากนโยบายการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของธนาคารโลกซึ่งได้ออกแบบมาเพื่อหลีกเลี่ยง จำกัด และบรรเทาอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม และมุ่งมั่นที่จะบรรลุผลประโยชน์แทน ประเทศไทยมีกรอบของกฎหมายที่ได้ให้ไว้เป็นแนวทางสำหรับการทำ EIA/SESA สำหรับโครงการต่างๆ

กฎหมายหลัก ที่กล่าวถึงการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมคือรัฐธรรมนูญของประเทศไทย มาตรา 67 ที่ได้บัญญัติถึงสิทธิของสุขภาพและการดำรงชีพอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และหน้าที่ในการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม บัญญัติให้เจ้าของโครงการมีหน้าที่ศึกษา EIA ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำหรับกฎหมายไทยอื่นๆ ที่บัญญัติเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของเรดด์พลัส

ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสที่เสนอในองค์ประกอบที่ 2 b มีเป้าหมายที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การลดความยากจน และรักษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนและเป็นธรรม เมื่อการกักเก็บคาร์บอนในป่าไม้เพิ่มขึ้น การดำเนินการตามทางเลือกยุทธศาสตร์เหล่านี้จะต้องเริ่มโดยชุมชนท้องถิ่น กลุ่มสตรีและเด็ก เท่าที่จะสามารถเป็นไปได้ อย่างไรก็ตามแม้จะคาดหวังว่าจะมีแต่ผลบวกจากการที่ต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปิดตัวโครงการเรดด์พลัสก็สามารถมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าได้ด้วยเช่นเดียวกัน ตัวอย่างได้แสดงในองค์ประกอบที่ 1 b, 2a และ 2b ซึ่งจะช่วยให้มีความเข้าใจชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการเรดด์พลัสต่อชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าและองค์การพัฒนาเอกชน อย่างไรก็ตามผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมสามารถสรุปได้ ดังนี้

- ภาวะจำยอมของชุมชนท้องถิ่นและชุมชนบนพื้นที่สูงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าเกี่ยวกับสิทธิของตนภายใต้กลไกเรดด์พลัส ที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดั้งเดิม และในกรณีที่เลวร้ายอาจนำไปสู่การตั้งถิ่นฐานใหม่ของคนที่อาศัยอยู่ในป่าไม้
- กรรมสิทธิ์ในที่ดิน หลายชุมชนและเจ้าของที่ดินที่อาศัยอยู่ในป่า วิถีชีวิตของเขาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมไม่มีการรับรองทางกฎหมาย ความเสี่ยงของการละเมิดสิทธิในที่ดินและสิทธิของผู้ใช้จากกลไกเรดด์พลัส
- มีการเสนอประเด็นการออกโฉนดที่ดินและการหมายแนวเขตไว้เป็นข้อกังวลเกี่ยวกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นภายในชุมชน เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น การขยายพื้นที่เกษตรกับการอนุรักษ์ป่าไม้ รายได้จากการเกษตรลดลง ความเสี่ยงของนักการเมืองที่ใช้กลไกเรดด์พลัสเป็นเครื่องมือสำหรับการเจรจาเรื่องที่ดิน
- ความกลัวเรื่องการต้องออกจากที่ดินของตนเองไปตั้งถิ่นฐานใหม่เนื่องจากกลไกเรดด์พลัส
- ความเสี่ยงที่ความหลากหลายทางชีวภาพอาจนำไปสู่การเพิ่มประชากรสัตว์ป่าและทำให้เกิดความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตร
- ความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรและการจัดการที่ดิน
- การบริหารและการจัดการที่เป็นภาระกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานที่ดำเนินงานเรดด์พลัสอาจจะละเลยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือ ความไม่สมดุลของสัดส่วนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการเรดด์พลัส
- ความเสี่ยงที่ไม่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจของกลไกเรดด์พลัส ต้องการความแน่ใจว่าการดำเนินกลไกเรดด์พลัสจะไม่ทำให้เกิดความขัดแย้งกับการใช้ชีวิตตามประเพณีและการปฏิบัติตามวัฒนธรรม

- ความไม่ยุติธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร โดยบางกลุ่มอาจมีสิทธิในการเข้าถึงกองทุน เงินกู้ และทรัพยากรในการพัฒนาแต่ในขณะที่คนอื่นๆ ถูกขลิบ
- การบุกรุกป่าที่เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากบางชุมชนได้รับอนุญาตให้อยู่ในพื้นที่ป่าไม่ได้
- การเตรียมการของสถาบัน/หน่วยงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงนโยบายที่อาจจะส่งผลกระทบต่อทางลบต่อสวัสดิภาพของคนยากจนในการที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการเรดด์พลัส
- การขาดธรรมาภิบาลที่ดีในการจัดการป่าไม้ ในเรื่องของการทุจริตประพฤติดมิชอบและการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้อย่างไม่เหมาะสม
- ความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่เพียงแต่ในแง่การกักเก็บคาร์บอน แต่ยังเป็นพื้นฐานของความมั่นคงทางอาหารและยาสำหรับชุมชนท้องถิ่น ผ่านการฟื้นฟูภูมิทัศน์ป่าไม้
- ความสำคัญของการบริการของระบบนิเวศในด้านการเป็นแหล่งต้นน้ำ การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- การพัฒนาและกิจกรรม จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการจัดการป่าอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วย การอนุรักษ์ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ การพัฒนาวิถีชีวิตและสังคมที่เหมาะสม การอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของประเทศ

ดังนั้น SESA จะดำเนินการประเมินผลกระทบด้านบวกและด้านลบที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เรดด์พลัส SESA จะดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เริ่มจากชุมชนท้องถิ่น คนยากจนที่พึ่งพิงป่า ชุมชนที่อยู่ชายขอบป่า สตรีและเด็ก และกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์อื่นๆ

หน่วยงานที่มีบทบาทใน SESA และ ESMF

เนื่องจากความหลากหลายของสาขาธรรมชาติของเรดด์พลัสและธรรมชาติที่แตกต่างกันของสาเหตุการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศไทย กระบวนการ SESA ต้องเป็นกระบวนการที่หาหนทางที่จะนำมาซึ่งมุมมองที่หลากหลายของกระทรวงและผู้ใช้ทรัพยากรที่ดินเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบและผลกระทบด้านบวกของเรดด์พลัส กระบวนการให้การปรึกษาหารือ SESA และ การพัฒนา ESMF ควรจะเริ่มจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัด ดังนี้

- หน่วยงานรัฐ เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม
- องค์การมหาชน เช่น TGO, GISTDA
- ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ เช่น เครือข่ายป่าชุมชน เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมือง เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืน เครือข่ายจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีส่วนร่วม และกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ป่าในพื้นที่ชนบท
- ภาคธุรกิจ เช่น เหมืองแร่ ทั้งเหมืองหิน หินปูน ถ่านหิน และดีบุก อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้และเฟอร์นิเจอร์ เยื่อและกระดาษ อุตสาหกรรมน้ำตาล อุตสาหกรรมเกลือ ฟาร์มเลี้ยงกุ้ง ยางพารา
- องค์กรพัฒนาเอกชน
- องค์กรทางการศึกษาและวิชาการ

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสำหรับ SESA

แผนรายละเอียดของการให้การบริการระหว่าง SESA จะถูกพัฒนาและดำเนินการศึกษาโดยใช้กรอบของ FCPF และศึกษาเพิ่มเติมจากตัวอย่างของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น มาตรฐานทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของ UN-REDD และ CCBA หลักการ ตัวชี้วัดและเครื่องมือสำหรับเรดด์พลัสที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างกระบวนการ ผลผลิตหลักที่ได้จากกระบวนการ SESA คือการพัฒนากรอบยุทธศาสตร์การจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (ESMF) ในการดำเนินการเรดด์พลัส

ข้อพิจารณาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

FCPF จะเป็นแหล่งทุนหลักสำหรับการดำเนินการของ R-PP และจะต้องมีการพิจารณาใช้นโยบายข้อปกป้องของธนาคารโลก ในการดำเนินการโดยเฉพาะในประเด็น: (1) นโยบายดำเนินการ (OP) 4.01 การประเมินทางสิ่งแวดล้อม (2) OP 4.04 ถิ่นอาศัยตามธรรมชาติ (3) OP 4.10 ชนพื้นเมือง (ชุมชนที่พึ่งพิงป่าไม้ในกรณีของประเทศไทย) (4) OP 4.11 ทรัพยากรวัฒนธรรมทางกายภาพและวัฒนธรรม (5) OP 4.12 การตั้งถิ่นฐานใหม่โดยไม่สมัครใจ และ (6) OP 4.36 ด้านป่าไม้ SESA จะยืนยันตามวัตถุประสงค์หลักของเรดด์พลัส นั่นคือ (1) ควบคุมกิจกรรมภาคป่าไม้และส่งเสริมการต่อสู้กับการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าไม้ และ (2) การป้องกันและส่งเสริมสิทธิและโอกาสของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าและกลุ่มชนเผ่า

การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (SESA) จะได้รับการดำเนินการในช่วงการดำเนินการ R-PP ซึ่งจะรวมการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อธิบายสถานการณ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในภาคป่าไม้ของประเทศไทย

งานที่คาดว่าจะดำเนินการในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม

งานที่คาดว่าจะดำเนินการในระหว่างระยะการดำเนินการ จะประกอบไปด้วย กรอบการประเมินและการวิเคราะห์พื้นฐาน

SESA จะระบุสาเหตุหลักที่มีอิทธิพลต่อปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์จะพิจารณาถึงการพัฒนาที่ผ่านมาและสถานการณ์ปัจจุบัน และผลที่ได้จะต้องอธิบายแนวโน้มในอนาคตของปัญหาหลักทางสังคมและสิ่งแวดล้อมถ้าเรดด์พลัสไม่มีการดำเนินการ SESA ต้องระบุระเบียบที่มีอยู่ ช่องว่างของหน่วยงานและความสามารถของบุคลากรในการหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากการดำเนินการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส สำหรับประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ คือ 1) ศักยภาพของหน่วยงานในการอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโครงการเรดด์พลัสกับประเด็นปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และ 2) ประสิทธิภาพของกลไกในการผสมผสานสถานการณ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในงานภาคป่าไม้ การประเมินที่ต่อเนื่องนี้จะรวมกับการให้การปรึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เป้าหมายแรกเริ่มของ SESA คือการระบุประเด็นสำคัญทางสังคมและสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์เรดด์พลัส และนโยบาย ในการศึกษาขั้นต้นผนวกกับการรับฟังความคิดเห็น SESA จะระบุประเด็นปัญหาหลักทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์เรดด์พลัส วิเคราะห์นโยบายและกรอบยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส การตรวจเอกสารปัญหาหลักทางสังคมและสิ่งแวดล้อม จะทำให้สามารถเชื่อมโยงกับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกิจกรรมที่แนะนำโดยแผนยุทธศาสตร์เรดด์พลัส ซึ่งแผนนี้จะต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมสำหรับผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งด้านบวกและด้านลบในแต่ละปัจจัย ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสและกิจกรรมจะถูกจัดลำดับความสำคัญในรูปของผลกระทบหรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เช่น จังหวัด อำเภอบ้านนา เป็นต้น สำหรับผลและสรุปผลจะได้รับการตรวจสอบจาก

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รายการข้อมูลพื้นฐานของปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสได้แสดงอยู่ในตารางภาคผนวกที่ 2d-1

มาตรการในการบรรเทาผลกระทบและการปรับปรุงประสิทธิภาพ

ผลจากการวิเคราะห์ SESA จะใช้เป็นคำแนะนำในการลดผลกระทบเชิงลบและปรับปรุงประสิทธิภาพของผลกระทบเชิงบวกในยุทธศาสตร์เรดด์พลัส ข้อเสนอแนะจะประกอบไปด้วย 1) การแก้ไขตัวเลื่อยยุทธศาสตร์เรดด์พลัส 2) การแก้ไขกฎระเบียบพร้อมกับการจัดการสถาบัน เช่น แก้ไขนโยบายและแผนกลยุทธ์เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินการโครงการเรดด์พลัสจะมีประสิทธิภาพ 3) สร้างเงื่อนไขการใช้บริการและเงื่อนไขของการดำเนินการโครงการเรดด์พลัส และ 4) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กรอบการตรวจติดตาม

SESA จะแนะนำระบบการตรวจติดตาม รูปแบบการรายงาน และตัวชี้วัดสำหรับการติดตามผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินการตามยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

การรายงาน

ผลและสรุปผลการศึกษาจาก SESA จะนำมาสรุปในรูปของร่างรายงาน และร่างรายงานนั้นจะจัดพิมพ์เผยแพร่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากรอบการจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ESMF คือผลผลิตที่ได้จากกระบวนการ SESA โดย ESMF มีเป้าหมายเพื่อให้แน่ใจว่านโยบายและกิจกรรมเรดด์พลัสจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การผสมผสานข้อพิจารณาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมควรใช้เครื่องมือตามกรอบการจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเครื่องมือนี้จะใช้เพื่อเป็นแนวทางในกระบวนการกำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบด้านลบ เครื่องมือนี้จะให้คำแนะนำเพื่อระบุปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในช่วงต้นของการเตรียมความพร้อม การให้ตามความจำเป็น การเยียวยา วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้นและการติดตามผล

ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

ในการทำงานนี้จะต้องใช้ทีมงานที่เป็นสหวิชาการ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา โดยผู้เชี่ยวชาญที่นำเสนออาจจะรวมหรือมีนอกเหนือไปจากที่ระบุนี้ได้ ประกอบด้วย

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ที่ดิน
2. นักนิเวศป่าไม้และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการป่าไม้
3. นักกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน
4. ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
5. นักวิเคราะห์นโยบาย
6. ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วม โดยมีประสบการณ์ในการทำงานในกระบวนการให้การปรึกษา และการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นที่พึงพิงมาเป็นเวลานาน

ทั้งนี้กลไกในการประเมินผลกระทบควรต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และออกแบบกระบวนการในการดำเนินการเรดด์พลัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ป่าก่อนการดำเนินโครงการเรดด์พลัสจึงควรต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการอย่างมีส่วนร่วมทั้งหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาที่ทุกฝ่ายยอมรับ โดยเข้าศึกษาวิจัยในชุมชนท้องถิ่น ดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลยั่งยืน ซึ่งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ส่วนกลไกในการประเมินผลกระทบควรมีองค์กรอิสระเข้ามาทำหน้าที่ประเมิน

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

1. การดำเนินการด้านการประสานงาน SESA และการบูรณาการ : ตรวจสอบเพื่อดูว่า การจัดองค์กรที่จำเป็นสำหรับการประสานงานในการบูรณาการข้อพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมไว้ในกระบวนการเรดด์พลัส มีให้ใช้หรือไม่?
2. การวิเคราะห์ประเด็นด้านการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม: มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่า มีการวินิจฉัย/วิเคราะห์ ประเด็นด้านการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ใช้ได้ ผ่านการศึกษาหรือการหาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง?
3. การออกแบบยุทธศาสตร์เรดด์พลัสด้านผลกระทบ : ผลของ SESA และการวินิจฉัยผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ) ใช้สำหรับการจัดลำดับความสำคัญและการออกแบบทางเลือกยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสอย่างไร?
4. กรอบการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม : มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่า มีกรอบการจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (ESMF) อยู่ และมีการใช้ ESMF จัดการความเสี่ยงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในระยะดำเนินยุทธศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัส?

งบประมาณสำหรับกิจกรรมหลักในการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างเตรียมความพร้อมเรดด์พลัสแสดงในตารางที่ 2d-1

ตารางที่ 2d-1: กิจกรรมและงบประมาณในการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการศึกษาเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		2557	2558	2559	2560	รวม
การทำความเข้าใจผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	การวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับการเลือกยุทธศาสตร์	11	11	0	0	22
	การวิเคราะห์เส้นฐานของผู้มีส่วนได้เสีย และสาเหตุของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า	5	5	0	0	10
	การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	17	17	0	0	34
	การจัดทำกรอบการตรวจติดตาม	0	11	11	0	22
	การสรุปและจัดทำรายงาน SESA	0	44	44	44	132
	คณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับ SESA และ safeguard	11	11	11	11	44
ระบบ/มาตรการป้องกันผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	แนวทางการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	0	17	10	10	37
	การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสาร safeguard	0	17	11	0	28
	การทดสอบระบบข้อมูลข่าวสาร safeguard	0	0	0	22	22
รวม		44	133	87	87	351
รัฐบาล		4	13	7	7	31
FCPF		40	120	80	80	320

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การทำความเข้าใจผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	การวิเคราะห์เส้นฐานของผู้มีส่วนได้เสีย และสาเหตุของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า	25	20	0	0	45
	การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	25	20	0	0	45
	การจัดทำกรอบการตรวจติดตาม	20	0	0	0	20
	การจัดทำทสรูป SESA	50	0	0	0	50
	SEIA สำหรับพื้นที่นาร่อง	50	50	0	0	100
	คณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับ SESA และ safeguards	25	25	25	25	100
การยกระดับการตระหนักรู้	การเตรียมการและการจัดพิมพ์เอกสาร	28	28	28	28	112
	การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร	28	28	10	10	76
การประชุมกลุ่ม	ประชุมเพื่อสังเคราะห์ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง	28	28	10	10	76
	ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่นาร่อง	8	8	0	0	16
รวม		287	207	73	73	640

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิงป่าไม้ระดับชาติ และ/หรือ ระดับอ้างอิงป่าไม้

มาตรฐาน 3: เนื้อหา R-PP ที่ต้องการในองค์ประกอบนี้:

ระดับการปล่อยอ้างอิงป่าไม้และ/หรือระดับอ้างอิงป่าไม้

นำเสนอแผนงานการพัฒนาในระดับอ้างอิงของการทำลายป่า การเสื่อมโทรมของป่า (หากต้องการ) การอนุรักษ์ การจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน และการเพิ่มพูนของปริมาณคาร์บอนกักเก็บ รวมทั้งแนวคิดที่เกี่ยวกับกระบวนการในการกำหนดแนวทางและวิธีการที่ใช้ (เช่น การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากฐานของแนวโน้มในอดีต และ/หรือการคาดการณ์อนาคต จากข้อมูลแนวโน้มในอดีต การผสมผสานของการสำรวจและการแปลภาพ และ/หรือ GIS หรือการสร้างตัวแบบ) ความต้องการ ข้อมูลหลัก ศักยภาพในปัจจุบันและศักยภาพที่ต้องการ การประเมินความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบที่ 2a (การประเมินสาเหตุการ บุกรุกทำลายป่า) องค์ประกอบที่ 2b (กิจกรรมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส และองค์ประกอบที่ 4 (แบบของระบบการตรวจติดตาม) FCPF และ UN-REDD) ตระหนักดีว่าการตัดสินใจด้านนโยบายในระดับนานาชาติ จะเป็นประเด็นสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อ องค์ประกอบนี้ ดังนั้น แนวทางแบบลำดับขั้น (stepwise) จึงน่าจะมีความเหมาะสม องค์ประกอบนี้ควรเสนอกิจกรรมที่จะดำเนินการ ในช่วงแรก

คำนำ

การเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งที่น่าไปสู่การเกิดมหาภัยพิบัติในภาคใต้ของประเทศไทยในปลายปีพ.ศ. 2531 ทำให้รัฐบาลยกเลิกสัมปทานการทำไม้ในป่าธรรมชาติทั้งหมดเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2532 นับแต่นั้นมาก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขนโยบายป่าไม้แห่งชาติเพื่อสนับสนุนการคุ้มครองป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2551 มีพื้นที่ได้รับการจำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้รวม 17,158,565 เฮกตาร์ หรือ 33.44% ของพื้นที่ ประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการยกเลิกการทำไม้ การบุกรุกทำลายป่าก็ยังคงมีต่อไป โดยมีอัตราการบุกรุกทำลายป่าเพิ่มจาก 0.73% ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2542 เป็น 1.07% ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2548 ในปี พ.ศ. 2543 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้ประมาณ 13 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ หรือ ประมาณ 15% ของการปล่อยทั้งประเทศ

ในการขานรับพัฒนาการดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยได้เร่งการสนับสนุนการคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำบนที่สูง การสร้างเครือข่ายชุมชนลุ่มน้ำ และเพิ่มงบประมาณสนับสนุนการป้องกันรักษาป่า เช่นเดียวกับกับป่าชายเลนตามแนวชายฝั่งทะเล อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังตามหลังประเทศเพื่อนบ้านในเรื่องของเรดด์พลัส

ประเทศไทยมีศักยภาพที่เข้มแข็งในด้านการสำรวจระยะไกล (remote sensing) ภูมิสารสนเทศ (GIS) การตรวจติดตามป่าไม้ มีดาวเทียมเป็นของตนเอง (THEOS – Thailand Earth Observation System) และทำหน้าที่เสมือนศูนย์แบ่งปันข้อมูลในภูมิภาค ศูนย์ข้อมูลภูมิภาคในสำนักงาน GISTDA เป็นแหล่งของภาพถ่ายดาวเทียมและข้อมูล

คำจำกัดความของพื้นที่ป่าไม้

ประเทศไทยได้ใช้คำนิยาม “ป่าไม้” ตามนิยามของ FAO ว่าเป็นพื้นที่ที่มีต้นไม้ปกคลุมขนาดมากกว่า 0.5 เฮกตาร์ (3.125 ไร่) ประกอบด้วยต้นไม้ที่มีความสูงเฉลี่ยเกิน 5 เมตร และมีพื้นที่เรือนยอดปกคลุมมากกว่า 10% ในการสำรวจป่าไม้ และการแปลความหมายจากภาพถ่ายดาวเทียม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ให้คำจำกัดความของพื้นที่ป่าไม้ครอบคลุมป่าไม้ทุกชนิด (forest type) เช่น ป่าดงดิบ ป่าสนเขา ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าชายเลน ป่าพรุ ป่าชายหาด ฯลฯ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่ที่มีแผนการดำเนินงานด้านป่าไม้ คำนิยามป่าไม้จะต้องมีการทบทวนอีกครั้งในกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนิยามที่ปรับปรุงจะถูกนำมาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ REL

ข้อมูลสาเหตุของการบุกรุกทำลายป่าและ/หรือการเสื่อมโทรมของป่า

ในระหว่างการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อม ได้มีการประชุมกลุ่มเป้าหมาย (focal group) ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานหลักของประเทศไทยที่ดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและการตรวจติดตามพื้นที่ป่าและความหนาแน่นของป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทำหน้าที่ประเมินพื้นที่ป่าในเขตอนุรักษ์ กรมป่าไม้ดำเนินการประเมินพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทำหน้าที่ตรวจติดตามพื้นที่ป่าชายเลน

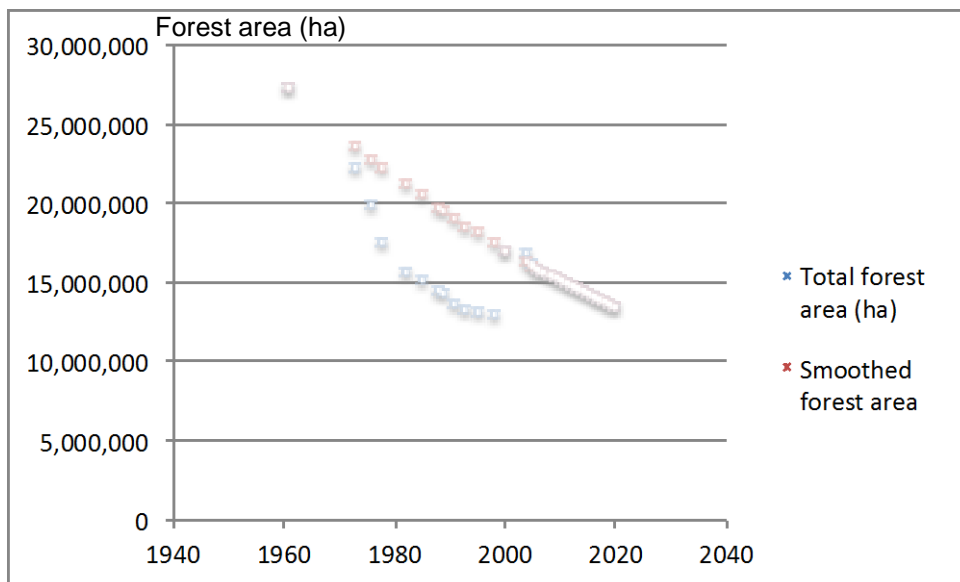
สถานการณ์อ้างอิง หมายถึงระดับปกติของการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่คาดว่าจะเกิดจากการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายและข้อบังคับในการลดการปล่อยนั้น เส้นฐานการปล่อยอ้างอิงจะถูกใช้ในการวัดการลดการปล่อยในอนาคตที่เป็นผลมาจากการดำเนินการเรดด์พลัส ซึ่งในปัจจุบันจะเน้นการพัฒนาเส้นฐานการปล่อยอ้างอิงในระดับประเทศ แต่ในระยะการเตรียมความพร้อมนั้นมีความจำเป็นต้องพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิงในระดับพื้นที่

การคำนวณระดับการปล่อยในปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ 4 วิธี คือ 1) การใช้แนวโน้มการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าในอดีตจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมและการสำรวจทรัพยากรป่าไม้เพื่อคาดการณ์การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอนาคตจากการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าและความหนาแน่นของป่า วิธีการนี้มีการใช้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในภาคส่วนต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นความสำคัญของสาเหตุการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า 2) การพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้จากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการบุกรุกทำลายป่า ซึ่งวิธีนี้จะให้ผลแตกต่างกันเล็กน้อยด้วยเหตุผลที่ว่า การเปลี่ยนแปลงที่ดินป่าไม้ในปัจจุบันมีอัตราลดลง 3) การใช้แนวโน้มในอดีตในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นประชากรกับขนาดพื้นที่ป่า เพื่อคำนวณพื้นที่ป่าที่น่าจะเป็นในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งในกรณีของประเทศไทยและประเทศอื่นอีกหลายประเทศ ความหนาแน่นประชากรเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญสำหรับการบูรณาการผลกระทบของปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน 4) การใช้ค่าประเมินรายคาบของปริมาณคาร์บอนกักเก็บในการประเมินการเปลี่ยนแปลงในอดีตและคาดการณ์ภาพอนาคตที่น่าจะเป็น

การประเมินพื้นที่ป่าและปริมาณไม้ในป่า

ประเทศไทยมีประวัติอันยาวนานในการประเมินพื้นที่ป่ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 กรมแผนที่ทหารกระทรวงกลาโหมได้ดำเนินการสำรวจครั้งแรกโดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศแบบโครเมติกมาตราส่วน 1:25,000 และรายงานว่ามีพื้นที่ป่าทั้งสิ้น 27.36 ล้านเฮกตาร์ หรือ 53.3% ของพื้นที่ประเทศ ต่อมา ได้มีการนำ

ภาพถ่ายดาวเทียม Landsat มาใช้ และได้มีการจัดตั้งโปรแกรมภาพถ่ายดาวเทียมแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2514 (Klankamsorn 1992) ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2516 หลายหน่วยงานภาครัฐเริ่มใช้ภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-1 ในกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งงานป่าไม้ในสนาม ซึ่งได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ได้จัดตั้งฝ่ายภาพถ่ายดาวเทียมและการทำแผนที่ และเริ่มใช้ภาพถ่ายดาวเทียม Landsat ในการประเมินพื้นที่ป่าธรรมชาติ รายงานการประเมินพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรกที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2516 ปรากฏจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-MSS มาตรฐาน 1:250,000 ว่าประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือ 22.172 ล้านเฮกตาร์ หรือ 43.33% ของพื้นที่ประเทศ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2516-2543 ได้มีการประเมินพื้นที่ป่าไม้ทุกๆ 3-5 ปี ซึ่งผลการประเมินแสดงแนวโน้มการลดลงของพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2543 กรมป่าไม้ได้ทำการประเมินการใช้ที่ดินป่าไม้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-TM มาตรฐาน 1:50,000 โดยจำแนกพื้นที่ตามชนิดป่าและการใช้ที่ดินประเภทหลักแทนที่จะจำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าไม้ นอกจากนี้ยังมีการบรรจุข้อมูลการใช้ที่ดินป่าไม้เข้าอยู่ในฐานข้อมูล GIS ด้วย ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ 17.211 ล้านเฮกตาร์ หรือ 33.14% ของพื้นที่ประเทศ ค่าประเมินนี้สูงกว่าพื้นที่ป่าไม้ในปี พ.ศ. 2542 ที่ได้จากการแปลภาพที่มีความละเอียดต่ำกว่า การประเมินพื้นที่ป่าไม้โดยการแปลภาพถ่ายมาตรฐานใหญ่ (1:50,000) และการใช้ GIS ในการคำนวณพื้นที่การใช้ที่ดินป่าไม้จะมีความน่าเชื่อถือและแม่นยำกว่าจากภาพถ่ายที่มีมาตรฐานเล็กกว่า (1:250,000) (Ongsomwang 2003) ในปี พ.ศ. 2547 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชทำการประเมินพื้นที่การใช้ที่ดินป่าไม้โดยการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-TM มาตรฐาน 1:50,000 ปรากฏว่ามีพื้นที่ป่าไม้ 16.759 ล้านเฮกตาร์ หรือ 32.66% ของพื้นที่ประเทศ ในปี พ.ศ. 2548 สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทำการประเมินพื้นที่ป่าไม้อย่างรวดเร็ว พบว่าประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ 16.578 ล้านเฮกตาร์ หรือ 32.31% ของพื้นที่ประเทศ (ภาพที่ 3-1)

ภาพที่ 3-1: การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ (เฮกตาร์) ในช่วงปี พ.ศ. 2516-2543

แหล่งที่มา : ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และปรับเส้นสมการโดยผู้ศึกษา

จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยยังคงใช้การแปลภาพถ่ายดาวเทียมในการประเมินพื้นที่ป่าและใช้ GIS ในการวัดพื้นที่ของป่าชนิดต่างๆ ภายหลังจากที่มีการปล่อยดาวเทียม THEOS คาดว่าการประมวลผลภาพถ่ายดาวเทียมดิจิทัลเพื่อการประเมินพื้นที่ป่าไม้และการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงจะถูกนำมาประยุกต์ใช้เนื่องจากประหยัดกว่าและมีความแม่นยำมากกว่า แต่เจ้าหน้าที่ต้องมีความชำนาญด้านการประมวลผลภาพถ่ายดาวเทียม (Ongsomwang and Rattasuwana, 2009)

อนุमानว่าข้อมูลปี พ.ศ. 2504 ที่ได้มาจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศมาตราส่วนใหญ่ และข้อมูลปี พ.ศ. 2543 และปีต่อๆ มาได้มาจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูงมีความถูกต้อง ข้อมูลระหว่างช่วงเวลาดังกล่าวที่ได้จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดต่ำได้รับการปรับแก้เส้นแนวโน้มให้มีความสม่ำเสมอ ก็สามารถใช้คาดการณ์ช่วง 5 ปีต่อไปให้เป็นสถานการณ์อ้างอิงหนึ่งได้ สถานะเช่นนี้ใช้คาดการณ์การลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ 180,000 เฮกตาร์ต่อปี ในปี พ.ศ. 2549 และลดลงอย่างช้าๆ ประมาณ 160,000 เฮกตาร์ต่อปีในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับค่าประเมิน 191,000 เฮกตาร์ที่อ้างอิงถึงในองค์ประกอบที่ 2 a ในช่วงระยะเวลาที่สั้นกว่า

การศึกษาทางด้านเศรษฐกิจ

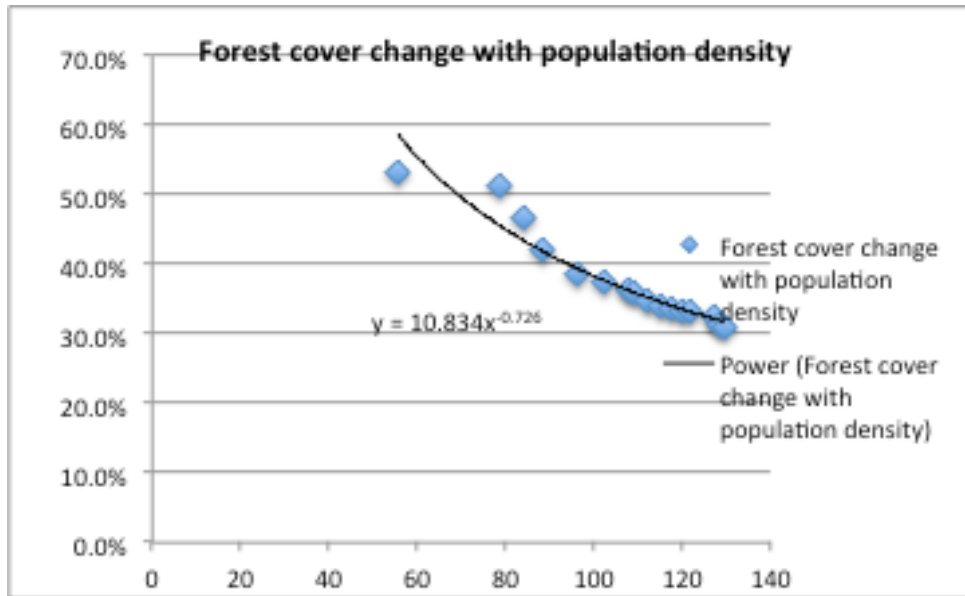
ในปี พ.ศ. 2539 Amano *et al.* (1996) ได้รายงานผลการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านเศรษฐกิจมหภาคกับอัตราการบุกรุกทำลายป่าระหว่างช่วงเวลา 8 ปี 2 ช่วง ซึ่งพบว่าช่วงเวลาทั้ง 2 ช่วงนั้น พื้นที่ป่าที่ถูกทำลายในแต่ละปีสามารถอธิบายโดยตัวแปรจำนวนจำกัด (8 ตัวแปรในช่วงแรก และ 11 ตัวแปรในช่วงที่ 2) สำหรับในช่วงที่ 2 (ปี พ.ศ. 2526-2534) 9 ตัวแปรมีการเปลี่ยนแปลงภายในภาคส่วน/ภาคส่วนย่อย ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) และ 2 ตัวแปรมีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองและข้าวฟ่าง ซึ่งพื้นที่ปลูกพืชทั้ง 2 ชนิดมีการขยายตัวในช่วงนั้น ภาคส่วนย่อย (sub-sector) ที่มีอิทธิพลต่อการทำลายป่าคือการเกษตร พืช ปศุสัตว์ และประมง และอีก 4 ภาคส่วน (sector) คือ เหมืองแร่ ไฟฟ้า น้ำ และการคมนาคมและสื่อสาร และการเงิน ภาค GPP ใช้ปี พ.ศ. 2515 เป็นปีฐาน การศึกษานี้ดำเนินการใน 73 จังหวัดโดยแยกเป็น 6 กลุ่มจังหวัดตามความสำคัญของชั้นการใช้ที่ดิน 4 ชั้น รายงานสรุปว่าแม้ว่าพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองและข้าวฟ่างไม่ได้ขยายเข้าไปในพื้นที่ป่าไม้โดยตรง แต่ก็เป็นการใช้พื้นที่ปลูกพืชเกษตรชนิดอื่นๆ ซึ่งได้รุกเข้าไปในพื้นที่ป่าไม้ รายงานจากการประชุมแลกเปลี่ยนความเห็นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเหล่านี้ยังคงเกิดขึ้น โดยตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการที่ยางพาราเข้าไปแทนที่พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ซึ่งน่าจะเป็นไปในลักษณะเดียวกันในกรณีของพืชเพื่อพลังงาน

เพื่อที่จะทดสอบความเกี่ยวข้องของวิธีการ ค่าสัมประสิทธิ์ของแต่ละตัวแปรจะถูกประยุกต์ใช้กับค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงรายปี ในภาคส่วน/ภาคส่วนย่อย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และพื้นที่ปลูกพืชในช่วงปี พ.ศ. 2549-2552 ปรับแก้ราคาของปี พ.ศ. 2515 ผลการศึกษาแสดงว่ามีการทำลายป่าประมาณ 45,250 เฮกตาร์ต่อปี ซึ่งใกล้เคียงอย่างมากกับการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายปีของพื้นที่ทำการเกษตรตามรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและอ้างอิงไว้ในองค์ประกอบที่ 2 a ส่วนที่ทำให้มีการทำลายป่าในขณะที่ภาคส่วนย่อยปศุสัตว์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบมีผลให้เกิดการลดการทำลายป่าเพียงเล็กน้อยเนื่องจากมีค่า GDP ที่ลดลง สำหรับภาคส่วนอื่นคือการเกษตร เหมืองแร่ และการคมนาคมและการสื่อสาร มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกซึ่งแสดงว่าการเติบโตของภาคส่วนเหล่านี้ไม่มีผลกระทบต่อการทำลายป่า

แนวโน้มประชากร

ผลการคำนวณพื้นที่ป่าไม้และความหนาแน่นประชากรของแต่ละปีในช่วงปี พ.ศ. 2504-2549 แสดงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างตัวแปรทั้งสองเช่นเดียวกันกับที่ปรากฏในหลายประเทศ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 3-2

ในการใช้การคาดการณ์ความหนาแน่นประชากรเพื่อประเมินพื้นที่ป่าไม้ในอนาคต ปรากฏว่าพื้นที่ป่าไม้ยังคงลดลงในอัตรา 82,000 เฮกตาร์ต่อปี จนถึงปี พ.ศ. 2563

ภาพที่ 3-2: ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ป่าไม้ (%) กับความหนาแน่นประชากรในช่วงปี พ.ศ. 2504-2549

ที่มา: ข้อมูลประชากรจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลพื้นที่ป่าไม้จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช)

การประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ

ได้มีการศึกษาการประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บในป่าธรรมชาติและสวนป่าทำให้สามารถประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บในรอบ 17 ปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2532-2549) ข้อมูลในปี พ.ศ. 2532 ใช้การจำแนกพื้นที่ป่าไม้ตามชนิดป่า โดยใช้ความหนาแน่นของคาร์บอนในปี พ.ศ. 2539 ในการประเมิน สำหรับข้อมูลในปี พ.ศ. 2549 ใช้ข้อมูลจากการสำรวจป่าไม้ของ ITTO ซึ่งมีรายละเอียดในองค์ประกอบที่ 4 a โดยใช้ค่าความหนาแน่นของคาร์บอนจากสัดส่วนปริมาตรลำต้นต่อมวลชีวภาพเหนือพื้นดินตามค่าสัมประสิทธิ์ของ IPCC ค่าอัตรากำลังผลิตต่อพื้นที่ของป่าแต่ละชนิดลดลงในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2539 และ 2549 ซึ่งเป็นการยืนยันว่าป่าไม้มีความเสื่อมโทรมลง ดังแสดงสรุปผลการศึกษาไว้ในตารางที่ 3-1 ซึ่งปรากฏว่าปริมาณคาร์บอนกักเก็บลดลง 12 ล้านตันต่อปีในช่วงปี พ.ศ. 2532-2537 หลังจากนั้นจนถึงปี พ.ศ. 2549 มีอัตราการลดลง 15 ล้านตันต่อปี ขณะที่ปริมาณการดูดซับคาร์บอนในสวนป่าประมาณ 17 ล้านตันต่อปี เมื่อแปลงค่าการลดลงของคาร์บอนเป็นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ จะเป็นปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ปีละ 54 ล้านตัน

ตารางที่ 3-1 ปริมาณคาร์บอนกักเก็บเหนือพื้นดิน

คาร์บอนกักเก็บเหนือพื้นดิน ('000 ตัน)	พ.ศ. 2532	พ.ศ. 2537	พ.ศ. 2549
ป่าธรรมชาติ	1,821,505	1,682,186	1,287,854
สวนป่า		77,972	292,694
รวม	1,821,505	1,760,158	1,580,549
การเปลี่ยนแปลงทั้งหมด		-61,347	-179,610
การเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปี		-12,269	-14,967

สรุปการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้และคาร์บอนกักเก็บถึงปี พ.ศ. 2563

ผลจากการประเมินพื้นที่ป่าไม้ทั้ง 3 วิธีชี้ให้เห็นการลดลงของพื้นที่ป่าภายใต้สถานการณ์ปกติ แต่ก็ยังคงมีความแตกต่างระหว่างค่าที่ประเมิน ซึ่งมีพิสัยจาก 45 ,000 เฮกตาร์ต่อปีที่ได้จากตัวแบบเศรษฐกิจเปรียบเทียบกับ 82,000 เฮกตาร์ต่อปีจากแนวโน้มความหนาแน่นประชากร ไปจนถึง 180 ,000 เฮกตาร์ต่อปีที่ประเมินจากแนวโน้มการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในอดีต แม้สวนป่าจะช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไป แต่การลดลงของคาร์บอนจากป่าธรรมชาติก็ยังมีค่ามากกว่าปริมาณคาร์บอนสะสมที่ได้จากการเจริญเติบโตของต้นไม้ และเมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดฟันไม้ออกจากสวนป่าในอนาคต การกักเก็บคาร์บอนส่วนนี้ก็จะหมดไป ในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ประชุมมีความคิดเห็นสนับสนุนว่าป่าไม้มีความเสื่อมโทรมลง

ค่าประเมินการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บในป่าธรรมชาติในตารางที่ 3-1 มีค่าเท่ากับการสูญเสียประมาณ 33 ล้านตันคาร์บอนต่อปี ซึ่งส่วนหนึ่งก็จะถูกดูดซับไปโดยสวนป่า ป่าจะมีปริมาณคาร์บอนเฉลี่ย 87 ตันต่อเฮกตาร์ ซึ่งหมายความว่าปริมาณการสูญเสียคาร์บอนจะเท่ากับการสูญเสียพื้นที่ป่าปีละ 378,000 เฮกตาร์ หากอนุมานว่าค่าประมาณการทำลายป่าในอดีตเป็นตัวแทนค่าพิสัยที่แท้จริง ค่าเฉลี่ยของการสูญเสียจะประมาณ 180,000 เฮกตาร์ต่อปี แสดงว่าดุลของการสูญเสียคาร์บอนจะเป็นส่วนที่มาจาก การเสื่อมโทรมของป่า ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ที่สรุปว่ามีการลดลงของปริมาณไม้ในป่าทุกชนิด การสูญเสียปริมาณคาร์บอนกักเก็บจากการทำลายป่าจะมีค่าประมาณ 16 ล้านตัน จึงมีปริมาณ 17 ล้านตันที่เกิดจากการเสื่อมโทรมของป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ประมาณ 15 ล้านเฮกตาร์ คิดเป็นการสูญเสียประมาณ 1.1 ตันต่อเฮกตาร์ ซึ่งยิ่งมากกว่าอัตราการดูดซับจากการเจริญเติบโตของต้นไม้และพืชพรรณ

ภาพทัศน์การปล่อยอ้างอิง

เป็นที่แน่ชัดจากการวิเคราะห์ข้างต้นแล้วว่าภาคป่าไม้เป็นส่วนสำคัญในการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และจะได้รับประโยชน์มหาศาลจากมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และดำเนินการให้มีการอนุรักษ์บนพื้นฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ความไม่เสถียรของข้อมูลและการขาดข้อมูลด้านพื้นที่ป่าและปริมาณไม้ในป่า หมายถึงว่าการพัฒนาการปล่อยอ้างอิงจะไม่มีทางเป็นไปได้เลยหากปราศจากการเร่งทำงานเพิ่มเพื่อหาข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่และการตรวจวัดซ้ำพื้นที่และแปลงตัวอย่าง กิจกรรมเหล่านี้จะต้องดำเนินการตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการเตรียมความพร้อม เพื่อที่ประเทศไทยจะได้มีความพร้อมสำหรับการสร้างเส้นฐานเครดิตพลัสภายในปี พ.ศ. 2558

ในการประเมินระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของประเทศ ข้อมูลและวิธีการต่างๆ จะถูกนำมาใช้ตามกรอบ 3 Tiers ที่เสนอแนะโดย IPCC ซึ่งจากข้อเสนอแนะที่ได้รับในการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มนั้น มีความเห็นว่าการกำหนดระดับการปล่อยอ้างอิงควรใช้ภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 TM ที่มีความละเอียด 30 เมตร เป็นข้อมูลอ้างอิง (ตารางที่ 3-2) ในขณะที่ภาพจากดาวเทียม THEOS จะถูกใช้เพื่อจำแนกพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่า ข้อมูลจากภาพถ่ายความละเอียดสูง เช่นภาพถ่ายทางอากาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมแผนที่ทหาร ที่มีคุณภาพข้อมูลสูง จะถูกใช้สำหรับข้อมูลระดับ Tier 2 และ Tier 3 การแปลภาพด้วยสายตาเป็นเทคนิคการจำแนกที่นำมาใช้เพื่อให้การคำนวณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในปีมีความแม่นยำมากขึ้น แผนกิจกรรมในการพัฒนา REL ระดับประเทศ จะใช้ความถูกต้องระดับ Tier 1 ควบคู่กับ Tier 2 ในช่วงเวลา 2 ปี แรกของการเตรียมความพร้อม โดยมีเป้าหมายถึงระดับ Tier 3 ภายในเวลา 6 ปี (ตารางที่ 3-2)

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม

ตามที่ได้อธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมไว้ในองค์ประกอบที่ 4 a ประเทศไทยได้จัดทำระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติไว้เป็นพื้นฐานในช่วงปี พ.ศ. 2543-2549 ด้วยการสนับสนุนขององค์การไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (ITTO) ผลจากการตรวจสอบในครั้งนี้ได้ข้อมูลทั้งด้านพื้นที่และด้านการเจริญเติบโตสะสมเป็นครั้งแรก การวัดซ้ำที่วางแผนว่าจะดำเนินการในปี พ.ศ. 2557-2558 จะทำให้สามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานปัจจุบันได้ ซึ่งจะให้ข้อมูลของแนวโน้มและการปล่อยก๊าซในปัจจุบันได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น ปัจจุบันระบบดังกล่าวมีข้อจำกัดเล็กน้อยสำหรับการประเมินคาร์บอนตามที่ได้อธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 4 แต่ข้อจำกัดเหล่านี้จะได้รับการแก้ไขปรับปรุงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ

ในองค์ประกอบที่ 4 b มีการทบทวนวิธีการที่มีอยู่สำหรับการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศด้านการพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ น้ำ และสังคม-เศรษฐกิจ และจะจัดทำพื้นฐานสำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วม นอกจากนี้ จะเชื่อมโยงการวิเคราะห์นี้เข้ากับองค์ประกอบที่ 2 a ซึ่งจะมีการทำงานเชิงวิเคราะห์ด้านสาเหตุต่างๆ ตามความเหมาะสม

การศึกษาเพิ่มเติม

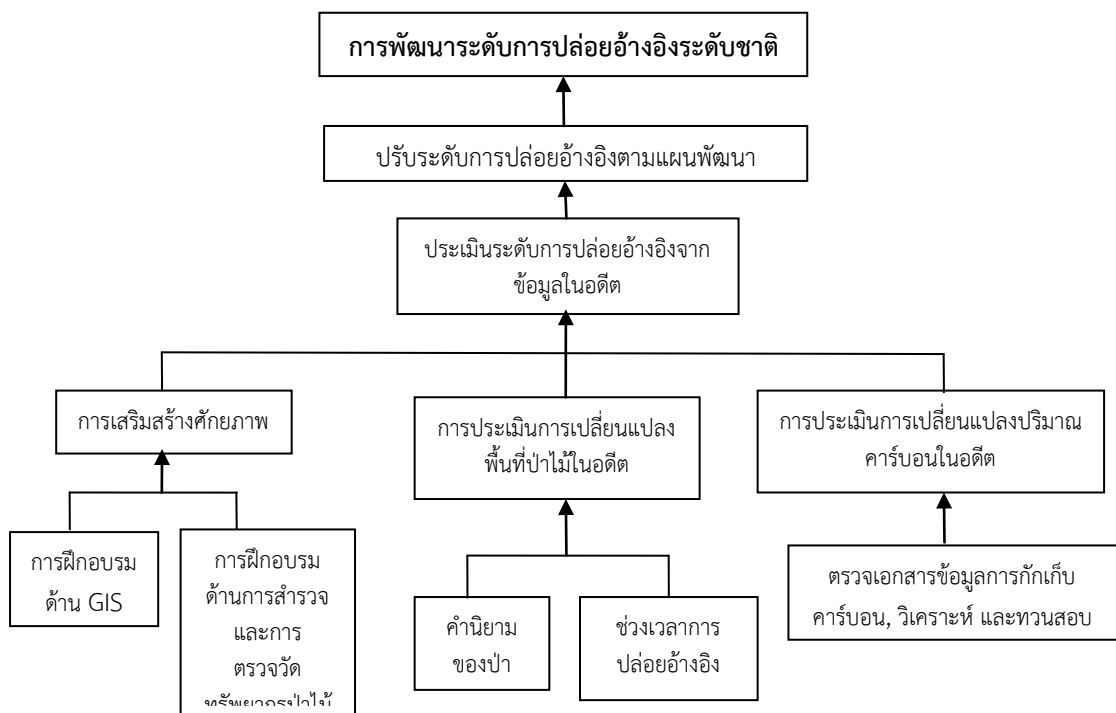
มีการอธิบายวิธีการสำหรับการเก็บข้อมูลเศรษฐกิจในปัจจุบันไว้ในองค์ประกอบที่ 4 b ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์โดยจะใช้ในการติดตามผลและปรับผลการศึกษาที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นให้ทันสมัยต่อไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาโมเดลต่างๆ ทำให้ได้ภาพทัศน์ที่แสดงเส้นทางการพัฒนาที่เป็นไปได้สำหรับภาคส่วนอื่นๆ ที่จะต้องมีการประเมินและใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจต่อไป

การพัฒนาการปล่อยก๊าซอ้างอิง

ระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงจะอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ไว้สำหรับระบบการตรวจติดตามสภาพป่าไม้แห่งชาติตามที่อธิบายไว้ในองค์ประกอบ 4a ด้วยการทำนายปริมาณการปล่อยก๊าซที่ได้จากการเปรียบเทียบกับระบบการสำรวจแบบ THAIFORM ที่ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2543 และ 2549 ที่อ้างอิงไว้ข้างต้น องค์ประกอบที่ 4 a อธิบายเรื่องการจัดการองค์การสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล การแบ่งปันข้อมูล และการจัดข้อมูล

โครงการลดการปล่อยก๊าซโดยอาศัยชุมชนปัจจุบันกำลังดำเนินการอย่างมีความก้าวหน้าตามที่อธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 2a ซึ่งได้มีการพัฒนาระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศจากข้อมูลการจัดการป่าไม้สำหรับป่าที่จัดการโดยชุมชนที่มีส่วนร่วม และในทำนองเดียวกัน โครงการนำร่องเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของการลดการปล่อยก๊าซที่เกี่ยวข้องกับทางเลือกยุทธศาสตร์หลักของกลไกเรดด์พลัสที่วินิจฉัยไว้ก็ต้องการระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงในระดับท้องถิ่นที่จะพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของแต่ละโครงการนำร่อง โดยจะมีการคำนึงถึงระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงระดับย่อยเหล่านี้เมื่อได้ระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงและความเป็นไปได้ระดับประเทศมาแล้ว ซึ่งการรื้อไหลภายในประเทศที่อาจจะเกิดขึ้นได้นั้นจะได้รับการตรวจสอบโดยการวินิจฉัยว่าสาเหตุของการปล่อยก๊าซจะเปลี่ยนแปลงที่ใด

แผนสำหรับกระบวนการพัฒนาระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงแสดงไว้ในภาพที่ 3-3 โดยกิจกรรมและงบประมาณแสดงไว้ในตารางที่ 3-3

ภาพที่ 3-3 กระบวนการพัฒนาระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงระดับชาติในระหว่างการเตรียมความพร้อม

ตารางที่ 3-2: วิธีการที่ใช้ในการพัฒนาเส้นฐานการปล่อยอ้างอิง

รายละเอียด	IPCC Tier 1	IPCC Tier 2	IPCC Tier 3
ข้อมูลจากภาพถ่ายระยะไกลที่ใช้ในการจำแนกที่ดินและพื้นที่ป่าในอดีต (ข้อมูลอ้างอิง)	Landsat – 5 TM (ความละเอียด 30 ม.)	- ภาพถ่ายทางอากาศ (กษ) Frame camera มาตราส่วน 1: 25,000 ปี 2545 - Landsat – 5 TM (ความละเอียด 30 ม)	- ภาพถ่ายทางอากาศ (กษ.) - Frame camera - มาตราส่วน 1: 25,000 ปี 2545
ข้อมูลจากภาพถ่ายระยะไกลที่มีแผนในการจำแนกการใช้ที่ดินและพื้นที่ป่าไม้	THEOS	THEOS	ภาพถ่ายทางอากาศ (กรมแผนที่ทหาร) - กล้องดิจิทัล - ระยะแปลงตัวอย่างในสนาม - 25 ซม. - ปี พ.ศ. 2554
เทคนิคการจำแนก	การจำแนกโดยเทคนิคอัตโนมัติ	การแปลภาพด้วยสายตา	การแปลภาพด้วยสายตา
ผลการจำแนก	พื้นที่ป่าและพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่า	- พื้นที่ป่าและพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่า - พื้นที่การใช้ที่ดินนอกเขตป่า	- ชั้นความหนาแน่นในแต่ละชนิดป่า - พื้นที่การใช้ที่ดินนอกเขตป่า
ปีอ้างอิงที่ใช้ในการคำนวณข้อมูลอ้างอิง	LS5: 2006	LS5: 2006 AP: 2002	กระทรวงเกษตรฯ: 2545 กรมแผนที่ทหาร: 2554
ข้อมูลคาร์บอนกักเก็บ		การตรวจวัดใหม่แบบ THAIFORM ให้ AGB	สมการอัลโลเมตริกและการศึกษา BGB
การประเมินระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงระดับย่อย		นำร่องภายใน 4 ปี	นำร่องภายใน 6 ปี
ระยะเวลาในการพัฒนา REL	2 ปี	ประมาณ 4 ปี	ประมาณ 6 ปี

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

1) *วิธีสแตป-ไวส์ ที่ชัดเจน*

- ระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงหรือระดับอ้างอิงด้านป่าไม้ระดับชาติหรือระดับย่อยที่นำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของ R-Package ที่ใช้วิธีการที่จัดทำเป็นเอกสารไว้อย่างชัดเจนโดยอาศัยแนวทางสแตป-ไวส์ มีความเหมาะสม ใช่หรือไม่?
- มีการจัดหาแผนสำหรับขั้นตอนและข้อมูลที่ต้องการให้หรือไม่ และมีการสาธิตถึงความสัมพันธ์ระหว่างระดับอ้างอิงระดับชาติกับระดับย่อยหรือไม่ ถ้าเกี่ยวข้อง/ถ้าเหมาะสม?

2) *ข้อมูลในอดีต และการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ของประเทศ*

- การจัดทำระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง/ระดับอ้างอิง คำนึงถึงข้อมูลในอดีตอย่างไร และถ้ามีการปรับให้เข้ากับสถานการณ์ของประเทศ อะไรคือเหตุผลและข้อมูลสนับสนุนที่แสดงให้เห็นว่าการปรับค่าที่เสนอไว้นั้นน่าเชื่อถือและชี้แจงได้?
- มีการจัดหาข้อมูลและเอกสารที่เหมาะสมให้แบบโปร่งใสเพื่อทำการแก้ไขได้หรือไม่ หรือมีการสลับกันตรวจสอบระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง/ระดับอ้างอิง ได้อย่างอิสระหรือไม่?

3) *ความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะและแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ*

- ข้อมูลสารสนเทศที่โปร่งใส สมบูรณ์ และถูกต้อง มีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและคำแนะนำและแนวทางล่าสุดของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่จัดไว้ให้ซึ่งอนุญาตให้ทำการประเมินทางวิชาการในเรื่องของชุดข้อมูล แนวทาง วิธีการ แบบจำลอง ถ้าใช้ได้ และข้อสันนิษฐานที่ใช้ในการจัดทำระดับอ้างอิง หรือไม่?

ตารางที่ 3-3: กิจกรรมและงบประมาณในกระบวนการพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิง

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่	11	11	0	0	22
คณะทำงานวิชาการด้านระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง และการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ	22	22	22	0	66
พัฒนาแบบจำลองสำหรับประเมินการปล่อยภายใต้ภาพทัศน์ต่างๆ	11	11	11	0	33
รวม	44	44	33	0	121
รัฐบาล	4	4	3	0	11
FCPF	40	40	30	0	110

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่	50	40	0	0	90
จัดหาภาพถ่ายดาวเทียม	100	40	0	0	140
การปรับแก้แปลงตัวอย่างพืชพรรณ	30	0	0	0	30
ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาข้อมูล GIS ระดับชาติ	85	0	0	0	85
พัฒนาแบบจำลองสำหรับการประเมินการปล่อยภายใต้สถานการณ์ต่างๆ	45	45	0	0	90
บูรณาการระดับการปล่อยอ้างอิงจากระดับประเทศและระดับต่ำกว่าประเทศ	180	180	180	0	540
เตรียมพื้นที่นำร่องสำหรับระดับการปล่อยอ้างอิง	90	90	0	0	180
รวม	580	395	180	0	1,155

องค์ประกอบที่ 4: การออกแบบระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ และข้อมูลข่าวสารการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

4a. ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ

มาตรฐาน 4a เนื้อหาขององค์ประกอบนี้จะต้องระบุให้ครอบคลุม เรื่อง:
ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ

ข้อเสนอโครงการและแผนงานสำหรับการออกแบบในระยะเริ่มต้น เป็นลำดับขั้น ของระบบการตรวจติดตามแบบบูรณาการของการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบของการเปลี่ยนแปลงการทำลายป่าไม้ และ/หรือ การเสื่อมโทรมของป่า และกิจกรรมการเพิ่มพูนป่า การออกแบบระบบต้องประกอบด้วยความคิดริเริ่มแรกต่อการเพิ่มศักยภาพของประเทศ (ไม่ว่าจะเป็นระบบการบูรณาการหรือกิจกรรมการประสานงาน) ในการตรวจติดตามการลดการปล่อย การเพิ่มพูนคาร์บอนกักเก็บ และการประเมินผลกระทบของยุทธศาสตร์เรดด์พลัสในภาคป่าไม้

ข้อเสนอโครงการจะต้องอธิบายถึงข้อมูลหลักที่ต้องการ ความต้องการด้านศักยภาพ ความโปร่งใสของระบบการตรวจติดตาม และข้อมูลที่ต้องจัดการ ความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้ และวิธีการที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตรวจติดตามสำหรับชุมชนชนเผ่า และผู้ตั้งฟิงป่า และแนวทางในการนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการดำเนินงาน และเสนอแนวคิดที่จะทำให้ระบบการตรวจติดตามสมบูรณ์ เต็มศักยภาพ

(FCPF และ UN-REDD ตระหนักถึงข้อตกลงในระดับนานาชาติที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบนี้ ดังนั้น จึงควรนำเสนอเป็นช่วงระยะและระบุกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระยะเริ่มแรก)

คำนำ

องค์ประกอบนี้จะมีการพัฒนาข้อเสนอเพื่อออกแบบระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ระดับชาติสำหรับประเทศไทย ซึ่งจะเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของระบบการตรวจติดตามระดับชาติของกลไกเรดด์พลัส มีวัตถุประสงค์เพื่อการสำรวจทรัพยากรป่าไม้และการตรวจติดตามการปลดปล่อย (emission) และการเคลื่อนย้าย (removals) ก๊าซเรือนกระจกอันเนื่องมาจากการหลีกเลี่ยงการทำลายป่าไม้และการเสื่อมโทรมของป่าไม้ การรักษาปริมาณคาร์บอนของป่าไม้ ตลอดจนการอนุรักษ์และการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ระดับชาติจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าของปริมาณการปลดปล่อยและการลดลงของก๊าซเรือนกระจกจากป่าซึ่งสามารถนำไปเปรียบเทียบกับ “ระดับการปล่อยอ้างอิง” (REL)

เกณฑ์การออกแบบและกระบวนการ

การออกแบบระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ระดับประเทศอยู่บนพื้นฐานของเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1) การใช้ภาพถ่ายทางอากาศ (หรือภาพถ่ายดาวเทียม) ในทำแผนที่ป่าไม้ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และแปลงตัวอย่างถาวรในการคำนวณปริมาณคาร์บอนกักเก็บ และการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอน
- 2) เป้าหมายของความแม่นยำจะอยู่ในระดับผสมระหว่าง Tier 2 และ Tier 3 ของ IPCC
- 3) การใช้ข้อมูลที่มีอยู่และข้อมูลจากการศึกษาด้านนิเวศวิทยาจากแหล่งต่างๆ
- 4) จัดทำข้อแสดงความแม่นยำในส่วนข้อมูลที่น่าเสนอ เช่น ค่าปริมาณคาร์บอนกักเก็บ

- 5) จัดทำรายงานการตรวจติดตามที่ง่ายต่อการใช้และการแปลผล
- 6) สร้างกลไกและสิ่งจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลภายในประเทศ

กระบวนการที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาสำหรับการกำหนดระดับการปล่อยอ้างอิง (องค์ประกอบที่ 3) จะถูกนำไปใช้ในการทำแผนที่การเปลี่ยนแปลงป่าไม้/การใช้ที่ดินในแต่ละช่วงเวลา จะมีการแต่งตั้ง “คณะทำงานด้านวิชาการในการพัฒนาระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ ” ภายใต้ “คณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสแห่งชาติ ” (รายละเอียดเพิ่มเติมในองค์ประกอบที่ 2c) คณะทำงานด้านวิชาการจะเป็นแกนในการออกแบบและการดำเนินการด้านการประเมินคาร์บอนกักเก็บ โดยดำเนินงานร่วมกับมหาวิทยาลัย เพื่อทำการวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะกรรมการของกลุ่มจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความเป็นอิสระ และมีอำนาจหน้าที่พอเพียงแก่การดำเนินงาน

วิธีการตรวจติดตามในปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงประเภทป่าไม้และการใช้ที่ดิน

หน่วยงานหลายแห่งมีวิธีการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้และการใช้ที่ดิน เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) และกรมแผนที่ทหาร อย่างไรก็ตามหน่วยงานเหล่านี้ใช้เทคนิคการประเมินพื้นที่ป่าไม้ ระบบการจำแนก และภาพถ่ายที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ใช้การแปลภาพ Landsat-5 ทั้งโดยระบบอัตโนมัติและด้วยสายตา ในขณะที่กรมแผนที่ทหารใช้การแปลภาพถ่ายทางอากาศที่ถ่ายทำด้วยกล้องทำแผนที่ดิจิทัล ซึ่งทำให้มีความแตกต่างกันอยู่บ้างในการวิเคราะห์การทำลายป่าเพื่อจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส สาเหตุของความไม่สอดคล้องในปีต่างๆ ได้แก่ ความแตกต่างของประเภทภาพถ่ายทางอากาศ ความละเอียดของภาพ และวิธีการในการคำนวณพื้นที่ป่าไม้ โดยจะมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเรื่องความไม่สอดคล้องของระดับการทำลายป่าในอดีตในระยะเวลาการเตรียมความพร้อม (ดูองค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ ตารางที่ 3-3 รายการ “การตรวจพิจารณาและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่”)

ปริมาณคาร์บอนกักเก็บ

ในประเทศไทยยังไม่มี การประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บสำหรับกิจกรรมเรดด์พลัส ถึงแม้จะมี ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาตร/ชีวมวลซึ่งสามารถแปลงไปเป็นค่าคาร์บอน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลปริมาตร/ชีวมวล เหล่านี้มีข้อจำกัดต่างๆ คือ

- 1) ข้อมูลที่มีอยู่นั้นไม่สมบูรณ์และไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- 2) ข้อมูลมีมากมายหลายประเภทรวมทั้งข้อมูลจากการวิจัยด้านนิเวศวิทยาและข้อมูลจากการสำรวจป่าไม้ ข้อมูลด้านนิเวศวิทยาจะเน้นตัวแปรทางนิเวศวิทยา เช่น โครงสร้างของป่า มวลชีวภาพ ดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งขนาดของแปลงตัวอย่างค่อนข้างเล็ก ข้อมูลจากการสำรวจจะเน้นเฉพาะไม้ยืนต้นและปริมาตรของหมู่ไม้ ความละเอียดของข้อมูลค่อนข้างต่ำ แต่มีจำนวนแปลงตัวอย่างค่อนข้างมาก
- 3) มีความหลากหลายของแหล่งข้อมูล เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แต่ละหน่วยงานต่างมีวัตถุประสงค์ วิธีการ มาตรฐาน และขนาดของตัวอย่าง เป็นของตนเอง (ตารางที่ 4-1) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รับผิดชอบป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ) กรมป่าไม้รับผิดชอบป่าสงวนแห่งชาติ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รับผิดชอบป่าชายเลนและป่าชายฝั่งอื่นๆ นอกพื้นที่อนุรักษ์
- 4) ขาดข้อมูลของทรัพยากรป่าไม้บางประเภท เช่น ต้นไม้นอกเขตป่าไม้
- 5) ขาดข้อมูลแผนที่พื้นที่ที่มีรายละเอียดเพียงพอที่จะแปลงข้อมูลด้านนิเวศวิทยาไปสู่ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ
- 6) ขาดเครื่องมือที่มีความแม่นยำในการประเมินปริมาณคาร์บอนในไม้ยืนต้นในป่าธรรมชาติ การพัฒนาเครื่องมือเหล่านี้มีความจำเป็นต้องสุ่มตัวอย่างตัดต้นไม้จำนวนหนึ่ง ซึ่งขัดกับข้อกำหนดในปัจจุบัน
- 7) ไม่มีกลไกในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร เครือข่าย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือมีอย่างไม่เป็นทางการ

ตารางที่ 4-1: เครื่องข่ายแปลงตัวอย่างถาวรและแปลงตัวอย่างชั่วคราวของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทย

หน่วยงาน	ประเภทของแปลงตัวอย่าง	การครอบคลุม	ข้อมูลที่รวบรวม	หมายเหตุ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช	THAIFORM (ระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย): การสำรวจแปลงตัวอย่างถาวร	ระดับประเทศ: พื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าไม้ (20 x 20 กม. กริด) วัตถุประสงค์: การตรวจติดตามที่ดินและพืชพันธุ์ และการสำรวจป่าไม้ระดับประเทศ	ต้นไม้ ลูกไม้ กล้าไม้ ดิน ประเภทการใช้ที่ดิน การรบกวนถิ่นที่ตั้ง ถิ่นที่อาศัยของสัตว์ป่า	มีศักยภาพสำหรับระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศเหมาะสำหรับการตรวจสอบภาคสนามของข้อมูลจากภาพสัมผัสระยะไกล
	การสำรวจจากแปลงตัวอย่างถาวร	พื้นที่ป่าไม้ (พื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ): 10 x 10 กม. กริด วัตถุประสงค์: การสำรวจป่าไม้ระดับประเทศ	ต้นไม้ ลูกไม้ กล้าไม้ ประเภทการใช้ที่ดิน การรบกวนถิ่นที่ตั้ง	มีศักยภาพสำหรับการระบบตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ เหมาะสำหรับการตรวจสอบภาคสนามของข้อมูลจากภาพสัมผัสระยะไกล
	การสำรวจจากแปลงตัวอย่างถาวร	ป่าอนุรักษ์: 5 x 5 กม. กริด วัตถุประสงค์: การสำรวจและการตรวจติดตามป่าอนุรักษ์	ต้นไม้ ลูกไม้ กล้าไม้ ประเภทการใช้ที่ดิน การรบกวนถิ่นที่ตั้ง	มีศักยภาพใช้เป็นระบบตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ แต่จำกัดเฉพาะพื้นที่อนุรักษ์เหมาะสำหรับการตรวจสอบภาคสนามของข้อมูลจากภาพสัมผัสระยะไกล
กรมป่าไม้	การสำรวจจากแปลงตัวอย่างชั่วคราว การวิจัยในแปลงตัวอย่างถาวรในพื้นที่ป่าชุมชนที่เลือก และดำเนินการโดยบุคลากรของรัฐเป็นส่วนใหญ่	การสำรวจป่าชุมชนและการวิจัย	คาร์บอนในต้นไม้	เหมาะสำหรับการตรวจสอบภาคสนามของข้อมูลจากภาพสัมผัสระยะไกล
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	การวิจัยแปลงตัวอย่างถาวร	การวิจัยป่าชายเลน	พลวัตของชนิดพันธุ์และโครงสร้างของป่า	เหมาะสำหรับการตรวจสอบภาคสนามของข้อมูลจากภาพสัมผัสระยะไกล

THAIFORM ที่ดำเนินการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุดสำหรับการตามตรวจสอบปริมาณคาร์บอนกักเก็บของเรดด์พลัสระดับประเทศ THAIFORM เหมาะสมและมีประสิทธิภาพด้านค่าใช้จ่ายที่สุดในการที่จะนำไปใช้สำหรับเรดด์พลัส

ระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย (THAIFORM)

ด้วยการสนับสนุนจากองค์การไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (ITTO) ประเทศไทยได้จัดทำระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้ระดับประเทศในปี พ.ศ. 2543-2549 ระบบนี้ประกอบด้วยการสุ่มตัวอย่างภาคพื้นดินเพื่อประเมินค่าสถิติทรัพยากรป่าไม้เหนือพื้นดิน ได้แก่ ต้นไม้ กิ่งไม้ ไม้หนุม ไม้ หวาย และเศษซากไม้ขนาดใหญ่ ตลอดจนขั้นการใช้ประโยชน์ที่ดิน การบุกรุกพื้นที่ และคุณลักษณะของดิน โดยมีความมุ่งหมายที่จะนำเสนอข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ตามขั้นการใช้ที่ดินและลักษณะอื่นๆ ที่มีนัยทางสถิติในระดับประเทศ การวางแผนตัวอย่างภาคพื้นดินจะใช้การวางแผนตัวอย่างเป็นระบบเป็นจุดของกริด 200 ม. ครอบคลุมพื้นที่ดินทั่วประเทศ ไม่ว่าจะตกลงบนพื้นที่ที่มีพืชพรรณหรือไม่ และรวมทั้งพื้นที่แหล่งน้ำด้วย กลุ่มของแปลงตัวอย่างประกอบด้วยแปลงตัวอย่างถาวร 1 แปลง และแปลงตัวอย่างชั่วคราว 4 แปลงที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับทุกๆ จุดตัด 1,129 กริด ซึ่งปรากฏว่ามีแปลงตัวอย่างถาวร 432 แปลงในพื้นที่ป่าไม้และ 697 แปลงในพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าไม้ แปลงตัวอย่างถาวรมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจติดตาม และแปลงตัวอย่างชั่วคราวเพื่อการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ แปลงตัวอย่างถาวรมีหมุดโลหะบนพื้นดิน ณ จุดศูนย์กลางของแปลงและมีการทำเครื่องหมายและบันทึกลักษณะของต้นไม้อ้างอิงภายในและนอกแปลงตัวอย่าง แปลงตัวอย่างถาวรถูกตรวจวัดและบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดประกอบด้วยความหนาแน่นของกิ่งไม้และลูกไม้ ขนาด (มิติ) ของต้นไม้ ความยาวของไม้และหวาย ไม้เลื้อย ซากไม้ ชั้นของป่าไม้ ชั้นของการใช้ที่ดิน การรบกวนถิ่นที่ตั้ง (ป่าไม้) และดิน

กริดแปลงตัวอย่างจะเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ป่าไม้ (10 x 10 กม. ประมาณ 1,600 แปลง) และพื้นที่อนุรักษ์ (5 x 5 กม.) โดยมีแผนที่จะเพิ่มจำนวนแปลงตัวอย่าง (5 x 5 กม.) ในพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดในอนาคต (จำนวนแปลงตัวอย่างประมาณ 7,000 แปลง) เพื่อให้สามารถมีการรายงานได้ในระดับจังหวัด ค่าใช้จ่ายในการวัดข้อมูลซ้ำในแปลงถาวร (5 x 5 กม. กริด) ประมาณ 150 ล้านบาท จำนวนแปลงสำรวจจะมีการเพิ่มขึ้นเป็น 2.5 x 2.5 กริด ในพื้นที่อนุรักษ์ โดยเน้นพื้นที่ที่มีความเสี่ยง (hot spot) ข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มแปลงตัวอย่างจะถูกประมวลเป็นข้อมูลสถิติของแปลงและวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าทั้งหมดของประเทศและค่าตามชั้นต่างๆ เช่น ชนิดของป่าไม้ ประเภทของการใช้ที่ดิน เขตลุ่มน้ำ กลุ่มป่า และภูมิภาค ตารางที่ 4-2 แสดงตัวอย่างข้อมูลตามชนิดของป่าไม้ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2550) ข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ 17.15 ล้านเฮกแตร์ที่รายงานในองค์ประกอบที่ 3 โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียมมีค่าต่ำกว่าข้อมูลในภาคสนาม แต่อยู่ในพิสัยที่ยอมรับได้ เนื่องจากการสำรวจภาคสนามมีจำนวนแปลงตัวอย่างที่ครอบคลุมพื้นที่ป่าไม้มากกว่า ภาพถ่ายดาวเทียม รายงานการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ พ.ศ. 2549-2550 อยู่ในระหว่างการดำเนินการ

ข้อมูลในตารางที่ 4-2 เป็นข้อมูลจากภาคสนามซึ่งรวมพื้นที่สวนป่าและพื้นที่ที่อาจไม่ได้จำแนกเป็นป่าไม้ในภาพถ่ายดาวเทียม จึงมีความแตกต่างจากข้อมูลที่รายงานในองค์ประกอบที่ 3 ในลักษณะเดียวกัน จะมีการจัดทำรายงานมาตรฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของลักษณะต่างๆ ในทุก 5 ปี แปลงตัวอย่างถาวรในพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 80% ได้รับการตรวจวัดซ้ำแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการตรวจวัดซ้ำแปลงตัวอย่างนอกพื้นที่ป่าไม้ ค่าใช้จ่ายในการตรวจวัดซ้ำจะอยู่ประมาณแปลงละ 24,000 บาท (800 เหรียญสหรัฐ) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการตรวจวัดโดยตรง 15,000 บาท (500 เหรียญสหรัฐ) และค่าจ้าง 9,000 บาท (300 เหรียญสหรัฐ) การตรวจวัดแปลงตัวอย่างในสนามดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในพื้นที่ที่ผ่านการประกันคุณภาพและฝึกอบรมโดยเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง ปัจจุบันยังไม่มีรายงานการตรวจติดตามดังกล่าว

ตารางที่ 4-2: พื้นที่ป่าไม้ จำนวนแปลงตัวอย่างถาวร ปริมาตรของต้นไม้ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ ตามชนิดป่าจาก THAIFORM 20 x 20 กม. กริด

ชนิดป่า	พื้นที่ (เฮกแตร์)	จำนวนแปลง ตัวอย่าง	ปริมาตร (ลบ.ม./เฮกแตร์)	ดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพ
ป่าดิบชื้น	7,408,127	33	217.7	2.827
ป่าดิบเขา	3,363,199	24	144.5	2.427
ป่าดิบแล้ง	2,136,086	47	123.8	2.417
ป่าเบญจพรรณ	1,499,805	163	88.2	2.210
ป่าเต็งรัง	1,318,010	74	83.8	1.991
ป่าสนเขา	1,090,767	3	71.6	1.952
สวนสัก	636,281	11	61.7	0.435
สวนสนเขา	590,832	2	39.8	1.178
ป่าไผ่	499,935	10	38.7*	1.737
ป่าชายเลน	454,486	6	35.6	1.078
ป่าเสื่อมโทรม	272,692	29	29.0	1.307
ป่าทุติยภูมิ (ป่าชั้นสอง)	136,346	13	23.6	1.365
สวนป่ายูคาลิปตัส	90,897	14	19.9	0.435
ป่าพรุน้ำจืด	90,897	1	9.1	0.000
ทุ่งหญ้า	45,449	2	6.2	1.102
รวม	19,633,808	432		

*ตัวเลขแสดงปริมาตรของต้นไม้ในป่าชนิดนี้ ป่าชนิดนี้โดยปกติจะรวมอยู่ในป่าเบญจพรรณ แหล่งที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2550)

อย่างไรก็ตาม THAIFORM มีข้อจำกัดด้วยปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ยังไม่มีการดำเนินการกับแปลงตัวอย่างในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้เนื่องมาจากปัญหาความมั่นคงในพื้นที่
- 2) สมการปริมาตรต้นไม้ที่มีอยู่อันจะนำไปสู่การคำนวณปริมาณคาร์บอนกักเก็บอาจจะยังไม่มี ความแม่นยำเพียงพอในการนำไปใช้ในระดับประเทศ สมการปริมาตรที่มีอยู่มากเป็นสมการปริมาตร ท้องถิ่น (มีเฉพาะขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นเป็นตัวแปรอิสระ) ที่พัฒนาขึ้นมาโดยกรมป่าไม้ โดยการวัดขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางส่วนบนของต้นไม้ยืนต้นด้วย Spiegel Relascope ซึ่งต่อมามีการเหล่านีก็ได้รับการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลต้นไม้ตัวอย่างจำนวนน้อยและจากพื้นที่เดียวคือป่า สาสิตแม่จาง จังหวัดลำปาง
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลไม่สมบูรณ์และถูกจำกัดอยู่เฉพาะตัวแปรของต้นไม้ คือ ปริมาตร
- 4) ความไม่แน่นอนในการเข้าถึงข้อมูลและศักยภาพในการจัดการฐานข้อมูลระดับประเทศที่มีอยู่

มีการใช้สมการอะโลเมตรีและสหสัมพันธ์อื่นๆ ที่มีอยู่ในการคำนวณมวลชีวภาพเหนือพื้นดินของ ต้นไม้ตามชนิดป่าและชนิดไม้ที่ค่อนข้างจำกัดตัวอย่างของสมการอะโลเมตรีเหล่านี้คือ สมการสำหรับป่าดิบแล้ง (Tsutsumi et al., 1983) ป่าเต็งรัง (Ogawa et al., 1965) ป่าไม่ผลัดใบ (Ogawa et al., 1965) ป่าชายเลน

(Tamai *et al.*, 1986 และ Komiyama *et al.*, 2005) สัมประสิทธิ์ความหนาแน่นของไม้ที่มีอยู่สำหรับไม้หลายชนิดถูกใช้ในการแปลงค่าปริมาตรเป็นมวลชีวภาพซึ่งมวลชีวภาพของต้นไม้จะถูกแปลงไปเป็นคาร์บอน โดยการคูณค่ามวลชีวภาพด้วย 0.47 หรือ 0.50 ณ ปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีสัมประสิทธิ์มวลชีวภาพ (Biomass Expansion Factor) ที่ใช้ในการคำนวณมวลชีวภาพของกิ่งและใบจากมวลชีวภาพของลำต้น และสัดส่วนของลำต้น/ราก ที่ใช้คำนวณมวลชีวภาพของรากจากมวลชีวภาพเหนือพื้นดิน ค่าสัดส่วนของลำต้น/รากประมาณ 20-25% เป็นค่าอนุमानที่ใช้กันโดยทั่วไป

ค่าปริมาณคาร์บอนในดินมีอยู่เฉพาะพื้นที่วิจัยในจำนวนจำกัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนป่า ตัวอย่างดินจะถูกเก็บจากแปลงย่อยของแปลงตัวอย่างถาวรของระบบ THAIFORM เพื่อการวิเคราะห์คาร์บอน แต่ยังไม่มีการวิเคราะห์คาร์บอนในห้องปฏิบัติการ ในช่วงการเตรียมความพร้อมของโครงการฯ จะมีการจัดเก็บตัวอย่างดิน พร้อมกับการตรวจติดตามปริมาณคาร์บอนบนพื้นดินในแปลงตัวอย่างเดียวกัน

ระบบข้อมูลสารสนเทศป่าไม้ระดับประเทศ (NFIS)

ประเทศไทยยังไม่มีระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ หลายหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างมีระบบฐานข้อมูลของตนเอง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมียุทธศาสตร์การปรับปรุงฐานข้อมูลป่าไม้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบูรณาการข้อมูลจาก 3 กรมที่เกี่ยวข้องในการสร้างฐานข้อมูลเพื่อใช้ในหน่วยงานภาครัฐและชุมชนท้องถิ่น แต่หน่วยงานจะต้องมีการสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาฐานข้อมูลของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของกระทรวงฯ ภายใต้กรอบการดำเนินการเดียวกันเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีความชัดเจนว่าการดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

ITTO (2006) ได้เสนอแนะให้มีการทบทวนระบบสถิติการป่าไม้ทั้งหมด ซึ่งรวมถึงการจำแนกข้อมูลที่ชัดเจนและช่องว่างที่ยังมีอยู่ ซึ่งโครงการดังกล่าวอยู่ในระหว่างการดำเนินการ โดยการสนับสนุนของ ITTO เพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ ITTO Pre-Project PPD 139/07 Rev. 1(M) เป็นโครงการศึกษาความเป็นไปได้ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สถานการณ์ของระบบข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่
2. การสำรวจความต้องการข้อมูลข่าวสาร (ผู้ใช้และการใช้ NFIS การวางแผน การตรวจติดตาม และการประเมินผล การรายงาน ในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับสถาบัน) ช่องว่างของข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
3. พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับ NFIS

แผนปฏิบัติการ NFIS จะถูกนำเสนอขอการสนับสนุนจาก ITTO เพื่อดำเนินงานตามแผนต่อไป ซึ่งโครงการ Pre-project นี้ยังคงดำเนินการอยู่และคาดว่าจะสิ้นสุดในเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 ระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศของเรดด์พลัสสามารถเชื่อมโยงกับระบบของโครงการ ITTO ได้ แทนที่จะพัฒนาระบบใหม่ขึ้นมาทั้งหมด

ระบบการตรวจติดตามของกลไกเรดด์พลัสที่เสนอไว้

ระบบการตรวจติดตามของกลไกเรดด์พลัสจะประกอบด้วยสององค์ประกอบที่บูรณาการเข้าด้วยกัน องค์ประกอบหนึ่งเรื่องป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้และคุณภาพป่าไม้ที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และอีกองค์ประกอบหนึ่งเป็นเรื่องของผลประโยชน์ร่วมอื่นๆ โดยได้อธิบายรายละเอียดขององค์ประกอบหลังไว้ในองค์ประกอบที่ 4b และการเชื่อมโยงระหว่างสองระบบได้แสดงไว้ในภาพที่ 4 a-1 และ

จะรวมถึงการพัฒนาาระบบข่าวสารการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (SIS) ระดับประเทศ ที่สอดคล้องกับข้อตกลงแคนคูนที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของการตรวจติดตาม

ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ

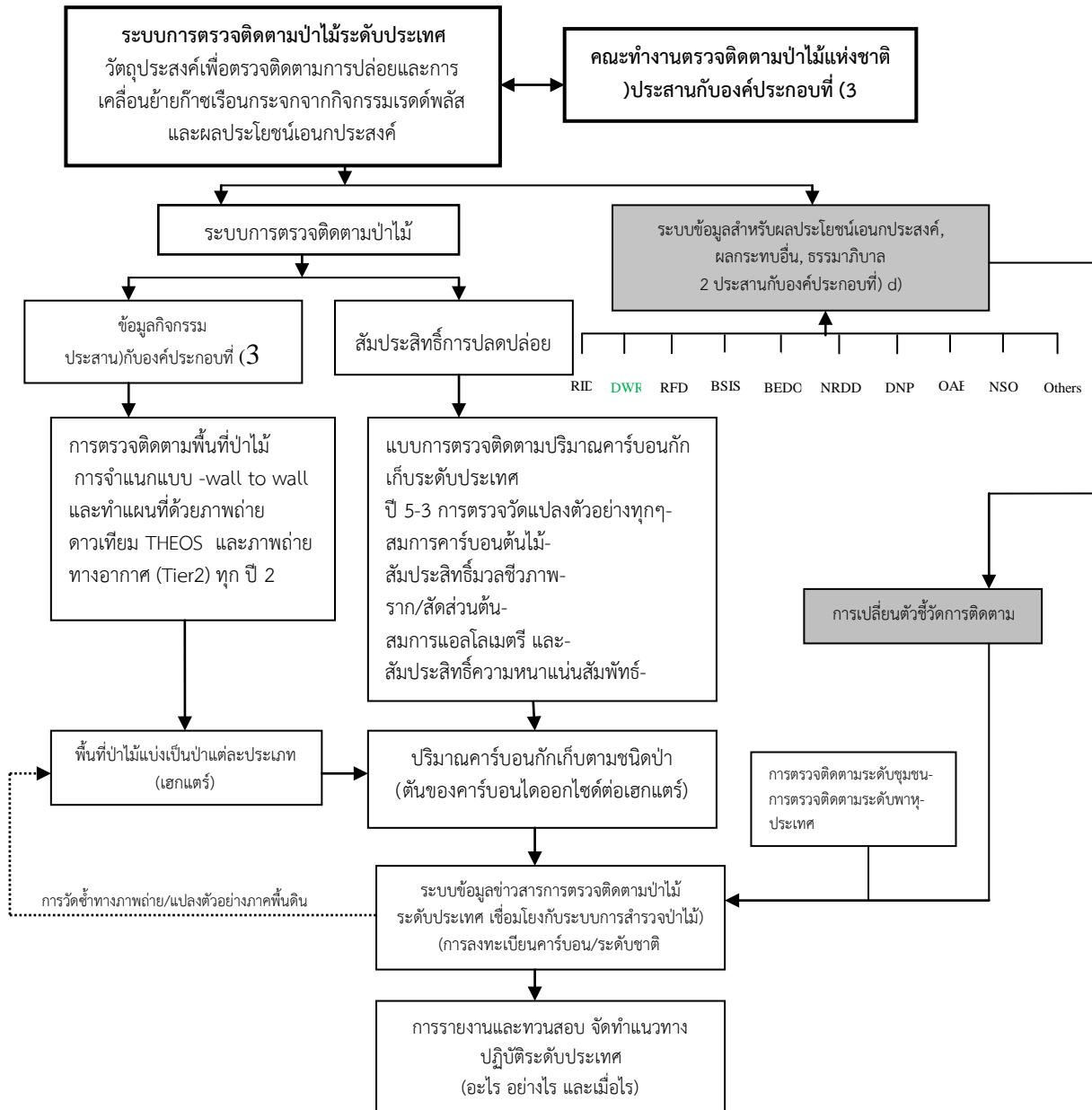
การตรวจติดตามสัมประสิทธิ์การปลดปล่อยและข้อมูลกิจกรรม (Activity Data)

ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศประกอบด้วยการทำงานและการทำแผนที่จากภาพถ่ายดาวเทียมในการกำหนดข้อมูลกิจกรรม - ตำแหน่งและพื้นที่ตามชนิดป่าและประเภทการใช้ที่ดิน ตลอดจนการวางแผนตัวอย่างภาคพื้นดินเพื่อประเมินปัจจัยการปล่อยก๊าซ - ปริมาณคาร์บอนกักเก็บตามชนิดป่าและประเภทการใช้ที่ดินเช่นกัน (ภาพที่ 4-1 และ ตารางที่ 4-3) การทำแผนที่จะให้คำตอบเกี่ยวกับ “ตำแหน่งของคาร์บอนกักเก็บ” และมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ไปตามระยะเวลาอย่างไร ในขณะที่ข้อมูลจากการตรวจวัดแปลงตัวอย่างภาคพื้นดินจะให้คำตอบเกี่ยวกับ “ปริมาณของคาร์บอนกักเก็บ” และมีการเปลี่ยนแปลงปริมาณไปตามระยะเวลาอย่างไร คณะทำงานด้านวิชาการในการพัฒนาระบบตรวจติดตามป่าไม้จะพิจารณาแบบการตรวจติดตาม มาตรฐานคำจำกัดความของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจวัดของ THAIFORM ก่อนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

ตารางที่ 4-3: แบบของระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ

องค์ประกอบการตรวจติดตาม	วิธีการ
ข้อมูลกิจกรรม (การเปลี่ยนแปลง พื้นที่ป่าไม้และการใช้ที่ดินตามประเภทของป่าไม้และการใช้ที่ดิน และตัวขับเคลื่อนคาร์บอนหลัก) อ้างอิงในองค์ประกอบที่ 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในระยะสั้น ดำเนินการจำแนกและทำแผนที่โดยใช้ข้อมูลการสำรวจระยะไกลคือภาพถ่ายดาวเทียม THEOS (Tier 2) และในระยะกลางใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหารโดยใช้กล้องทำแผนที่ดิจิทัล (DMC) Tier 3 รายละเอียดเพิ่มเติมในองค์ประกอบที่ 3 2. การจำแนกชั้นแรกเป็นการจำแนกพื้นที่ตามชั้นการใช้ที่ดินการจำแนกชั้นที่สองเป็นการจำแนกพื้นที่ป่าตามชั้นความหนาแน่นของเรือนยอด (Tiers 1-3) 3. ในระยะสั้นมีการดำเนินการจำแนกและทำแผนที่ทุกๆ 2-3 ปี และอาจพิจารณาดำเนินการในช่วงเวลาที่ยาวกว่า
สัมประสิทธิ์การปลดปล่อย(การเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บตามประเภทป่าไม้และการใช้ที่ดิน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสุ่มตัวอย่างภาคพื้นดิน โดยการสำรวจป่าไม้อย่างต่อเนื่อง (3) การใช้ THAIFORM และกริดพื้นที่ป่า (forest area grids) ของแปลงตัวอย่างถาวรสำหรับการตรวจวัดซ้ำเพื่อการคำนวณการเปลี่ยนแปลงคาร์บอนของป่าไม้ ๒๐ x 20 กม. กริด ในพื้นที่นอกเขตป่าไม้ และ 10 x 10 กม. กริด ในพื้นที่ป่าไม้ 2. ข้อมูลที่รวบรวมประกอบด้วย ข้อมูลต้นไม้ ไม้รุ่น กล้าไม้ ไม้ หวาย ความหนาแน่นการปกคลุมเรือนยอด ชั้นการใช้ที่ดิน การรบกวนถิ่นที่ตั้ง ดิน 3. ตรวจวัดแปลงตัวอย่างทุกๆ 5 ปี ช่วงเวลาที่น้อยกว่า 3 ปีอาจสั้นเกินไปที่จะแสดงความเปลี่ยนแปลงที่แท้จริงและเป็นการสิ้นเปลืองอีกด้วย ช่วงเวลาที่เยี่ยม ก็อาจยาวเกินไปในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงและอาจมีปัญหาในการการค้นหาคำแหน่งของแปลงตัวอย่าง ลักษณะบางประการ เช่น ดิน อาจมีการตรวจวัดซ้ำในช่วงเวลาที่ยาวกว่าได้ 10 ปี 4. การประเมินคาร์บอนโดยวิธีอ้อมจำเป็นต้องแปลงค่าตัวแปรที่ได้จากการตรวจวัดไปเป็นมวลชีวภาพโดยใช้สมการและตัวคูณร่วมแปลงค่ามวลชีวภาพ และตัวคูณร่วมเพื่อประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ(Tier 2) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนามสมการคาร์บอนต้นไม้และความสัมพันธ์อื่นๆสำหรับป่าชนิดพลัสประเทศ (Tier 3)

การจำแนกและการทำแผนที่ที่สามารถดำเนินการได้โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม THEOS ซึ่งมีความละเอียด 15 เมตร (4 multi-spectral) และ 2 เมตร (panchromatic) การจำแนกทำได้โดยการแปลภาพด้วยสายตาเป็นพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าไม้ การเพิ่มประสิทธิภาพในการแปลภาพดำเนินการโดยการแปลภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหารที่ถ่ายภาพด้วยกล้องทำแผนที่ดิจิทัล เพื่อจำแนกให้ละเอียดขึ้นถึงชั้นความหนาแน่นของคาร์บอน การจำแนกดังกล่าวควรมีการดำเนินการทุกๆ 2-3 ปี (ดูรายละเอียดในองค์ประกอบที่ 3)

ภาพที่ 4a-1: -ข้อเสนอองค์ประกอบในระบบการตรวจติดตามป่าไม้แห่งชาติ

THAIFORM ได้รับการออกแบบครั้งแรกเพื่อให้ข้อมูลด้านการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ระดับประเทศ (NFI) อย่างไรก็ตาม ยังใช้ประเมินคาร์บอนกักเก็บซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบการติดตามทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติของกลไกเรดด์พลัสอีกด้วย เนื่องจากระบบการตรวจติดตามในปัจจุบันมีอยู่กระจัดกระจายในหลากหลายหน่วยงาน การจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสนี้จึงเสนอแนะอย่างจริงจังให้ THAIFORM จัดทำเส้นฐานระดับประเทศสำหรับการพัฒนาระบบการตรวจติดตามทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติสำหรับการดำเนินการและการตรวจติดตามของกลไกเรดด์พลัส การวางแผนตัวอย่างภาคพื้นดินใช้แบบของ THAIFORM เป็นฐาน ซึ่งรวมเอาการตรวจวัดแปลงตัวอย่างถาวรที่อยู่บนกริด 10×10 กม. (ประมาณ 1,600 แปลง) ในพื้นที่ป่าไม้ และกริด 20×20 กม. (ประมาณ 800 แปลง) ในพื้นที่อื่นทั่วประเทศ แปลงตัวอย่างถาวรเหล่านี้จะถูกตรวจวัดซ้ำทุกๆ 5-3 ปี โดยใช้งบประมาณโดยเฉลี่ยประมาณ 24,000 บาท/แปลง (800 เหรียญสหรัฐ/แปลง) สำหรับพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่อื่นๆ ข้อมูลระดับขั้นพื้นที่ป่าไม้แปลงตัวอย่างภาคพื้นดินจาก THAIFORM จะใช้ตรวจสอบความถูกต้องทางภาคพื้นดินในเรื่องของการจำแนกชั้นและการจัดทำแผนที่ด้วยภาพถ่ายดาวเทียม

ในช่วงระยะการเตรียมความพร้อมนี้จะทำการพัฒนา THAIFORM ซึ่งเป็นชุดเครื่องมือและคู่มือการฝึกอบรมแบบง่ายๆ ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในภูมิภาค

ก๊าซเรือนกระจกที่จะต้องตรวจติดตามส่วนใหญ่คือก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ แหล่งคาร์บอนที่ตรวจติดตามในลำดับต้นคือคาร์บอนส่วนที่อยู่เหนือพื้นดิน ลำดับที่ตามมาคือ เศษซากพืช (litter) บนพื้นป่า ส่วนที่อยู่ใต้พื้นดิน (ราก) ส่วนที่อยู่ในดิน และส่วนที่เป็นเศษไม้ แต่ละแหล่งคาร์บอนนี้จะได้รับการตรวจติดตามภายใต้ Tier 2 ของ คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามที่ตกลงกันไว้โดยกลุ่มเป้าหมายด้านการตรวจติดตามคาร์บอนกักเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับสัมประสิทธิ์การปลดปล่อย (ปริมาณคาร์บอนกักเก็บและปริมาณการเปลี่ยนแปลงต่อหน่วยเนื้อที่) และข้อมูลกิจกรรม (พื้นที่ป่าไม้และการเปลี่ยนแปลง) จะถูกรวบรวมและคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกสำหรับเรดด์พลัส (หน่วยเป็นตันเทียบเท่าคาร์บอนไดออกไซด์) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานแห่งชาติที่เสนอต่อ UNFCCC ภายใต้วิธีการของ IPCC ปริมาณการปลดปล่อยและการเคลื่อนย้ายก๊าซเรือนกระจกจะเป็นผลลัพธ์ของข้อมูลกิจกรรมกับสัมประสิทธิ์การปลดปล่อย ($AD \times EF$) ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศนี้ สามารถนำไปใช้กับการรายงานปริมาณไม้ในป่าในการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ได้ การออกแบบ THAIFORM ครั้งแรกนั้นเพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมทั่วประเทศตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้น THAIFORM จะสนองวัตถุประสงค์ของการตรวจติดตามของกลไกเรดด์พลัสและการสำรวจป่าไม้แห่งชาติ พร้อมกันสองประการ (ปัจจัยการปล่อยก๊าซ)

ตัวชี้วัดการตรวจติดตามเรดด์พลัส

ตัวชี้วัดการตรวจติดตามเรดด์พลัสเบื้องต้นนำเสนอแสดงไว้ในตารางที่ 4-4 พร้อมทั้งเครื่องมือและกิจกรรมการตรวจติดตามโดยย่อ

ตารางที่ 4-4: ตัวชี้วัดการตรวจติดตามเรดด์พลัส

ตัวชี้วัดเรดด์พลัส	เครื่องมือและกิจกรรมการตรวจติดตาม			ตัวชี้วัดการตรวจติดตาม
	การสำรวจระยะไกล	การสุ่มตัวอย่างภาคพื้นดิน (THAIFORM)	อื่นๆ	
การทำลายป่าไม้	แผนที่พื้นที่ป่าถูกทำลายและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในช่วงเวลา	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ		การเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บสุทธิ
การเสื่อมโทรมของป่าไม้	เป็นการยากที่จะตรวจสอบโดยใช้ภาพถ่ายระยะไกล กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อจำแนกป่าเสื่อมโทรมโดยใช้ภาพถ่าย Landsat และเทคนิคการสร้างแบบจำลอง	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บและรายละเอียดการใช้ที่ดิน	ความจำเป็นในการวิจัยต่อเนื่องเพื่อการทำแผนที่การเสื่อมโทรมของป่า	การเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บสุทธิ
การเพิ่มพูนปริมาณคาร์บอนกักเก็บ	แผนที่พื้นที่ป่าไม้ (สวนป่า) ที่เพิ่มขึ้นและพื้นที่ป่าธรรมชาติที่ได้รับการฟื้นฟู	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ		การเปลี่ยนแปลงทางบวกของปริมาณคาร์บอนกักเก็บสุทธิ
การอนุรักษ์ป่าไม้	แผนที่พื้นที่ป่าอนุรักษ์	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ	พื้นที่ป่าอนุรักษ์	การเพิ่มหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่และปริมาณคาร์บอนกักเก็บสุทธิ
การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน	แผนที่พื้นที่ป่าธรรมชาติและสวนป่า	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ	ปริมาตรไม้จากสวนป่าที่ได้รับการรับรอง	ปริมาณคาร์บอนกักเก็บสุทธิคงที่ในช่วงเวลา

การตรวจติดตามปัจจัยขับเคลื่อนการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า

ตารางที่ 4-5 แสดงตัวชี้วัดการตรวจติดตามปัจจัยขับเคลื่อนโดยตรงต่อการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า รวมทั้งเครื่องมือและกิจกรรมการตรวจติดตามโดยย่อ ปัจจัยขับเคลื่อนเหล่านี้ได้แสดงไว้ในองค์ประกอบที่ 2a

ตารางที่ 4-5: การตรวจติดตามปัจจัยขับเคลื่อนการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า

ปัจจัยขับเคลื่อนโดยตรง	ข้อมูลที่ต้องการ เครื่องมือและกิจกรรมการตรวจติดตาม	
	การสำรวจระยะไกล	การสุ่มตัวอย่างภาคพื้นดิน (THAIFORM)
การเปลี่ยนป่าธรรมชาติไปเป็นที่ดินเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่และการใช้ที่ดินประเภทอื่น	แผนที่พื้นที่ป่าและการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (ผืนป่า (blocks) ที่ถูกแผ้วถาง)	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ
โครงสร้างพื้นฐาน	แผนที่พื้นที่ป่าและการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาเพื่อประเมินพื้นที่ที่เป็นถนนและสายส่งไฟฟ้าแรงสูง	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ
เหมืองแร่	แผนที่พื้นที่ป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลา	ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ
การลักลอบตัดฟันไม้	การตรวจเฝ้าระวังทางอากาศ (ดูองค์ประกอบที่ 2b)	ตรวจสอบการรบกวนถิ่นที่ตั้ง (ถนนและพื้นที่ขนาดเล็กที่มีการตัดไม้) ที่ปรากฏในแปลงตัวอย่างถาวร ประเมินปริมาณคาร์บอนกักเก็บ
ไฟป่าที่ไม่มีการควบคุม	แผนที่ป่าที่ถูกไฟไหม้	ตรวจสอบการรบกวนถิ่นที่ตั้งในแปลงตัวอย่างถาวร

ข้อเสนอเส้นทางสู่เป้าหมายสำหรับระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ

การพัฒนา NFMS ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเส้นฐานอ้างอิงและ MRV จะมีการพัฒนา NFMS เพื่อพิจารณาแบบการตรวจติดตาม THAIFORM มาตรฐานคำจำกัดความและการตรวจวัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะทำงานควรทำหน้าที่ตรวจสอบและปรับความสอดคล้องของข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่เพื่อวินิจฉัยช่องว่าง และพื้นที่ที่ต้องดำเนินการวิจัย คณะทำงานควรประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเรดาร์พลัส เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ และ GISTDA คณะทำงานวิชาการด้านระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง และ ด้านการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ ต้องขอความเห็นเรื่องการทบทวน THAIFORM จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกภาครัฐบาล

2. การนำร่องทดสอบการตรวจวัดซ้ำแปลงตัวอย่าง และการปรับแก้ให้เข้ากับ THAIFORM (รวมทั้งการทดสอบการเชื่อมโยงโทรมของป่า) และการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับประสบการณ์และบทเรียนจากการดำเนินงาน ต้องเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนอกภาครัฐบาลให้เข้าร่วมในการนำร่องทดสอบและการปรึกษาหารือ โดยให้พิจารณาข้อเสนอของบุคคลเหล่านั้นก่อนการพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการ THAIFORM
3. การพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการตรวจวัดซ้ำแปลงตัวอย่างถาวรใน THAIFORM รวมไปถึงการสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ (ระดับท้องถิ่น และการฝึกอบรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค)
4. การพัฒนาสมการคาร์บอนต้นไม้เพื่อใช้ในการคำนวณคาร์บอนในไม้ยืนต้น กิจกรรมนี้ควรมีการเชื่อมโยงกับ ITTO Project REDD-SPD 039/11 ที่ดำเนินการโดยคณะวนศาสตร์ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและทดสอบวิธีการสร้างสมการคาร์บอนในไม้ยืนต้น และแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมการสำหรับกลุ่มชนิดไม้หลักในประเทศไทย
5. การพัฒนาสมการปริมาตรของต้นไม้เพื่อสนับสนุนการรายงานปริมาตรไม้ในป่าจากการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ระดับประเทศ
  1. การพัฒนาความสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อสนับสนุนวิธีการในการประเมินลักษณะต่างๆ เช่น Biomass Expansion Factor สัตว์ส่วนต้น/ราก และคาร์บอนในดิน คณะทำงานด้านวิชาการจะต้องจัดลำดับความสำคัญโดยเน้นเขตนิเวศและชนิดพันธุ์
  2. การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศของเรดด์พลัสสำหรับการเก็บรักษา การจัดการและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ระบบข้อมูลข่าวสารนี้ควรเชื่อมโยงกับโครงการ ITTO Pre-Project PPD 139/07 Rev. 1(M) ซึ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ของประเทศ

ศักยภาพในปัจจุบันและอนาคตของระบบตรวจติดตาม

ประเทศไทยมีประวัติอันยาวนานของการสำรวจป่าไม้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2490 และการตรวจติดตามป่าไม้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 หลายหน่วยงานภาครัฐมีข้อมูลข่าวสารและวิธีการในการรายงานการเปลี่ยนแปลงของปริมาณคาร์บอนกักเก็บ งานเกี่ยวกับการประเมินทรัพยากรป่าไม้ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นแหล่งรวมของผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีโครงสร้างพื้นฐานของระบบการสำรวจและการตรวจติดตามที่สามารถสร้าง เสริมความเข้มแข็งและบูรณาการเพื่อดำเนินการตามระบบตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศ (การตรวจวัดซ้ำและการวิเคราะห์ข้อมูลแปลงตัวอย่างถาวร) เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการตรวจติดตามเรดด์พลัส นอกจากนี้ยังมีศักยภาพที่จะร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ คือ

- คณะวนศาสตร์ - การวิจัยและการวิเคราะห์ด้านชีวมิติ การสำรวจและการตรวจติดตาม
- GISTDA - ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม THEOS ครอบคลุมทั่วประเทศ
- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - ข้อมูลป่าชายเลนและป่าชายฝั่งอื่นๆ
- กรมแผนที่ทหาร - ภาพถ่ายทางอากาศ
- กรมป่าไม้ - ข้อมูลป่าชุมชนและงานวิจัยด้านการประเมินคาร์บอนและชีวมวล
- องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ - ข้อมูลสวนป่า

- ภาคเอกชน - ข้อมูลป่าเอกชน
- องค์การพัฒนาเอกชน - รวมข้อมูลที่ได้มีการริเริ่มโดยองค์การพัฒนาเอกชน เช่น การใช้ LIDAR ในระบบการตรวจติดตามของ WWF

การดำเนินการเหล่านี้ต้องได้รับความร่วมมือจากคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ตามรายละเอียดในองค์ประกอบที่ 1

การสร้างศักยภาพระดับประเทศในรูปแบบของการฝึกอบรมยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ข้อมูลกิจกรรม (activity data): ความรู้ด้านการสำรวจระยะไกลและข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งโปรแกรมสำเร็จรูปมีอยู่แล้วในระดับปานกลาง
2. การประเมินค่าสัมประสิทธิ์การปล่อย (emission factor): ความรู้ในการจัดทำแปลงสำรวจป่า ไม่มีอยู่แล้วในระดับปานกลาง ความรู้ที่ยังขาดเป็นเรื่องของคุณภาพของข้อมูล วิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีความถูกต้องทางสถิติ การวิเคราะห์ทางสถิติ การจำลองแบบ และการรายงานผล

การฝึกอบรมจะดำเนินการในระดับท้องถิ่นโดยมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เช่นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานร่วม ประมาณ 20-30 คน

อุปกรณ์เครื่องมือที่ต้องใช้ คือ โน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์เพื่อลงข้อมูลและประมวลผลข้อมูล เครื่องมือในสนาม เช่น จีพีเอส เพื่อตรวจสอบตำแหน่งของแปลงตัวอย่างถาวร ซอฟต์แวร์คือ SQL เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการข้อมูล แทน Microsoft Access และ Excel ที่ใช้อยู่เดิม เงินทุนและแหล่งทุนยังไม่แน่นอน ภาพรวมของความแม่นยำของข้อมูล (IPCC Tiers) สำหรับการประเมินข้อมูลกิจกรรมและสัมประสิทธิ์การปล่อยก๊าซนั้นได้ เสนอไว้ในตารางที่ 4-6 การดำเนินการใช้ THAIFORM ควรแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะแรกเป็นระยะเตรียมความพร้อม โดยเน้นในระดับประเทศ 20 x 20 กม. ในพื้นที่ป่า และ 10 x 10 กม. นอกพื้นที่ป่า ส่วนในระยะที่สอง ควรมีการขยายจำนวนแปลงตัวอย่างเป็น 5 x 5 กม.

ตารางที่ 4-6: ภาพรวมแนวคิดในการพัฒนาแผนดำเนินงานการตรวจติดตาม

กรอบเวลาการตรวจติดตาม	การสำรวจป่าไม้ระดับประเทศ (THAIFORM)	ข้อมูลความหนาแน่นของคาร์บอน	แหล่งสะสมคาร์บอน
ปัจจุบัน	IPCC Tier 2	IPCC Tier 1	เหนือดิน และเศษไม้
3-5 ปี	IPCC Tier 3	IPCC Tier 2	เหนือดิน เศษซากพืช เศษไม้ และใต้ดิน
> 5 ปี	IPCC Tier 3	IPCC Tier 3	เหนือดิน เศษซากพืช เศษไม้ ใต้ดิน และดิน

การตรวจติดตามระดับพหุประเทศ

ขอบเขตของความร่วมมือระดับภูมิภาคครอบคลุมไปถึงการตรวจติดตามเรดด์พลัสเนื่องจากปัจจัยขับเคลื่อนการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า (เช่น การลักลอบตัดไม้) มีลักษณะเป็นกิจกรรมข้ามพรมแดน (trans-boundary) ได้มีความพยายามร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจาก ITTO เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในกลุ่มป่าอนุรักษ์สามเหลี่ยมมรกตที่ตั้งอยู่บริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทย กัมพูชา และลาว ในกรอบของพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพข้ามพรมแดน (TBCA) ความร่วมมือพหุภาคีในลักษณะนี้น่าจะนำไปสู่กิจกรรมร่วมของเรดด์พลัส จึงเสนอให้ทำการศึกษาในช่วงระยะการเตรียมความพร้อมซึ่งจะมุ่งไปที่ขอบเขตของศักยภาพของการตรวจติดตามระดับพหุภาคี (ประเทศ) ความต้องการที่สอดคล้องกัน และความเป็นไปได้ในการจัดการด้านการดำเนินกิจกรรม

การศึกษาที่เสนอไว้จะทบทวนความพยายามที่มีอยู่ โดยเฉพาะเครือข่ายความรู้ระดับภูมิภาคอาเซียนด้านการป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ARKN-FCC) ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกและจะแบ่งปันประสบการณ์และบทเรียนที่ได้รับจากประเทศสมาชิกอื่นๆ

การตรวจติดตามระดับต่ำกว่าประเทศ

ต้องทำการตรวจติดตามที่ระดับต่ำกว่าประเทศด้วยเช่นเดียวกัน (เช่น ระดับจังหวัดหรือระดับภาค ซึ่งประเทศไทยมี 4 ภาคและ 77 จังหวัด) โดยได้เสนอให้ทำการศึกษาในช่วงระยะการเตรียมความพร้อม เพื่อ

1. ประดิษฐ์กลไกเพื่อบูรณาการระบบการติดตามระดับต่ำกว่าประเทศไว้ในระบบการติดตามป่าไม้แห่งชาติ
2. กำหนดแนวทางที่จำเป็น (ระบบ แบบ วิธีการ และตัวแปร) สำหรับการตรวจติดตามคาร์บอนที่ระดับต่ำกว่าประเทศ
3. ระบุการสร้างความศักยภาพ/การฝึกอบรม ที่จำเป็นสำหรับการสนับสนุนการตรวจติดตามระดับต่ำกว่าประเทศ
4. กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบสำหรับการติดตาม
5. การตรวจติดตามระดับต่ำกว่าประเทศ ให้รวมในระบบการตรวจติดตามป่าไม้แห่งชาติ โดยเป็นทั้งการติดตามระดับชุมชนและระดับประเทศ

การศึกษานี้จะดำเนินการด้วยแนวทางการมีส่วนร่วม และจะใช้ข้อได้เปรียบของความต้องการระดับภูมิภาค ภูมิภาค ปัญญาและประเพณีท้องถิ่น และการริเริ่มที่มีอยู่

การตรวจติดตามระดับชุมชน

ประเทศไทยได้มีประสบการณ์บ้างแล้วจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในตรวจติดตามคาร์บอนของเรดด์พลัส ผลการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรอบที่ 1 ในการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย ชี้ให้เห็นว่าการตรวจติดตามระดับชุมชนได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นทั่วประเทศ ผู้เข้าร่วมการประชุมแสดงความต้องการด้านต่างๆ คือ

- วิธีการจำแนกพื้นที่เป้าหมายและกิจกรรมสำหรับการตรวจติดตามระดับชุมชน
- เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การตรวจวัดข้อมูลโดยชุมชนเอง

- ใช้เครื่องมือการตรวจติดตามที่ง่าย ต้องการการฝึกอบรมเพียงเล็กน้อยชุมชนก็สามารถดำเนินการตรวจติดตามด้วยตนเองได้
- ให้ความสำคัญต่อประเพณี วัฒนธรรม และสังคมท้องถิ่น
- พื้นที่ตรวจติดตามเรดด์พลัสต้องมีแนวเขตที่ชัดเจน
- มีความชัดเจนในบทบาทและความรับผิดชอบของชุมชนในการตรวจติดตามและการรายงาน
- ต้องผนวกการตรวจติดตามคาร์บอนในส่วนของของป่า (NTFPs) เช่น ไม้ไผ่

ทั้งนี้ ได้มีการเสนอให้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ

1. สร้างกลไกเพื่อบูรณาการระบบตรวจติดตามระดับชุมชนและโครงการไว้ในระบบตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ
2. กำหนดแนวทางที่จำเป็น (ระบบ แบบ วิธีการ และตัวแปร) สำหรับการตรวจติดตามคาร์บอนในระดับชุมชน
3. วิเคราะห์ความต้องการในการสร้าง/การฝึกอบรม ด้านศักยภาพเพื่อสนับสนุนการตรวจติดตามระดับชุมชน

การศึกษานี้จะดำเนินการโดยวิธีการแบบมีส่วนร่วมและต้องพิจารณาถึงความต้องการ และวิธีการที่เสนอโดยผู้เข้าร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย โดยการศึกษาควรใช้ข้อได้เปรียบและประโยชน์ของภูมิปัญญาและประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนการริเริ่มที่มีอยู่แล้ว

ความต้องการในการสร้าง/การฝึกอบรม ด้านศักยภาพ

ความต้องการในการสร้าง /การฝึกอบรม ด้านศักยภาพระดับประเทศได้อธิบายไปแล้ว (ข้างต้น) ความต้องการเหล่านี้จะได้รับการปรับให้เหมาะสมโดยคณะทำงานวิชาการด้านระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง/ด้านการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ ในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อม โดยจะมีการจัดทำรายละเอียดของความต้องการและหลักสูตรการฝึกอบรมในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อมให้แก่การตรวจติดตามระดับอนุภูมิภาคและชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ด้วยวิธีการแบบการมีส่วนร่วมที่โปร่งใส การพัฒนา การฝึกอบรม และข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลอื่นๆ สามารถเข้าถึงได้ และแบ่งปันกันได้ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้วยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อม ข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ส่วนใหญ่มีอยู่แล้วในเว็บไซต์ และโครงการข้อมูลสารสนเทศของกรมป่าไม้ที่องค์การไม้เขตร้อนสนับสนุน (ตามที่อธิบายไว้ข้างต้น) ก็เสนอโครงการเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศป่าไม้ระดับประเทศเช่นเดียวกัน เพื่อช่วยให้เข้าถึงและแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศป่าไม้ได้เร็วขึ้น

การรายงาน

การรายงานในระบบตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ การเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บ การทวนสอบ และการประเมินความไม่แน่นอน รายงานจะต้องมีส่วนที่เป็นตารางสถิติต่างๆ และส่วนที่เป็นการบรรยาย นอกจากนี้ การรายงานนี้จะต้องเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ระดับประเทศที่ได้วางแผนไว้ อย่างไรก็ตาม การรายงานนั้นจะต้องมีการกำหนดส่วนประกอบของรายงาน คือ สารบัญญ ความรับผิดชอบ เส้นทางการติดต่อสื่อสาร ระยะเวลา (ความถี่) ของการรายงาน มาตรฐานคุณภาพและการควบคุม กระบวนการในการให้ความเห็นชอบ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการรายงานจะเป็นผู้ออกแบบรูปแบบของรายงานและผลผลิต (outputs) ที่จะบูรณาการเข้ากับระบบข้อมูลข่าวสารป่าไม้ระดับประเทศ

การทวนสอบ

ประเทศไทยยังขาดมาตรฐานการทวนสอบสำหรับเรดด์พลัส จึงสมควรเสนอให้มีการพัฒนา มาตรฐานและแนวทางระดับประเทศเพื่อการทวนสอบอย่างมีอิสระและโปร่งใส ประเทศไทยจะต้องตัดสินใจว่าการทวนสอบจะดำเนินการโดยผู้ใด กระบวนการทวนสอบจะเป็นเช่นไร จะมีการรายงานผลการทวนสอบอย่างไร และจะทำการปรับแก้รายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าอย่างไร การกำหนดมาตรการการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนตามความต้องการของการทวนสอบ การทวนสอบที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นกระบวนการที่เป็นอิสระ ภายใต้แนวทางของ UNFCCC อย่างไรก็ตามยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพ

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

1) การจัดทำเอกสารของวิธีการสเตป-ไวส์

- ระบบที่มีอยู่หรือระบบที่เสนอไว้นั้นตรวจติดตามกิจกรรมเฉพาะของกลไกเรดด์พลัสที่จัดลำดับความสำคัญไว้ในยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัสของประเทศ ได้อย่างไร?
- มีเหตุผลหรือหลักฐานการวิเคราะห์ที่ชัดเจนสนับสนุนการคัดเลือกวิธีการที่ใช้หรือที่เสนอไว้หรือไม่ (ความละเอียด การครอบคลุม ความถูกต้อง ความเกี่ยวข้องของแหล่งกักเก็บคาร์บอนและก๊าซ ของระบบ) และมีการปรับปรุง ตลอดเวลาหรือไม่? มีการวินิจฉัยถึงแหล่งที่มีศักยภาพในการทำให้เกิดความไม่แน่นอน หรือไม่?
- ระบบวินิจฉัยและเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงแหล่งปล่อยก๊าซ (การรั่วไหล) ได้อย่างไร และผลที่ได้ขั้นต้นคืออะไร (ถ้ามี)?

2) การสาธิตการดำเนินการขั้นต้น

- ทำการออกแบบสเตป-ไวส์ อย่างไร ถ้ามีการสาธิตการดำเนินงานขั้นต้นและการดำเนินงานที่เหมาะสมของระบบการติดตามป่าไม้?
- ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักเข้าร่วม/แสดงความคิดเห็น ได้อย่างไร ในการพัฒนา และ/หรือ การดำเนินการระบบขั้นต้น รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลและการทวนสอบที่มีศักยภาพของผลที่ได้?

3) การจัดองค์กรและศักยภาพขององค์กร

- มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจติดตามป่าไม้ไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ (เช่น การประมวลผลข้อมูลดาวเทียม การสำรวจป่าไม้ การแบ่งปันข้อมูล)?
- มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่า การแบ่งปันข้อมูลป่าไม้และข้อมูลการปล่อยก๊าซให้สาธารณชนนั้นมีความโปร่งใส และอย่างน้อยที่สุดมีอยู่ในขั้นตอนของการปฏิบัติงานขั้นต้น?
- มีการวิเคราะห์และประเมินความต้องการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องไว้หรือไม่ (เช่น ขีดความสามารถที่กำหนดไว้ การฝึกอบรม ฮาร์ดแวร์/ซอฟต์แวร์ และงบประมาณ)?

4b. การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์อเนกประสงค์ ผลกระทบอื่นๆ ธรรมาภิบาล และการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน 4b เนื้อหา R-PP ในองค์ประกอบนี้ครอบคลุม:

การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์อเนกประสงค์ ผลกระทบอื่นๆ ธรรมาภิบาล และการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอโครงการและแผนงานสำหรับการออกแบบในระยะเริ่มต้น ประกอบด้วย ความคิดริเริ่มแรกต่อการเพิ่มศักยภาพ (ไม่ว่าจะเป็นระบบการบูรณาการหรือกิจกรรมการประสานงาน) สำหรับระบบการตรวจติดตามแบบบูรณาการที่รวมประโยชน์อเนกประสงค์ ผลกระทบ และการบริหารจัดการ ประโยชน์อเนกประสงค์อาจรวมถึง การเสริมสร้างอาชีพในชนบท การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และ/หรือ วัลย์สำคัญสำหรับการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ การดำเนินการเรดด์พลัสใน

คำนำ

องค์ประกอบย่อยส่วนนี้เป็นการนำเสนอกระบวนการสำหรับการพัฒนาองค์ประกอบของระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ ของกลไกเรดด์พลัส ที่อ้างอิงไว้ในองค์ประกอบที่ 4a สำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์จากการดำเนินกลไกเรดด์พลัสที่นอกเหนือจากการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิ ซึ่งรวมถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน และน้ำ และผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และควมมีประสิทธิภาพของการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล ตามแผนที่วางไว้ เค้าโครงเบื้องต้นของระบบการติดตามแบบบูรณาการที่เสนอไว้นั้นแสดงอยู่ในภาพที่ 4-1 ในองค์ประกอบที่ 4

การดำเนินการที่มีอยู่สำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วม

ประโยชน์อเนกประสงค์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าบุคคลที่เหมาะสมจะเป็นผู้ได้รับแรงจูงใจที่เหมาะสมเพื่อริเริ่มดำเนินการกลไกเรดด์พลัส ผลประโยชน์ด้านสังคม-เศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่หลากหลาย ผลผลิตภาพที่เพิ่มขึ้น การจ้างงาน รายได้ที่เพิ่มขึ้น ความมั่นคงทางอาหาร และการลดความยากจน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่เป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม กลไกเรดด์พลัสยังสามารถช่วยทำให้มีความมั่นใจในเรื่องผลประโยชน์ต่างๆ เช่น กรรมสิทธิ์ในทรัพยากรที่ดินและบริการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปรับปรุงธรรมาภิบาลในภาคป่าไม้ การประสานงานข้ามสาขาเพื่อแก้ไขผลของการปล่อยก๊าซจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัจจุบันหลายหน่วยงานได้มีการติดตามตัวชี้วัดซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงผลประโยชน์ร่วมจากการดำเนินกลไกเรดด์พลัสที่ไม่ใช่ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงคาร์บอนกักเก็บและการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งรวมถึงตัวชี้วัดสำหรับการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของครอบครัวและชุมชน ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน น้ำ สิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินและกรรมสิทธิ์และการบริหารจัดการ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (NSO) ทำการสำรวจสังคม-เศรษฐกิจครัวเรือนทั้งประเทศเป็นระยะๆ โดยประเมินรายได้ครัวเรือนจากแหล่งต่างๆ และประเมินรายจ่ายเป็นประเภทใหญ่ๆ ไว้ รายงานการสำรวจสองฉบับที่ตีพิมพ์ล่าสุดคือในปี พ.ศ. 2544 และ 2550 โดยจะทำการสำรวจอีกครั้งในปี พ.ศ. 2556 และจะได้เส้นฐานสำหรับการประเมินการเปลี่ยนแปลงรายได้และรายจ่ายครัวเรือน และความเป็นอยู่ที่เป็นผลมาจากการดำเนินกลไกเรดด์พลัสด้วย

ตัวแปรด้านสังคม-เศรษฐกิจ ที่พิจารณานั้นเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยปกติแล้วตัวแปรด้านสังคม-เศรษฐกิจ ได้แก่ ความหนาแน่น/การเติบโต ของจำนวนประชากร ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภูมิภาค (GRP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อัตราการขยายตัวของเมือง โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาชนบท และการขยายตัวของการเกษตร สถิติประจำปีเรื่องพื้นที่ปลูกและผลผลิตพืชเกษตรในประเทศไทยได้มาจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (<http://www.oae.go.th>) สถิติ GNP, GRP และ GPP ดูได้จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (<http://www.nesdb.go.th>) ซึ่งนำเสนอในรูปแบบเศรษฐกิจระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด เป็นตัวเงิน ปริมาณสินค้า และบริการ รวมในแต่ละปี

ข้อมูลสังคม-เศรษฐกิจ อื่นๆ มีอยู่ที่ฐานข้อมูลการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (NRDD) ของกรมพัฒนาชุมชน (www.cdd.go.th) ฐานข้อมูลนี้มีข้อมูลซึ่งสำรวจไว้ที่ระดับหมู่บ้านทุกสองปี มีตัวชี้วัดด้านสังคม-เศรษฐกิจมากกว่า 100 ตัวชี้วัด โดยตัวแปรจากฐานข้อมูลการพัฒนาชนบทแห่งชาติมีดังนี้

- โครงสร้างพื้นฐาน (ถนน น้ำดื่ม น้ำเพื่อการเกษตร ไฟฟ้า การถือครองที่ดิน และการสื่อสาร)
- อาชีพ (การจ้างงาน การจ้างงานในองค์กร ผลผลิตข้าว ผลผลิตจากฟาร์ม ผลผลิตพืชเกษตรอื่นๆ อุตสาหกรรมครัวเรือน และผลประโยชน์จากพื้นที่ท่องเที่ยว)
- สุขภาพและสุขอนามัย (ความปลอดภัย ณ ที่ทำงาน การควบคุมโรค กีฬา การปลอดยาเสพติด)
- ความรู้และการศึกษา (ระดับการศึกษาของประชากร อัตราของผู้ที่ได้รับการศึกษา และโอกาสทางการศึกษา)
- ศักยภาพของชุมชน (การเรียนรู้จากชุมชน ความปลอดภัยของสังคม การมีส่วนร่วมของชนบท ความสามัคคีของชุมชน และการเข้าถึงแหล่งทุน)
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (คุณภาพดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การฟื้นฟูสภาพป่า และการจัดการสิ่งแวดล้อม)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พัฒนาระบบการสำรวจและข้อมูลสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพ (BSIS) ขึ้นในปี พ.ศ. 2549 (Marod, 2010) และตั้งแต่นั้นมาได้ทำการสำรวจในภาคต่างๆ ของประเทศเป็นระยะๆ โดยทำการแบ่งระบบนิเวศของประเทศออกเป็น 7 ระบบ ได้แก่ ระบบนิเวศภูเขา ระบบนิเวศป่าไม้ ระบบนิเวศแหล่งน้ำจืด ระบบนิเวศเกษตร ระบบนิเวศแห้งแล้งและกึ่งแห้งแล้ง ระบบนิเวศทะเลและชายฝั่ง และระบบนิเวศเกาะ และในฐานข้อมูลดังกล่าวยังมีข้อมูลชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามมีอันตรายของไทย (Thai red data) และชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ระบบดังกล่าวถูกออกแบบเพื่อแบ่งปันข้อมูลสู่สาธารณะ สำหรับผู้ใช้ที่สามารถเข้าถึงได้ต่างกัน 3 ระดับ ในระบบนิเวศป่าไม้นั้น เป็นที่ทราบว่ามี 17 ผืนป่าตามสภาพระบบนิเวศต่างๆ และมีการสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจติดตามจำนวนความหลากหลายของชนิดพันธุ์ สภาพการรบกวนพื้นที่ จำนวนชนิดพันธุ์ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามมีอันตราย จำนวนชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น สถานภาพตามการจำแนกชั้นของ IUCN ความสำคัญของระดับพื้นที่ และศักยภาพของการใช้ประโยชน์ในอนาคต ข้อมูลล่าสุดแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีพืชประมาณ 20,400 ชนิด สัตว์มีกระดูกสันหลัง 9,182 ชนิด และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง 81,000 ชนิด โดยพืช 3,310 ชนิด และสัตว์ 893 ชนิด เป็นชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม (Marod, 2010) และยังมี การค้นพบชนิดพันธุ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสนับสนุนให้ระดับชุมชนตรวจติดตามความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกรมป่าไม้ได้ให้คู่มือการตรวจติดตามความหลากหลายทางชีวภาพและของป่าแก่ชุมชน สำนักป่าชุมชนของกรมป่าไม้ตรวจติดตามแผนการจัดการชุมชนและเก็บข้อมูลการปริมาณไม้และของป่าที่มีอยู่ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ตรวจติดตามปริมาณที่มีอยู่ของชนิดพันธุ์ที่สำคัญจำนวนมากที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ

ส่วนแหล่งน้ำจืด กรมควบคุมมลพิษ ในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตรวจติดตามคุณภาพน้ำและการไหลของน้ำใน 49 แม่น้ำ ด้วยสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำ จำนวน 366 สถานี โดยมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำ 3-4 ครั้ง ต่อปี (Sukhappanaphan, 2012)

อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าให้โอกาสเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงด้านการจัดการของอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อาจจะต้องดูให้เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวหรือเพิ่มความตึงตัวของนักท่องเที่ยวที่จะจ่ายเงินสำหรับการเข้าถึง ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของพื้นที่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้บันทึกสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของทุกอุทยานในแต่ละปีไว้ ซึ่งการกระทำอย่างต่อเนื่องนี้จะทำให้สามารถเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักท่องเที่ยวของอุทยานที่มีการดำเนินกลไกเรดด์พลัสได้ โดยสามารถเปรียบเทียบได้ทั้งกับแนวโน้มในอดีตและกับอุทยานที่ไม่มีการดำเนินกลไกเรดด์พลัส

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำลายป่า คือ ถนนและสายส่งพลังงานไฟฟ้า โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบทในกระทรวงคมนาคม และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตามลำดับ หน่วยงานเหล่านี้บันทึกสถิติการเปลี่ยนแปลงประจำปีของความยาวถนนทั้งหมดและความยาวสายส่งทั้งหมดของประเทศ ถ้าถนนสายใหม่หรือสายส่งเส้นใหม่ต้องผ่านป่าอนุรักษ์หรือป่าสงวน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องขออนุญาตจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก่อน และต้องบันทึกสถิติพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับผลกระทบ

เหมือนแระก็เช่นเดียวกัน กรมอุตุนิยมวิทยารับผิดชอบพื้นฐานและการเหมืองแร่ในกระทรวงอุตสาหกรรม ต้องประกันว่า สัมปทานเหมืองแร่มีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและได้รับอนุมัติจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ธรรมาภิบาล และผลกระทบด้านอื่น

กรอบกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับภาคการป่าไม้และภาคส่วนอื่นๆ ที่มีอยู่ ซึ่งมีพื้นฐานสำหรับการบริหารจัดการเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัสนั้นอธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 2 a ความรับผิดชอบในการดำเนินการและการตรวจติดตามกฎหมายและระเบียบเหล่านี้จะจัดกระจายอยู่ในหลายกระทรวง กรม และหน่วยราชการ ซึ่งทำให้มีความซ้ำซ้อนและความขัดแย้งเกิดขึ้นได้ระหว่างหน่วยงานที่ต่างกัน

การบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการลักลอบทำไม้และการบุกรุกที่ดินป่าไม้ เป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับพื้นที่ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้มีการเจรจาข้อตกลงแบบสมัครใจกับสหภาพยุโรป เพื่อดำเนินโครงการการบังคับใช้กฎหมาย ธรรมาภิบาล และการค้า (FLEGT) ที่จะสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขีดความสามารถในการบังคับใช้ความเข้มงวดในการทำไม้ และประกันว่าอุตสาหกรรมแปรรูปไม้หาไม้มาจากแหล่งที่ได้รับการรับรองเท่านั้น

ประเด็นธรรมาภิบาล สำคัญที่มีผลกระทบต่อกลไกเรดด์พลัส คือ การดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ดูองค์ประกอบที่ 2) มีความขัดแย้งกันระหว่างสภาพของกฎหมายเรื่องที่ดินป่าไม้กับการครอบครองที่ดินโดยชุมชนที่พึ่งพิงป่า โดยบางชุมชนครอบครองที่ดินก่อนการประกาศพื้นที่เป็นป่าสงวนของรัฐ ในขณะที่บางชุมชนได้ขยายการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้าไปในป่าคุ้มครองและป่าสงวนเมื่อไม่นานนี้เอง หน่วยงานด้านป่าไม้ (กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง) รับผิดชอบในการปกป้องคุ้มครองพื้นที่ป่าที่กำหนดไว้ ในขณะที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรับผิดชอบการตั้งถิ่นฐานของเกษตรกรไร้ที่ทำกินและส่งเสริมการพัฒนาของเกษตรกรเหล่านั้น

จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับการดำเนินกลไกเรดด์พลัสให้ประสบความสำเร็จ เพื่อประกันการมีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนขององค์กร โดยเฉพาะระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องป่าไม้กับหน่วยงานรับผิดชอบเรื่องการพัฒนาชุมชน การเกษตร และสิทธิในที่ดิน ถ้าจำเป็นจึงต้องมีการตรวจสอบและสร้างความเข้มแข็งในเรื่องของการประสานงานที่มีประสิทธิภาพระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนกับศักยภาพขององค์กรเพื่อดำเนินการขจัดข้อขัดแย้ง และความโปร่งใสของระบบสำหรับการจัดการงบประมาณและการไหลเวียนทางการเงินจำเป็นต้องมีการปรับปรุง

เรื่องสำคัญอีกประการหนึ่งของธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบครอบคลุมกว้างขวางและแท้จริง โดยเฉพาะการประกันว่ามีที่ว่างให้แก่มุมที่มีความเสี่ยงและที่อยู่ชายขอบได้เข้าถึงข้อมูลสารสนเทศอย่างโปร่งใสและการให้ข้อมูลสารสนเทศในเวลาที่เหมาะสมเป็นเรื่องสำคัญที่จะประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเรื่องความต้องการศักยภาพที่เหมาะสมเพื่อดำเนินกระบวนการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ครอบคลุมทุกสาขาอย่างแท้จริงนั้นได้รับการบันทึกไว้

ประโยชน์เอนกประสงค์ที่จะต้องมียู่ในระบบการตรวจติดตาม

ประโยชน์ทางตรงที่สำคัญ ที่นอกเหนือจากการลดการปล่อยก๊าซจากการอนุรักษ์ การจัดการ และการฟื้นฟูป่าไม้ คือ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพลดน้อยลง การปรับปรุงการบริหารจัดการน้ำประจำฤดูกาล และการปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการรักษาสภาพพื้นที่ป่าไม้และการลดความเสี่ยงของการพังทลายของดิน ประโยชน์ทางอ้อมมากมายมหาศาลจะได้รับการปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการถือครองที่ดินและการปรับปรุงความเป็นอยู่ให้แก่ชุมชนในชนบท โดยทั่วไปการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากมาย แต่ต้องคำนึงถึงต้นทุนสิ่งแวดล้อมจากผลประโยชน์ที่ลดลงจากการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน และน้ำ ที่อาจจะเป็นผลมาจากการรบกวนป่าต่างๆ และแผนการพัฒนาที่มีการปรับปรุงเพื่อประกันว่าจะได้ผลประโยชน์เหล่านี้มากที่สุด ถ้าเป็นไปได้

การบริหารงานการตรวจติดตาม

การปรับปรุงการบริหารจัดการจะมีส่วนในเรื่องผลประโยชน์โดยรวมจากการดำเนินกลไกเรดด์พลัส โดยเฉพาะที่ผ่านการแก้ไขประเด็นเรื่องการถือครองที่ดิน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในคาร์บอน และเป็นฐานสำหรับร่วมกันปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนชนบท ซึ่งจะสนับสนุนจุดหมายกว้างๆ ของกลไกเรดด์พลัส โครงการนำร่องที่จะดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวเขตและหมายเลขเขตนอกป่าอนุรักษ์และป่าสงวนที่คัดเลือกไว้ จะต้องทำทั้งรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานเรื่องแนวเขตและรายงานการติดตามผลประจำปี เรื่องความมีประสิทธิภาพของแนวเขตใหม่

การบริหารงานการตรวจติดตามจะกำหนดให้ทุกกรมที่อ้างอิงไว้ข้างต้นให้ความร่วมมือในการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศของความสำเร็จที่เกี่ยวข้อง

การตรวจติดตามเรื่องการปฏิบัติตามการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแผนการพัฒนาอื่นๆ ยังมีช่องว่างอยู่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการให้จัดทำรายงานประจำปีเรื่องการตรวจติดตามการปฏิบัติตามการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่ได้รับอนุมัติแล้ว การตรวจติดตามนี้จะนำร่องในการคัดเลือกพื้นที่เป็นตัวแทนและเป็นการเพิ่มเติมต่อการรายงานโดยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยจะมีการระบุผู้รับผิดชอบที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่นและขอให้ส่งรายงานการปฏิบัติตามโดยอิสระ

ระบบสำหรับการพัฒนาระบบการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วม

การประชุมเชิงปฏิบัติการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุไว้ข้างต้นพร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมที่ได้รับเชิญตามที่ระบุไว้ข้างต้นจะจัดตอนต้นระยะการเตรียมความพร้อม การประชุมครั้งนี้จะมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกรายละเอียดตัวแปรที่ถูกต้องที่แต่ละหน่วยงานจะทำการวัดพร้อมด้วยคุณสมบัติที่สำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความถี่และความหนาแน่นของการสุ่มตัวอย่างและสถานที่สำหรับการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในพื้นที่ เช่น การไหลของน้ำ เป็นต้น โดยจะมีการระบุตัวชี้วัดที่จะใช้สำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ต่างๆ และช่องว่างที่อาจจะมียู่ในการตรวจติดตามของปัจจุบันที่ใช้แนวทางที่จัดทำขึ้นโดยอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) และจะมีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเรื่องรูปแบบการบันทึกข้อมูลพร้อมด้วยปริมาณข้อมูล ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ได้สร้างขึ้น จากจำนวนของหน่วยงานที่จะต้องเข้าร่วมและขอบเขตและความซับซ้อนของการตรวจติดตาม ในปัจจุบันอาจจะต้องจัดประชุมเชิงปฏิบัติการมากกว่าหนึ่งครั้ง แต่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ขั้นตอนแรกเสร็จภายใน 6 เดือน ผลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจะตีพิมพ์เพื่อขอความเห็นเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลสารสนเทศเรื่องตัวแปรที่ได้รับการตรวจติดตาม และปริมาณ คุณภาพ และรูปแบบของข้อมูลแล้ว คณะทำงานวิชาการด้านระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงและคณะทำงานวิชาการด้านการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ จะตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะถึงวิธีการที่จะบูรณาการข้อมูลไว้ในระบบข้อมูลสารสนเทศที่เข้ากันได้กับระบบการตรวจติดตามป่าไม้แห่งชาติ (NFMS) ซึ่งมีความพร้อมและง่ายต่อการเข้าถึงได้ตามวัตถุประสงค์ของการตรวจติดตาม และจะทำการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศกลไกเรดด์พลัสที่สอดคล้องกับกระบวนการกระจายอำนาจไว้ในทุกจังหวัดและในศูนย์ระดับภูมิภาคในประเทศไทย ศูนย์เหล่านี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจติดตามที่จะป้อนเข้าสู่ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ/การตรวจติดตาม กลไกเรดด์พลัส ซึ่งคาดว่าขั้นตอนนี้จะเสร็จสิ้นตอนขั้นตอนอื่นๆ ของระยะการเตรียมความพร้อม

จากนั้นจะตามด้วยการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องตรวจติดตามเรื่องการดำเนินการตามที่กล่าวไว้ข้างต้น และความรับผิดชอบและขั้นตอนที่ได้ตกลงกันไว้สำหรับการแบ่งปันข้อมูล โดยในเวลาเดียวกันนั้นจะทำการตรวจสอบเพื่อเลือกพื้นที่สำหรับการศึกษานำร่องภายใต้องค์ประกอบที่ 2 b และตามที่ได้มีการวินิจฉัยและตกลงกันไว้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ก็จะมีการหารือถึงข้อตกลงสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องที่จะมีส่วนในการตรวจติดตาม ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาประมาณหนึ่งปีในการวิเคราะห์และกำหนดพื้นที่นำร่องและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม และคาดหวังไว้เช่นเดียวกันว่าระบบการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมจะมีความพร้อมที่จะใช้ในพื้นที่นำร่องได้ การตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมจะเป็นส่วนหนึ่งของระบบการตรวจติดตามที่จัดทำขึ้น และจะใช้ในพื้นที่นำร่องที่คัดเลือกไว้ตามที่แสดงไว้ในภาพที่ 4-1 ขององค์ประกอบที่ 4 a และหลังจากระยะเวลาที่เหมาะสม จะทำการประเมินผลการตรวจติดตามจากพื้นที่นำร่อง และปรับปรุงและอนุมัติระบบการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมระดับประเทศต่อไป

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการตรวจติดตาม

ในช่วงของขั้นตอนการออกแบบของแต่ละกิจกรรมนำร่องจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดบทบาทของชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ส่วนราชการหรือองค์กรต่างๆ และภาคเอกชน โดยยินดีที่จะต้อนรับการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีศักยภาพ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ พร้อมทั้งจะให้การสนับสนุน

ขอบเขตการตรวจติดตามคาร์บอนกักเก็บโดยชุมชนอ้างอิงไว้ในองค์ประกอบที่ 4 a และจะมีการทดลองขยายการทดลองให้รวมถึงการตรวจติดตามความหลากหลายทางชีวภาพและคุณภาพน้ำโดยชุมชน ในประเทศฟิลิปปินส์มีการพัฒนาการตรวจติดตามการไหลของกระแสและคุณภาพน้ำด้วยต้นทุนที่ต่ำโดยชุมชนอย่างประสบความสำเร็จ (Deutsch et al., 1998) ส่วนในประเทศออสเตรเลียมีการพัฒนาการตรวจติดตามความหลากหลายทางชีวภาพ (NPA, 2001) และจะนำร่องในประเทศไทยด้วยวิธีการที่คล้ายกันโดยอาศัยตัวอย่างการดำเนินการของต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการบางกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในการตรวจติดตามคาร์บอนและความหลากหลายทางชีวภาพตามกลไกเรดด์พลัสในประเทศไทย ตามที่ได้อธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 4 a การรับฟังความคิดเห็นรอบแรกบ่งชี้ว่า ความสนใจในการตรวจติดตามของระดับชุมชนในประเทศกำลังเพิ่มขึ้น และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงให้เห็นถึงความต้องการการสนับสนุนด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในองค์ประกอบที่ 4a ซึ่งเสนอให้ทำการศึกษาเพื่อจัดทำกลไกในการบูรณาการระบบการตรวจติดตามระดับชุมชนและตามประเภทโครงการไว้ในระบบการตรวจติดตามของกลไกเรดด์พลัส

จะมีการขอความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากส่วนราชการที่อ้างอิงไว้ข้างต้นที่มีอำนาจหน้าที่ตรวจติดตามตัวแปรด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และจะมีการตกลงกันเรื่องบทบาทและหน้าที่ของส่วนราชการเหล่านั้น

บางบริษัทในภาคเอกชนมีการริเริ่มไปแล้ว ตามที่อธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 2 a (หน้า 46) และจะมีการจัดรับฟังความคิดเห็นกับบริษัทเหล่านั้นเกี่ยวกับการจัดการและประสบการณ์ในปัจจุบันของพวกเขาในการตรวจติดตามการปฏิบัติงานของการริเริ่มเหล่านั้น โดยจะจัดรับฟังความคิดเห็นกับบริษัทในภาคเอกชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อประเมินความสนใจของพวกเขาในการสนับสนุนการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมทรัพยากรและศักยภาพที่พวกเขาให้ความสนใจและสามารถที่จะสนับสนุนได้

ระบบการตรวจติดตามและตัวชี้วัด

วัตถุประสงค์โดยรวม คือ เพื่อให้มีระบบการตรวจติดตามที่เป็นเอกภาพครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงคาร์บอนกักเก็บ ตลอดจนผลประโยชน์ร่วมและผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แน่ใจว่ามีการปฏิบัติตามในเรื่องการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยจะมีการจัดทำระบบการตรวจติดตามกลไกเรดด์พลัสและระบบตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมเพื่อให้บรรลุไว้ในระบบการตรวจติดตามป่าไม้แห่งชาติ ตามที่อธิบายไว้ในองค์ประกอบที่ 4 a โดยระบบตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมจะมีระบบการสำรวจและข้อมูลสารสนเทศความหลากหลายทางชีวภาพ (BSIS) ที่อ้างอิงไว้ข้างต้น ตลอดจนข้อมูลสังคม-เศรษฐกิจของ NRDD และระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อยู่ด้วย ซึ่งต้องการข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุงด้านความเป็นอยู่และผลประโยชน์ร่วมอื่นๆ ที่เป็นผลมาจากการดำเนินกลไกเรดด์พลัส ที่จะมีการเก็บรวบรวมโดยส่วนราชการอื่น ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยสำนักงานกลไกเรดด์พลัสจะตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศที่ส่งมา เพื่อให้แน่ใจถึงความสอดคล้องระหว่างแหล่งข้อมูลทั้งหลาย และถ้าปรากฏว่าข้อมูลมีความผิดปกติก็จะขอให้ทำการประเมินใหม่ และผลที่ได้รับได้ความถูกต้องแล้วจะนำเสนอไว้ในเว็บไซต์ของระบบการตรวจติดตามป่าไม้แห่งชาติทันที เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและ

การแบ่งปันข้อมูลทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยในช่วงระยะเวลาการเตรียมการจะมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยตัวชี้วัดที่มีศักยภาพที่จะใช้สำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วม โดยจะมีการพิจารณาถึงตัวชี้วัดที่ระบุไว้สำหรับการประเมินตนเองของ R-Package ตัวชี้วัดที่มีศักยภาพเบื้องต้นซึ่งอาจจะใช้พิจารณาในการวินิจฉัยเพื่อใช้และประเมินผลประโยชน์ร่วมแบบเอนกประสงค์ของกลไกเรดด์พลัส

เรื่องที่ต้องตรวจติดตาม	ประเภทของตัวชี้วัด
นโยบายและการบริหารจัดการ	การพัฒนานโยบาย ระเบียบ และขั้นตอน ที่เกี่ยวข้อง สำหรับกลไกเรดด์พลัส ข้อมูลสารสนเทศในโดเมนสาธารณะ การเคลื่อนย้ายกิจกรรมภายในและข้ามเขตแดนที่สามารถมีผลต่อกลไกเรดด์พลัส จำนวนความขัดแย้งในเรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
การจัดหมวดหมู่แผนการพัฒนา	พื้นที่ป่าไม้ภายใต้การจัดการอย่างยั่งยืนและการปฏิบัติการเกษตรอย่างยั่งยืนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งได้รับการรับรอง พื้นที่และจำนวนของประชาชนที่เข้าร่วมในระบบการเกษตร การอนุรักษ์ และวนเกษตร พื้นที่ปลูกต้นไม้และชนิดพันธุ์ การบังคับใช้การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและแผนการจัดการ (ค่าปรับข้อปฏิบัติที่ดี) กลไกเรดด์พลัสในแผนพัฒนาระดับอำเภอ
ความหลากหลายทางชีวภาพ	ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น – ที่สูญหายไป หรือ ที่เพิ่มขึ้น พื้นที่เสื่อมโทรมที่ได้รับการฟื้นฟู รวมทั้งพืชป่าชายเลน วินิจฉัยชนิดพันธุ์ (พืชและสัตว์) สำคัญ ที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศชนิดต่างๆ และเข้าถึงการเปลี่ยนแปลง พื้นที่คุ้มครองที่จัดตั้งขึ้น และการบูรณพื้นที่คุ้มครองที่มีอยู่
ความยากจน	ความมั่นคงทางอาหาร การจ้างงาน: การสร้างงานหรือการสูญเสียงาน เนื่องจากกลไกเรดด์พลัส รายได้: เพิ่มขึ้นหรือลดลง การประกอบการ: ความหลากหลายและการย้ายถิ่น เทคโนโลยีที่มีให้ใช้ได้และความสามารถในการเข้าถึง การเข้าถึงการศึกษาและสาธารณสุข ความเท่าเทียมทางเพศ
สิ่งแวดล้อม	จำนวนและพื้นที่เกิดไฟไหม้ต่อปี
สังคม	ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติ ทางวัฒนธรรม และตามบรรทัดฐาน ความขัดแย้ง

	เพศและการเปลี่ยนแปลงของการตัดสินใจเนื่องจากผลของกลไกเรดด์พลัส องค์กระระดับท้องถิ่นและการตัดสินใจ
จิตสำนึกภาคเอกชน	การรับรอง ความรับผิดชอบสังคมของบริษัทที่เชื่อมโยงกับกลไกเรดด์พลัส

การดำเนินการหลักตามกลไกเรดด์พลัสที่ต้องพิจารณา ได้แก่

การจัดเตรียมแหล่งรวบรวมข้อมูลสารสนเทศป่าไม้แห่งชาติ

- ประเมินมวลชีวภาพและคาร์บอนกักเก็บเพื่อจัดทำระดับอ้างอิง/ระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง โดยจะจัดทำแผนที่แสดงรายละเอียดพื้นที่ป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินในทุกพื้นที่ ซึ่งได้วินิจฉัยไว้สำหรับระดับต่ำกว่าประเทศ (เส้นทางเชื่อมระดับภูมิประเทศ) ให้เป็นแผนที่อ้างอิงของรูปแบบข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติ และจะจัดทำแผนที่อ้างอิงสำหรับทุกจังหวัดหลังจากการพัฒนาแนวทางด้านวิชาการ
- วิเคราะห์รูปแบบการเก็บและการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ และจัดทำกลไกสำหรับการเสริมให้การประมวลผลและการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศมีความสมบูรณ์
- จัดทำรูปแบบสำหรับการทำให้ข้อมูลสารสนเทศและความรับผิดชอบมีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
- จัดทำระบบฐานข้อมูลซึ่งทำหน้าที่เป็นข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติ
- รูปแบบซึ่งต้องใช้สำหรับระบบการจัดทำบัญชีแห่งชาติ รูปแบบนี้จะเป็นฐานประจำที่ของระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ

การพัฒนาวิธีการสำหรับการออกแบบแผนที่พื้นที่ป่าไม้จากภาพถ่ายดาวเทียมและสำหรับการสำรวจ

ภาคพื้นดินเพื่อตรวจหาการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม (DD) (องค์ประกอบที่ 2a)

- ออกแบบวิธีการสำรวจและการฝึกอบรม
- จัดทำกลไกระดับต่ำกว่าประเทศ (เส้นทางเชื่อมระดับภูมิประเทศใน 20 อำเภอ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการเก็บข้อมูลที่มีรายละเอียด) และระดับประเทศ

การพัฒนาวิธีการและการจัดทำระบบสำหรับการเข้าถึงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมของกลไกเรดด์พลัส

- ปรับปรุงตัวชี้วัดให้มีความเหมาะสมและจัดทำกลไกการเข้าถึงการปฏิบัติงานของกลไกเรดด์พลัสที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำเส้นฐาน
- มีกระบวนการตรวจติดตามแบบมีส่วนร่วม และฝึกอบรมผู้ใช้ประโยชน์ที่ดิน

ความต้องการขีดความสามารถในการตรวจติดตามและขีดความสามารถในอนาคต

กับส่วนราชการต่างๆ ที่ระบุไว้ข้างต้นจะทำการหารือและเจรจาร่วมกัน เพื่อประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกและขีดความสามารถที่มีอยู่สำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมในช่วงการดำเนินการแปลงสิทธิตนารอง ในช่วงปีแรกของระยะการเตรียมความพร้อมนั้น จำเป็นที่จะต้องเจรจาเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบของส่วนราชการและองค์กระระดับประเทศที่เกี่ยวข้อง สำหรับการคัดเลือกตัวชี้วัดและการออกแบบและการดำเนินการในเรื่องของการตรวจวัด การรายงาน และการทวนสอบ ทั้งตัวชี้วัดและการปฏิบัติตามการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยจะทำการประเมินความต้องการสำหรับ

การสร้างขีดความสามารถ การฝึกอบรม และฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพิ่มเติม และจัดทำแผนสำหรับการดำเนินงานที่ตามที่วินิจฉัยไว้

การตรวจติดตามระดับต่ำกว่าประเทศ

จะทำการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมที่ระดับต่ำกว่าประเทศตามที่กำหนดไว้ (เช่น ระดับจังหวัดหรือระดับภาค ซึ่งประเทศไทยมี 6 ภาค และ 77 จังหวัด) ให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการติดตามป่าไม้แห่งชาติ และในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อมจะใส่การบูรณาการการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมไว้ในการศึกษาที่เสนอไว้ในองค์ประกอบที่ 4a

การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อตัดสินใจแคนคูนสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความกดดันของมนุษย์ที่มีต่อป่าไม้อันส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการดำเนินการเพื่อแก้ไขสาเหตุการทำลายป่า ข้อตกลงดังกล่าวยังยืนยันว่า ควรดำเนินกิจกรรมกลไกเรดด์พลัสตามภาคผนวก ของข้อตัดสินใจแคนคูน (ภาคผนวก 4) ซึ่งให้แนวทางและการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมตามวิธีการทางนโยบายและแรงจูงใจด้านบวกต่อประเด็นเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัสไว้ นอกจากนี้ ประเทศไทย (ดูองค์ประกอบที่ 2a และ 2d) มีกฎหมาย นโยบายสิ่งแวดล้อม ขั้นตอน (การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม) และมาตรการ จำนวนหนึ่งที่ใช้เพื่อบรรเทาและปกป้องผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน/โครงการต่างๆ ชุดนโยบายและขั้นตอนเหล่านี้ที่จะมีนโยบายการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของธนาคารโลกรวมอยู่ด้วยนั้นจะใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อม

เพื่อตรวจติดตามกลไกเรดด์พลัสซึ่งกิจกรรมในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับข้อตกลงแคนคูน และมีการปฏิบัติในเรื่องของการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมชุมชนต่อชุมชนด้วยโอกาสและล่อแหลมมีความเสี่ยงนั้น จะมีการออกแบบระบบข่าวสารการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (SIS) โดยจะริเริ่มระบบดังกล่าวเพื่อทดสอบในพื้นที่นำร่องตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนทางการเงินที่ได้รับในช่วงระยะเวลาการเตรียมความพร้อม โดยการออกแบบนั้นจะอาศัยวิธีการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ได้กล่าวไว้ในองค์ประกอบที่ 2d

ตารางที่ 4-7 แสดงกิจกรรมและงบประมาณในการออกแบบระบบสำหรับการบูรณาการการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมไว้ในระบบการตรวจติดตามกลไกเรดด์พลัสแห่งชาติ

เกณฑ์เพื่อใช้พิจารณาในการคัดเลือกรายการในการตรวจสอบในช่วงการดำเนินการซึ่งสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสม ได้แก่

- 1) วินิจฉัยด้านต่างๆ ที่ไม่ใช่คาร์บอน
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า มีการวินิจฉัยด้านที่ไม่ใช่คาร์บอนที่จัดลำดับความสำคัญไว้ในการดำเนินกลไกเรดด์พลัส ไว้อย่างไร?
- 2) การตรวจติดตาม การรายงาน และการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ
  - ตรวจสอบเพื่อดูว่า มีหลักฐานอะไรบ้างที่แสดงว่ามีการนำเสนอระบบที่มีความโปร่งใสสำหรับการแบ่งปันเป็นระยะในเรื่องของข้อมูลด้านที่ไม่ใช่คาร์บอน/การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในเรื่องที่ไม่ใช่คาร์บอน ที่มีความสอดคล้องกัน และอย่างน้อยที่สุดอยู่ในขั้นตอนการดำเนินงานตอนแรกๆ หรือไม่?

- มีข้อมูลสารสนเทศต่อไปนี้นำมาใช้ได้อย่างไรบ้าง ตัวแปรหลักด้านปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบต่อความเป็นอยู่ในชนบท การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การให้บริการของระบบนิเวศ ปัจจัยหลักด้านบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินกลไกเรดด์พลัส และการดำเนินการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสนใจในบทบัญญัติเฉพาะที่อยู่ในรอบการจัดการสังคมและสิ่งแวดล้อม (ESMF)

3) การจัดการและขีดความสามารถ

- มีการกำหนดอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่ใช่คาร์บอน/การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในเรื่องที่ไม่ใช่คาร์บอนไว้อย่างชัดเจนหรือไม่?
- มีการวินิจฉัยและประเมินความต้องการทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง (เช่น ขีดความสามารถ การฝึกอบรม ฮาร์ดแวร์/ซอฟต์แวร์ และงบประมาณ) ไว้อย่างไรหรือไม่?

ตารางที่ 4-7: กิจกรรมและงบประมาณในการออกแบบระบบสำหรับการตรวจติดตาม

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
การจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ NFIS	10	15	15	5	45
การฝึกอบรมและการสร้างเสริมศักยภาพใน MRV	0	10	10	0	20
การศึกษาและพัฒนาระบบการตรวจติดตาม MRV					
การพัฒนาแนวทางสำหรับการตรวจวัดคาร์บอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	0	10	10	0	20
การออกแบบรูปแบบการรายงานระดับชาติ	0	10	10	0	20
การศึกษาและออกแบบมาตรฐานการทวนสอบระดับชาติ	0	0	10	10	20
Total	10	45	55	15	125
Government	1	4	5	2	12
FCPF	9	41	50	13	113

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การทดสอบรูปแบบ THAIFORM นำร่อง	180	180	0	0	360
การจัดเตรียมและแผนการปฏิบัติสำหรับการวัดซ้ำ ในแปลงถาวร	960	600	0	0	1,560
การจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือ	500	200	0	0	700
การพัฒนาสมการอะโลเมตรี สัมประสิทธิ์การแปลง ผัน (conversion factors) และการวิเคราะห์ดิน	100	100	0	0	200
การจัดตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการ NFIS	220	20	50	0	290
การฝึกอบรมและการสร้างเสริมศักยภาพใน MRV	100	120	100	0	320
ขอบเขตการศึกษาระบบการตรวจติดตามสำหรับ ภูมิภาคอาเซียน	10	10	0	0	20
การพัฒนาแนวทางสำหรับการตรวจวัดคาร์บอนใน ระดับชุมชน	40	0	0	0	40
การตรวจติดตามผลประโยชน์ทางสังคมและ สิ่งแวดล้อม	500	200	200	200	1,100
การออกแบบระบบการตรวจติดตามสำหรับ โครงการนำร่อง	50	50	50	50	200
Total	2,660	1,480	400	250	4,790

องค์ประกอบที่ 5: กำหนดการและงบประมาณ

มาตรฐาน 5 เนื้อหา R-PP ที่ต้องการในองค์ประกอบนี้:
ความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารและทรัพยากร

จัดทำข้อเสนอกิจกรรมเต็มรูปแบบเพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส และระบุความต้องการด้านการเสริมสร้างศักยภาพและเงินสนับสนุนเพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จ ระบุงบประมาณและกำหนดการที่ต้องการได้รับการสนับสนุนในรูปแบบเงินและด้านวิชาการที่ต้องการจาก FCPF หรือ UN-REDD หรือแหล่งทุนอื่นๆ (เช่น ความช่วยเหลือแบบทวิภาคี) ข้อมูลที่เสนอสะท้อนถึงลำดับความสำคัญในข้อเสนอ และเพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำเนินการตามที่ระบุในข้อเสนอ พร้อมระบุถึงช่องว่างในเรื่องเงินสนับสนุน

องค์ประกอบที่ 1a: กิจกรรมและงบประมาณการจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		2557	2558	2559	2560	รวม
สนับสนุนการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส	การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม	11	11	6	0	28
	การประชุมคณะทำงานด้านการวิเคราะห์ห้องค์กร	22	22	22	17	83
	การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	22	22	11	11	66
	การสนับสนุนทางวิชาการ	11	11	11	11	44
	การเสริมสร้างศักยภาพ	22	22	22	22	88
	การร่วมการประชุมนานาชาติ	22	28	28	28	106
การจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส	การบริหารจัดการของสำนักงานกลาง	55	55	55	55	220
	การบริหารจัดการของสำนักงานภูมิภาค	110	110	137	137	494
	การเสริมสร้างศักยภาพ	33	44	55	55	187
การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส	ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และการจัดการฐานข้อมูล	17	5	5	5	32
	งบการดำเนินการ เช่น การจ้างผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศ	10	10	5	0	25
รวม		335	340	357	341	1,373
รัฐบาล		29	29	31	31	120
FCPF		306	311	326	310	1,253

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
สนับสนุนการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส	การสนับสนุนทางวิชาการ	65	65	65	65	260
	การเสริมสร้างศักยภาพ	20	30	30	30	110
การจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส	ยานพาหนะและอุปกรณ์	450	0	0	0	450
	การเสริมสร้างศักยภาพ	130	130	130	130	520
การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส	ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ และการจัดการฐานข้อมูล	60	0	0	0	60
รวม		725	225	225	225	1,400

ตารางที่ 1b-5: สรุปกิจกรรมและงบประมาณในการดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการจัดเวทีสุนทรียสนทนาให้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
การจัดทำแผนการเผยแพร่ข้อมูลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	15	15	0	0	30
จัดสื่อภาษาท้องถิ่น	10	15	15	15	55
จัดหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่	10	10	10	0	30
พัฒนาและจัดการเว็บไซต์	11	0	0	0	11
จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์	5	5	11	5	26
การเผยแพร่ข้อมูลในระดับภูมิภาคอาเซียน	0	0	10	10	20
การประชุมหรือเวทีสุนทรียสนทนาในระดับชาติ	15	15	15	10	55
การประชุมหรือเวทีสุนทรียสนทนาในระดับจังหวัดและชุมชน	30	30	30	20	110
การเสริมสร้างศักยภาพในการสื่อข้อมูลข่าวสารและอื่นๆ	35	35	20	20	110
เครือข่ายเยาวชน (4 ภูมิภาค)	0	7	7	7	21
รวม	131	132	118	87	468
รัฐบาล	11	11	12	7	41
FCPF	120	121	106	80	427

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การจัดสื่อภาษาท้องถิ่น	54	0	0	0	54
หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่	90	0	0	0	90
พัฒนาและจัดการเว็บไซต์	16	0	0	0	16
การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์	45	45	50	45	180
การเผยแพร่ข้อมูลในระดับภูมิภาคอาเซียน	50	50	50	50	200
การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการดำเนินกิจกรรมนาร่อง	0	18	20	18	54
การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ	18	18	20	18	72
การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับจังหวัดและชุมชน	221	221	246	221	884
การเสริมสร้างศักยภาพ	15	15	20	15	60
ความช่วยเหลือด้านวิชาการ	18	18	20	18	72
เครือข่ายเยาวชน (4 ภูมิภาค)	20	20	20	20	80
รวม	547	405	405	405	1,762

องค์ประกอบที่ 1c: กิจกรรมและงบประมาณของกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็น					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
จัดทำแผนการดำเนินงานการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม	10	15	0	0	25
การรับฟังความคิดเห็นและการสร้างจิตสำนึกระดับภูมิภาค	10	20	20	10	60
การรับฟังความคิดเห็นและการสร้างจิตสำนึกระดับท้องถิ่น	30	30	30	30	120
คณะทำงานประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	10	10	10	10	40
พัฒนารอบในการร้องทุกข์และช่องทางการแก้ปัญหา	35	35	30	30	130
การจัดการกลไกการร้องทุกข์ในทุกระดับ	10	35	35	35	115
รวม	105	145	125	115	490
รัฐบาล	11	15	12	11	49
FCPF	94	130	113	104	441

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การรับฟังความคิดเห็นระดับภูมิภาค	108	108	108	108	432
การรับฟังความคิดเห็นระดับท้องถิ่น	20	20	20	20	80
ฝึกอบรมหลักสูตรการตรวจติดตามมูลค่าผลประโยชน์ร่วมที่ได้รับจากการดำเนินงาน	90	90	90	90	360
การจัดเวทีประชาสังคมเรดด์พลัส	18	18	18	18	72
การสร้างระบบป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	45	45	45	45	180
โครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับ REDD+	20	20	20	20	80
พัฒนากรอบในการร้องทุกข์และช่องทางการแก้ปัญหา	25	20	0	0	45
การจัดการกลไกการร้องทุกข์ในทุกระดับ	13	30	30	39	112
การเผยแพร่ข้อมูลการร้องทุกข์	20	40	40	70	170
รวม	359	391	371	410	1,531

ตารางที่ 2a-3: กิจกรรมและงบประมาณสำหรับการประเมินการเปลี่ยนแปลงที่ดิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน นโยบายป่าไม้ และธรรมาภิบาล

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
ปรับปรุงการวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุของการทำลายป่า	17	11	0	0	28
การประชุมคณะทำงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการใช้ที่ดิน	19	22	22	22	85
การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยการทำลายป่าที่ก่อให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับภูมิภาค	10	10	0	0	20
การประเมินธรรมาภิบาลภาคป่าไม้	10	10	0	0	20
รวม	56	53	22	22	153
รัฐบาล	7	7	0	0	14
FCPF	49	46	22	22	139

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
ปรับปรุงการวิเคราะห์ปัจจัยและสาเหตุของการทำลายป่า	100	150	0	0	250
การวิเคราะห์ทางเลื่อยทศศาสตร์เชิงเศรษฐกิจ	100	100	0	0	200
การประเมินและจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยการทำลายป่าที่ก่อให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกระดับภูมิภาค	20	0	0	0	20
การประเมินธรรมาภิบาลภาคป่าไม้	50	0	0	0	50
รวม	270	250	0	0	520

ตารางที่ 2b-2: กิจกรรมและงบประมาณในการกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
วิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์เรดด์พลัสที่สะท้อนการแก้ปัญหาและสร้างทางเลือกใหม่	11	11	11	11	44
การวิเคราะห์ทางเลือกยุทธศาสตร์	11	17	0	0	28
การวิเคราะห์โอกาส ความเสี่ยง และการประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส	10	10	0	0	20
การศึกษาความต้องการของท้องถิ่น	11	11	0	0	22
สำรวจแนวทางการปฏิบัติที่ดีของชุมชนและศึกษาวิจัยในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลและยั่งยืนโดยชุมชน	10	11	10	10	41
การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับยุทธศาสตร์เรดด์พลัส	30	25	22		77
การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ	11	11	11	11	44
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	32	22	22	11	90
การพิจารณาเกี่ยวกับศักยภาพพื้นที่นาร่อง	11	11	0	0	22
การฝึกอบรมอาชีพทางเลือกให้แก่ชุมชน	11	17	9	0	37
รวม	148	146	85	43	422
รัฐบาล	15	14	8	4	41
FCPF	133	132	77	39	381

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านยุทธศาสตร์ เรดด์พลัส	18	18	18	18	72
การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกิจกรรมการ เตรียมความพร้อมในระดับประเทศ/จังหวัด/ อำเภอ	180	180	180	180	720
การศึกษาความต้องการของท้องถิ่นและการค้าไม้/ ท่อนซุง	150	15	0	0	165
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	45	45	0	0	90
การพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม	28	28	18	18	92
การจัดทำขอบเขตที่ดินแบบมีส่วนร่วมนำร่อง	250	250	0	0	500
การรับรองทางป่าไม้และมาตรฐานการค้าไม้	105	90	0	0	195
การนำร่องในเขตการท่องเที่ยวและอาชีพทางเลือกใน เขตป่าสงวน	800	800	800	800	3,200
การประเมินและการจัดหาเทคโนโลยีในการเฝ้า ระวัง	100	20	20	0	140
การสนทนาและแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเลือก ยุทธศาสตร์ในภูมิภาคอาเซียน	50	50	0	0	100
การเสริมสร้างศักยภาพในการบังคับใช้กฎหมาย	45	45	0	0	90
การตั้งเศษชีวมวล	100	100	0	0	200
รวม	1,871	1,641	1,036	1,016	5,564

องค์ประกอบที่ 2c: กิจกรรมและงบประมาณในการนำเรตต์พลัสสู่การปฏิบัติ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		2557	2558	2559	2560	รวม
กรอบเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ	จัดทำมาตรฐานสำหรับโครงการเรตต์พลัส	28	28	0	0	56
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผนการใช้ที่ดินป่าไม้	19	22	22	22	85
	การนำร่องจัดทำขอบเขตที่ดินแบบมีส่วนร่วม	0	0	17	17	34
การจัดการด้านการเงิน	การวิเคราะห์กลไกกองทุนที่มีอยู่	11	0	0	0	11
	จัดทำกลไกของกองทุนเรตต์พลัส	11	11	0	0	22
ระบบการแบ่งปันผลประโยชน์	วิเคราะห์และจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมการแบ่งปันผลประโยชน์	0	0	11	11	22
	วิเคราะห์ทางเลือกของการแบ่งปันผลประโยชน์ในอนาคต	0	0	17	17	34
	กลไกด้านการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์	0	0	17	11	28
การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	จัดตั้ง clearing house เรตต์พลัส	10	20	11	0	41
การเสริมสร้างศักยภาพการดำเนินงาน	การสร้างจิตสำนึกในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	11	6	6	5	28
	การศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้เกี่ยวกับทางเลือกของอาชีพของชุมชน	17	11	0	0	28
รวม		107	98	101	83	389
รัฐบาล		10	9	11	8	38
FCPF		97	89	90	75	351

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
กรอบเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ	จัดทำมาตรฐานสำหรับโครงการเรดด์พลัส	25	25	0	0	50
การจัดการด้านการเงิน	จัดทำกลไกของกองทุนเรดด์พลัส	0	13	0	0	13
การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร	จัดตั้ง clearing house เรดด์พลัส	30	30	20	30	110
การเสริมสร้างศักยภาพ	การสร้างจิตสำนึกในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	21	21	21	21	84
	การจัดข้อมูลข่าวสารให้คณะทำงานเฉพาะกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	21	21	21	21	84
รวม		97	110	62	72	341

ตารางที่ 2d: สรุปกิจกรรมและงบประมาณในการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		2557	2558	2559	2560	รวม
การทำความเข้าใจผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	การวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับการเลือกยุทธศาสตร์	11	11	0	0	22
	การวิเคราะห์เส้นฐานของผู้มีส่วนได้เสีย และสาเหตุของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า	5	5	0	0	10
	การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	17	17	0	0	34
	การจัดทำกรอบการตรวจติดตาม	0	11	11	0	22
	การสรุปและจัดทำรายงาน SESA	0	44	44	44	132
	คณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับ SESA และ safeguard	11	11	11	11	44
ระบบ/มาตรการป้องกันผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	แนวทางการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	0	17	10	10	37
	การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสาร safeguard	0	17	11	0	28
	การทดสอบระบบข้อมูลข่าวสาร safeguard	0	0	0	22	22
รวม		44	133	87	87	351
รัฐบาล		4	13	7	7	31
FCPF		40	120	80	80	320

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ						
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
		ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การทำความเข้าใจผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	การวิเคราะห์เส้นฐานของผู้มีส่วนได้เสีย และสาเหตุของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า	25	20	0	0	45
	การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	25	20	0	0	45
	การจัดทำกรอบการตรวจติดตาม	20	0	0	0	20
	การจัดทำบทสรุป SESA	50	0	0	0	50
	SEIA สำหรับพื้นที่นาร่อง	50	50	0	0	100
	คณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับ SESA และ safeguards	25	25	25	25	100
การยกระดับการตระหนักรู้	การเตรียมการและการจัดพิมพ์เอกสาร	28	28	28	28	112
	การแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร	28	28	10	10	76
การประชุมกลุ่ม	ประชุมเพื่อสังเคราะห์ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง	28	28	10	10	76
	ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่นาร่อง	8	8	0	0	16
รวม		287	207	73	73	640

องค์ประกอบที่ 3: กิจกรรมและงบประมาณสำหรับการพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิง					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่	11	11	0	0	22
คณะกรรมการวิชาการด้านระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิง และการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ	22	22	22	0	66
พัฒนาแบบจำลองสำหรับประเมินการปล่อยภายใต้ภาพทัศน์ต่างๆ	11	11	11	0	33
รวม	44	44	33	0	121
รัฐบาล	4	4	3	0	11
FCPF	40	40	30	0	110

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่	50	40	0	0	90
จัดหาภาพถ่ายดาวเทียม	100	40	0	0	140
การปรับปรุงตัวอย่างสังคมพืช	30	0	0	0	30
ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาข้อมูล GIS ระดับชาติ	85	0	0	0	85
พัฒนาแบบจำลองสำหรับการประเมินการปล่อยภายใต้สถานการณ์ต่างๆ	45	45	0	0	90
บูรณาการระดับการปล่อยอ้างอิงระดับประเทศและภาค	180	180	180	0	540
เตรียมพื้นที่นำร่องสำหรับระดับการปล่อยอ้างอิง	90	90	0	0	180
รวม	580	395	180	0	1,155

องค์ประกอบที่ 4: กิจกรรมและงบประมาณในกิจกรรมการตรวจติดตาม					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
การจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ NFIS	10	15	15	5	45
การฝึกอบรมและการสร้างเสริมศักยภาพใน MRV	0	10	10	0	20
การศึกษาและพัฒนาระบบการตรวจติดตาม MRV					
การพัฒนาแนวทางสำหรับการตรวจวัดคาร์บอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	0	10	10	0	20
การออกแบบรูปแบบการรายงานระดับชาติ	0	10	10	0	20
การศึกษาและออกแบบมาตรฐานการทวนสอบระดับชาติ	0	0	10	10	20
Total	10	45	55	15	125
Government	1	4	5	2	12
FCPF	9	41	50	13	113

งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
การทดสอบรูปแบบ THAIFORM นำร่อง	180	180	0	0	360
การจัดเตรียมและแผนการปฏิบัติสำหรับการวัดซ้ำในแปลงถาวร	960	600	0	0	1,560
การจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องมือ	500	200	0	0	700
การพัฒนาสมการอะโลเมตรี สัมประสิทธิ์การแปลงผัน (conversion factors) และการวิเคราะห์ดิน	100	100	0	0	200
การจัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ NFIS	220	20	50	0	290
การฝึกอบรมและการสร้างเสริมศักยภาพใน MRV	100	120	100	0	320
ขอบเขตการศึกษากระบวนการตรวจติดตามสำหรับภูมิภาคอาเซียน	10	10	0	0	20
การพัฒนาแนวทางสำหรับการตรวจวัดคาร์บอนในระดับชุมชน	40	0	0	0	40
การตรวจติดตามผลประโยชน์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม	500	200	200	200	1,100
การออกแบบระบบการตรวจติดตามสำหรับโครงการนำร่อง	50	50	50	50	200
รวม	2,660	1,480	400	250	4,790

องค์ประกอบที่ 6: กิจกรรมและงบประมาณสำหรับการตรวจติดตามและ การประเมินผลการดำเนินงาน					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
การจัดเตรียมรายงานการตรวจติดตามและการ เผยแพร่ข้อมูล	6	11	11	11	39
การประชุมรายงานความก้าวหน้ากับผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย	0	11	11	11	33
รวม	6	22	22	22	72
รัฐบาล	1	2	2	2	7
FCPF	5	20	20	20	65

สรุปกิจกรรมและงบประมาณทั้งหมด					
องค์ประกอบ	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
องค์ประกอบที่ 1 ทั้งหมด (1a + 1b + 1c)	571	617	600	543	2331
องค์ประกอบที่ 2 ทั้งหมด (2a + 2b + 2c + 2d)	355	430	295	235	1,256
องค์ประกอบที่ 3 ทั้งหมด	44	44	33	0	121
องค์ประกอบที่ 4 ทั้งหมด (4a + 4b)	10	45	55	15	125
องค์ประกอบที่ 6 ทั้งหมด	6	22	22	22	72
รวม	986	1,158	1,005	815	3964
รัฐบาล	93	108	91	72	364
FCPF	893	1,050	914	743	3,600
งบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ					
องค์ประกอบ	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญ)				
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	รวม
รวมองค์ประกอบที่ 1 (1a + 1b + 1c)	1,631	1,021	1,001	1,040	4,693
รวมองค์ประกอบที่ 2 (2a + 2b + 2c + 2d)	2,525	2,208	1,171	1,161	7,065
รวมองค์ประกอบที่ 3	580	395	180	0	1,155
รวมองค์ประกอบที่ 4 (4a + 4b)	2,660	1,480	400	250	4,790
รวมองค์ประกอบที่ 6	0	0	0	0	0
รวม	7,396	5,104	2,752	2,451	17,703

ผู้ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน

งบประมาณสนับสนุนที่จะได้รับภายใต้ข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสจากแหล่ง
ทุนอื่นๆ โดยประมาณ มีรายละเอียดดังนี้

จาก ITTO	220,000	เหรียญสหรัฐ
จากโครงการ WWF Treemaps	220,000	เหรียญสหรัฐ
จากโครงการ LEAF-USAID (ในส่วนของประเทศไทย) 225	,000	เหรียญสหรัฐ
จาก ADB ³	<u>300,000</u>	เหรียญสหรัฐ
รวม	<u>965,000</u>	เหรียญสหรัฐ

ประเทศไทยยังคงต้องหาแหล่งสนับสนุนจากแหล่งอื่น เช่น UN-REDD, USAID, ITTO, WWF, GIZ, ADB และ JIA เป็นงบประมาณเพิ่มเติมทั้งหมด 14,043,000 เหรียญสหรัฐ

³ ดูบันทึกแนวคิดในภาคผนวกที่ 5-1

องค์ประกอบที่ 6: การออกแบบกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล

มาตรฐาน 6: เนื้อหา R-PP ที่ต้องการในองค์ประกอบนี้:
การออกแบบกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล

ข้อเสนอต้องอธิบายถึงตัวชี้วัดที่จะใช้ในแผนการตรวจติดตามการดำเนินการในกระบวนการเตรียมความพร้อมและกิจกรรมเรดด์พลัส และการระบุถึงความไม่พร้อมในการดำเนินงานในเรื่องของเวลาและคุณภาพ ข้อเสนอต้องแสดงถึงกรอบการดำเนินงานที่ช่วยให้มีการจัดการด้านการเงินและทรัพยากรต่างๆ ที่โปร่งใส และเป็นไปตามกำหนดการของกิจกรรม

กิจกรรมการเตรียมการเรดด์พลัสที่บรรยายมาแล้วข้างต้นมีเจตจำนงให้ประเทศไทยมีความพร้อมในช่วงสี่ปีข้างหน้า ในอันที่จะเข้าถึงแหล่งทุนเรดด์พลัสของโลก ทั้งจากโครงการภาคบังคับและตลาดสมัครใจในรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้นมา นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศไทยที่จะเข้าร่วมการเจรจาระดับนานาชาติอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นและกระบวนการเตรียมการยังต้องการประสบการณ์จากการดำเนินการในกิจกรรมเรดด์พลัสต่างๆ ที่สะท้อนนโยบายแห่งชาติและกิจกรรมในอนาคต ตลอดจนท่าทีของรัฐบาลในการเจรจาในระดับนานาชาติ

กิจกรรมเรดด์พลัสในระยะการเตรียมความพร้อม จะมีความยุ่งยากซับซ้อนอย่างยิ่งในการจัดการ เนื่องจากมีความหลากหลายของกิจกรรมและมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องอาศัยการดำเนินการที่เป็นนวัตกรรม และการสนับสนุนจากแหล่งทุนที่หลากหลาย ควรมีการจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัสที่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ สำหรับการดำเนินการ พร้อมทั้งมีวิธีการที่ดีในการตรวจติดตามและประเมินผล เพื่อรับประกันความมีประสิทธิภาพและการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งหมด

วัตถุประสงค์ของกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล คือ การจัดให้สำนักงานเรดด์พลัสมีวิธีการจัดการระยะเตรียมความพร้อมที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อสร้างความมั่นใจในการประสานงานกับบรรดาผู้ให้ทุนสนับสนุน บ่งชี้ช่องว่างของกิจกรรมที่จำเป็นในการดำเนินการยุทธศาสตร์เรดด์พลัส ตลอดจนการประเมินและสังเคราะห์ผลผลิตจากกิจกรรมต่างๆ

ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสจะได้รับการพัฒนารายละเอียดในระยะการเตรียมความพร้อมจากผลของการศึกษานำร่องที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และการตรวจติดตามและการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน ตารางที่ 6-1 แสดงรายละเอียดของการออกแบบกรอบการตรวจติดตาม

กิจกรรมนำร่องหลายกิจกรรมและการสร้างศักยภาพจะดำเนินการโดยโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ให้ทุน สำนักงานเรดด์พลัสจะต้องดำเนินการลงทะเบียนกิจกรรมทั้งหมดอย่างละเอียด อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตรวจติดตามทั้งหมด

งานแรกของสำนักงานเรดด์พลัสคือการจัดทำแผนงาน 4 ปี ของระยะเตรียมความพร้อม รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ให้ทุนและโครงการที่ดำเนินการโดยองค์การพัฒนาเอกชนและภาคเอกชนที่มุ่งสู่ตลาดสมัครใจ แผนงานนี้จะต้องมีการประเมิน มีการพัฒนา ตามศักยภาพที่มีอยู่ในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ด้านล่าง

การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสิ่งจำเป็นในอันที่จะยืนยันกับจังหวัด และตำบลที่มีกิจกรรมลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกจัดเป็นกิจกรรมนำร่อง และการเจรจาเหล่านี้ จะทำให้ได้รายละเอียดของกำหนดการดำเนินงาน สำนักงานเรดด์พลัสจะเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการตรวจ ติดตามและการประเมินผลตามกรอบเวลาในตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1: การตรวจติดตามการดำเนินงานโดยสำนักงานเรดด์พลัส ซึ่งได้รับการสนับสนุนและการให้ ข้อมูลจากหน่วยงานประสานเรดด์พลัสระดับจังหวัด 77 จังหวัด (ตามภาพที่ 1a-3)

ผลลัพธ์	องค์ประกอบ	ผลผลิต	กิจกรรมหลัก	ตัวชี้วัด	กรอบเวลา
การดำเนินงาน เรดด์พลัสใน การเตรียม ความพร้อม เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และโปร่งใส	1a	1. มีศูนย์ข้อมูล เรดด์พลัส และ สำนักงาน เรดด์พลัสระดับชาติ และระดับจังหวัด พร้อมบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ 2. แนวทางการ เตรียมความพร้อม และการพัฒนา ศักยภาพผู้เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> จัดตั้งศูนย์ข้อมูล เรดด์พลัสและ สำนักงานเรดด์ พลัสระดับชาติ และระดับจังหวัด พร้อมบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ และทุนสนับสนุน การดำเนิน แต่งตั้ง คณะทำงานด้าน วิชาการ การพัฒนาและ แลกเปลี่ยน ความรู้เรดด์พลัส 	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานเรดด์ พลัสระดับชาติ หน่วยงาน ประสานเรดด์ พลัสระดับ ภูมิภาค ศูนย์ข้อมูล เรดด์พลัส 	พ.ศ. 2558 ประชุม ทบทวนทุก 4 เดือน
ทุกภาคส่วนทั้ง ระดับประเทศ และภูมิภาค ได้รับข้อมูล ข่าวสารและ ได้รับการเพิ่ม ศักยภาพใน การดำเนินงาน ด้านเรดด์พลัส	1b		<ul style="list-style-type: none"> จัดทำแผนการ เผยแพร่ข้อมูล และการเพิ่ม ศักยภาพของทุก ภาคส่วน การประชุม คณะทำงานด้าน วิชาการ การประชุม หารือเชิง ปฏิบัติการ การเผยแพร่ ข้อมูลและการ 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานการ ประชุม ประจำปี นำเสนอ คณะทำงาน เฉพาะกิจด้าน เรดด์พลัส จำนวน/ ประเภทของสื่อ เพื่อการ ประชาสัมพันธ์ จำนวน/ร้อยละ ของผู้เข้ารับ 	พ.ศ. 2558- 2561 ประชุม ทบทวนปี ละ 2 ครั้ง

ผลลัพธ์	องค์ประกอบ	ผลผลิต	กิจกรรมหลัก	ตัวชี้วัด	กรอบเวลา
			<ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์ • การเสริมสร้างศักยภาพ • การเข้าร่วมการประชุมระดับนานาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • การเพิ่มศักยภาพ 	
ทุกภาคส่วนได้รับรู้และมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส	1c	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตัวแทนทุกภาคส่วนได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมในกระบวนการจัดทำแนวทางและมาตรการในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส 2. แนวทางการพัฒนากรอบการร้องทุกข์ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหรือเวทีประชาสังคมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับกิจกรรมเรดด์พลัส • หาหรือแนวทางในการพัฒนากรอบในการร้องทุกข์ในทุกระดับ 	<ul style="list-style-type: none"> • รายงานการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 	พ.ศ. 2558-2560
	2b	ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสระดับชาติที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาและตีพิมพ์ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสระดับชาติที่ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> • เอกสารตีพิมพ์ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสระดับชาติ 	พ.ศ. 2559
	2c	แนวทางการจัดการด้านการเงินและการแบ่งปันผลประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> • การออกแบบและพัฒนากลไกด้านการเงินและระบบการแบ่งปันผลประโยชน์โดยการวิจัยและการปรึกษาหารือ 	<ul style="list-style-type: none"> • กลไกด้านการเงินและระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ 	พ.ศ. 2558-2561 ประชุมทบทวนปีละ 2 ครั้ง
		มาตรฐานหรือ/และมาตรการในการพัฒนากิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> • กำหนดมาตรฐานสำหรับการดำเนินกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> • มาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม 	พ.ศ. 2558-2560 ประชุม

ผลลัพธ์	องค์ประกอบ	ผลผลิต	กิจกรรมหลัก	ตัวชี้วัด	กรอบเวลา
		เรดด์พลัส	เรดด์พลัส	เรดด์พลัส	ทบทวนปี ละ 2 ครั้ง
	2d	มีแนวทาง/มาตรการ ปกป้องผลกระทบ ต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> การศึกษาและประเมินทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ออกแบบระบบข้อมูลข่าวสาร safeguard 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม มีระบบข้อมูลข่าวสาร Safeguards 	2558- 2560
	3	ระดับการปล่อย อ้างอิง	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิงระดับชาติและระดับจังหวัด บูรณาการข้อมูลป่าไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> เอกสารตีพิมพ์ระดับการปล่อยอ้างอิงระดับชาติและระดับจังหวัด 	พ.ศ. 2558- 2560 ประชุม ทบทวนปี ละ 2 ครั้ง
	4a	1. ระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ทบทวนแผนที่ป่าไม้ จัดทำคาร์บอนกักเก็บภาคป่าไม้ระดับชาติ พัฒนาระบบการติดตามไฟฟ้าแห่งชาติ การฝึกอบรมด้านการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอน 	<ul style="list-style-type: none"> รายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคป่าไม้ระดับประเทศ เผยแพร่แผนที่ป่าไม้ตามข้อมูลล่าสุดที่มีปริมาณคาร์บอนกักเก็บระดับชาติ รายงานการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บของชุมชน แนวทางการ 	พ.ศ. 2558- 2560 ประชุม ทบทวนปี ละ 2 ครั้ง

ผลลัพธ์	องค์ประกอบ	ผลผลิต	กิจกรรมหลัก	ตัวชี้วัด	กรอบเวลา
			<p>กักเก็บแก่ชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเข้าร่วมการตรวจติดตามคาร์บอนกักเก็บของชุมชน • ระบบการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติ 	<p>สำรวจทรัพยากรป่าไม้แห่งชาติ</p>	
	4b	ระบบการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วม	<ul style="list-style-type: none"> • รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันและวินิจฉัยช่องว่าง • รับฟังความคิดเห็นและแบ่งปันข้อมูลด้านผลประโยชน์ร่วมระหว่างหน่วยงาน และเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม • จัดทำระบบการเปรียบเทียบข้อมูลด้านผลประโยชน์ร่วมและบูรณาการเข้ากับระบบการติดตามป่าไม้แห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> • รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงาน • รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลและการแบ่งปันข้อมูล • รายงานแห่งชาติเรื่องผลประโยชน์ร่วมภายใต้กลไกเรดด์พลัส 	

ความสำเร็จของผลลัพธ์จากทุกองค์ประกอบที่กล่าวข้างต้น ขึ้นอยู่กับจำนวนสมมติฐานและความเสี่ยงดังรายละเอียดในตารางที่ 6-2 โดยมีกิจกรรมและงบประมาณดังรายละเอียดในตารางที่ 6-3

ตารางที่ 6-2: สมมติฐานและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	สมมติฐานและความเสี่ยง
1a	<p>สมมติฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติกำหนดกรอบภาระหน้าที่สำหรับทิศทางและการอำนวยความสะดวกกิจกรรมของเรดด์พลัส มีการจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัสและแต่งตั้งคณะทำงานระดับชาติและระดับจังหวัด ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการกองทุนเรดด์พลัสบรรลุข้อตกลงและมีการจัดตั้ง มีบุคลากรประจำในสำนักงานเรดด์พลัส คณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสมีการประชุมทุกสามเดือน บุคลากรภาครัฐและตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันจัดการฝึกอบรม รัฐบาลสนับสนุนบุคลากรและพื้นที่อย่างเพียงพอ <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ความล่าช้าในการโอนเงิน บุคลากรที่มีคุณภาพไม่เพียงพอ จัดหาอุปกรณ์การดำเนินงานล่าช้า การจัดตั้งสำนักงานล่าช้า
2b	<p>สมมติฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รัฐบาลสนับสนุนข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตกลงในการเจรจาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กรมชลประทาน บริษัททำเหมืองและอื่นๆ เห็นชอบในกลยุทธ์การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด และดำเนินการตามผลการตรวจติดตาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเห็นชอบต่อการจัดการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เท่าเทียม <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่เห็นชอบในข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญบางประการ นักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซงกระบวนการวางแผนการใช้ที่ดิน
2c	<p>สมมติฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> มีความเห็นเป็นเอกฉันท์เกี่ยวกับการจัดการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> ไม่สามารถแก้ไขความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับการจัดการแบ่งปันผลประโยชน์
2d	<p>สมมติฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกมีความเข้าใจเป็นอย่างดีและเห็นชอบในการดำเนินการตาม

	<p>มาตรการต่างๆ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตกลงในการเจรจาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก • มีการทดลองอุปกรณ์เฝ้าระวังและประสบความสำเร็จ <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> • นักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นเข้ามาแทรกแซงกระบวนการวางแผนการใช้ที่ดิน • ระบบความปลอดภัยในการอนุญาตการเฝ้าระวังล้มเหลว
3	<p>สมมติฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> • กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สามารถรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์เกี่ยวกับการตัดฟันไม้ในพื้นที่ที่คัดเลือก • หน่วยงานต่างๆ สามารถตกลงในเรื่องข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ และวิธีการกำหนดเส้นฐานการปล่อยอ้างอิง <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> • การแบ่งปันข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐล้มเหลว
4	<p>สมมติฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (การเกษตร การสร้างเขื่อน การทำเหมือง ฯลฯ) ที่ถูกต้องในแต่ละช่วงเวลา • ข้อมูลจากดาวเทียมและแหล่งอื่นๆ มีความถูกต้องและเพียงพอ • มีเทคนิคและแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินการกักเก็บคาร์บอน และมาตรการในการติดตามการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้ <p>ความเสี่ยง</p> <ul style="list-style-type: none"> • อุปสรรคในการได้มาของข้อมูลที่จำเป็น • ความยาก/เป็นไปได้ไม่ได้ ในการตรวจติดตามการรั่วไหล

ตารางที่ 6-3: กิจกรรมและงบประมาณในการตรวจติดตามและการประเมินผล

องค์ประกอบที่ 6: กิจกรรมและงบประมาณสำหรับการตรวจติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน					
กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย: พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2560	รวม
การจัดเตรียมรายงานการตรวจติดตามและการเผยแพร่ข้อมูล	6	11	11	11	39
การประชุมรายงานความก้าวหน้ากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0	11	11	11	33
Total	6	22	22	22	72
Government	1	2	2	2	7
FCPF	5	20	20	20	65

เอกสารอ้างอิง

- กรมป่าไม้. 2552. สถิติป่าไม้ 2552. กรมป่าไม้ กรุงเทพมหานคร.
- กรมป่าไม้. 2553. สถิติป่าไม้ 2553. กรมป่าไม้ กรุงเทพมหานคร.
- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. 254 6. ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย พ.ศ. 2545. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์การทุนสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF).
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2547. ข้อมูลสถิติ 2547. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรุงเทพมหานคร.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2548. ข้อมูลสถิติ 2548. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรุงเทพมหานคร.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2553. ข้อมูลสถิติ 2553. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559). กรุงเทพมหานคร.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2556. รายงานสรุปสถิติคดีเกี่ยวกับการป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประจำปีงบประมาณ 2556 .
แหล่งที่มา: <http://www.dnp.go.th/Lawsuit/Dnplawsuit.asp> 16 กันยายน 2556
- ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2553. การจัดทำรายงานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เพื่อเสนอต่อ UNFCCC. กรุงเทพมหานครสำนักงานประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน้า 47-66.
- สุวิทย์ อ่องสมหวัง. 2546. การประเมินพื้นที่ป่าไม้และการอนุรักษ์ในประเทศไทย. ฝ่ายประเมินทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้. 7 หน้า.
- ส่วนจัดการที่ดินและชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์. 2556. เอกสารประกอบการประชุม เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน .59 ,2541 กรุงเทพมหานคร : กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช 2556 ,
- ADB. 2008. Biodiversity Conservation Corridors Initiative: Pilot Site Implementation Annual Report 2007. Clung Wicha Press Co., Ltd., Thailand.
- Amano, M., A. Noochdumrong, K. Pragtong, S. Kalyawongsa, T. Lakhawattanakul and H. Kuboyama. 1996. Historical changes of forested area in Thailand. *In*: Proceeding of the

- FORTROP'96: Tropical forestry in the 21st Century. Kasetsart University. Bangkok, Thailand.
- Champathong, P., P. Sirasoontoon and S. Thavoriyutikarn. 2010. Outlook on water governance in Thailand, Metropolitan Water Authority, Bangkok.
- Deutsch, W.G., A.L. Busby, J.L. Orprecio, J.P. Bago-Labis and E.Y. Cequiña. 1998. Community based water quality monitoring: from data collection to sustainable management of water resources. Chapter 7 in seeking sustainability.
- DNP. 2007. Sampling design, plot establishment and estimation methods for Thailand's national forest resources monitoring information system. Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. Bangkok, Thailand.
- DNP/ITTO. 2007. Thailand National Forest Resource Monitoring System, Technical Report No.2, Sampling design, plot establishment and estimation methods for Thailand's National Forest resource monitoring Information system. Bangkok
- EGAT. Electricity Generating Authority of Thailand. <http://community.egat.co.th/new>
- FAO. 1978. Forestry for Local Community Development. Forestry Paper No. 7. Food and Agriculture Organization. Rome.
- Inpaeng Community Carbon Offset Project. <http://www.carbon2markets.org>
- ITTO. 2006. Achieving the ITTO objective 2000 and sustainable forest management in Thailand. Report of the Diagnostic Mission. International Tropical Timber Organization (ITTO), Yokohama, Japan.
- Klankamsorn, B. 1992. GIS and Tropical Forest Monitoring. *In: Proceedings of the IUFRO S4.02.05: Remote Sensing and Permanent Plot Techniques for World Forest Monitoring*, Kasetsart University, Bangkok: 195- 198.
- Komiyama, A., S. Pongparn and S. Kato. 2005. Common allometric equations for estimating the tree weight of mangroves. *Journal of Tropical Ecology* 21:471-477.
- Marod, D. 2010. Biodiversity Conservation in Thailand. Faculty of Forestry, Kasetsart University, Bangkok
- Ministry of Agriculture and Cooperatives. 1993. Thai Forestry Sector Master Plan. Bangkok.
- NPA. 2001. Community Biodiversity Survey Manual. National Parks Association of New South Wales, Sydney.
- Ogawa, H., K. Yoda, K. Ogino and T. Kira. 1965. Comparative ecological studies on three main types of forest vegetation in Thailand II. Plant biomass. *Nature and Life in Southeast Asia* 4:49-80.
- ONWRC. 2003. Chao Phraya River Basin. Working Group Paper No 16. Office of Natural Water Resources Committee, Bangkok.

- Panayotou, T. and C. Parasuk. 1990. Land and forest: projecting demand and managing encroachment. The 1990 TDRI Year-End Conference: Industrializing Thailand and Its Impact on the Environment, Session: Natural Resources for Future, December 8-9, 1990, Chon Buri. TDRI, Bangkok.
- Panayotou, T. and S. Sungsuwan. 1989. An econometric study of the causes of tropical deforestation: the case of Northeastern Thailand. Development Discussion Paper No. 284. Harvard University Institute of Economic Development. Harvard University.
- Pochai, B. and T. Nanakorn. 1992. Volume tables constructed by the Spiegel Relascope. Forest Management Division, Forest Research Office, Royal Forest Department, Bangkok.
- Pragtong, K. 1991. Community Forestry: Village Level Models for Sustainable Production and Community Management in Thailand. Tsukuba University, Japan (unpublished Ph.D. Thesis).
- PTT. Petroleum Authority of Thailand. <http://www.pttplc.com/en/social-activities-environmentreforestation.aspx#>
- Puangchit, L. 1994. Thailand National Greenhouse Gas Inventory, Chapter 6. ONEP, Bangkok.
- RECOFTC. 2009. Capacity building for local communities in Tenasserim Corridor. Study Report under the Biodiversity Conservation Corridor Initiative (BCI) Thailand Tenasserim BCI Pilot Site, ADB.
- RECOFTC. 2010. Fund management for community activities in the Tenasserim Biodiversity Conservation Corridor. Study Report under the Biodiversity Conservation Corridor Initiative (BCI) Thailand Tenasserim BCI Pilot Site, ADB.
- Soontornwong, S.. and R. Thaworn. 2011. Framework of REDD mechanism for sustainability and equity in Thai context, pp. 79-143. *In*: B. Sethawiro, R. Thawon, L. Puangchit and S. Soontornwong REDD Plus as Hot Issues in International Communication: Appropriate Framework and System for Thai Society. (in Thai)
- Tamai, S., T. Nakasuga, R. Tabuchi and K. Ogino. 1986. Standing biomass of mangrove forests in Southern Thailand. *Journal of Japanese Forest Society* 68: 384-388.
- Tantasirin, C. and T. Nipon. 2000. An assessment of mitigation options in the Thai forestry sector for reducing carbon emissions. *Thai J. For.* 19-21: 116-135.
- TFSMP. 1993. Thai Forestry Sector Master Plan. Volume 1 - 4. Ministry of Agriculture and Cooperatives. Royal Forest Department.
- Tolthantham, T. 2009. Water quality monitoring and water quality situation in Thailand.
- Tongpan, S. *et al.* 1990. Deforestation and poverty: can commercial and social forestry break the vicious cycle? Research Report No. 2. The 1990 TDRI Year-End Conference. TDRI Bangkok.

Tulyasuwan, N. 2012. Land tenure and PES in northern Thailand: A case study of Maesa-Kogma Man and Biosphere Reserve. Final Report submitted to Lowering Emissions in Asia's Forests.

Tsutsumi, T., K. Yoda, P. Sahunalu, P. Dhammanonda and B. Prachaiyo. 1983. Forest: Felling, burning and regeneration. *In*: K. Kyuma and C. Pairintra (eds.), Shifting Cultivation. Kyoto University. pp. 13-62.

Tulyasuwan, N. 2012. Land tenure and PES in northern Thailand: A case study of Maesa-Kogma Man and Biosphere Reserve. Final Report submitted to Lowering Emissions in Asia's Forests.

Tulyasuwan, N. 2012. Land Tenure and PES in Northern Thailand: A case study of Maesa-Kogma Man and Biosphere Reserve, USAID LEAF Project, Bangkok.

Witchawutipong, J. 2005. Thailand Community Forestry. Royal Forest Department.

World Bank. 2009. Roots for Good Forest Outcomes: An Analytical Framework for Governance Reforms.

World resources institute.2010. International emissions data by country, gas and sector.

แหล่งที่มา :

<http://cait2.wri.org/wri/Country%20GHG%20Emissions?indicator=Total%20GHG%20Emissions%20Including%20LUCF&year=2010&sortIdx=&sortDir=desc&chartType=pie>.

23 กันยายน 2556

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1a: การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

ภาคผนวก 1a-1: การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากทั่วโลก

ลำดับ	ประเทศ	ปริมาณ(MtCO _{2e})	%
1	จีน	10,081.53	21.64
2	สหรัฐ	6,775.45	14.5435
3	สหภาพยุโรป (27)	4,823.38	10.3534
4	สหภาพยุโรป (15)	3,970.69	8.5231
5	สหพันธรัฐรัสเซีย	2,317.30	4.9741
6	อินเดีย	2,304.39	4.9464
7	บราซิล	2,136.21	4.5854
8	ญี่ปุ่นapan	1,297.78	2.7857
9	อินโดนีเซีย	1,170.02	2.5114
10	เยอรมัน	926.67	1.9891
11	ออสเตรเลีย	736.6	1.5811
12	อิหร่าน	727	1.5605
13	แคนาดา	726.63	1.5597
14	เม็กซิโก	706.46	1.5164
15	สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)	679.36	1.4582
16	สหราชอาณาจักร	626.22	1.3442
17	แอฟริกาใต้	559.65	1.2013
18	ซาอุดีอาระเบีย	542.1	1.1636
19	ฝรั่งเศส	531.82	1.1416
20	อิตาลี	497.18	1.0672
21	ไนจีเรีย	490.17	1.0522
22	อาร์เจนตินา	450.46	0.9669
23	สเปน	393.16	0.8439
24	เวเนซุเอลา	387.11	0.8309
25	ยูเครน	382.91	0.8219
26	ไทย	379.44	0.8145
27	โปแลนด์	366.86	0.7875
28	ตุรกี	353.97	0.7598
29	มาเลเซีย	337.29	0.724
30	ปากีสถาน	333.35	0.7155

ลำดับ	ประเทศ	ปริมาณ(MtCO _{2e})	%
31	สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	316.27	0.6789
32	อียิปต์	287.2	0.6165
33	เนเธอร์แลนด์	285.84	0.6136
34	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	256.27	0.5501
35	แองโกลา	254.16	0.5456
36	คาซัคสถาน	246.28	0.5286
37	สิงคโปร์	234.48	0.5033
38	เมียนมาร์	222.59	0.4778
39	อิรัก	221.68	0.4758
40	อุซเบกิสถาน	220.05	0.4723
41	เวียดนาม	218.75	0.4695
42	โคลอมเบีย	215.44	0.4624
43	คาเมรูน	198.97	0.4271
44	คูเวต	196.5	0.4218
45	ซูดาน	172.7	0.3707
46	แอลจีเรีย	170.94	0.3669
47	แทนซาเนีย	161.45	0.3466
48	เบลเยียม	157.15	0.3373
49	เปรู	149.03	0.3199
50	โบลิเวีย	147.8	0.3173
51	ลิเบีย	142.72	0.3063
52	เอกวาดอร์	138.92	0.2982
53	เอธิโอเปีย	131.99	0.2833
54	ฟิลิปปินส์	131.45	0.2822
55	บังคลาเทศ	130.77	0.2807
56	ปารากวัย	117.48	0.2522
57	โรมาเนีย	116.96	0.2511
58	กรีซ	115.59	0.2481
59	สาธารณรัฐเช็ก	115.58	0.2481
60	สาธารณรัฐประชาธิปไตยเกาหลี	106.11	0.2278
61	สาธารณรัฐแอฟริกากลาง	103.55	0.2223
62	ซีเรีย	99.04	0.2126
63	แซมเบีย	97.58	0.2095
64	เติร์กเมนิสถาน	96.4	0.2069
65	ชิลี	92.07	0.1976
66	โอมาน	90.41	0.1941
67	อิสราเอล	89.48	0.1921

ลำดับ	ประเทศ	ปริมาณ(MtCO _{2e})	%
68	เบลารุส	86.76	0.1862
69	ออสเตรีย	82.42	0.1769
70	นิวซีแลนด์	81.76	0.1755
71	โปรตุเกส	79.61	0.1709
72	มาดากัสการ์	75.49	0.162
73	กาตาร์	74.69	0.1603
74	สวีเดน	73.99	0.1588
75	ฟินแลนด์	69.43	0.149
76	ฮังการี	67.19	0.1442
77	อาเซอร์ไบจาน	64.21	0.1378
78	บอตสวานา	61.23	0.1314
79	ไอร์แลนด์	60.69	0.1303
80	โมซัมบิก	59.5	0.1277
81	กานา	58.71	0.126
82	ซิมบับเว	57.53	0.1235
83	เดนมาร์ค	57.44	0.1233
84	โกตดิวัวร์	57.29	0.123
85	ตรินิแดดและโตเบโก	54.35	0.1167
86	ชาด	53.85	0.1156
87	เซอร์เบีย	52.98	0.1137
88	ปาปัวนิวกินี	52.66	0.113
89	เคนยา	51.97	0.1116
90	บัลแกเรีย	51.56	0.1107
91	กัวเตมาลา	50.9	0.1093
92	สวิตเซอร์แลนด์	50.19	0.1077
93	กัมพูชา	47.5	0.102
94	ฮอนดูรัส	47.15	0.1012
95	นิการากัว	46.19	0.0991
96	นอร์เวย์	44.8	0.0962
97	สโลวาเกีย	43.69	0.0938
98	คิวบา	43.59	0.0936
99	โมร็อกโก	42.74	0.0917
100	ลาว	40.87	0.0877
101	ศรีลังกา	40.86	0.0877
102	มอนเตเนโกร	39.89	0.0856
103	มองโกเลีย	39.43	0.0846

ลำดับ	ประเทศ	ปริมาณ(MtCO _{2e})	%
104	ยูกันดา	39.15	0.084
105	บรูไน	37.69	0.0809
106	เนปาล	36.71	0.0788
107	บาร์เรน	34.81	0.0747
108	มาลี	32.47	0.0697
109	กินี	32.37	0.0695
110	บูร์กินาฟาโซ	31.82	0.0683
111	สาธารณรัฐโดมินิกัน	30.39	0.0652
112	เยเมน	28.95	0.0621
113	บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา	28.63	0.0615
114	ปานามา	28.25	0.0606
115	เบนิน	27.85	0.0598
116	เซเนกัล	27.19	0.0584
117	อิเควทอเรียลกินี	25.9	0.0556
118	จอร์แดน	25.67	0.0551
119	ตนิเซีย	25.66	0.0551
120	โครเอเชีย	25.09	0.0539
121	อัฟกานิสถาน	24.94	0.0535
122	เอสโตเนีย	24.16	0.0519
123	นามิเบีย	23.62	0.0507
124	มาลาวี	22.66	0.0486
125	เลบานอน	22.65	0.0486
126	บรูไน	22.59	0.0485
127	สาธารณรัฐคองโก	21.79	0.0468
128	ลิทัวเนีย	20.85	0.0448
129	ไนเจอร์	20.79	0.0446
130	สโลเวเนีย	18.7	0.0401
131	เบลีซBelize	17.65	0.0379
132	โตโก	16.61	0.0357
133	ไลบีเรีย	16.48	0.0354
134	อูรุกวัย	15.25	0.0327
135	จอร์เจีย	14.79	0.0317
136	อาร์เมเนีย	14.17	0.0304
137	เอลซัลวาดอร์	13.71	0.0294
138	ลักเซมเบิร์ก	13.49	0.029
139	จาไมกา	13.15	0.0282
140	เซียร์ราลีโอน	11.42	0.0245

ลำดับ	ประเทศ	ปริมาณ(MtCO _{2e})	%
141	ทาจิกิสถาน	10.46	0.0225
142	มาซิโดเนีย	10.34	0.0222
143	ไซปรัส	9.86	0.0212
144	มอลโดวา	9.75	0.0209
145	เมริทาเนีย	9.62	0.0206
146	ลัตเวีย	8.71	0.0187
147	มอลตา	8.55	0.0184
148	ไฮติ	7.9	0.017
149	คอซตาริกา	7.47	0.016
150	เคิร์กจิสถาน	7.27	0.0156
151	แกมเบีย	6.97	0.015
152	อัลบาเนีย	6.9	0.0148
153	ซูรินาเม	6.82	0.0146
154	เอริเทรีย	6.65	0.0143
155	กาบอง	6.56	0.0141
156	มอริเชียส	6.46	0.0139
157	ไอซ์แลนด์	4.22	0.0091
158	กินี-บิสเซา	4.01	0.0086
159	บาฮามาส	3.88	0.0083
160	กายอานา	3.87	0.0083
162	เลโซโท	2.7	0.0058
163	หมู่เกาะโซโลมอน	2.24	0.0048
164	สวาซิแลนด์	2.13	0.0046
165	เกรเนดา	1.93	0.0041
166	จิบูตี	1.73	0.0037
167	ฟีจี	1.58	0.0034
168	รวันดา	1.47	0.0032
169	แอนติกัวและบาร์บิวดา	1.15	0.0025
170	เซนต์ลูเชีย	1.12	0.0024
171	มัลดีฟ	1.11	0.0024
172	เซเชลล์	0.95	0.002
173	เคปเวิร์ด	0.7	0.0015
174	วานูอาตู	0.62	0.0013
175	ปาเลา	0.58	0.0012
176	คอโมโรส	0.44	0.0009

ลำดับ	ประเทศ	ปริมาณ(MtCO _{2e})	%
177	ซามัว	0.4	0.0009
178	ตองกา	0.4	0.0009
179	เซนต์คิตส์และเนวิส	0.38	0.0008
180	เซาตูเมและปรินซิปี	0.21	0.0005
181	โตมินิกัน	0.2	0.0004
182	นาอูรู	0.19	0.0004
183	เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์	0.16	0.0003
184	คิริบาส	0.11	0.0002
185	หมู่เกาะคุก	0.02	0.000043
186	นีอูเอ	-0.01	-0.000012
187	ภูฏาน	-2.81	-0.006
รวม		46,587.44	

ภาคผนวก 1a-2 กิจกรรมด้านป่าไม้ในประเทศไทยที่มีศักยภาพในการให้ข้อมูลแก่กิจกรรมเรดด์พลัส

โครงการ	หน่วยงานปฏิบัติ	รายละเอียด	ช่วงเวลา
โครงการจัดทำแนวเชื่อมต่อเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยได้รับสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย	โครงการจัดทำแนวเชื่อมต่อเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพได้ดำเนินการระหว่าง พ.ศ. 2549-2552 ในพื้นที่แนวเชื่อมต่อเทือกเขาตะนาวศรี อยู่ระหว่างกลุ่มป่าตะวันตกและกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยได้คัดเลือกชุมชน 20 หมู่บ้านในจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี กิจกรรมนำร่องประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก คือ (1) การลดความยากจน (2) การวางแผนการใช้ที่ดินและการจัดการที่ดิน (3) การฟื้นฟูระบบนิเวศ (4) การเสริมสร้างศักยภาพ และ (5) การจัดการทางการเงินอย่างยั่งยืน	2549-2552
การพัฒนาโลก การจ่ายค่าบริการ การปกป้องลุ่มน้ำ และปรับปรุงการดำรงชีวิตของชุมชน: การศึกษานำร่องบริเวณลุ่มน้ำที่สูงที่วิกฤตในประเทศไทย	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการสนับสนุนของ Winrock International	โครงการศึกษาลุ่มน้ำแม่ลาว ตำบลเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ตอนเหนือของประเทศไทย การศึกษาแสดงให้เห็นว่า การอนุรักษ์ลุ่มน้ำมีโอกาสสร้างรายได้จากการบริการในอัตรา 36 เหรียญ/ครอบครัว/ปี จากการชดเชยร้อยละ 20 ในปัจจุบัน ร้อยละ 95 ของผู้อยู่ปลายน้ำได้รับประโยชน์และยินดีที่จะจ่ายค่าชดเชยให้แก่ชุมชนต้นน้ำ เพื่อให้ตนเองมีน้ำที่มีคุณภาพและมีความสม่ำเสมอตลอดไป	2549-2551 ไม่มีการดำเนินการจ่ายค่าบริการในพื้นที่ศึกษา
กรณีศึกษาการจ่ายค่าบริการสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ไทยและลาว)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และประเทศฝรั่งเศส	ลุ่มน้ำแม่แตง ครอบคลุมพื้นที่ 13,000 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่จังหวัดแพร่ ตอนเหนือของประเทศไทย หมู่บ้านที่อยู่ต้นน้ำ ปลูกข้าวโพด การบริการด้านนิเวศในพื้นที่นี้เป็นการควบคุมการกร่อนของดินและการเคลื่อนย้ายตะกอน (http://www.thecommonsjournal.org/index.php/ijc/article/view/131/62)	ไม่มีการดำเนินการจ่ายค่าบริการในพื้นที่ศึกษา

โครงการ	หน่วยงานปฏิบัติ	รายละเอียด	ช่วงเวลา
โครงการคาร์บอนเครดิตภาคป่าไม้สำหรับเกษตรกรในระบบวนเกษตรรายย่อย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และ Michigan State University	พื้นที่โครงการอยู่ที่จังหวัดสกลนครทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีการตรวจวัดและการตรวจติดตามการดูดซับคาร์บอนและการฝึกอบรมการวัดและการตรวจติดตามในระดับชุมชน ในระยะแรก (พ.ศ. 2550-2553) โครงการเน้นสวนป่าสักในเครือข่ายชุมชนอินแปง การประเมินการดูดซับคาร์บอนรายปีสำหรับไม้สัก เท่ากับ 10.62 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า/เฮกเตอร์/ปีรวมเท่ากับ 75,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ที่สามารถซื้อขายได้ในปี พ.ศ. 2554 มีระยะเวลา 15 ปี	การซื้อขายคาร์บอนในช่วงแรกเริ่มเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2554 เป็นเวลา 2 ปี
โครงการปลูกป่าชายเลนในจังหวัดจันทบุรี โครงการปลูกป่าขนาดเล็ก	JICA และ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก โดยความร่วมมือกับกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และจังหวัดจันทบุรี	โครงการมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พื้นที่ศึกษาเป็นป่าชายเลนปากแม่น้ำเวฬุ จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ป่าสงวนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 แต่ป่าชายเลนถูกบุกรุกทำลายและเปลี่ยนพื้นที่เป็นนาเกลือในช่วงปี พ.ศ. 2523-2533 การจัดทำเส้นฐานและวิธีการตรวจติดตามของโครงการปลูกป่า CDM ขนาดเล็ก กรมป่าไม้ และกรมทรัพยากรทางทะเลได้ดำเนินการปลูกป่าชายเลนตามชายฝั่งบ้างแล้ว	2554
การพัฒนาแบบจำลองพื้นที่เรดดีในประเทศไทย	TGO และกรมป่าไม้ โดยการสนับสนุนของ FAO	การประเมินพื้นที่ที่มีศักยภาพ 11 แห่ง สำหรับการดำเนินโครงการคาร์บอนภาคป่าไม้ การประเมินพื้นที่เป็นการประเมินตามแนวทางของโครงการ CDM ในการวิเคราะห์ส่วนเพิ่ม	2553
การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้ในเอเชีย	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยการสนับสนุนของ USAID ผ่าน WINROCK International	โครงการมีวัตถุประสงค์ในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ ไทย กัมพูชา ลาว เวียดนาม ปาปัวนิวกินี และมาเลเซีย สำหรับประเทศไทย พื้นที่ศึกษาอยู่ที่แหล่งชีวมณฑลทั้ง 4 แห่ง	2555 และยังคงอยู่ระหว่างดำเนินการ

ภาคผนวก 1a-3:**องค์ประกอบและหน้าที่ของศูนย์ประสานงานเรดด์พลัสภาคประชาชน**

ศูนย์ประสานงานเรดด์พลัสภาคประชาชน เป็นองค์กรที่ประกอบไปด้วยผู้แทนจากภาคประชาชนและภาคประชาสังคมที่คัดเลือกกันเอง มีหน้าที่

- 1) รวบรวมข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรดด์พลัสในระดับล่าง และเผยแพร่ให้สมาชิกในเครือข่าย
- 2) ประสานงานและให้ข้อเสนอแนะกับคณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสและคณะทำงานวิชาการรวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งขึ้นสำหรับการดำเนินงานเรดด์พลัสในช่วงการเตรียมความพร้อม
- 3) ร่วมปฏิบัติการ ติดตามและตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานเรดด์พลัสทุกขั้นตอน
- 4) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำชาวบ้านและชุมชน
- 5) รับเรื่องราวร้องทุกข์กรณีชาวบ้านถูกละเมิดสิทธิ อันเนื่องมาจากการดำเนินงานโครงการเรดด์พลัส
- 6) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

ภาคผนวก 1a-4

รายชื่อองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส และกิจกรรมในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์

องค์กร	กิจกรรม
หน่วยงานของรัฐ	
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส หน่วยงานที่รับผิดชอบสำหรับการดำเนินงานของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และพิธีสารเกียวโตในประเทศไทย รับผิดชอบในเรื่องป่าไม้ของภาครัฐทั้งหมด
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	การวางแผนและทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	รับผิดชอบในการป้องกันพื้นที่อนุรักษ์ทั้งหมด ผู้ประสานงานโครงการเรดด์พลัส
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	รับผิดชอบในพื้นที่ป่าชายเลนนอกเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั้งหมด สำรวจทรัพยากรป่าชายเลน
กรมป่าไม้	รับผิดชอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ป่าไม้ สำรวจทรัพยากรป่าไม้ ป่าชุมชน
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	รับผิดชอบสวนป่าในภาครัฐ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	ดูแลทุกกิจกรรมเกี่ยวกับป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ระดับภูมิภาค	การจัดการทรัพยากรป่าไม้ระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์	การบริหารพื้นที่อนุรักษ์ระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด
สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับชาติ จัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกระดับชาติ
กรมควบคุมมลพิษ	การป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	การพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)	การดำเนินงานในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศและหน่วยงานรับผิดชอบสำหรับโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาด
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สอดคล้องกับภาคป่าไม้
สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	จัดทำภาพถ่ายจากดาวเทียม
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ	กองทุนวิจัยเพื่อพัฒนา REL

องค์กร	กิจกรรม
วิจัย	
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ให้คำปรึกษาทางวิชาการ
องค์กรระหว่างประเทศ	
ธนาคารโลก	สนับสนุนความร่วมมือเรื่องคาร์บอนในป่า - การจัดทำข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ	สนับสนุนโครงการความร่วมมือทางด้านวิชาการ - พัฒนาโครงการพื้นที่นำร่องของประเทศไทย และความมั่นคงทางอาหาร
ธนาคารพัฒนาเอเชีย (เอดีบี)	พัฒนาศักยภาพทางด้านเรดด์พลัส
องค์การด้านไม้เขตร้อนระหว่างประเทศ (องค์กร ITTO)	ระบบข้อมูลการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ
องค์กรนานาชาติ Winrock	พัฒนาศักยภาพของ REL และ MRV
ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (RECOFTC)	ฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพของโครงการเรดด์พลัส
องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ	
มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม (IPF)	ยุทธศาสตร์เรดด์พลัสสำหรับชุมชนท้องถิ่นและผู้พึ่งพิงป่า
มูลนิธิโลกสีเขียว	ปลูกสร้างจิตสำนึกและพัฒนาศักยภาพ
สื่อมวลชนสังคมไทยสิ่งแวดล้อม	กระจายข่าวสาร

ภาคผนวก 1b: การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภาคผนวก 1b-1: แบบฝึกหัดการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนสำหรับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการสนทนาในประเทศไทย

ประเทศไทยอยู่ในกระบวนการจัดทำเอกสารข้อเสนอการเตรียมความพร้อม เพื่อช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า การจัดทำข้อเสนอดังกล่าวมีข้อกำหนดให้ประเทศไทยบรรจุแนวทางในการดำเนินงานเพื่อจัดทำปริมาณคาร์บอนตามสถานการณ์ของประเทศ เกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า การเสื่อมโทรมของป่า และกิจกรรมเรดด์พลัสอื่นๆ พร้อมทั้งแสดงสถานการณ์ โดยทำการวิเคราะห์ร่วมกับการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสาธารณะเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของความพร้อมเรดด์พลัส เป็นที่เข้าใจว่าเรดด์พลัสมีศักยภาพในการส่งผลประโยชน์ไปยังชุมชนที่พึ่งพิงป่าไม้ รวมทั้งการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การจัดหาอาชีพทางเลือก การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันของรายได้จากการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม หากยังไม่มีการดำเนินการที่เหมาะสม ก็ยังมีการนำเสนอความเสี่ยง ความมั่นคงในอาชีพ การถือครองที่ดิน ธรรมชาติปาล์มป่าไม้ วัฒนธรรมประเพณี ความหลากหลายทางชีวภาพ ฯลฯ สำหรับโปรแกรมเรดด์พลัสระยะยาว ความเสี่ยงเหล่านี้จะต้องถูกระบุ ลด และบรรเทา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่ระยะการจัดทำข้อเสนอไปจนถึงระยะดำเนินการ

เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมเป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ การดำเนินการเรดด์พลัสต้องการการเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง และด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า การเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลจะต้องดำเนินการในลักษณะการสนทนาสองทาง เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- มีความเข้าใจว่าเรดด์พลัสหมายถึงอะไร
- แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุโดยอ้อมของการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่า และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
- แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมที่ผ่านมาเพื่อชะลอการทำลายป่า และการจัดการป่าไม้ในพื้นที่อื่น และประเด็นการบริหารจัดการ
- เข้าใจแผนของรัฐบาลเพื่อที่จะเริ่มการพัฒนาคาร์บอนของข้อเสนอการเตรียมความพร้อม
- เข้าใจบทบาทของตนเองและจะยังคงร่วมสนับสนุนงานของรัฐบาลในการพัฒนาข้อเสนอการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการศึกษาในระยะเริ่มแรก
- กำหนดโครงสร้างการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่นที่จะทำให้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรดด์พลัส
- กำหนดกลไกการอุทธรณ์ร้องทุกข์ที่เหมาะสมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่พึ่งพิงป่าไม้ได้แสวงหาการแก้ปัญหา

การเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในระยะต้นและการดำเนินการสุนทรียสนทนา (dialogue) ที่มีความหมายต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง ไม่เพียงแต่จะสร้างความมั่นใจว่าเรดด์พลัสจะได้รับ

ความสนใจและการยอมรับ แต่ยังคงสร้างความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนการสนับสนุนศักยภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมเรดด์พลัสอย่างมีความหมายและมีประสิทธิภาพ การจัดทำข้อมูลรายละเอียดตำแหน่งที่ตั้งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดว่าผู้ใดคือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลรายละเอียดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเหล่านี้ ได้แก่ เขตนิเวศเกษตรและภาค/เขตที่ตั้ง การใช้ประโยชน์และวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์จากป่า การเปลี่ยนแปลงของป่าไม้จากประสบการณ์ในทศวรรษที่ผ่านมา สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และใครเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นจะช่วยให้สามารถระบุกลุ่มเป้าหมายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อทำการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระยะต้นของกระบวนการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อม

คำจำกัดความของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหมายถึงปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านบวกหรือลบ หรือผู้ที่ทำให้เกิดผลกระทบจากการดำเนินการ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความสนใจหรือมีส่วนในโครงการและรวมไปถึงกลุ่มต่างๆ จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่อาศัยอยู่ในป่าที่มีความสนใจในโครงการ การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นขั้นตอนสำคัญในการหลีกเลี่ยงปัญหาในระยะยาว ตารางข้างล่างแสดงรายละเอียดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภาค	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รายละเอียด
ภาคเหนือ	ประชาชนที่พึ่งพิงป่าไม้ กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง (กะเหรี่ยง ม้ง อาข่า ลีซู ลีวะ ฯลฯ) ชุมชนเครือข่ายป่าไม้ ผู้เลี้ยงสัตว์ เหมืองถ่านหิน เหมืองทอง	ประเภทของระบบนิเวศ – ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าสนเขา ป่าเต็งรัง ป่าผสมผลัดใบ (ป่าเบญจพรรณ) สวนป่า ไม้สักเป็นไม้ชนิดหลักในป่าผสมผลัดใบ ภาคเหนือเป็นเขตพื้นที่ภูเขาและมีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดของประเทศ ป่าไม้ถูกบุกรุกทำลายด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น การเกษตร การตัดไม้เกินกำลังของป่า ไฟป่า การเลี้ยงสัตว์ การทำไม้ฟัน การท่องเที่ยว และ ความเหลื่อมล้ำและด้านโอกาสแล ะอาชีพ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรที่ไม่ยั่งยืนในพื้นที่สูง ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดน ความขัดแย้งเรื่องการใช้ที่ดิน และการส่งเสริมการเกษตรเชิงพาณิชย์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ประชาชนที่พึ่งพิงป่าไม้ กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง ชุมชนเครือข่ายป่าไม้ ชุมชนท้องถิ่น เกษตรกร	ประเภทของระบบนิเวศ – ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าผสมผลัดใบ ป่าบุงป่าทาม สวนป่า ป่าแควระบบดินเค็ม สวนยางพารา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ประมาณหนึ่งในสามของพื้นที่ปะเทศ ประกอบด้วยที่ราบสูงโคราชที่โอบด้วยแม่น้ำโขงทางด้านเหนือและตะวันออกเฉียง เป็นภาคที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าและไม่แน่นอน กับทั้งดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำกว่าภาคอื่น จึงเป็นภาค

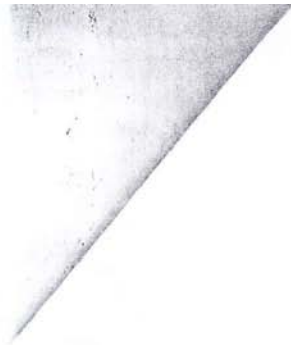
ภาค	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	รายละเอียด
		<p>ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรต่ำสุดของประเทศ มีอัตราการบุกรุกทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่าสูงเนื่องจากความความเลื่อมล้ำทางด้านโอกาสและอาชีพ และดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดนเป็นเรื่องปกติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>
ภาคใต้	<p>ประชาชนที่พึ่งพิงป่าไม้ ชุมชนเครือข่ายป่าไม้ ชุมชนท้องถิ่นเกษตรกร ผู้ทำเหมืองแร่เกษตรกรนากุ้ง กลุ่มชาติพันธุ์</p>	<p>ประเภทของระบบนิเวศ – ป่าชายเลน ป่าดิบชื้น สวนยางพารา พื้นที่เกษตร ป่าพรุ และสวนผลไม้ คาบสมุทรภาคใต้มีปริมาณน้ำฝนสูงสุดของประเทศ เป็นพื้นที่หลักของการปลูกยางพารา และมีแหล่งแร่ดีบุกมหาศาล สถานการณ์การตัดไม้ทำลายป่าก็ไม่ต่างจากภาคอื่น ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ภาคใต้ได้รับความเดือดร้อนแสนสาหัสจากอุทกภัยที่เชื่อกันว่าทวีความรุนแรงจากการตัดไม้ทำลายป่าและการพังทลายของดิน การเกษตรกรรมเป็นเศรษฐกิจหลักของภาคใต้ที่มีการผลิตเชิงพาณิชย์และพืชอาหาร เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กาแฟ ไม้ผล ฯลฯ การขยายพื้นที่เกษตรกรรมเชิงพาณิชย์นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของพื้นที่ และการเปลี่ยนป่าชายเลนเป็นนากุ้งเป็นไปอย่างกว้างขวาง</p>
ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง	<p>ประชาชนที่พึ่งพิงป่าไม้ ชุมชนเครือข่ายป่าไม้ ชุมชนท้องถิ่นเกษตรกร เกษตรกรนากุ้งคนเผาถ่าน เกษตรกรสวนป่า ผู้ทำเหมืองแร่อุตสาหกรรม กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง</p>	<p>ประเภทของระบบนิเวศ – ป่าชายเลน ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าผสมผลัดใบ สวนยางพารา ป่าพรุ สวนผลไม้</p> <p>ภาคกลางได้รับการขนานนามว่าเป็น “อู่ข้าวอู่น้ำ” ของประเทศไทย เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดของโลกเพื่อการปลูกข้าวและผลไม้ ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางชายทะเลที่สมบูรณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยวมากที่สุดการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้อย่างมหาศาลมีสาเหตุมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การตั้งชุมชนเมือง และการเกษตรเชิงพาณิชย์ (พืชอาหาร) มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่งในภาคนี้</p>

ภาคผนวก 1b-2: องค์การพัฒนาเอกชนที่มีกิจกรรมเรดด์พลัสในประเทศไทย

องค์กร	กิจกรรมเรดด์พลัส
ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนแห่งภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (RECOFTC)	องค์กรนานาชาติทำงานด้านป่าชุมชน เน้นการฝึกอบรมและการสร้างเสริมศักยภาพเกี่ยวกับเรดด์พลัส
กองทุนสัตว์ป่าโลกประเทศไทย (WWF)	องค์กรนานาชาติทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศ เน้นการฝึกอบรมและการสร้างเสริมศักยภาพ
มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม (IPF)	ดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นและผู้พึ่งพิงป่าและส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่นและผู้พึ่งพิงป่า
มูลนิธิสถาบันราชพฤกษ์	กิจกรรมด้านการฟื้นฟูป่าไม้และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม
สถาบันวิจัยการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)	กิจกรรมด้านการวิจัยนโยบายสาธารณะ การวิเคราะห์ทางเทคนิค (ด้านเศรษฐศาสตร์เป็นส่วนใหญ่) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว
มูลนิธิริักษ์ไทย	พัฒนามาจาก CARE International มีกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เครือข่ายป่าชุมชน	เครือข่ายกิจกรรมป่าชุมชนที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ

ภาคผนวก 1b-3: ความเห็นของคณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรม

คณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรม
 สำนักงานประสานงาน 211/2 ซอยงามวงศ์วาน
 31 ถนนงามวงศ์วาน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
 โทรศัพท์ 02 - 952 5061 โทรสาร 02 - 952 5062

2 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอชี้แจงเหตุผลของการไม่เข้าร่วมการประชุมพิจารณาร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไก
 เรดด์พลัส สำหรับประเทศไทย

เรียน คณะกรรมการพิจารณาร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส สำหรับประเทศไทย

ตามที่ทางกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ส่งหนังสือเชิญประชุมคณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็น
 ธรรม เพื่อเข้าร่วมประชุมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างโครงการฯ ซึ่งคณะทำงานฯ ได้รับจดหมายเมื่อวันที่ 2
 พฤศจิกายน 2555 นั้น ทางคณะทำงานฯ จึงใคร่ขอแจ้งกลับไปยังคณะกรรมการพิจารณาร่างข้อเสนอโครงการฯ ว่าไม่
 สามารถเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวได้ เนื่องด้วยเหตุผลที่สำคัญ ดังนี้

ประการแรก การรับฟังความคิดเห็นภาคหลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเพียงพอ เนื่องจากการจัด
 รับฟังความคิดเห็นที่ทางกรมอุทยานฯ แจ้งว่าได้ดำเนินการไปก่อนหน้านั้นแล้วจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 4 ภาคนั้น ทาง
 คณะทำงานฯ เห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ครอบคลุมผู้ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการฯ โดยเฉพาะเครือข่าย
 หรือกลุ่มเกษตรกรที่อาศัยและทำกินอยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อีกทั้งกระบวนการรับฟังความเห็นยังดำเนินการอย่างเร่ง
 รีบและรวบรัด

ประการที่สอง เนื้อหาหรือหัวข้อในการรับฟังความเห็น กำหนดประเด็นเฉพาะในโครงการเตรียมความพร้อมฯ
 ซึ่งคับแคบและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาป่าไม้-ที่ดินที่ดำเนินมาแต่ประวัติศาสตร์ และยังคงดำรงอยู่ในปัจจุบัน
 ซึ่งชุมชนในพื้นที่ป่าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญเห็นว่าประเด็นสิทธิชุมชนมีสำคัญและจำเป็นต้องมีรูปธรรม
 การแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน ก่อนที่จะมีการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับเรดด์พลัส

ดังนั้น ทางคณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรม จึงขอชี้แจงเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมประชุมมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวพรพนา กัญเจริญ

คณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรม [kungteita@hotmai.com]

(081-692-2701)

ภาคผนวก 1b-4(1): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึงพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

แบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
(Thailand Readiness Preparation Proposal: R-PP)

ชื่อ-สกุล... นาง ปิยะมา, ทวีชัย
 ตำแหน่ง... ประธานชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชุมชน
 ชื่อหน่วยงาน/บริษัท...
 เบอร์โทรศัพท์... 0928483220-0828571594 โทรสาร...
 E-mail address.....

( ) ไม่มี
 (x) มี คณะกรรมาธิการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อม ความพึงใจ 100%
แต่ละสันป่าไม้/เขตอุทยาน แต่ที่แบ่งออกให้ 6 หมู่บ้าน
ที่ดูแลดูแล คือ 1. บ้านป่าสัก 2. บ้านป่าสัก 3. บ้านป่าสัก 4. บ้านป่าสัก
ทุกปี หากได้สิ่งที่ดีจากภาครัฐคือ อนุรักษ์ป่าไม้
แต่ละสันป่าไม้/เขตอุทยานที่ดูแลดูแลคือ 1. บ้านป่าสัก
2. บ้านป่าสัก 3. บ้านป่าสัก 4. บ้านป่าสัก
5. บ้านป่าสัก 6. บ้านป่าสัก

กรุณาส่งแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาที่
 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
 สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ส่วนสิ่งแวดล้อมป่าไม้
 ๒๑ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
 กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
 หรือ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๗๔๗๑ หรือ E-mail: envdnp@mail.com
 สามารถดาวน์โหลดเอกสารร่าง R-PP ได้ที่ www.dnp.go.th/environment

ภาคผนวก 1b-4(3): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

14-DEC-2012 10:45 P. 01

แบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
(Thailand Readiness Preparation Proposal: R-PP)

ชื่อ-สกุล..... นางสาวปวีณา พงษ์แก้ว

ตำแหน่ง..... ผู้ใหญ่บ้าน

ชื่อหน่วยงาน/บริษัท..... บ้านร่มโพธิ์ทอง(อ.บ.บ. ๘-16 อ.บ้านไร่ จ.สิงห์บุรี)

เบอร์โทรศัพท์..... ๐๕๕ ๐๘๙ ๑๐๕๙ โทรสาร.....

E-mail address.....

( ) ไม่มี

(✓) มี

๑. ควรเตรียมความพร้อมพื้นที่ ในบริเวณ ม.บ้านไร่ อ.บ้านไร่ จ.สิงห์บุรี ของตนเอง ก่อนไปเริ่มโครงการ สำหรับ เตรียมพื้นที่ป่าต้นน้ำ
๒. ดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จาก กิจกรรม การปลูก
๓. ปลูก หรือ ตัด ปลูก หรือ ฟื้นฟูป่า (ในพื้นที่) ชุมชน ใน บริเวณ ความ เหมาะสม ต่อไป
๔. พิจารณา พื้นที่ ที่เหมาะสม กับ ชุมชน ใน พื้นที่ ของ พื้นที่

กรุณาส่งแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาที่
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ส่วนสิ่งแวดล้อมป่าไม้
๖๑ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
หรือ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๗๙๗๑ หรือ E-mail: envdnp@mail.com
สามารถดาวน์โหลดเอกสารร่าง R-PP ได้ที่ www.dnp.go.th/environment

ภาคผนวก 1b-4(4): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

แบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
(Thailand Readiness Preparation Proposal: R-PP)

.....

ชื่อ-สกุล..... นาย วิชัย เทตวง
 ตำแหน่ง..... มีอาสาสมัครร่วมป่าชุมชน จ.จันทบุรี
 ชื่อหน่วยงาน/บริษัท.....
 เบอร์โทรศัพท์..... 089-9704104 โทรสาร.....
 E-mail address..... 091-0419703

( ) ไม่มี

( ) มี ขอแจ้งความเห็นว่าบริเวณป่าชุมชนเมืองจันทบุรีจัดตั้งมานาน มีชุมชนพึ่งพิงป่าชุมชนเมืองจันทบุรีอยู่ประมาณ 100 ครัวเรือน มีป่าชุมชนเมืองจันทบุรีอยู่บริเวณป่าชุมชนเมืองจันทบุรี และ 400 ไร่ในป่าชุมชนเมืองจันทบุรีป่าชุมชนเมืองจันทบุรี
พื้นที่ป่าชุมชนเมืองจันทบุรี มีเนื้อที่ 105 ไร่ ป่าชุมชนเมืองจันทบุรี
บริเวณป่าชุมชนเมืองจันทบุรี จ.จันทบุรี มีชุมชนเมืองจันทบุรีอยู่ประมาณ
100 ครัวเรือน มีป่าชุมชนเมืองจันทบุรีอยู่บริเวณป่าชุมชนเมืองจันทบุรี
และ 400 ไร่ในป่าชุมชนเมืองจันทบุรี

กรุณาส่งแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาที่
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ส่วนสิ่งแวดล้อมป่าไม้
๒๑ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
หรือ โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๗๕๗๑ หรือ E-mail: envdnp@mail.com
สามารถดาวน์โหลดเอกสารร่าง R-PP ได้ที่ www.dnp.go.th/environment

ภาคผนวก 1b-4(5): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

FROM : MABKATAN COLOR LAF FAX NO. : 053785599 Dec. 11 2012 10:00PM P1

แบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
(Thailand Readiness Preparation Proposal: R-PP)

ชื่อ-สกุล... นาย พันธ์เกียรติ วีระชาติ
 ตำแหน่ง... ผู้แทนชุมชน บ้านป่าจันทน์ ม. ๖ ต. เวียง... อ. เวียงป่าเป้า จ. เชียงราย
 ชื่อหน่วยงาน/บริษัท...
 เบอร์โทรศัพท์... ๐๘๑-๙๖๕๐๙๑๔ โทรสาร...
 E-mail address...
 ( ) ไม่มี

(๓) มี การดำเนินการกิจกรรม เรดด์พลัส ซึ่งผู้รับผิดชอบจัดให้มีการ
 อนุรักษ์ป่า การปลูกป่าใหม่ ศึกษาศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่นที่มี ความผูกพัน
 การรักษาป่าทางคดี คดี คดีในคดีตามสัญญา ซึ่งคดีในคดี
 ปลูก ป่าเพื่อส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตของชุมชน ชุมชนที่รับผิดชอบ
 ปลูกป่าที่ผิด การดำเนินการกิจกรรมโครงการ การปลูกป่าของกรมการ
 อนุรักษ์ป่าไม้และกรมการที่ดิน โดยดำเนินการในเขตพื้นที่ อ. เวียงป่าเป้า
 กิจกรรมของเรดด์พลัส ซึ่งผู้รับผิดชอบ กรมการที่ดิน อ. เวียงป่าเป้า
 การดำเนินการกิจกรรม เรดด์พลัส เรื่องการศึกษาศาสตร์ของชุมชน
 การคุ้มครองดินแดนเรดด์พลัสที่ไม่ได้ การดำเนินการในท้องถิ่น
 มีปัญหาการเข้าถึงความรู้และการดำเนินการในท้องถิ่น
 โดยเฉพาะ การเข้าถึงความรู้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการดำเนินการ
 เช่น การศึกษา การศึกษาดูงาน การศึกษาดูงาน การศึกษาดูงาน
 ปลูกป่าใหม่ และการปลูกป่าใหม่ การปลูกป่าใหม่ การปลูกป่าใหม่
 บ้านป่าจันทน์ ม. ๖ ต. เวียงป่าเป้า อ. เวียงป่าเป้า จ. เชียงราย
 อนุรักษ์ป่า โดยวิธีปลูกป่าใหม่ การปลูกป่าใหม่ การปลูกป่าใหม่
 การศึกษาใหม่ แผนภูมิของแผนที่ภูมิศาสตร์ แผนที่ภูมิศาสตร์
 อนุรักษ์ป่าและเรดด์พลัส แต่เกิดประโยชน์แก่

กรุณาส่งแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาที่
 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
 สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช สว.สิ่งแวดล้อมป่าไม้
 ๖๑ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
 กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
 หรือ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๓๔๗๑ หรือ E-mail: envdnp@mail.com
 สามารถดาวน์โหลดเอกสารร่าง R-PP ได้ที่ www.dnp.go.th/environment

ภาคผนวก 1b-4(6): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

แบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
(Thailand Readiness Preparation Proposal: R-PP)

ชื่อ-สกุล..... นาย อธิวัฒน์ เอนันต์
 ตำแหน่ง..... ประธานชุมชน
 ชื่อหน่วยงาน/บริษัท.....
 เบอร์โทรศัพท์..... 08-9936-2978 โทรสาร.....
 E-mail address.....

ไม่มี

( ) มี

ขอคัดค้าน ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับโครงการนี้
เนื่องจากชุมชนมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
ต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การตัดไม้ทำลายป่าและผลกระทบต่อสัตว์ป่าและพันธุ์พืช
ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ป่าต้นน้ำ
ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่
อย่างรุนแรงและยาวนาน
นอกจากนี้ยังมีความกังวลเกี่ยวกับ
การขาดความโปร่งใสในการดำเนินงาน
และการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนี้

กรุณาส่งแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาที่
 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
 สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ส่วนสิ่งแวดล้อมป่าไม้
 ๒๑ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
 กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
 หรือ โทรสาร ๐ ๒๙๔๐ ๗๔๗๑ หรือ E-mail: envdnp@mail.com
 สามารถดาวน์โหลดเอกสารร่าง R-PP ได้ที่ www.dnp.go.th/environment

ภาคผนวก 1b-4(7): ความเห็นของชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่มีต่อร่างข้อเสนอโครงการการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

แบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย
(Thailand Readiness Preparation Proposal: R-PP)

.....

ชื่อ-สกุล... นาง ปิยะมา, มอช
 ตำแหน่ง... ประธานเครือข่ายป่าชุมชน อ.หนองหาน
 ชื่อหน่วยงาน/บริษัท.....
 เบอร์โทรศัพท์... 0929483220-0628591594 โทรสาร.....
 E-mail address.....

( ) ไม่มี

(v) มี คณะกรรมาธิการเห็นชอบร่างแผนงานของวิสาหกิจชุมชน ความร่วมมือจาก
แต่ละพื้นที่ป่าชุมชนแตกต่างกัน แต่ที่เมืองหนองบัวลำภูจะรวม
กันตรงจุดแล้ว คือ สืบค้นข้อมูลป่าชุมชนของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่
ทุกพื้นที่ นำไปใช้จัดทำแผนงานจากจังหวัด - อ.ศรีนครินทร์ เป็นต้น
แนวแต่ละพื้นที่ป่าชุมชนที่เชื่อมโยงกันหมด (เครือข่าย) - งบประมาณ
สนับสนุนบ้าง ก็จะได้ผลดี. ดนตรีไม่ตอบจากชุมชนในพื้นที่
ของหน่วยงานป่าไม้ ได้คิดแผนงาน (แนวข้อบ) เน้นความสอดคล้องกัน

กรุณาส่งแบบแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาที่
 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
 สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ส่วนสิ่งแวดล้อมป่าไม้
 ๖๑ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
 กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
 หรือ โทรสาร ๐ ๒๙๕๐ ๗๔๗๑ หรือ E-mail: envdnp@mail.com
 สามารถดาวน์โหลดเอกสารร่าง R-PP ได้ที่ www.dnp.go.th/environment

ภาคผนวก 1b-5: การประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ธนาคารโลก/แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย ให้ทุนสนับสนุน

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ธนาคารโลก/แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย ให้ทุนสนับสนุน: การตรวจพิจารณาร่างข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสของประเทศไทย โดยองค์กรภาคประชาสังคม/ ชุมชนท้องถิ่น/ กลุ่มสตรี/ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

วันที่ 7-8 มีนาคม พ.ศ. 2556

ความเป็นมา

กองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (FCPE) กำลังช่วยประเทศกำลังการพัฒนา (36 ประเทศ) ในภูมิภาคเขตร้อนและเขตกึ่งร้อน สร้างขีดความสามารถเพื่อลดการปล่อยก๊าซจากการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม การอนุรักษ์คาร์บอนกักเก็บในป่าไม้การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและการเสริมสร้างการกักเก็บคาร์บอนในป่าไม้ (กลไกเรดด์พลัส) ตลอดจนเพื่อสร้างระบบแรงจูงใจสำหรับกลไกเรดด์พลัสในอนาคต (ข้อมูลเพิ่มเติมของกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้สามารถดูได้ที่ www.forestcarbonpartnership.org)

กองทุนการเตรียมความพร้อม (Readiness Fund) สนับสนุนเงินแบบให้เปล่าแก่ประเทศสมาชิกกลไกเรดด์พลัส (แต่ละประเทศเป็นจำนวนมากถึง 3.8 ล้านเหรียญสหรัฐ) เพื่อการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับกิจกรรมต่อไปนี้:

- i. การจัดเตรียมยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัสแห่งชาติ
- ii. การจัดทำระดับอ้างอิงสำหรับการปล่อยก๊าซจากป่าไม้และพื้นที่ป่าไม้
- iii. การออกแบบระบบการตรวจติดตามกลไกเรดด์พลัสแห่งชาติ
- iv. การดำเนินการจัดการกลไกเรดด์พลัสระดับประเทศ
- v. การบูรณาการเรื่องการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้ในกลไกเรดด์พลัส
- vi. การทำให้มั่นใจว่าในการตัดสินใจสำหรับกลไกเรดด์พลัสนั้น มีการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนพื้นเมืองและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในป่าไม้ซึ่งพึ่งพิงป่าไม้

รัฐบาลไทยเป็นหนึ่งในภาคีของกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ และขณะนี้กำลังจัดทำร่างข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส โดยมีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานประสานงานกลางสำหรับกลไกเรดด์พลัสในประเทศ ซึ่งประเทศไทยจะส่งและนำเสนอข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสของประเทศให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วม (ประกอบด้วยผู้ให้ทุนสนับสนุนและประเทศที่ร่วมกลไกเรดด์พลัส) ของกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ ทำการอนุมัติในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 โดยก่อนที่ดำเนินการดังกล่าวนั้น ธนาคารโลก ด้วยความร่วมมือ/ด้วยความเป็นหุ้นส่วน กับองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐ (USAID) ที่ให้เงินช่วยเหลือแผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย (LEAF) จะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระยะเวลา 1 ½ วัน ที่มีเป้าหมายให้เฉพาะผู้แทนจากองค์กรภาคประชาสังคม (CSOs) และกลุ่มชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และกลุ่มสตรีและเยาวชนเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ผู้แทนเหล่านั้นสามารถตรวจพิจารณาร่างข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไก

เรดด์พลัส และให้ข้อมูลทางวิชาการในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ได้

แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย (LEAF) เป็นแผนงานระยะเวลา 5 ปี ที่ให้ทุนโดยองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) โดยตั้งรัฐบาลของภูมิภาค ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการป่าไม้และการบรรเทาสภาพอากาศ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการสร้างขีดความสามารถที่เน้นเรื่องกลไกเรดด์พลัส ให้มาร่วมกันดำเนินงาน เป้าหมายของแผนงานดังกล่าวคือ เพื่อทำให้ขีดความสามารถของประเทศเป้าหมายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความเข้มแข็ง ประสบความสำเร็จในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคส่วนการป่าไม้-การใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน และให้ประเทศเหล่านี้ได้รับผลประโยชน์จากการลดการปล่อยก๊าซระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นจากกรอบงานกลไกเรดด์พลัสด้านการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม

หลักการและเหตุผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เป็นที่ทราบกันในปัจจุบันว่ากลไกเรดด์พลัสมีศักยภาพที่จะให้ผลประโยชน์ที่สำคัญแก่ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า ได้แก่ การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน การมีทางเลือกของการดำรงชีพ และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันจากรายได้ที่เกิดจากการลดการปล่อยก๊าซ อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบเช่นเดียวกันว่ากลไกเรดด์พลัสอาจจะมีศักยภาพในการทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความเป็นอยู่ ความมั่นคงต่อการถือครองที่ดิน ธรรมชาติป่าไม้ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางชีวภาพ ความเท่าเทียมทางเพศ ฯลฯ ดังนั้น การที่จะทำให้แผนงานตามกลไกเรดด์พลัสประสบความสำเร็จในระยะยาวได้นั้น ต้องทำการวินิจฉัย ลดและบรรเทา ความเสี่ยงเหล่านี้ ซึ่งการที่จะทำให้เรื่องเหล่านี้ประสบความสำเร็จได้นั้น ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและดำเนินกระบวนการเตรียมความพร้อมของกลไกเรดด์พลัส ซึ่งกลุ่มเหล่านี้ต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในเรื่องของ i) การจัดเตรียม/การจัดการองค์กรแบบครอบคลุมกว้างขวางและมีความโปร่งใสสำหรับกลไกเรดด์พลัส ii) การวิเคราะห์ตัวการและสาเหตุของการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม iii) การออกแบบยุทธศาสตร์ทางเลือกด้านความเท่าเทียมทางเพศของกลไกเรดด์พลัสที่สนับสนุนคนจน กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ และกลไกการรับเรื่องราวร้องทุกข์ iv) กระบวนการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม และ v) การตรวจพิจารณาผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์กับกลไกเรดด์พลัส ตลอดจนการจัดทำระบบการตรวจติดตามที่ดีไว้พร้อมใช้งาน ฯลฯ

ด้วยความตระหนักถึงเป้าหมายเหล่านี้ ธนาคารโลกด้วยความเป็นส่วนหนึ่งกับองค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) ที่ให้ทุนแก่แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย (LEAF) จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระยะเวลา 1 ½ วัน เพื่อให้โอกาสองค์กรภาคประชาสังคม (CSOs) และกลุ่มชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า/ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้เข้าร่วมในกระบวนการตามกลไกเรดด์พลัส เพื่อตรวจพิจารณาร่างข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส และให้ข้อมูลด้านวิชาการในองค์ประกอบต่างๆ ของเอกสารดังกล่าว การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการประชุมเพิ่มเติมต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภาคต่างๆ ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการไปแล้ว โดยมีเป้าหมายอยู่ที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนี้เป็นการเฉพาะ วัตถุประสงค์ทั่วไปของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ คือ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคุ้นเคยกับกลไกเรดด์พลัส เพื่อให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช นำเสนอร่างข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสและเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

วัตถุประสงค์เฉพาะของการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ คือ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถตรวจพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่อไปนี้

- การออกแบบกรอบการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ
- การจัดการองค์การตามที่เสนอไว้
- ตัวการและสาเหตุของการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม
- ยุทธศาสตร์ทางเลือกของกลไกเรดด์พลัส
- ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
- ความครอบคลุมของผลประโยชน์ร่วม และ/หรือ การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น สิทธิของชนพื้นเมืองและสตรีในระบบการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ

นอกจากนั้น การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้จะให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสอภิปรายว่า ควรจะมีการจัดตั้งเวทีขององค์กรภาคประชาสังคม (CSO) ขึ้นในประเทศไทยหรือไม่

วิธีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการประชุมแบบการมีส่วนร่วมอย่างยิ่ง โดยมีการนำเสนอ 2 รายการ ได้แก่ สรุปรายการรวมของกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (FCPF) และกลไกเรดด์พลัส ตามด้วยการนำเสนอเรื่องการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสของประเทศไทย จากนั้นที่ประชุมทั้งหมดจะเน้นเรื่องกิจกรรมกลุ่มปฏิสัมพันธ์ – โดยจะแบ่งกลุ่มผู้ร่วมประชุมตามองค์ประกอบของข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส และดำเนินการให้แต่ละกลุ่มได้อภิปราย พิจารณาทบทวน และให้ความเห็น/ข้อมูล

ผลผลิต:

ข้อมูลที่ได้รับจะใส่รวมไว้โดยตรงในองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

สถานที่: สำนักงานธนาคารโลก

ชั้น 30 อาคารสยามทาวเวอร์ เลขที่ 989 ถนนพระราม 1

เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย

โทรศัพท์: (66) 2 686 8358

วันที่: 7-8 มีนาคม พ.ศ. 2556

ผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ:

แผนงานลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในป่าไม้เอเชีย (LEAF): ลุค Pritchard-1.pritchard@climatefocus.com

ธนาคารโลก: แอสตี เจ. ฮีย์ hsey@worldbank.org

ภาคผนวก 1b-6: สรุปข้อกังวล แนวปฏิบัติที่ดี และสิ่งที่คาดหวัง ของชุมชนที่พึ่งพิงป่าจากการสุนทรียสนทนา และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย

ข้อกังวลจากเรดด์ฟลัส	แนวปฏิบัติที่ดีของประเทศไทย	สิ่งที่คาดหวังจากเรดด์ฟลัส
<ul style="list-style-type: none"> • ทรัพยากรที่สมบูรณ์ขึ้นอาจทำให้เกิดเป็นแหล่งพักพิงของสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค เช่น ยุง และป่าที่สมบูรณ์ทำให้มีสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น และสัตว์ป่าเหล่านั้นอาจออกมาทำลายพืชผลทางเกษตรของชุมชนโดยรอบพื้นที่ป่า • เกิดความขัดแย้งขึ้นในชุมชนจากการแย่งชิงทรัพยากร (ที่ดิน น้ำ ป่าไม้) เนื่องจากมีคนสูญเสียผลประโยชน์ และการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ชุมชนตั้งขึ้น เช่น นายทุนหรือชาวบ้านที่ไม่สามารถขยายพื้นที่ทำกินได้ • พื้นที่ทำกินลดลงไม่สามารถจัดสรรให้ลูกหลานได้ อาจส่งผลให้รายได้จากการทำการเกษตรลดลง เกษตรกรเป็นหนี้ในที่สุด • วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนไปจากเดิม โดยอาจเกิดการละทิ้งวิถีการเกษตรที่เป็นองค์ความรู้แบบดั้งเดิมที่ชุมชนปฏิบัติกันมาช้านานและมองว่าเป็นการเกษตรเชิงอนุรักษ์ เช่น การทำไร่หมุนเวียน นอกจากนั้น อาจเกิดการละเมิดสิทธิของชุมชนที่มีต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากร เช่น การใช้สมุนไพรรักษาโรค • สกัดกั้นการขยายตัวของเมืองและชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาสแลม และสิ่งแฉดล้อมแออัด อาชญากรรม อันเป็นผลเนื่องจากการย้ายถิ่นฐาน และการอพยพของแรงงาน • รัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มเครือข่ายป่าชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมถึงกลุ่มผู้หญิง ต่างก็มีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนในพื้นที่ตนเองอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม พร้อมมีการยอมรับซึ่งกันและกัน • ชุมชนมีการปลูกป่าเพิ่มเติมหรือฟื้นฟูพื้นที่ที่เสื่อมโทรมโดยวิถีธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การบวชป่า จัดทำป่าชุมชน ป่าดอนปู่ตา พร้อมสำรวจติดตามการดำเนินการ • ชุมชนได้มีการส่งเสริมอาชีพ ปรับปรุงวิธีการผลิตทางการเกษตรเน้นการเกษตรเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ การเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการใช้วิถีพอเพียงในการดำเนินชีวิต ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง หรืองานวิจัยท้องถิ่น • ในประเทศมีการจัดตั้งเครือข่ายป่าชุมชน อันเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยปัจจุบันมีป่าชุมชนที่อยู่ในเครือข่ายกว่า 8,000 แห่งทั่วประเทศ • ชุมชนที่ดูแลจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบ "ป่าชุมชน" และรูปแบบ "ป่าอนุรักษ์" ได้มีการสร้างกฎ กติกาของชุมชน และจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างรัฐกับชุมชน โดยข้อตกลงนั้นได้มีนำมาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อบัญญัติตำบลแม่ทา ที่เป็นความร่วมมือระหว่างชุมชนแม่ทาทำกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ทา • ชุมชนที่ดูแลจัดการป่าไม้ได้มีการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ในระดับพื้นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทรัพยากรป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เป็นเกราะป้องกันภัยธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเพียงพอทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรอื่นในป่าไม้ โดยใช้เป็นแหล่งอาหาร สมุนไพร ไม้เชื้อเพลิง ปุ๋ยอินทรีย์ แหล่งท่องเที่ยว และแหล่งให้ความรู้ รวมถึงผลทางอ้อมที่ทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพดีขึ้น • เกิดอาชีพทางเลือกให้กับคนในชุมชน ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง • ชุมชนมีความมั่นใจในการใช้ที่ดินและสามารถจัดการตัวเองได้อย่างเป็นระบบทั้งด้านการใช้ที่ดิน น้ำ ป่าไม้ และการทำการเกษตร ทำให้ลดความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรร่วมกันของชุมชน • การได้รับการสนับสนุนด้านการเงินในการดูแลป่าไม้ของชุมชนจะเป็นการแบ่งเบาภาระจากภาครัฐในการดูแลป่า และเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ • เพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ส่วนองค์ความรู้ของท้องถิ่นได้รับการคุ้มครองและนำมาใช้ประโยชน์

ข้อกังวลจากเรดด์พลัส	แนวปฏิบัติที่ดีของประเทศไทย	สิ่งที่คาดหวังจากเรดด์พลัส
<ul style="list-style-type: none"> ● ในขณะที่ระหว่างการทำรายการอาจทำให้รายได้ของประเทศจากพืชเกษตรลดลง ส่งผลต่อเงินที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศและกองทุนต่างๆ ที่มีการจัดสรรจากภาครัฐอาจจะหายไป ● เป็นการผลักภาระความรับผิดชอบในการดูแลทรัพยากรป่าไม้ให้กับชุมชน ทำให้คนที่เข้าร่วมต้องขาดงาน ขาดรายได้จากการประชุมเนื่องจากกิจกรรมที่มีเพิ่มขึ้น ● ภาครัฐสูญเสียอำนาจในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ● คำจำกัดความของคำว่า "ป่าไม้" ที่ยังไม่ทราบว่าเป็นพื้นที่ใดบ้างอาจทำให้ชุมชนสูญเสียโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่โครงการสนับสนุน 	<p>การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน มีการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่และติดตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ เช่น ป่าชุมชนบ้านสามขา เครือข่ายลุ่มน้ำจาง</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ไว้ในหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนต่างๆในพื้นที่ ● ชุมชนมีความตื่นตัวในประเด็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เห็นได้จากการอบรมเกี่ยวกับการประเมินปริมาณการกักเก็บคาร์บอนในป่าชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง สนับสนุนโดยนักวิชาการอิสระ ● ชุมชนได้มีการใช้ความรู้ทางวิชาการในการจัดการไฟป่าในพื้นที่ป่าชุมชน เพื่อรักษาป่าเต็งรังอันเป็นแหล่งอาหารและแหล่งรายได้ของคนในชุมชน ● ภาครัฐ เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป่าไม้ ได้มีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าไม้ผ่านการสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนในการจัดการป่าไม้ และมอบรางวัลให้กับชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการดูแลจัดการป่าไม้ นอกจากนี้ภาคธุรกิจ เช่น ปตท. มีโครงการลูกโลกสีเขียว บริษัทปูนซิเมนต์ จำกัด มีโครงการสนับสนุนชุมชนในการสร้างฝายขนาดเล็กในพื้นที่ป่าชุมชน เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ช่วยให้ชุมชนมีความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ ● รัฐประหยังบประมาณในการดูแลทรัพยากรป่าไม้ ส่วนชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณโดยตรงในการจัดการป่าไม้ อันเป็นการต่อยอดกิจกรรมที่ชุมชนดำเนินการอยู่ ● การดำเนินงานเป็นการกระจายอำนาจสู่ชุมชน ท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยการดำเนินการใดๆ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตั้งแต่เริ่มต้น ● เสริมสร้างศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้อย่างมีส่วนร่วม ● เกิดเครือข่ายการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่เข้มแข็ง อันเนื่องมาจากการสนับสนุนของโครงการ

ภาคผนวก 1b-7 สรุปประเด็นจากการประชุมสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาค (ภาคกลาง เหนือ ใต้ อีสาน) เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) ของประเทศไทย

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		องค์ประกอบที่ 1 : องค์การและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 1a การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ การจัดเตรียมความพร้อม
		ข้อกังวล
	1	ยังขาดงบประมาณในระยะเวลาเตรียมความพร้อม
	2	เจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่สามารถดำเนินการได้ใช้ใหม่ จึงต้องอาศัยกลไกเรดด์พลัส
		ข้อเสนอแนะ
	1	ควรสร้างความชัดเจนในระยะเวลาเตรียมความพร้อม
	2	เรดด์พลัสต้องมาจากฐานคิดหลายด้าน ไม่ควรมองแต่มีดีคาร์บอน
	3	ควรมีความชัดเจนว่าใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจสำหรับกลไกเรดด์พลัส
	4	การดำเนินการตามกลไกเรดด์พลัสไม่จำเป็นต้องทำตามนโยบายหรือกระบวนการของประเทศที่เป็นผู้ปลดปล่อยคาร์บอนมาก(ประเทศที่ทำให้โลกร้อน) หรือระบบทุนนิยม
	5	ศึกษาข้อดีข้อเสียของเรดด์พลัส และชี้ให้ชัดเจนว่าข้อดีจะมีหลักเกณฑ์ใดมาวัด
	6	ควรเสริมศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่รัฐและคนในท้องถิ่น
	7	นำผลจากข้อเสนอที่กาญจนบุรีมาใส่ไว้ในเอกสาร R-PP
	8	นำผลจากเวทีของคณะทำงานโลกเย็นฯ มาวิเคราะห์ใส่ไว้ด้วย
		การจัดตั้งองค์กรเรดด์พลัสในประเทศไทย ข้อเสนอแนะ
		การเพิ่มองค์กรอิสระที่มีองค์ประกอบมาจากภาคประชาชน และภาคประชาสังคม (คณะทำงานเรดด์พลัสภาคประชาชน) ในโครงสร้างองค์กรสำหรับกิจกรรม

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	1	เรตต์พลัส เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบติดตาม เช่น การรับเรื่องร้องเรียน, การให้ความเห็นต่อการดำเนินการของคณะทำงานด้านเรตต์พลัส และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนโยบาย เช่น การกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรตต์พลัส, การออกแบบการดำเนินการ โดยในส่วนของภาคประชาชนให้เป็นการเสนอผู้แทนที่มาจากเครือข่าย/กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ และผู้แทนภาคประชาสังคม ทั้งนี้ กระบวนการเสนอชื่อผู้แทนและการกำหนดสัดส่วนให้เป็นฉันทามติร่วมกัน
	2	การดำเนินการเรตต์พลัสควรเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นกลาง โดยไม่ควรอยู่ภายใต้การดำเนินงาน หรือรับผิดชอบโดยกรมอุทยานแห่งชาติ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ เพียงหน่วยงานเดียวหน่วยงานหนึ่ง แต่ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามาดำเนินงานร่วมด้วย เนื่องจากกรมอุทยานฯ เป็นหน่วยงานที่มีข้อขัดแย้งเรื่องสิทธิกับชุมชนในเขตป่า
22,25	3	ให้เพิ่มเครือข่ายมูลนิธิธนาคารตันไม้และเครือข่ายธนาคารตันไม้ภาคประชาชน ในองค์ประกอบของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรตต์พลัสและองค์กรสำหรับกิจกรรมเรตต์พลัสในระยะเตรียมความพร้อม
	4	การเพิ่มเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองและมูลนิธิมูลนิธิธนาคารตันไม้และเครือข่ายธนาคารตันไม้ภาคประชาชนเป็นกรรมการในคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรตต์พลัสระดับภาค และระดับจังหวัด และให้ใช้คำว่า “ชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” แทนคำว่า “ชาวเขา”
	5	การเพิ่มสัดส่วนภาคประชาชนในคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรตต์พลัส ให้มีสัดส่วนเท่าเทียมกับคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐ
	6	องค์กรเรตต์พลัส ควรแยกเป็นองค์กรอิสระ ที่ยึดหลักกระจายอำนาจ มีศูนย์ประสานงานเรตต์พลัสในระดับประชาชน มีหน่วยงานกลาง มีศูนย์ข้อมูลเรตต์พลัส ต้องมีคณะกรรมการ/คณะทำงาน จากภาคประชาชนครั้งหนึ่ง เพื่อให้เกิดความสมดุลและเหมาะสม
	7	การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรตต์พลัส ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานรัฐ และการจัดตั้งศูนย์เรตต์พลัสภาคประชาชน
	8	การจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการในระดับพื้นที่ร่วม เช่นเดียวกับการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน
25,31	9	ให้โครงสร้างเรตต์พลัสประกอบด้วยภาคส่วนประชาชน ภาคประชาสังคม และนักวิชาการให้เป็นเอกเทศ (ไม่เป็นเส้นประ) เพื่อกำกับตรวจสอบดูแลการทำงาน
31	10	ในส่วนคณะกรรมการเรตต์พลัสเฉพาะกิจ ควรใส่ชนเผ่าพื้นเมืองให้เท่าเทียมกับหน่วยงานภาครัฐ
40	11	ให้มีเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองทั้ง 4 ภาครวมเข้าไปในโครงสร้างเรตต์พลัสด้วย
	12	คณะกรรมการ/คณะทำงานเรตต์พลัส ต้องมีสัดส่วนที่เหมาะสม เช่น ผู้แทนภาคประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น สัดส่วนหญิงชายและเยาวชน ตัวแทนจากกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น
	13	การจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการในระดับพื้นที่ร่วม เช่นเดียวกับการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน
	14	ให้มีตัวแทนชนเผ่าอยู่ในคณะทำงานระดับท้องถิ่นด้วย

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	15	การจัดโครงสร้างเชิงสถาบันควรเป็นธรรมและโปร่งใส
	16	การจัดตั้งคณะกรรมการเรดด์พลัสควรให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
	17	กลไกโครงสร้างให้มีสัดส่วนเครือข่ายภาคชุมชนเท่าเทียมกัน
	18	ใส่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนระบุดังผู้หญิง เยาวชน ฯลฯ ให้มีความหลากหลายขององค์ประกอบทุกส่วน
	19	เรดด์พลัสจะจัดตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่ดินทั่วประเทศ
	20	คณะกรรมการเรดด์พลัสควรมีหลายระดับทั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น แต่ทำงานเชื่อมโยงกันเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
		กรอบการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเรดด์พลัสระดับประเทศ
		ข้อเสนอแนะ
	1	ให้ระบุในเนื้อหาของ R-PP ว่า การแก้ไขปัญหาโลกร้อนต้องชี้ให้เห็นว่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมาจากภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจึงควรมุ่งไปที่สาเหตุหลัก ส่วนภาคป่าไม้ช่วยแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น
	2	การไม่นำเอากลไกเรดด์พลัสเข้าสู่กลไกตลาด แต่เสนอว่าควรใช้ระบบกองทุน
		ชุมชนท้องถิ่น/ชนพื้นเมือง/สิทธิชุมชน
		ข้อกังวล
	1	การใช้กระบวนการฉันทานุมัติ หรือ FPIC ยังไม่ชัดเจน
	2	หลักการสากลเรื่อง FPIC (การตัดสินใจอย่างอิสระ ข้อมูลรอบด้าน มีเวลาเพียงพอ ผลตัดสินใจสะท้อนอยู่ในแผนนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐ) ต้องยอมรับอย่างชัดเจนในทุกขั้นตอนการดำเนินการ
	3	ชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไรบ้างจากเรดด์พลัส และแนวทางการดูแลรักษาป่าแบบต่างๆ
		ชุมชนท้องถิ่น/ชนพื้นเมือง/สิทธิชุมชน
		ข้อเสนอแนะ
	1	ชุมชนควรมีสิทธิในการตัดสินใจในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในโครงการเรดด์พลัส และยังคงมีสิทธิในการเก็บหาของป่าเพื่อการดำรงชีพได้ตามเดิม
17,70	2	ควรยอมรับ สิทธิชุมชน ไม่ใช่คำว่า รับทราบ สิทธิชุมชน - รัฐบาลมีเพียง “รับทราบ” ไม่ได้ยอมรับ คำถามคือจะมีการรับรองได้อย่างไร ต้องเป็นคำว่า “ยอมรับ” (น.17 และ 70)

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
180	3	ในส่วนผู้มีส่วนได้เสียให้เพิ่มเติมชนเผ่าพื้นเมืองเข้าไปด้วย
	4	รูปแบบการตัดสินใจให้ใช้กระบวนการฉันทามติในทุกระดับ
	5	ให้บังคับใช้ คำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” ในร่าง R-PP
	6	นิยามชนเผ่าพื้นเมืองให้กำหนดไว้ในส่วนของผู้มีส่วนได้เสีย
	7	ให้สภาความมั่นคงยอมรับความเป็นชนเผ่า
	8	เรดด์พลัสต้องระบุให้ชัดเจนถึงสิทธิ และเคารพสิทธิชุมชนที่ดำเนินชีวิตตามวิถีดั้งเดิม รวมทั้งแนวทางที่จะให้ชุมชนยังอยู่กับป่าได้ รวมทั้งเขตพื้นที่เดิมด้วย à ภายใต้อัตนวิสัย วิถีดั้งเดิมจะต้องปกป้องไว้หากไม่ส่งผลกระทบต่อหรือนำไปสู่การทำลายป่า
	9	เรดด์พลัสกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการที่เคารพสิทธิชุมชนอย่างชัดเจนตาม รรณ. มาตรา 66-67 และเคารพสิทธิมนุษยชนตามข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้ง UNDRIP
	10	ควรใช้คำที่ส่งเสริมการปรับทัศนคติเกี่ยวกับชนเผ่าในด้านบวกและตรงกับความจริง
	11	การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้ที่อยู่ในเขตติดต่อกับป่า
		1b การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้เสีย
		ข้อกังวล
	1	เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตอุทยานฯ แสดงความกังวลว่าเรดด์พลัสจะทำให้ปัญหาที่มีอยู่เดิมแย่ลงไปอีก
		ข้อเสนอแนะ
	1	เอกสารเนื้อหาของร่างข้อเสนออ่านเข้าใจยาก ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
	2	การสื่อสารเพื่อให้ข้อมูลเรื่องกลไกเรดด์พลัสควรมีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้มีความหลากหลาย และเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเปิดช่องทางให้ประชาชนได้สื่อสารกลับที่เป็นรูปธรรม กระบวนการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัสจะต้องมีการให้ข้อมูลรอบด้าน ทั้งประโยชน์และผลกระทบที่มีความชัดเจน
	3	ประชาชนยังไม่รับรู้/รับทราบ ไม่เข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของกลไกเรดด์พลัส รัฐต้องจัดความกังวลใจของคนในชุมชนต่อการใช้ประโยชน์ป่าไม้
	4	เพิ่มเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในตาราง 1 b-1 น.40 และรายชื่อชาติพันธุ์/ชนเผ่าพื้นเมืองในภาคผนวก 1 b น.180

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	5	เรดด์พลัส สามารถสนับสนุนชุมชนในการจัดการทรัพยากรฯ ได้อย่างยั่งยืน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นชุมชนต้องตอบคำถามได้ว่า ชุมชนต้องการอะไร ชาติอะไร ระดมความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ โดยเจ้าหน้าที่รัฐต้องเป็นหน่วยประสานงานพร้อมทั้งบูรณาการ เรดด์พลัส จะเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานและงบประมาณในชุมชน โดยครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนได้นำเสนอและควรมีช่องทางในการเข้าถึงเรดด์พลัส
	6	ข้อมูลข่าวสาร เอกสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ไม่ทั่วถึง
	7	ต้องเข้าถึงข้อมูลทุกด้าน มีความหลากหลาย ทุกชนเผ่า
	8	ต้องประเมินความเป็นจริง ตามสถานการณ์
	9	ควรเปิดโอกาสให้ทุกหน่วยงาน ทุกภาคีรับทราบ แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทาง Social Media เช่น เฟซบุ๊ก เวปเพจ
	10	ชุมชนสามารถเข้าถึง รับทราบและเข้าใจในกระบวนการจัดสรรที่ดิน
	11	เอกสารประกอบการประชุมควรส่งล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วันก่อนเริ่มประชุม
	12	ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังจากกระยะเตรียมความพร้อมและการจัดทำโครงการนำร่อง โดยใช้กระบวนการฉันทามติร่วมกัน เช่น กรณีของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการที่มาจากหลายภาคส่วนจัดทำเนื้อหาพร้อมกัน และส่งไปให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นแสดงความคิดเห็น ก่อนจัดเวทีรวมอีกครั้งเพื่อหาฉันทามติ
	13	การสื่อสารเพิ่มหลากหลายช่องทาง แจ้งแหล่งข้อมูลและสื่อสารความคืบหน้ากับชุมชน สร้างความเข้าใจ และเปิดช่องทางการติดต่อสื่อสารให้ชุมชนแจ้งข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	14	รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องชี้แจงข้อมูลแก่ประชาชนอย่างรอบด้านทั้งผลดีผลเสีย โดยเฉพาะชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทับซ้อนกับพื้นที่อนุรักษ์ จัดให้มีการรับฟังข้อคิดเห็นในทุกระดับ และประกันว่าชุมชนเหล่านี้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึง
	15	บางเรื่องที่ต้องแก้ปัญหาระดับประเทศแต่ชุมชนหรือโครงการเรดด์พลัส เป็นรูปแบบหรือตัวแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน รวมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมไปยังรัฐบาลหรือนำเสนอเป็นนโยบายของรัฐบาลต่อไป โครงการเรดด์พลัสก็ไม่สามารถจัดการได้ แต่ชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นนำเสนอตัวแบบไปสู่รัฐบาลว่าแนวทางแก้ปัญหาคือควรจะเป็นอย่างไร และนำเสนอไปยังรัฐบาล
	16	โครงการไม่มีดีหมดหรือเสียหมด ต้องวิเคราะห์พิจารณาด้านดีและเสีย
	17	การปลูกป่าต้องให้ความเป็นธรรมกับต้นไม้ทุกต้น ไม่ว่าจะต้นไหนก็สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนได้เช่นกัน ดังนั้น พื้นที่เกษตรที่มีความหลากหลาย และสามารถ

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		ประเมินมูลค่าเป็นทรัพย์สินทางเศรษฐกิจได้ ก็น่าจะนำมาคำนวณด้วย
	18	เป้าหมายแท้จริงของโครงการเรดด์พลัสคืออะไร
	19	เรดด์พลัสต้องสอดคล้องกับมิติด้านความเป็นธรรมเข้าไปด้วย
	20	เรดด์พลัสต้องอยู่บนฐานการคิดแบบองค์รวม เปิดใจยอมรับการทำงานร่วมกันและกัน และรับฟังรากเหง้าของปัญหา
	21	กระบวนการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้นำเสนอ พุดคุย แจ้งความคิดเห็นตน
	22	ก่อนการดำเนินโครงการ ต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนที่ทำมาหากินในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตอนุรักษ์
	23	ประเด็นความขัดแย้งให้บันทึกเป็นเจตนาธรรมณ์ว่าฝ่ายต่างๆ จะพยายามหาทางออกแก่ไขร่วมกัน โดยยกตัวอย่างความสำเร็จในพื้นที่นำร่องที่ผ่านการพุดคุยเจรจาร่วมกันมา เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและแนวทางปฏิบัติ ใช้งบประมาณจำกัดแต่สร้างพื้นที่นำร่องหลากหลายทั่วประเทศ
	24	หน่วยงานภาครัฐควรแจ้งเรื่องการประชุมสนทริยสนทนาแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย
	25	ก่อนดำเนินงานกลไกเรดด์พลัสในพื้นที่ให้ทำประชาพิจารณ์ร่วมกับชาวบ้านทุกคน ไม่เพียงแต่ผู้นำท้องถิ่นเท่านั้น
		1c กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
		ข้อกังวล
	1	การรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการประชุมครั้งนี้ สามารถรับข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหวต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการเรดด์พลัสได้อย่างไร
	2	เรดด์พลัส เน้นการส่งเสริมและแก้ไขปัญหสำหรับหน่วยงานหรือชุมชนที่มีการดำเนินการจัดการเกี่ยวกับป่าไม้พื้นที่ที่ไม่ดี ส่วนหน่วยงานหรือชุมชนพื้นที่ที่ดีอยู่แล้ว เช่น มูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชน เรดด์พลัส ยังคงสนับสนุนหน่วยงานที่ด้อย่างนี้ ต่อไปหรือไม่
	3	ตัวอย่างของชุมชนการจัดการป่าชุมชนในภาคเหนือ สาเหตุการทำลายป่าคืออะไร และชุมชนแก้ไขได้อย่างไร
	4	การมีส่วนร่วมภายใต้โครงการเรดด์พลัสเกรงว่าจะไม่ทั่วถึง และอาจส่งผลหรือไม่ส่งผลกระทบต่อคนเป็นจำนวนมากตามแผนงานแล้วอาจมีผู้เข้าไปมีส่วนร่วมเพียงไม่กี่คน และกรมอุทยานฯ อาจนำไปอ้างความชอบธรรมเพื่อดำเนินโครงการ หลายท่านไม่ทราบว่เรดด์พลัสคืออะไร และคนที่ไม่รู้ว่เรดด์พลัสคืออะไร จะสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างไร ตรงนี้ในระยะเตรียมความพร้อมจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและให้การศึกษา โดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริงทั้งเรื่องการค้าขายคาร์บอนด้วย
	5	การเลือกพื้นที่นำร่องไม่ได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	6	กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับกลไกเรดด์พลัส จะมีประสิทธิภาพอย่างไร เนื่องจากยังปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินป่าไม้ ยังไม่ได้รับการแก้ไข
	7	ความคิดเห็นจากการมีส่วนร่วมของชุมชน จะไปบรรจุอยู่ที่ไหน สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร
	8	กระบวนการรับฟังความคิดเห็นมีความสำคัญนำไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วม
		ข้อเสนอแนะ
	1	การดำเนินการเรดด์พลัสจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่จะได้รับผลกระทบ หรือมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่า ที่อยู่อาศัยอยู่ในป่า และพืชป่า เป็นลำดับต้น
	2	การให้ประชาชนร่วมตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยจัดให้มีกระบวนการในการหาฉันทามติร่วมกัน (Free, Prior, and Informed Consent – FPIC) ในทุกระดับ และทุกขั้นตอน (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน) รวมถึงการจัดทำประชาพิจารณ์/รับฟังความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในระดับพื้นที่ ก่อนการดำเนินงาน เรดด์พลัส
	3	ชุมชนที่สนใจ สามารถแจ้งความจำนงค์ หน่วยงานรัฐสามารถให้การสนับสนุนได้อย่างทั่วถึง
	4	การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทุกขั้นตอน ทุกระบบ ทุกกิจกรรม 1. การวางแผนการดำเนินงาน 2. กิจกรรม ข้อปฏิบัติต่างๆตามแผนฯ 3. สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ ภาครัฐ ภาคประชาชน องค์กรประชาชน 4. มีส่วนร่วมในการเบิกจ่ายงบประมาณที่โปร่งใส ถูกต้อง เหมาะสม 5. รับรู้ การรายงาน ติดตาม และประเมินผล ของกิจกรรม
	5	การมีส่วนร่วมทุกด้าน ต้องคำนึงความคิดเห็นของภาคประชาชน ทั้งหญิงชาย ต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
	6	ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน มีการปรับแก้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ร่างเป็นแผนฉบับสมบูรณ์
	7	งบประมาณจากกลไกเรดด์พลัส ที่ดำเนินการในพื้นที่นำร่อง/พื้นที่ชุมชน ต้องไม่มีข้อผูกมัดทางกฎหมาย
	8	เวทีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นเดิมไม่ได้เชิญให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างเครือข่ายตนเข้าร่วมเลย กระบวนการมีส่วนร่วมจำเป็นต้องทำให้ละเอียด และทั่วถึงกว่านี้ โดยรับฟังปัญหาอย่างจริงจังและจริงใจ เพื่อร่วมกันหาทางออกจากปัญหา
	9	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมียุทธศาสตร์ประกอบย่อยและครอบคลุมกว่านี้ โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการเช่น สื่อมวลชน ฯลฯ ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมกว้างขวาง
	10	กลไกการบริหารจัดการเรดด์พลัสควรมี 3 รูปแบบ 1) หน่วยงานของรัฐตามเอกสาร 2) รูปแบบประชารัฐที่ดำเนินการร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชน 3) กลไกที่ทุกภาคส่วนต้องได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นกลไกการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคม เพราะกลไกที่ปรากฏอยู่นี้เป็นโครงสร้างรัฐแบบเดิมๆ ไม่สามารถดำเนิน

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		เรดด์พลัสให้สำเร็จได้
	11	เห็นด้วยกับโครงการหากเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะเข้ามาเป็นคณะกรรมการร่วมตัดสินใจ
	12	กระบวนการมีส่วนร่วมต้องครอบคลุมทุกกลุ่มอย่างแท้จริงในพื้นที่ป่าทุกรูปแบบ
	13	กระบวนการมีส่วนร่วมต้องครอบคลุมเรื่องการแจกแจงทางงบประมาณด้วย โดยชี้แจงให้ชัดเจนถึงการใช้งบประมาณ และแหล่งที่มาของเงินทุน
	14	โครงการเตรียมความพร้อมสร้างความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในอนาคต บทเรียนต่างๆ จากโครงการที่ผ่านมา ข้อจำกัด ข้อเสนอแนะต้องนำมาวิเคราะห์ด้วย
	15	การร่วมทำงานกับกรมอื่น เช่น ทช. การสร้างกลไกตัวอย่างของการทำงานร่วมกับหลายภาคี
	16	เรดด์พลัสออกแบบในเชิงระบบนิเวศของพื้นที่เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง
	17	เรดด์พลัสต้องให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและจัดตั้งเป็นเครือข่าย มีการฝึกอบรมเยาวชนให้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูลและสื่อสารกับท้องถิ่น
	18	มุมมองต่อปัญหาที่แตกต่างกันนำไปสู่ความขัดแย้งและทางตัน จึงอยากให้มีการสร้างพื้นที่นำร่องร่วมกัน หากจุดร่วมระหว่างกัน
	19	จัดทำพื้นที่ศึกษานำร่อง โดยคุ้มครองสิทธิในพื้นที่ดินของชุมชน สร้างแนวเขตการถือครองที่ดินให้เป็นรูปธรรม ในระหว่างการดำเนินโครงการนำร่อง จะต้องระงับการดำเนินคดี โดยการมีส่วนร่วมจัดทำโครงการระหว่างภาครัฐกับประชาชนโดยใช้ช่องทางตามกฎหมาย เช่น โครงการทดลองทางวิชาการระหว่างรับกับประชาชน โดยใช้พื้นที่นำร่องที่หลากหลาย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ควรเน้นงบประมาณโครงการนำร่องที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
	20	เรดด์พลัสเป็นเรื่องที่ครอบคลุมหลายกระทรวง ซึ่งต้องให้หน่วยงานเหล่านี้เข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นด้วย รวมทั้งร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมฯ กระทรวงวัฒนธรรม การส่งเสริมการกระจายอำนาจท้องถิ่น
	21	ควรเพิ่มช่องทาง กลไกให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนโยบาย
	22	ควรมีส่วนร่วมทั้งผู้หญิงและเยาวชน
	23	ควรเปิดโอกาสให้ภาครัฐและชุมชนทำงานร่วมกันมากขึ้นภายใต้เงื่อนไขเชิงนโยบาย
	24	ไม่ควรนำ โครงการหมู่บ้านป่าไม้ ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ มาเป็นรูปแบบในข้อเสนอโครงการเรดด์พลัส
	25	ควรมีการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคม รวมถึงงานวิจัยของชุมชนท้องถิ่น ประกอบไว้ในข้อเสนอโครงการฯ
	26	ควรจัดทำเรดด์พลัสเป็นวาระระดับชาติมากกว่าโครงการนำร่อง
	27	การสร้างช่องทางการร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพและการแก้ไขปัญหาสำหรับเรดด์พลัส

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	28	ควรสร้างความมั่นใจในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง
	29	ควรนำบทเรียนการจัดการป่าชุมชนโดยประชาชน มาปฏิบัติในการนำร่อง
	30	ควรวิเคราะห์ปัญหา ความล้มเหลวของการทำงานของภาครัฐที่ผ่านมา มาเป็นบทเรียนของเรดด์พลัส
	31	การดำเนินงานในพื้นที่ ควรให้พื้นที่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงแต่เป็นการทดลอง
	32	ควรจัดทำแนวเขตให้ชัดเจนระหว่างพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ของชุมชน
	33	ควรมีความชัดเจนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเฉพาะชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งควรมีการกำหนดสัดส่วนผู้เข้าร่วมจากท้องถิ่นให้แน่นอน
	34	การตัดสินใจใดๆ ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการ FPIC (การให้ข้อมูล รับฟังล่วงหน้า แลกเปลี่ยนอย่างเป็นอิสระ และตัดสินใจด้วยตนเอง)
	35	ควรให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
	36	ควรสร้างแรงจูงใจแก่ชาวบ้านในการปลูกป่า พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายให้รัดกุมยิ่งขึ้น
	37	ควรเสนอให้มูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเรดด์พลัส
	38	ประชาชนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรป่าไม้
	39	ไม่สนับสนุนการปลูกไม้เชิงเดี่ยว
	40	ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบาย
	41	เรดด์พลัส ควรเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา เรื่อง อุตสาหกรรมสวนป่า
	42	ควรให้ความสำคัญของคนที่อยู่กับป่า
	43	เรดด์พลัสควรสนับสนุนประชาชนเพื่อการเรียกร้องสิทธิโดยชอบธรรม
	44	เรดด์พลัสต้องคำนึงถึงปัญหาที่แท้จริงของชุมชนเหล่านี้ และนำเสนอแนวทางแก้ไขอย่างชัดเจนและเร่งด่วน ก่อนที่จะนำโครงการเข้ามาดำเนินการ
	45	เรดด์พลัสควรคำนึงถึงรูปแบบการจัดการป่า การรักษาป่า โดยชุมชน โดยมีการกำหนดสัดส่วนการปลูกป่าในพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเอกชน
	46	หากเรดด์พลัสเป็นเพียงการทดลองวิจัย ควรใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติที่เสื่อมโทรมและพื้นที่ของมูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชน เป็นพื้นที่ทดลองแล้วขยายผลต่อไป
	47	ควรให้ชาวบ้านมีสิทธิในพื้นที่ที่อาศัยเดิม โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
	48	การปลูกป่าเพิ่มในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ต้องสร้างหลักความมั่นคงในสิทธิการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	49	ควรให้ดำเนินการตามอิสระของแต่ละองค์กร สิ่งที่เหมือนกันก็นำมาใช้ได้ โดยไม่กำหนดไว้ล่วงหน้า
	50	กระบวนการในการขับเคลื่อนต้องเท่าทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ควรมียุทธศาสตร์หรือโครงการควบคู่หาแนวทางปฏิบัติที่ดีและถอดบทเรียนเดิมขององค์กรต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว
	51	ควรจัดทำเอกสารข้อเสนอโครงการฯ ใหม่ โดยให้ชุมชนเข้าร่วมมีส่วนร่วมในระยะเริ่มต้น
		องค์ประกอบที่ 2 : การจัดเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส 2a การประเมินการใช้ที่ดิน ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินกฎหมายป่าไม้ นโยบายและธรรมาภิบาลข้อกังวล
	1	ชาวบ้านมักจะเป็นผู้ถูกกล่าวหาและดำเนินการโดยกระบวนการทางกฎหมาย จึงต้องมีการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเอง ทำอย่างไรให้สิทธิชุมชนมีอำนาจในการดูแลทรัพยากรได้จริงตามรัฐธรรมนูญ ตรงนี้เป็นปัญหาเชิงนโยบายที่ต้องแก้ไข
	2	ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย หากสามารถทำไร่หมุนเวียนแล้วโดนจับ จำเป็นที่ R-PP ต้องกำหนดให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดข้อตกลงเรื่องการทำไร่หมุนเวียนให้ชัดเจนและการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน (ให้ถือว่าไร่หมุนเวียนไม่เป็นการทำลายป่าและสามารถใช้ต้นไม้ได้หากทำอย่างยั่งยืน)
	3	การใช้ชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มาทำโครงการเรดด์พลัสจะซ้อนทับกับปัญหาการละเมิดสิทธิชุมชนในที่ดินทำกิน และการสร้างภาพว่าหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทส. สามารถจัดการป่าได้เอง โดยชุมชนเป็นแค่แรงงานรับจ้างของอุตสาหกรรมป่าไม้เท่านั้น ทั้งที่แท้จริงแล้วชุมชนมีศักยภาพที่จะดำเนินการเรื่องนี้ได้เอง
	4	วาระซ่อนเร้นที่เห็นได้ชัดคือ พื้นที่ป่าที่สมบูรณ์คือพื้นที่ที่มีชุมชนอาศัยดูแลอยู่ ส่วนในภาคใต้ พื้นที่อุตสาหกรรมป่าไม้ได้แปลงสภาพป่าเป็นสวนยางพารา ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าที่ดำรงวิถีชีวิตสอดคล้องกับสภาพพื้นที่แต่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์กลับเป็นผู้กระทำผิดตามกฎหมายอุทยานและป่าสงวน การดำเนินการภายใต้บริบทเดิมอาจสร้างปัญหายิ่งขึ้น
	5	เรดด์พลัสจะส่งผลให้อุทยานฯ ประกาศเขตป่าสงวนและอุทยานฯ ทับพื้นที่ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าเพิ่มขึ้นหรือไม่
	6	การพิสูจน์สิทธิใช้เกณฑ์ใดมาพิสูจน์ ปัญหาการไม่มีส่วนร่วมในการประกาศอุทยานฯ ไม่ได้รับรู้ว่าเป็นพื้นที่ตนเองกลายเป็นพื้นที่อุทยานฯ ไปแล้ว การพิสูจน์สิทธิจะต้องทำอย่างไร โครงการเรดด์พลัสจะช่วยเหลือปัญหาที่ดินป่าไม้ได้อย่างไร หรือจะนำมาซึ่งปัญหาใหม่ๆ
	7	การแก้ไขปัญหาที่ดินไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานฯ ฝ่ายเดียว แต่เป็นปัญหาระดับประเทศและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งตามหลักการที่รัฐบาลแจ้งไว้ จะมีการว่าจ้างบริษัทเอกชนไปตรวจสอบพื้นที่ร่วมกับชาวบ้านและทำแนวกันเขต ตรงนี้ทางประชาชนต้องคอยติดตามด้วย
	8	เรดด์พลัสจะต้องประกันว่าปัญหาเรื่องที่ดินทำกินของประชาชนต้องได้รับการแก้ไขก่อน ไม่ใช่ให้มาทดสอบนำร่องกันก่อน
	9	การจัดการและเพิกถอนพื้นที่ทับซ้อน ซึ่งแม้ว่าจะมีมติกรม. 30 มิถุนายน 2541 มาแก้ไข แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการ ซึ่งหากเรดด์พลัสเข้ามาอาจทำให้ปัญหา

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		รุนแรงยิ่งขึ้น
	10	ข้อกังวลอยากให้บรรจุและสะท้อนปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินในพื้นที่อย่างแท้จริงด้วย
	11	ข้อกังวลเรื่องพื้นที่เป้าหมายโครงการเรดด์พลัส ในส่วนของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในแถบเทือกเขาบรรทัด ซึ่งขณะนี้มีการจัดการในลักษณะโหนด ชุมชนซ้อนทับธรรมนูญชุมชนในการจัดการพื้นที่ ดูแลอนุรักษ์น้ำ และการเกษตรหลายหลาย แต่เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยไม่ให้ความสนใจกับการดำเนินการเดิมของชุมชน
	12	โครงการที่กำหนดใน R-PP อาจมีการออกระเบียบขึ้นมารองรับ
	13	การดำเนินโครงการเรดด์พลัสภายใต้กฎหมายป่าไม้ 5 ฉบับปัจจุบันมีนัยว่าทางอุทยานฯ จะขับไล่ชาวบ้านและชุมชนออกจากพื้นที่ดินทำกินเดิมของตน จึงไม่ไว้วางใจจะมาแก้ไขปัญหา แต่มาทำให้ปัญหาหนักขึ้น โดยเฉพาะนิยามป่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายเหล่านี้
	14	แนวทางในการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วม น้อยไป/ยังไม่ชัดเจน
	16	นโยบายส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน เพราะทำให้เกิดการถางป่าธรรมชาติเพื่อปลูกสวนป่า
		ข้อเสนอแนะ
	1	ปรับแก้บทวิเคราะห์สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งระบุว่า เกิดจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นสาเหตุหลัก (น.62) โดยให้ปรับเนื้อหาเป็นว่า สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ มาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐ ได้แก่ (1) นโยบายการให้สัมปทานป่าไม้ เหมือนแร่ ที่ทำให้เกิดทำลายป่าและทรัพยากรชีวภาพ นำไปสู่การสร้างถนนหนทาง และการตั้งถิ่นฐานในป่า (2) นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว ซึ่งทำให้เกิดการขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่เชื่อมโยงกับทุนขนาดใหญ่ (3) การปราบปรามผู้มีอุดมการณ์ความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือการปราบปรามคอมมิวนิสต์ทำให้มีการตัดถนนเข้าไปในป่าทั่วทุกภาค และนำไปสู่การตั้งถิ่นฐานในป่า (4) นโยบายส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน ทำให้เกิดการถางป่าธรรมชาติเพื่อปลูกสวนป่า และ (5) การจัดสรรที่ดินในป่าเสื่อมโทรมโดยมีเงื่อนไขที่ทำให้ป่าเสื่อมโทรมก่อน จึงจะได้เป็นเจ้าของที่ดิน
	2	เนื้อหาของ R-PP ต้องแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาการประกาศเขตอุทยานทับซ้อนที่ดินทำกินและชุมชน ปัญหาความขัดแย้งในสิทธิที่ดินระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่อาศัยอยู่ในป่ามาก่อนการประกาศเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งเรื่องการขับไล่ชุมชนออกจากพื้นที่ป่า การดำเนินคดีกับชาวบ้าน
	3	การมีแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ ให้สอดคล้องสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน และมาตรา 66 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในหมวดว่าด้วยเรื่องที่ดินและทรัพยากร ข้อ 4.1, 4.4 ว่าจะแก้ไขป่าไม้ทั้ง 5 ฉบับให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และรัฐบาลต้องยุติการดำเนินคดีโลกร้อนตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	4	การมีแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ ให้สอดคล้องสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน และมาตรา 66 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในหมวดว่าด้วยเรื่องที่ดินและทรัพยากร ข้อ 4.1, 4.4 ว่าจะแก้ไขป่าไม้ทั้ง 5 ฉบับให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และรัฐบาลต้องยุติการดำเนินคดีโลกร้อนตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา
	5	การทำไร่หมุนเวียน เป็นการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน ไม่ใช่การทำลายป่า หรือทำให้ป่าเสื่อมโทรม เนื่องจากป่าสามารถฟื้นฟูสภาพได้ ดังนั้นสิทธิของชุมชนในการทำไร่หมุนเวียนต้องได้รับการคุ้มครอง และนิยามความหมายให้ชัดเจนว่าแตกต่างจากการทำไร่เลื่อนลอยอย่างไร
	6	รัฐต้องยอมรับ การจัดการป่าไม้นั้นเป็นของชุมชนเป็นอันดับแรก โดยมีการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ
	7	เรดด์พลัส ต้องดำเนินการในความสำคัญต่อชุมชนที่มีการจัดการป่าไม้ที่ดี เป็นอันดับแรก
	8	มีสิทธิในการทำการเกษตร คือ ไร่หมุนเวียน เช่น แปลงไร่หมุนเวียน 1, 2 และ 3
	9	ตัดคำว่า จำนวนครัวเรือนที่ทำไร่เลื่อนลอย เป็นสาเหตุหลักในการทำลายป่า
	10	เรดด์พลัส ควรใช้หลักนิติธรรม ความยุติธรรมและความสม่ำเสมอ ต่อประชาชน
	11	อยากให้ R-PP เป็นกิจกรรมที่มาจากประชาชนอย่างแท้จริง เป็นลายลักษณ์อักษร
	12	ต้องมีการรับรอง เคารพสิทธิชนเผ่าและคนพื้นเมือง มีการปฏิบัติการจัดการ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนดั้งเดิม
	13	ต้องนำหลักการ FPIC เข้ามาใช้ในกลไกเรดด์พลัส เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจ โดยความร่วมมือของชุมชน
	14	เรดด์พลัสแสดงนัยสำคัญว่าชุมชนเป็นผู้ก่อปัญหาโลกร้อน เรดด์พลัสจำเป็นต้องคำนึงถึงชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมและชนเผ่าชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าต่างๆ การวิเคราะห์ปัญหาป่าถูกทำลายและเสื่อมโทรมต้องตรงกับความเป็นจริง
	15	ในแผนงานต้องชัดเจนเรื่องการยอมรับสิทธิชุมชนตามกฎหมายหลัก (รัฐธรรมนูญ) ของประเทศในเรื่องการใช้ประโยชน์จากป่า การรวมกลุ่มเพื่อรักษาทรัพยากรท้องถิ่น
	16	การรองรับสิทธิชุมชนในพื้นที่ทำมาหากินให้ชาวบ้านมีความมั่นใจมั่นคงว่าจะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างเป็นปกติ การรับรองสิทธิก็ยึดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องสามารถสร้างหลักประกันได้
	17	ต้องพิสูจน์สิทธิว่าชุมชนได้อยู่อาศัยมาก่อนการประกาศจัดตั้งอุทยานฯ หรือไม่ หากก่อน ก็ต้องยอมรับสิทธินั้น แต่หากชุมชนย้ายเข้ามาทีหลัง ก็ต้องหามาตรการเยียวยา เรื่องเรดด์พลัสก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องเพิ่มพื้นที่ป่าเสมอไป ขึ้นอยู่กับว่าภายใต้บริบทของประเทศไทยกิจกรรมใดจะเหมาะสม ชาวบ้านต้องเข้ามามีส่วนร่วม และนำไปสู่ความหลากหลายทางชีวภาพด้วย

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
P	18	ยอมรับสิทธิชุมชนพื้นเมืองที่อยู่มาก่อนการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติ
	19	ให้เผยแพร่การใช้ชีวิต ประเพณีชนเผ่าพื้นเมือง
	20	สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่ป่าในพื้นที่เกษตรกรรม (พื้นที่กรรมสิทธิ์) (ในพื้นที่ป่าสงวน ชุมชนสามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ตามกฎหมาย)
	21	ควรมีความชัดเจนที่จะไม่ทำให้ชาวบ้านเป็นผู้ผิดกฎหมาย เช่น แนวทางของการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่มรดกโลก
	22	ส่งเสริมกลไกหรือเครื่องมือที่ทำให้ชุมชนมีการจัดการป่าและอนุรักษ์ป่าโดยชุมชน
	23	เรดด์พลัสควรเป็นโอกาสในการแก้ปัญหาให้แก่ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ทับซ้อน โดยผลักดันให้ยอมรับสิทธิชาวบ้านในการปลูกต้นไม้
	24	ต้องแก้ไขปัญหาสิทธิชุมชนในเขตป่า
	25	ให้มีการรับรองสิทธิชุมชนตามมาตรา 66 ของ รธน 2550
	26	ควรส่งเสริมชุมชนที่มีการรักษาป่าดั้งเดิม
	27	ควรปกป้องวิถีชีวิตของชุมชน เช่น การหาหาสมุนไพร อาหารต่างๆ
	28	ไม่ควรอพยพชุมชนออกจากพื้นที่ทำกิน
	29	การนิยามคำใหม่ๆ ใน R-PP ต้องนำมาหารือกันใหม่ ผ่านการรับรองจากภาคส่วนต่างๆ ป่าชุมชน ชนเผ่า ไร่เลื่อนลอย หรือ ไร่หมุนเวียน ใครผู้กระทำ
	30	ควรทบทวนและวิเคราะห์ นิยาม คำว่า “สาเหตุการทำลายป่า” ควรระบุสาเหตุหลักในการทำลายป่า เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นโยบายหรือแผนการ ประกันราคาข้าวโพด สาเหตุการทำให้ป่าเสื่อมโทรม หรือการทำสัมปทานป่า แนวทางในการแก้ปัญหาหลักลดตัดไม้เถื่อน รวมทั้งชี้แจงในเรื่องผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อคนในชุมชน อ้างอิงกฎหมาย พรบ.ป่าไม้ ระบุและบรรจุรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง ตามมาตรา 66, 67 และมีการเปรียบเทียบการจัดการป่าไม้จากชุมชนดั้งเดิม กับวิธีการดำเนินงานตามกลไกเรดด์พลัส
	31	ให้พิจารณาคำว่า บุกรุกทำลายป่า: มาจากชุมชน/ชนเผ่า ในเขตป่า ทำให้เกิดความหมายในแง่ลบ
	32	ให้พิจารณาคำว่า บุกรุกหรือการสร้างป่า: จากหน่วยงานรัฐทำให้เกิดความหมายในแง่บวก)
	33	เรดด์พลัสกำหนดนิยามป่าให้ครอบคลุมพื้นที่ส่วนบุคคลที่ชาวบ้านถือครองเป็นพื้นที่เกษตรกรรม หรือให้รวมพื้นที่ที่ประชาชนปลูกต้นไม้ในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นพื้นที่ขนาดกว่า 200 ไร่
	34	มุมมองคำว่าป่า ไม่ก้าวข้ามนิยามป่าที่เป็นส่วนร่วมหรือป่าของรัฐ ไม่ครอบคลุมป่าที่อยู่ในพื้นที่เอกชน ควรต่อนิยามป่าใหม่รวมพื้นที่เกษตรที่ไม่ใช่เกษตรเชิงเดี่ยวด้วย

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	35	ควรจัดทำการศึกษาของการปลูกต้นไม้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่ป่าตามนิยามของรัฐ
	36	นิยามการทำลายป่า สาเหตุที่ทำให้ป่าเสื่อมโทรมเกิดจากการลักลอบตัดไม้และเก็บหาของป่า
	37	นิยามป่า “ป่าที่มีอยู่ในปัจจุบันของกรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้ ป่าชุมชน พื้นที่เกษตรที่เป็นป่าโดยการปลูกขึ้นมาหรือพัฒนาขึ้นมาให้เป็นป่าตามรูปแบบมูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชน และป่าที่ขึ้นเองธรรมชาติ” พื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ป่าของกรมอุทยาน ป่าชุมชน พื้นที่เกษตร และพื้นที่ที่อยู่อาศัยใกล้ลุ่มน้ำ
	38	นิยามป่า ของเรตด์พลั้ว ควรแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินป่าไม้
	39	นิยามป่า ควรกำหนดด้านความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืช
	40	นิยามป่าเชิงเดี่ยว ต้องชัดเจน
	41	ประเด็นร่วม คือ การวิเคราะห์สาเหตุป่าเสื่อมโทรม และสาเหตุที่ป่ายังเหลืออยู่
	42	สาเหตุการทำลายป่า นอกจากภาคเกษตรกรรม ควรรวมถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การขยายตัวของอุตสาหกรรม
	43	สาเหตุการทำลายป่า ไม่ควรให้เกษตรกรเป็นผู้บุกรุกป่า
	44	ควรวิเคราะห์สาเหตุของการทำลายป่าใหม่
	45	ควรมีการกระจายถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม เช่น ออกระเบียบสำนักนายกฯ การจัดที่ดินชุมชน นำร่องในพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม-อมก๋อย (พื้นที่ 2 ตำบล คือ บ้านปางหินฝน และบ้านปางทับ) ต้องมีการจัดการที่ชัดเจน จัดระเบียบแนวเขต โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคประชาชน และจังหวัด
	46	ควรเร่งออกเอกสารสิทธิให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน
	47	สำรวจชุมชน ที่ดินทำกิน โดยเฉพาะแนวเขตป่า เพื่อให้ปัญหาเกิดข้อยุติ
	48	ควรแก้ปัญหาแนวเขตการจัดการที่ดินป่าไม้ให้ชัดเจน สำหรับชุมชนหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนแห่งชาติ ที่มีข้อจำกัดสิทธิและข้อบังคับทางกฎหมายป่าไม้
	49	ต้องรองรับและกำหนดขอบเขตการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในภาคเกษตรครัวเรือน
	50	เสนอว่าเรื่องป่ากับที่ดินมีความเกี่ยวข้องกัน โดยจะต้องแก้ปัญหาที่ดินที่กรมอุทยานฯ ประกาศทับไว้ก่อน
	51	จัดการและแก้ไขปัญหาคดีโลกร้อน
	52	ชาวบ้านมีความเดือดร้อนเฉพาะหน้า เช่น ยางพาราที่ตนปลูกไว้ 30 ปีไม่สามารถโค่นหรือกรีดยางได้

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	53	เรดด์พลัสไม่จำเป็นต้องครอบคลุมแค่เรื่องป่าไม้ แต่ต้องรวมผู้ที่มีเอกสารสิทธิ์ส่วนบุคคลและปลูกต้นไม้ด้วย คนเหล่านี้ก็ต้องได้รับค่าตอบแทน
	54	เรดด์พลัสต้องปรับให้เกิดมาตรการใหม่ๆ โดยนำบทวิเคราะห์ที่มีอยู่มาบรรจุไว้ การจัดการพื้นที่ป่าไม่ว่าจะเป็นป่าครัวเรือนหรือป่าอนุรักษ์ต้องชัดเจน เพราะชาวบ้านใช้ป่าแบบอนุรักษ์ สิทธิที่ดินและอำนาจในการจัดการเป็นของใคร ใครเป็นคนดูแลจัดการสิทธิในคาร์บอน ใครเป็นผู้รักษาป่า ผลประโยชน์อยู่ที่ใคร
	55	การจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินต้องชัดเจน
	56	การกันแนวเขตที่ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่เพียงแต่ผู้นำท้องถิ่น
	57	ป่าในเรดด์พลัสควรครอบคลุมป่าชายเลนด้วย ซึ่งมีการจัดการเป็นเครือข่ายอยู่แล้ว
	58	เรดด์พลัสต้องเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การจัดการร่วมในพื้นที่หลากหลาย ไม่จำกัดว่าต้องเป็นพื้นที่ของอุทยาน ไม่จำเป็นต้องมุ่งเน้นผลสำเร็จของโครงการนำร่องเท่านั้น
	59	ยังไม่ระบุว่าจัดการแก้ไขปัญหาเดิมๆ ความขัดแย้งที่ดินป่าไม้อย่างไรบ้าง
	60	สำรวจแนวเขตป่าสงวนและอุทยานให้ชัดเจน และเพิกถอนพื้นที่ทับซ้อนที่อยู่อาศัยและที่ทำกินออก
	61	ให้มีการปรับบทวิเคราะห์ของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้จากการที่ประชาชนเป็นผู้เข้าไปเปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่เกษตร โดยปรับเป็นสาเหตุหลักในการสูญเสียป่า คือการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ และการขยายตัวของเกษตรอุตสาหกรรมโดยเฉพาะพืชเชิงเดี่ยว
	62	สำรวจและหมายแนวเขตพื้นที่ที่อยู่อาศัยในเขตป่าสงวน และอุทยานให้ชัดเจน
	63	จัดทำแนวเขตให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม
	64	ควรแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่างพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ของชุมชน
	65	ควรแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเรื่องที่ดิน ป่าไม้ ให้ชัดเจน
	66	การจัดการทรัพยากรต้องให้ความสำคัญกับความขัดแย้ง
	67	ต้องมีการจัดทำแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน
	68	มูลนิธิธนาคารต้นไม้และเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชนควรเป็นรูปหนึ่งของเรดด์พลัส
	69	ควรแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่ดินป่าไม้ ให้ชาวบ้านมีสิทธิในที่ดินทำกิน
	70	ควรจัดทำแนวเขตให้ชัดเจนระหว่างพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ของชุมชน
	71	ภาคประชาชนเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์สถานการณ์กฎหมายป่าไม้ 5 ฉบับ และมติ ครม. สามารถนำไปปรับเปลี่ยน ตามแนวทางของ องค์ประกอบที่ 1

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		องค์กรและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
	72	ต้องแก้ไขนโยบาย/กฎหมายป่าไม้และข้อปฏิบัติ เพื่อลดผลกระทบ คลื่นคล้ายปัญหาการขัดแย้งที่ดินป่าไม้
	73	ต้องปรับปรุง ปรับแก้ กฎหมายให้สอดคล้องในระดับประเทศ
	74	การผลักดันกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ตามสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร โดยการเสนอรายชื่อจำนวน 1 ล้านรายชื่อ คือ 3.1พรบ. โฉนดชุมชน 3.2 พรบ. ธนาครที่ดิน 3.3 พรบ. ภาษีที่ดิน 3.4 พรบ. กองทุนยุติธรรม
	75	R-PP ต้องนำเสนอข้อมูลคดีต่างๆ ในด้านป่าไม้ มีแนวทางในการแก้ไขระหว่างกฎหมายป่าไม้กับชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือหรือประนีประนอมกับชุมชน
	76	ยึดตาม รัฐธรรมนูญของประเทศไทย ตามมาตรา 66, 67 และยึดหลัก cbd มาตรา 8j 10c
	77	ปรับปรุงหรือบูรณาการ พรบ.เกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ ได้หรือไม่ ให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนในชุมชนดั้งเดิม ปราศจากเงื่อนไขและข้อขัดแย้ง เป็นการจัดการทรัพยากรฯ ของคนในชุมชน
	78	ระบุหาช่องทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและจัดทำพื้นที่นำร่องร่วมกัน เช่น ในพื้นที่อุทยานฯ
	79	เรดด์พลัสต้องตั้งความคาดหวังที่จะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนากฎหมาย การเคารพสิทธิชุมชน การสร้างพื้นที่ให้กับการมีส่วนร่วมด้วย
	80	ยุติการดำเนินคดีโลกร้อนและคุกคามชุมชนดั้งเดิมในการดำเนินจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ต้องแก้ไขกฎหมายและระเบียบป่าไม้ต่างๆ ที่ขัดแย้งกับสิทธิชุมชนตามรธน. อย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการแก้ไขกฎหมาย 5 ฉบับ
	81	(หน้า 58) เรื่องกรอบด้านกฎหมาย ให้เขียนตัวบทรัฐธรรมนูญ มาตรา 66 ให้ครบถ้วน
	82	กระบวนการปรับปรุงนโยบายกฎหมายที่ดินป่าไม้ในช่วงเตรียมการไม่ชัดเจน
	83	ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ที่ดินให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสามารถคาดหวังได้ รวมทั้งสร้างบรรยากาศสุนทรียสนทนาและความร่วมมือ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะแก่คนส่วนใหญ่ที่เป็นผู้เดือดร้อน (พัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการตามวิถีชีวิต แต่อาจสามารถทำได้โดยการออกระเบียบก่อนกระบวนการแก้ไขกฎหมายซึ่งยาวนานกว่า)
	84	สนับสนุนส่งเสริมกฎหมายภาคประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการ เช่น พรบ.มูลนิธิธนาครที่ดินไม้และเครือข่ายธนาครต้นไม้ภาคประชาชน
	85	ปฏิรูปกฎหมายและยอมรับสิทธิชุมชนพื้นเมืองที่อยู่มาก่อนการประกาศป่าสงวนและอุทยาน
	86	กฎหมายบุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรม

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	87	กลไกเรดด์พลัสสามารถสร้างความชอบธรรมตามกฎหมายแก่ชุมชนที่อยู่ในป่า และลดความขัดแย้งได้เช่นเดียวกัน
	88	ให้ปฏิบัติตามมติกรม. 3 สิงหาคม เกี่ยวกับการทำไร่หมุนเวียน
	89	ปฏิบัติตามมติกรม. 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 คຸ້ມຄອງວິຊີວິດຊາວກະເຮັ່ງໃນເຣື່ອງໄຮ່ມຸນເວີຍນ
	90	ควรมีกฎหมายบังคับโครงการเรดด์พลัสเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิชุมชนในอนาคตข้างหน้าและหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติในพื้นที่ (มาตรการป้องกันทางสังคมและความหลากหลายทางชีวภาพ)
	91	ภาครัฐควรผลักดัน พรบ. ชุมชน เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลรักษาป่าชุมชนโดยชุมชน
	92	ภาครัฐควรทำนโยบายและกฎหมายเป็นเอกภาพ
	93	นโยบายและกฎหมายที่ดินป่าไม้ต้องมีการแก้ไขเพื่อลดความขัดแย้ง
	94	เรดด์พลัสโดยหลักการคือการใช้แรงจูงใจทางเศรษฐกิจมากระตุ้นให้คนปฏิบัติตาม
	95	การให้สัมปทาน ไม่ว่าจะเป็นสัมปทานป่าไม้และเหมืองแร่ โดยไม่เพียงแต่ทำลายทรัพยากรป่า แต่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพด้วย
	96	การปราบผู้ที่มีความคิดทางการเมืองต่าง หรือการปราบปรามคอมมิวนิสต์ นำไปสู่การตัดถนนผ่านป่าทั่วทุกภาค
	97	หากมุ่งเน้นแค่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อาจมีวาระซ่อนเร้นเรื่องทรัพยากรชีวภาพ
	98	ไม่เห็นด้วยกับ นโยบายการอพยพหรือย้ายชุมชน ออกจากพื้นที่ป่า
	99	เรดด์พลัสต้องกำหนดมาตรการเยียวยาเมื่อต้องผลักดันชุมชนออกจากที่ดิน ต้องทำให้ชัดเจนว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง
	100	ชุมชนที่อยู่ติดป่าไม่ได้สร้างปัญหาโลกร้อน แต่เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากโลกร้อนโดยตรงแก่เกษตรกร ซึ่งข้อมูลและทางออกเรื่องนี้ยังไม่ได้กล่าวถึงในโครงการเลย ดังนั้น เรดด์พลัสต้องศึกษาเรื่องมาตรการรองรับปรับตัวด้วย
	101	นโยบายการขยายพื้นที่เกษตร หรือการขยายภาคเกษตรแบบขยายพื้นที่ เช่น การส่งเสริมปลูกข้าวโพด
		2b ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสข้อกังวล
	1	ข้อปฏิบัติของการจัดการป่าชุมชนเข้าบรรจุสู่แผนการปฏิบัติใน R-PP ได้หรือไม่
	2	มีกระบวนการอย่างไร ในกระบวนการป่าชุมชน เข้าบรรจุใน R-PP
	3	การกำหนดยุทธศาสตร์ยังไม่ชัดเจน ส่วนร่วมอย่างไร รวมไปถึงการยอมรับของประชาชน
79	4	ใครเป็นผู้กำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส (หน้า 79 ตาราง 2b)

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		ข้อเสนอแนะ
	1	การนำรูปแบบการดำเนินการของมูลนิธิธนาคารต้นไม้และเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน เป็นกิจกรรมหนึ่งในการดำเนินการเรดด์พลัส
	2	การนิยามป่าให้มีความชัดเจน ก่อนดำเนินการเตรียมความพร้อม ให้ครอบคลุมรูปแบบมูลนิธิธนาคารต้นไม้และเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน
	6	การมีแนวทางในการจัดทำแนวเขตพื้นที่ให้ชัดเจน ว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน พื้นที่ใดเป็นเขตป่าอนุรักษ์ และป่าสงวน เพื่อแก้ไขปัญหาการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทับซ้อนที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยของชุมชนที่อยู่ในป่า โดยการเพิกถอนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชน หรือให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และการดำเนินการแก้ไขปัญหาต้องแล้วเสร็จก่อนรับเอกสารโฉนดที่ดินดำเนินการในประเทศ
	3	ป่าชุมชนที่ประชาชนมีการจัดการดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน ต้องได้รับการสนับสนุนและผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัส
	4	ผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัส ดังกล่าวให้หมายรวมถึงผลประโยชน์ในรูปแบบของสิทธิที่ดิน
	5	การนิยามป่าที่ไม่ใช่ไม้เชิงเดี่ยว แต่เป็นป่าที่มีความหลากหลายของพรรณไม้ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนิยามป่า
	7	องค์ประกอบข้อที่ 2 ยุทธศาสตร์ของ R-PP เป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัสที่สำคัญที่สุด เป็นตัวการผลักดันให้ชุมชนเกิดความต้องการเพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานของ R-PP ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติ
	8	คณะทำงานร่าง R-PP ขาดมิติทางด้านสังคมและมนุษย์ เน้นแต่มิติทางวิทยาศาสตร์
	9	การออกแบบโครงสร้างยุทธศาสตร์ มีความเหมาะสม ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดการผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
	10	สาเหตุการทำลายป่า ควรเพิ่ม การสัมปทานป่าไม้
	11	ยุทธศาสตร์หรือกรอบแนวทางปฏิบัติงานต้องตอบสนองต่อปัญหาของชุมชน โดยเอาชุมชนเป็นที่ตั้งและเคารพสิทธิชุมชน
	12	สามารถต่อยอดในโครงการที่ดี เช่น โครงการ JOMPA สำหรับกลไกเรดด์พลัส โครงการคนอยู่อย่างพอเพียง และโครงการปรับตัวพึ่งตนเองบนฐานทรัพยากรบ้านหัวทุ่ง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
		2c กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ
		ข้อกังวล
	1	ข้อห่วงใยเรื่องการเข้าสู่ระบบตลาดคาร์บอน เพราะเรดด์พลัสไม่สะท้อนวิธีการแก้ปัญหาอย่างแท้จริง การแก้ปัญหาโลกร้อนต้องแก้ที่ต้นตอของปัญหา ซึ่งก็คือภาคขนส่งและอุตสาหกรรม

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	2	ความโปร่งใสในการคำนวณมูลค่าคาร์บอนต้องชัดเจน เช่น ตัวแบบของมูลนิธินาการต้นไม้และเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน
	3	การประเมินผลการกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สามารถการันตี ไม่มีการบรรจุอยู่ในร่างแผน R-PP ต้องมีการขอหรือประเมินผลการกระทบฯ มาตรการในการปกป้อง ต้องมีหลักการการปกป้องสิทธิ สามารถให้ชุมชนรับรู้และเข้าใจ เช่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจของชุมชนในการเก็บหาของป่า เป็นต้น
	4	R-PP ดำเนินการในพื้นที่ชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์/ป่าสงวนแห่งชาติฯ ได้หรือไม่
	5	ยังไม่มีมีการจัดทำมาตรการปกป้องคุ้มครองทางสังคมและสิ่งแวดล้อม
		2c กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ
		ข้อเสนอแนะ
	1	การรับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่าพื้นเมือง ที่อาศัยอยู่ในป่าซึ่งมีวิถีชีวิตในการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยชุมชนเหล่านี้ต้องสามารถอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่อไปได้ หากมีการดำเนินการเรดด์พลัสในพื้นที่ ต้องไม่มีการอพยพชุมชนเหล่านี้ออกจากป่า
	2	การยอมรับและให้ความสำคัญชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง ที่พึ่งพิงป่าและอาศัยอยู่ในเขตป่าในการดูแลรักษาป่าไม้ รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยในส่วนของหน่วยงานรัฐทำหน้าที่หนุนเสริมและเรียนรู้ร่วมกัน
	3	ในส่วนของชนเผ่ากะเหรี่ยงนั้น ให้ยึดปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553 เรื่องแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยง
	4	มีแผนการดำเนินที่ชัดเจน ไม่ใช่ปลูกจิตสำนึก แต่ต้องเพิ่มขีดความสามารถให้มีศักยภาพ
	5	ชุมชนที่มีความสามารถในการจัดการ/ส่งเสริมการจัดการป่า รัฐต้องสนับสนุน
	6	ควรอธิบาย นิยาม คำว่า ชนเผ่าพื้นเมือง และ ไร้หมุนเวียน ในแผนการดำเนินงานของเรดด์พลัส
	7	การดำเนินโครงการเรดด์พลัสต้องกำหนดเงื่อนไขอนุญาตให้ชุมชนในพื้นที่เขตป่าอนุรักษ์สามารถดำเนินชีวิตตามวิถีท้องถิ่นดั้งเดิม และเคารพการจัดการทำแผนการจัดการทรัพยากรระดับท้องถิ่น
	8	หากเห็นประโยชน์จากเรดด์พลัส ควรปฏิเสธเงินสนับสนุนจากธนาคารโลก เพราะไม่มีใครทราบวาระซ่อนเร้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ และการนำป่าเข้าสู่ตลาดคาร์บอน หุ่นข้ามชาติที่จะมาจัดการป่า ในเรื่องนี้ให้ใช้เงินงบประมาณประเทศเอง
	9	เรดด์พลัสต้องกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน และไม่นำเรดด์พลัสเข้าสู่ตลาดคาร์บอน

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	10	การเก็บกักคาร์บอนในชั้นส่วนไม้ที่แปรรูปแล้วไม่ได้บรรจุอยู่ในเรตต์พลัส แต่สามารถสร้างรายได้เสริมได้
	11	การดำเนินโครงการต้องนำมติสิทธิชุมชนมาปฏิบัติอย่างแท้จริง และปรากฏอยู่ในเอกสาร R-PP และให้ความสำคัญกับชุมชนที่พึ่งพิงป่าอาศัยป่า เป็นกลไกสำคัญในการรักษาป่า
	12	ไม่สนับสนุนเรตต์พลัสเข้าสู่กลไกตลาด
	13	ให้ประเด็นเรตต์พลัสใช้เป็นกลไกกองทุนไม่ใช้การชดเชย ไม่เข้ากลไกตลาด เพราะเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่ประเทศจะกำหนด กลไกตลาดไม่แน่นอนและไม่สามารถคาดการณ์ในระยะยาว มีความผันผวนทางด้านราคาสูง และ กลไกการชดเชยอาจไม่เกิดประโยชน์ในการลดโลกร้อนอย่างแท้จริง
	14	ให้ปรับประยุกต์แนวทางปฏิบัติและประสบการณ์ของมูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชนเข้าสู่การดำเนินงานเรื่องเรตต์พลัส โดยเฉพาะในเรื่องการจัดการความขัดแย้งเรื่องที่ดิน ซึ่งอาจต้องใช้เวลา
	15	ให้ปลูกป่าในรูปแบบของมูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชน โดยให้ประชาชนแต่ละหมู่บ้านดูแลต้นไม้และร่วมปลูกป่าริมน้ำ ซึ่งโครงการเรตต์พลัสอาจสนับสนุนกล้าไม้หรือพันธุ์ไม้ตามความเหมาะสม
	16	การปรับใช้ตัวแบบของมูลนิธิธนาคาร์ตันไม้และเครือข่ายธนาคาร์ตันไม้ภาคประชาชนที่ดำเนินการโดยชุมชนในเขตพื้นที่อุทยาน โดยเริ่มสร้างกติกาในชุมชน
	17	หลักประกันในการออกแบบการติดตามประเมินผล มีตัวชี้วัดที่อ้างอิง ถูกต้อง ตรวจสอบได้ ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และวิถีชีวิตของคนในชุมชน
	18	กลไกเรตต์พลัส ต้องลดผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อประชาชน โดยมีการออกแบบ
	19	ต้องมีกรอบ มาตรการการป้องกัน ผลกระทบต่อชุมชน
	20	ต้องสรุปความกังวล จากภาคต่างๆ (ด้านลบ) นำไปพัฒนาออกแบบเป็นมาตรการแนะนำ Safe grads) ซ้ำปกป้อง ผลกระทบด้านต่างๆ
	21	ควรมีมาตรการ กฎระเบียบข้อบังคับ ไม่ให้เกิดผลกระทบจากการดำเนินงานของเรตต์พลัส
	22	คำนึงถึงผลกระทบ อ้างอิงจากผู้เชี่ยวชาญ
	23	ต้องวิเคราะห์ผลดีผลเสีย ต่อชุมชน ผลกระทบเป็นเช่นไรบ้าง
	24	ให้ความสำคัญกับ SESA
		2d. ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการเรตต์พลัส
		ข้อเสนอแนะ
	1	กลไกในการประเมินผลกระทบ ใน R-PP ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันผลกระทบต่อสังคมและ

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
		สิ่งแวดล้อม และออกแบบกระบวนการในการดำเนินการเรดด์พลัส
	2	เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ป่าก่อนการดำเนินโครงการเรดด์พลัส จึงควรต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการอย่างมีส่วนร่วม ทั้งหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาที่ทุกฝ่ายยอมรับ โดยเข้าศึกษาวิจัยในชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลยั่งยืน ซึ่งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค
	3	กลไกในการประเมินผลกระทบ ใน R-PP ต้องระบุว่า ให้มีองค์กรอิสระเข้ามาทำหน้าที่ประเมิน
		องค์ประกอบที่ 3 : การพัฒนาระดับการปล่อยอ้างอิง
		ข้อเสนอแนะ
	1	การจัดทำเส้นฐานอ้างอิงผูกขาดความรู้และอำนาจที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ
		องค์ประกอบที่ 4 : การออกแบบระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติและข้อมูลข่าวสารการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
		4a ระบบการตรวจติดตามป่าระดับชาติ
		ข้อเสนอแนะ
	1	การติดตามตรวจสอบมุ่งเฉพาะคาร์บอนเท่านั้น ทำให้การตรวจติดตามเรื่องป่าไม้ระดับชาติมีแต่ตัวชี้วัดด้านคาร์บอน
	2	ผู้มีสิทธิครอบครองคาร์บอนและการแบ่งผลประโยชน์ทางคาร์บอน
		4b การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์เนกประสงค์ผลกระทบอื่นๆ ธรรมชาติ และการปกป้องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
		ข้อกังวล
	1	สิทธิและผลประโยชน์ของชุมชนค่อนข้างเข้าถึงยาก ผลประโยชน์ต่างๆยังคงเข้าถึงนักรการเมือง ข้าราชการ และผู้นำท้องถิ่น นายทุนต่างๆ
	2	ความโปร่งใสในการจัดการคาร์บอนจะดำเนินการอย่างไรไม่ให้มีการทุจริตคอร์รัปชัน ผลประโยชน์จะตกอยู่ที่ชุมชนหรือหน่วยงานภาครัฐกันแน่
	3	ข้อกังวลโครงการได้รับเงินสนับสนุนจากธนาคารโลก ซึ่งไม่ทราบว่ามีการระงับหรือไม่ โดยเฉพาะการสนับสนุนการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่อันก่อให้เกิดการทำลายป่ามากมาย และหากดูจากจำนวนเงินที่จะได้จากธนาคารโลก งบประมาณนี้ประเทศไทยสามารถหามาดำเนินการเองได้
	4	ส่วนเรดด์พลัสจะแก้ปัญหาโลกร้อนได้หรือไม่ ในระดับประเทศไทยประเทศเดียวคงไม่ส่งผลเท่าไร แต่หากหลายประเทศร่วมกันทำก็จะส่งผลแก้ปัญหาได้ ประโยชน์ที่ดีคือเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลให้ชัดเจน ส่วนเรื่องกลไกค้าขายคาร์บอนได้กำหนดเป็นเงื่อนไขว่าประเทศที่พัฒนาแล้วจะมาซื้อคาร์บอนเครดิตได้ก็ต่อเมื่อตนได้ดำเนินการลดคาร์บอนเองแล้วด้วย

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	5	การจัดสรรประโยชน์ที่อยู่ในรูปตัวเงินจะเกิดขึ้นหรือไม่ เมื่อไหร่ อย่างไร
	6	R-PP ยังไม่ระบุถึงการประเมินผลกระทบต่อชุมชน
	7	ราคาคาร์บอนเป็นธรรมหรือไม่
	8	ผู้มีสิทธิครอบครองคาร์บอนและการแบ่งผลประโยชน์ทางคาร์บอน
	9	กลไกเรดด์พลัสในระยะยาวไม่ชัดเจนว่าเงินทุนจะมาจากแหล่งใด และอยู่ภายใต้เงื่อนไขอะไรบ้าง
		ข้อเสนอแนะ
	1	การดำเนินการเรดด์พลัส จะต้องมีการในการปกป้องสิทธิชุมชน ชนเผ่าพื้นเมือง รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไร้สัญชาติ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่า ไม่ให้ชุมชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินการเรดด์พลัส และจะไม่มีกบฏบังคับใช้กฎหมายอพยพชุมชนออกจากพื้นที่ป่า รวมถึงมาตรการในการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องระบุรายละเอียดของมาตรการปกป้องในเนื้อหาของ R-PP
	2	ชุมชนควรเป็นผู้ออกแบบ รูปแบบการให้ผลประโยชน์ที่เหมาะสมกับพื้นที่และรูปแบบของป่า
	3	การจัดอบรมและกิจกรรมการดูแลป่าที่ชาวบ้านเข้าร่วม ควรมีการจัดสรรค่าตอบแทน เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ชาวบ้านมาร่วมกิจกรรม
	4	การพัฒนาาระบบฐานข้อมูลป่าไม้ท้องถิ่นที่สามารถเชื่อมโยงสู่ระดับชาติ ต้องเน้นธรรมาภิบาลป่าไม้ และความโปร่งใส
	5	ควรจัดทำนโยบายที่ส่งเสริมให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยคำนึงถึงสิทธิชุมชนและเจ้าของต้นไม้ในการจัดการผลผลิตไม้โดยชาวบ้านเป็นเจ้าของเนื้อไม้และคาร์บอน
	6	ควรมีความชัดเจนเรื่องกองทุนและกลไกตลาดคาร์บอน
		4b การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์อเนกประสงค์ ผลกระทบอื่นๆ ธรรมาภิบาลและการปกป้องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
		ข้อเสนอแนะ
	7	เรดด์พลัสต้องไม่สนับสนุนให้ประเทศพัฒนาแล้วใช้กลไกตลาดมาอ้างในการปล่อยคาร์บอนอีก
	8	คุณค่าของป่าไม้ใช้คาร์บอนอย่างเดียว แต่ยังมีคุณค่าอื่นด้วย เช่น อาหาร แหล่งน้ำ ระบบนิเวศ
	9	การป้องกันต่อผลกระทบ (ระบบ Safe grads) ที่เหมาะสมและถูกต้อง และมาจากภาคประชาชนโดยการมีส่วนร่วมมากที่สุด
	10	เรดด์พลัส เป็นแนวทางในการซื้อขายคาร์บอนเครดิตของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการแก่งแย่ง ซึ่งเป็นระบบทุนนิยม และผลตอบแทน ที่ยังคงดำเนินการอยู่ในประเทศไทย

หน้า	ลำดับ	ข้อกังวล/ข้อเสนอแนะ
	11	เรดต์พลัสต้องเปลี่ยนเป็นระบบกองทุนชุมชน ในการจัดการทรัพยากรเสียเอง
		องค์ประกอบที่ 6: การออกแบบกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล
		ข้อเสนอแนะ
	1	ตัดตัวชี้วัดที่วัดด้วยการลดจำนวนครัวเรือนที่ทำได้เลื่อนลอยออกไปจาก R-PP เพราะจะกระทบกับวิถีชีวิตการทำไร่หมุนเวียนของกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูง ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่มีความยั่งยืน ไม่ทำลายป่า

ภาคผนวกที่ 1b-8 สรุปประเด็นข้อคิดเห็นส่วนใหญ่จากการประชุมสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาค (กลางเหนือ ใต้ อีสาน) ต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกระเบิดพลัส (R-PP) ของประเทศไทย

ในส่วนนี้เป็นการสรุปข้อเสนอแนะจากการประชุมสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาค(กลางเหนือ ใต้ อีสาน) ที่มีข้อเสนอแนะตรงกันทั้ง 4 ภาค มีดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 : องค์การและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1a การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

การจัดตั้งองค์กรเรดด์พลัสในประเทศไทย

1) การเพิ่มองค์กรอิสระที่มีองค์ประกอบมาจากภาคประชาชน และภาคประชาสังคม (คณะทำงานเรดด์พลัสภาคประชาชน) ในโครงสร้างองค์กรสำหรับกิจกรรมเรดด์พลัส เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบติดตาม เช่น การรับเรื่องร้องเรียน, การให้ความเห็นต่อการดำเนินการของคณะทำงานด้านเรดด์พลัส และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนโยบาย เช่น การกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส, การออกแบบการดำเนินการ โดยในส่วนของภาคประชาชนให้เป็นการเสนอผู้แทนที่มาจากเครือข่าย/กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ และผู้แทนภาคประชาสังคม ทั้งนี้ กระบวนการเสนอชื่อผู้แทนและการกำหนดสัดส่วนให้เป็นฉันทามติร่วมกัน

กรอบการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเรดด์พลัสระดับประเทศ

2) ให้ระบุในเนื้อหาของ R-PP ว่า การแก้ไขปัญหาโลกร้อนต้องชี้ให้เห็นว่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมาจากภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจึงควรมุ่งไปที่สาเหตุหลัก ส่วนภาคป่าไม้ช่วยแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

3) การไม่นำเอากลไกระเบิดพลัสเข้าสู่กลไกตลาด แต่เสนอว่าควรใช้ระบบกองทุน

1c กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4) การดำเนินการเรดด์พลัสจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่จะได้รับผลกระทบ หรือมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่า ที่อยู่อาศัยอยู่ในป่า และพึงพิงป่า เป็นลำดับต้น

องค์ประกอบที่ 2 : การจัดเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

2a การประเมินการใช้ที่ดิน ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบายและธรรมาภิบาล

5) ปรับแก้บทวิเคราะห์สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งระบุว่า เกิดจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นสาเหตุหลัก (น.62) โดยให้ปรับเนื้อหาเป็นว่า สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ มาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐ ได้แก่ (1) นโยบายการให้สัมปทานป่าไม้ เหมือนแร่ ที่ทำให้เกิดทำลายป่าและทรัพยากรชีวภาพ นำไปสู่การสร้างถนนหนทาง และการตั้งถิ่นฐานในป่า (2) นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว ซึ่งทำให้เกิดการขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่เชื่อมโยงกับทุนขนาดใหญ่ (3) การปราบปรามผู้มีอุดมการณ์ความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือการปราบปรามคอมมิวนิสต์ทำให้มีการตัดถนนเข้าไปในป่าทั่วทุกภาค และนำไปสู่การตั้งถิ่นฐานในป่า (4) นโยบายส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน ทำให้เกิดการถางป่าธรรมชาติเพื่อปลูกสวนป่า และ (5) การจัดสรรที่ดินในป่าเสื่อมโทรมโดยมีเงื่อนไขที่ทำให้ป่าเสื่อมโทรมก่อน จึงจะได้เป็นเจ้าของที่ดิน

6) เนื้อหาของ R-PP ต้องแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาการประกาศเขตอุทยานทับซ้อนที่ดินทำกิน และชุมชน ปัญหาความขัดแย้งในสิทธิที่ดินระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่อาศัยอยู่ในป่ามาก่อน การประกาศเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งเรื่องการขับไล่ชุมชนออกจากพื้นที่ป่า การดำเนินคดีกับชาวบ้าน

7) การมีแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ ให้สอดคล้องสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน และมาตรา 66 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในหมวดว่าด้วยเรื่องที่ดินและทรัพยากร ข้อ 4.1 , 4.4 ว่าจะแก้ไขป่าไม้ทั้ง 5 ฉบับให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และรัฐบาลต้องยุติการดำเนินคดีโลกร้อนตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา

2b ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

8) การนำรูปแบบการดำเนินการของมูลนิธิธนาคารตันไม้และเครือข่ายธนาคารตันไม้ภาคประชาชน เป็นกิจกรรมหนึ่งในการดำเนินการเรดด์พลัส

9) การนิยามป่าให้มีความชัดเจน ก่อนดำเนินการเตรียมความพร้อม ให้ครอบคลุมรูปแบบมูลนิธิธนาคารตันไม้และเครือข่ายธนาคารตันไม้ภาคประชาชน

10) การมีแนวทางในการจัดทำแนวเขตพื้นที่ให้ชัดเจน ว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน พื้นที่ใดเป็นเขตป่าอนุรักษ์ และป่าสงวน เพื่อแก้ไขปัญหาการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทับซ้อนที่ทำกินที่อยู่อาศัยของชุมชนที่อยู่ในป่า โดยการเพิกถอนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนหรือให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับหน่วยงานภาครัฐ และการดำเนินการแก้ไขปัญหาคงแล้วเสร็จก่อนรับเอากลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการในประเทศไทย

2c กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ

11) การรับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่าพื้นเมือง ที่อาศัยอยู่ในป่าซึ่งมีวิถีชีวิตในการดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยชุมชนเหล่านี้ต้องสามารถอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่อไปได้ หากมีการดำเนินการเรดด์พลัสในพื้นที่ ต้องไม่มีการอพยพชุมชนเหล่านี้ออกจากป่า

12) การยอมรับและให้ความสำคัญชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง ที่พึ่งพิงป่าและอาศัยอยู่ในเขตป่าในการดูแลรักษาป่าไม้ รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน โดยในส่วนของหน่วยงานรัฐทำหน้าที่หนุนเสริมและเรียนรู้ร่วมกัน

4b การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์อเนกประสงค์ ผลกระทบอื่นๆ ธรรมชาติ และการปกป้องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

13) การดำเนินการเรดด์พลัส จะต้องมีมาตรการในการปกป้องสิทธิชุมชน ชนเผ่าพื้นเมือง รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไร้สัญชาติ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่า ไม่ให้ชุมชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินการเรดด์พลัส และจะไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอพยพชุมชนออกจากพื้นที่ป่า รวมถึงมาตรการในการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องระบุรายละเอียดของมาตรการปกป้องในเนื้อหาของ R-PP

ภาคผนวกที่ 1b-9

สรุปการประชุมสุนทรียสนทนาระดับชาติ เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ 5 กันยายน 2556
ณ ห้องบอลรูม โรงแรมมารวย การ์เด็น กรุงเทพฯ

จากการประชุมสุนทรียสนทนาระดับประเทศ เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย ในการประชุมมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 167 คน (ตามเอกสารที่แนบท้าย) ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการปรับแก้ร่าง R-PP มีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อการปรับแก้ R-PP

1. ควรให้คนท้องถิ่นอยู่ในการบริหารทุกภาคส่วน
2. หน้า 17
  - หาคำมาแทนคำว่า “ผิดองเหลืออง”
  - คำว่า “ชาวเขา” ให้ใช้คำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง”
  - “...พบว่ามิชาวเขาอยู่ถึง 923,257 คน...” ให้เอาคำว่า “อยู่ถึง” ออก เพราะแสดงถึงความมาก
  - ตัดคำว่า “พวกเขา” ออก
3. หน้า 19 - 20 เพิ่มเติม สถานการณ์การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทยเท่านั้น ที่ประชุมอยากให้มีการนำเอาสถานการณ์โลกมานำเสนอ เช่น การจัดลำดับการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของแต่ละประเทศ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่เท่าไร เพื่อให้รู้ว่าทั่วทั้งโลกควรมีความรับผิดชอบร่วมกัน
  - ควรระบุสภาพความเป็นจริง ณ ปัจจุบัน ว่าในขณะนี้ประเทศไทยมีผู้ที่มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินกี่ราย มีพื้นที่ป่าที่เป็นของรัฐเท่าไร มีพื้นที่ที่ซ้อนทับกับกันของป่ากับพื้นที่ชุมชนเท่าไร
  - คดีฟ้องร้อง/คดีทางแพ่งที่เกี่ยวกับโลกร้อน ต้องระบุว่ามีการฟ้องร้องกันกี่คดี มีจำนวนผู้ถูกฟ้องร้องกี่ราย และจำนวนเม็ดเงินที่ทางรัฐฟ้องร้องเท่าไร
4. หน้า 26 และ 33 ประเด็นการจัดองค์กร การมีส่วนร่วมของประชาชนควรระบุสัดส่วนคณะกรรมการแต่ละส่วนให้ชัดเจน ซึ่งจากที่ประชุมได้เสนอว่า สัดส่วนที่เหมาะสมควรเป็น 50:50 และเปลี่ยนเป็น “ศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ REDD+”
5. หน้า 23 ขาดเนื้อหาส่วนของ “ผู้มีส่วนได้เสีย” ให้นำเนื้อหาหน้า 43 มาใส่เพิ่มเติม
6. หน้า 26 ต้องการให้ศูนย์ประสานงานด้าน REDD+ เป็นองค์กรอิสระ ที่ตัดแยกกับ คณะกรรมการงานเฉพาะกิจด้าน REDD+
7. หน้า 56 คำนิยาม FPIC ควรระบุคำนิยามที่ถูกต้อง
8. หน้า 67 เพิ่มมติ ครม. 3 สิงหาคม 2553 ในเนื้อหาด้วย
9. หน้า 80 ในข้อความ “...เป็นที่ทราบกันดีว่า ยังมีความขัดแย้งในเรื่องที่ดิน เนื่องจากบางคนหรือบางชุมชนท้องถิ่นเข้าครอบครองที่ดินที่มีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ...” ประโยคนี้ เหมือนว่าคนในท้องถิ่นเข้าไปอยู่อาศัยหลังการประกาศเป็นป่าอนุรักษ์ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วมีเพียงบางส่วนเท่านั้น จึงควรเพิ่มเติมรายละเอียดที่ชี้ให้เห็นว่ามีคนในท้องถิ่นที่อยู่ก่อนหลังการประกาศเขตป่าอนุรักษ์
10. ประเด็นสาเหตุการทำลายป่า ควรเพิ่มสาเหตุของการทำลายป่าที่ว่า “ความร่ำรวย” ก็เป็นสาเหตุหนึ่งของการทำลายป่าเช่นเดียวกับความยากจน และในประเด็นของ คนจน-คนรวย ทั้งนี้ควรชี้ให้เห็นถึง ปัญหาการ

กระจุกตัวของรายได้ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการถือครองที่ดินที่ไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ควรเพิ่ม “การสร้างเขื่อน” ก็เป็นสาเหตุการทำลายป่าเช่นกัน

11. เนื้อหาโครงการนำร่อง 20 ชุมชน ควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพราะในความเป็นจริงแล้วบางพื้นที่โครงการนี้ทำให้เกิดความแตกแยกในชุมชน

12. หน้า 111 ยังมีคำว่า “ชนกลุ่มน้อย”

13. หน้า 174 ให้ใช้คำว่า “ไร่หมุนเวียน” แทน “ไร่เลื่อนลอย

14. หน้า 188 คำจำกัดความผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย หากดูในบริบทภูมิวิเศษณ์ยังคงมีปัญหา

15. หน้า 244 ได้ระบุว่า “ชนเผ่ากะเหรี่ยง” มีการทำไร่หมุนเวียน ให้ปรับเปลี่ยน เพราะนอกจากชาวกะเหรี่ยงแล้วยังมีอีกหลายเผ่าที่ทำเช่นกัน เช่น ลีวะ หรือให้ใช้คำว่ากลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง

16. หน้า 263 ควรจะตัดออกหรือถ้าอยากให้มีอยู่ ควรใส่รายละเอียดข้อมูลการติดต่อให้ชัดเจน

17. ควรมีศูนย์การประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานเกี่ยวกับ REDD+

18. ในประเด็น 1 a ให้ระบุไว้ใน R-PP ว่า

- รัฐยังไม่ยอมรับให้มีป่าชุมชนในพื้นที่อนุรักษ์

- จำนวนป่าชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวน ตามมติ ครม.

- ควรยอมรับว่ามีป่าชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์

- กรมอุทยานมีการดำเนินการตามมติ 3 สิงหาคม หรือไม่อย่างไร

19. ควรมียามป่าไม่ให้ครอบคลุมทุกมิติต่างๆ ทางวัฒนธรรม รวมถึงจิตวิญญาณ ประเพณี ซึ่งในปัจจุบันยังขาดมิติวิถีชีวิต และต้องรับรองสิทธิชุมชนอีกด้วย เพิ่มคำว่า ชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และประเด็น วนเกษตรกับไร่หมุนเวียน ซึ่งในปัจจุบันยอมรับแต่คำว่า วนเกษตร

20. ควรทำแนวเขตป่ากับชุมชนให้ชัดเจน และควรทำร่วมกับคนในท้องถิ่นด้วย

21. ข้อถกเถียงเรื่องที่มาของแหล่งเงินทุนในการดำเนินงาน REDD+ จะมาจาก

- การนำ REDD+ เข้าสู่กลไกการตลาด ที่นำไปสู่การชดเชย

- การจัดตั้งกองทุน

- ขอให้กำหนดว่า REDD+ จะไม่เข้าสู่กลไกการตลาด ซึ่งข้อสรุปนี้ได้มาจากการรับฟังความคิดเห็นในทุกๆ เวทีที่ผ่านมา ทั้งนี้ข้อถกเถียงกันในที่ประชุมนี้ว่าแหล่งเงินทุนทั้ง 2 ก็มีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรจัดเวที เพื่อหารือถึงประเด็นดังกล่าว และชี้ให้เห็นถึงผลดีผลเสีย เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจต่อไป

22. การดำเนินกลไก REDD+ ต้องเป็นไปตามบริบทของสังคม และทำอย่างไรเรดด์พลัสจึงจะมีประโยชน์ การสร้างพื้นที่พูดคุยใน 4 ปี ข้างหน้าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งยังเกิดการกระจายการพิสูจน์ซ้ำของพื้นที่โครงการนำร่อง

23. ตัวแทนจากเทือกเขาตระนาวศรีกล่าวว่า ควรมีศูนย์การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การดำเนินงานเกี่ยวกับ REDD+

24. ภาคผนวก ควรจะเป็นภาพรวมของภาคประชาชน ไม่ควรแยกเป็นภาคๆ เพราะความคิดเห็นของภาคประชาชนมักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันอยู่แล้ว

25. ให้รัฐออกเอกสารสิทธิทำกินให้กับคนในท้องถิ่น เพราะหากมีสิทธิที่ดินทำกินชาวบ้านก็ช่วยกันอนุรักษ์ สามารถปลูกต้นไม้ในที่ดินของตนเองได้ โดยไม่ต้องกลัวความผิด

26. การดำเนินกลไก REDD+ ต้องเป็นไปตามบริบทของสังคม

27. ตัวชี้วัดที่นำเสนอ ควรให้ล้าไปตามบริบทของท้องถิ่น เช่น ระบบวนเกษตรบนที่สูงกับพื้นราบมีความแตกต่างกัน

28. R-PP นี้ ควรระบุตรรกะชีวิตว่า REDD+ จะก้าวสู่ความสำเร็จ นอกจากนี้ควรระบุว่า REDD+ ควรจะเป็นอย่างไร มีประโยชน์อย่างไร

29. ประเด็นข้อถกเถียงเรื่องที่มาของแหล่งเงินทุนในการดำเนินงาน REDD+ จะมาจาก

- การนำ REDD+ เข้าสู่กลไกการตลาด ที่นำไปสู่การชดเชย
- การจัดตั้งกองทุน

ขอให้กำหนดว่า REDD+ จะไม่เข้าสู่กลไกการตลาด ซึ่งข้อสรุปนี้ได้มาจากการรับฟังความคิดเห็นในทุกๆ เวทีที่ผ่านมา ทั้งนี้ข้อถกเถียงกันในที่ประชุมนี้ว่าแหล่งเงินทุนทั้ง 2 ย่อมมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรจัดเวทีเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวและชี้ให้เห็นถึงผลดีผลเสีย เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจต่อไป

30. มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม กล่าวว่าคุณะทำงานได้เปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมมากขึ้น และได้กล่าวถึงประเด็นเพศภาวะ สิทธิของหญิงและชายที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ซึ่งต้องมีสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้ควรคำนึงถึงเยาวชน และได้เสนอว่า FPIC ยังคงมีความจำเป็นต่อโครงการเรดด์พลัส และได้ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ชาวบ้านถูกจับเนื่องจากการแบ่งแนวเขตในปัจจุบันยังไม่มีแผนที่ชัดเจน

31. จากข้อสรุปความคิดเห็นที่ตรงกันทั้งสี่ภาคควรต้องนำไปใส่ใน R-PP ดังเช่น ในส่วนของกรอกรดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในส่วนของกระบวนการมีส่วนร่วมข้อ 1 C ในประเด็น การจัดเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัสข้อที่ 1 2 3 4 ข้อ 2 b ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสข้อเสนอแนะที่ 1 2 6 ข้อ 2C กรอบการนำเรดด์พลัสไปสู่การปฏิบัติ ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 2 และองค์ประกอบที่ 4 ข้อเสนอแนะที่ 1 ประเด็นที่สอง เรดด์พลัสเกี่ยวกับป่าไม้ สถานการณ์ที่ดิน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเด็นทั้งสามนี้ซึ่งทั้งหมดนี้ต่างเกี่ยวข้องกับเรดด์พลัส ทั้งนี้มีข้อเสนอว่า ควรมีการแก้กฎหมายป่าไม้ที่รองรับสิทธิชุมชน แนวเขตป่าไม้ต้องชัดเจนและการกระจายการถือครองที่ดิน ทั้งหมดนี้ควรจะต้องเกิดก่อนการดำเนินการเรดด์พลัส

32. ตัวแทนสมาคมแม่ภูทับเบิกเพชรบูรณ์ กล่าวว่า มีความอุ่นใจที่ทางรัฐได้นำเอาเรดด์พลัสเข้ามาดำเนินการ เพราะว่าทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาสมาพูดคุยแบบนั้นมากยิ่งขึ้น และได้กล่าวถึงประเด็น ความมั่นคงในที่อยู่อาศัยความแน่ใจในที่อยู่อาศัย มองว่ากฎหมายสำคัญอยู่ที่หน้า 80 พรรคที่กล่าวว่า “รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2555 จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ” มองว่าซึ่งหากเกิดขึ้นจริงทุกอย่างก็จะดำเนินการไปได้ดีความกังวลก็จะถูกตัดออกไป รวมถึงการรับรองสิทธิของชุมชน เพื่อเรดด์พลัสเกิดผล เพราะคิดว่าทางกรมอุทยานยังไม่มีสิทธิอำนาจมากพอ

33. การที่ REDD+ จะประสบความสำเร็จได้ต้องแก้ไขปัญหาคือเดิมที่มีอยู่ให้ได้เสียก่อน ซึ่งนั่นคือ ต้องมีการรับรองสิทธิชุมชน การปฏิรูปกฎหมายป่าไม้ การกำหนดขอบเขตที่ดินที่แน่นอน

34. หากเรดด์พลัสยังอยู่บนการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องมีการทำร่วมกันในพื้นที่ของประชาชน ซึ่งงบประมาณการสร้างพื้นที่น้ำร่องต้องมีน้ำหนักมากและต้องอยู่ในระดับต้นๆ กิจกรรมที่เป็นสิ่งจูงใจยังคงขาดงบประมาณในจุดนี้

35. หลังจากข้อเสนอ ครม. แล้ว โครงการ REDD+ จะมีขั้นตอน-กลไก ในการบริหารงานเป็นอย่างไร คนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหน ผลประโยชน์ที่แท้จริงจะเกิดกับชุมชนมากน้อยแค่ไหน

36. การที่ REDD+ จะประสบความสำเร็จได้ต้องแก้ไขปัญหาคือเดิมที่มีอยู่ให้ได้เสียก่อน ซึ่งนั่นคือ ต้องมีการรับรองสิทธิชุมชน การปฏิรูปกฎหมายป่าไม้ การกำหนดขอบเขตที่ดินที่แน่นอน

กรอบองค์กร

37. ควรมีคณะกรรมการที่มีสัดส่วนภาคประชาสังคม ผู้มีส่วนได้เสีย กับภาคราชการ ในสัดส่วนที่เท่ากัน

38. คณะกรรมการ ควรมีตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด ระดับองค์กรที่มีการยึดโยงกัน คือการยกระดับคณะกรรมการจากระดับล่างขึ้นไปสู่ระดับบน ในลักษณะ คณะกรรมการ/สมาชิกสภาเกษตรกร ตาม พรบ. สภาเกษตรกร

แนวทางการนิยาม

39. ต้องให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการเสียโอกาสของประชาชน เช่น “ป่า คือป่าทั่วไป และพื้นที่ต้นไม้ ที่มีสภาพคล้ายป่า”

กรอบพื้นที่

40. REDD+ ต้องสร้างโอกาสให้นำพื้นที่ทุกประเภท ให้เข้าร่วมโครงการได้ ซึ่งได้แก่ พื้นที่ป่า ของหน่วยงานต่างๆ พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ทำกินของประชาชน ที่มีการปลูกหรือดูแล ที่มีการปลูกหรือดูแลรักษา ต้นไม้มีสภาพคล้ายกับป่า เนื่องจากเป็นสัดส่วนพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ

กรอบการเตรียมการ

41. การสร้างพื้นที่นำร่องในพื้นที่ต้องให้ครอบคลุมบริบทในพื้นที่ทุกประเภท ทุกกลุ่ม และสร้างพื้นที่นำร่องให้มากที่สุด และกระจายให้ทั่วประเทศและการนำร่อง เสมือนการคุ้มครองการดำเนินการ แก้ปัญหาที่ดินทำกินของประชาชน

42. ควรสร้างน้ำหนักการจัดการงบประมาณ ด้านการนำร่องให้เป็นงบบส่วนใหญ่ เพราะเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมไม่เป็นเวทีสร้างความเข้าใจ ที่ดีที่สุด

43. ควรสร้างสิ่งจูงใจ ให้เป็นรูปแบบ และการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน เช่นการให้ค่าตอบแทน ในการจัดทำข้อมูล และการดูแลรักษาต้นไม้

ภาคผนวก 1b-10 (1) บทวิเคราะห์ข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP)
 ร่างฉบับวันที่ 23 พฤศจิกายน 2554 ปรับปรุง/แก้ไข 24 กุมภาพันธ์ 2556
 คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม

บทสรุปย่อ

ประการที่ 1 กลไกเรดด์พลัสจะไม่บรรเทาปัญหาโลกร้อน หากเข้าสู่กลไกตลาด

ในประเทศไทย ภาคพลังงานมีสัดส่วนปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดถึงร้อยละ 70 การใช้กลไกเรดด์พลัสไปชดเชยโดยกลไกตลาด ขณะที่ภาคส่วนที่เป็นสาเหตุหลักยังคงปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ต่อไปได้นั้น จะไม่นำไปสู่การช่วยบรรเทาปัญหาโลกร้อน การลดการปล่อยต้องมุ่งเป้าไปที่ภาคพลังงานก่อน จากนั้นจึงค่อยมาพิจารณาสัดส่วนการลดในภาคป่าไม้ ที่สำคัญ การไม่สามารถคาดการณ์ราคาคาร์บอนในตลาดคาร์บอนได้ล่วงหน้า ทำให้กลไกเรดด์พลัสเสี่ยงต่อภาวะไม่คุ้มทุน

ข้อเสนอ ต้องไม่นำกลไกเรดด์พลัสเข้าสู่ระบบตลาดคาร์บอน โดยการใช้ระบบกองทุนในการดำเนินการเท่านั้น

ประการที่ 2 การรับรองและเคารพสิทธิชุมชนของชุมชนท้องถิ่น และชนเผ่าพื้นเมืองไม่เป็นจริง

ปัจจุบันคาดว่าน่าจะมีประชาชนราว 1 ล้านคนที่อาศัยและทำกินอยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ของรัฐ ซึ่งมีสภาพพิพิตตามกฎหมายป่าไม้ ทำให้คนกลุ่มนี้ไม่เคยได้รับการรับรองหรือเคารพสิทธิใดๆ ขณะที่ข้อเสนอของ R-PP นั้นใช้คำ “ควร” และ “ตามความเหมาะสม” ต่อการรับรองสิทธิดังกล่าว นั่นก็หมายความว่า รัฐจะรับรองหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น รัฐจึงเพียง “รับทราบ” ว่าวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาที่มีศักยภาพในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

ข้อเสนอ การรับรองสิทธิชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่า ได้แก่

1) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายป่าไม้ให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญในรับรองสิทธิชุมชน และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล รวมถึงหาแนวทางการจัดการความขัดแย้งเฉพาะหน้า (เช่น การคลี่คลายคดีความระหว่างชาวบ้านกับกรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้)

2) การปรับปรุงระเบียบหรือแนวทางการประกาศเขตป่าอนุรักษ์ให้ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่ามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวเขต

3) การรับรองสิทธิชุมชนที่วิถีชีวิตวัฒนธรรมที่ไม่ทำลายป่า เช่น ระบบการทำไร่หมุนเวียนดั้งเดิมของชุมชนชาวกระเหรี่ยง ซึ่งปรากฏอยู่ในมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553

โดยในข้อ 1) และ 2) อาจเริ่มจากการมีเวทีวิชาการ และระดมความเห็น เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอในการกำหนดแนวทางการดำเนินการ

ประการที่ 3 กระทบมีส่วนร่วมมีปัญหาหลายประการ ทั้งในระยะเวลาจัดทำข้อเสนอ R-PP ระยะเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส และการตัดสินใจนำกลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการทั่วประเทศ

ที่ผ่านมาการรับฟังความเห็นไม่ครอบคลุมประชาชนในป่าอนุรักษ์ และกระบวนการมีส่วนร่วมในระยะเตรียมความพร้อม จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้ที่เห็นด้วยและเข้าร่วมกับกลไกเรดด์พลัสเท่านั้น และไม่มีกลไกการมีส่วนร่วมการตัดสินใจทางนโยบาย ในการนำกลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการทั่วประเทศ

ข้อเสนอ จัดให้กลไกการมีส่วนร่วมที่ให้อำนาจกับประชาชนในการตัดสินใจทางนโยบาย ในการนำกลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการในประเทศไทย และการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมในกิจกรรมนำร่องกลไกเรดด์พลัส

ประการที่ 4 การวิเคราะห์กรอบด้านกฎหมายและนโยบายขาดข้อเท็จจริงจำนวนมาก

นโยบายการจัดการป่าอนุรักษ์ที่ผ่านมามุ่งเน้นการใช้แนวทางอพยพและจำกัดสิทธิประชาชนในเขตป่า และการประกาศอุทยานแห่งชาติทับชุมชนและที่ทำกินจำนวนมาก เพราะดำเนินการโดยรัฐฝ่ายเดียว ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตป่า รวมถึงกฎหมายป่าไม้ที่ขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ให้การรับรองสิทธิชุมชน และการดำเนินนโยบายที่จำกัดสิทธิและอพยพของชุมชนออกจากป่า เช่น มติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541

ข้อเสนอ การวิเคราะห์ประเมินการใช้ประโยชน์ที่ดิน สิทธิชุมชนในเขตป่าที่สะท้อนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นของประเทศไทย เช่น การวิเคราะห์กรอบกฎหมายและนโยบายป่าไม้ในประเด็นสิทธิชุมชน การรวบรวมงานศึกษาที่ครบถ้วนรอบด้านที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชุมชนจำนวนมากอยู่ในเขตป่า

ประการที่ 5 ชุมชนในเขตป่ากลายเป็นสาเหตุการทำลายป่า และทำให้ป่าเสื่อมโทรม ข้อเสนอยุทธศาสตร์ทางเลือกเรดด์พลัส จึงมุ่งไปที่การลดกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่ป่า ในการทำเกษตรกรรมและการใช้ประโยชน์จากป่า

ในข้อเสนอ R-PP ระบุสาเหตุสำคัญของการทำลายป่าว่า เป็นการบุกรุกแผ้วถาง ซึ่งเป็นการครอบครองที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต และ/หรือ การครอบครองที่ดินป่าไม้แบบผิดกฎหมาย และการลักลอบตัดไม้และเก็บหาของป่าเป็นสาเหตุทำให้ป่าเสื่อมโทรม ทำให้ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองดั้งเดิม หรือชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืนถูกเหมารวมไปด้วย รายงานยังระบุอีกว่า การลดกิจกรรมดังกล่าวจะใช้กฎหมายและนโยบายที่มีอยู่มาบังคับใช้

ข้อเสนอ การมีกระบวนการจำแนกแยกแยะชุมชนดั้งเดิมที่อยู่มาก่อนการประกาศป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และชุมชนที่มีวิถีชีวิตยั่งยืนไม่ทำลายระบบนิเวศน์ เพื่อไม่ให้เกิดการเหมารวมว่าชุมชนทั้งหมดที่อยู่ในเขตป่าเป็นสาเหตุสำคัญของการทำลายป่า และทำให้ป่าเสื่อมโทรม

ประการที่ 6 การนำเอาโครงการที่ยังมีคำถามในแง่ความล้มเหลวในการแบ่งปันผลประโยชน์ อย่างโครงการหมู่บ้านป่าไม้มาเป็นต้นแบบ อาจจะนำไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด

โครงการหมู่บ้านป่าไม้ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่ได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จล้มเหลว ชาวบ้านเป็นเพียงลูกจ้างสวนป่าในพื้นที่ที่เคยเป็นที่ดินทำกินของตนเองเท่านั้น

ข้อเสนอ ก่อนนำเอาโครงการต่างๆ มาเป็นต้นแบบ เช่น โครงการหมู่บ้านป่าไม้ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ หรือโครงการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของกรมอุทยานฯ ฯลฯ จำเป็นต้องมีการศึกษาประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยการรับฟังความเห็นและมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ดำเนินการของโครงการดังกล่าวเสียก่อน

ประการที่ 7 ชัดเจนว่ารัฐบาลจะได้รับผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัสมากที่สุด จากกลไกการแบ่งปันที่ว่ารัฐซึ่งเป็นเจ้าของป่าและจัดการป่าจึงเป็นผู้ที่มีสิทธิในคาร์บอนในพื้นที่ป่า

การแบ่งปันให้ชุมชนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อชุมชนยอมปฏิบัติตามเงื่อนไข คือ ลดกิจกรรมการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลผลิต รายได้ และความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งยังมีคำถามว่าผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัสคุ้มค่าเพียงพหรือไม่ และชุมชนจะได้รับผลประโยชน์นั้นต่อเนื่องระยะยาวถึงรุ่นลูกหลานหรือไม่ และอนาคตจะเป็นอย่างไร หากไม่มีที่ดินทำกิน

ข้อเสนอ ต้องมีการศึกษาประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมเสียก่อน ได้แก่

1) การศึกษาในพื้นที่นำร่อง เพื่อศึกษาถึงมูลค่ารายได้จากการผลิต และความมั่นคงทางอาหาร ที่ชุมชนได้รับจากการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ เพื่อชุมชนและหน่วยงานรัฐจะได้มีข้อมูลเพียงพอว่า การดำเนินกลไกเรดด์พลัสจะส่งผลกระทบต่ออย่างไร และผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัสมีความคุ้มค่าหรือไม่

2) การศึกษาจากงานศึกษาวิจัย ข้อมูล และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากป่า และผลผลิตจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนในเขตป่า ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก

ประการที่ 8 แนวโน้มการนำสวนป่าเชิงเดี่ยวเข้ามาในกลไกเรดด์พลัส ในรูปของความร่วมมือกับภาคเอกชน และสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ อาจนำไปสู่การปลูกป่าทับที่ดินทำกินของประชาชน

สวนป่าเชิงเดี่ยวถูกระบุไว้ในส่วนเพิ่มเติมของกลไกเรดด์พลัส คือ การเพิ่มพูนปริมาณคาร์บอนเก็บกัก และการจัดการป่าอย่างยั่งยืน ที่ผ่านมามักเกิดปัญหาการปลูกป่าทับที่ดินของประชาชน เช่น สวนป่าที่อยู่ในความดูแลขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งมีปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องที่ดินอยู่ในหลายพื้นที่

ข้อเสนอ การไม่นำสวนป่าเชิงเดี่ยวเข้ามาอยู่ในกลไกเรดด์พลัส

ประการที่ 9 การที่ยังไม่มีการพัฒนาตัวชี้วัดที่ไม่ใช่คาร์บอน เช่น ตัวชี้วัดในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ความยั่งยืนในการจัดการป่าไม้ที่ดำเนินการโดยชุมชน และความมั่นคงทางอาหาร ทำให้มีข้อมูลไม่เพียงพอในการประเมินติดตามตรวจสอบกลไกเรดด์พลัส

ข้อเสนอ การพัฒนาตัวชี้วัดในเรื่องการจัดการป่าที่พิสูจน์ได้ว่าจะมีความยั่งยืน เช่น การกำกับการใช้ประโยชน์ไม้ให้เกินสมดุลงของระบบนิเวศน์ (ไม่ใช่ห้ามใช้) การทำระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนอย่างเช่นระบบการทำไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิม ทั้งจะเป็นแรงจูงใจให้ชุมชนรักษาระบบเกษตรนี้เอาไว้ ไม่เปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวที่ใช้สารเคมี

ประการที่ 10 รายงานข้อเสนอ R-PP ยังไม่มีการศึกษาประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และการจัดทำมาตรการปกป้องคุ้มครองสังคมและสิ่งแวดล้อม มาตรการด้านการปกป้องคุ้มครองสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะต้องจัดทำขึ้นตั้งแต่ต้น มิใช่ไปดำเนินการภายหลัง ทั้งนี้ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสิทธิชุมชนท้องถิ่น ชนเผ่าพื้นเมืองจะได้รับการปกป้องจริง

ข้อเสนอ 1) การดำเนินการศึกษาประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และการจัดทำมาตรการปกป้องสังคมและสิ่งแวดล้อมกลไกเรดด์พลัส ก่อนการเริ่มดำเนินการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส เพื่อให้ประชาชนได้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมกับกลไกเรดด์พลัสหรือไม่

1) คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ และการจัดทำมาตรการปกป้องควรแยกเป็นอิสระ และจัดกระบวนการรับฟังความเห็นเพื่อจัดทำกรอบการประเมิน ในขอบเขตการประเมินทั้งประเทศ

2) **ความเป็นมาโดยย่อ**

กรมอุทยานฯ ได้เริ่มดำเนินการในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส ภายใต้กองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ของธนาคารโลกในปี 2552 จากนั้นปลายปี 2553 (สิงหาคม) ธนาคารโลกอนุมัติงบประมาณ 200,000 เหรียญสหรัฐ (ประมาณ 6 ล้านบาท ที่อัตราแลกเปลี่ยน 30 บาทต่อดอลลาร์) เพื่อมาจัดทำข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) และข้อเสนอฯ (R-PP) ดังกล่าว ได้รับอนุมัติจากธนาคารโลก

เมื่อเดือนมีนาคม 2556 ด้วยงบประมาณช่วยเหลือจากกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ของธนาคารโลกจำนวน 3.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ประมาณ 108 ล้านบาท) จากงบประมาณรวม 21 ,714,000 เหรียญสหรัฐ (ประมาณ 650 ล้านบาท) โดยมีระยะดำเนินการ 4 ปี คือ ปี 2557-2560

อย่างไรก็ดี แม้ว่ากรมอุทยานฯ จะจัดการประชุมรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน 4 ภูมิภาคและในกรุงเทพฯ ในระยะการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมฯ (R-PP) แต่กระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าวยังมีปัญหาข้อบกพร่องหลายประการ โดยเฉพาะในประเด็นหลักการสำคัญในการมีส่วนร่วม เช่น การขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียสำคัญอย่างประชาชนในเขตป่าอนุรักษ์ , การไม่มีข้อมูลที่เพียงพอและรอบด้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประชุมที่รวบรัดและไม่มีเวลาเพียงพอต่อการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น รวมถึงความบกพร่องในเนื้อหาสาระสำคัญ

ดังนั้น คณะทำงานโลกเย็นฯ และกลุ่มภาคประชาสังคมและภาคประชาชน (เอกสารแนบท้าย 1 และ 2) ได้ส่งข้อคิดเห็นตรงไปยังคณะกรรมการบริหารกองทุนหุ้นส่วนป่าไม้คาร์บอน ธนาคารโลก ส่งผลให้คณะกรรมการฯ มีมติให้กรมอุทยานฯ ดำเนินการเพิ่มเติมปรับปรุงแก้ไขรายงานข้อเสนอฯ (R-PP) ตามเงื่อนไข 5 ประการ ซึ่งในท้ายที่สุดนำมาสู่กระบวนการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมสี่ครั้งในระดับภูมิภาคช่วงเดือนกรกฎาคมที่จะถึงนี้ เพื่อนำผลไปปรับปรุงตัวเอกสารและนำกลับมาเสนอประชาชนอีกครั้งในเวทีระดับชาติที่กรุงเทพมหานครในเดือนสิงหาคม 2556 ซึ่งจะต้องติดตามดูต่อไปว่ากระบวนการในครั้งนี้จะสามารถแก้ไข ปัญหาในอดีตโดยการเปิดกว้างโปร่งใสเพื่อจะนำไปสู่การแก้ไขเนื้อหาอย่างมีนัยสำคัญตามความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือไม่

บทวิเคราะห์

1 a. การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

ความเห็น 1 กลไกเรดท์พลัสจะไม่บรรเทาปัญหาโลกร้อน หากเข้าสู่กลไกตลาด

รายงานข้อเสนอ ๖ กล่าวถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555- 2559) ที่ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ของประเทศที่เรียกว่า “โมเดลการเติบโตแบบใหม่” หนึ่งในนั้น คือการบรรเทาและการปรับตัวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และระบุว่า แผนงานกลไกเรดท์พลัสแห่งชาติที่รัฐบาลวางแผนที่จะดำเนินการนั้นจะมีส่วนช่วยเหลืออย่างสำคัญในการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทย และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ (น.16)

เป็นที่ชัดเจนว่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของโลกร้อน เกิดจากการปล่อยในภาคพลังงานมากที่สุดคือร้อยละ 70 (การจัดทำรายงานแห่งชาติฉบับที่ 2 เพื่อเสนอต่อ UNFCCC) หมายความว่า การบรรเทาโลกร้อนในประเทศไทยที่ตรงจุดต้องลดที่ภาคพลังงาน ในขณะที่ภาคป่าไม้ซึ่งเป็นภาคที่มีศักยภาพเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนนั้น จะไม่ช่วยบรรเทาปัญหาโลกร้อนได้เลย หากคาร์บอนจากการกักเก็บถูกนำไปขายในตลาดคาร์บอน เพื่อชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคส่วนที่เป็นสาเหตุหลักให้ยังคงปล่อยต่อไป

ความเห็น 2 การรับรองและเคารพตามหลักการสิทธิมนุษยชนของชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองในเขตป่าอนุรักษ์ไม่อาจเกิดขึ้นได้จริง

รายงานข้อเสนอฯ (R-PP) ระบุว่า ในปัจจุบันมีประชาชนที่อาศัยอยู่ในและรอบพื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) และมีการดำรงชีพที่พึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้อยู่ราว 1.2 – 2 ล้านคน และมีประชาชนอีกถึง 20-25 ล้านคน ที่อาศัยอยู่ใกล้ป่าสงวนแห่งชาติ และพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้เพื่อประโยชน์ใช้สอยและสร้างรายได้ และกรมป่าไม้ให้ความสำคัญกับป่าชุมชนโดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของกรม , การจดทะเบียนป่าชุมชนในพื้นที่ป่าสงวน และระบุว่าชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ว่า พวกเขาเป็นผู้มีส่วนได้เสียสำคัญในการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมเรดท์พลัส และควรให้การรับรองและเคารพต่อสิทธิของกลุ่มคนท้องถิ่นตามความเหมาะสมตามกติกาและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ขึ้นกับสถานการณ์ของประเทศ (น.17)

ขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าในเขตป่าอนุรักษ์มีชุมชนและประชาชน นออาศัยอยู่จำนวนเท่าใด ข้อมูลที่อ้างอิงในรายงานแผนการเตรียมความพร้อมเรดท์พลัสของกรมอุทยาน ฯ ระบุว่าเฉพาะในเขตป่าอนุรักษ์มีชุมชนประมาณ 5 แสนครัวเรือนหรือประมาณ 1.5 ล้านคน (R-PIN ประเทศไทย, 2551) คนเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ พวกเขาไม่ได้รับการรับรองและความเคารพในสิทธิตามกติกาและอนุสัญญาสากลดังที่ในรายงานข้อเสนอฯ ข้อความข้างต้นเป็นเพียงข้อเสนอว่า “ควร” โดยตามมาด้วยตามความเหมาะสม และขึ้นอยู่กับสถานการณ์แต่ละประเทศ หมายความว่า จะรับรองหรือไม่ก็ได้ขึ้นกับกฎหมายที่มีอยู่ จึงพบเห็นการจำกัดสิทธิและการจับกุมดำเนินคดีทั้งทางอาญาและทางแพ่งกับชุมชนในเขตป่าในหลายพื้นที่

ความเห็น 3 การกล่าวอ้างว่าองค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้าร่วมในคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดท์พลัสนั้นมาจากกระบวนการคัดสรรของตนเองนั้นไม่ถูกต้อง

จากข้อความที่ว่า “ในส่วนขององค์กรการพัฒนาเอกชน ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าไม้ องค์กรภาคเอกชน สถาบันวิชาการและสถาบันวิจัย ผู้แทนแต่ละท่านได้รับการเสนอชื่อโดยสถาบันที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการคัดสรรของตนเอง” (น.21) ที่ว่าไม่ถูกต้องนั้น เพราะว่าที่ผ่านมาองค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้าไปร่วมในคณะทำงานฯ เป็นการตัดสินใจขององค์กรเอง มิได้มีกระบวนการคัดสรรเพื่อเข้าร่วมเป็นคณะทำงานจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนแต่อย่างใด

ความเห็น 4 คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ และการจัดทำมาตรการปกป้อง ควรแยกเป็นอิสระ และทำการประเมินในขอบเขตทั่วประเทศ

รายงานฯ ระบุว่า จะมีการจัดตั้งคณะทำงานฯ ชุดนี้ขึ้น เนื่องจากเรดด์พลัสอาจเกิดความเสี่ยงต่อ
การดำรงชีพ ความมั่นคงในการถือครองที่ดิน ธรรมชาติทางด้านป่าไม้ วัฒนธรรม และความหลากหลายทาง
ชีวภาพ โดยคณะทำงานจะอยู่ภายใต้คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส (น.25-26)

เพื่อให้การประเมินดำเนินไปอย่างรอบด้านและโปร่งใส คณะทำงานชุดนี้จึงต้องไม่อยู่ภายใต้
โครงสร้างของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ซึ่งมีองค์ประกอบส่วนใหญ่มาจากภาครัฐ โดยเฉพาะกรม
อุทยานฯ ซึ่งอาจทำให้การประเมินเกิดความลำเอียงได้ คณะทำงานชุดนี้จึงควรแยกการทำงานเป็นอิสระ
ภายใต้คณะกรรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ โดยองค์ประกอบของคณะทำงานควรมาจาก
ภาคส่วนที่หลากหลาย เช่น หน่วยงานรัฐ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาสังคม และองค์กร
ประชาชน โดยเป็นการเสนอชื่อจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบ

ความเห็นที่ 5 กลไกเรดด์พลัสได้มีการบรรจุอยู่ในแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ล่าสุด

การอ้างอิงว่ากลไกเรดด์พลัสเป็นเป้าหมายของแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(น.30) เนื้อหาล่าสุดของแผนแม่บทฯ ฉบับล่าสุดนั้น มิได้มีการบรรจุกลไกเรดด์พลัสไว้ในตัวแผนดำเนินการ
ปรากฏอยู่เพียงในส่วนของการพรรณนาส่วนต้น นั้นหมายถึงไม่ได้มีการระบุลงไปว่าจะมีการดำเนินการในเรื่องนี้
ในรูปธรรมแต่อย่างใด รายงานข้อเสนอ R-PP ควรกลับไปแก้ไขตามแผนแม่บทฯ ร่างล่าสุด

1b. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความเห็น 6 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญตกหล่น และการกำหนดประเด็นแลกเปลี่ยนความเห็นที่ ไม่เปิดกว้างเพียงพอและประเด็นไม่ครบถ้วน

6.1 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ครอบคลุมและบิดเบือน จากข้อความที่ว่า “กลุ่มผู้มีส่วนได้
ส่วนเสียได้รับเชิญทุกกลุ่มเข้าร่วมกระบวนการรับฟังความเห็นระดับประเทศ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น และ
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มาจากกระบวนการคัดเลือกผู้แทนกันเอง และกระบวนการรับประกันได้ว่าผู้แทนมาจาก
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม” (น.39) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญคือประชาชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ตกหล่น
และไม่ได้รับเชิญเข้าร่วมกระบวนการที่ผ่านมา และมีได้มีกระบวนการคัดเลือกผู้แทนกันเองเกิดขึ้นแต่อย่างใด

6.2 การกำหนดคำถามและประเด็นแลกเปลี่ยนที่ไม่เปิดกว้างเพียงพอ ด้วยการกำหนดกรอบการ
พูดคุยที่จำกัดประเด็น เพื่อใช้อ้างอิงว่าได้จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมแล้ว การไม่เข้าร่วมของคณะทำงานโลก
เย็นที่เป็นธรรมก็เนื่องมาจากเหตุผลดังกล่าว

6.3 การประชุมมีเวลาไม่เพียงพอในการแลกเปลี่ยนความเห็น และยังสรุปความเห็นไปในทางโน้มน
เอียงที่สนับสนุนกลไกเรดด์พลัส จากการกล่าวถึง “ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่าจำนวนหนึ่งสนับสนุนเชิงบวกต่อการ
จัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส ” (น.41) จากความคิดเห็นที่แนบท้ายในภาคผนวกของผู้ที่ร่วม
การประชุม เห็นด้วยกับการสนับสนุนการรักษาป่าไม้เฉพาะในกลไกเรดด์พลัส แต่อาจรวมถึงการสนับสนุนอื่นๆ
ที่อาจมิใช่เรดด์พลัสก็ได้ การประชุมดังกล่าวยังมีเวลาให้แสดงความคิดเห็นน้อยมาก เช่น การให้เวลาเพียง 10
นาทีเท่านั้น

6.4 การแลกเปลี่ยนในประเด็นสิทธิที่ดินและการใช้ประโยชน์ไม่ได้และไปถึงรากเหง้าของปัญหา เช่น ปัญหาด้านสิทธิชุมชนที่พึงพิงป่า นโยบายและกฎหมายที่ไม่ยอมรับสิทธิชุมชนที่อยู่มาก่อนการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ รวมถึงปัญหาด้านคติความเชื่อของประชาชนในเขตป่า

1c. กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ความเห็น 7 กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นมีปัญหาหลายประการ

7.1 กระบวนการรับฟังความคิดเห็น ไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ เช่น ชุมชนที่ถูกประกาศป่าอนุรักษ์ทับที่ตั้งชุมชนและที่ทำกินจำนวนมากไม่ได้รับรู้และมีส่วนร่วม

7.2 กระบวนการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นในระยะเตรียมความพร้อม จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้ที่เห็นด้วยและเข้าร่วมกับกลไกเรดด์พลัสเท่านั้น หมายความว่า หากชุมชนในเขตป่าไม่เห็นด้วยกับกลไกเรดด์พลัสก็จะไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการที่จะจัดขึ้นในระยะเตรียมความพร้อม ทั้งนี้เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมถูกออกแบบมาใช้กับผู้ที่เข้าร่วมการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัสเท่านั้น กระบวนการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและแตกแยกในชุมชนที่มีความเห็นต่างกัน และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยจะถูกกีดกันการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วม

7.3 การมีส่วนร่วมที่แท้จริงไม่อาจเกิดขึ้นได้ ภายใต้กระบวนการของกลไกเรดด์พลัส จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น คณะทำงานด้านรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วมฯ ที่จัดตั้งขึ้นไม่อาจเป็นกลไกที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้

2a. การประเมินการใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบายและการบริหารจัดการ

ความเห็น 8 การวิเคราะห์กรอบด้านกฎหมายและนโยบายขาดข้อเท็จจริงจำนวนมาก (น.58-61)

8.1 นโยบายการจัดการป่าอนุรักษ์ที่ผ่านมามุ่งเน้นการอพยพและจำกัดสิทธิประชาชนในเขตป่า โดยเฉพาะในประเด็นสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และการใช้ที่ดิน เครือข่ายประชาชนได้เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีกฎหมายป่าชุมชนนานนับ 20 ปี แต่ได้รับการขัดขวางและไม่ยอมรับจากกรมป่าไม้ (ในขณะนั้น) ให้มีป่าชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์ ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีนโยบายอพยพชุมชนออกจากป่า โดยเฉพาะการดำเนินการกับชุมชนชนเผ่าในภาคเหนือออกจากอุทยานฯ และพื้นที่ที่ขึ้น 1 (มติคณะรัฐมนตรีการจัดขึ้นคุณภาพลุ่มน้ำและการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ และมติคณะรัฐมนตรี 31 มิถุนายน 2541) แม้ว่าจะมีนโยบายผ่อนผัน แต่ชุมชนเหล่านั้นต้องเผชิญกับแรงกดดันจากเจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนั้น ที่ผ่านมานโยบายการเร่งขยายพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทำให้ชุมชนจำนวนมากถูกประกาศทับอย่างไม่รู้ตัว เพราะการประกาศป่าอนุรักษ์ดำเนินการโดยรัฐฝ่ายเดียว

8.2 กฎหมายป่าไม้ไม่ยอมรับสิทธิของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ในรายงานข้อเสนออ้างอิงว่าประเทศไทยมีกฎหมายรัฐธรรมนูญที่รับรองสิทธิประชาชนเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (มาตรา 66 , 67) และกฎหมายการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่รายงานขาดข้อเท็จจริงที่ว่ากฎหมายป่าไม้ดังกล่าวไม่มีมาตราใดที่ยอมรับสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน ตรงกันข้ามกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการดำเนินคดีกับประชาชนในเขตป่า แม้ว่าประเด็นนี้จะกล่าวไว้ ในหน้า 60 ว่าการที่ “ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ฉบับใดควบคุมดูแลโดยตรงต่อการใช้ประโยชน์ การได้ประโยชน์ การจัดการ ฯลฯ ทรัพยากรป่าไม้โดยชุมชน ในทางตรงกันข้าม บทบัญญัติบางบทในกฎหมายเหล่านี้กลับทำให้สถานการณ์อาศัยอยู่ในที่ดินตามจารีตประเพณีของชุมชน

กลายเป็นการกระทำความผิด” แต่ข้อเท็จจริงที่พบคือ ทั้งกรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้ไม่เคยมีการดำเนินการใดๆ ที่จะปฏิรูปกฎหมายป่าไม้ให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

8.3 ปัญหาสิทธิที่ดินในเขตป่าเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับกระบวนการประกาศเขตป่าสงวนและป่าอนุรักษ์ที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น กระบวนการสำรวจจัดทำแนวเขตร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการประกาศเขตป่าซ้อนทับพื้นที่ชุมชน

8.4 การล้มเลิกมติคณะรัฐมนตรีการแก้ปัญหาที่ดินในเขตป่าที่มาจากกรณีเลื่อนไหวเรียกร้องของประชาชน ด้วยมติคณะรัฐมนตรีที่จำกัดสิทธิและอพยพชุมชนจากป่าอนุรักษ์ ได้แก่ การยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี 29 เมษายน 2540 ซึ่งเป็นผลจากข้อตกลงระหว่างรัฐบาลและสมัชชาคนจน และหันมาใช้มติคณะรัฐมนตรี 30 มิถุนายน 2541 แทน ผลที่เกิดขึ้นคือการนำไปสู่ปัญหาในเรื่องสิทธิที่ดินในเขตป่าอนุรักษ์หลายแห่งทั่วประเทศ ทั้งนี้ เพราะกระบวนการกำหนดใช้วิธีการพิสูจน์สิทธิที่ไม่เป็นธรรมยากแก่การพิสูจน์ในฝั่งของประชาชน ทำให้มีชุมชนน้อยมากที่ผ่านกระบวนการพิสูจน์สิทธิดังกล่าว

8.5 นโยบายแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 3.5 แสนล้าน เป็นข้อท้าทายใหม่ต่อกลไกเรดด์พลัส เพราะรัฐบาลให้อำนาจทางการเมืองเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่ควรจะเป็น ที่เริ่มจากการศึกษาประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความคุ้มทุนและประสิทธิภาพก่อน เปลี่ยนมาเป็นเปิดประมูลหาผู้รับเหมา และอนุมัติก่อสร้างก่อน แล้วจึงทำการศึกษาประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นขั้นตอนสุดท้าย ทั้งนี้ แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 3.5 แสนล้าน วางแผนก่อสร้างเขื่อนจำนวนมากทั่วประเทศ และจะนำไปสู่การสูญเสียพื้นที่ป่าที่สำคัญ เช่น เขื่อนแม่วัง เขื่อนแม่แจ่ม เขื่อนแก่งเสือเต้น ซึ่งรวมถึงพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญในลุ่มน้ำต่างๆ อีกหลายแห่ง

ความเห็นที่ 9 ชุมชนในเขตป่ากลายเป็นสาเหตุการทำลายป่า และทำให้ป่าเสื่อมโทรม

ในรายงานข้อเสนอให้ความหมายว่า การทำลายป่า หมายถึง “การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินโดยการบุกรุกตัดต้นไม้และแผ้วถางป่า เพื่อนำที่ดินไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำที่ดินไปใช้เพื่อการเกษตร และการใช้ประโยชน์อย่างอื่น” และ การเสื่อมโทรมของป่า หมายถึง “สถานการณ์ที่ดินยังคงความเป็นป่า แต่ความหนาแน่นและคุณภาพของป่าเสื่อมถอยลง”

รายงานข้อเสนอฯ ระบุสาเหตุโดยตรงของการทำลายป่าว่า “เกิดจากการบุกรุกแผ้วถางป่า ซึ่งเป็นการครอบครองที่ดินป่าไม้โดยไม่ได้รับอนุญาต และ/หรือ การครอบครองที่ดินป่าไม้แบบผิดกฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนพื้นที่ป่าธรรมชาติไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและการใช้ประโยชน์อย่างอื่น และการเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมถือว่าเป็นสาเหตุหลักของการทำลายป่าในประเทศไทย ” โดยการอ้างอิงตัวเลขจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรว่ามีพื้นที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 45 ,000 เฮกตาร์ (280 ,000 ไร่ต่อปี) ในระหว่างปี 2548-2553 (น.62) ตัวเลขนี้ถูกยกมากล่าวอ้างเสมือนว่าเป็นพื้นที่เกษตรที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ป่า ทั้งๆ ที่ การอ้างอิงไม่ชัดเจนว่าการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เกษตรดังกล่าวเกิดขึ้นในพื้นที่ใด ในขณะที่สาเหตุที่ทำให้ป่าเสื่อมโทรมเกิดจากการใช้ไม้และเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคและขายเป็นรายได้เสริม

แม้ว่า โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเหมืองแร่จะถูกระบุไว้ในรายงานว่าเป็นสาเหตุส่วนหนึ่ง แต่ยังมีคำถามในทางปฏิบัติว่ากลไกเรดด์พลัสจะสามารถป้องกันป่าไม่ให้ถูกทำลายจากกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างไร

ความเห็นที่ 10 การอ้างอิงงานศึกษาการบุกรุกทำลายป่าเพียงบางชิ้น (น.67, 69)

เอกสารงานศึกษาหลายชิ้นไม่ได้มีการศึกษารวบรวมไว้ เช่น วิวัฒนาการการบุกเบิกที่ดินทำกินในเขตป่า หรือปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนจากการสูญเสียที่ดินของเกษตรกรยากจนนอกพื้นที่ป่า ผลักดันให้คนกลุ่มนี้ต้องเข้าไปทำกินในเขตป่า เป็นต้น การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจปัจจัยที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้ประชาชนต้องอาศัยและทำกินในเขตป่ามีความสำคัญ ที่ช่วยให้เกิดการบูรณาการแก้ปัญหาสิทธิที่ดินในทางนโยบาย และทำให้เกิดความเป็นธรรมกับชุมชนในเขตป่า ซึ่งในรายงานได้เสนอว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อทบทวนสาเหตุของการลดลงของพื้นที่ป่าที่เป็นปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อมิให้งานศึกษามีความลำเอียง ผู้ที่ศึกษาควรมาจากหลายสาขาวิชา และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนให้ความเห็นต่อรายงานการศึกษา โดยประชาชนในเขตป่า ภาคประชาสังคม และองค์กรพัฒนาเอกชน

ความเห็น 11 รัฐบาลเพียง “รับทราบ ” ว่าการปฏิบัติตามประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและจัดการป่าไม้เป็นวิธีการที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรม แต่ชุมชนท้องถิ่นไม่มีสิทธิในการใช้ประโยชน์ตามกฎหมาย (น.70)

เมื่อกฎหมายไม่ยอมรับสิทธิชุมชนเช่นนี้แล้ว การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงการรับรองให้การเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสดำเนินไปได้เท่านั้น

ความเห็น 12 การพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชนในกิจกรรมเรดด์พลัส ในโครงการปลูกป่าต่างๆ ซึ่งเป็นการปลูกไม้เชิงเดี่ยว จะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกเรดด์พลัสใช่หรือไม่ (น.71)**ความเห็น 13 การยกตัวอย่างโครงการชดเชยคาร์บอนชุมชนอินแปลง จังหวัดสกลนคร ไม่ใช่ตัวอย่างที่ดี เพราะโครงการยังไม่เข้าไปสู่กลไกตลาด แต่เป็นการช่วยเหลือด้วยเงินทุนสนับสนุน (น.72)****ความเห็น 14 ธรรมชาติของป่าไม้ควรจะดำเนินการโดยภาพรวมมิใช่ภายใต้กลไกเรดด์พลัสเท่านั้น**

จัดทำกรอบธรรมชาติของป่าไม้ยังไม่มีดำเนินการ โดยเสนอให้มีการดำเนินการในช่วงการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส ดังนั้น เพื่อสร้างความมั่นใจในการมีส่วนร่วม จำเป็นต้องมีการจัดทำกรอบธรรมชาติของป่าไม้ที่มีผลในทางปฏิบัติกับชุมชนในพื้นที่ป่าทั่วประเทศ ในประเด็นการถือครองที่ดินป่าไม้และกรรมสิทธิ์ที่ดินป่าไม้ วิถีชีวิตวัฒนธรรมที่ไม่ทำลายป่า (เช่น การฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรมกระเหรี่ยง ตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553) รวมถึงการจัดการความขัดแย้ง เช่น การคลี่คลายคดีความระหว่างชาวบ้านกับกรมอุทยานฯ และกรมป่าไม้ เป็นต้น

2b. ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส**ความเห็น 15 ข้อเสนอทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสคือ การลดกิจกรรมการใช้ที่ดินทำการเกษตร กิจกรรมการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่า**

จากบทวิเคราะห์ที่ระบุว่าสาเหตุสำคัญของการทำลายป่าและการเสื่อมโทรมของป่ามาจากการใช้ที่ดินทำการเกษตรในเขตป่า ทำให้ตีความเป็นอื่นไปไม่ได้หมายถึงชุมชนที่ทำกินอยู่ในเขตป่านั้นเอง ทางเลือกยุทธศาสตร์นี้จะมีการประเมินละเอียดอีกครั้งโดยคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัส ในช่วงเตรียมความพร้อม

ความเห็น 16 การไม่สามารถคาดการณ์ราคาคาร์บอนในตลาดคาร์บอนล่วงหน้าได้ กลไกเรดด์พลัสเสี่ยงต่อภาวะไม่คุ้มทุน หากเข้าสู่กลไกตลาดในอนาคต

ในรายงานข้อเสนอฯ สันนิษฐานว่าการปล่อยก๊าซคาร์บอนจะลดลงประมาณ 100 ,000 ตันต่อปี จากการดำเนินการ (ลดกิจกรรมการทำเกษตร การใช้ป่า การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์) ในพื้นที่นำร่อง 2.2 ล้านไร่ โดยมีต้นทุนในการลดการปล่อยอยู่ที่ 5.6 เหรียญสหรัฐต่อตัน (ประมาณ 168 บาทต่อตัน คิดที่อัตราแลกเปลี่ยน 30 บาทต่อเหรียญ) โดยระบุว่า มูลค่าต้นทุนนี้มีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดคาร์บอนในปัจจุบัน (น.77) หมายความว่า หากราคาคาร์บอนในอนาคตต่ำกว่า 5.6 เหรียญสหรัฐ ราคาขายก็จะต่ำกว่าต้นทุนหรือขาดทุนนั่นเอง กลไกที่ฝากความหวังที่ตลาดคาร์บอนอย่างกลไกเรดด์พลัส จึงไม่น่าจะใช้แนวทางที่ยั่งยืนทั้งในการรักษาป่า วิถีชีวิตชุมชน และการแก้ไขปัญหาโลกร้อน

2c. กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ

ความเห็น 17 การนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติคือ การจัดการกับสาเหตุของการทำลายป่าเสื่อมโทรม โดยการใช้กฎหมายและนโยบายป่าไม้ที่มีอยู่มาบังคับใช้

จากข้อความที่ว่า “โดยปกติแล้ว ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ทางเลือกเรดด์พลัสเพื่อจัดการกับสาเหตุของการทำลายป่าเสื่อมโทรมนั้นมีอยู่แล้วในกฎหมายและนโยบายป่าไม้ ” นอกจากนี้ ข้อความที่ว่า “พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 เป็นกฎหมายที่สนับสนุนสิทธิของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ ” นั้นน่าจะแย้งกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ความเห็น 18 การจัดปรับโครงสร้างองค์กรไม่ได้เปิดช่องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนโยบาย เพราะรัฐได้ตัดสินใจแล้วว่า จะรับกลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการทั่วประเทศ

จากข้อความในหน้า 91 ที่ว่า “จำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างขององค์กรที่มีอยู่เดิมและจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่ทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาคเพื่อรองรับการดำเนินงานเรดด์พลัสในระยะการเตรียมความพร้อมและระยะดำเนินการเต็มรูปแบบ ” และในหน้า 95 “สุดท้าย จะมีการออกแบบและกำหนดระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งจะนำไปสู่การขยายการดำเนินงานเรดด์พลัสในระยะการดำเนินงานเต็มรูปแบบในระดับประเทศ”

ความเห็น 19 การนำเอาโครงการที่ยังมีคำถามในแง่ความล้มเหลวในการแบ่งปันผลประโยชน์ อย่างโครงการหมู่บ้านป่าไม้มาเป็นต้นแบบ อาจจะไปสู่ความล้มเหลวในที่สุด (น.94)

รายงานอ้างถึงประสบการณ์ของโครงการหมู่บ้านป่าไม้ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งที่ได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จความล้มเหลว ชาวบ้านในพื้นที่ส่วนป่าตามโครงการดังกล่าวมีฐานะเป็นเพียงลูกจ้างสวนป่าในพื้นที่ที่เคยเป็นที่ดินทำกินของตนเอง การจัดสรรที่ดินก็ไม่เกิดขึ้นจริง

ความเห็น 20 ชัดเจนว่ารัฐบาลจะได้รับผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัสมากที่สุด จากกลไกการแบ่งปันที่ว่า รัฐซึ่งเป็นเจ้าของป่าและจัดการป่าจึงเป็นผู้ที่มีสิทธิในคาร์บอนในพื้นที่ป่า (น.95) การแบ่งปันให้ชุมชนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อชุมชนยอมปฏิบัติตามเงื่อนไข คือ ลดกิจกรรมการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้

2d. ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการเรดด์พลัส
ความเห็น 21 การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของเรดด์พลัส ต้องนำมาใช้ประกอบการ
ตัดสินใจก่อนการดำเนินโครงการ หากผลกระทบสูง ไม่คุ้มค่า ก็ไม่ควรรับกลไกนี้

ผลกระทบที่มีการหยิบยกขึ้นมา เช่น การจ่ายอมต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดั้งเดิม การโยกย้ายอพยพ การสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดิน ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชนท้องถิ่นที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรและการจัดการที่ดิน (น.102)

ความเห็น 22 การจัดทำเส้นฐานอ้างอิงผูกขาดความรู้และอำนาจอยู่ที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ยากที่จะ
ชาวบ้านและภาคประชาชนจะมีส่วนร่วมได้

ตั้งจะเห็นว่าการทำงานอ้างอิงงานศึกษาและตัวเลขต่างๆ มีความยุ่งยาก ซับซ้อน ยากที่จะเข้าใจ และตรวจสอบ ได้ยาก ตัวอย่างเช่น ข้อมูลตัวเลขการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้และคาร์บอน (น. 114) ที่อ้างอิงผลจากการประเมินพื้นที่ป่าไม้ที่ได้จากวิธีการศึกษาแตกต่างกัน 3 วิธี ซึ่งมีตัวเลขการลดลงของป่าที่แตกต่างกันอย่างมาก คือ 45,000 เฮกแตร์ต่อปี (281,250 ไร่), 82,000 เฮกแตร์ต่อปี (512,500 ไร่) และ 180,000 เฮกแตร์ต่อปี (1,125,000 ไร่) แต่เมื่อใช้การคำนวณจากปริมาณคาร์บอนที่สูญเสียจากพื้นที่ป่าที่ลดลง (ระหว่างปี 2532, 2537 และ 2549) ได้ตัวเลขการสูญเสียป่าอยู่ที่ 378,000 เฮกแตร์ต่อปี (2,362,500 ไร่) เหล่านี้ เป็นต้น การเลือกใช้ตัวเลขเหล่านี้จึงผูกขาดอยู่กับนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

องค์ประกอบที่ 4 การออกแบบระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ และข้อมูลข่าวสารการปกป้องป่าไม้

4a. ระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติ

ความเห็น 23 ตัวชี้วัดการตรวจติดตามเรดด์พลัส ที่ใช้ปริมาณคาร์บอนเป็นตัวชี้วัดเพียงอย่างเดียว จึงรวม
เอาสวนป่าไม้เชิงเดี่ยวเข้ามาไว้เรดด์พลัส ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการแย่งชิงที่ดินที่รุนแรงขึ้น
 โดยสวนป่าเชิงเดี่ยวถูกระบุไว้ในส่วนเพิ่มเติมของกลไกเรดด์พลัส คือ การเพิ่มพูนปริมาณคาร์บอน ถีบกัดและการจัดการป่าอย่างยั่งยืน (น.130) ทั้งนี้ นโยบายส่งเสริมการปลูกป่าที่ผ่านมาของประเทศไทยล้วนเกิดปัญหาการนำที่ดินของประชาชนมาปลูกป่า เช่น สวนป่าที่อยู่ในความดูแลขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ซึ่งมีปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องที่ดินอยู่ในหลายพื้นที่

4b. การออกแบบระบบข้อมูลข่าวสารสำหรับประโยชน์อเนกประสงค์ ผลกระทบอื่นๆ การบริหารจัดการ
และการปกป้องป่าไม้

ความเห็น 24 ตัวชี้วัดเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน และน้ำ และผลกระทบด้านสังคม
และสิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล ถูกให้ความสำคัญน้อยกว่าปริมาณคาร์บอน จึงยังไม่มีรายละเอียดเขียน
ไว้ในรายงาน (น.137 – 138)

การพัฒนาตัวชี้วัดที่ไม่ใช่คาร์บอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่กลับยังไม่มีการศึกษาและเขียนไว้ในรายงาน เช่น ตัวชี้วัดความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญมาก เพราะหากการดำเนินการเรดด์พลัสจะกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารของครัวเรือนและชุมชนอย่างยิ่ง ทั้งนี้ ความมั่นคงทางอาหารของชุมชนไม่ได้มีแค่การมีอาหารบริโภคเพียงพอเท่านั้น แต่ได้เกี่ยวพันในประเด็นด้านสิทธิ และการเข้าถึงฐานทรัพยากรอาหารของชุมชน รวมทั้งมิติของความมีเสถียรภาพและความยั่งยืนของระบบอาหาร เช่น ความหลากหลายของพืชอาหารที่พบกว่า 100 ชนิดในระบบไร่หมุนเวียนจะหายไป หากดำเนินกลไกเรดด์พลัส

ความเห็น 25 ประเด็นธรรมาภิบาลไม่ควรเลือกปฏิบัติ โดยนำมาใช้กับกลไกเรดด์พลัสเท่านั้น แต่เป็นหลักที่ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการป่าไม้โดยรวม

ตามที่ข้อเสนอระบุว่า “การบริหารจัดการสำคัญที่มีผลกระทบต่อกลไกเรดด์พลัส คือ การดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ดูองค์ประกอบ 2 a) มีความขัดแย้งกันระหว่างสถานภาพของกฎหมายเรื่องที่ดินป่าไม้กับการครอบครองที่ดินโดยชุมชนที่พึ่งพิงป่า โดยบางชุมชนครอบครองที่ดินก่อนการประกาศพื้นที่ป่าสงวนของรัฐ ในขณะที่บางชุมชนได้ขยายการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้าไปในป่าคุ้มครองและป่าสงวนของรัฐ ในขณะที่บางชุมชนได้ขยายการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้าไปในป่าคุ้มครองและป่าสงวนเมื่อไม่นานมานี้เอง” (น.140)

ข้อความข้างต้นนี้ ไม่ได้อธิบายถึงหลักธรรมาภิบาลที่ขาดหายไปในการดำเนินนโยบายในการบริหารจัดการป่าไม้ที่ผ่านมา เช่น การไม่มีส่วนร่วมของชุมชนในการประกาศเขตป่าของรัฐ หรือการไม่รับรู้เลยว่าที่ตั้งชุมชนและที่ดินทำกินได้ถูกประกาศเป็นป่าอนุรักษ์ไปแล้ว เป็นต้น

ความเห็น 26 รายงานข้อเสนอ R-PP ยังไม่มีการจัดทำมาตรการปกป้องคุ้มครองสังคมและสิ่งแวดล้อม

เป็นที่น่าผิดหวังอย่างยิ่งว่าคณะกรรมการกองทุนคาร์บอนป่าไม้ ธนาคารโลก อนุมัติรายงานข้อเสนอ R-PP ของประเทศไทยได้อย่างไร ทั้งๆ ที่ยังไม่มีมาตรการปกป้องคุ้มครองสังคมและสิ่งแวดล้อมปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ จึงหมายความว่า ในขณะนี้ ยังไม่มีมาตรการเพื่อปกป้องสิทธิ หรือบรรเทาผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด ทั้งนี้ ในรายงานระบุว่า มาตรการปกป้องคุ้มครองจะเกิดขึ้นภายหลังในพื้นที่นำร่อง แต่ก็ขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนทางการเงินที่ได้รับในช่วงระยะเวลาเตรียมความพร้อม

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ในขณะนี้จึงยังไม่มีมาตรการที่จะมาปกป้องคุ้มครองสิทธิของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งจะได้รับผลกระทบจากกลไกเรดด์พลัส

องค์ประกอบที่ 6 การออกแบบกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล

ความเห็น 27 รัฐได้ตัดสินใจรับเอากลไกเรดด์พลัสแล้ว เมื่อเริ่มดำเนินการเตรียมความพร้อมกลไกเรดด์พลัส (R-PP)

ดังข้อความที่ปรากฏในหน้า 162 ที่ว่า “กิจกรรมการเตรียมการเรดด์พลัสที่บรรยายมาแล้วข้างต้น มีเจตจำนงให้ประเทศไทยมีความพร้อมในช่วงสี่ปีข้างหน้า ในอันที่จะเข้าถึงแหล่งทุนเรดด์พลัสของโลก ทั้งจากโครงการภาคบังคับและตลาดสมัครใจในรูปแบบที่จะพัฒนาขึ้นมา” หมายความว่า กระบวนการมีส่วนร่วมที่อ้างขึ้นมาก็เพื่อให้ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมมีความชอบธรรมเท่านั้น เพราะรัฐบาลได้ตัดสินใจไปแล้วว่าจะรับกลไกนี้มาใช้ในประเทศไทย รวมถึงการเข้าสู่กลไกตลาด ทั้งนี้ สังเกตได้จากโครงสร้างการจัดองค์กรเรดด์พลัสมีขึ้นเพื่อรองรับกลไกเรดด์พลัส โดยไม่มีช่องทางหรือกระบวนการที่ให้ชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในป่า ชนเผ่าพื้นเมือง และภาคประชาสังคม ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าเห็นด้วยหรือไม่ที่จะรับเอากลไกนี้มาใช้กับประเทศไทย

ความเห็น 28 ตัวชี้วัดการลดการกิจกรรมทำไร่เลื่อนลอย อาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง (ชนเผ่ากระเหรี่ยง) ที่ทำระบบไร่หมุนเวียน

ในหน้า 165 ที่ระบุว่า “กิจกรรมหลัก คือ ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพาป่าในพื้นที่ที่คัดเลือกยอมรับระบบวนเกษตรที่ยั่งยืนแทนการทำไร่เลื่อนลอยในป่าปฐมภูมิ” และมีการกำหนดตัวชี้วัด คือ รายงานจำนวนครัวเรือนที่เลิกการทำไร่เลื่อนลอยและหลีกเลี่ยงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ การกำหนดตัวชี้วัดนี้แปลความหมายได้ว่า หมายรวมถึงระบบการทำไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิม ซึ่งในปัจจุบันนี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานรัฐ (กรมอุทยานฯ) ว่าเป็นระบบที่ยั่งยืนไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้และสิ่งแวดล้อม

สรุปส่งท้าย

เป็นที่ชัดเจนว่า ข้อเสนอ R-PP ฉบับนี้ ได้ชี้ชัดว่า การใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ป่าไม้ของชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตป่าตามกฎหมายของรัฐ คือ สาเหตุสำคัญของการทำลายป่า และทำให้ป่าเสื่อมโทรม ชุมชนต้องยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขคือ ลดหรืองดกิจกรรมดังกล่าวเสียก่อน จึงจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน โดยยังมีคำถามอีกมากมายทั้งผลกระทบที่จะเกิดกับชุมชนในเขตป่า การขาดหายไปของมาตรการที่จะมาปกป้องสิทธิของชุมชนก่อนการเข้าสู่กระบวนการเตรียมความพร้อม รวมถึงคำถามในการแก้ปัญหาโลกร้อนที่จะไม่เกิดขึ้นจริง หากนำกลไกเรดด์พลัสเข้าสู่ตลาด ท้ายที่สุด การมีส่วนร่วมที่รายงานฉบับนี้เขียนเอาไว้เกือบทุกหน้าอาจเป็นเพียงแค่ตัวหนังสือที่ไม่มีความหมายในทางปฏิบัติแต่อย่างใด เพราะรัฐไทยได้ตัดสินใจไปแล้วว่าพร้อมจะรับและนำกลไกเรดด์พลัสมาใช้ทั่วประเทศ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอ

ต่อกระบวนการและเนื้อหาของโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) ประเทศไทย

คณะทำงานเพื่อโลกเย็นที่เป็นธรรมได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ “การทบทวนร่างข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP)” เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2555 ที่จัดขึ้นโดยกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ของธนาคารโลก (FCPF) และโครงการลดก๊าซเรือนกระจกในป่าเอเชีย (LEAF) แม้ว่าคณะผู้จัดจะระบุวัตถุประสงค์การประชุมในครั้งนี้น่า เพื่อให้โอกาสภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในกระบวนการเรดด์พลัส ทบทวนร่างข้อเสนอ R-PP ของประเทศไทย แต่ผู้เข้าร่วมทุกคนกลับพบความจริงในช่วงปลายของการประชุมว่าร่างโครงการได้ถูกส่งไปให้กับคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ของธนาคารโลกเรียบร้อยแล้ว เนื่องจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หน่วยงานดำเนินการโครงการฯ มีกำหนดการเข้าประชุมนำเสนอโครงการฯ ในอีก 2 สัปดาห์หน้า (ตามเงื่อนไขที่ต้องส่งเอกสารโครงการให้กับคณะกรรมการฯ ก่อน 3 สัปดาห์) การประชุมในครั้งนี้จึงไม่อาจนำไปสู่การแก้ไขใดๆ ในร่างแผนได้ แม้จะมีความไม่เหมาะสมและมีข้อมูลที่ผิดพลาด ทำได้เพียงแนบข้อคิดเห็นและข้อเสนอเข้าไปในภาคผนวกของร่างโครงการฯ หรือนำเสนอในที่ประชุมผ่านผู้แทนไทยคือกรมอุทยานฯ เท่านั้น นั่นเป็นเหตุผลสำคัญที่คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม ผู้แทนเครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและเกษตรกรไทย และผู้แทนเครือข่ายกระเหรี่ยงประเทศไทย ไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกจากการเดินออกจากห้องประชุมในที่สุดด้วยความผิดหวังทางคณะทำงานโลกเย็นฯ จึงใคร่ขอสรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอที่ได้นำเสนอไว้ใน 2 ประเด็นใหญ่ต่อผู้เกี่ยวข้อง คือ กระบวนการมีส่วนร่วมที่มีปัญหา เนื้อหาบทรับรองในสาระสำคัญ และข้อเสนอที่เรียกร้องความรับผิดชอบคณะกรรมการการมีส่วนร่วม ธนาคารโลก และผู้รับผิดชอบฝ่ายไทยดังต่อไปนี้

กระบวนการมีส่วนร่วมไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักการประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล ตั้งแต่เริ่มต้นซึ่งดำเนินการโดยกรมอุทยานฯ จนถึงการประชุมครั้งล่าสุด (7 มีนาคม 2556) นั่นคือข้อมูลที่ได้รับและช่วงเวลาเตรียมการมีความกระชั้นมาก อีกทั้งยังมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญที่มีได้ถูกรับเชิญเข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็นที่ผ่านมามีจำนวนมาก โดยเฉพาะชุมชนในเขตป่าอนุรักษ์ และคณะทำงานโลกเย็นฯ ทั้งที่ทำงานในระดับชาติมาหลายปีและปฏิสัมพันธ์กับกระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในหลายโอกาส การให้ความเห็นชอบอย่างอิสระ ก่อนการตัดสินใจ และยืนยันให้ดำเนินการได้ (Free, Prior, and Informed Consent - FPIC Free, Prior, and Informed Consent – FPIC) ซึ่งทางกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองยึดถืออยู่ ซึ่งถูกระบุถึงและกล่าวอ้างโดยทั้งธนาคารโลก และกรมอุทยานฯ นั้น หมายถึงการที่ได้ข้อมูลล่วงหน้า ที่เพียงพอเป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญที่สุด กระนั้นก็ตามในการประชุม (รวมถึงครั้งล่าสุด) ข้อมูลโครงการฯ ถูก

ส่งให้ผู้ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมการประชุมก่อนหน้าเพียงไม่กี่ชั่วโมง จึงเป็นเรื่องยากที่จะเตรียมการเพื่อให้ความเห็นได้อย่างถี่ถ้วน ซึ่งขัดกับหลักการนี้อย่างชัดเจน

นอกจากนั้น การที่จะให้ความเห็นชอบอย่างอิสระได้ ผู้ให้ความเห็นต้องได้รับข้อมูลที่มีความรอบคอบ แต่ปรากฏว่ากระบวนการที่ผ่านมาโดยตลอด ผู้ที่มีความรู้ทางวิชาการไม่ได้มาจากสองมุม แต่มาจากมุมผู้จัดทำร่างเท่านั้น การวิเคราะห์ที่แตกต่างออกไปเพื่อที่จะได้ประโยชน์อย่างแท้จริงนั้นไม่เคยมี กระบวนการที่ผ่านมาจึงมีข้อมูลที่จำกัดและลำเอียง

กระบวนการที่ผ่านมาจึงไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความหมายแต่อย่างใด ประชาชนไม่สามารถให้ความคิดเห็นที่มีประโยชน์หรือแม้กระทั่งบอกได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับร่าง R-PP ดังนั้นคณะกรรมการฯ จำเป็นต้องพิจารณาบนพื้นฐานว่าร่าง R-PP นี้ไม่เคยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมตามมาตรฐานที่ธนาคารโลกกล่าวอ้างเลย

เนื้อหาบทพร่องในสาระสำคัญอย่างไร

ร่าง R-PP จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสะท้อนบริบทที่เป็นจริงของประเทศไทย แต่กลับมิได้เป็นเช่นนั้น ตัวอย่างที่สำคัญมากคือมีชุมชนจำนวนมากอยู่ในพื้นที่ที่รัฐประกาศว่าเป็นป่าอนุรักษ์ซึ่งครอบคลุมอาณาบริเวณกว้างขวาง และนำมาสู่ความขัดแย้งอย่างใหญ่หลวงในปัจจุบัน นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นประเทศเดียวที่มีการกล่าวหาฟ้องร้องประชาชนว่าทำให้อากาศร้อนขึ้น ที่รู้จักกันใน “คดีโลกร้อน” มีความรุนแรงเกิดขึ้นจริงในระดับพื้นที่ แต่ร่าง R-PP ของประเทศไทย กลับระบุว่าแค่ข้อห้วงโยโดยมิให้ข้อมูลแต่อย่างใด ซึ่งผิดจากความเป็นจริง เพราะปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างประชาชนและหน่วยงานอย่างกรมอุทยานฯ คือข้อเท็จจริงที่ต้องแก้ไขโดยเร็วที่สุดมิใช่เป็นเพียงข้อห้วงโยที่ต้องคำนึงถึง หมายถึงเป็นเงื่อนไขที่จะต้องคลี่คลายก่อนที่เครื่องมือเครื่องไม้ใหม่ๆ ระดับชาติและระดับโลกจะหยั่งและแตะไปถึงชุมชน ถ้าไม่มีแนวทางที่ชัดเจนที่จะคลี่คลายปัญหาเหล่านี้ โครงการเช่นเรดด์พลัส รังแต่จะก่อให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น

ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ให้ได้ก่อนว่าสถานการณ์ที่เป็นจริงเป็นอย่างไร ซึ่งสมควรปรากฏอยู่ในร่าง R-PP แต่กลับไม่พบว่าปรากฏอยู่ที่ไหนในร่าง R-PP เช่น การประกาศเขตป่าอนุรักษ์ของรัฐทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างไร เกิดความรุนแรงขึ้นเท่าไร เกิดขึ้นในพื้นที่ไหนบ้าง คดีที่รัฐฟ้องร้องอยู่ในชั้นศาลมีอยู่เท่าใด รวมถึงมูลเหตุและการพยายามแก้ปัญหาที่ผ่านมา

ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมนั้นควรจะต้องให้ข้อมูลทางเลือกและทางออกอื่นๆ ในการสนับสนุนให้เกิดการดูแลรักษาป่าว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งอาจเป็นกลไกเรดด์พลัสหรืออาจไม่ใช่ก็ได้ ไม่ใช่บิบบประชาชนว่ามีทางเลือกเดียว อีกทั้งยังมีได้ให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิชุมชนอย่างเท่าเทียมในการให้ชุมชนเป็นผู้นำในการดูแลรักษาป่า ดังจะเห็นได้จากกรณีสร่าง R-PP ผนวกเอาเรื่องสิทธิชุมชนเป็นเพียงส่วนที่จะประยุกต์เข้ากับเรดด์เท่านั้น การกล่าวถึงสิทธิชุมชนที่ปรากฏอยู่ในร่าง R-PP จึงเป็นเพียงการนำเอาเรื่องของสิทธิชุมชนมาเป็นส่วนที่เรียกว่า สร้างความชอบธรรมให้กับเรดด์เท่านั้น

นอกจากนั้น ร่างฯควรจะให้ภาพผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้โครงการในลักษณะของเรดด์ และเป็นสิทธิอันชอบธรรมของประชาชนที่จะเข้าร่วมโครงการหรือประชาชนทั่วไปที่จะรับรู้ ซึ่งสามารถแบ่งผลกระทบได้เป็นสองระดับ

ระดับที่ 1 ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับคนในพื้นที่ป่า ในเรื่องสิทธิในการใช้และกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน และสุดท้ายนำไปสู่กรรมสิทธิ์คาร์บอน ซึ่งในร่างฯไม่ได้มีแนวทางหรือขั้นตอนในการสร้างความชัดเจนแต่อย่างใด รวมทั้งยังไม่มีกรวิเคราะห์ว่าการจะได้มาซึ่งงบประมาณผ่านกลไกตลาดนั้นมีข้อท้าทายอย่างไร

ระดับที่ 2 ผลในด้านการแก้ไขปัญหาโลกร้อน กล่าวคือกลไกตลาดและสร้างคาร์บอนเครดิตจะช่วยแก้ไขปัญหาโลกร้อนหรือไม่อย่างไร มีตัวเลือกอื่นอีกหรือไม่ แนนอนว่าในด้านหนึ่ง การช่วยดูแลรักษาป่าของประชาชนจะช่วยคลี่คลายปัญหาโลกร้อนได้ แต่อาจไม่มีความหมายเมื่อคาร์บอนจากป่าไม้ที่พวกเขาดูแลรักษา

ถูกนำไปขายให้กับธุรกิจขนาดใหญ่เพื่อนำไปปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อไป ประเด็นเหล่านี้ไม่ได้มีการนำมาวิเคราะห์ในกระบวนการ เอกสารที่ผ่านมาแต่อย่างใด ประชาชนมีสิทธิด้วยประการทั้งปวงในการรับรู้ข้อมูลเหล่านี้ก่อนการเข้าไปมีส่วนร่วมใน R-PP หรือเรดด์พลัส

ข้อเรียกร้อง

จากเหตุผลที่ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้นนั้น ชี้ให้เห็นถึงปัญหาทั้งในแง่ของกระบวนการและในแง่โครงสร้างเนื้อหา ในการประชุมวันที่ 7 มีนาคม 2556 คณะทำงานโลกเย็นฯ จึงเสนอให้กรมอุทยานฯ ขยายระยะเวลาการยื่นร่าง R-PP ต่อธนาคารโลกไปอีกสองเดือน เพื่อจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นที่มีความหมายในการนี้คณะทำงานโลกเย็นฯ พร้อมทั้งจะร่วมออกแบบและเตรียมการในด้านเนื้อหา และประสานงานกับเครือข่ายองค์กรภาคประชาชนที่ถูกกล่เลยให้ได้เข้ามาในกระบวนการมีส่วนร่วมที่ว่านี้ เพื่อปรับโครงสร้างและเพิ่มเติมเนื้อหาที่ขาดหายไปหรือบกพร่องในร่าง R-PP

ข้อเสนอดังกล่าวได้รับการปฏิเสธจากกรมอุทยานฯ รวมถึงธนาคารโลก โดยให้เหตุผลว่า การประชุมของคณะกรรมการการมีส่วนร่วมเพื่อพิจารณาร่าง R-PP ได้กำหนดไว้แล้ว ไม่สามารถเลื่อนเวลาออกไปได้ ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว คณะทำงานโลกเย็นฯ จึงขอเรียกร้องความรับผิดชอบจาก กรมอุทยานฯ และคณะกรรมการการมีส่วนร่วม, ธนาคารโลก ในฐานะผู้ดำเนินการให้โครงการนี้เดินหน้า ดังนี้

1) เมื่อทราบและเห็นร่วมกันเมื่อการประชุมวันที่ 7 มีนาคม 2556 ว่ากระบวนการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ปราศจากธรรมาภิบาล และไม่สามารถเรียกว่ากระบวนการมีส่วนร่วม เนื่องจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงที่สำคัญไม่ได้เข้าร่วม (เช่นเครือข่ายปฏิรูปที่ดิน และผู้ที่โดนกระทำจากรัฐในกรณีป่าไม้) ผู้เข้าร่วมได้รับข้อมูลด้านเดียว ข้อมูลที่ได้ไม่มีโอกาสทำความเข้าใจล่วงหน้า (เช่น ได้รับเอกสารหลายร้อยหน้าล่วงหน้าเพียงไม่กี่ชั่วโมง) ผู้เข้าร่วมไม่มีเวลาแสดงความคิดเห็นหรือมีอย่างจำกัดมาก (เช่น จัดงานเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมซักถามหรือแสดงความคิดเห็นเพียง 10 นาที) ดังนั้นทางธนาคารโลกควรจะแจ้งเรื่องนี้ให้คณะกรรมการฯ รับทราบเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาก่อนการดำเนินการในขั้นถัดไป

2) ให้กรมอุทยานฯ จัดกระบวนการที่โปร่งใส เป็นธรรม ในการจัดทำประชาพิจารณ์ระดับชาติที่มีความหมาย โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รับรู้ข้อมูลจากต่างมุมในเวลาเพียงพอ มีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่เพียงพอ รวมถึงมีกระบวนการสรุปผลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้และนำไปสู่การปรับร่างฯ โดยเร็วที่สุดก่อนการเสนอเพื่ออนุมัติ R-PP

3) ก่อนการจัดประชาพิจารณ์ระดับชาติ จะต้องสนับสนุนให้มีกระบวนการเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาค ในลักษณะการรับฟังความคิดเห็นโดยยึดหลักธรรมาภิบาลตามข้อ 2) อย่างน้อยที่สุดสามครั้งในสามภูมิภาคแตกต่างกัน

4) ปรับโครงสร้างเนื้อหาของตัวร่าง R-PP โดย

(4.1) ระบุสถานการณ์ด้านป่าไม้ ซึ่งให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิประชาชนในเขตป่ากรณีความขัดแย้งและรุนแรงในพื้นที่ต่างๆ ที่เป็นจริงและเป็นปัจจุบันโดยให้ข้อมูลที่ชัดเจนตามที่กล่าวไปก่อนหน้านี้

(4.2) วางแนวทางคลี่คลายปัญหาเหล่านี้ให้ได้ก่อนการดำเนินโครงการเรดด์พลัส

(4.3) มีการวิเคราะห์ว่าโครงการมีหลักประกันที่เป็นรูปธรรมอะไรที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิทธิ รวมถึงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืนของชุมชน

(4.4) มีบทวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของเรดด์ในฐานะเครื่องมือหนึ่งในการแก้ไขปัญหาโลกร้อน และการดูแลรักษาป่าไม้อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

5) ให้มีการปรับแก้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงในร่างฯ ออก เช่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ้างถึงองค์กรต่างๆ ว่ามีส่วนร่วมกับการบวนของกรมอุทยานฯ การอ้างถึงแผนแม่บทเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

อย่างเลื่อนลอย การอ้างถึงโครงการของกลุ่มอินแปงที่ผิดพลาด ฯลฯ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อมูลที่จะได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมที่จะเกิดขึ้นต่อจากนี้

หากทางธนาคารโลกไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาอย่างมีความหมาย และผลักดันให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบต่อร่าง R-PP ของไทยโดยไม่มีการปรับแก้อย่างมีนัยสำคัญ ธนาคารโลกก็ถือเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดในการสนับสนุนกระบวนการที่ปราศจากธรรมาภิบาลฉ้อฉล และเอาเปรียบประชาชน

อนึ่ง คณะทำงานโลกเย็นฯ ไม่ใช่ผู้แทนและไม่อาจอ้างความเป็นตัวแทนของภาคประชาชนทั้งหมดได้ แต่ให้ความเห็นในฐานะผู้ที่ติดตามเรื่องนี้ ดังนั้นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนอย่างแท้จริง มีใช้การทำประชาสัมพันธ์และสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรหรือคณะบุคคลเฉพาะกลุ่ม

15 มีนาคม 2556 คณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม (Thai Climate Justice Working Group)

ประสานงาน จักรชัย โฉมทองดี (jacques-chai@focusweb.org)

ภาคผนวก 1b-10 (2) สรุปข้อเสนอการประชุมสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาค เพื่อรับฟัง(ภาคกลาง)สำหรับ
ประเทศไทย (R-PP) ข้อคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส
ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2556

เครือข่ายชนเผ่าพื้นเมือง

ลำดับ ประเด็น/ข้อกังวล ข้อเสนอ

หลักการสำคัญ

กลไก “ตลาดคาร์บอน” หรือการค้าขายคาร์บอนเครดิต ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหามภาวะโลกร้อน ไม่เห็นด้วยถ้าเรดด์พลัสจะใช้แนวทางดังกล่าวในการดำเนินงาน เพราะไม่เชื่อว่า จะช่วยแก้ไขปัญหามภาวะโลกร้อนได้ นอกจากนี้ยังเป็นผลกระทบของประเทศอุตสาหกรรมให้กับประเทศกำลังพัฒนา

การละเมิดหรือจำกัดสิทธิของชุมชนในการดำรงชีวิตตามวิถีจารีตประเพณีที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับระบบนิเวศน์ โครงการที่เข้ามาต้องมั่นใจว่าจะไม่มีกิจกรรมหรือการดำเนินใดๆ ที่อาจมีการละเมิดสิทธิของชุมชนและชนเผ่าพื้นเมือง

1. คำนิยามที่ใช้ในเอกสาร R-PP ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูง (ชนเผ่าพื้นเมือง) ไม่ชัดเจนและเกิดความสับสนกล่าวคือ ในเอกสาร R-PP ใช้คำว่า “ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า” แทนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มมาก ทำให้เกิดความสับสนและไม่ชัดเจน ถึงแม้จะพยายามอธิบายไว้ในหน้า 17 แล้วก็ตาม ให้ใช้คำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” แทนกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในป่า ควบคู่กับคำว่า “ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า” ทั้งนี้เนื่องจาก

- กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บนพื้นที่สูงมีอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะ การใช้คำว่า “ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า” ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ดังกล่าว และควรใช้คำที่พวกเขาเรียกตัวเองให้ ถูกต้องด้วย เช่น อาข่า กะเหรี่ยง (ไผ่ลั่ว/ปกากะญอ) ลีซอ ลาหู่ ม้งเมี่ยน ลัวะ ชมุ ถิ่นและ มลาบรี เป็นต้น
- สอดคล้องกับคำที่ใช้ในข้อตกลงแคนคูน (Cancun agreement) คือใช้คำว่า “ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น” (Indigenous Peoples and Local communities)
- นอกจากนี้การใช้คำ “ชนเผ่าพื้นเมือง” ยังสอดคล้องกับปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองที่ประเทศไทยให้การรับรองแล้ว รวมทั้งหลักการ “การนิยามตนเอง” ที่อนุสัญญาหลายฉบับให้การรับรอง เช่น อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 169 เป็นต้น

2. กระบวนการมีส่วนร่วมของ “ชนพื้นเมือง”

- การพัฒนาศักยภาพของชนเผ่าพื้นเมือง
  - ชาวบ้านและชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางและกลไกของเรดด์พลัส
  - ชุมชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจก่อนที่จะตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรม/โครงการเรดด์พลัส
  - มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการพัฒนาศักยภาพให้กับแกนนำชุมชน เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องโลกร้อนรวมทั้งมาตรการการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆการทำแผนที่ชุมชน การเก็บข้อมูลชุมชน ฯลฯ
  - การจัดตั้งองค์กรในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรดด์พลัส (การจัดตั้งสำนักงานเรดด์พลัส , คณะทำงานวิชาการ, กองทุน ฯลฯ)
  - เป็นการรวมศูนย์อำนาจการจัดการและการดำเนินงานไว้ที่กรมอุทยานฯ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน
  - ให้มีการจัดตั้งกลไกในการดำเนินที่เป็นกลางและอิสระ (สำนักงานเรดด์พลัส และกลไกต่างๆที่จะมีการจัดตั้งขึ้นภายใต้โครงการเรดด์พลัส) เพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่

- โครงการการดำเนินงาน ต้องมีตัวแทนชุมชนและชนเผ่าพื้นเมืองไปอยู่ในโครงการที่มีอำนาจตัดสินใจได้

- การตัดสินใจให้ใช้รูปแบบของการให้ฉันทามติ ไม่ใช่การโหวต

3. การวิเคราะห์สาเหตุของการทำลายป่าการทำให้ป่าเสื่อมโทรม

- มองว่าชาวบ้านเป็นตัวปัญหาหลักโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่เกษตร

- ยังมีอคติเกี่ยวกับรูปแบบการทำการเกษตรตามประเพณีบนพื้นที่สูง เช่น การทำไร่หมุนเวียนว่า

เป็นสาเหตุของการทำลายป่าและต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำการเกษตรดังกล่าวไปเป็น การทำเกษตรรูปแบบอื่นๆ เช่น วนเกษตร ฯลฯ ปัญหาจริงๆ แล้วเกิดจากนโยบายของรัฐเองไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) และนโยบายอื่นๆ เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชพลังงาน , นโยบายการประกันราคาพืชผล ฯลฯ นอกจากนี้การเพิกเฉยต่อสิทธิของชุมชนที่อาศัยในป่ามาดั้งเดิมและการรวมศูนย์อำนาจในการจัดการทรัพยากรเข้าสู่ส่วนกลางทำให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องขอบเขตการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐและชุมชนมากขึ้น

ให้ยอมรับและอธิบายรูปแบบการทำเกษตรบนพื้นที่สูง ในรูปแบบไร่หมุนเวียนว่าเป็นระบบการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับระบบนิเวศน์

เห็นด้วยกับการวิเคราะห์ตามแนวทางของคณะโลกลี้นที่เป็นธรรมให้มีกระบวนการจำแนกแยกแยะชุมชนดั้งเดิมที่อยู่มาก่อนการประกาศป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนไม่ทำลายระบบนิเวศน์ เพื่อไม่ให้เกิดการเหมารวมว่าชุมชนทั้งหมดที่อยู่ในเขตป่าเป็นสาเหตุสำคัญของการทำลายป่าและทำให้ป่าเสื่อมโทรม

4. ทางเลือกยุทธศาสตร์ เสนอให้ใช้รูปแบบของโครงการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วมเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน เช่น ตามแนวคิดและตามแนวทางของ JoMPA มาใช้ โดยมีการพัฒนาและยกระดับให้ดีขึ้น โดนเฉพาะการยอมรับสิทธิในการถือครองที่ดินแบบองค์รวม (สิทธิหน้าห่ม) รวมทั้งรูปแบบอื่นๆด้วย เช่น รูปแบบการจัดการทรัพยากรโดยชุมชนที่บ้านหินลาดโน และหมู่บ้านในทุ่งใหญ่นเรศวร เป็นต้น

5. การเคารพสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง (สิทธิในที่ดิน และสิทธิในการใช้และการจัดการทรัพยากร)

- รัฐยังใช้แนวนโยบายและกฎหมายป่าไม้เดิมเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการเรดด์พลัส ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าแนวทางดังกล่าวไม่สามารถใช้แก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐและชุมชนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก คดีความต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่อนุรักษ์ที่มีชุมชนดั้งเดิมอาศัยอยู่

- แก้ไขนโยบายและกฎหมายที่จำกัดสิทธิของชุมชนในการเข้าถึงและการจัดการทรัพยากรป่าไม้

- ยอมรับสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองตามปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง

- ยอมรับ ร่าง พรบ.สิทธิชุมชนว่าด้วยการจัดการที่ดินและทรัพยากรป่าไม้ฉบับ.....

- ดำเนินงานตาม มติ ครม. การฟื้นฟูชีวิตชาวกะเหรี่ยง (3 สิงหาคม 2553)

6. การแบ่งปันผลประโยชน์

- ทุกโครงการที่มีตัวเงินมาเกี่ยวข้อง ทำให้ชุมชนมีความแตกแยก พี่ชัฒแย้งนองเป็นต้น เพราะในพื้นที่ไม่มีศักยภาพพอที่จะจัดการได้

- เกรงว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะตกที่อุทยานมากกว่าชุมชน (การเสริมสร้างองค์กร)เสนอให้มีการออกแบบรูปแบบของผลประโยชน์และกลไกการจัดการที่หลากหลายไม่จำเป็นต้องเป็นตัวเงินอย่างเดียว)

- การรับรองสิทธิชุมชน สิทธิที่ทำกิน รับรองไร่หมุนเวียน (สิทธิในที่ดิน และทรัพยากร รัฐต้องรับรองและคุ้มครองทางกฎหมายในที่ดิน และทรัพยากรเหล่านี้ด้วยความเคารพต่อชนบธรรมเนียมประเพณีของชนเผ่าพื้นเมืองในระบบการถือครองที่ดิน)

- แก่ไขหรือ ยกเลิกกฎหมาย/พรบ./นโยบาย ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงวิถีชีวิตและการจัดการทรัพยากรของชุมชน

7. กลไกการปกป้องผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

- ยังไม่ชัดเจน เสนอให้ใช้เอพปิค (การใช้ฉันทามติ / ฉันทานุมัติของชุมชนที่เป็นอิสระ)แนวทางในการปกป้องผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับกลไกการปกป้องที่มีอยู่แล้ว โดยเขียนไว้ให้ชัดเจนในเอกสาร R-PP

นอกจากนี้ให้มีการทบทวนกลไกในระดับประเทศว่ามีอะไรบ้างและสามารถรับมือกับปัญหาได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ให้มีการจัดตั้งกลไกใหม่มารองรับ

เห็นด้วยกับข้อเสนอของกลุ่มโลกเยินฯ

โลกเยินเสนอว่า (ข้อที่ 10)

- 1) การดำเนินการศึกษาประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและจัดทำมาตรการเริ่มดำเนินการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส ก่อนการเริ่มดำเนินการเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมกับกลไกเรดด์พลัสหรือไม่
- 2) คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์และการจัดทำมาตรการปกป้องความแยกเป็นอิสระ และจัดกระบวนการรับฟังความเห็นเพื่อจัดทำการประเมินในขอบเขตการประเมินทั่วประเทศ

มีกลไกการติดตามที่เป็นอิสระในกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการเรดด์พลัส

8. พื้นที่นำร่องเรดด์พลัสที่ดำเนินการโดยชุมชนเป็นประเด็นที่ท้าทาย โดยเฉพาะเกี่ยวกับศักยภาพ การจัดการ รวมทั้งการยอมรับสิทธิของชุมชน เสนอให้มีพื้นที่นำร่องเรดด์พลัสที่บริหารจัดการโดยชุมชนเอง โดยใช้หลักจารีตประเพณีและหลักของสิทธิชุมชนเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานเพื่อพิสูจน์ศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนและการช่วยลดภาวะโลกร้อน

หมายเหตุ ให้ดูข้อเสนอ จากภาคประชาสังคมในวันที่ 5 มีนาคม 2556 ประกอบด้วย เพราะมีบางประเด็นที่ไม่ได้ดึงมาไว้ที่นี่

ภาคผนวก 1 b-10 (3) การประชุมสุนทรียสนทนาระดับภูมิภาค (ภาคกลาง) เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่อร่าง ข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2556

แนวทางและข้อเสนอข้อคิดเห็นต่อร่าง RPP ส่วนที่เกี่ยวข้องกับธนาคารต้นไม้

คณะกรรมการบริหารธนาคารต้นไม้

ความหมายของ REDD และ REDD+

เรดด์ (REDD) เป็นคำย่อมาจากคำว่า “Reducing Emission from Deforestation and forest Degradation in Development countries” หรือ “การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า และความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศกำลังพัฒนา ” เรดด์เป็นกลไกใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในประเทศกำลังพัฒนา อันเป็นพื้นที่ตั้งของป่าเขตร้อน เรดด์เกิดขึ้นบนแนวคิดที่ว่า ประเทศกำลังพัฒนาที่สามารถลดการทำลายป่าหรือการทำให้ป่าเสื่อมโทรมลง ควรได้รับผลตอบแทนหรือค่าชดเชยทางการเงินจากประเทศพัฒนาแล้ว

เรดด์พลัส (REDD+) ต่อมา มีการเพิ่มเติมแนวคิดเรื่องการเพิ่มแหล่งเก็บกักคาร์บอนในประเทศกำลังพัฒนาเป็นส่วนเพิ่มเติม “+” เข้าไปในเรดด์ กลายเป็นเรดด์พลัส (REDD+) ในการประชุมเจรจาที่กรุงเทพฯ (Bangkok Climate Change Talk) เมื่อเดือนตุลาคม 2552 และต่อมาในการประชุมภาคีสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ 16 (COP 16) ที่เมืองแคนคูน ประเทศเม็กซิโก ส่วนเพิ่มเติมได้ขยายความครอบคลุมใน 3 เรื่อง คือ การอนุรักษ์ป่าเพื่อเป็นแหล่งเก็บกักคาร์บอน , การจัดการป่าอย่างยั่งยืน และการเพิ่มป่าไม้เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักคาร์บอน

เรดด์พลัสพลัส (REDD++) ในการพัฒนาแนวคิดของเรดด์พลัสที่ผ่านมา มีการเสนอแนวคิด “การบริการทางระบบนิเวศ” (Ecosystem Services) เพิ่มเติมเข้ามาในเรดด์พลัส ซึ่งเป็นข้อเสนอในเวทีประชุมเจรจาที่บาร์เซโลนา ประเทศสเปน เมื่อวันที่ 2-6 พ.ย. 2552 กลายเป็นเรดด์พลัสพลัส

ปัจจุบัน แนวคิดเรดด์พลัส (+ เดียว) เป็นที่ยอมรับและใช้ทั้งในการประชุมภาคีสมาชิกอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ 17 (COP 17) ที่เมืองแคนคูน ประเทศเม็กซิโกในปี 2553 และการประชุมภาคีสมาชิกฯ ครั้งที่ 18 (COP 18) ที่เมืองเดอร์เบิร์ต ประเทศแอฟริกาใต้ ในปี 2554

(ที่มา : พรพนา กวิยเจริญ, เรดด์พลัส กลไกร้อน ในโลกร้อน)

ความหมายของธนาคารต้นไม้

ธนาคารต้นไม้ คือ ธนาคารต้นไม้เป็นองค์กรภาคประชาชน รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชน ปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ ให้หลากหลายในพื้นที่เกษตร ที่เป็นที่ดินทำกิน ของตนเอง แล้วจัดทำทะเบียนข้อมูลต้นไม้ประเภทไม้ป่าที่ใช้เนื้อไม้ได้ กับธนาคารต้นไม้สาขาตลอดจนการประเมินมูลค่าต้นไม้ในขณะที่มีชีวิตให้มีมูลค่าเป็นทรัพย์สินเชิงซ้อนในที่ดิน ด้วยกระบวนการใช้พลังกลุ่ม เรียกร้อง ผลักดันให้รัฐรับรอง แล้วนำมูลค่าต้นไม้ไปใช้กับรัฐและธนาคารของรัฐ มีสถานะทางกฎหมายเป็นมูลนิธินาครต้นไม้ เมื่อปี 2555

ข้อเสนอของธนาคารต้นไม้ ต่อ REDD +

1. นิยามป่า : ป่าในปัจจุบัน ป่าชุมชน พื้นที่เกษตรที่เป็นป่าและถูกพัฒนามาโดยชอบและยังไม่ชอบ ธนาคารต้นไม้มีความเห็นว่าพื้นที่ทำกินเกษตร เคยเป็นพื้นที่ป่า ที่ควรและต้องอยู่ในเงื่อนไขของ REDD+ หรือ โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรที่ยังไม่ได้รับการใช้ประโยชน์โดยชอบจากรัฐ

2. การเข้าสู่กระบวนการ REDD+ โดยการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง แบ่งเป็น 3 พื้นที่ ด้วยตรรกะเพิ่มพื้นที่ดูดซับและเก็บกัก หรือลดการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ที่ควรจะก่อประโยชน์ทั้งทางนิเวศและทางสังคม กล่าวคือ

1) พื้นที่ป่าไม้ 31% 99.51 ล้านไร่ (15.52 ล้านเฮกตาร์) ; ผู้ได้รับประโยชน์คือ กรมป่าไม้ ,กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช

2) พื้นที่ป่าชุมชน 1% 3.21 ล้านไร่ (0.5136 ล้านเฮกตาร์) ; ผู้ได้รับประโยชน์คือ ชุมชนผู้รับผิดชอบป่าชุมชน

3) พื้นที่เกษตร 60% 192.6 ล้านไร่ (30.816 ล้านเฮกตาร์) ; ผู้ได้รับประโยชน์ คือเกษตรกรทั่วประเทศ

4) พื้นที่ที่อยู่อาศัย พื้นที่น้ำ โครงสร้างพื้นฐาน 8 % 26.68 ล้านไร่ (4.11 ล้านเฮกตาร์) *ไม่นับเข้าร่วม

พลวัตการจัดการพื้นที่เกษตรที่มีลักษณะ/สภาพสู่ความใกล้เคียงกับป่าเป็นภาระการที่ต้องส่งเสริมภายใต้

REDD+ ธนาคารต้นไม้เสนอสัดส่วนพื้นที่ควรได้รับการส่งเสริมเข้าสู่กระบวนการ REDD+

ธนาคารต้นไม้เสนอให้ตั้งองค์กร REDD+ ในเชิงพื้นที่ได้แก่ 1)พื้นที่ป่า 2) พื้นที่ชุมชน 3) พื้นที่เกษตรที่ต้องทำให้หลากหลาย และ 4) พื้นที่ทับซ้อน ระหว่าง 3 พื้นที่

3 .ความเชื่อ

3.1 ความสุขของคนไทย ในกาลอดีตประเทศไทยเคยมีต้นไม้จำนวนมาก ประเทศจึงมั่นคง มั่งคั่ง อยู่ดีมีสุข ปัจจุบัน ต้นไม้และป่าไม้ลดลงเหลือน้อย ทำให้ประเทศวิกฤติ ขาดแคลนและประสบกับปัญหา มากมาย รุมเร้า อนาคตหากสามารถทำให้ต้นไม้เพิ่มมากขึ้น ป่าไม้มากขึ้น ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จะกลับมา และทำให้ประชาชนคนไทยอยู่ดีมีสุข ได้อีกครั้ง

3.2 การเปลี่ยนของพื้นที่เกษตรกับป่า

ธนาคารต้นไม้มีความเชื่อว่าพื้นที่เกษตรปัจจุบัน เดิมเคยเป็นป่าได้ถูกเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตร จากนั้นเมื่อ เหตุการณ์และเวลามีความเหมาะสมจึงได้เปลี่ยนสภาพจากป่าเป็นพื้นที่เกษตร ตามกฎหมาย เช่น กรณีแรก ใบ เหยียบย่ำ > สค.1 > โฉนดตราจอง > นส.3 > โฉนด (นส.4) และเชื่อว่าทุกพื้นที่ควร ให้มีหน้าที่ในการดูดซับ กักเก็บคาร์บอน หรือลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เนื่องจากการผันผวนในการลดหรือเพิ่มคาร์บอนใน พื้นที่เกษตรได้มากกว่าพื้นที่ป่าไม้ REDD+ จึงสมควรได้รับการผนวกพื้นที่เกษตรที่ได้เปลี่ยนมาจากพื้นที่ป่าไม้ เข้ามาอยู่ในโครงการ เพื่อควบคุมการผันผวนเพิ่มลดคาร์บอนให้อยู่ในกรอบ

3.3 ผลการจัดการป่าโดยรัฐ ประชาชน ท่ามกลางความต้องการจะให้ไม้ต้นไม้อื่นๆ และป่าไม้เพิ่มขึ้นใน ผืนแผ่นดิน เพราะเชื่อว่า จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศและประชาชน แต่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินการให้ปริมาณ ต้นไม้และผืนป่าเพิ่มขึ้นได้ แนวคิดธนาคารต้นไม้ เชื่อว่ารัฐมีจุดอ่อนในการส่งเสริมคือ

ก. รัฐไม่มีแรงจูงใจให้ประชาชนในประเทศปลูกต้นไม้ ธนาคารต้นไม้จึงสร้างแรงจูงใจโดยการ รับรองต้นไม้ที่มีชีวิตของประชาชน ให้มีมูลค่าและเป็นทรัพย์สินได้

ข. ประชาชนไม่รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของต้นไม้ และพื้นที่ป่าไม้ ธนาคารต้นไม้จึงทำการส่งเสริมให้ ประชาชนปลูกต้นไม้ในที่ดินทำกินของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ข้อเสนอวิธีการและพื้นที่ของ กรมอุทยานแห่งชาติฯ เป็นการย้ำที่เดิมซึ่งปัจจุบัน เสมือนการแบ่งเค้ก REDD+ จากกองทุน แต่อนาคตก็จะถูกบังคับให้รัฐจ่ายให้กรมอุทยานฯ ซึ่งรัฐเห็นชอบ เพราะอย่างไรก็ต้องจ่าย อยู่แล้ว และเปลี่ยนชื่อเรียกการจ่ายจากงบปกติ เป็นกองทุน REDD+ ประเทศไทย แต่ประโยชน์จะไม่ก่อให้เกิด ต่อการพัฒนาในการจัดการป่าส่วนของประชาชน คงเป็นภาระของราชการต่อไป และคงเป็นปัญหาอยู่ต่อไป

3.4 ปัญหาพหุลักษณะ

ธนาคารต้นไม้เสนอเหตุการณ์ทำลายป่า เกิดจากพหุลักษณะ และหลายเหตุ ปัจจัยโดยสะท้อนจากการจัดการ เศรษฐกิจ มิใช่เป็นทาสทุนนิยม สร้างความเสียหายเปรียบได้เปรียบ ซึ่งทำลายนิเวศ โครงสร้างพหุลักษณะสาเหตุ (การที่รัฐไม่ปกป้องทรัพย์สินส่วนตน) และเสนอภาพอนาคตในความยั่งยืนของป่าแบบทวิภาค ที่ปลายเหตุทาง

สังคม ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง และมีตัวแบบ (Model) สังคมในอนาคต และการต้องการสภาพสังคม ทุนนิยม เกื้อกูลต่อการเป็นไปเช่นนั้น เพราะเกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจถือว่าเป็นการพัฒนาประเทศ จึงพบเห็นว่า เกษตรรายย่อย ถูกถูกรานโดยการถูกกว้านซื้อที่ดินอันเป็นพื้นที่เกษตร ไปสะสมเพื่อความมั่งคั่ง ของระบบทุนนิยม

เกษตรรายย่อยที่มีความถนัดด้านการเกษตร ตามวิถีวัฒนธรรม จึงหันไปบุกกรุกพื้นที่ป่าไม้ เพื่อทำการเกษตร ผู้การผลิตทางการเกษตรต่อไป ตรวจจับเกษตรรายย่อยหมดไปโดยการเปลี่ยนจากสภาพสังคมชนบท สังคมเกษตรเป็นสังคมแรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่เกษตร ทั้งหมดเป็นของระบบทุน เป็นเกษตรฟาร์มใหญ่ พัฒนาเทคโนโลยี และใช้เครื่องจักร ในการทำการเกษตร ให้ผลผลิตสูงสุด และหยุดยั้งการการบุกกรุกทำลายป่า ซึ่งเป็นปลายทางหนึ่งของวิถีลักษณะ

การลดลงของพื้นที่ป่าไม้เป็นปัญหาแบบ พหุลักษณะ กล่าวคือมีความเกี่ยวพันกับการขยายตัวของประชากร ความยากจน ความเป็นชนบท และเกษตรรายย่อย การรุกรานของพื้นที่เกษตร เคมีเชิงเดี่ยว สภาพสังคมก้าวสู่/ทุนนิยม ตลอดจนความรู้ จิตสำนึก โดยเห็นว่าในอดีตประเทศไทยมีต้นไม้ประชาชนเป็นสุข เมื่อมีต้นไม้ประชาชนเป็นทุกข์ เงื่อนไขความสุขของชาติคือปริมาณต้นไม้ที่กระจายโดยทั่วไป ไม่เพียงแต่พื้นที่ป่าอนุรักษ์ หรือพื้นที่หวงห้ามของรัฐ

เมื่อสังคมเข้าสู่กระแสทุนนิยม ผู้เข้ามาแสวงหาความมั่งคั่งด้วยการสะสมกำไร ไว้เป็นทรัพย์สินส่วนเกิน นั่นคือความมั่งคั่ง เป็นจุดเริ่มต้นของการขาดทุน เสียเปรียบ การเอาเปรียบทำให้ผู้อ่อนแอต้องหันไปเอาเปรียบ สิ่งที่อ่อนแอกว่าคือ ธรรมชาติ กล่าวคือ เมื่อมีความต้องการมากขึ้นของประชาชน และป่าธรรมชาติไม่สามารถตอบสนองให้เพียงพอ ซึ่งทำการแผ้วถางทำลายเพื่อสร้างพื้นที่เกษตร ที่ได้ผลผลิตมากกว่า และตอบสนองต่อรายได้

ธนาคารต้นไม้เสนอให้ใช้วิธี คาร์บอนเป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์

4. กลไกที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการเกษตร การอนุรักษ์ การเคลื่อนไหว ผลผลิตของปริมาณคาร์บอน ที่มีขอบเขตของการเปลี่ยนแปลง ข้อตกลงในกรอบ

การเจรจาประชุมหาข้อสรุปร่วมควรมีความจริงมาพูดคุยกันก่อน ประเด็นข้อกฎหมายควรมีมาพิจารณาที่หลัง จะทำให้การพูดคุยเป็นไปในลักษณะสุนทรียสนทนา

ข้อเสนอต่อ REDD+ ของธนาคารต้นไม้ และขององค์กรภาคประชาชนอื่นๆ ควรจะให้เป็นอย่างเสรีภาพ ตามนักคิด และความเข้าใจของแต่ละองค์กร สิ่งๆ เหมือน คล้ายกัน สามารถรวบรวมได้ แต่สิ่งที่ต่างกัน ควรจะคงไว้เป็นช่องทางและข้อเสนอกรอบใหม่ต่อ REDD+ ที่ไม่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า

ธนาคารต้นไม้เห็นว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนบนฐานการมีต้นไม้ (เป็นของประชาชน) จะทำให้เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่ป่า การคงไว้ซึ่งป่าอนุรักษ์ และการคงไว้ซึ่งสภาพสังคมชนบทและเกษตรรายย่อย และวิถีวัฒนธรรมการอยู่กับธรรมชาติของทุกชาติพันธุ์

5. เป้าหมาย

5.1 ประโยชน์ราชการ คงสภาพป่าธรรมชาติไว้

5.2 ประโยชน์ประชาชน ใช้พื้นที่เกษตรพัฒนาให้มีลักษณะนิเวศที่หลากหลาย

ธนาคารต้นไม้จึงต้องการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนทั้งนิเวศ เศรษฐกิจ สังคม โดยใช้ต้นไม้ และนิเวศน์ของต้นไม้สร้างเป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ช่วยดำรงสังคมให้ยั่งยืน กล่าวคือ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนทั้งพื้นที่เกษตรรายย่อย และเจ้าของที่เกษตรทั้งหลายให้ปลูกและดูแลรักษาต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่เกษตรของตนเอง แล้วสร้างมูลค่า (โดยรับรอง) ต้นไม้ที่มีชีวิตให้เป็นทรัพย์สินลักษณะอสังหาริมทรัพย์ เชิงซ้อนในที่ดิน ซึ่งเทียบเคียงได้จากทรัพย์สินเชิงซ้อนตาม พ.ร.บ. อาคารชุด(คอนโดมิเนียม) ใช้เป็นเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ในการอยู่ร่วมกันทางสังคม ทำให้สมาชิกในสังคมใช้ความเท่าเทียมเสมอภาคในการสะสมทรัพย์สิน

เพื่อความมั่นคงโดยการสะสมคาร์บอนไว้ในต้นไม้ เมื่อเกิดการสะสมคาร์บอน ในพื้นที่เกษตรด้วยจำนวน ปริมาณ ต้นไม้ ที่มีความหลากหลาย จะเป็นการฟื้นคืนระบบนิเวศ ให้สมดุล และการรักษาสภาพสังคม เกษตรรายย่อย สังคมชนบท ไว้ได้อย่างยั่งยืน

เมื่อถึงเวลาที่ต้นไม้เติบโตพอที่จะจัดการผลผลิต ก็สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องโดยการไม่ กระทบต่อการเปลี่ยนแปลง ผันผวนของปริมาณคาร์บอนที่กำหนดไว้ในกรอบการผันผวน เพิ่มลด โดยสรุปพื้นที่เกษตรปัจจุบันในประเทศไทย คือพื้นที่ ที่ไม่ใช่ป่าไม้ ที่คงสภาพป่า ณ วันนี้ หมายถึง พื้นที่ทั้ง ประเทศที่เป็นป่าถูกทำลาย กลายเป็นพื้นที่เกษตรราว 60 % คือ 192.6 ล้านไร่ จะถูกพัฒนาให้ลดการ ปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ โดยยั่งยืน

วิธีนี้เป็นหลักประกันความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้พื้นที่ป่าไม้ อย่างสำคัญ เพราะสิ่งที่ประชาชนต้องการ คือเนื้อไม้ และอื่นๆ จากพื้นที่ป่าไม้ สามารถมีได้ในพื้นที่เกษตรที่ถูกพัฒนาให้มีต้นไม้ ซึ่งอาจเรียกว่า พื้นที่ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง(ตามแนวพระราชดำริ) หรืออื่นๆ

5.3 ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน

6. องค์กร

6.1 ควรเป็นองค์การมหาชน

6.2 มีคณะกรรมการทุกภาคส่วนอย่างเสมอภาคด้านสัดส่วนและธรรมาภิบาล

คณะกรรมการบริหารธนาคารต้นไม้ 11 มี.ค. 56

ภาคผนวก 1b-10 (4) ข้อเสนอของภาคประชาสังคมจากการประชุมเครือข่ายป่าชุมชนและภาคประชาสังคมที่สร้างขึ้นโดย Green Mekong (RECOFTC) และ LEAF เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2556 และได้นำเสนอในเวทีต่อข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

ตามที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดทำข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย เพื่อเสนอต่อกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (Forest Carbon Partnership Facility – FCPF) ของธนาคารโลก โดยมีกำหนดการนำเสนอเข้าสู่การประชุมของคณะกรรมการบริหาร FCPF (Participant Committee – PC) ครั้งที่ 14 ในวันที่ 19-22 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ กรุงวอชิงตัน ดี ซี เนื่องจากกระบวนการจัดทำข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) รวมทั้งการดำเนินงานของโครงการเรดด์พลัสที่จะมีการดำเนินการในระยะต่อไปยังมีประเด็นคำถามที่เป็นข้อกังวลของภาคประชาสังคมและชนเผ่าพื้นเมือง โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมและเนื้อหาของการจัดทำ R-PP ทางกลุ่มภาคประชาสังคมและชนเผ่าพื้นเมืองที่สนใจและติดตามเรื่องนี้มาอย่างใกล้ชิดจึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อพิจารณาและจัดทำข้อเสนอต่อร่าง R-PP ที่ทางกรมอุทยานได้ปรับปรุงและจัดส่งไปให้กับทางคณะกรรมการ PC เพื่อพิจารณาแล้ว

พวกเรา (องค์กรภาคประชาสังคมและชนเผ่าพื้นเมืองตามรายชื่อแนบท้าย) ขอแสดงเจตจำนงว่า พวกเราต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำและแก้ไขเนื้อหาของ R-PP เพื่อให้มีความถูกต้อง และนำไปสู่การสร้างความสำเร็จและเกิดธรรมาภิบาลในการอนุรักษ์และรักษาป่าไม้ เพื่อเป็นแหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย และการสืบทอดทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง รวมทั้งช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งนี้เป็นไปตามสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และสิทธิของชนเผ่าพื้นเมืองตามปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples - UNDRIP) นโยบายปกป้องชนเผ่าพื้นเมืองของธนาคารโลก และข้อตกลงแคนคูน ซึ่งกรมอุทยานฯ เองก็ได้ระบุถึงสิทธิเหล่านี้ไว้ใน R-PP

แต่เนื่องจากในภาคส่วนขององค์กรภาคประชาสังคม ประชาชน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนรับผลกระทบโดยตรงยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงและเพียงพอในการจัดทำร่าง R-PP และเมื่อพิจารณาในตัวเนื้อหาของ R-PP แล้วพบว่ายังมีการวิเคราะห์ปัญหาที่ไม่ครอบคลุม เช่น ละเลยการพูดถึงปัญหาการรวมศูนย์อำนาจและการเพิกเฉยต่อสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐและชุมชนมาโดยตลอด นอกจากนี้ R-PP ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ กิจกรรมต่างๆ และการบริหารจัดการในรูปแบบที่อิงกับโครงสร้างตามอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานฯ เป็นด้านหลัก ทำให้ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน โดยเฉพาะชนเผ่าและผู้ที่อยู่ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการตาม R-PP ถึงแม้ว่าเอกสารหลัก R-PP จะได้จัดส่งให้กับคณะกรรมการ FCPF ไปแล้วก็ตาม ภาคประชาสังคมที่เหลืออยู่ก็ยังคงมีความประสงค์ที่จะเสนอข้อเสนอมติที่ได้จากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ กรุงเทพฯ รายละเอียดดังรายงานสรุปการประชุมที่แนบมาด้วย เพื่อให้คณะกรรมการ PC กรมอุทยานฯ และทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาในข้อเสนอดังต่อไปนี้

ข้อ 1. องค์กรภาคประชาสังคมขอยืนยันว่ามีสิทธิที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทุกขั้นตอนตามที่มิกำหนดในกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รัฐโดยกรมอุทยานฯ มีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าถึงกระบวนการดังกล่าวโดยปราศจากเงื่อนไข

ข้อ 2. เนื้อหาข้อมูลใน R-PP ต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย รวมถึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ในการแก้ไขปัญหาภายใต้กิจกรรมเรดด์พลัส

ข้อ 3. ต้องนำหลักการให้ฉันทานุมัติตามกระบวนการ FPIC (Free, prior and informed consent) ที่มีอยู่ใน UNDRIP รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 มาไว้ใน R-PP

ข้อ 4. การจัดองค์กรด้านเรดด์พลัสในประเทศไทยตามองค์ประกอบที่ 1. ต้องมีความชัดเจนในเรื่องดังต่อไปนี้

4.1 สัดส่วนของกรรมการด้านต่างๆ คณะกรรมการเฉพาะกิจด้านกลไกเรดด์พลัสทั้งในระยะเตรียมความพร้อม และระยะการดำเนินงานเรดด์พลัส ตารางที่ 1a-1 และ 1a-2 ต้องมีกรรมการที่มาจากภาคประชาสังคมที่หลากหลายดังนี้

4.1.1 ผู้หญิง และเยาวชน

4.1.2 ประชาชนในพื้นที่ดำเนินกิจกรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งมีชนเผ่าอยู่ต้องมีตัวแทนของชนเผ่าในด้วย

4.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินกิจกรรม

4.1.4 องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ดำเนินกิจกรรม

4.2 การตัดสินใจใดๆ ขององค์กรตามองค์ประกอบที่ 1. ให้ใช้หลักฉันทามติในการตัดสินใจ

4.3 ควรจัดตั้งองค์กรด้านเรดด์พลัสเป็นองค์กรมหาชน ไม่ควรจัดตามโครงสร้างของกรมอุทยานฯ

4.4 สำนักงานเลขานุการคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส และสำนักงานเรดด์พลัส ควรแยก

เด็ดขาดจากกรมอุทยานฯ และขึ้นตรงต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส

4.5 ควรยึดหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ

4.6 ให้มีศูนย์ประสานงานด้านเรดด์พลัสภาคประชาชน อยู่ในโครงสร้างองค์กรสำหรับกิจกรรมเรดด์พลัสในระยะเตรียมความพร้อมและองค์กรสำหรับดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส แทนหน่วยการดำเนินงานระดับท้องถิ่น ของชุมชนที่พึงพึ่งป่า/กลุ่มชาติพันธุ์ ตามภาพที่ 1 a-2 และชุมชนที่พึ่งพึ่งป่า/กลุ่มชาติพันธุ์ ตามภาพที่ 1 a-3 และอยู่ในระดับเดียวกับศูนย์ข้อมูลการดำเนินงานเรดด์พลัส สำนักงานเรดด์พลัส และหน่วยประสานเรดด์พลัสระดับภูมิภาค

ข้อ 5. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามองค์ประกอบที่ 1. ต้องนำเสนอข้อมูลทุกด้านแก่ประชาชนในพื้นที่ก่อนจะมีการพิจารณาใดๆ ด้วยวิธีการที่ง่ายต่อการเข้าถึงของประชาชนในพื้นที่ การจำกัดข้อมูลข่าวสารจะกระทำไม่ได้ แหล่งข้อมูลและประเภทของข้อมูลต้องเป็นอิสระ ประชาชนมีสิทธิเลือกรับข้อมูลข่าวสาร และมีสิทธิในข้อมูลข่าวสารตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 การรับฟังและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต้องเป็นอิสระ เป็นไปตามกระบวนการ FPIC ผู้เข้าร่วมต้องหลากหลาย มีผู้แทนชุมชนที่อยู่ในข่ายเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเรดด์พลัส และอย่างน้อยต้องมีผู้แทนที่เป็นสตรี เยาวชน ชนเผ่า ผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางธรรมชาติ การจัดรับข้อมูลต้องเคารพข้อคิดเห็นที่เห็นแตกต่างและมีการจดบันทึกอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อ 6. การดำเนินการเพื่อขอรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีหน่วยงานอิสระ เป็นกลางร่วมดำเนินการด้วยทุกครั้ง

ข้อ 7. การประเมินสถานการณ์และสาเหตุของปัญหา ที่เฉพาะเจาะจงลงไปที่ใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้ นโยบายและการบริหารจัดการ เป็นการประเมินที่มีลักษณะขึ้นำทำ

ให้ไม่เกิดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัสที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย ภาคประชาชน โดยเฉพาะชนเผ่าเกิดความหวาดระแวงว่าจะถูกคุกคามและเสียสิทธิต่างๆ ที่เคยมีอยู่ตามกฎหมายและกฎจารีต จึงสมควรมีการประเมินใหม่โดยประเมินสถานการณ์และสาเหตุของปัญหาในทุกด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความขัดแย้งและป้องกันการละเมิดสิทธิของประชาชนที่มีสิทธิในด้านการอนุรักษ์และใช้สอยทรัพยากรจากป่าไม้ตามวิถีชีวิต ทั้งนี้หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องมีมาตรการที่เข้มแข็งในการเยียวยาและชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ แต่จะนำเอามาตรการนี้ไปเป็นข้ออ้างในการดำเนินการเรดด์พลัสโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้มีสิทธิไม่ได้ บรรดา กฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่ให้สิทธิ ปกป้องคุ้มครอง และส่งเสริมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชนเผ่า ต้องถูกนำมาประเมินด้วย

ข้อ 8. ภาคประชาชน โดยเฉพาะผู้หญิง และชนเผ่า ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงตามหลักการมีส่วนร่วมตัดสินใจทุกกระบวนการ ในการจัดโครงสร้างองค์กร กองทุนเดดด์พลัส การแบ่งปันผลประโยชน์ การติดตามตรวจสอบ และกิจกรรมอื่นอันเกิดจากการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ ตามองค์ประกอบที่ 2 และองค์ประกอบที่ 4

ข้อ 9. ควรมีการจัดกิจกรรมเฉพาะให้แก่สตรี และจัดตั้งกองทุนเรดด์พลัสสตรีในทุกระดับ

ข้อ 10. ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเรดด์พลัสที่เป็นอิสระ

ข้อ 11. ควรมีกฎและมาตรการที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในพื้นที่ การช่วยเหลือเยียวยา และชดเชยแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเรดด์พลัส

ข้อ 12. ควรมีแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพองค์กรชุมชนในพื้นที่เรดด์พลัส

ข้อ 13. การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการ FPIC ใน UNDRIP ควบคู่ไปกับนโยบายปกป้องของธนาคารโลก และต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านบทบาทหญิงชายอยู่ด้วย

ข้อ 14. การกำหนดคำขึ้นใช้ใหม่ ในเรดด์พลัส ควรปรึกษาหารือกับทุกฝ่ายเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน เช่น คำว่า “ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า” เพื่อหลีกเลี่ยงการสร้างทรรศนะไม่พึงประสงค์ที่ไม่ตั้งใจออกไปสู่สังคม ฯลฯ

ข้อ 15. การนิยามคำสำคัญในเรดด์พลัส ควรนิยามในความหมายที่ยอมรับของทุกฝ่าย เช่น คำว่า “ป่า” ไม่ควรยึดเอานิยามตามกฎหมายป่าไม้โดยไม่ให้ความสำคัญกับนิยามจากแหล่งอื่น ฯลฯ

ข้อ 16. ต้องมีหลักประกันว่าการออกแบบระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติและข้อมูลข่าวสาร การปกป้องป่าไม้ ในองค์ประกอบที่ 4 และการออกแบบกรอบการติดตามและการประเมินผล องค์ประกอบที่ 6 ตลอดจนกิจกรรมอื่นในเรดด์พลัส จะไม่เป็นเหตุให้มีการอพยพชุมชนออกจากพื้นที่ หรือทำให้ชุมชนในท้องถิ่นต้องออกจากพื้นที่โดยไม่ยินยอมสมัครใจ การกำหนดตัวชี้วัด สมมติฐานและความเสี่ยง ต้องไม่เป็นการจำกัดสิทธิ หรือลดกิจกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตและระบบการทำมาหากินปกติของชนเผ่าที่มีแต่อดีต เช่น ตารางที่ 6-1 การกำหนดตัวชี้วัดว่า “รายงานจำนวนครัวเรือนที่ทำอะไรเลือนลอยและหลีกเลี่ยงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์” “รายงานยืนยันจำนวนชุมชนที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รับเอาระบบทางเลือกไปใช้” รายงานประจำปีการประเมินการเปลี่ยนแปลงรายได้และความมั่นคงทางอาหาร” “รายงานการเปลี่ยนแปลงปริมาณคาร์บอนกักเก็บของชุมชน” “ชุมชนที่พึ่งพิงป่าไม่ยอมเปลี่ยนแปลงวิธีการทำการเกษตร” ฯลฯ ไม่ควรมี

ข้อ 17. รัฐต้องยอมรับความเป็นเจ้าของป่าชุมชนของชุมชนที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว และเคารพการถือครองที่ดินและการใช้ทรัพยากรป่าไม้เพื่อการยังชีพตามระบบจารีตประเพณี มีการปรับปรุงกฎหมายที่ขัดแย้งกันระหว่างชุมชนและอุทยานฯ หรือกฎหมายที่อุปสรรคต่อการปลูกต้นไม้ รวมทั้งใช้มาตรการจูงใจให้ประชาชนในพื้นที่ปลูกต้นไม้มากขึ้น เช่น การให้รางวัล หรือตั้งเป็นกองทุนสนับสนุน ฯลฯ

ข้อเสนอเหล่านี้ไม่เป็นการลบล้างข้อเสนอของภาคประชาชนอื่นๆ (ถ้ามี) ทั้งนี้เพื่อให้เรดด์พลัสเป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วม FPIC เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีธรรมาภิบาล เสมอภาค บทบาทหญิงชาย และเป็นธรรม

เสนอ ณ วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2556

โดย

เครือข่ายป่าชุมชนรอบป่าตะวันออก
มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม
สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย
เครือข่ายกระเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

สมาคมม้ง

มูลนิธิภูมิปัญญาชนเผ่าพื้นเมือง
มูลนิธิภูมิปัญญาชาติพันธุ์
มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์

สมาคมหยาดฝน

ธนาคารต้นไม้

ภาคผนวก 1b-10(5) ข้อกังวลและข้อเสนอจากการประชุมสนธิสนทนาระดับภูมิภาค (ภาคใต้) เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส R-PP สำหรับประเทศไทย ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2556

ต่อโครงการเตรียมความพร้อมกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย
เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัด (คปบ.)

เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัด (คปบ.) เป็นเครือข่ายองค์กรชุมชนที่รวมตัวเพื่อสร้างแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยยึดหลักสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ องค์กรชุมชนที่เป็นสมาชิกเกือบทั้งหมดเป็นชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าอนุรักษ์ซึ่งจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง หากมีการดำเนินโครงการกลไกเรดด์พลัสในประเทศไทย เบื้องต้น เครือข่ายฯ จึงมีข้อกังวลและข้อเสนอแนะต่อโครงการในเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย (เวทีระดับภาคใต้) ดังนี้

ข้อกังวล ข้อเสนอ

1. เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัดเห็นว่ากลไกเรดด์พลัส ไม่ใช่ทางออกในการแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน เนื่องจากไม่ได้ไปจำกัดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่นำไปสู่ปัญหาโลกร้อน การใช้กลไกเรดด์พลัส ซึ่งมุ่งไปที่การจัดการด้านป่าไม้ เป็นการแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด และจะทำให้ภาคอุตสาหกรรมยังคงปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้อย่างต่อเนื่องและอาจปล่อยได้เพิ่มมากขึ้นเมื่อกลไกเรดด์พลัสนี้เข้าซื้อขายในตลาดคาร์บอน 1. เรดด์พลัสต้องกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการสำคัญในส่วนของการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมไว้อย่างชัดเจน โดยมีเงื่อนไขในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและต้องไม่นำกลไกเรดด์พลัสเข้าสู่ระบบตลาดคาร์บอน
2. เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัดเห็นว่า การดำเนินโครงการเรดด์พลัสในประเทศไทยอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าอนุรักษ์ เช่น การจำกัดพื้นที่ที่อยู่อาศัยหรือที่ดินทำกิน การออกข้อกำหนดหรือข้อเสนอในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรซึ่งไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน เช่น การห้ามโค่นยางพาราเพื่อปลูกใหม่ ตลอดถึงอาจมีการอพยพย้ายชุมชนดั้งเดิมออกจากเขตป่า 2. เรดด์พลัสต้องระบุอย่างชัดเจนถึงแนวทางในการดำเนินโครงการที่เคารพต่อสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 66 และ 67 กับทั้งต้องเคารพสิทธิมนุษยชนและชนพื้นเมืองตามที่กำหนดในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติกา และอนุสัญญาระหว่างประเทศ
3. เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัด เห็นว่า การดำเนินโครงการเรดด์พลัสในพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นเขตป่าอนุรักษ์ อาจก่อให้เกิดการข่มขู่ คุกคาม และจับกุม ดำเนินคดีกับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันซึ่งกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากประชาชน (คดีโลกร้อน) ด้วยหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพอากาศ (โลกร้อน) ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและไม่เป็นธรรมต่อเกษตรกรในชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งหากมีการดำเนินโครงการเรดด์พลัสโดยที่ยังไม่มีการแก้ไขปัญหาด้านคดีความอาจทำให้เกิดความขัดแย้งและมีการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น 3. การดำเนินโครงการเรดด์พลัสต้องกำหนดเงื่อนไขอนุญาตให้ชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าอนุรักษ์สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตตามวิถีปกติได้ เช่น ชุมชนท้องถิ่นในภาคใต้ต้องสามารถโค่นยางพาราที่หมดอายุการกรีดเพื่อปลูกใหม่ได้ เป็นต้น ทั้งเรดด์พลัสต้องเคารพต่อกติกาและแผนการจัดการทรัพยากรขององค์กรชุมชน
4. เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเทือกเขาบรรทัดเห็นว่า การดำเนินโครงการเรดด์พลัสในประเทศไทย รัฐบาลยังไม่ได้จัดให้มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนอย่างเพียงพอทั้งในแง่ของการให้ข้อมูลที่ยังไม่รอบด้านและใน

ส่วนของการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าอนุรักษ์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง พบว่าประชาชนยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเรดด์พลัส น้อยมาก นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่าคณะทำงานชุดต่างๆ ของกลไกเรดด์พลัสประกอบด้วยหน่วยงานของรัฐเป็นส่วนใหญ่ มีหน่วยงานภาคเอกชนเพียงบางส่วน และไม่ได้กระจายไปยังองค์กรชุมชนหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง 4. รัฐบาลต้องยุติการดำเนินคดีโลกร้อนและยุติการคุกคามดำเนินคดีกับชุมชนดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลและยั่งยืน ตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาและต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมาย กฎ และระเบียบ ด้านป่าไม้ต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงและขัดแย้งกับบทบัญญัติว่าสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จโดยเร่งด่วน ก่อนการดำเนินการโครงการเรดด์พลัสในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยเฉพาะการแก้ไขกฎหมายป่าไม้ 5 ฉบับ

5. ก่อนการดำเนินโครงการเรดด์พลัสรัฐบาลต้องจัดให้มีกระบวนการศึกษาวิจัยทางวิชาการอย่างมีส่วนร่วมทั้งหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาที่ทุกฝ่ายยอมรับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาครัฐและชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าอนุรักษ์ โดยเข้าศึกษาวิจัยในชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลและยั่งยืนซึ่งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค 5. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดให้มีการชี้แจงข้อมูลต่อประชาชนอย่างเพียงพอและรอบด้านทั้งผลดี ผลเสียและผลกระทบของการดำเนินโครงการเรดด์พลัสในประเทศไทยโดยเฉพาะกรณีชุมชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทับซ้อนกับเขตป่าอนุรักษ์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เครือข่ายฯ เสนอให้มีการจัดเวทีให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นในระดับตำบล/เทศบาล และระดับจังหวัดที่ชุมชนนั้นๆ ตั้งอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนเหล่านั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก

ข้อกังวลและข้อเสนอแนะเหล่านี้เป็นความคิดเห็นร่วมกันของสมาชิกเครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (คปบ.) เสนอต่อเวทีรับฟังความคิดเห็นร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส R-PP สำหรับประเทศไทย (เวทีภาคใต้) วันที่ 25 – 26 กรกฎาคม 2556 โดยประสงค์ให้ข้อกังวลและข้อเสนอเหล่านี้ถูกบรรจุไว้ในรายงานข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) ต่อไป

เครือข่ายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร (คปบ.)

26 กรกฎาคม 2556

ภาคผนวก 1 b-10 (6) แนวทาง และข้อเสนอความคิดเห็นต่อร่าง RPP จากการประชุมสุนทรียสนทนา ระดับภูมิภาค (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการเตรียมความพร้อม ต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) สำหรับประเทศไทย ในวันที่ 30 กรกฎาคม 2556

เครือข่ายธนาคารต้นไม้

1. ภาคพลังงานมีส่วนปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดถึงร้อยละ 70 การใช้กลไกเรดด์พลัสไปชดเชยโดยกลไกตลาด ขณะที่ภาคส่วนที่เป็นสาเหตุหลักยังคงปล่อยก๊าซเรือนกระจก จะไม่นำไปสู่การช่วยบรรเทาปัญหาโลกร้อน การลดการปล่อยต้องมุ่งเป้าไปที่ภาคพลังงานก่อน จากนั้นจึงค่อยมาพิจารณาสัดส่วนการลดในภาคป่าไม้ สิ่งสำคัญ หากกลไกเรดด์พลัส สามารถบูรณาการจากภาคส่วนที่ลดปล่อย มาส่งเสริมภาคการเกษตรและการป่าไม้ ที่ทำหน้าที่ดูดซับ จากภาคส่วนอุตสาหกรรม พลังงาน ประเทศไทยต้องกล้าตัดสินใจทำสิ่งที่ถูกต้องก่อนมิใช่รอว่าถ้าผู้อื่นไม่ทำฉันจะไม่ทำ ประเทศไทยน่าจะแบกศักยภาพในการเป็นผู้พัฒนาประเทศด้วยการสร้างต้นไม้ในพื้นที่เกษตรแล้วเสนอเป็นต้นแบบที่มีส่วนร่วม

2. นโยบายการจัดการป่าอนุรักษ์ที่ผ่านมามุ่งเน้นการใช้แนวทางอพยพและจำกัดสิทธิประชาชนในเขตป่า และการประกาศอุทยานแห่งชาติทับชุมชนและที่ทำกินจำนวนมาก เพราะดำเนินการโดยรัฐฝ่ายเดียว ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตป่า อุทยานควรต้องจัดการชุมชนที่อยู่ติดป่าให้เกิดกระบวนการจัดการป่าอย่างยั่งยืน โดยให้ปรับปรุงพื้นที่เกษตรให้ใช้ประโยชน์ประหนึ่งป่า (ทำให้เป็นป่า และใช้เอง) ไม่ต้องรูกป่าที่สมบูรณ์

3. รัฐบาลจะได้รับผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัสมากที่สุด จากกลไกการแบ่งปันที่ว่า รัฐซึ่งเป็นเจ้าของป่าและจัดการป่าจึงเป็นผู้ที่มีสิทธิในคาร์บอนในพื้นที่ป่า การแบ่งปันให้ชุมชนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อชุมชนยอมปฏิบัติตามเงื่อนไข คือ ลดกิจกรรมการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลผลิต รายได้ และความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งยังมีคำถามว่าผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัสแบ่งปันมีความคุ้มค่าเพียงพอหรือไม่ และชุมชนจะได้รับผลประโยชน์นั้นต่อเนื่องระยะยาวถึงรุ่นลูกหลานหรือไม่ และอนาคตจะเป็นอย่างไร หากไม่มีที่ดินทำกิน ธนาคารต้นไม้จะเป็นกลไก ไปแก้ปัญหาดังกล่าว

4. แนวโน้มการนำสวนป่าเชิงเดี่ยวเข้ามาในกลไกเรดด์พลัส ในรูปของความร่วมมือกับภาคเอกชน และสวนป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ อาจนำไปสู่การปลูกป่าทับที่ดินทำกินของประชาชน การทำสวนป่าแบบไม่คุ้มทุนขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) ใช้พื้นที่เป็นพื้นที่เกษตรในอดีต หากประชาชนดำเนินการเองจะดีกว่าคือคุ้มค่าไม่ขาดทุน เช่นการทำสวนยางพารา เมื่อ ออป. ทำได้ ทำไม่ประชาชนจะทำได้

5. หากคาร์บอนจากการกักเก็บถูกนำไปขายในตลาดคาร์บอน แปลว่า การปลูกต้นไม้แล้วสามารถนำไปขายคาร์บอนได้ ก็จำเป็นควรแยกภาคป่าไม้กับภาคการปลูกต้นไม้ออกจากกัน เพื่อชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคส่วนที่เป็นสาเหตุหลักให้ยังคงปล่อยได้ต่อไป จะต้องทำสองอย่างพร้อมกัน เริ่มทำแต่อยู่ที่ว่าใครทำก่อน

6. ป่าอนุรักษ์มีชุมชนและประชาชาติอาศัยอยู่จำนวนเท่าใด ข้อมูลที่อ้างอิงในรายงานแผนการเตรียมความพร้อมเรดด์ของกรมอุทยาน ฯ ระบุว่าเฉพาะในเขตป่าอนุรักษ์มีชุมชนประมาณ 5 แสนครัวเรือนหรือประมาณ 1.5 ล้านคน คนเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ พวกเขาไม่ได้รับการรับรองและความเคารพในสิทธิตามกติกาและอนุสัญญาสากลดังที่ในรายงานข้อเสนอฯ ประชาชนที่อยู่ในที่ป่าสงวนแห่งชาติ นอกป่าอนุรักษ์ ที่ยังไม่ได้สิทธิ์อีกเท่าใด คงต้องจัดการตัวเลขพื้นที่ให้ชัด เช่นป่าตามกฎหมายป่าไม้ ก็มีใช้ป่า

7. องค์ประกอบ และโครงสร้าง ส่วนใหญ่มาจากภาครัฐ โดยเฉพาะกรมอุทยานฯ ซึ่งอาจทำให้การประเมินเกิดความลำเอียงได้ คณะทำงานชุดนี้จึงควรแยกการทำงานเป็นอิสระ ภายใต้คณะกรรมการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านวิชาการ ควรจะมีข้อเสนอที่มีหลักประกันความยั่งยืนของนิเวศจากประวัติศาสตร์ เช่น กองกำลัง อำนาจ และเงิน ทำได้แค่ไหน อย่างไร

8. เมื่อกฎหมายไม่ยอมรับสิทธิชุมชน การมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงการรับรองให้การเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสดำเนินไปได้เท่านั้น ต้องหาเครื่องมือรับรองระหว่างสิทธิ์ กับกฎหมาย เช่น ไว้ใช้เป็นข้อต่อรองว่าถ้าไม่มีต้นไม้ ไม่ต้องรับรองสิทธิ์ ฯลฯ

9. มีความขัดแย้งกันระหว่างสถานภาพของกฎหมายเรื่องที่ดินป่าไม้กับการครอบครองที่ดินโดยชุมชนที่พึ่งพิงป่า โดยบางชุมชนครอบครองที่ดินก่อนการประกาศพื้นที่ป่าสงวนของรัฐ ในขณะที่บางชุมชนได้ขยายการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้าไปในป่าคุ้มครองและป่าสงวนของรัฐ ในขณะที่บางชุมชนได้ขยายการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้าไปในป่าคุ้มครองและป่าสงวน การที่ป่าถูกทำลาย เป็นพื้นที่เกษตรมีควรเป็นความผิด แต่ผู้ทำอย่างเดียวกันต้องโทษผู้ดูแลด้วย จึงต้องค้นหาทางเข้าร่วมกันที่ไม่ใช้วิธีเดิมที่แก้ไม่ได้

10. ข้อเสนอเชิงทางออกคือนำเอา 2 ฝ่ายมาบูรณาการกัน เช่น มีมาตรการ เพิ่มต้นไม้ขึ้นในประเทศที่ป่าเดิมหิบบัญหาส่วนน้อย เป็นส่วนใหญ่ จนขาดการคิดถึงประเด็นพื้นที่ใหญ่ของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตร ก็สามารถดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ และเก็บกักคาร์บอน ได้เช่นกัน

11. เครื่องมือหลัก กลไก คือต้นไม้ถูกเสนอมาเป็นสิ่งสำคัญทั้งที่เป็นจุดเริ่มต้น กลาง และปลายทางของทุกสิ่ง ทั้งสิทธิ์ วิถี นิเวศ สังคม ความสัมพันธ์ ระหว่างนิเวศ วิถี สิทธิ กฎหมาย ต้องใช้ต้นไม้เป็นเครื่องมือ และมีกลไกทางเศรษฐศาสตร์เป็นแรงจูงใจ และอยู่บนความจริง ที่สุดของโลกปัจจุบัน

12. ปัญหาเกษตรเคมีเชิงเดี่ยว กำลังเป็นกระแสรุกรานทั้งระบบนิเวศน์ และสังคมสู่การสูญเสียที่ดินของเกษตรรายย่อยหากใช้กลไก REDD+ ให้ตัวที่สุดคือ การทดลองจะสร้างตัวแบบ (Model) การพื้นที่ส่วนใหญ่ไปทำเรื่อง REDD+ ว่าด้วยการผานนิเวศ สิทธิชุมชน ที่ดิน ต้นไม้ และการแก้ปัญหาการรุกรานของเกษตรเชิงเดี่ยว โดยการสร้างแรงจูงใจ เพิ่มโดยการให้รัฐจ่ายค่าตอบแทนแก่ต้นไม้ คาร์บอน และคาร์บอนซิงค์ (Carbon Sink)

13. ข้อเสนอต่อ REDD+ ของธนาคารต้นไม้ และขององค์กรภาคประชาชนอื่นๆ ควรจะให้เป็นอย่างเสรีภาพ ตามนักคิด และความเข้าใจของแต่ละองค์กร สิ่งๆ เหมือน คล้ายกัน สามารถรวบรวมได้ แต่สิ่งที่ต่างกันควรจะต้องไว้เป็นช่องทางและข้อเสนอกรอบใหม่ต่อ REDD+ ที่ไม่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า

14. ธนาคารต้นไม้มีความเชื่อว่าพื้นที่เกษตรปัจจุบัน เดิมเคยเป็นป่าได้ถูกเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตร จากนั้นเมื่อเหตุการณ์และเวลาเหมาะสมจึงได้เปลี่ยนสภาพจากป่าเป็นพื้นที่เกษตร ตามกฎหมาย เช่น กรณีแรก ใบเหี้ยบบย่า > สค.1 > โฉนดตราจอง > นส.3 > โฉนด (นส.4) และเชื่อว่าทุกพื้นที่ควรให้มีหน้าที่ในการดูดซับกักเก็บคาร์บอน หรือลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เนื่องจากการผันผวนในการลดหรือเพิ่มคาร์บอนในพื้นที่เกษตรได้มากกว่าพื้นที่ป่าไม้ REDD+ จึงสมควรได้รับการผนวกพื้นที่เกษตรที่ได้เปลี่ยนมาจากพื้นที่ป่าไม้ เข้ามาอยู่ในโครงการ เพื่อควบคุมการผันผวนเพิ่มลดคาร์บอนให้อยู่ในกรอบ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอ

ต่อกระบวนการและเนื้อหาของโครงการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) ประเทศไทย

1.

1. การมีส่วนร่วมที่ผ่านมามีปัญหา

(1) กระบวนการมีส่วนร่วมไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล รายงานข้อเสนอ (R-PP) ระบุว่า ขั้นตอนการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วม “ความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการของกลไกเรดด์พลัสนั้นจะต้องถูก คำนึงถึง และเป็นที่ยอมรับ โดยจะต้องมีการประกัน หรือการสร้างเชื่อมั่นใจถึงการเข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการตัดสินใจซึ่งในช่วงระยะการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วน ได้เสียหลักได้มีการดำเนินการในลักษณะของสุนทรียสนทนา และได้มีการกำหนดแผนสำหรับการรับฟังความ คิดเห็น การมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างความรู้ขึ้นในช่วงของการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อ กลไกเรดด์พลัส และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า จะมีการจัดให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ใน การดำเนินการจะมีการจัดตั้งคณะทำงานด้านรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ขึ้นเป็น ส่วนหนึ่งของการจัดองค์กรของกลไกเรดด์พลัส” (น.52)

2. การที่จะให้ความเห็นชอบอย่างอิสระได้ ผู้ให้ความเห็นต้องได้รับข้อมูลรอบด้าน

รายงานข้อเสนอฯ (R-PP) กล่าวถึง กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายสำคัญสำหรับการมีส่วนร่วมและ การรับฟังความคิดเห็น โดยระบุว่า “ในระยะการดำเนินงานเตรียมความพร้อม จะมีการดำเนินการวิเคราะห์ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียตามที่ระบุใน องค์ประกอบที่ 1 b เพื่อให้ได้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องครบถ้วนในระยะการ ดำเนินงานเรดด์พลัส ซึ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย

- กระทรวง/ทบวง/กรม หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน
- หน่วยงานเอกชน โดยเฉพาะผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ไม้ พลังงาน เหมือง และที่ปรึกษา
- องค์การพัฒนาเอกชน/มูลนิธิ โดยเฉพาะที่มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์
- ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์
- กลุ่มสตรีและเยาวชน
- หน่วยงานวิจัย และสถาบันการศึกษา
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย
- กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

(น. 50)

3. เนื้อหาบทรับรองในสาระสำคัญ

1) ความชัดเจนของกฎหมายในการประกาศเขตพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อลดประเด็นข้อพิพาทระหว่างรัฐ และประชาชน

รายงานข้อเสนอฯ (R-PP) ระบุว่า “มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541 เรื่อง การ แก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และวันที่ 24 เมษายน 2540 ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้ เวลา 2 ปี ให้แล้วเสร็จ โดยกำหนดมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

a) ไม่มีการออกเอกสารสิทธิสำหรับพื้นที่เกษตรกรรมในเขตพื้นที่อนุรักษ์

b) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รับผิดชอบในการสำรวจและขึ้นทะเบียนผู้ที่อาศัยอยู่ ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้ชัดเจน ถึงวันที่อาศัยอยู่ ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน ต้องไม่มีการขยายขอบเขตการ

ครอบครองที่ดิน กรณีตรวจสอบพิสูจน์แล้วปรากฏว่าเป็นการอยู่อาศัยภายหลังการประกาศเป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ต้องดำเนินการดังนี้

จัดสรรที่ดินให้ใหม่นอกเขตอนุรักษ์ โดยการขุดเขยในเบื้องต้นเพื่อให้เกิดทางเลือกในการเพิ่มรายได้

ให้กับครัวเรือน หากไม่สามารถจัดสรรพื้นที่ให้ใหม่ ห้ามไม่ให้มีการขยายพื้นที่ครอบครอง และหาแนวทางสนับสนุนการดำรงชีพที่มีอยู่

c) สำหรับเขตพื้นที่สูง หน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง จะต้องให้ความสำคัญในการอนุรักษ์พื้นที่อย่างเข้มงวด และการดำเนินกิจกรรมใดๆ ต้องก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด”

(น. 60-61)

2) ควรเสนอทางเลือก/โครงการอื่นเพิ่ม ที่สนับสนุนให้เกิดการดูแลรักษาป่า

3) สิทธิชุมชนที่ปรากฏในร่าง R-PP เป็นเพียงการนำเอาเรื่องวิถีชุมชนมาเป็นส่วนสร้างความชอบธรรมให้กับเรดด์พลัสเท่านั้น

รายงานข้อเสนอฯ (R-PP) กล่าวถึงการดำเนินการที่มีอยู่สำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วม โดยระบุถึง “ ประโยชน์นอกประสงค์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าบุคคลที่เหมาะสมจะเป็นผู้ได้รับแรงจูงใจที่เหมาะสมเพื่อริเริ่มดำเนินการกลไกเรดด์พลัส ผลประโยชน์ด้านสังคม-เศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่หลากหลาย ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น การจ้างงาน รายได้ที่เพิ่มขึ้น ความมั่นคงทางอาหาร และการลดความยากจน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่เป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม กลไกเรดด์พลัสสามารถช่วยทำให้มีความมั่นใจในเรื่องผลประโยชน์ต่างๆ เช่น กรรมสิทธิ์ในทรัพยากรที่ดินและบริการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปรับปรุงการบริหารจัดการในสาขาป่าไม้ การประสานงานข้ามสาขาเพื่อแก้ไขผลของการปล่อยก๊าซจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ปัจจุบันหลายหน่วยงานได้มีการติดตามตัวชี้วัดซึ่งส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงผลประโยชน์ร่วมจากการดำเนินกลไกเรดด์พลัสที่ไม่ใช่ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงคาร์บอนกักเก็บและการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งรวมถึงตัวชี้วัดสำหรับการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของครอบครัวและชุมชน ความหลากหลายทางชีวภาพ ดิน น้ำ สิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินและกรรมสิทธิ์และการบริหารจัดการ ”

(น. 137)

4) ร่างข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส (R-PP) ควรให้ภาพผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการได้แก่ ผลกระทบที่เกิดกับคนในพื้นที่ป่า และผลในด้าน การแก้ไขปัญหาโลกร้อน

รายงานข้อเสนอฯ (R-PP) กล่าวถึง หน่วยงานที่มีบทบาทใน SESA และ ESMF โดยระบุว่า “ เนื่องจากความหลากหลายของสาขาธรรมชาติของเรดด์พลัสและธรรมชาติที่แตกต่างกันของสาเหตุการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศไทย กระบวนการ SESA ต้องเป็นกระบวนการที่หาหนทางที่จะนำมาซึ่งมุมมองที่หลากหลายของกระทรวงและผู้ใช้ทรัพยากรที่ดินเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบและผลกระทบด้านบวกของเรดด์พลัส” (น. 103)

ข้อเรียกร้อง

1. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
2. จัดทำประชาพิจารณ์ระดับชาติ จัดกระบวนการที่โปร่งใส เป็นธรรม
3. เพิ่มกระบวนการเตรียมความพร้อมระดับภูมิภาค
4. ปรับโครงสร้างเนื้อหาของตัวร่าง R-PP โดยระบุสถานการณ์ด้านป่าไม้ ประเด็นสิทธิประชาชนในเขตป่า วางแนวทางคลี่คลายปัญหาของการดำเนินโครงการเรดด์พลัส วิเคราะห์โครงการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิที่เป็นรูปธรรม และวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งในการแก้ไขปัญหาโลกร้อน
5. ปรับแก้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงในร่างฯ ออก

ภาคผนวก 1b-11 บทวิเคราะห์เอกสารฉบับวันที่ 19 สิงหาคม 2556
ร่างรายงานการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส(R-PP)ฉบับที่ 19 สิงหาคม 2556

พรพนา ก๊วยเจริญ
คณะทำงานโลกเย็นเป็นธรรม
30 สิงหาคม 2556

ข้อเสนอใน องค์ประกอบที่ 1: องค์การและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1a. การจัดการเตรียมความพร้อมระดับประเทศ

1. การเพิ่มองค์การอิสระที่มีองค์ประกอบมาจากภาคประชาชน และภาคประชาสังคม (คณะทำงานเรดด์พลัสภาคประชาชน) ในโครงสร้างองค์กรสำหรับเรดด์พลัส เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบติดตาม เช่น การรับเรื่องร้องเรียน, การให้ความเห็นต่อการดำเนินการของคณะทำงานด้านเรดด์พลัส และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางนโยบาย เช่น การกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส , การออกแบบการดำเนินการ (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)
2. การดำเนินการเรดด์พลัสควรเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นกลาง โดยไม่อยู่ภายใต้การดำเนินการหรือรับผิดชอบโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพียงหน่วยงานเดียว เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีข้อขัดแย้งเรื่องสิทธิชุมชนในเขตป่า (ภาคเหนือ ใต้ อีสาน ตะวันตก)
3. การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเรดด์พลัส ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานรัฐ และการจัดตั้งศูนย์เรดด์พลัสภาคประชาชน (ภาคเหนือ)
4. การจัดตั้งคณะทำงานที่ปรึกษาโครงการในระดับพื้นที่ร่วม เช่นเดียวกับการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยาน (ภาคใต้)
5. การเพิ่มเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองและมุณีธิธนาคาร์ตันไม้เป็นกรรมการในคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส ระดับภาค ระดับจังหวัด และให้ใช้คำว่า “ชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” แทนคำว่า “ชาวเขา” (ภาคกลาง เหนือ)
6. การปรับโครงสร้างองค์ประกอบให้คณะทำงานที่มาจากภาคประชาชน ให้มีสัดส่วนเท่าเทียมกัน คณะทำงานที่มาจากภาครัฐ (ภาคกลาง เหนือ)
7. ให้ระบุในเนื้อหาของ R-PP ว่า การแก้ปัญหาโลกร้อนต้องชี้ให้เห็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมาจากภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจึงควรมุ่งไปที่สาเหตุหลัก ส่วนภาคป่าไม้ช่วยแก้ปัญหาได้เพียงบางส่วนเท่านั้น (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

**การปรับปรุงร่างในองค์ประกอบที่ 1a การเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ
กรอบการดำเนินงานระดับชาติเกี่ยวกับการเติบโตอย่างยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
โปรแกรมทางด้านป่าชุมชน (น.16)**

- เพิ่ม ปัจจุบันมีประชากรจำนวน 184,710 รายที่อาศัยอยู่ในและรอบพื้นที่อนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่า)
ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า (น.17)
- ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า ตัดข้อความ โดยปกติเรียกเขาว่า “ชาวเขา” หรือ “คนดอย” แต่ยังมีคำว่า “ชาวเขา” เหลืออยู่
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไม่ใช่คำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” โดยใช้คำว่าชุมชน หรือชุมชนดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม รัฐบาลยอมรับถึงการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (safeguards) ของธนาคารโลก และข้อตกลงแคนคูนจะถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อผลลัพธ์กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ (SESA) นอกจากนี้ ควรให้การรับรองและเคารพต่อสิทธิของกลุ่มดังกล่าวตามความเหมาะสมตามกติกาและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ที่สอดคล้องกับนโยบายและกฎหมายภายในประเทศ
กรอบการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเรดด์พลัสระดับประเทศ
(เพิ่มเติม น.20)
- ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2553) ได้จัดทำรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยให้กับสำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำรายงานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 เพื่อเสนอ UNFCCC โดยรายงานว่ามี การปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมของประเทศไทยปี 2543 มีค่าเท่ากับ 229.08 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยมีการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก ซึ่งภาคพลังงานเป็นภาคที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดกล่าวคือ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก 69.6% เมื่อเทียบกับระดับประเทศ รองลงมาคือภาคเกษตร 22.6% ในขณะที่การปล่อยก๊าซจากกระบวนการอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเป็น 7.2% ส่วนการกำจัดของเสียมีการปลดปล่อยน้อยที่สุดคือ 4.1% เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ถือว่าเป็นส่วนที่ช่วยลดกลับก๊าซเรือนกระจกไว้ -3.4% แม้ว่าภาคป่าไม้สามารถเป็นแหล่งช่วยดูดซับก๊าซเรือนกระจก แต่รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากภาคอื่นโดยเฉพาะภาคพลังงาน และส่งเสริมให้เพิ่มศักยภาพการดูดซับก๊าซเรือนกระจกภาคป่าไม้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

การจัดตั้งองค์การด้านเรดด์พลัสในประเทศไทย

- การวิเคราะห์รายละเอียดของผู้มีส่วนได้เสีย จะดำเนินการในช่วงเตรียมความพร้อมของโครงการฯ ซึ่งรวมทั้งสัดส่วนที่เหมาะสมตลอดจนการวินิจฉัยและกระบวนการคัดสรรกันเองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับภาคป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม และชุมชนท้องถิ่นพึ่งพิงป่าไม้ เป็นต้น
- องค์ประกอบคณะทำงาน ได้แก่ หน่วยงานรัฐ, ชุมชนท้องถิ่นที่พึ่งพิงป่า, กลุ่มชาติพันธุ์, องค์กรภาคประชาสังคม, เครือข่ายผู้หญิงและเยาวชน, สถาบันวิชาการ, ผู้ทรงคุณวุฒิ, ภาคเอกชน
- คณะทำงานด้านนโยบายและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน รับผิดชอบ การวิเคราะห์การใช้ที่ดิน การหมายแนวเขต นโยบายและการวางแผน การนำเสนอเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ที่เหมาะสม
- คณะทำงานด้านยุทธศาสตร์เรดด์พลัส รับผิดชอบ การบริหารงานนโยบายป่าไม้ กฎและระเบียบการ จัดทำยุทธศาสตร์เรดด์พลัสในระดับประเทศ และระดับภูมิภาค
- คณะทำงานด้านการวิเคราะห์องค์การด้านเรดด์พลัส รับผิดชอบกรอบการดำเนินงานและจัดตั้งองค์กร

- คณะทำงานด้านพัฒนาเส้นฐานอ้างอิง และระบบติดตาม รายงาน และทวนสอบ รับผิดชอบข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ สำรวจป่า และประสานงานด้านจัดการทรัพยากรและพื้นที่ป่าไม้อย่างยั่งยืน และประเมินค่าการกักเก็บคาร์บอน

- คณะทำงานด้านกลไกทางการเงินและแบ่งปันผลประโยชน์ รับผิดชอบ ด้านกลไกการเงินและการเตรียมการ พัฒนาและดำเนินระบบแบ่งปันผลประโยชน์

- คณะทำงานด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมและสังคมเชิงกลยุทธ์ และจัดทำมาตรการปกป้อง

- คณะทำงานด้านการรับฟังความคิดเห็น การมีส่วนร่วม และกลไกการรับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เพิ่ม อปท.องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)

- ในการส่งผู้แทนของแต่ละกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสียเพื่อเข้าไปเป็นคณะทำงาน แต่ละคณะจะต้องมีการดำเนินการคัดเลือกโดยอิสระจากกลุ่มของตนเอง

การจัดตั้งองค์กรเรดด์พลัสฯ เพิ่มเติม น.28

- ส่วนกระบวนการขั้นตอนเตรียมความพร้อมจะมีการให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นที่พึงพึงป่ารวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มสตรีและเยาวชน โดยให้ชุมชนเสนอผู้แทน และเยาวชนของชุมชนเข้าร่วมในการแสดงความคิดเห็น ออกแบบ ติดตาม และดำเนินการเพื่อร่วมเป็นคณะทำงานในกิจกรรมที่เหมาะสมตามความถนัด ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องเชิงเทคนิควิชาการและการป้องกันผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม อบรมเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรดด์พลัส สร้างเครือข่ายเพื่อขยายผลความรู้เกี่ยวกับเรดด์พลัสโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนทั้ง 4 ภูมิภาค

เพิ่มองค์ประกอบภาคเอกชนเข้ามาในคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัส (น.29)

- คณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเข้ามามีส่วนร่วม มีสถาบันวิชาการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาสังคม และเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อประกันถึงการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่างๆ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาทางเลือกที่เป็นยุทธศาสตร์ด้านเรดด์พลัสซึ่งสนับสนุนคนยากจนไว้ด้วย

เพิ่มองค์ประกอบในกรรมการคณะทำงานเฉพาะกิจเรดด์พลัสระยะเตรียมความพร้อม และระยะดำเนินการ ตาราง 1a-2 (น.31)

ระยะเตรียมความพร้อม	ระยะดำเนินการงานเรดด์พลัส
<p>...กลุ่มสวนกิตติ , มูลนิธิสืบนาคะเสถียร , สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม , สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย , มูลนิธิและเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชน , มูลนิธิชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการศึกษาและสิ่งแวดล้อม , มูลนิธิริชไทย , มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน , สมาคมศูนย์รวมการศึกษาและวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย , เครือข่ายป่าชุมชนระดับภาค , เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์</p>	<p>สถาบันการศึกษา , ภาคเอกชน , องค์กรภาคประชาสังคม , เครือข่ายป่าชุมชน , เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ และเครือข่ายสตรีและเยาวชน (ให้แต่ละกลุ่มหรือเครือข่ายคัดเลือกผู้แทนเข้าร่วมตามจำนวนที่ต้องมีการหารือกันในระยะของการเตรียมความพร้อม)</p> <ul style="list-style-type: none"> • แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาระดับชุมชน

สรุป

- ข้อมูลข้อเท็จจริงของประชาชนในเขตป่ายังไม่เพียงพอ และมีคำถามเช่น ตัวเลขประชากรที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์น่าจะต่ำกว่าที่เป็นจริง และสถิติตัวเลขการดำเนินคดีในเขตป่า
- โครงสร้างองค์กรเรดด์พลัส ปรับปรุงเพิ่มเติมองค์ประกอบธนาคารต้นไม้ , เครือข่ายชนเผ่า , กลุ่มสตรี, เยาวชน เข้าไปเป็นองค์ประกอบ แต่ไม่มีการเพิ่มกลไกองค์กรอิสระ ตามข้อเสนอ
- ปรับแก้กลไกการดำเนินงานระดับท้องถิ่นของชุมชนที่พึ่งพิงป่า/กลุ่มชาติพันธุ์ เป็น ศูนย์ประสานงานด้านเรดด์พลัสภาคประชาชน

ข้อเสนอใน 1b. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1. การสื่อสารเพื่อให้ข้อมูลเรื่องกลไกเรดด์พลัส ควรมีการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารให้มีความหลากหลาย และเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเปิดช่องทางให้ประชาชนได้สื่อสารกลับ กระบวนการในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัสจะต้องมีการให้ข้อมูลรอบด้าน ทั้งประโยชน์และผลกระทบ (ภาคเหนือ ได้)
2. เพิ่มเครือข่ายชนเผ่าพื้นเมืองเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในตาราง 1 b-1 น.40 และรายชื่อชาติพันธุ์/ชนเผ่าพื้นเมืองในภาคผนวก 1b น.180 (ภาคกลาง)

1b การเผยแพร่ข้อมูลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- หลังจากที่ประเทศไทยได้นำเสนอร่าง R-PP แก่ที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนหุ้นส่วนคาร์บอนป่าไม้ (PC14) ที่กรุงวอชิงตัน เมื่อเดือนมีนา 2556 ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบแต่ให้ประเทศไทยมาหารือสนทนากับภาคประชาสังคมและชุมชนท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ระดับภูมิภาคอีกครั้ง เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อกังวลที่ยังอาจไม่ครอบคลุมอีกครั้ง ทั้งนี้ข้อสรุปในการจัดประชุม และผลสรุปการประชุมได้นำเสนอในตาราง 1b-3} 1b-4 และเอกสารภาคผนวก 1b-7 นอกจากนี้ภาคประชาสังคม ชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ และมูลนิธิและเครือข่ายธนาคารต้นไม้ภาคประชาชนได้นำเสนอบทวิเคราะห์ต่อร่าง R-PP ฉบับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2556 และการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสดังเอกสารแนบ 1b-8

ปรับเนื้อหาใน สรุปประเด็นหลักที่เกี่ยวข้อง ข้อกังวล และเสนอแนะ ที่ได้จากการประชุมระดับชาติและภูมิภาคร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง 2 รอบ (น.49-51)

ข้อกังวล

- ข้อกังวลของชุมชน หากมีการดำเนินงานเรดด์พลัส ได้แก่ ความมั่นคงทางด้านอาหารของชุมชน เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมไม่สามารถขยายได้ อาจเกิดความขัดแย้งภายในชุมชน เกี่ยวกับเรื่องการใช้ที่ดิน เช่น การขยายพื้นที่เกษตรกรรมกับการอนุรักษ์พื้นที่ป่า การลดลงของรายได้ที่เกิดจากผลผลิตทางการเกษตร มีความเสี่ยงที่นักการเมืองจะใช้ประเด็นเรดด์พลัสมาเป็นเครื่องมือในการต่อรองเรื่องที่ดิน ความกลัวว่าจะต้องย้ายออกจากพื้นที่เดิม และความเสี่ยงต่อโอกาสที่สัตว์ป่าจะเข้าทำลายผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของความหลากหลายทางชีวภาพ
- การนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจของเรดด์พลัส โดยจะต้องมั่นใจว่าการดำเนินงานเรดด์พลัสจะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับวิถีการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น
- ประเด็นเรื่องสิทธิในที่ดิน และแนวเขต เป็นข้อกังวลในทุกเวทีสนทนา
- ประเด็นด้านธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ได้มีการนำเสนอในประเด็นของการคอร์รัปชัน และการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- ในเวทีสนทนาระหว่างของชุมชนท้องถิ่นได้ยกประเด็นเรื่องสิทธิในที่ดินและสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งควรมีการกำหนดให้ชัดเจน

- ควรสร้างความมั่นใจในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง
- คณะทำงานร่าง R-PP ขาดมิติทางด้านสังคมและมนุษย์ เน้นแต่มิติทางวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

- โน้มเอียงในการเลือกใส่ข้อเสนอด้านที่สนับสนุน
- ข้อเสนอในประเด็นสิทธิที่ดินตกหล่น เช่น การเสนอให้ทำแนวเขตป่าให้ชัดเจนว่า พื้นที่ใดเป็นที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน หรือการปรับโครงสร้างองค์กรเรดด์พลัส เป็นต้น
- ผู้ปรับร่างใส่ความเห็นของตัวเองใส่แทน ตัวอย่างที่ผู้ปรับร่างนำความเห็นมาใส่ในข้อเสนอแนะ (น.50)
- บางเรื่องที่ต้องแก้ปัญหาระดับประเทศ แต่ชุมชนหรือโครงการเรดด์พลัสเป็นรูปแบบหรือตัวแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน รวมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมไปยังรัฐบาล หรือนำเสนอเป็นนโยบายของรัฐบาลต่อไป โครงการเรดด์พลัสไม่สามารถจัดการได้ แต่ชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นนำเสนอตัวแบบไปสู่รัฐบาลว่าแนวทางแก้ปัญหาคืออะไร ควรจะเป็นอย่างไร และนำเสนอไปยังรัฐบาล

สรุป

- กรมอุทยานฯ มีแผนที่จะทำสื่อสารเผยแพร่หลายแบบ แต่คงเป็นด้านที่สนับสนุนการดำเนินการเรดด์พลัส
- กลไกการสื่อสารสองทางไม่ชัดเจน หากผู้ที่ไม่เข้าร่วมตามโครงสร้างที่จัดทำขึ้นว่า จะใช้ช่องทางไหนอย่างไร

ข้อเสนอใน 1c. กระบวนการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.การให้ประชาชนร่วมตัดสินใจเชิงนโยบายในการรับเอากลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการในประเทศ โดยจัดให้มีกระบวนการในการหาฉันทามติร่วมกัน (Free , Prior , and Informed Consent - FPIC) ในทุกขั้นตอน (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน) รวมถึงการจัดทำประชาพิจารณ์/รับฟังความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในระดับพื้นที่ ก่อนการดำเนินงานเรดด์พลัส (ภาคกลาง ใต้)

2.การดำเนินการเรดด์พลัสจะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่จะได้รับผลกระทบจากกลไกเรดด์พลัสโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่าที่อยู่อาศัยอยู่ในป่าและพึงพิงป่า เป็นลำดับต้น (ภาคเหนือ กลาง อีสาน ใต้)

กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็น

- ใส่ชื่อเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ แก๊ไขของค์กรพัฒนาเอกชน เป็นภาคประชาสังคม เพิ่มเข้าไปในวัตถุประสงค์ ในหัวข้อ กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็น ในหน้า 54 ,55ในหัวข้อการสร้าง ความมั่นใจในการมีส่วนร่วม 57 ในตารางหน้า 58 ในหัวข้อขั้นตอนการดำเนินการรับฟังความเห็นและการมีส่วนร่วม หน้า58 , 59 แค่นี้แหละ

สรุป

- การจัดกระบวนการให้มีหาฉันทามติร่วมกับFPIC) ปรากฏอยู่เฉพาะในขั้นตอนการในพื้นที่นำร่องเท่านั้น
- การมีส่วนร่วมถูกตีความแค่ระดับการเข้าไปร่วมในกรอบกิจกรรมที่กำหนดไว้ คือ การสร้างเส้นฐานอ้างอิง, การสร้างระบบติดตาม , การสร้างระบบปกป้องผลกระทบ , การออกแบบแบ่งปัน **ผลประโยชน์**, การจัดการเรื่องการถือครองที่ดิน, ธรรมาภิบาลป่าไม้ที่ดี และการสร้างกลไกเพื่อรองรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์
- ขณะที่ความหมายการมีส่วนร่วมตามข้อเสนอก็คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจทางนโยบาย

ข้อเสนอใน องค์ประกอบที่ 2 การจัดเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

2a การประเมินการใช้ที่ดิน ฯ กฎหมายป่าไม้ นโยบายและธรรมาภิบาล

1. ปรับแก้วิเคราะห์สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งระบุว่า เกิดจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เป็นสาเหตุหลัก (น.62) โดยให้ปรับเนื้อหาเป็นว่า สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ มาจากนโยบายพัฒนาของรัฐ ได้แก่

- (1) นโยบายการให้สัมปทานป่าไม้ เหมือนแร่ ที่ทำให้เกิดทำลายป่าและทรัพยากรชีวภาพ นำไปสู่การสร้างถนนหนทาง และการตั้งถิ่นฐานในป่า
- (2) นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว ซึ่งทำให้เกิดการขยายพื้นที่การเกษตร
- (3) การปราบปรามผู้มีอุดมการณ์ความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือการปราบปรามคอมมิวนิสต์ ทำให้มีการตัดถนนเข้าไปในป่าทั่วทุกภาค และนำไปสู่การตั้งถิ่นฐานในป่า
- (4) นโยบายส่งเสริมการปลูกป่าเอกชน ทำให้เกิดการถางป่าธรรมชาติเพื่อปลูกสวนป่า
- (5) การจัดสรรที่ดินในป่าเสื่อมโทรมโดยมีเงื่อนไขทำให้ป่าเสื่อมโทรมก่อน จึงจะได้เป็นเจ้าของที่ดิน (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

2. การทำไร่หมุนเวียน เป็นการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน ไม่ใช่การทำลายป่าหรือทำให้ป่าเสื่อมโทรม เนื่องจากป่าสามารถฟื้นฟูสภาพได้ ดังนั้นสิทธิของชุมชนในการทำไร่หมุนเวียนต้องได้รับการคุ้มครอง และนิยามความหมายให้ชัดเจนว่าแตกต่างจากทำไร่เลื่อนลอยอย่างไร (ภาคเหนือ กลาง)

3. เนื้อหาของ R-PP ต้องแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาการประกาศเขตอุทยานทับซ้อนที่ดินทำกินและชุมชน ปัญหาความขัดแย้งในสิทธิที่ดิน ระหว่างหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่อาศัยอยู่ในป่ามาก่อน การประกาศเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ทั้งเรื่องการขับไล่ชุมชนออกจากพื้นที่ป่า การดำเนินคดีกับชาวบ้าน (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

กรอบกฎหมาย เพิ่มเติม (น.64-65)

- เพิ่มถ้อยความให้เต็มตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ในมาตรา 66 สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์พื้นที่จารีตประเพณีและภูมิปัญญา มาตรา 67 สิทธิชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและมาตรา 290 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ
- เพิ่ม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535
- แม้ว่า มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีการใช้ได้อยู่จำนวนหนึ่งแต่ยังมีช่องว่างและข้อจำกัดบางประการในการนำไปสู่ทางปฏิบัติในพื้นที่ ดังนั้น ด้านการออกแบบโครงการของกลไกเรดด์พลัสควรจะดำเนินการด้วยความรอบคอบโดยผ่านการรับฟังความคิดเห็นของคณะทำงานเฉพาะกิจด้านเรดด์พลัสและคณะทำงานด้านนโยบายและวิชาการชุดต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ปรับแก้สาเหตุการทำลายป่า (น.69-70)

- สาเหตุของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้มาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐ ได้แก่ นโยบายการให้สัมปทานป่าไม้ เหมือนแร่เขื่อน และการพัฒนาเชิงโครงสร้างทำให้เกิดการทำลายป่าและทรัพยากรชีวภาพนำไปสู่การสร้างถนนหนทางและการตั้งถิ่นฐานในป่า นอกจากนี้นโยบายการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวซึ่งทำให้เกิดการขยายพื้นที่ทำการเกษตรที่เชื่อมโยงกับทุนขนาดใหญ่
- ทั้งนี้ในการวิเคราะห์เชิงลึกที่สะท้อนความเป็นจริงในระดับพื้นที่ จะต้องมีการดำเนินการในช่วงเตรียมความพร้อม

ธรรมาภิบาลภาคป่าไม้ในกลไกเรดด์พลัส เพิ่มเติม (น.80-81)

• เป็นที่ทราบกันดีว่า ยังมีความขัดแย้งในเรื่องที่ดิน เนื่องจากบางคนหรือบางชุมชนท้องถิ่นเข้าครอบครองที่ดินที่มีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ หรือมีการบุกรุกป่าอนุรักษ์และป่าสงวนเพื่อทำการเกษตร สถานการณ์ดังกล่าว ยังเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 หมวด 6 ความรับผิดชอบทางแพ่ง มาตรา 97 (ภาคผนวก 2 a) ซึ่งที่ผ่านมาทุกคนที่กระทำการบุกรุกพื้นที่ป่าหรือการลักลอบตัดไม้ไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจ แพทย์ อุตสาหกรรมการเมือง และเกษตรกร จะถูกเจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุมหากพบว่าได้มีการกระทำความผิดจริงและมีหลักฐานในการกระทำผิด ซึ่งเป็นกระทำผิดดังกล่าวเป็นตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องการกำหนดโทษขึ้นกับรูปแบบและลักษณะการกระทำผิด ซึ่งอาจจะเป็นการจำคุก การชดเชยและการดำเนินการอาจจะมีการบำเพ็ญประโยชน์อย่างอื่นทดแทน เช่น การปลูกต้นไม้ในพื้นที่ที่ถูกทำลายไป อย่างไรก็ตาม ถ้ายังมีการกระทำผิดอีกต้องถูกจำคุก อย่างไรก็ตามหากผู้ที่ถูกดำเนินคดีเห็นว่าไม่เกิดความเป็นธรรมก็สามารถเสนอเรื่องให้กรมการแก้ปัญหาที่ดินรัฐ และกรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาได้

• รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2555 จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยเน้นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดิน ระบบการแบ่งโซนการใช้ที่ดิน โดยได้ดำเนินการทั่วประเทศ

• ในช่วงเตรียมความพร้อมเรดด์พลัส คณะทำงานด้านวิชาการเกี่ยวกับนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินจะมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาหรือกระบวนการมีส่วนร่วมจากระดับล่างสู่ระดับบน ซึ่งจะเป็นการร่วมกันหารือ แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ แผนปฏิบัติการและยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาและจัดการความขัดแย้งการใช้ที่ดิน

• นอกจากนั้นต้องมีภาววิเคราะห์เกี่ยวกับการครอบครองที่ดิน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหารือและแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนด และหาแนวทางแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดิน ผลลัพธ์จากการประชุมจะนำเสนอคณะกรรมการเฉพาะกิจเรดด์พลัส คณะกรรมการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และคณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบเพื่อพิจารณาและนำไปใช้ในกระบวนการ SESA (2d) เพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่สัมพันธ์กับความขัดแย้งและการครอบครองที่ดิน หรือใช้เพื่อการจัดการขององค์กรที่ถูกต้องข้อบังคับและอื่นๆ ซึ่งจะเป็นการบรรเทาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น นอกจากนั้นกรอบการติดตาม (องค์ประกอบที่ 4b) จะต้องมีการพัฒนาเพื่อติดตามผลกระทบ

สรุป

- ปรับแก้สาเหตุของการทำลายป่าตามข้อเสนอ
- ไร่มุขเวียน ไม่มีการเพิ่มเติมข้อมูลเรื่องนี้
- ยังไม่สามารถแสดงถึงสถานการณ์ปัญหาการประกาศเขตป่าอนุรักษ์ทับซ้อนที่ดินทำกินและชุมชน ปัญหาความขัดแย้งในสิทธิที่ดินได้ที่สะท้อนข้อเท็จจริงได้เพียงพอ (ไปวิเคราะห์เชิงลึกในช่วงเตรียมความพร้อม)
- ผู้ปรับร่างเห็นว่าปัญหาเขตอนุรักษ์ทับซ้อนชุมชน ไม่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมในเรดด์พลัส โดยเห็นว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการบูรณาการการบริหารจัดการที่ดินเชิงระบบ ที่รัฐบาลตั้งขึ้น

ข้อเสนอในข้อ 2 b. ทางเลือกยุทธศาสตร์ในเรดต์พลัส

1. การไม่นำเอากลไกเรดต์พลัสเข้าสู่กลไกตลาด แต่เสนอว่าควรใช้ระบบกองทุน (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)
2. การนำรูปแบบการดำเนินการของธนาคารต้นไม้ เป็นกิจกรรมหนึ่งในการดำเนินการเรดต์พลัส (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)
3. การนิยามป่าให้ชัดเจน ก่อนดำเนินการเตรียมความพร้อม ให้ครอบคลุมรูปแบบธนาคารต้นไม้ (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน) และป่าชุมชนที่ประชาชนมีการจัดการดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน ต้องได้รับการสนับสนุนและผลประโยชน์จากกลไกเรดต์พลัส (ภาคเหนือ ใต้) ทั้งนี้ ผลประโยชน์ดังกล่าวให้หมายรวมถึงผลประโยชน์ในรูปแบบของสิทธิที่ดิน (ภาคใต้) และการนิยามป่าที่ไม่ใช่ไม้เชิงเดี่ยว แต่เป็นป่าที่มีความหลากหลายของพรรณไม้ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนิยามป่า (ภาคอีสาน)

เพิ่มเติมในข้อเสนอทางเลือกในยุทธศาสตร์เรดต์พลัส (น.84,86,89)

- ทั้งนี้ในการพิจารณาทางเลือกยุทธศาสตร์ควรหาทางเลือกเพื่อลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมที่สะท้อนปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริงและสร้างโอกาสทางเลือกใหม่ที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงการปลูกป่าโดยสมัครใจในที่ดินของประชาชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ตัวชี้วัด	สาเหตุโดยตรง	ทางเลือกยุทธศาสตร์	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
การรุกรานทำลายป่า	1.การบุกรุกแผ้วถางป่า (การเปลี่ยนพื้นที่ป่าธรรมชาติไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเชิงเดี่ยวแบบเชิงพาณิชย์และการลงทุนการใช้ประโยชน์อื่นๆ เกี่ยวกับ พืชอาหาร พืชพลังงาน สวนป่า และรีสอร์ท)	1.8 ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ ท้องถิ่นอย่างหลากหลายชนิดเพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1.8.1พัฒนาสิ่งจูงใจในการปลูกต้นไม้เพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	1.8.1.1เกิดการใช้พื้นที่อย่างรู้คุณค่าได้ประโยชน์สูงสุดและลดการขยายพื้นที่เกษตรเข้าไปในป่า 1.8.1.2 เกิดความหลากหลายและสมดุลทางนิเวศในพื้นที่เกษตร มีความมั่นคงทางอาหารพลังงาน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ 1.8.1.3 ลดการบุกรุกทำลายป่าเพิ่ม 1.8.1.4 เพิ่มปริมาณพื้นที่ต้นไม้ในพื้นที่เกษตรให้คล้ายกับป่า 1.8.1.5 มีต้นไม้เป็นแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มมูลค่าความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน 1.8.1.6 เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้นระหว่างภาคเตรียมความพร้อมเรดด์พลัสกับเจ้าของพื้นที่ต้นไม้
การเสื่อมโทรมของป่า	4.การลักลอบตัดไม้	4.4ส่งเสริมการปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายชนิดเพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	4.4.1พัฒนาสิ่งจูงใจในการปลูกเพื่อความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	4.4.1.1 มีทรัพยากรป่าไม้เพื่อสนองการใช้ประโยชน์อย่างเพียงพอ ลดการใช้ไม้ในพื้นที่ป่า

ตาราง 2b.2 กิจกรรมและงบประมาณในการกำหนดทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

กิจกรรม	งบประมาณ (หน่วย:พันเหรียญสหรัฐ)				
	2557	2558	2559	2556	รวม
วิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์เรดด์พลัสที่สะท้อนการแก้ไขปัญหาและสร้างทางเลือกใหม่อย่างแท้จริง	11	11	11	11	44
การวิเคราะห์ความเสี่ยงและการประเมินความเป็นไปได้	10	10			20
การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกิจกรรมการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ/จังหวัด/อำเภอ	11	11	11	11	44
การพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมทางเลือกทางอาชีพเพื่อคุณภาพที่ดีขึ้น	17	17	17	14	65

กิจกรรมที่ปรับเปลี่ยน/ปรับเปลี่ยน คือ กิจกรรมแรกและสุดท้ายของตาราง

สรุป

- ไม่มีข้อความที่ระบุว่าจะไม่นำกลไกเรดด์พลัสเข้าสู่กลไกตลาด
- ระบุรูปแบบธนาคารต้นไม้เป็นทางเลือกยุทธศาสตร์
- ยังไม่มีการนิยามป่าไม้ แต่ใส่เรื่องความหลากหลาย และความมั่นคงทางอาหารไว้ในทางเลือก

ยุทธศาสตร์ ในเรื่องความเสี่ยงของป่า

ข้อเสนอใน 2 C กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ

1. การมีแนวทางในการจัดทำแนวเขตพื้นที่ให้ชัดเจน ว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน พื้นที่ใดเป็นเขตอนุรักษ์และป่าสงวน เพื่อแก้ไขปัญหาการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทับซ้อนที่ทำกิน ที่อยู่อาศัยของชุมชนที่อยู่ในป่า โดยการเพิกถอนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชน หรือให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และการดำเนินการแก้ไขปัญหาต้องแล้วเสร็จก่อนรับเอากลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการในประเทศไทย (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

2. การมีแนวทางการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน และมาตรา 66 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ในหมวดว่าด้วยเรื่องที่ดินและทรัพยากร ข้อ 4.1 ,4.4 ว่าจะแก้ไขป่าไม้ทั้ง 5 ฉบับให้สอดคล้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ และรัฐบาลต้องยุติการดำเนินคดีโลกร้อนตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

3. การรับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่าพื้นเมือง ที่อาศัยอยู่ในป่าซึ่งมีวิถีชีวิตในการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยชุมชนเหล่านี้ต้องสามารถอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่อไปได้ หากมีการดำเนินการเรดด์พลัสในพื้นที่ ต้องไม่มีการอพยพชุมชนเหล่านี้ออกจากป่า (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

4. การยอมรับและให้ความสำคัญชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมือง ที่พึ่งพิงป่าและอาศัยในป่าว่าเป็นกลไกสำคัญในการดูแลรักษาป่าไม้ รัฐควรมีมาตรการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองมีความสามารถในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนโดยในส่วนของหน่วยงานรัฐทำหน้าที่หนุนเสริมและ

เรียนรู้อารมณ์ (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน) โดยส่วนของชนเผ่ากะเหรี่ยงนั้น ให้ยึดปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553 เรื่องแนวนโยบายการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง (ภาคเหนือ กลาง)

สรุป

- ไม่มีการปรับแก้ใดๆ ตามข้อเสนอในหัวข้อนี้

นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา

(เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2554 นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา)

นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเร่งรัดการควบคุมมลพิษ สร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติส่งเสริมและสร้างความตระหนักและจิตสำนึกทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการสร้างภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและพิบัติภัยธรรมชาติพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ประเด็นสิทธิที่ดิน หรือการอพยพ นำไปใส่เป็นข้อกังวล
- มีการตัดบทเรียนโครงการหมู่บ้านป่าไม้ของ ออป. ออกไป

ข้อเสนอใน 2 d. ผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเตรียมความพร้อมและการดำเนินการเรดด์พลัส

1. กลไกในการประเมินผลกระทบ ใน R-PP ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาชนสังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และออกแบบกระบวนการในการดำเนินการเรดด์พลัส (ภาคเหนือ)

2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ป่าก่อนการดำเนินโครงการเรดด์พลัส จึงควรต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการอย่างมีส่วนร่วม ทั้งหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาที่ทุกฝ่ายยอมรับ ดดยเข้าศึกษาวิจัยในชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลยั่งยืน ซึ่งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค (ภาคใต้)

การพัฒนากรอบการจัดการทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพิ่มเติม (น.115)

• ทั้งนี้กลไกในการประเมินผลกระทบควรต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และออกแบบกระบวนการในการดำเนินการเรดด์พลัสเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ที่อยู่อาศัยและทำมาหากินในพื้นที่ป่าก่อนการดำเนินโครงการเรดด์พลัสจึงควรต้องจัดให้มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการอย่างมีส่วนร่วมทั้งหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาชนชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาที่ทุกฝ่ายยอมรับ โดยเข้าศึกษาวิจัยในชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลยั่งยืน ซึ่งกระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ส่วนกลไกในการประเมินผลกระทบควรให้มีองค์กรอิสระเข้ามาทำหน้าที่ประเมิน

สรุป

- มีการปรับข้อเสนอเข้าในหัวข้อนี้ ในหน้า 115
- และนำเรื่องการศึกษาร่วมชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่มีแนวทางในการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลยั่งยืนไปไว้

ในหัวข้อ 1a

- ทั้งหมดอยู่ภายใต้โครงสร้างองค์กรดังกล่าวมาข้างต้น

ข้อเสนอในองค์ประกอบที่ 4 : การออกแบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติและข้อมูลข่าวสารการปกป้องป่าไม้ 4 b. การออกแบบระบบข้อมูลสำหรับผลประโยชน์อื่นๆผลกระทบธรรมาภิบาลและการปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคม 1. การดำเนินการเรดด์พลัสจะต้องมีมาตรการในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคม

1. การดำเนินการเรดด์พลัสจะต้องมีมาตรการในการปกป้องสิทธิชุมชน ชนเผ่าพื้นเมือง รวมทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ที่ไร้สัญชาติ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่า ไม้ให้ชุมชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินการเรดด์พลัสและจะไม่มี การบังคับใช้กฎหมายอพยพชุมชนออกจากพื้นที่ป่า รวมถึงมาตรการในการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต้องระบุรายละเอียดของมาตรการปกป้องในเนื้อหา R-PP (ภาคเหนือ กลาง ใต้ อีสาน)

การปกป้องผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (น.154)

• เสนอใช้ข้อตัดสินใจแคนคูน ซึ่งให้แนวทางและการปกป้องผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมตาม วิธีการทางนโยบายและแรงจูงใจด้านบวกต่อประเด็นเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัสไว้

ภาคผนวก 4 ข้อตัดสินใจแคนคูน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการป่าไม้ระดับประเทศและอนุสัญญาและ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

2. ความโปร่งใสและโครงสร้างธรรมาภิบาลด้านป่าไม้ระดับประเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึง กฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและอธิปไตยของประเทศ

3. เคารพภูมิปัญญาและสิทธิของชุมชนพื้นเมืองท้องถิ่นและสมาชิกของชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึง ข้อตกลงระหว่างประเทศ สถานภาพของประเทศและกฎหมายของประเทศ ทั้งนี้สมาชิก สหประชาชาติได้ ยอมรับปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชุมชนพื้นเมืองท้องถิ่น

4. การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะชุมชนพื้นเมืองท้องถิ่นและ ชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส

5. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และต้องมั่นใจว่าการ ดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัสจะไม่เป็นการทำให้เกิดความเสียหายต่อป่าธรรมชาติ แต่จะเป็นการสร้างแรงจูงใจใน การป้องกันและอนุรักษ์ป่าธรรมชาติและการบริการทางระบบนิเวศตลอดจนส่งเสริมผลประโยชน์ต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม

6. กิจกรรมที่คำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ โดยอาจจะเป็นไปได้ในทิศทางที่ไม่ สอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนและคาดหวังไว้

ภาคผนวก 1b-12 ประเด็นนำเสนอของเวทีเตรียมภาคประชาชน
4 กันยายน พ.ศ. 2556 จัดโดยคณะทำงานโลกเย็นที่เป็นธรรม

1a: การจัดการเตรียมความพร้อมในระดับประเทศ

1) ประเด็นสถานการณ์(ประเด็นเหล่านี้นำไปไว้ในข้อ 2a ด้วย)

คุณวิเศษ

- รัฐบาลโดยกรมอุทยานฯ และกฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ยอมรับป่าชุมชนที่อยู่ในเขตอนุรักษ์
- ข้อมูลจำนวนป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์ต้องระบุให้ชัดเจนว่ามีจำนวนเท่าใด
- ควรระบุยอมรับว่ามีป่าชุมชนในเขตอนุรักษ์

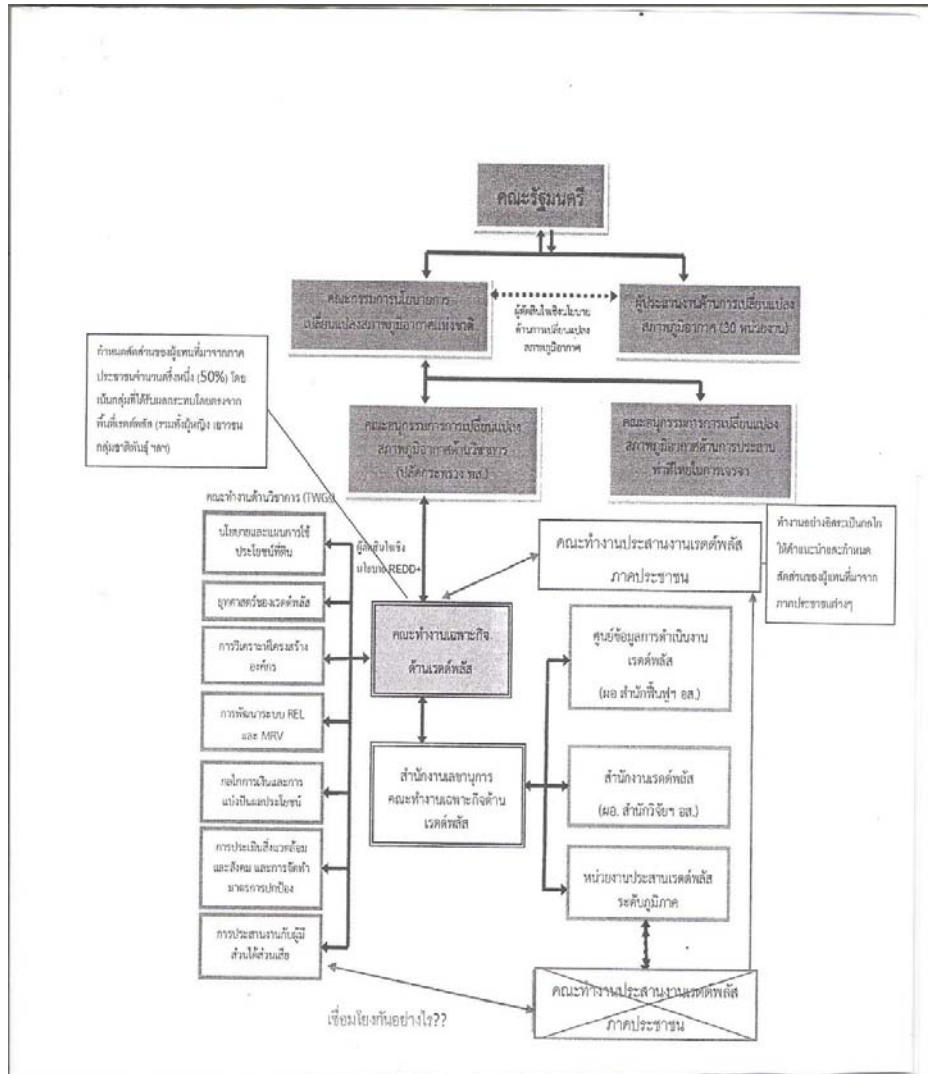
คุณจตุติ

- กรมอุทยานได้ดำเนินตามมติกรม. 3 สิงหาคม 2533 เรื่องพื้นที่เขตวัฒนธรรมพิเศษหรือไม่อย่างไร ให้ระบุไว้ด้วย
- หน้า 11 สาเหตุการทำลายป่ากล่าวถึงมาการให้สัมปทานเหมืองแร่ ให้ระบุโครงการสร้างเขื่อนเข้าไปด้วย
- หากใส่ว่าความยากจนเป็นปัญหาของการทำลายป่า ก็ต้องใส่ด้วยว่าปัญหาการจุกตัวของรายได้และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจก็เป็นปัญหาการทำลายป่าเช่นกัน
- หน้า 17 ตัดถ้อยคำที่ชุมชนท้องถิ่นไม่เรียกตนเองออกไปเช่น”ผิต้องเหลือง”
- ใส่ให้ชัดเจนว่ารัฐบาลไทยไม่ยอมรับชนเผ่าพื้นเมือง โดยไม่ต้องอ้างรัฐธรรมนูญ หรือไม่ต้องใส่คำว่า” ที่สอดคล้องกับกฎหมายประเทศไทยต่างประเทศ”

คุณรุจิรัตน์

- ระบุให้ชัดเจนว่าพื้นที่ของประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิเท่าไร พื้นที่ป่าของรัฐ ทั้งป่าอนุรักษ์และป่าสงวนมีจำนวนเท่าไร มีพื้นที่ซ้อนทับที่ชุมชนได้อาศัยอยู่และทำกินจำนวนเท่าไร (ป่าอนุรักษ์ป่าสงวน เขตชุมชนทำกินในพื้นที่)
- หน้า 11 ย่อหน้าสุดท้าย สาเหตุความเสื่อมโทรมของป่าไม้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการหาของป่า ไฟป่า ฯลฯ ควรเพิ่มเติม ”การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ”และ”นโยบายกระจายการถือครองที่ดินที่ไม่เป็นธรรม” เป็นสาเหตุด้วย
- ประเด็นความขัดแย้ง โดยเฉพาะข้อมูลฟ้องร้องคดีในพื้นที่ต่างๆซึ่งรัฐมีข้อมูลอยู่แล้วเพราะเป็นการฟ้องร้องโดยรัฐ และมีจำนวน.....คดีที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ
- ข้อมูลการทำลายป่าโดยอำนาจทุน การขยายตัวของเศรษฐกิจภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และภาคบริการท่องเที่ยว การเกษตรเชิงเดี่ยว (ใส่อยู่ในเอกสารแล้ว)

2) โครงสร้าง

- ศูนย์ประสานงานระดับพื้นที่ภาคประชาชน ให้ปรับเปลี่ยนมาเป็นคณะกรรมการประสานงานระดับพื้นที่ภาคประชาชน เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกการทำงานอิสระ ทำหน้าที่ให้ความเห็นข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการเฉพาะกิจด้านระดับท้องถิ่น รวมทั้งการประสานงาน การให้ข้อมูลกับเครือข่ายภาคประชาชน
- องค์ประกอบที่เป็นสัดส่วนของผู้แทนที่มาจากภาคประชาชน/ประชาสังคม ให้มีจำนวนครึ่งหนึ่ง (50%) โดยเน้นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากพื้นที่ระดับท้องถิ่น (รวมทั้งผู้หญิง เยาวชน กลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ)

1b: การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนได้เสีย

- เสนอให้ข้อระบุดังกล่าวให้ข้อมูลอย่างรอบด้านกับชุมชนทั้งด้านที่เป็นประโยชน์ที่ได้รับ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชน จากการดำเนินกลไกระดับพื้นที่

1c: กระบวนการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- การจัดการกระบวนการ FPIC ต้องทำทุกระดับ และใน 2 ขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นตอนนำร่องและขั้นตอนการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการระดับพื้นที่
- โครงสร้างต้องปรับปรุงแก้ไขให้คณะกรรมการประสานงานระดับพื้นที่ภาคประชาชนสามารถตัดสินใจทางนโยบายได้ โดยเฉพาะในขั้นตอนการตัดสินใจเข้าร่วมกลไกระดับพื้นที่

- ก่อนกระบวนการมีส่วนร่วมต้องสร้างความเข้าใจเรื่องเรดด์พลัสกับชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้เสีย
- ความคาดหวังร่วมว่าเรดด์พลัสจะเป็นเวทีพูดคุยเจรจาทำความเข้าใจกับความขัดแย้งที่มีอยู่ร่วมกัน

2a: การจัดเตรียมยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

- การปรับแก้บทวิเคราะห์สาเหตุในการสูญเสียพื้นที่ป่าไม่ให้เพิ่มเรื่องเงื่อนไข และนโยบายการถือครองและจัดการที่ดินที่ไม่เป็นธรรม
- สิทธิชุมชนในการทำไร่หมุนเวียนต้องได้รับความคุ้มครองและตัดคำว่า "ไร้เงื่อนไข" ออกให้หมดซึ่งในปัจจุบันไม่มีการทำไร่เลื่อนลอยอยู่อีกแล้ว โดยอ้างอิงบทสรุปจากงานวิจัยทางวิชาการของอาจารย์อานันท์ กาญจนพันธุ์ และมติกรม. 3 สิงหาคม พ.ศ. 2553 มาได้ไว้ด้วย รวมทั้งกำหนดนิยาม "วนเกษตรที่ยั่งยืน" ให้ชัดเจน
- สถานการณ์ปัญหาการประกาศเขตอุทยานทับซ้อนที่ดินทำกินและชุมชน ปัญหาความขัดแย้งในสิทธิที่ดิน คดีขับไล่พื้นที่ต่างๆต้องระบุไว้อย่างชัดเจน
- การกำหนดและกันแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนการตัดสินใจรับกลไกเรดด์พลัสมาดำเนินการ ซึ่งอาจดำเนินการพื้นที่นาร่องก่อน ทั้งนี้ ต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะแก้ไขในเรื่องนี้อย่างไร ภายในช่วงการเตรียมความพร้อม
- ก่อนการตัดสินใจรับโครงการเรดด์พลัสเข้ามาดำเนินการ จะทำได้ก็ต่อเมื่อมีการปฏิรูปกฎหมายป่าไม้ 5 ฉบับแล้วเท่านั้น โดยการปฏิรูปกฎหมายนี้ต้องเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการดำเนินงานช่วงเตรียมความพร้อม

2b: ทางเลือกยุทธศาสตร์เรดด์พลัส

- เรดด์พลัสต้องไม่เข้าสู่กลไกตลาดและกลไกการตลาด
- นิยาม "ป่าไม้" ต้องครอบคลุมทุกมิติ ไม่ใช่แค่ในมิติตาม พรบ. ป่าไม้ แต่คำนึงถึงมิติทางจิตวิญญาณ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี สังคมเข้าไว้ด้วย

2c: กรอบการนำเรดด์พลัสสู่การปฏิบัติ

- การจัดทำแนวเขตให้ชัดเจนโดยกำหนดว่าพื้นที่ใดเป็นที่ทำกินและที่อยู่อาศัย
- การกำหนดแนวทางแก้ไขปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน
- การรับรองสิทธิชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ชนเผ่าพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในป่าในการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างยั่งยืน
- การยอมรับและให้ความสำคัญแก่ชุมชนท้องถิ่นและชนเผ่าพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในป่าว่าเป็นกลไกสำคัญในการดูแลรักษาป่า
- ข้อเสนอแนะในหน้า 49-51 ให้นำสรุปข้อเสนอเพิ่มเติมในประเด็นสิทธิที่ดิน จากทั้ง 4 ภาค 1b-7 (หน้า 208, 217 ฯลฯ) ที่เห็นร่วมกันควรต้องกำหนดไว้ในเอกสาร R-PP และให้ตัดข้อความในข้อเสนอแนะหน้า 50 ในประโยคที่ขึ้นต้นด้วย "บางเรื่องที่ต้องแก้ไขปัญหาระดับประเทศ...." เพราะไม่ใช่ข้อเสนอจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2d: การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

- (รับตามที่ปรับปรุงแก้ไข)

4b: การปกป้องสิทธิ

- รับตามที่เสนอเกี่ยวกับข้อตัดสินใจแคนคูน แต่กำหนดให้เป็นรูปธรรมในรายละเอียดให้ชัดเจนในปีแรกของการดำเนินโครงการเรดด์พลัส

องค์ประกอบที่ 6 : การออกแบบกรอบการตรวจติดตามและการประเมินผล

- ไม่ใช่ดัชนีใดเลื่อนลอยมาติดตามประเมินผล
- กำหนดนิยาม “วนเกษตร” แยกจาก “วนเกษตรอย่างยั่งยืน ” ให้ชัดเจน มอบหมายให้คุณระวี ถาวร จาก RECOFTC ช่วยรวบรวมนำเสนอ

ภาคผนวก 2a: การประเมินการใช้ที่ดิน สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน กฎหมายป่าไม้
นโยบายและธรรมาภิบาล

ภาคผนวก 2a-1: พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

พ.ศ. 2535

หมวด 6

ความรับผิดชอบทางแพ่ง

มาตรา 96 แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใหม่ทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะการรั่วไหลหรือแพร่กระจาย ของมลพิษนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ในกรณีพิสูจน์ได้ว่ามลพิษเช่นว่านั้นเกิดจาก

(1) เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม

(2) การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐ

(3) การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงหรือโดยอ้อม ในการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษนั้น

ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้นด้วย

มาตรา 97 ผู้ใดกระทำหรือละเว้นการกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหายหรือเสียหายไปนั้น

ภาคผนวก 2a-2 มติกรม. 3 ส.ค. 53 เรื่องแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

มติคณะรัฐมนตรี 3 สิงหาคม 2553

เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) เสนอดังนี้

1. เห็นชอบหลักการแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง
2. มอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงไปปฏิบัติ ดังนี้

1.1 มาตรการฟื้นฟูระยะสั้น ดำเนินการภายใน 6-12 เดือน ประเด็น ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม

1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนชาวกะเหรี่ยงในเรื่องอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ (Ethnic identity) และวัฒนธรรม กะเหรี่ยงว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชาติที่มีความหลากหลาย วธ. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์(พม.)

1.2 ส่งเสริมสังคมให้มีความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม โดยให้เรียนรู้อัตลักษณ์ วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง วธ. พม.

2. การจัดการทรัพยากร

2.1 ยุติการจับกุมและให้ความคุ้มครองกับชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อยู่ในพื้นที่ข้อพิพาทเรื่องที่ทำกินในพื้นที่ดั้งเดิม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.)

กระทรวงมหาดไทย(มท.)

2.2 จัดตั้งคณะกรรมการ หรือกลไกการทำงานเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ในการทำกิน การอยู่อาศัย และการดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรม (Demarcation Committee/Mechanism) เพื่อจัดการข้อพิพาทการใช้ประโยชน์หรือการถือครองพื้นที่ของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงกับหน่วยงานรัฐซึ่งมี องค์ประกอบ นอกเหนือจากองค์ประกอบของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้มีส่วนได้เสีย นักวิชาการ และ ผู้ปฏิบัติงานทางด้านวิถีวัฒนธรรม และสิทธิมนุษยชน ตลอดจนนักมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา โดยกำหนดอำนาจหน้าที่มุ่งเน้นการส่งเสริมแนวทางการจัดการความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ (Constructive Dialogue) ทส. มท. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม กระทรวงยุติธรรม (ยธ.)

2.3 ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชนบนพื้นที่สูง เช่น การรักษาความหลากหลายของการสร้างพันธุ์พืช การสร้างความมั่นคงทางอาหาร การสร้างความสมดุลของนิเวศผ่านกระบวนการระบบไร่หมุนเวียน ทส. มท. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.)

3. สิทธิในสัญชาติ

3.1 มีมติคณะรัฐมนตรีให้ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรประจำตัวบุคคลบนพื้นที่สูงและบัตรสำรวจชุมชนบนพื้นที่สูงเดิม) ที่อพยพเข้าตั้งแต่ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2528 สามารถขอเป็นคนต่างด้าวมีถิ่นอยู่ถาวรในประเทศไทย และได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทยให้สามารถขอสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ มาตรา 7 ทวิได้ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ประมาณ 40,000 คน มท. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)

3.2 เร่งรัดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาการขอเป็นคนต่างด้าวมีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยและได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวรวมทั้งบุตรที่เกิดในประเทศไทยขอสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ มาตรา 7 ทวิ ที่ได้ยื่นเรื่องขอเป็นเวลานานแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

4. การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม

4.1 ส่งเสริมศูนย์วัฒนธรรมชุมชน โดยเชื่อมโยงและสอดคล้องกับวิถีชีวิตกับฐานคิดดั้งเดิม ให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มีชีวิต วธ. โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดย ศูนย์บูรณาการไทยสายใยชุมชน เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4.2 สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม ชุมชน และการทำกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง วธ. พม.

5. การศึกษา

5.1 ให้ชุมชนมีส่วนในการกำหนดหลักสูตรการศึกษาที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง และส่งเสริมการจัดการศึกษาโดย ท้องถิ่น เช่น งบประมาณ ศธ.

5.2 พัฒนาศักยภาพผู้บริหารการศึกษา ครู คนในท้องถิ่น เช่น กรรมการโรงเรียนให้สามารถจัดการศึกษาด้วยตนเอง โดยการฝึกอบรมและศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง และปรับระบบการบริหารของโรงเรียนให้เกิดความเหมาะสมกับชุมชน ศธ.

5.3 สนับสนุนทุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่จำเป็นในการพัฒนาชุมชน เช่น ด้านสาธารณสุข มท. ศธ. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)

1.2 มาตรการฟื้นฟูพระยาเยาว ดำเนินการภายใน 1-3 ปี ประเด็น ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. การจัดการทรัพยากร

1.1 เพิกถอนพื้นที่ที่รัฐประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ อนุรักษ์ป่าสงวนซึ่งทับซ้อนกับที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มีข้อเท็จจริงจากการพิสูจน์อย่างเป็นทางการที่ประจักษ์แล้วว่าได้อยู่อาศัย ดำเนินชีวิตและใช้ประโยชน์ในที่ตั้งกล่าวมาเป็นเวลานาน หรือก่อนที่รัฐจะประกาศกฎหมาย หรือนโยบายทับซ้อน พื้นที่ดังกล่าว ทส.

1.2 ส่งเสริมและยอมรับระบบไร่หมุนเวียนซึ่งเป็นวิถีวัฒนธรรมของกะเหรี่ยงที่เอื้อต่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและวิถีชีวิตพอเพียง รวมทั้งผลักดันให้ระบบไร่หมุนเวียนของชาวกะเหรี่ยงเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ทส. กษ. วธ.

1.3 ส่งเสริมเกษตรพอเพียงหรือเกษตรทางเลือกที่ไม่ใช่เกษตรเชิงเดี่ยวหรือเกษตรเชิงอุตสาหกรรม กษ. ทส. มท.

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและยอมรับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และการจัดการของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม เช่น การออกโฉนดชุมชน มท. ทส.

2. สิทธิสัญชาติ จัดสรรงบประมาณรายหัวตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้ชาวกะเหรี่ยงที่ได้จัดทำประวัติและมีสิทธิอาศัยในประเทศไทยเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป สำนักงานหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแห่งชาติ (สปสช.)

3. การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม กำหนดพื้นที่เขตวัฒนธรรมพิเศษสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโดยมีพื้นที่นำร่อง เช่น

3.1 บ้านห้วยหินลาดใน ตำบลบ้านโป่ง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

3.2 ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

3.3 บ้านหนองมณฑา (มอวาคี) ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วัง จังหวัดเชียงใหม่

3.4 บ้านเลตองคุ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ทส. มท. พม. ศธ. วธ.

4. การศึกษา

4.1 ปรับระบบการสอนบุคลากรครู โดยการส่งเสริมให้ทุนแก่กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มกะเหรี่ยงใหม่มากขึ้น เพื่อให้สามารถกลับไปทำงานยังชุมชนของตนเอง หากเป็นครูกลุ่มชาติพันธุ์อื่นจะต้องสามารถพูดภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ ได้ หรือพร้อมที่จะเรียนรู้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ศธ.

4.2 รัฐจะต้องผ่อนปรนเงื่อนไขกำหนดคุณวุฒิด้านการศึกษาเพื่อประโยชน์การสอนและถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ และภาษาของท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะครูที่สอนในระดับเด็กเล็กจนถึงชั้นประถมศึกษา ศธ. วธ.

4.3 ส่งเสริมนโยบาย “พหุภาษา” เพื่อให้การยอมรับและเข้าใจในภาษาพูดและภาษาเขียนของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศธ. วธ.

4.4 ปรับเปลี่ยนรูปแบบของโรงเรียนให้เกิดความเหมาะสมกับชุมชน เช่น ปรับเป็นโรงเรียนสาขาโดยไม่ยุบโรงเรียน ไม่ว่าชุมชนแห่งนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาท้องถิ่นผ่านการร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน นักวิชาการ องค์กรอิสระ เพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการทั้งทางด้านวัฒนธรรม ศธ.

สาระสำคัญของเรื่อง

กระทรวงวัฒนธรรมรายงานว่

1. ปัจจุบันชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ของประเทศไทย ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนลงมาถึงจังหวัดราชบุรีต่างได้รับความเดือดร้อนในปัญหาต่างๆ ที่สะสมมายาวนานเกี่ยวกับความไม่เข้าใจในวิถีชีวิตแบบกะเหรี่ยงซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการทรัพยากรแบบธรรมชาติด้วยการทำไร่หมุนเวียน การผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง การให้คุณค่ากับป่าวิถีคิดในเรื่องสิทธิ (ที่มีใช่เป็นกรรมสิทธิ) และการที่รัฐไทยยังไม่เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมและภาษาของชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยต่างๆ (ซึ่งรวมกะเหรี่ยงด้วย) ที่มีอยู่ในประเทศในการจัดการระบบการศึกษาของท้องถิ่นต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาประเทศในแบบทุนนิยมที่เน้นการเกษตรสมัยใหม่ซึ่งลงทุนสูง และเน้นพิชิตพาณิชย์เชิงเดี่ยว กีดกันทางเลือกอื่นๆ เช่น การทำไร่หมุนเวียน ที่ผ่านมากะเหรี่ยงบางส่วนจำต้องยอมรับวิถีชีวิตแบบใหม่และหลายส่วนยังเห็นว่า อยู่อย่างกะเหรี่ยงมีคุณค่า ต่อชีวิตมากกว่า

2. กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการขับเคลื่อนการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงให้ยั่งยืนด้วยการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ชุมชนและรากฐานทางวัฒนธรรมชาวกะเหรี่ยงมีความเข้มแข็งทั้งในการดำรงชีวิตและการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมเกิดแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นประธานผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการศูนย์มนุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการ

3. คณะกรรมการอำนวยการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน จำนวน 2 คณะ ประกอบด้วย

3.1 คณะอนุกรรมการฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง โดยมีนายชูพินิจ เกษมณี เป็นประธานคณะอนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากภาคส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการและนางขวัญชีวัน บัวแดง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยมรอำนาจหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และจัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

3.2 คณะอนุกรรมการฝ่ายทรัพยากรและสิทธิเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง โดยมีนายสุรพงษ์ กองจันทิก เป็นประธานคณะอนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นอนุกรรมการและนาง

มาลี สิทธิเกรียงไกร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อสรุปปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิของชุมชนกะเหรี่ยงในประเทศไทย จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี และจัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

3.3 คณะอนุกรรมการทั้ง 2 คณะ ได้ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริง ปัญหา และจัดทำแนวนโยบาย และหลักการปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง และได้เสนอมาตรการต่างๆ ให้คณะกรรมการอำนวยการเสนอกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

4. คณะกรรมการอำนวยการฯ ในคราวประชุมครั้งที่ 1/2553 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2553 ได้พิจารณาร่างแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยง ซึ่งคณะกรรมการทั้ง 2 คณะ ได้กำหนดแนวนโยบายในการสนับสนุนฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยงระยะสั้นและระยะยาวในประเด็นปัญหา 5 ประการ คือ อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม การจัดการทรัพยากร สิทธิในสัญชาติ การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการฯ ได้มีมติให้ฝ่ายเลขานุการนำข้อเสนอแนะของที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการฯ ไปปรับปรุงและนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

5. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ในฐานะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการบูรณาการเพื่อฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยงได้มอบหมายให้นำร่างแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยงไปปรับแก้ร่างตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ โดยได้ปรับแก้ไขและจัดทำเอกสารแนวนโยบายและหลักปฏิบัติในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยงแล้ว และเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ภาคผนวก 2d: การประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 2d-1: รายการข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับเรดต์พลัส

ประเด็นปัญหา	รายละเอียดความเกี่ยวข้อง	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การพัฒนาเศรษฐกิจ	การดำเนินงานเรดต์พลัสอาจจะมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค (รายได้จากการชำระเงินในโครงการเรดต์พลัส การปรับเปลี่ยนภาษีผลกระทบต่อราคาอาหารและสินค้าโภคภัณฑ์ แรงงานและการจ้างงาน การใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่าง ผลผลิตจากภาคป่าไม้)	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน 2541 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการคลัง
การลดความยากจน	ผลกระทบของโครงการ เรดต์พลัสต่อความยากจน สามารถสันนิษฐานได้ว่ามีผลกระทบ (การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โอกาสใหม่ในการดำรงชีวิตของคนยากจน ผลกระทบต่อราคาอาหารและสินค้าโภคภัณฑ์กำลังแรงงาน และการจ้างงาน และการเสริมสร้างทักษะและความรู้ของชุมชนท้องถิ่น)	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน 2541 พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการคลัง
การศึกษา	การดำเนินงานโครงการ เรดต์พลัสสามารถยกระดับความตระหนักรู้และสร้างมาตรฐานทางการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การศึกษาสภาพการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของกระทรวงศึกษาธิการ 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงศึกษาธิการ
เกษตรกรรม	การดำเนินงานโครงการ เรดต์พลัสสามารถมีผลกระทบต่อผลกระทบ (การเปลี่ยนแปลงนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน การป้องกันการขยายตัวทางการเกษตร การ	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วง 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ประเด็นปัญหา	รายละเอียดความเกี่ยวข้อง	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ปรับปรุงการปฏิบัติทางการเกษตร การเปิดตลาดใหม่ เป็นต้น)	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงพาณิชย์
กลุ่มเปราะบาง	ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการเรดด์พลัส (เปลี่ยนการปฏิบัติการใช้ประโยชน์ที่ดิน เกิดการซื้อขายที่ดิน เป็นต้น มีผลกระทบอย่างมากต่อชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากหลายกรณีที่คนภายนอกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในพื้นที่)	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) 	<ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
การพัฒนาชนบท	ผลกระทบของการดำเนินงานโครงการเรดด์พลัสต่อการพัฒนาชนบท จะมีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของโครงการเรดด์พลัส ในด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความยากจน การใช้ที่ดินที่แตกต่างกันมีผลกระทบต่อ การเกษตร ราคาอาหารและสินค้าโภคภัณฑ์ แรงงานและการจ้างงาน เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 นโยบายรัฐบาล 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
การตั้งถิ่นฐานใหม่	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสสามารถให้ผล ในการเปลี่ยนแปลงวิถีปฏิบัติต่อการ ใช้ประโยชน์ที่ดิน และอิทธิพลต่อการซื้อขายที่ดิน และนั่นจะนำไปสู่การย้ายถิ่นฐานของคน ที่อาศัยอยู่ในชนบทที่อยู่รอบพื้นที่ป่าหรืออยู่ในพื้นที่ป่าไม้	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) นโยบายรัฐบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายค่าชดเชย 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การจัดการของเสีย	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มในการจัดการของเสียในภาคป่าไม้และภาคการเกษตร รวมถึง การพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ชนบท	<ul style="list-style-type: none"> แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การจัด การพลังงาน	โครงการเรดด์พลัสอาจจะมีผลต่อการวางแผน และโครงการเฉพาะในภาคพลังงาน (โดยเฉพาะโรงไฟฟ้าพลังน้ำและการใช้พลังงานหมุนเวียน) มาตรการเรดด์พลัสยังมี อิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการใช้พลังงานภาคป่าไม้	<ul style="list-style-type: none"> นโยบายพลังงานแห่งชาติ แผนการพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ. 2555 - 2564) แผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นปัญหา	รายละเอียดความเกี่ยวข้อง	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		(พ.ศ. 2554-2573) • แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) • พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535	
การขนส่ง	มาตรการเรดด์พลัสสามารถรวมการวางแผนการขนส่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบท	• แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) • พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 • โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาระบบการขนส่งที่ยั่งยืน และลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาระบบขนส่งอย่างยั่งยืนและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากภาคคมนาคมและขนส่งสำหรับปี พ.ศ. 2556-2560 • โครงการนำร่องเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาระบบการขนส่งที่ยั่งยืนและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	• กระทรวงคมนาคม • กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การท่องเที่ยว	โครงการเรดด์พลัส อาจรวมกิจกรรมและมาตรการที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่บางพื้นที่และการดำเนินการเรดด์พลัส สามารถมีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว	• แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2555-2559 • แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2555 • แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)	• กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา • คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ • กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สุขภาพของมนุษย์	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพของประชากร (อุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน)	• พรบ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 • พระราชบัญญัติสุขภาพจิต	• กระทรวงสาธารณสุข • สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพ

ประเด็นปัญหา	รายละเอียดความเกี่ยวข้อง	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	รวมทั้งส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงการดูแลสุขภาพ และการบริการทางการแพทย์	พ.ศ. 2551 <ul style="list-style-type: none"> • ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2552 • แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) 	แห่งชาติ
สภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสควรมีส่วนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	<ul style="list-style-type: none"> • พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 • ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 • แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2562 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทรวงมหาดไทย • กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม • กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ • คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ • องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก
อากาศ	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสควรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติต่อภาคป่าไม้ และมีอิทธิพลต่อผลกระทบที่ภาคป่าไม้ที่มีต่ออากาศ (ตัวอย่างเช่น การป้องกันการเผาไหม้)	<ul style="list-style-type: none"> • พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 • ยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 • แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2562 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ที่ดินและดิน	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสจะมีผลต่อดิน - การพังทลายของดิน (โดยการปรับปรุงการปฏิบัติภาคป่าไม้ การตัดไม้ทำลายป่าที่ขาลง) มลพิษทางดิน (มาตรการในภาคการเกษตร) การวางแผนการใช้ที่ดินในระดับชาติจังหวัด และท้องถิ่น ควรจะนำมาพิจารณาในระหว่างการจัดทำเตรียมความพร้อมโครงการ เรดด์พลัสและการดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> • พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 • พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม • แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) • แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) 	<ul style="list-style-type: none"> • กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม • กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประเด็นปัญหา	รายละเอียดความเกี่ยวข้อง	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
น้ำ	การดำเนินโครงการ เรดด์พลัสจะมีผลต่อปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำ (ผลกระทบต่อระบบของน้ำ การลดมลพิษอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติการภาคป่าไม้ที่ดีขึ้น เป็นต้น)	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิทัศน์	ผลกระทบของโครงการ เรดด์พลัสต่อความหลากหลายทางชีวภาพ สามารถเชื่อมโยงได้กับการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อภาคป่าไม้ การลดการทำลายป่า การเปลี่ยนแปลงในภาคการเกษตร มาตรการที่เฉพาะด้านการอนุรักษ์ การดำเนินการโครงการ เรดด์พลัสมีผลกระทบต่อภูมิทัศน์ในหลายวิธี เช่น การตัดไม้ทำลายป่าข้างล่าง การฟื้นฟูป่าในพื้นที่ใหม่	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) พ.ร.บ. ผังเมือง พ.ศ. 2538 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย
มรดกทางวัฒนธรรม	โครงการเรดด์พลัสควรพิจารณามรดกทางวัฒนธรรมและการป้องกันมรดกทางวัฒนธรรมที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานเรดด์พลัส	<ul style="list-style-type: none"> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนปฏิรูปราชการ 4 ปี ของกระทรวงวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

องค์ประกอบที่ 4 การออกแบบระบบการตรวจติดตามป่าไม้ระดับชาติและข้อมูลข่าวสาร การปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 4b การป้องกันผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม

ข้อตัดสินใจแคนคูน

1. กิจกรรมที่ดำเนินการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการป่าไม้ระดับประเทศและอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ
2. ความโปร่งใสและโครงสร้างธรรมาภิบาลด้านป่าไม้ระดับประเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและอธิปไตยของประเทศ
3. เคารพภูมิปัญญาและสิทธิของชุมชนพื้นเมืองท้องถิ่นและสมาชิกของชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงข้อตกลงระหว่างประเทศ สถานภาพของประเทศและกฎหมายของประเทศ ทั้งนี้สมาชิกสหประชาชาติได้ยอมรับปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชุมชนพื้นเมืองท้องถิ่น
4. การมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะชุมชนพื้นเมืองท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัส
5. กิจกรรมที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และต้องมั่นใจว่าการดำเนินกิจกรรมเรดด์พลัสจะไม่เป็นการทำให้เกิดความเสียหายต่อป่าธรรมชาติ แต่จะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการป้องกันและอนุรักษ์ป่าธรรมชาติและการบริการทางระบบนิเวศ ตลอดจนส่งเสริมผลประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
6. กิจกรรมที่คำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการ โดยอาจจะเป็นไปในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนและคาดหวังไว้
7. กิจกรรมที่ลดผลพวงจากการดำเนินการลดการตัดไม้ทำลายป่าที่หนึ่งแต่กลับไปทำให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่าอีกที่หนึ่ง

นโยบายข้อปกป้องของธนาคารโลก

1. OP 4.01 การประเมินทางสิ่งแวดล้อม
2. OP 4.04 ถิ่นอาศัยตามธรรมชาติ
3. OP 4.10 ชนพื้นเมือง (ชุมชนที่พึ่งพิงป่าไม้ในกรณีของประเทศไทย)
4. OP 4.11 ทรัพยากรวัฒนธรรมทางกายภาพ
5. OP 4.12 การตั้งถิ่นฐานใหม่โดยไม่สมัครใจ
6. OP 4.36 ด้านป่าไม้

ภาคผนวก 5: กำหนดการและงบประมาณ

ภาคผนวก 5-1 ธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB): เอกสารเสนอแนวคิด RETA 7987

เอกสารเสนอแนวคิด RETA 7987

การสนับสนุนการเตรียมความพร้อมในประเทศไทย – การพัฒนาแนวทางสำหรับการทดสอบของระบบการตรวจติดตามและการกระจายผลประโยชน์โดยอาศัยชุมชน

A. คำนำ

1. ประเทศไทยได้จัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อม (R-PP) โดยคาดว่าในอนาคตจะมีข้อตกลงระดับโลกเรื่องการลดการปล่อยก๊าซจากการทำลายป่าและป่าเสื่อมโทรมเกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา (REDD+) การจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อม (R-PP) สำหรับประเทศไทยกำหนดรายการกิจกรรมต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้ตลอดระยะเวลา 4 ปี ข้างหน้า รวมทั้งการจัดทำยุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัส การพัฒนาระดับการปล่อยก๊าซอ้างอิงแห่งชาติ และการวินิจฉัยการเตรียมการสำหรับการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ

2. เอกสารเสนอแนวคิดฉบับนี้แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนที่มีศักยภาพซึ่งธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) จะให้แก่การจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อม (R-PP) สำหรับประเทศไทย ผ่านแผนงานสิ่งแวดล้อมหลักและการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (CEP-BCI) อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) โดยเน้นในเรื่องของการสนับสนุนคณะกรรมการด้านการจัดทำกรอบงานการตรวจติดตามแบบมีส่วนร่วมและระบบการกระจายผลประโยชน์ ด้วยการดำเนินโครงการนำร่องในเทือกเขาตะนาวศรี/ ผืนป่าตะวันตก

B. ความเป็นมา

3. CEP-BCI เป็นแผนงานที่มีผู้ร่วมกันสนับสนุนเงินทุนหลายราย เพื่อลดผลกระทบของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วโดยแผนงานความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2548 แผนงานดังกล่าวได้สนับสนุนประเทศในลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ทำไว้ร่วมกันในเรื่องของ “อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงที่ปลอดภัยจากภัยและสมบูรณ์ด้วยระบบนิเวศ ” โดยการช่วยเหลือให้ประเทศเหล่านั้นสร้างกระแสข้อปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในภาคส่วนที่มีความเติบโตทางเศรษฐกิจและภายในภูมิภาคประเทศตามลักษณะภูมิศาสตร์ CEP-BCI บริหารจัดการโดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) และรับผิดชอบโดยคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมของ (WGE) อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศจาก 6 ประเทศ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ศูนย์ปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม (EOC) ในกรุงเทพฯ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ WGE และสนับสนุนด้านการประสานงานและด้านวิชาการสำหรับการดำเนินแผนงานสิ่งแวดล้อมหลักและการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (CEP-BCI)

4. ในระยะแรกของแผนงานสิ่งแวดล้อมหลักและการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (CEP-BCI) นั้น ได้มีการจัดตั้งพื้นที่นาร่องในเทือกเขาตะนาวศรี/ ผืนป่าตะวันตก ให้เป็นส่วนหนึ่งของการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (BCI) ด้วยจุดมุ่งหมายของการเก็บรักษา การฟื้นฟู และการเสริมสร้าง คาร์บอน กิจกรรมนาร่องอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งกลไกดำเนินงาน และด้านการเงินแบบกระจายอำนาจ (กองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้านและชุมชน) สำหรับการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการดูแลและตรวจติดตามการปฏิบัติงานโดยระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และจากส่วนกลาง กิจกรรมเหล่านี้ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนากองทุนหมุนเวียนใน 20 หมู่บ้านเพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการกำหนดแนวเขตเส้นทางเชื่อมต่อ และการฟื้นฟูสภาพป่า ดำเนินการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. แผนงานสิ่งแวดล้อมหลักและการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (CEP-BCI) ให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่คณะทำงานของกลไกเรดด์พลัสที่เกี่ยวข้อง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 เพื่อจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส โดยให้ข้อมูลที่ได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิกลไกเรดด์พลัสระหว่างประเทศ และจากการจัดสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกลไกเรดด์พลัส

6. แผนงานสิ่งแวดล้อมหลักและการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (CEP-BCI) ระยะที่ 2 จะสนับสนุนกิจกรรมการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสในประเทศไทย และประเทศอื่นๆ ของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยเน้นเรื่องการพัฒนาแนวทางแบบมีส่วนร่วมและแนวทางที่อาศัยชุมชนเพื่อตรวจติดตามและคุ้มครองแหล่งคาร์บอนกักเก็บ โดยมีความพยายามที่กว้างขวางจำนวนหนึ่งอยู่ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ที่จะพัฒนาและทดสอบวิธีการตรวจติดตามคาร์บอน/ ป่าไม้ โดยชุมชน ได้แก่ ความพยายามของ Winrock International, SNV Netherlands และแผนงาน UN-REDD ของเวียดนาม ส่วนความพยายามในประเทศไทย ได้แก่ การดึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการป่าไม้ของกรมป่าไม้ และการพัฒนาการตรวจติดตาม การรายงาน และการทวนสอบ กลไกเรดด์พลัสของสภาวิจัยแห่งชาติของประเทศไทย ซึ่งร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมิชิแกน เป็นต้น เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนายุทธศาสตร์กลไกเรดด์พลัสแห่งชาติสำหรับประเทศไทย จึงจำเป็นที่จะต้องทบทวนบทเรียนและประสบการณ์ต่างๆ ที่รวบรวมได้จากความพยายามเหล่านี้ และต้องพัฒนาแนวทางสำหรับการตรวจติดตามผลประโยชน์ของกลไกเรดด์พลัสโดยชุมชน รวมทั้งตัวแปรต่างๆ เช่น คาร์บอน ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ ฯลฯ

C. ขอบเขตงาน/รายละเอียด ของโครงการ

7. โครงการนี้สอดคล้องกับการจัดทำข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัสสำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบที่ 2b เช่น ยุทธศาสตร์ทางเลือกของกลไกเรดด์พลัส และองค์ประกอบ 4 a และ 4b เช่น การออกแบบระบบสำหรับการตรวจติดตามป่าไม้และข้อมูลสารสนเทศด้านการปกป้องผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยโครงการดังกล่าวจะ a) พัฒนาแนวทางสำหรับการให้ชุมชนตรวจติดตาม

คาร์บอนและผลประโยชน์อื่นๆ ของกลไกเรดด์พลัส และ b) ทดสอบการใช้แนวทางเหล่านี้ในการคัดเลือกชุมชนในพื้นที่การริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (BCI) ของเทือกเขาตะนาวศรี

8. ในระดับชาตินั้น โครงการดังกล่าวจะสนับสนุนการพัฒนายุทธศาสตร์ระดับชาติของกลไกเรดด์พลัส โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการทางวิชาการให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตงานของโครงการแสดงไว้ข้างล่างนี้ มีการคาดหวังว่าแผนงานสิ่งแวดล้อมหลักและการริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (CEP-BCI) ของธนาคารพัฒนาเอเชียจะมีบทบาทผ่านกิจกรรมเหล่านี้เพื่อเร่งให้มีการเคลื่อนย้ายความต้องการของการลงทุนตามที่กล่าวไว้ในข้อเสนอการเตรียมความพร้อมต่อกลไกเรดด์พลัส

ชื่อ	กิจกรรม	องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องใน R-PP
a) การพัฒนาแนวทางการให้ชุมชนตรวจติดตามคาร์บอนและผลประโยชน์อื่นๆ ของกลไกเรดด์พลัส	<ul style="list-style-type: none"> • ทบทวนการให้ชุมชนตรวจติดตามคาร์บอนและผลประโยชน์อื่นๆ ของกลไกเรดด์พลัส ที่กำลังดำเนินการอยู่ • วินิจฉัยตัวแปรและตัวชี้วัดหลัก เพื่อตรวจติดตามผลประโยชน์ร่วมจากกลไกเรดด์พลัสที่ระดับชุมชน (เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์น้ำ การลดความยากจน) • จัดทำร่างพิธีการ/ แนวทาง เพื่อดำเนินการตรวจติดตามโดยประชาชน ในเรื่องผลประโยชน์ของกลไกเรดด์พลัส รวมทั้งการออกแบบกระบวนการ วิธีการและตัวแปร การสร้าง/ การฝึกอบรมศักยภาพให้แก่ชุมชน การจัดการข้อมูล (เช่น การใช้ระบบจากเว็บไซต์) • สำรวจกลไกเพื่อเชื่อมโยงการตรวจติดตามป่าไม้ระดับประเทศเข้ากับระบบการตรวจติดตามระดับชุมชนและระดับโครงการ 	4a
b) การทดสอบแนวทางสำหรับการให้ชุมชนตรวจติดตามคาร์บอนและผลประโยชน์อื่นๆ จากกลไกเรดด์พลัส	<ul style="list-style-type: none"> • วินิจฉัยหมู่บ้าน/ ชุมชน ในพื้นที่การริเริ่มเส้นทางเชื่อมต่อเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (BCI) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน มหาวิทยาลัย หน่วยราชการท้องถิ่น) เพื่อดำเนินการตรวจติดตามโดยประชาชน • ออกแบบ/ ดัดแปลง เครื่องมือการสำรวจ/ การเก็บข้อมูล ที่มีอยู่ • ฝึกอบรมกลุ่มชุมชนในการตรวจติดตามคาร์บอนกักเก็บและอื่นๆ รวมทั้งการพัฒนาแปลงตัวอย่าง • สำรวจการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการข้อมูลที่ระดับชุมชน • จัดทำร่างแนวทางการฝึกอบรมเป็นภาษาไทย • ปรับแนวทางการตรวจติดตามโดยชุมชนให้ทันสมัยโดยอาศัยประสบการณ์/บทเรียน ที่ได้รับจากการฝึกทดสอบ 	4b

c) การสนับสนุนการพัฒนาวิทยาศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการทางวิชาการประจำปี เรื่อง การพัฒนาวิทยาศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัส ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับท้องถิ่นและระดับชาติ 	2b
---	---	----

งบประมาณและระยะเวลา

9. งบประมาณโดยรวมของโครงการเท่ากับ 300 ,000 เหรียญ โดยจะดำเนินโครงการระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง 2559 ระยะเวลาและงบประมาณเฉพาะกิจกรรมแสดงไว้ข้างล่าง

กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา
a) การพัฒนาแนวทางสำหรับการให้ชุมชนตรวจติดตามคาร์บอนและระบบการกระจายผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัส	60,000 เหรียญ	เริ่มในไตรมาส 2 ของปี พ.ศ. 2556 ระยะเวลา 6 เดือน
b) การทดสอบแนวทางสำหรับการให้ชุมชนตรวจติดตามคาร์บอนและระบบการกระจายผลประโยชน์จากกลไกเรดด์พลัส	168,000 เหรียญ	เริ่มในไตรมาส 4 ของปี พ.ศ. 2556 ระยะเวลา 12 เดือน
c) การสนับสนุนการพัฒนาวิทยาศาสตร์ของกลไกเรดด์พลัสแห่งชาติ	72, 000 เหรียญ	เริ่มในไตรมาส 2 ของปี พ.ศ. 2556 ประชุมประจำปีระหว่างปี พ.ศ. 2556 ถึง 2559